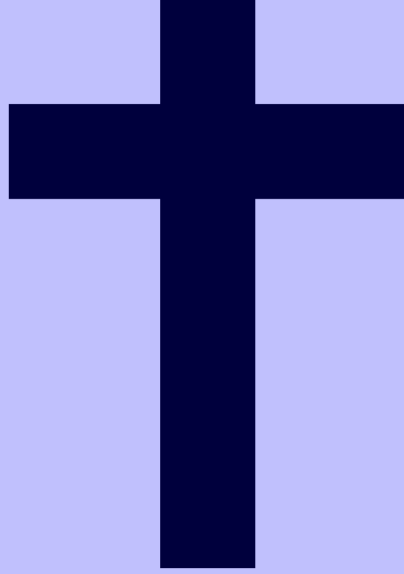

Onanto eto kakle
fɔfɔ; Sɛkpele

Sɛkpele: Onanto eto kakle fɔfɔ; Sɛkpele New Testament

Onanto eto kakle fofó; Sɛkpɛle
Sekpele: Onanto eto kakle fofó; Sɛkpɛle New Testament

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Sekpele)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
5fc03d2a-3cf8-5607-a6e0-9e1e197140bd

Contents

MATEO	1
MARKO	47
LUKA	77
YOHANES	128
KEYIFO	163
ROMAFỌ	210
1 KORINTOFỌ	232
2 KORINTOFỌ	253
GALATIAFỌ	267
EFESOFỌ	274
FILIPIFO	281
KOLOSEFỌ	286
1 TESALONIKAFỌ	291
2 TESALONIKAFỌ	295
1 TIMOTEO	298
2 TIMOTEO	304
TITO	308
FILEMON	311
HEBRIFO	312
YAKOBO	327
1 PETRO	332
2 PETRO	338
1 YOHANES	342
2 YOHANES	347
3 YOHANES	348
YUDA	349
KELĒKĒ KATE	351

MATEO Ditiki ΣΕΕ Nə Mateo Ləwɔni

¹ Aye nyamfo ni bana ba əsuə Yesu Kristo wə ni Oka David eto ufluflu ləbɔ utsyi, nya David ni ufluflu wə ləbɔ utsyi Abraham eto kafo.

² Idu lə Abraham ibə Oka David əsuə, nnyə antomə ba ntəkə lə bətsyuə əsuə.

Abraham léle Isak wə léle Yakob wə léle

³ Yuda ku wə bayimisani.

Yuda ku wə usiə Tamai léle Perez ku Zera, nya Perez léle Hezron.

Hezron léle Aram, nya wuntsya léle Aminadab.

⁴ Aminadab léle Naheson wə léle Salmon.

⁵ Salmon ku Rahab léle Boaz, nya Boaz ku Rut léle Obed. Obed léle Isai,

⁶ nya Isai léle Oka David.

Nya idu lə Oka David əsuə isu lefe nə Babiloniafɔ ditsyi lema lə Israel bebi əsuə nya bəmuə mə bəsuko mə kasɔ, mə antomə ba dítəkə lə bətsyuə əsuə ni mba ləəbə mfo nɛ.

Oka David ku usiə wə lídi Uriá eto usiə wə ólɛ ófo úfi, ále Salomo.

⁷ Salomo ále Rehoboam wə léle Abiya. Abiya tsya léle Asa,

⁸ nya Asa léle Yosefat. Yosefat léle Yoram wə léle Uziya.

⁹ Uziya léle Yotam wə léle Ahaz wə léle Hezekiya wə léle Manase.

¹⁰ Manase léle Amon, nya Amon léle Yosiya wə léle

¹¹ Yekoniya ku wə bayimisani lə Babilonia ləkɛfe.

¹² Idu lefe nə Israel bebi ditsyi Babilonia bəbə isu ese lefe nə bále Yesu, mba bále ku mə antomə eto aye ni mba ləəbə mfo nɛ.

Yekoniya léle Sealtiel wə léle Zerubabel wə léle

¹³ Abihud, nya wuntsya léle Elyakim. Elyakim léle Azur,

¹⁴ nya Azur léle Sadok wə léle Akim wə léle Elihud.

¹⁵ Elihud léle Eleazar, nya Eleazar léle Matan, nya wuntsya léle

¹⁶ Yakob wə léle Yosef wə dífi Maria wə léle Yesu wə baakpo Nwə Onanto Lékpo Ǿhile Utsyə.

¹⁷ Itə eso idu lə Abraham isu Oka David eto lelefe eyifo alefe lefosi ana, nya idu lə Oka David əsuə isu lefe nə Babiloniafɔ dímuə Israel bebi besuko mə kasɔ lə Babiloniaa, eyifo alefe lefosi ana. Nya isi idu lefe nəmfo ibə lefe nə bále Nwə Onanto Lékpo Ǿhile Utsyə, eyifo alefe lefosi ana.

Yesu Eto Lelefe Eto Etiki.

¹⁸ Nnyə mə eyɛ fɛ bále Yesu Kristo. Bátɔ Maria bətə Yosef, tsya fɛ bookpa wəə, Maria ənyə nkə ufi ɔlɛ kafo. Onanto eto Ləwɔnɔ eto əsuəale dítə ibə itə nko. ¹⁹ Yosef eyifo utidi sɛɛ lə Onanto eto ənəmi. Fɛɛ se wóanla nkə woakpo Maria eto ənəmi kasɔ lə kusə komə eto ənəmi esoo, úbu disi nkə lə oyani wə kpoo kalokalo. ²⁰ Lefe nə úfi nsusu bomfoo, Onanto eto ɔtɔnkpe utsyuə ələkə əsuə ótɛ wə lə kola kəmiə, nya ɔtɛyi wə nkə, “Yosef, Oka David eto kafo eto ubi, mante sikpi ku fə usiə Maria bokpa kesuko fə ɔflo. Itsyise kafo ka ɔnlɛ mfoo, Onanto eto Ləwɔnɔ eto əsuəale əsuə itsyi. ²¹ Nya woole ubisaibi. Nya fə Yosef luutəkə wə diye fə Yesu, itsyise wə ni nwə luuləkə wə betidi utsyiko lə abua əsuə nɛ.”

²² Asa nyamfo əbə itə lə Maria əsuə fe kase Onanto letɛyi utsyə eyɛ lə wə unyeləkətidi əsuə nkə yuubə itə sitinti. Ǿtɛyi nkə, ²³ “Kebite kətsyuə ka lenyi osani əbɔlɛ kafo nya woole ubisaibi. Nya betidi lookpo wə bənkə Imanuel.” Nnya kasɔ ni bənkə Onanto si ko bo.

²⁴ Lə nyaso se Yosef lésanklii, ókpa Maria, úyifo wə usiə fe kase Onanto eto ɔtɔnkpe əmə letɛyi wə.

²⁵ Fɛɛ Yosef ku Maria mánte bətsyuə fe usə ku usiə isu ese lefe nə ólɛ wə

ubisaibi əmə. Nya Yosef dítəkə wə diye nkə Yesu.

2

Babesibe Bətsyuə Etsyi Kofekatokə Bəbə.

¹ Bále Yesu lə umə wə baakpo Betlehem lə Yudea eto kaso lə lefe nə Oka Herodes dikededi seka lə ke əsuə. Nya lə lefe nəmfó əsuə, babesibe bətsyuə ba léte asa eye lə olalələ befandebi eto ətsyəbi əsuə etsyi kofekatokə bəbə Yerusalem.

² Nya bəto bənkə, “Sieti bále ubi wə luudi Yudafo eto oka əmə? Búnyə wə sefandebi lə kofekatokə. Nya búbə boə boesumu wə.” ³ Lefe nə Oka Herodes leno ditiki nəmfoo, difufu əmuə wə ku betidi ba kenke ləkə lə Yerusalem mfó. ⁴ Nyaso ókpadi Onanto eto besunyə ninə ku

afi eto bateasa nya óto mə nkə, “Sieti boole Nwə Onanto Lékpə Ohile Utsyə əmə?” ⁵ Mfó nya bəteyi wə bənkə, “Betlehem lə Yudea eto kaso, itsyise nko Onanto eto Unyeləkətidi ləwəni útsyə nkə,

⁶ ‘Fə Betlehem lə Yuda eto kaso, emenyifo okəkə lə Yuda eto kəmənkplə nti.

Itsyise lə fəə, nya nwə luudi otənkotənkə wə ləyənko mə betidi Israelfo, ləbə utsyi nə.’ ”

⁷ Nyaso Oka Herodes ákpadi bəfo ba dítysi kofekatokə bamə bəbə mfó nya ókpə disi ku mə kabio əsuə, nya óto mə óno lefe nə tutuutu sefandebi siamə ləbə bənyə. ⁸ Mfó fə útə mə kusu nya bədu bəsu Betlehem. Nya óteyi mə nkə, “Bisu lə bisu bəbəbe dikpefi nəmə kukəno. Nya lə binyə wəə, lə bisinkli bibə bəteyi mə, bə lə mintsya lə nsu nsumu wə.”

⁹⁻¹⁰ Nyamfo eto kamaa, bəfo bamə áyifə kusu bədu. Nya se bántə, besi bənyə sefandebi siamə fe nsia bənyə lə kofekatokə mfó ke. Nya se bənyə see, bənyə disuəyuə tinti. Sefandebi siamə áyənko mə sisu sínyə lə kaka ubi əmə nlabe. ¹¹ Nya se bədufə diyo nəmə kafo nya bənyə ubi əmə ku wə ambe Mariaa, bəse akonki nya

básumu wə. Nya basini mə kaboto nya bəte wə ətəsa nnya lefo koya, nnya ni sika ku lufui ku uyudu.

¹² Lə nnya kamaa, Onanto ələkə óte mə lə kola kəmiə nkə bənsisinkli bayə Oka Herodes ofo. Nyaso bəyə kusu bamba bəsinkli bəsu mə kaso.

Yosef Étsyetsyiko Maria Ku Yesu Bəsu Egipte Eto Kaso.

¹³ Se babesibe bamə dísinkli bədu eto kamaa, Onanto eto otənkpe utsyuə ələkə əsuə óte Yosef lə kola kəmiə. Nya óteyi wə nkə, “Oka Herodes ebutə nkə bati dikpefi nəmə kama lə balo wə. Nyaso taka, lə etsyetsyiko dikpefi nəmə ku ni ambe esuko Egipte eto kaso. Bisie mfó isu ese lefe nə məoteyi fə minkə bisinkli bibə.”

¹⁴ Ketsye kamfoo, Yosef átaka úfi ubi əmə ku wə ambe útsyetsyiko bəsu Egipte eto kaso. ¹⁵ Nya bəsie mfó isu ese lefe nə Oka Herodes dikipə. Kase bəke mfó əbə itə lə asa nnya Onanto ləteyi utsyə eye lə wə bənyeləkətidi əsuə nkə, “Egipte kee, minkpadi mə ubi mintsyiko.”

Oka Herodes Ətə Báló Bebisaiibi Kenke Lə Betlehem.

¹⁶ Lefe nə Oka Herodes dinya nkə bəfo ba dítysi kofekatokə mfó áwə wə bəkpe, kafo ányi wə tinti. Nyaso útə nkə wə bamamanyə su Betlehem ku kaka letsyilama mfó kenke lə balo bebisaiibi ba dikafo alə ənuə ku ibə kaso lə kase bəfo bamə léte lefe nə sefandebi siamə dila kə əsuə séte. ¹⁷ Mmə ibə bə Onanto eto Unyeləkətidi Yeremiya eto lesa nə óteyi útsyəə, əbə itə nko sitinti, nnya nle bəteyi nkə,

¹⁸ “Báno bofa butsyuə lə Rama ini kekuwiwi ku kaminə eto koso kekleke.

Rahel lə keku buwi itə wə bebi. Nya onnle bətono nkə bamansə wə ləkə, itsyise bebi bamə əkpə eso.”

Yosef Ku Maria Ku Yesu Esinkli Bətsyi Egipte Bəbə Nasaret.

¹⁹ Se Oka Herodes dikipə eto kamaa, Onanto eto otənkpe utsyuə

ələkə əsuə óte Yosef læ kola kəmiə læ Egipte. ²⁰ Nya óteyi wə nkə, “Taka, læ efi ubi əmə ku wə ambe læ bisinkli bisu Israel eto kaso, itsyise mba léla bæ baalo ubi əmə ébukpə.”

²¹ Lə nyaso Yosef átaka nya ókpa dikpefi nəmə ku ni ambe nya bédu bésu Israel eto kaso. ²² Fəe lefe nə Yosef lenə nkə Arkelao, wə ni Oka Herodes eto ubi, béfi bətsyə seka læ Yudea læ wə anto eto kənyεε, óte sikpi ku mfó busu. Nya se Onanto eto ótənkpe utsyuə díkə wə ato læ kola kəmiə nkə wensu mfoó, ófloma kusu údu úsu Galilea eto lékpə mfo. ²³ Nya se úsu mfoó, úsu úsiə læ umə wə baakpo Nasaret. Nya mə eto mfó busiə ətə bæ Onanto eto Bənyeləkətidi eto ditiki nə bəteyi bətsyə bæ, “Bookpo wə bæ Nasaret-nyə,” əbə ítə sitinti.

3

Ntufləsətidi Yohanes Ábe Letsya.

¹ Lə lefe nəmfó əsuəə, Ntufləsətidi Yohanes ésu mfiminti læ Yudea eto kaso, nya útsyiko letsya bobə katəyi ² nkə, “Bítsyi mi akəəsi bəwuninsə læ abuyifoyifo əsuə, itsyise Onanto eto Sekadidi eboyo selo.” ³ Yohanes əmfo ni utidi wə Onanto eto Unyeləkətidi Yesaya létəyi útsyə nkə,

“Utidi utsyuə læ bofa bembembe læ mfiminti katəyi nkə,
‘Bəlo Bonamute eto kusu bitsyə.
Bətsyonsə wə kusu bitsyə itə wə boye!’ ”

⁴ Nya awu nnya Yohanes lékpee, ótəmini ku lekoko eto bise béfi bédi nnya. Nya úfi kubukikue eto abosu ókle nkə. Nya wə didisa dídi bekpəsə ku bablo. ⁵ Nya betidi dítsyi Yerusalem eto umə ku Yudea eto kaso ku Yordan eto Ketu eto lekpake mfó kenke bəbə wə óflo. ⁶ Bələkə mə asa bua kaso nya úfləsə mə ntu læ Yordan eto ketu kafo.

⁷ Se Yohanes dínyə Farisifo ku Sadukifo kpə ba díbə wə óflo bæ læ ufləsə mə ntuu, óteyi mə nkə, “Mi mba nte fe bawə eto befluflu! Owəe léle mi kolə nkə bitsyetsyi læ Onanto

eto kotonənə ko nle bubə eto kənyε?

⁸ Beté læ mi eyifosa əsuə biənkə bətsyi bəwuninsə læ mi abua əsuə. ⁹ Nya biembu biə se ini Abraham eto befluflu bini esoo, Onanto embunə mi koto. Bəlo bəno biə Onanto ebofo befluflu buləkə ketsyiko aba nyamfo əsuə kətə Abraham.

¹⁰ “Bebe se banlə kefiəbi bənyə bæ baala eyi nyamə taa keyudu ke. Kuyi saa ko laanwə ebibi sεε, boola ko befi bakpe læ ditəfenku kəmiə.

¹¹ “Məo, ntu məəfləsə mi nnya nle bote bæ bətsyi bəwuninsə læ mi abuyifoyifo əsuə. Fəe nwə ntəkə mə kama ónlə bubəə, wə ebufti Onanto eto Ləwəno ku ute ufləsə mi ntu. Ómə oso mə, nya mənnyə ntə bæ nyifo wə keyifo kulaa tsya. ¹² Utsyi wə kəfə ko wuufi óflə wə kamə uləkə kofə fe læ ufi ke okpo læ unwu. Fəe kofə ko luubuu, wootonsə ko læ utə wə laanni kulefe kulefe, kəmiə!”

Yohanes Əfləsə Yesu Ntu.

¹³ Lefe nəmfó, Yesu etsyi Galilea eto kaso úbə Yohanes óflo læ Yordan eto Ketu nkə læ Yohanes læ ufləsə wə ntu. ¹⁴ Fəe se Yohanes mánla nkə læ ufləsə Yesu ntu esoo, óteyi wə nkə, “Mə bomu ele bæ mbə fə óflo, nya inni fə ele bæ bæ mə óflo fə mfləsə fə ntu.”

¹⁵ Fəe Yesu ətə wə mbuayε nkə, “Fəə, tənə læ eyifo nnya nko te məmə. Itsyise nko fe yuutə buyifo lesa nə ni Onanto eto lelabi nε.” Nyaso Yohanes átəno útə wə.

¹⁶ Nya se Yohanes dífləsə Yesu ntu ólosə koo, óbo læ ntu bomə əsuə, nya mfó əmə kato léna nwaa nya únyə Onanto eto Ləwəno nle boyifə kəbə kaso fe leblekpa seka díbə dísiə læ wə əsuə. ¹⁷ Nya bánə ókəe dítsyi kato ónlə bəteyi nkə, “Nwəmfə ni mə Ubi Lala wə mankeko, wə eto asa leedufə mə ənə tinti nε.”

4

Obonsam Áto Yesu Óbe.

¹ Nyamfo eto kamaa, Onanto eto Ləwəno ákpa Yesu dísuiko mfiminti bæ læ Obonsam læ oto wə obe. ² Nya se Yesu lékle kənyε itə eyifosi anaa,

kukpense ále wə. ³ Mfó nya olontidi əmə díbə wə ɔflo nya óteyi wə nkə, “Lə Onanto eto Ubi fenii, teyi abambi nyamfo lə efiani didisa.”

⁴ Mfó Yesu díte mbuaye nkə, “Awónisa Kenke eto Kukue lə boteyi nkə, ‘Inni didisa mate læntə utidi nkpe. Bomu ditiki saa nə laabo ketsyi lə Onanto eto kenye, ni lætə nkpe sitinti ne.’ ”

⁵ Mfó nya Obonsam əmə lékpa Yesu úsuko Yerusalem, Umə Kenke əmə. Nya úfi wə úsu útəkə lə Yudafo eto Disumuyo eto kaka nso botaka eto disinti. ⁶ Mfó óteyi wə nkə, “Lə Onanto Kosate eto Ubi fenii, sa əbə ənyə lə kaso. Itsyise Awónisa Kenke eto Kukue lə boteyi nkə, ‘Onanto ebotsyese wə batonkpe

nkə bakobe fə lə ani bə lə fə kokpa lə kɔye butusə lə abambi əsuə.’ ”

⁷ Yesu ətə wə mbuaye nkə, “Fəe Awónisa Kenke eto Kukue komə ke lə boteyi nkə, ‘Manto fə Onamute Onanto abe.’ ”

⁸ Mfó nya Obansam əmə lékpa Yesu úsuko kətini ko letaka eto disinti nya óte wə kawunsiə eto sekakediko kenke ku ke diyənde. ⁹ Nya óteyi Yesu nkə, “Muufi asa nnyamfo kenke ntə fə, lə ebose akonki esumu mə.”

¹⁰ Mfó nya Yesu díte wə mbuaye nkə, “Satana, du mə lə ɔflo! Awónisa Kenke eto Kukue lə boteyi nkə, ‘Fə Onamute Onanto hā ele bə se akonki ətə, esumu.’ ”

¹¹ Mfó nya Obonsam dídu lə Yesu ɔflo, nya Onanto eto batonkpe díbə bawunsə ko wə.

Yesu Ətsya Wə Keyifo Kaso Lə Galilea.

¹² Se Yesu leno nkə bəmuə Yohanes bəti bəkpe lə diyoo, údu úsu Galilea. ¹³ Wənsiə lə Nasaret, bomu údu úsu úsiə lə Kapernaum, ni umə wə nkpe lə Galilea eto Ditumbu kple ɔflo lə Sebulon ku Naftali eto lekpake mfó. ¹⁴ Úsiə mfo nya Onanto eto Unyeləkətidi Yesaya eto kenye ka óteyi útsya díbə kətə nkə,

¹⁵⁻¹⁶ “Sebulon eto kaso ku Naftali eto kaso eto betidi

ba nkpe lə ketuntu əsuə, lə lekpo eto kusu ɔflo lə Yordan eto Ketu eto ditukpenkpe nə nse

lə Galilea eto kaso kaka betidi ba lenni Yudafo

luunyə diyənde kple!

Nya mba nkpe lə ukpe eto bulə kəmiə,

Onanto eto diyənde ebuyənde lekpo mə lə əsuə.”

¹⁷ Ídu lə lefe nəmfó Yesu étsyiko letsya bobə katəyi nkə, “Bisinkli lə mi abua kama itsyise Onanto eto Sekadidi ebɔfi.”

Yesu Ákpadi Mba Laata Asabu Ena Nkə Bətəkəko Wə.

¹⁸ Nya se Yesu leyə lə Galilea eto ditumbukple ɔflo ɔntoo, únyə bayimisanini inuə ba ni mba laata asabu. Mə ni Simon wə baakpo Petro ku wə ɔyimisanini Andrea ba díkata asabu lə ditumbukple nəmə. ¹⁹ Yesu áteyi mə nkə, “Bibə bitəkəko mə, idu mómoo ɔntoo, moote mi kase biuləkə betidi bitə Onanto.” ²⁰ Mfó báyani mə asabu bətsyə nya bətəkəko wə bədu.

²¹ Nya se óye seke úsu setoo, usi únyə bayimisanini inuə ba baakpo Yakobo ku Yohanes ba ni Sebedeo eto bebi. Mə ku mə anto Sebedeo əmə áke lə ɔklo kafo bəkaloo mə asabu fə Yesu lékpadi mə. ²² Lamfolamfoo, báyani mə anto ku ɔklo əmə bətsyə nya bətəkəko wə bədu.

Yesu Átsya Efimbi Akpa Akpa Lə Mə Nti.

²³ Yesu áye lə Galilea eto kaso kenke nya óte asa lə Yudafo eto ntsyakoo. Nya óbe Onanto eto Sekadidi eto Ditiki Səe nəmə letsya. Nya ótsya betidi ba efimbi ate ate nle bulə kenke. ²⁴ Nyamfo ətə bə wə diyə ku ditiki nəmə áye éfia Siria eto kaso kenke. Nyaso betidi ákpa mə befimfi ba efimbi ate ate nle bulə báboko wə ɔflo. Mə bətsyuə, awonoo bua dísiə mə lə əsuə kakpe mə bulə. Bətsyuə kəkpekasankli

eto bufi díkələ nya bətsyuəə, ani ku akpa díkpə mə. Yesu átsya məmble kenke. ²⁵ Sitiditu kplɛ sia ditsyi Galilea eto kasɔ ku Kəmə Lefosi ka nkpe mfó ku Yerusalem ku Yudea eto kasɔ ku nsɔ bo nkpe lə Yordan eto Ketu eto lekpace nə nse əbə bətəkə ko wə.

5

Yesu Áte Betidi Asa Lə Kətini Isuə.

¹ Se Yesu dínyə sitiditu sia dítkəkəko wəə, óbe úsu kətini kato nya úsiə kasɔ. Mfó nya wə bakasebi díbə wə ɔflɔ. ² Nya útsyiko mə asa bote nkə,

³ “Onanto ákpo atsyɔ betidi ba nyi bə beyifo bakombo lə ləwɔnɔ əsuə, itsyise Onanto eto sekakedikɔ eyifo mə sele.

⁴ Onanto ákpo atsyɔ betidi ba leewi kaminsəku.

Mə Onanto loomansə ləkɔ nɛ.

⁵ Onanto ákpo atsyɔ betidi ba laabokosə əsuə kasɔ. Məə ni mba luudi sɛkplɛ lə kasɔ kamfo eto bikə əsuə.

⁶ Onanto ákpo atsyɔ betidi ba laak-platsya keklekə bə bəəsiə nkpə sɛɛ lə Onanto eto ənəmi. Mə ni mba luunyə asa nnya luuyəsə mə kəfo nɛ.

⁷ Onanto ákpo atsyɔ betidi ba ləənyə mə bətsyuə kaminsə.

Onanto ebunyə mə kaminsə.

⁸ Onanto ákpo atsyɔ betidi ba eto ketu lekpa kenke.

Mə luunyə Onanto nɛ.

⁹ Onanto ákpo atsyɔ betidi ba laalɔ bətsyuə nti kaboko diyuə.

Onanto ebokpo mə wə bebi tinti.

¹⁰ Onanto ákpo atsyɔ betidi ba eto kama baati kate ohiə se bensi nkpə sɛɛ ekeyifo lə Onanto leləbi əsuə eso.

Onanto eto sekakedikɔ eyifo mə sele.

¹¹ “Onanto ákpo mi atsyɔ lə betidi aaka mi, kate mi ohiə nya baateyi bidia saa lə mi əsuə se bitəkəkə mə eso. ¹² Binyə disuəyuə lə beto keyudu, itsyise mi kayofofo fui lə

Onanto eto kato. Nko ke ete báte Onanto eto bənyeləkətidi ba ləto mi sətɔ ohiə nɛ.

Mba Ntəkəko Yesu Eyifo Fe Mmba Ku Diyənde.

¹³ “Bite fe mmba bitə betidi ba kenke. Fɛɛ lə kamini ábɔ lə mmba bomə əsuəə, ənsiəmbɔfo kamini bokpe lə mu bio. Nya se bunsibə kutəkə saa eso, buwui hā ele bə befi mu bewui lə betidi lə bayɛ lə mu əsuə bafe.

¹⁴ “Biyifo fe diyənde bitə kawunsia kenke. Umə wə bála bətəkə lə kətini əsuəə, ambio. ¹⁵ Kuutsyuə saa anto okandie kefi asa keti wə. Bomu bufi befi wə kətəkə lə wə kətəkəkə əsuə kaka wuutə diyənde utsyuə saa wə nkpe lə diyə nəmə. ¹⁶ Nko ke ele bə mi okandie yənde utə lə betidi lə bənyə nɛ. Bə lə bənyə asa sɛɛ nnya bieyifo lə befi atəsə bətə mi Anto wə nkpe kato.”

Yesu Əbə Kawunsia Bə Lə Ubə Əflosə Asa Nnya Moses Léte.

¹⁷ Yesu esi óteyi nkə, “Biembu biə mbə miə maninsə Moses eto afi nnya ókpe, nye Onanto eto bənyeləkətidi léte. Məmbə miə maaninsə nnya kon. Bomu mbə miə lə mbə mfləsə nnya. ¹⁸ Nya nla miə bete sitinti minkə, lə kase kato ku kasɔ nsi nkpee, kulesa saa embɔbɔ lə kɔfi komə əsuə isu ese lefe nə lesa saa luubə elo. ¹⁹ Lə nyaso lə utsyuə ataka uínyə lə kɔfi komə eto lesa sɛkɛ ditsyuə əsuəə, nya ote betidi bamba nkə mə tsya yifo nkoo, boofi wə fe ɔfɛfɛ lə Onanto eto sekakedikɔ. Fɛɛ utidi wə ke luuyifo lə kɔfi komə əsuə nya woote betidi bamba tsya nkə beyifo nkoo, boofi wə fe ɔkplənyə tinti lə Onanto eto sekakedikɔ. ²⁰ Nyaso nle mi bəteyi wuee minkə, fɛ biofo Onanto eto sekakedikɔ budufəə, ele bə bisia nkpə sɛɛ lə Onanto eto ənəmi bo lələkɛ bonso kase kɔfi eto bateasa ku Farisifo kulaa tsya nsi.

Yesu Áte Asa Itsyi Lə Ləblɔfi Isuə.

²¹ “Kɔɔ benɔ báteyi betidi bənkə, ‘Manlo utidi.’ Nya utidi wə leeyifo nkoo, ele bə bakponko wə lekpo.

22 Fɛɛ mɔmɔɔ, mɔ lɛ mi bɔtɛyi minkɛ, utsyuɛ saa ke luunyɛ ɔblo lɛ wɛ ɔyimi əsuɛ, bookponko wɛ lekpo. Nya utidi wɛ tsya lɔtɛyi wɛ ɔyimitsyuɛ nkɛ, 'Eyifo utidi bim-baa,' bookpa wɛ besuko beninɛ eto ənəmi. Nya utidi wɛ lɔtɛyi wɛ ɔyimitsyuɛ nkɛ, 'Eyifo ubukii,' Onanto ebunɛ wɛ koto lɛ ditefenku manlo kəmiɛ. ²³ Nyaso lɛ ibɛ bɛ efi fɛ ɛtəsa atɔnko lɛ Onanto kedikatəko eto leba əsuɛ, nya fak-loma fɛ lesatsyuɛ kpe lɛ fɛ ku fɛ ɔyimitsyuɛ lenti, ²⁴ yani fɛ kedi kamɛ ətsyɛ lɛ Disumuyo mfó lɛ esu lɛ fonko fɛ ɔyimitsyuɛ lɛ bekpo ntu lɛ bətsyuɛ nti fɛ lɛ efi fɛ kedi kamɛ esu ɛtə Onanto.

²⁵ "Lɛ utsyuɛ aala nkɛ weefi fɛ usuko kɔfi ɔflɔɔ, bɛbɛ lefe lɛ fonko wɛ lɛ bɛlɔ bətsyuɛ nti. Lenni nkoo, lɛ fonko wɛ esu lekpo etii, utidi əmfɔ ebufi fɛ okpe lɛ okponkpo eto ani. Nya wuntsya luufi fɛ okpe mba lɛmuɛ betidi eto ani nya bookpe fɛ lɛ diyo. ²⁶ Nya nɛ fɛ bɔtɛyi kasini minkɛ ebɔkɛ lɛ mfó isu ese lefe nɛ fofo kayo ka fensi alosɛ.

Yanle Bə Bəsə Ku Bəsiə Fe Bətsyuə Kama.

²⁷ "Bɛnɔ bɔtɛyi bənkɛ, 'Yanle bə bəsə ku bəsiə fe bətsyuə kama.' ²⁸ Fɛɛ mɔ lɛ mi bɔtɛyi minkɛ utsyuɛ saa kee loobe usionko nya wɔkɛ wɛ ɔkɔɛɛ, ókpo wɛ lɛ wɛ utu kəmiɛ koko. ²⁹ Nyaso lɛ fɛ kodianɛ eto dinəmi ɛtə nkɛ dufɛ lɛ lebuɛ əsuɛ, ləkɛ ni ato akpe. Elɛkɛ itɛ fɛ bə nyansɛ fɛ əsuɛ eto lekpa ditsyuɛ enso bɛ befi fɛ utidi əmɛ kenke bato bakpe lɛ utemanlo kəmiɛ. ³⁰ Nya lɛ fɛ kodianɛ ɛtə fəyifo lebuɛ, la ko ato akpe. Elɛkɛ itɛ fɛ eso bə nyansɛ fɛ əsuɛ eto lekpa lɔni enso bɛ fɛ utidi əmɛ kenke dufɛ lɛ utemanlo kəmiɛ.

Yesu Áte Asa Itsyi Lə Kusənini Ku Kusianini Əsuɛ.

³¹ "Bɔtɛyi bənkɛ, 'Utsyuɛ saa ke lɔɔni wɛ usiə, ele bɛ utɛ wɛ kukue nkɛ óni wɛ.' ³² Fɛɛ nɛ mi bɔtɛyi minkɛ, lɛ osani utsyuɛ áni wɛ usiə, nya yanyɛ lɛ disenkpo əsuɛ esoo,

osani əmɛ dítə usio əmɛ lekpo kusɛ. Nya dimanyɛ lɛ osani wɛ ke luufi usio əmɛ tsya ákpo kusɛ.

Yesu Áte Asa Itsyi Lə Asakpadik-padi Əsuɛ.

³³ "Kɔɔ bɛnɔ tsya bɔtɛyi betidi bənkɛ, 'Mankpadi asa esi etudi kenye lɛ nnya əsuɛ. Bomu yifo lɛ ntamu bo faka fətə Bonamute əsuɛ.' ³⁴ Fɛɛ mɔmɔɔ, nɛ mi bɔtɛyi minkɛ mankpadi asa ətsyɛ kenye saa. Mankpadi asa nnya nkpe kato itsyise Onanto eto lekankpome ni mfó. ³⁵ Mankpadi asa nnya nkpe lɛ kasɔ tsya itsyise Onanto eto akpa eto kətəko ini. Nya mankpadi Yerusalem, itsyise mfó ni baka eto Oka wɛ ni Əsuəalenyə Kenke eto umɛ nɛ. ³⁶ Mankpadi fɛ disi tsya itsyise əmbɛ əsuəale fofo fɛ disi eto sɛwɔni eto lɛ ɔni buyifo uflubi lee ona. ³⁷ Tɛ lɛ mi ee lɛ iyifo ee, nya lɛ mi oowo lɛ iyifo oowo ete. Lesa bamba sa enso nyamfo eto bɔtɛyii, etsyi lɛ olontidi əmɛ ɔflo.

Yesu Áte Bo Nkə Boantisə Oko.

³⁸ "Bɛnɔ bɔtɛyi bənkɛ, 'Bafɔ dinəmi lɛ dinəmi eto kenye, nya lenyi lɛ lenyi eto kenye.' ³⁹ Fɛɛ mɔmɔɔ, mɔ lɛ mi bɔtɛyi minkɛ, mantisɛ fɛ ɔyimitsyuɛ eto kabua ka úyifo eto oko. Lɛ utsyuɛ áso fɛ lɛ kodianitosii, tsi nkonse tsya ɛtə wɛ. ⁴⁰ Nya lɛ utsyuɛ aala nkɛ woasama fɛ lɛ ofo fɛ awu katoo, wuninsɛ fɛ kafia tsya ɛtə wɛ. ⁴¹ Nko ke lɛ əsuəalenyə eto utsyuɛ anyikɛ fɛ okpe nkɛ tsi wɛ bikɛ lɛ bɛye disunkpo lɔnii, yenko wɛ nnya ənuɛ. ⁴² Lɛ utsyuɛ atɔ fɛ lesatsyuɛ, fi ni ɛtə wɛ. Nya lɛ utsyuɛ tsya atɔ nkɛ dia lesa ɛtə wɛ, dia ni ɛtə wɛ.

Yesu Áte Bo Nkə Bola Bo Balo.

⁴³ "Bɛnɔ bɔtɛyi bənkɛ, 'La fɛ bayetsyuɛ lɛ ekisi fɛ olo!' ⁴⁴ Fɛɛ mɔmɔɔ, nɛ mi bɔtɛyi minkɛ bela mi balo lɛ beto ola lɛ mba leekisi mi eto disi. ⁴⁵ Bɛ lɛ befiani Onanto wɛ nkpe kato eto bebi tinti. Itsyise wɛ lətə kofe laafa kətə betidi bua ku mba

leeyifo kasεε kenke tsyetsyεεtsyε. Nya ɔsɔmi tsya laani kətə betidi ba leeyifo kasεε ku mba leenyifo kasεε ta. ⁴⁶ Lə betidi ba laala mi ete mi tsya laalaa, nte kayofofɔ ka Onanto luutə mi. Nko ke te mba laafo umənko kula tsya leeyifo nε. ⁴⁷ Nya lə mi bayetsyuə mate ete biəsiasəə, nyalε bienyifo tɔ kulesa nə eto ani ele bə basɔ mi. Mamfokanɔfɔ tsya eyifo nko ke. ⁴⁸ Bomuu, bεflɔ fe kase mi Anto wə nkpe kato lεflɔ seka.

6

Yesu Áte Asa Itsyi Lə Kafoεkpeyifoyifo Isuə.

¹ “Bebe kukɔnɔ biə bienyifo kεsumu eto kasεε ka ele bə biyifo biləkə bete lə betidi lə bənyə. Itsyise lə biyifo nkoo, biensimbunyə kayofofɔ saa itsyi lə mi Anto wə nkpe kato ɔflɔ. ² Nyaso lə ətə okombo utsyuə lesatsyuəə, mambe nya let-sya lə betidi lə banɔ fe kase ənəmi ənəmi eto betidi leeyifo lə ntsyako ku lə umə eto kabia. Beeyifo nko bə lə betidi lə batεsə mə. Nlε mi bətɛyi sitinti minkə boonyə mə kayofofɔ koko. ³ Nyaso fəə, lə awunsəko okomboo, yifo nko bə fə ɔyetsyuə kulaa tsya embote lesa nə feyifo. ⁴ Itə bə iyifo abionsa nya kuutsyuə saa lembunyə enso fə Anto Onanto wə ləənyə asanyata, bə lə ofo fə nya kayo.

Yesu Áte Asa Itsyi Lə Olatoto Isuə.

⁵ “Lə bεlε ola botoo, bienyifo fe kase ənəmi ənəmi eto betidi leeyifo. Baala buńyə lə Yudafo eto kalakato kɔ ku lə obia bə lə utsyuə saa lə unyə mə. Nlε mi bətɛyi sitinti miə, bofo mə kayofofɔ saa koko. ⁶ Fεε lə alε ola botoo, dufə lə fə diyo kəmiə lə eti siku lə ato ola ətə fə Anto wə kuutsyuə saa ləənyə. Nya fə Anto wə ləənyə fə eyifosa kulakula saa, ebofo fə nya kayo.

⁷ “Lə bεlε ola botoo, biendi etiki kpenkpenkpe katɛyi, kalɔ bətɛyi fe kase bamamonyə leeyifo. Beebu

bə lə bətɛyi etiki kpenkpenkpee, nya mə bəfiə lofo mə olatoto nε.

⁸ Bienyifo fe mə, itsyise Mi Anto Onanto yi asa nnya behiā fε biato wə. ⁹ Nyaso nnyə mmə ele bə beto ola,

‘Boanto wə nkpe kato,
tə lə bakpasə fə diye.

¹⁰ Fə sekakedidi lə sibə.

Beyifo lə fə lelabi əsuə

lə kasɔ mfo fe kase inte kato.

¹¹ Tə bo bo mmi eto didisa.

¹² Fi bo abua atsyε bo

fe kase bo tsya leefi katsyε mba laata bo kebu.

¹³ Məntə lə budufə lə botokabe əsuə, ləələkə bo etsyiko lə abua əsuə.

Itsyi sekadidi ku əsuəale

ku diyənde eyifo fə ale lefe saa.

Ibə itə.’

¹⁴ “Nya lə bifi mi bətsyuə eto botakebu bətsyε məə, mi Anto Onanto tsya ebufi mi ale tsya ɔtsyε mi. ¹⁵ Fεε lə biemfi mi bətsyuə eto botakebu bətsyε məə, mi Anto Onanto tsya embufi mi botakebu ɔtsyε mi.

Yesu Áte Asa Itsyi Lə Kenyεklekle Isuə.

¹⁶ “Nya lə bεkle kenyeε, mənənkisə ənəmi eyifo fe kase ənəmi ənəmi eto betidi leeyifo seka. Beenənkisə ənəmi sekasitsyuə bə lə utsyuə saa luunyə mə nkə balε kenye bokle. Nlε mi bətɛyi wuee minkə bofo mə kayofofɔ saa bəlosə. ¹⁷ Lə bεlε kenye bokle nε, biflə ənəmi lə besadi disi. ¹⁸ Nyamfo luutə bə betidi embote bənkə bεlε kenye bokle. Bomu bə lə mi Anto wə boənyə hā lə ote. Bə lə mi Anto wə ləənyə lesa saa, lə ofo mi nya kayo.

Yesu Áte Asa Itsyi Lə Onanto Eto Sekakediko Eto Bikenyanə Isuə.

¹⁹ “Bianlɔ əsuə eto bikə bitsyə lə kasɔ kamfo, kaka balε ku kosansa laabiasə bikə nya beyu tsya laaba biku kedufə ayo keyu mi. ²⁰ Bomu belɔ mi bikə bitsyə lə Onanto eto. Mfoo, balε embobiasə mi nye beto kosonsa nya beyu tsya lemboba siku beyu mi. ²¹ Itsyise kaka fə bikə bia

lefo koya ntee, mfo fuufi fə ənəmi ətəkə nɛ.

Yesu Áte Asa Lə Kase Ɖnəmi Diyifo Diyənde Itə Utidi.

²² “Ɖnəmi eyifo fe okandɛ itə utidi. Lə fə ənəmi alɛkɛɛ, fə əsuə kenke ebokpa fe okandɛ. ²³ Fɛɛ lə fə ənəmi annɔ kənyəə, fə utidi eto umu əmə kenke ebokɛ lə ketuntu əsuə. Nyaso lə diyənde nə nkpe lə fə afiani ketuntuu, fə ketuntu kamə ebokɛ ale tinti.

Yesu Áte Asa Itsyi Lə Onanto Ku Bikə Kamabutəkəko Ɖsuə.

²⁴ “Kuutsyuə saa embofo banamute inuə busumu. Woola ɔni, ukisi unuəfə. Uutsyue ɔni koto nya wɔɔni unuəfə. Ɖmbofo Onanto ku atabi bokɔ kesumu. ²⁵ Nyamfo eso minlə mi bɔtɛyi minkə bianso mi nsusu bufi kətəkə lə lesa nə biudi nye biunə nye asa nnya biɔlɛ lə mi əsuə. Itsyise nkprə afo koya eso didisa. Nya əsuə eto uyi tsya lefo koya eso asa nnya biɔlɛ. ²⁶ Bebe baklobɛ, baamfo kakue nya bəmləkə edisa nye eyibibi kətsyə əsuə lə kewū, fɛɛ mi Anto Onanto aabe mə! Nya ntsyə fə woombobe mi enso mə, lefe nə eto lefe befo koya benso mə. ²⁷ Nya mi utsyuə ebofo nkprə busiə diyi lɔni kasonsə kaso kase elee, lə ufi nya okpe lə wə nsusu əsuə keklege nko?

²⁸ “Bibu bebe kase dituwini mi lə dimə laanɔ bobee. Kaanta oloko-tutu nya keendi kafia kefi keti əsuə. ²⁹ Fɛɛ nɛ mi bɔtɛyi minkə Oka Salomo kulaa tsya lə wə kɔlɔkɔ eto diyənde əsuəə, mánno bobee fe dituwini mi nə ləəmə mfó. ³⁰ Lə nko Onanto ləətə sɛfa kɔlɔkɔ komfo eto oklee, sɛfa sia ləənyə mmi ete nya kəsiəsə ete baala se kato kakpé lə dɛfɛnkɔ kəmiəə, ntsyə Onanto lembutə bo alɛsa kpə enso sɛfa eto ale? Ntsyə wəmbutə mi kɔlɔkɔ enso? Bimbə bofokanɔ kpə!

³¹ “Lə nyaso biensisiə bikebu disi kato biənkə, ‘Sieti buunyə lesaatsyuə budi nye lesaatsyuə bunə nye lesaatsyuə bɔlɛ lə əsuə?’ ³² Asa nyamfo eyifo asa nnya bamamonyə

ləəsiə kebu disi ketsyiko. Mi Anto wə nkpe kato yi nkə asa nyamfo kenke ebohiā mi. ³³ Bomu bitə lə mi abɛbɛsa tute lə idi kase Onanto luudi seka lə mi əsuə le befiəni bɛsɛɛ. Nya wuufi asa bamba nya kenke loofe itə mi tsya, utə mi. ³⁴ Nyaso biənsiə bikebu disi itsyi lə kuse ko nɛ buba əsuə. Diyi nəmfó tsya ebubə ku ni bulə. Yanle bə bufi bulə bamba bokpe lə mi eto bole əsuə.

7

Yesu Áte Asa Itsyi Lə Utidi Bamba Eto Lekpo Bokponko Ɖsuə.

¹ “Mankponko betidi bamba lekpo bə lə Onanto tsya lə ɔyɛ fə lekpo bokponko. ² Kase faaklá asa yeeyi kaba kakpo kətə utidii, nko ke eto okle Onanto looklá utə fintsyə nɛ!

³ “Ntsyə fɛ fanlə dikubi kɛkɛ nə ntəkə fə ɔyimitsyuə eto dinəmi bobee fɛ fannlə dikubi kplɛ nə ntəkə lə fə léle bunyə? ⁴ Ntsyə fɛ fofo fə ɔyimitsyuə bɔtɛyi fənkə, ‘Lekpakpa, tə lə nləkə dikubi kɛkɛ nə ntəkə fə lə dinəmi,’ se dikubi kplɛ ntəkə lə fə kosate eto lele əsuə? ⁵ Fə ənəmi ənəmi eto utidi! Ka dikubi kplɛ nə ntəkə fə lə dinəmi buləkə fɛ lə ənyə kusu ələkə fə ɔyimitsyuə eto lele kɛkɛ nə ntəkə wə lə dinəmi.

⁶ “Biemfi asa nnya diyifo kenke beto bitə bakpa. Lə bifi bitə məə, mə bomu ebɔtsyi bawuninsə bənə mi. Biemfi mi atsyabi nya lefo koya beto bekpe bakplako. Lə bifi bitə məə, bɔɔnwɔ nya ku mə akpa bakpe lə kota.

⁷ “Bɛtɔ asa lə befi bətə mi. Bɛbɛbɛ asa lə binyə. Bɛsɔ siku lə basini mi. ⁸ Itsyise utsyuə saa wə laato asaa, bəətə wə. Nya utsyuə saa wə laabɛbɛɛ, wəənyə. Nya utsyuə saa, wə lɛsɔ siku, bɔɔsini wə.

⁹ “Minti eto Owɔe lə wə ubi atɔ wə abolo, wuufi lebambi utə wə?

¹⁰ Nye lə ɔtɔ wə lekpe, wuufi owa utə wə? ¹¹ Mimba ni babuayifo kulaa yi kase buifi asa sɛɛ bitə mi bebi. Nya ntsyə yuutsyə ku Boanto wə nkpe kato itə bo? Ntsyə yofo bubə bə weembufi wə asa, asa sɛɛ, utə betidi

ba laato wə? ¹² Asa nnya biala biə betidi bamba yifo bətə mii, mitsya yifo nnya bitə mə nko. Nyamfo ete Moses eto kɔfi ku Onanto eto bənyeləkətidi nle bote nɛ.

Beyɛ Lə Kesie Ka Nso Bɔfɛ Befɛ.

¹³ “Beyɛ lə kesie kəkɛ befe bidufə kəmiə. Itsyise lə beyɛ lə kesie ka ləmɔ ku kusu ko disensə ko diyuə ku bɔyɛɛ, yookpa mi isuko katsylɔkɔ ka ni ute kəmiə. Nya ko əsuə betidi kpə nyɛ nɛ. ¹⁴ Fɛɛ nkrə eto kusu afɛ, nya ko bɔyɛ kesu mfó kpe ale, nya betidi esiani hā lənyə ko.

Kuyi Saa Ku Ko Ebibi.

¹⁵ “Bebe mi əsuə sinini lə bidia-bidia eto bənyeləkətidi əsuə. Bəəbə mi ɔflo fe basamu seka lə dinyəbi əsuə. Fɛɛ lə mə kəmiə, baso bekiti. ¹⁶ Biunyə mə bitsyə lekpo lə mə eyifosa əsuə. Kanyi aannwɔ eyibibi nnya bedi. Nya otonkpa anwɔ nnya bendi. ¹⁷ Nko ini bə kuyi sɛɛ saa aannwɔ ebibi sɛɛ. Nya kuyi bua saa aannwɔ ebibi bua. ¹⁸ Kuyi sɛɛ saa aannwɔ ebibi bua nko ke kuyi bua saa laannwɔ ebibi sɛɛ nɛ. ¹⁹ Kuyi saa ko laannwɔ ebibi sɛɛ, baala ko kefi kakpe lə ute. ²⁰ Nyaso badiantidi ba ləələkə Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə kɛnyɛɛ, biunyə mə bitsyə lekpo lə mə eyifosa əsuə.

Bikɛyifo Onanto Eto Alasa.

²¹ “Inni utsyuə saa ke laakpadi mɛ nkə, ‘Bonamute, Bonamutee,’ lu-udufə Onanto eto sekakedikɔ. Bomu betidi ba leeyifo mɔ Anto wə nkpe kato eto alasa luudufə mfó. ²² Lə diyɛ fɛfɛ ayoo, betidi kpə bɔtɛyɛ mɛ bə, ‘Bonamute, Bonamute! Lə fə diyɛ əsuə nya búdi fə Ditiki Sɛɛ nəmə nya búyifo ayanisa kpə bóla awɔnɔ bua kpə búləkə lə betidi əsuə.’ ²³ Mfó nya mɔɔtɛyɛ mɛ minkə, ‘Minyi mi kulaa o-o! Bidu mɛ lə ɔflo, mi babuayifotidi.’

Yesu Ate Asa Itsyi Lə Bayoto Inuə Bətsyuə Isuə.

²⁴ “Nyaso utidi wə ke laanɔ mɔ etiki nya weeyifo lə nnya əsuə, wə ni obesibe nɛ. Ute fe utidi wə léto wə

diyɔ uńyənsə lə koba əsuə. ²⁵ Ɔsɔmi áni nya ntu díyi boba bokpo, nya ufiebi keklege lesɔ ɔyɛ lə diyɔ nəmə əsuə ófe. Fɛɛ díamba itsyise óto ni utəkə lə koba əsuə. ²⁶ Fɛɛ utsyuə saa wə laanɔ mɔ etiki fɛ woanyɛ lə nnya əsuə, okateko ubuki. Ute fe utidibuki wə léto wə diyɔ uńyənsə lə kowinimi əsuə. ²⁷ Ɔsɔmi áni nya ntu díyi bóba bókpɔ mfó, nya ufiebi keklege lesɔ ɔyɛ lə diyɔ nəmə əsuə ófe, nya léba kploo lékpɔ lə kasɔ.”

Yesu Áte Asa Ku Isuəale.

²⁸ Se Yesu léte asa nyamfo kenke ólosə, wə asatete eyifo məmble yanii. ²⁹ Wə asatete ményifo fe kase afi eto bateasa laate. Bomu óte asa fe nwə nkpe əsuəale lə asa nnya óte əsuə.

8

Yesu Átsya Osani Utsyuə.

¹ Lefe nə Yesu leyifə kɔtini komə úbə kasɔ, betidi kpə ətəkəko wə. ² Mfó nya osani utsyuə wə nle bufi sɪa bufi díbə óse akonki lə wə ənəmi ɔtɛyɛ nkə, “Bonamute! Lə alaa, ebofo butə bə mɔ əsuə le.”

³ Yesu ənə wə kɔni útidi wə, nya ɔtɛyɛ wə nkə, “Nla. Fə əsuə le.” Lamfolamfo bufi bomə əyuə utidi əmə. ⁴ Mfó əmə nya Yesu letɛyɛ wə nkə, “Be kukɔnɔ, nya mensu ateyi kuutsyuə saa kulesa. Bomu fi fə əsuə esu ate Onanto eto usumunyə wə luudi fə adansiɛ nkə fə bufi əyuə fə sitinti. Nya lə efi kedi ka Moses eto kɔfi létɔ ətə. Bə lə utsyuə saa lə ote nkə bufi bomə əyuə fə sitinti.”

Yesu Átsya Romafɔ Eto Omamanyə Ninə Eto Uyifoyifo Utsyuə.

⁵ Se Yesu dídufə Kapernaun eto umə, Romafɔ eto Omamanyə Ninə utsyuə əbə ɔlɛ wə lekpa nka, ⁶ “Bonamute! Mɔ uyifoyifo lɛ bufi keklege. Olabe lə diyɔ ɔnnlɛ bofo botaka.”

⁷ Yesu átɛyɛ wə nkə, “Muusu lɛ nsu ntsya wə.”

⁸ Omamanyə ninə əmə ətə wə mbuayɛ nkə, “Bonamute, oolo!

Yányə itə bə mɔ diyo. Teyi ditiki lɔni ete mɔ uyifoyifo əmə eto bufi ebuyuə wə. ⁹ Mintsya eyifo nwə nkpe lə beninə eto kalɔ, nya bamamanyə bətsyuə tsya nkpe mɛ kalɔ. Lə ntɛyi utsyuə miə, 'Suu' weesu. Nya lə ntɛyi obamba tsya miə, 'Bəə,' wəəbə. Nya lə ntɛyi mɔ uyifoyifo miə, 'Yifo nəmfoo,' weeyifo ni."

¹⁰ Se Yesu lənɔ etiki nyamfoo, íyifo wə yanii nya ótɛyi betidi ba dítəkəkɔ wə mfó nkə, "Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti minkə lə Israelbebi nti kulaa tsyaa, mənnyə tɔ bɔfokanɔ kplɛ bomfo eto okle! ¹¹ Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti minkə betidi kpə ebutsyi kɔfekatokɔ ku ko diyokedufəkɔ bəbə bəsiə kasɔ bedi lesa ku Abraham, Isak ku Yakob lə Onanto eto sekakedikɔ. ¹² Fɛɛ mimba ni sekakedikɔ siamə eto bebii, boofi mə batobakpe lə ketuntu ka nkpe lə se kama mfó. Mfó boowi nku bayimi anyi."

¹³ Nya kamaa, nya Yesu lɛtɛyi bamamanyə eto uninə əmə nkə, "Du esu diyo, yuubə itə fə fe kase fáfo fánɔ əsuə." Nya omamanyə ninə əmə eto uyifoyifo eto əsuə dímuə wə ale lə lefe nəmfo əsuə ke.

Yesu Átsya Betidi Kpə Bufi.

¹⁴ Se Yesu dísu Petro eto diyoo, únyə nkə atikesi əmuə Petro eto usiəambe kekkele, nya onlabe. ¹⁵ Mfó əmə nya Yesu lɛkɔbɛ wə lə kɔni nya atikesi nyamə léyani wə nya ótaka úsu úyifo wə afɔ.

¹⁶ Se ditsyitsyo lefe léyoo, bákpa betidi kpə ba awɔnɔ bua díkələ báboko Yesu ɔflo. Yesu lə ditikididi lɔni əsuəə, óla awɔnɔ bua nyamə úləkə lə mə əsuə. Nya ótsya befimfi bamə kenke mə efimbi. ¹⁷ Úyifo nyamfo bə lə ditiki nə Onanto eto Unyeləkətidi Yesaya lɛtɛyi utsyə lə ibə itə nkə,

"Wə kosate átsya bo kəsuafi,
nya ótsya bo efimbi kenke."

Betidi Inuə Ba Léla Bə Bəatakəko Yesu.

¹⁸ Lefe nə Yesu dínyə betidi kpə ba ínyə wə lə ɔflo, ótɛyi wə batɔnkpe bamə nkə, bətə lə bayila ditumbukplɛ nəmə besu ni lekpake nənse.

¹⁹ Afi eto oteasa utsyuə əbə wə ɔflo mfó. Nya ótɛyi Yesu nkə, "Oteasa, muutəkəkɔ fə nsu kaka ke fantɔ."

²⁰ Mfó nya Yesu lɛtɛyi wə nkə, "Nkpaflɔbɛ kpɛ əbiə nnya eto kafo baalabe, nya baklɔbɛ nkpe ayo. Fɛɛ Utidi Eto Ubii, əmbə kaka wuuluə wə disi."

²¹ Nya utidi bamba utsyuə wə ni okasebi lɛtɛyi nkə, "Bonamute, tə mɛ kusu lə nsu mbikə mɔ anto fɛ."

²² Yesu ətə wə mbuayɛ nkə, "Təkəkɔ mɛ. Tə mba nsi nkpe fe bekpənkpe lə besu bebikə mə bekpənkpeətsyuə."

Yesu Éti Ufiəbi Wə Lɛsɔ Kekleke Kusu.

²³ Yesu ku wə bakasebi édufə lə ɔklo utsyuə kafo. ²⁴ Yanklɛ ufiəbi étsyiko bɔsɔ kekkele lə ditumbukplɛ nəmə əsuə. Nya ɔnlɛ ntu bɔsɔ kakpo lə ɔklo əmə kafo, nya íyifo fe woonya udufɔ lə ntu kasɔ. Fɛɛ Yesu wəə lábe selabe. ²⁵ Bakasebi bamə ésu básanklisə wə nya bátɛyi wə bənkə, "Bonamute, ləkə bo! Bəəbə bukpə lo."

²⁶ Mfó nya Yesu lɛtɔ mə nkə, "Beso bɛnlɛ sikpi bote nko? Mi mba eto bɔfokanɔ lemfui!" Mfó nya ótaka únyə nya ókpɛ ufiəbi ku ntu bomə kɛnyɛ nkə bəyuə kɛnyɛ. Nya lesa saa díyuə kɛnyɛ kananana.

²⁷ Iyifo utsyuə saa mfó yanii. Nya bátɔ əsuə bə, "Nte utidi wə eto okle ni nwə mfo? Ufiəbi ku ntu kulaa tsya eetsyue wə koto!"

Yesu Átsya Betidi Inuə Bətsyuə Ba Ésuə Awɔnɔ Bua Dísiə.

²⁸ Se Yesu lɛyila ditumbukplɛ úsu ni lekpake nənse údufə Gadara eto kasɔ, betidi inuə ba əsuə awɔnɔ bua nsi ábɔ bɛtsyi lə edi nti bəbə bətsyako wə. Nya se bakɛ sikpi tinti esoo, kuutsyuə saa mánkatonɔ nkə woayɛ kusu komfo ofe. ²⁹ Lamfolamfo, báfa ku ɔkɔɛ bembembe nya bátɔ wə bənkə, "Fə

Onanto eto Ubi, be nkpe læ bonko fə lenti mfo? Bubə fəbə fə etsyiko bo koto bunə katonsə fə læ lefe nəmə læ leyoo?”

³⁰ Bakplako eto lekpa kplə ditsyuə ənyə læ mfó ɔflo békedi lesa. ³¹ Nyaso awɔnɔ bua nyamə ále Yesu lekprakpa bənkə, “Lə ebola bo ələkə læ mfoo, nyalə la bo esu akpe læ bakplako eto lekpa kplə nə ńyə mə əsuə.”

³² Mfó Yesu dínýənki ókpe mə ótəyi nkə, “Bidu bisu.” Nyaso bédu mfó bésu bédufə læ bakplako bamə əsuə. Nya bakplako bamə kenke ditsyetsyi bəwunini læ kətini komə eto kotosi bésu bédufə læ ditumbukplə nəmə əsuə nya bənə ntu bəkpə. ³³ Lə nyaso mba laase bakplako bamə étsyetsyi besu umə. Bátəyi lesa saa nə díbə læ bakplako bamə ku betidi ba awɔnɔ bua disia læ əsuə əsuə. ³⁴ Nyaso utsyuə saa læ umə əmə ésu nkə wəənyə Yesu. Nya se bənyə wəə, bálə wə lekprakpa bə udu læ mə kasɔ.

9

Yesu Átsya Utidi Utsyuə Wə Leba Onkpo Lə Kasɔ.

¹ Yesu édufə læ ɔklo nya usinkli óye læ ditumbukplə əsuə úsu wə umə.

² Mfó nya bákpa osani utsyuə wə léba onkpo kasɔ læ belabekə əsuə báboko wə ɔflo. Se Yesu dínýə nkə báfó bánɔ tinti esoo, ótəyi nwə léba onkpo kasɔ əmə nkə, “Ubi, kpe utu. Mfi fə abua ntsyɛ fə.”

³ Mfó afi eto bateasa bətsyuə ba dínýə mfó létəyi bənkə, “Utidi əmfó læ mbusiotiki budi.” ⁴ Yesu ənyə mə nsusu bomfo utsyə lekpo nya ótɔ mə nkə, “Beso bənle nsusu bua bomfo eto okle bufi? ⁵ Nya nte etiki nnya eto bətəyi diyuə enso, ‘Mfi fə abua ntsyɛ fə,’ lee batəyi bə ‘Taka, læ ayɛ edu?’ ⁶ Bə læ nləkə nte mi miə Utidi Eto Ubi kpe əsuəale bə læ ufi abua ɔtsyɛ læ kawunsiə mfoo,” ótəyi utidi əmə léba onkpo kasɔ mfó nkə, “Taka ənyə, læ efi fə belabekə læ edu esu diyoo.” ⁷ Mfó nya osani

əmə létaka nnya úfi wə belabekə nnya údu úsu diyoo. ⁸ Lefe nə betidi bamfó dínýə nyamfoo, sikpi əmuə mə nnya bátəsə Onanto bə úfi əsuəale nyamfo eto okle útə betidi.

Yesu Ákpadi Mateo Nkə Utəkəko Wə.

⁹ Yesu édu mfó nya se ɔnyɛ ɔntɔɔ, únyə nwə laafo umənko utsyuə wə baakpo Mateo wə nsi læ wə keyifokɔ. Nya ótəyi wə nkə, “Təkəko mɛ.” Mfó əmə nya Mateo létaka útəkəko wə.

¹⁰ Lefe nə Yesu nsi ɔnlɛ lesa budi læ Mateo eto diyoo, mba laafo umənko kpə ku babuayifo bətsyuə əbə bákɔ ku Yesu ku wə bakasebi əsuə læ lesakedikɔ mfó. ¹¹ Mfó nya Farisifo ba dínýə nyamfoo, létɔ wə bakasebi bənkə, “Beso mi oteasa ku mba laafo umənko ku babuayifo leedi lesa kakɔ?”

¹² Yesu ánɔ lesa nə bətəyi nyaso útə mbuayɛ nkə, “Betidi ba nkpe əsuəale manhiä ofanyə enso mba ni befimfi hā. ¹³ Bisu læ bisu bəbɛbɛ nnya bəwɔni bákpe læ Awɔnisa Kenke eto Kukue eto kasɔ bənkə, ‘Kaminsənyənyə maabɛbɛ, nya inni bebukilolo kətə kedi.’ Məmbə miə məəbə nləkə betidi sɛɛ, bomu babuayifo eso mimbə.”

Bátɔ Yesu Etiki Itsyi Lə Wə Asatete Fɔfɔ Əsuə.

¹⁴ Mfó nya Ntufləsətidi Yohanes eto bakasebi díbə bátɔ Yesu bənkə, “Beso bonko Farisifo laakle kenye læ lefe lefe əsuə, fɛɛ fə bakasebi laankle kenye?”

¹⁵ Yesu ətə mə mbuayɛ nkə, “Bibu-bibu biə okafɔsə eto baklɔbo ba nkpe læ wə ɔflo yifo mə əsuə yooyoo ku kaminsə læ lefe nə eto lefe onkpe læ mə ɔflo? Yanle bə ibə nko kulefe! Fɛɛ diyi ditsyuə ebubə nə əsuə bookpa okafɔsə əmə bedunko læ mə ɔflo. Lə lefe nəmfó əsuəə, bookle kenye bəsiə.

¹⁶ “Kuutsyuə saa emfi kafia eto lefianku fɔfɔ katalə kətəkə læ kakoko əsuə. Itsyise lefianku fɔfɔ nəmə ebunə ni əsuə diləkə læ lekoko nəmə əsuə itə bə dibia koko nəmə ebola disensə lekpe.

17 “Nko ke kuutsyuə saa leemfi nte fəfə kakpo lə kubukikuetobe koko kafo itsyise nte bomə ebəkpə itə otobə əmə eboba nya nte bomə luuwi nya otobe əmə loobia. Bomu beefi nte fəfə kakpo lə kubukikuetobe fəfə kafo. Nya asakpa ənuə nyamə ebutsyə kukəno.”

Yesu Áwunsəko Usio Utsyuə Ku Yairo Eto Ubi Oni Tsyə.

18 Lefe nə Yesu nle mə etiki budinkoo, Yudafo eto katsyako eto uninə utsyuə əbə wə oflo nya óse akonki, óle wə lekpa kpa óteyi nkə, “Mə ubisiobi əkpə məmómómómó, tsyá bə lə əbə efi fə ani ətəkə wə lə əsuə lə otaka.” 19 Nyaso Yesu átaka útəkəko wə ku wə bakasebi.

20 Se ɔntoo, usionko utsyuə wə koto dikakpo lə lefosi ale ənuə sɔɔ əsuə tsyá ətəkəko Yesu kama nya utidi wə awu eto kotosi. 21 Úyifo nko nya óteyi wə əsuə lə bofokano əsuə nkə, “Lə ntidi wə awu koo, mə bufi ebəye mə.”

22 Yesu átsyi ówuninsə únyə wə nya óteyi wə nkə, “Muə utu ale, mə ubi. Fə bofokano átsyá fə.” Lə lefe nəmfo əsuə tututu, bufi bomə əyuə wə.

23 Nnya kamaa, Yesu ésu katsyako eto uninə əmə eto diyo nya se únyə mba leefe nkpa tsyaku ku mba nle bofa kewi nkuu, 24 óteyi mə nkə, “Utsyuə saa bə usu lekple, disiohi nəmə mənkpə, bomu selabe ete onlabe.” Mfo bétsyiko wə bumə. 25 Nya se bála betidi bamə babəse, Yesu édufə diyo nə ubisiobi əmə nlabe, nya ókəbe wə lə kəni, nya ótaka úsiə. 26 Ditiki nəmfo ésensə léba lékpo lə kasə kamə eto lekpa kpa nəmfo kenke.

Yesu Átsyá Bənəmba Inuə Bətsyuə.

27 Se Yesu dídu mfó ɔnyə ɔntoo, bənəmba inuə bətsyuə átaka bətəkəko wə ku kudu bembembe bəteyi bənkə, “Oka, David eto ubi! Nyə bo kaminsə!”

28 Nya se Yesu dísu údufə diyoo, bənəmba inuə bamə edufə mfó. Nya Yesu leto mə nkə, “Befo bəno biə mofo mi botsyá?”

Mfó bəmənkli kənyə bəteyi bənkə, “Ee! Bofu bəno.”

29 Mfó nya Yesu dítididi mə ənəmi nya óteyi mə nkə, “Tə lə ibə itə fe kase befo bəno.” 30 Nya ete mə ənəmi lesini. Nya Yesu díkə mə ato kekke nkə, “Bianteyi kuutsyuə saa nyamfo.” 31 Fəe se bədu mfóo, bábe ditiki nəmfo letsyá utidi sa ano lə lékpo nəmfo kenke itsyí lə Yesu əsuə.

Yesu Átsyá Utidi Utsyuə Lendi Etiki.

32 Se betidi bamfo dídu bantoo, betidi bətsyuə ákpa osani utsyuə wə ləwəno bua díte ɔnle etiki bofo budi báboko Yesu oflo. 33 Óla ləwəno bua nəmə úləkə lə wə əsuə. Mfó nya utidi əmə dítsyiko etiki budi. Nyamfo éyifo betidi ba íyə mfó yanii, bəteyi bənkə, “Boənyə to nyamfo eto okle bunyə kulefe lə Israel eto kasə!”

34 Fəe Farisifo bətsyuə áteyi bənkə, “Awəno bua eto oka wə ləte wə əsuəale, nya úfi ɔnle awəno bua nyamfo bola kələkə nɛ.”

Betidi Eto Asa Inə Yesu Kafo.

35 Yesu áyɛ ótsylama kəmə ku mbuto bo nkpe lə lekpa kpa nə ləfi mfó. Óte asa lə Yudafo eto ntsyako. Óbe Ditiki Səe nəmə letsyá óte asa itsyí lə Onanto eto sekakediko əsuə. Nya ótsyá betidi efimbi efimbi kenke. 36 Nya se únyə sitiditu siamə, mə asa ənə wə kafo itsyise əsuə ába mə, nya bánke ɔwənsəkotsyuə saa, nya beyifo fe basamu ba ləmbə obebe. 37 Nyaso óteyi wə bakasebi nkə, “Bəkuenke bia díkayo buləkə fui, fəe beyifoyifo bamə emfui. 38 Nyaso bəle okuənsate əmə lekpa kpa lə otsyese beyifoyifo lə bəbə bawunsə lə bələkə bəkuenkə biamə.”

10

Yesu Ɖtə Wə Batɔnkpe Lefosi Inuə Bamə Ɖsuəale.

¹ Yesu ákpadi wə batɔnkpe lefosi inuə bamə ɔ́kɔ nya útə mə əsuəale nkə bala awɔnɔ bua bələkələ betidi əsuə nya lə batsya mə efimbi, efimbi saa tsya.

² Batɔnkpe lefosi inuə bamə eto aye ni

Simon wə bensi baakpo Petro ku wə ɔyimi Andrea

ku Yakobo ku wə ɔyimi wə baakpo Yohanes baa ni Sebedeo eto bebi

³ ku Filipo ku Bartolomeo ku Toma ku Mateo wə laafo umənkɔ ku Yakobo wə ni Alfeo eto ubi ku Tadeo

⁴ ku Simon wə ditsyi Kana ku Yuda Iskariot wə dídu Yesu útə.

Bisu Bebe Ditiki Sɛɛ Nəmə Letsya.

⁵ Yesu ətsyə lefosi betidi inuə bamfo kusu nya ótsyese mə nya úkə mə ato nkə, “Biensu betidi ba lenni Yudafo eto kasɔ nye bidufə Samariafo eto umə saa tsya kafo.

⁶ Bomu bisu Israel bebi ba diyifo fe basamu ba lénya kusu ɔflo.

⁷ Bisu bebe letsya biənkə, ‘Onanto eto Sekakedidi eboyo selo.’ ⁸ Betsya befimfi lə betakasə mba díkpə. Betsya mba nle bufisia bufi, lə bela awɔnɔ bua bitsyiko lə betidi əsuə. Bíanya əsuəale nyamfo bitsyiko mə ɔflo nyaso mi tsya biemfi nnya bete befo atabi. ⁹ Bientsyi atabi saa lə mi katobe. ¹⁰ Mi kuutsyuə mentsyi otobe fe mba laato asa, awu nuəfə, afɔkpa nye ɔle uyi ɔye kusu. Uyifoyifo ənyə utə lesa nə wuudi.

¹¹ “Lə bidufə umə nye kebuto kətsyuə, bebebe utidi sɛɛ wə loola nkə woafɔ mi. Bɛsɔnɔ lə wə ɔflo lə beke mfo isu ese lefe nə biudu.

¹² Lə bidufə diyɔ ditsyuə, bisiasə mə biənkə, ‘Diyuə itə mi.’ ¹³ Lə báfo mi ku kafo faa, bitə lə mi diyuə eto kəsia kamfó lə kəsia ku diyɔ nəmfó kenke eto utsyuə saa. Nya lə bamfo mii, diyuə eto kəsia kamfó bə mi ɔflo. ¹⁴ Nya lə diyɔ nye umə əmə eto betidi mámfo mi

nye báni bámfo mi ditikii, nyale bidu mfó lə befle mi nkpafo eto site bekpo lə umə əmə. ¹⁵ Nlɛ mi bɔteyi sitinti minkə lə diyɔ fɛfɛ nə Onanto lookponko kawunsia eto betidi lekpo əsuə, wuunyə Sodom ku Gomora eto betidi kaminə kulaa tsya oso umə əmfɔ eto bale.

Betidi Batsyuə Ɖəbɔkpɔ Mi Bənyə Mi Lə Ɖsuə.

¹⁶ “Bɛlɔ bɛnɔ! Nlɛ mi botsyese fe basamu lə bekiti eto nti. Bitəkə ənə fe bawa seka, nya beɛ mi əsuə kukɔnɔ fe ablonima. ¹⁷ Bebe mi əsuə kukɔnɔ, itsyise betidi ebumuə mi, bakpa mi besuko akpokakpokɔ.

Bɔɔblɛ mi lə Yudafo eto ntsyakɔ. ¹⁸ Lə mə disi esoo, bookponko mi akpo lə Aba eto beninə ku baka eto ənəmi. Lə mfóo, bɛteyi mə ku mba lenni Yudafo Ditiki Sɛɛ nəmə. ¹⁹ Lə bákpa mi bésuko lekpokakpokɔ, biembu disi lə lesa nə biɔteyi, nye kase biɔteyi nnya. Lə lefe nəmfɔ ayoo, boote mi lesa nə biɔteyi. ²⁰ Itsyise inni mi loote etiki nnya buidi, bomu mi Anto Onanto eto Ləwɔnɔ luudi etiki ɔye lə mi əsuə.

²¹ “Betidi ebudu mə bayimi bətə bə balo. Nya antomə tsya luuyifo nko ke ku mə bebi. Bebi ebɔtaka bənyə lə mə antomə əsuə bedu mə bətə bə balo. ²² Utsyuə saa ebukisi mi lə mə disi eso. Fɛɛ utsyuə saa wə luuńyə kekleke lə wə bofokanɔ əsuə isu ese kalosəkɔɔ, boofɔ wə lə nkpə. ²³ Lə bati mi kama lə umə ɔnii, bitsyetsyi bisu umə bamba. Nya nle mi bɔteyi sitinti minkə, biembuyifo mi keyifo belosə lə Israel eto kəmə ka kenke fɛ mə, Utidi Eto Ubi luubə.

²⁴ “Okasebi saa aanso wə oteasa. Odomunyə saa tsya aanso wə onamute. ²⁵ Nyasoo, ele bə imi, okasebi saa nkə wuubə utsyɛ fə wə oteasa seka. Nya ndomunyə tsya luubə utsyɛ fe wə onamute. Nya lə bákpadɔ oyosate utsyuə bə Awɔnɔ bua eto ɔtɔnkɔtɔnkɔ nyaale nte aye bua nya eto okle bembokpo diyɔ nəmə eto bebi?

Mante Betidi Sikpi.

²⁶ “Nyaso bianté betidi sikpi, it-syise lesa saa nə əsuə bėti asa bakulaa, bəosini asa lə nnya əsuə, nya asakulakula saa ebəbəw lekple banə. ²⁷ Lesa nə minlə mi bətəyi lə ketuntu lefee, bətəyi nnya lə kalek-pakpa əsuə. Nya lesa nə batəyi mi lə kawə əsuə, bebe nya letsya lə utsyuə saa lə ɔnə. ²⁸ Bianté mba ini etidisuə ete bofo bolo fə bembəfo okla bolo sikpi. Bomu bete Onanto wə lofo utidi eto əsuə eto sinə ku ləwəwə bolo lə ute wə laatənsə asa sikpi. ²⁹ Lə efi kablə kani, fofo ntsyuə nnuə boya tsyaa, ke kani kplo embukpə lə inni Boanto Onanto eto lelabi. ³⁰ Nya mimii, Onanto yi mi disii eto səwəni eto leklabi kenke. ³¹ Nyaso bianté sikpi, it-syise befo koya beso bakləbə kpə.

Kenyebuləkə Kate Lə Yesu Eto Dikiti Səə Əsuə Ku Wə Bəni.

³² “Utsyuə saa wə luuləkə kenye lə betidi nti ɔtəyi nkə uyifo mə ole, mintsya ebofo wə fe moole lə mə Anto Onanto eto ənəmi kato. ³³ Fəə lə utsyuə áni mə lə betidi ba tā eto ənəmi, mintsya ebəni wə lə mə Anto wə kato eto ənəmi.

Betidi Ebusənsə Lə Mə Disi.

³⁴ “Biembu biə mbə diyuə kabokokə lə kawunsiə. Owo lo! Məmbə diyuə kabokokə, bomu kabia! ³⁵ Mbə miə mənə kabia nkpe ‘lə bebisaibi ku mə antomə lenti, lə bebisiobi ku mə ambemə lenti, lə bebisiə ku mə bese ambe mə lenti. ³⁶ Nya utidi eto olo sitintii, ebutsyi wə kosate eto diyo kafo.’

³⁷ “Nya utsyuə saa wə laala wə anto nye ambe oso məə, mənəyə itə bə uyifo mə okasebi. Nko ke ini bə utsyuə saa ke laala wə ubisaibi nye ubisiobi kulaa tsya oso məə, yənəyə itə bə uyifo mə okasebi. ³⁸ Utsyuə saa ke díməntsyi wə uyikabie ɔyə mə kayəkə utəkəkə məə, mənəyə utə bə uyifo mə okasebi. ³⁹ Utsyuə saa ke lela nkə waata wə nkpə eto disii, ebonyansə mu. Fəə utsyuə

saa ke loonyansə wə nkpə lə mə butəkəkə esoo, wuunyə nkpə manlo sitinti.

Onanto Ebofo Betidi Ba Ləfo Yesu Banə Kayo.

⁴⁰ “Utsyuə saa ke lofo mii, mə ofo. Nya utsyuə saa ke lofo məə, ofo nwə létsyese mə tsya. ⁴¹ Utsyuə saa ke lofo Onanto eto unyeləkətidi nkə uyifo Onanto eto unyeləkətidi esoo, ebunyə kedikə lə unyeləkətidi eto kayofofə ka wofo lə nnya əsuə. Utsyuə saa ke lofo utidi wə ni ɔsəə itsyise uyifo ɔsəənyə esoo, wə ku utidi əmə ebofo kayofofə itsyi lə keyifo ka úyifo eso. ⁴² Bebe nyamfo kukəwə bə utsyuə saa wə luutə ntu yududu eto ləkəbetə mə bakasebi bamfo eto utsyuə lə mə nti lə mə disii, ebunyə kayofofə lə nnya eso kokooko.”

11

Ntufləsətidi Yohanes Átsyese Batənkpe Yesu ɔflo.

¹ Lefe nə Yesu díləkə wə bakasebi lefosi inuə bamfo útsyə mə kusu ólosəə, údu mfó úsu óte asa nnya óbe nnya letsya lə kəmə kəmə ku nka letsyilama mfó.

² Lefe nəməə, se Ntufləsətidi Yohanes wə nkpe lə Aba eto diyo lenə asa nnya Yesu nle buyifoo, ókpə wə bakasebi bətsyuə Yesu ɔflo. ³ Bəsu bətə Yesu bənkə, “Təyi bo. Fə ni utidi wə Yohanes letəyi nkə əbə bubəə, lee bobə obamba kusu?”

⁴ Mfó nya Yesu díte mə mbuayə nkə, “Bisinkli bisu bətəyi Yohanes asa nnya bənle bəwə ku nnya bənle bunyə. ⁵ Bənəmba lə bunyə, nya mba leba bankpo lə kasə lə boyə. Mba nle bufisia bufi eto əsuə lə bokpa, batoti lə bəwə, bale bekpənkpə botakasə kənyənsə, nya bənle bakombo Ditiki Səə nəmə bətəyi. ⁶ Diyua itə mba dimənyə kabua saa lə mə əsuə.”

⁷ Se Yohanes eto bakasebi bamə dídu bantəw, Yesu édi betidi bamə etiki itsyi lə Yohanes əsuə ɔtəyi nkə, “Se bísu Yohanes ɔflo lə mfimintii,

be béfo bɛnɔ biə biunyə? Lefanto nə ufiebi nɛ bɔsɔ kafe lee? ⁸ Be bɪsu kabekɔ fɛɛ? Utidi wə nkpe bikə lə əsuə bia laanɔ bobɛ lee? Betidi ba laakpe bikə biamfo eto oklee, Lekayo baakɛ. ⁹ Bɛtɛyi mɛ lesa nə kon bɪsu kabekɔ! Biə biesu bebe Onanto eto unyɛlɛkɛtidi lee? Ee, lə sitinti wə uni nɛ. Fɛɛ nwə bɪnyə, so Onanto eto unyɛlɛkɛtidi kulaa tsya. ¹⁰ Itsyise Yohanes ni nwə əsuə bɔwɔni bɔkpe lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue bɛnkə, Onanto átɛyi nkə,

‘Mootsyese mɔ ɔtɔnkpe ntɔnsə fə bubə

lə ubə ɔlɔ fə kusu utsyɛ.’

¹¹ Nya nɛ mi bɔtɛyi sitinti minkə Ntufləsɛtidi Yohanes amɔ oso utsyuə saa wə usio léle lə kawunsiə kamfo. Fɛɛ nwə nso bɔfɛ lə Onanto eto sekakedikɔ, amɔ oso Yohanes əmɛ. ¹² Idu lə Ntufləsɛtidi Yohanes eto lefe ibə ese mɔmɔ, balɛ bota kekɛle ku kənəmɪsɛ lə kato eto sekakedikɔ siamə əsuə. Fɛɛ mba nyə lə se əsuə ku kənəmɪsɛ tinti lə bokplatsya bə beeti se bubə kusu. ¹³ Ibə ese lə Yohanes eto lefee, Onanto eto bənyɛlɛkɛtidi ku Moses eto afi edi etiki itsyi lə sekakedikɔ siamə əsuə. ¹⁴ Nya lə bela biə biafo mɔ dítiki bɛnɔ, Yohanes ni Elia, wə eto bubə bɔtɛyi bətsyɛ. ¹⁵ Nwə ato nkpe, utsyue ato lə ɔnɔ.

¹⁶ “Nya mɔmɔ, be muufi mmi eto betidi nkatesə ko? Beyifo fe bekpefi ba laakpe kɔyɛ lə asi. Lekpa lɔni afa kakpadi mə bətsyue katɛyi nkə,

¹⁷ ‘Búse kusiəkpakpa eto ese butə mi,

Fɛɛ bɛni kewui buwui.

Bóto keku eto ese butə mi,

Fɛɛ bienwi nku.’

¹⁸ Itsyise lefe nə Yohanes díbə, ókle kɛnyɛ nya wənnə nte. Nya utsyue saa lɛtɛyi nkə, ‘Utsyi lɛwɔnɔ bua.’

¹⁹ Fɛɛ se Utidi Eto Ubi díbə, údi únə. Nya utsyue saa lɛtɛyi nkə, ‘Be utidi əmfo! Uyifo udikpuu ku utenə, mba laafo umənkɔ ku babuayifo eto ɔyɛtsyue!’ Fɛɛ utidi eto eyifosa əsuə, nya wəlɛkə Onanto eto kobe ko nkpe wə kate nɛ.”

Kəmə Kətsyue Eto Betidi Mamfo Yesu Banɔ.

²⁰ Kəmə ka əsuə Yesu díyifo ayanisa kpə eto betidi mántsyi bɔwuninsə bafo banɔ. Nyaso ílɛ wə itə mə. ²¹ Ɔtɛyi nkə, “Mbɔbɔɛ məətə fə Korasim! Nya mbɔbɔɛ məətə fə Betsaida! Lə ayanisa nnya bɛyifo lə mi ete bɛyifo lə Tiro ku Sidon innii, eni mfó eto betidi ebɔtsyi bawuninsə kokoko, befi atoku eto mfiə beti, bediki ntɔ lə əsuə ete bə bani mə abua. ²² Nɛ mi bɔtɛyi sitinti minkə, lə Lekpoyi Fɛfɛɛ, Onanto ebunyə Tiro ku Sidon eto kəmə kaminsə eso mi. ²³ Nya fə Kapernaum, bubu fanɛ fə Onanto ebobesə fə kato? Bɔɔbokosə fə kasɔ bato fə bakpe lə ditɛfɛnkɔ kəmɪə kɛ! Lə ayanisa nnya minyifo lə fə ete mínyifo lə Sodom, eni usi okpe eyo mmi! ²⁴ Nɛ fə bɔtɛyi sitinti minkə lə lekpo yi fɛfɛɛ, Onanto ebunyə Sodom kaminsə tinti oso fə!”

Yesu Ákpadi Betidi Nkə Bəbə Bətsyɛ Ɔwɛ Lə Wə Ɔflɔ.

²⁵ Lə lefe nəmfoo, Yesu átɛyi nkə, “Anto, kato ku kasɔ eto Onamute. Maasɔ fə ani, itsyise əlɛkə asa nnya lɛkula babesibe ku bɛkuente átɛ mba lennyi kulesa. ²⁶ Ee, Anto, sitinti, nko fála fə ibə itə nɛ.

²⁷ “Mɔ Anto éfi asa nnya kɛnkɛ útə mɛ. Kuutsyue saa enyi Ubi əmə enso Anto. Nya kuutsyue saa enyi Anto əmə enso Ubi əmə ku mba Ubi əmə laala nkə wəlɛkə wə oté.

²⁸ “Bibə mɔ ɔflɔ mimba ntsyi bike kinkinki bia nɛ mi bulə, lə ntə lə bitsyɛ ɔnwɛ. ²⁹ Bibə lə busie mɔ bitsyike butə bətsyue lə bekase asa bitsyiko mɔ ɔflɔ, itsyise nkpe lefonə nya mimbokosə əsuə kasɔ lə lɛwɔnɔ əsuə. ³⁰ Itsyise bitsyikə bia muutsyisə mi əyue, nya bitsyikə bia muutsyisə mi tsya eyifo fomfloo.”

12

Yesu Ku Farisifɔ Akɛ Kənə Lə Ɔnwɛditsyɛyi Ɔsuə.

¹ Lə lefe kliminti ditsyue kamaa, Yesu ku wə bakasebi ésu báyɛ

akpa eto ɔkue utsyuə kafo báfe læ ɔnweditsyayi. Se kukpensə læle wə bakasebi baməə, bétsyiko edisa nyamə bufəsə kayimi. ² Se Farisifo bamə dínyə nyamfoo, bátəyi Yesu bənkə, “Fə bakasebi éyifo lesa nə dínyə læ bo ɔnweditsyayi eto afi əsuə!”

³ Mfó Yesu dítə mə mbuayə óto mə nkə, “Bíankla lesa nə Oka David díyifo læ lefe nə kukpense læle wə ku wə betidi? ⁴ Údufə Onanto eto diyo, nya wə ku wə betidi dífi lesa nə bákpo atsyə bətə Onanto bədi, læ lefe nə eto lefe kofi məntə kusu nko, ini mba lætə Onanto kedi hā nkpe kusu beedi lebolo nəmə. ⁵ Nye bíankla læ Moses eto afi biənkə læ ɔnweditsyayi saa, besumunyə ba nkpe læ Onanto eto Disumuyo ékeyifo asa nnya dínyə læ diyi nəmə əsuə, tsya fɛɛ bánlo mə dikpi læ nnya əsuə? ⁶ Nlɛ mi bətəyi minkəə, lesaatsyuə kpe mi lenti mfo nə læmɔ lenso Disumuyo Kplɛ. ⁷ Awɔnisa Kenke eto Kukue nkə, ‘Kaminsənyənyə ni lesa nə maabɛɛ, inni bebuki eto keditətə.’ Lə bə bəno nyamfo kasɔ tutuutu, eni biembokpo akpofukutu belo betidi ekpi. ⁸ Itsyise Utidi Eto Ubi ni ɔnweditsyayi eto Onamute.”

Yesu Átsya Utidi Wə Eto Kɔni Díkpə.

⁹ Mfó nya Yesu dídu úsu Yudafo eto Katsyako kətsyuə. ¹⁰ Mfóo, úsu únyə osani utsyuə wə eto kɔni, kɔni díkpə. Betidi bətsyuə áke mfó ba léla bə bábeɛɛ etiki bətə wə bə óta kofi ubu, nyaso bátɔ wə bənkə, “Kofi ətə kusu bə batsya ufimfi læ ɔnweditsyayi?”

¹¹ Yesu átɔ mə nkə, “Lə ibə bə mi utsyuə eto osamu ákpia údufə læ dibiaəku əsuə læ ɔnweditsyayii, wəmbunə wə uləkə? ¹² Fɛɛ utidi afo koya oso osamu! Nyalɛ, bo kofi məntə bo kusu nkə bəwunsəko kuutsyuə læ ɔnweditsyayi.”

¹³ Mfó nya ótəyi osani wə eto kɔni díkpə nkə, “Nə fə kɔni etsyue.” Únə ko útsyue, nya kɔni komə disi

kótsya wə fe kase kunuəfə komə nte. ¹⁴ Nya Farisifo ba dínyə mfó dídu nya bəfi nsusu bə boolo Yesu.

Yesu Ni Uyifoyifo Wə Onanto Dílakə.

¹⁵ Se Yesu læno nkə bákke kənyɛ læ wə əsuəə, údu mfó, nya betidi kpə dítəkəko wə. Ótsya befimfi kenke.

¹⁶ Nya úti mə kusu nkə bəntə læ betidi læ bate bə wə uni. ¹⁷ ɔtəyi nyamfo nko bə læ Onanto eto nnya ótəyi útsyə eyɛ læ wə Unyeləkətidi Yesaya əsuə læ ibə itə sitinti nkə,

¹⁸ “Nwə mfo ni mɔ uyifoyifo wə mínləkə mintsyə, nwə maala, nya məənyə disuəyuə læ wə tinti.

Muutə mɔ Ləwɔno læ dibə disia læ wə əsuə, nya woobe mɔ lekpokponkpo letsya utə kawunsia kenke.

¹⁹ Weembunə etiki ku betidi nye ofā kuutsyuə, nya bəmbɔno wə etiki ku bofa læ obia.

²⁰ Wɔɔkɛ dibusə utə mba læmbə əsuəale. Nya wuunyə mba diyifole saa læmbə læ əsuə kaminsə.

Wɔɔlenko nko kekkeke isu ese lefe nə mɔ ɔnukualɛ eto lekpokponkpo luutəkə kato.

²¹ Nya betidi ba kenke luufi mə kusubebe bətəkə læ wə.”

Bátəyi Bənkə Yesu Eto Əsuəale Ábo Itsyi Wo Buti Lə Awɔno Bua Eto ɔtɔnkotɔnko ɔflo.

²² Mfó nya betidi bətsyuə lékpa osani utsyuə wə awɔno bua nle bulə, wə ni unəmba nya uyifo nwə lendi etiki tsya báboko Yesu ɔflo. Yesu átsya wə itə ófo etiki budi, kənyə asa tsya. ²³ Ayanisa nnya Yesu díyifo mfó éyifo betidi bamfó yanii, nya bátɔ bənkə, “Inni nwəmfɔ ni Oka David eto ufluflu wə bákpo ɔhile bətsyɛ?”

²⁴ Se Farisifo læno nyamfoo, bátəyi bənkə, “Woala ɔwɔno bua kələkə eyɛ læ əsuəale nya awɔno bua eto ɔtɔnkotɔnko Beelsebul dítə wə əsuə.”

²⁵ Yesu áte mə nsusu nyaso óteyi mə nkə, “Sekakedikɔ saa sia laama akpa akpa, kənyə lə bətsyuə əsuəə, ebəkə səklɛ. Nya umə nye diyo saa nə laama akpa akpa kənyə lə bətsyuə əsuəə, eboba lə akpa. ²⁶ Nyaso lə lekpa lɔni lɛ lekpa nuəfə bɔkprɔnko lə Obonsam eto sekakedikɔ, ete bənkə dioba akpa, nya diəmbɔklɛ fɛ dioba lekpo lə kasɔ. ²⁷ Lə bɛlɛ bɔteyi biə awɔnɔ bua eto ɔtɔnkɔtɔnko eto əsuəale əsuə maayɛ kala awɔnɔ bua kələkə lə betidi əsuəə, nyalɛ bawɛ eto əsuəale əsuə mba ntəkəkɔ mi laayɛ kala mə kələkə? Lesa nə mi kosate eto mba ntəkəkɔ mi leeyifoo, lə bote bə bɛnlɛ sitinti bɔteyi. ²⁸ Inni Beelsebul bomuu, Onanto eto Lɛwɔnɔ ni ləətə mɛ əsuəale bə nla awɔnɔ bua lə betidi əsuə. Nyamfo lɛ bote bə Onanto eto Sekadidi ébutsyə kasɔ lə mi nti koko.

²⁹ “Kuutsyuə saa embofo botaka kedufə lə əsuəaletidi eto diyo ete utsyiko wə bikə butsyi, lenni bə ófo əsuəaletidi əmə bumuə kakle fɛ woofɔ budufə lə diyo nəmə ketsyi wə bikə.

³⁰ “Utidi wə ke lentəkəkɔ mɛɛ, uńyə mɛ lə əsuə. Nya nwə ke lanwunsəkɔ mɛ lə bɔseketsyue əsuə eesensə nnya. ³¹ Lə nyamfo esoo, nɛ mi bɔteyi minkə, boofi abua saa bɛyifo ku etiki bua saa bédi batsyɛ mə, fɛɛ nwə ke luudi etiki nnya dińyə lə Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ əsuə alɛɛ, bembufi nnya batsyɛ wə. ³² Nya utsyuə wə ke luudi etiki uńyə lə Utidi Eto Ubi əsuəə, bofo bufi katsyɛ wə, fɛɛ utsyuə saa ke luudi etiki uńyə lə Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ əsuəə, bembufi batsyɛ wə lə nkprə bomfo lee mbo luubə əsuə tsya.

Kuyi Saa Kuyi Eto Ebibi Əsuə Baayɛ Kənyə Nkɔ Eto Okle Kuni.

³³ “Kuyi sɛɛ saa aanwɔ ebibi sɛɛ, nya kuyi bua saa tsya aanwɔ ebibi bua. Bəətsyə kuyi lekpo ɛyɛ lə ebibi nnya koanwɔ əsuə. ³⁴ Mimba lɛbɔ bitsyi lə bawə eto kafo əsuə! Asa sɛɛ aambɔ ketsyi lə mi kɛnyɛ! Itsyise

lesa nə diyi mi ketu əsuəə, nnya mi kɛnyɛ ləələkə katɛyi nɛ. ³⁵ Utidi sɛɛ, asa sɛɛ laabɔ ketsyi lə wə nya ini nnya wəələkə katɛyi nɛ. Nya utidi bua tsyaa, abua nnya nkpe lə wəə, nnya wəələkə katɛyi nɛ. ³⁶ Nla miə ekpa ko mi wee bə, lə Lekpoyi Fɛfɛɛ, utsyuə saa ebutə etiki bimba saa nnya lɛbɔ lə wə kɛnyɛ eto nkunta. ³⁷ Itsyise fə kosate eto etiki nnya lɛbɔ fə lə kɛnyɛɛ, nya buufi bakprɔnko fə lekpo balofə dikpi lee bətə fə lɛbɛ nɛ.”

Yesu Áni Nkə Weembuyifo Ayanisa Saa Ote.

³⁸ Mfó nya afi eto bateasa ku Farisifo bətsyuə lɛteyi Yesu bənkə, “Oteasa, bola boə yifo ayanisa ətsyuə até lə bobɛ.”

³⁹ Mfó nya Yesu dítə mbuayɛ nkə, “Bebe, mi mmi eto betidi ba leesumu bəfiə ku asa bimba. Bela biə biənyə ayanisa itsyi mə ɔfɔ, fɛɛ biembunyə ayanisa saa enso nnya dítsyi Onanto eto Unyɛləkətidi Yona ɔfɔ. ⁴⁰ Fɛ kase Yona dísiə eyi ətsyə ku ntsyɛ ntsyə lə lɛkprɛ kplɛ ditsyuə eto kafoo, nko ke Utidi Eto Ubi tsya lɔkɛ lə eyi ətsyə ku ntsyɛ ntsyə əsuə lə kasɔ kəmiə nɛ. ⁴¹ Lə Lekpoyi Fɛfɛɛ, Ninive eto betidi ebuńyə balo mi dikpi itsyise bátisyi bawuninsə se bánɔ Yona lébɛ Ditiki Sɛɛ nəmə letsya. Nya lə nteyi mi, utsyuə kpe mi lenti mfo wə lɛmɔ onso Yona. ⁴² Lə Lekpoyi Fɛfɛɛ, Besio eto Oka wə dítsyi ɔnwɛdikue ebotaka uńyə olo mi dikpi, itsyise óyɛ utsyi taa mfó úsu Oka Salomo ɔfɔ nkə lə usu ɔnɔ Oka Salomo eto abesibetiki. Fɛɛ nɛ mi bɔteyi sitinti minkə, lesatsyuə nə nso Oka Salomo eto kobe kpe mi lenti mfo.

Lɛwɔnɔ Bua Esi Disinkli Dibə Lɛlɛ Kəsiəkɔ Bɔbɛɛ.

⁴³ “Nɛ mi bɔteyi minkə, lə bala lɛwɔnɔ bua bələkə lə utidi əsuəə, diesukayɛ nlebe nlebe bo lekɔɛ kabɛbɛ kasɔnɔkɔ. Nya lə diənnɔyə kedufəkɔ saa, ⁴⁴ diatɛyi ni əsuə nkə, ‘Muusinkli nsu kaka mínsiə kɔ.’ Lə dibə dinyə nkə mfó te fufuu, bákpa

mfó nya betsyue bikə kukɔnɔ lə ni kafoo. ⁴⁵ Diesinkli kesu kakpa awɔnɔ bua akuanse bamba nnya nkpe ale enso ni nya beesinkli kesu kəsia mfó. Nya lə kalokɔɔ, utidi əmə eto asayifoyifo aabia kaso nnya kɔ. Nko yuutsyə itə mi mmi eto betidi bua bamfo nɛ.”

Báwoe Ni Yesu Eto Batokpenya Tinti?

⁴⁶ Lefe nə Yesu nsi nle etiki budi ku betidi baməə, wə ambe ku wə bayimisani əbə bənyə lə lekple mfó nya bala bə bedinko wə etiki. ⁴⁷ Nya betidi ba dínýə mfó eto ɔni dísu ɔtɛyi Yesu nkə, “Bebe, fə ambe ku fə bayimisani nýə lə lekple bə bala bə beedinko fə etiki.”

⁴⁸ Yesu ətə wə mbuayɛ nkə, “Owoe ni mə ambe nya bawe ni mə bayimisani?” ⁴⁹ Nya ɔté wə bakasebi kɔni ɔtɛyi nkə, “Nnyə mə ambe ku mə bayimisani! ⁵⁰ Utsyuə saa wə leeyifo mə Anto wə nkpe kato eto lelabii, wə ni mə ɔyimisani ku mə ɔyimisio ku mə ambe nɛ.”

13

Yesu Átɛyi Lekpá Itsyi Lə Nwə Dísə Eyibibi Ɔsuə.

¹ Diyi nəmfó kee, Yesu édu lə diyo úsu lekpo kɛnyɛ. Úsia lə kaso útsyiko asa boté. ² Betidi ba díbə bətsyilama wə efui tinti eso údufə lə ɔklɔ utsyuə nya úsia lə kaso, nya sitiditu siamə dínýə lə utuflo mfó.

³ Údi mə etiki kpə ɔyenko lə akpá əsuə nkə, “Lefe nə léfe məə, utsyuə uni ésu úsə eyibibi lə ɔkuɛ. ⁴ Se ɔnle eyibibi nyamə busəə, ətsyuə álo ékpo lə kusu ɔflo nya baklobɛ díbə básɛ nnya bámini. ⁵ Eyibibi nyamə ətsyuə tsya álo ékpo lə abanse əsuə, kaka sitə lemfui. Íkə mlə itsyise site siamə memfui. ⁶ Fɛɛ se kofe lefaa, eyibibi nyamə díkəə, áblobe nya íkpə itsyise nnya keyudu méndufə isu kaso etsyo. ⁷ Eyibibi nyamə eto ətsyuə álo ékpo lə biyu nti. Nya se íkee, biyu biamə áto íti nnya. ⁸ Fɛɛ eyibibi nyamə eto ətsyuə álo ékpo

lə kaso sɛɛ əsuə nya se íkə ébee, enwɔ ebibi. Ɔtsyuə anwɔ kolofa, ətsyuə tsya awosi akua, nya ətsyuə tsya lenwɔ awosi ətsyə.” ⁹ Nya Yesu letɛyi mə nkə, “Fə ke ato nnya laano asa nkpee, nɔ!”

Onanto Ɔləkə Wə Sekakedikɔ Eto Asakulakula Óte Mi.

¹⁰ Nya Yesu eto bakasebi díbə Yesu ɔflo nya bəto wə bənkə, “Beso feedi betidi etiki kayenko lə akpá əsuə?”

¹¹ Yesu ətə mə mbuayɛ nkə, “Mimii, bəfi kato eto sekakedikɔ eto asakulakula bətə mi, fɛɛ inni betidi bamba. ¹² Utidi wə ke asa ntee, buusi bətə wə bawunsə nya wɔkɛ kpə. Nya utidi wə kulesa lentee, nnya nte wə tsyaa, bɔɔlɛ nnya bafɔ wə lə ani. ¹³ Nnya eso meedi mə etiki kayenko lə akpá əsuə ni nkə, bale asa bunyə ku ənəmi, fɛɛ bənnnyə kətsyə lekpo. Bale bɔnɔ, tsya fɛɛ baannɔ nye banɔ kaso. ¹⁴ Nyaso Unyeləkətidi Yesaya eto nnya ɔtɛyi utsyə əbə itə nko bə,

‘Betidi bamfo ebɔnɔ bāā, fɛɛ bəmbɔnɔ kaso!

Boonyə asa bāā, fɛɛ bəmbunýə ekpanko mə

¹⁵ Itsyise disi əkpə betidi bamfó.

Lenni nko inii, eni mə ənəmi ebunýə asa wuee.

Mə ato tsya ebɔnɔ asa nnya mə nsusu tsya lɔɔnɔ asa kaso,

nya bɔɔtsyi mə ənəmi bətə mɛ, nko Onanto letɛyi nɛ, nya mootsya mə bufi.’

¹⁶ Fɛɛ mii, disiekpɛ kpe mi tinti, itsyise mi ənəmi ənyə asa nnya mi ato tsya laano asa. ¹⁷ Nle mi bɔtɛyi sitinti minkə, Onanto eto bənyeləkətidi ku basɛ kpə ábɛbɛ bə lə bənyə asa nnya bɛnlɛ buunýə, fɛɛ bənyə nya lə banɔ asa nnya bɛnlɛ bɔɔnɔ, fɛɛ bánno.”

Yesu Ɔləkə Nwə Dísə Eyibibi Eto Lekpá Kaso Óte.

¹⁸ Yesu átɛyi wə bakasebi nkə, “Bitsyue ato lə bɛnɔ lə nləkə nwə dísə eyibibi eto lekpa eto kaso nte

mi. ¹⁹ Utsyuə saa wə laano Di-tiki Sɛɛ nəmə itsyi lə Onanto eto Sekadidi eto letsyabebe fɛ woanno ni kasɔɔ, eyifo fe eyibibi nnya lélo ékpo lə usunte ɔflo nya olontidi əmə ləəbə kənə nnya báto mfó kələkə lə mə akɔəsi. ²⁰ Eyibibi nnya lélo ékpo lə kabansesɔɔ, nýə itə betidi ba laano ditiki nəmə nya baafo ni ku disuəyuə lamfolamfo. ²¹ Fɛɛ se dianye kedufə lə mə ketu kesu kəmiə esoo, diənsiə lə mə kaklɛ. Nyaso lə bulə nye kamatiti kətsyuə əbə lə mə əsuə iku lə ditiki nəmə esuəə, yealo mə ani lamfolamfo nya bəətə disi. ²² Eyibibi nnya dídufə lə biyu nti ni betidi ba laano ditiki nəmə. Fɛɛ disibubu lə kawunsiə kamfo eto bikə ku ke setabike sia laawɛ utidi kakpee, aato keti ditiki nəmə, itə diannwə ebibi. ²³ Nya eyibibi nnya lélo ékpo lə kasɔ sɛɛ əsuə ni betidi ba laano ditiki nəmə nya baano ni kasɔ. Nya dianwə ebibi, ətsyuə kolofa, ətsyuə awosi akua, nya ətsyuə tsya awosi ətsyə.”

Yesu Áteyi Lekpá Itsyi Sefa Wunyewunye Isuə.

²⁴ Yesu áteyi mə lekpa bamba nkə, “Onanto eto sekakedikɔ ale utsyuə wə díse eyibibi sɛɛ lə wə ɔkuɛ. ²⁵ Lə ketsye eto lefe nə utsyuə saa nlabe selabee, olontidi utsyuə ésu úsə eyibibi wuliwuli ókpo lə akpa nyamə nti nya údu. ²⁶ Se eyibibi nyamə lébe itsyiko bɔnwɔɔ, sefa sia olontidi əme dísu úse ókpo lə ɔkuɛ əmə tsya étsyiko əsuə buləkə kate.

²⁷ “Mfó nya ɔkuənsate eto beyifoyifo dísu báto wə bənkə, ‘Boanto, búnýə boə eyibibi sɛɛ fesə lə fə ɔkuɛ əmə. Nya se sefa siamfo dítsyi?’

²⁸ “Útə mə mbuayɛ nkə, ‘Olontidi utsyuə díyifo nyamfo nɛ.’

“Báto wə bənkə, ‘Ala fə busu busu sefa siamə buləkə?’

²⁹ “Útə mə mbuayɛ nkə, ‘Owo, itsyise lə bisu sefa siamə kesuko kələkəə, biofo akpa eto ətsyuə tsya busu kələkə ku sefa siamə. ³⁰ Bitə lə sefa siamə ku akpa nyamə lə ínýə isu ese diləkəfe. Lefe nəmfóo, muutə

beyifoyifo bamə tɔ baka sefa siamə buləkə kakle etsyu, etsyu batonsə fe lə batɔ bələkə akpà nyamə. Nya lə bekpa ebibi nyamə bekpo lə mə kenwu əsuə.’ ”

Yesu Áteyi Lekpá Úfi Diyibibi Nə Nso Bɔfɛ Ókatesə Ko Onanto Eto Sekakedikɔ Busənsə Isuə.

³¹ Yesu esi ɔteyi mə lekpa bamba ditsyuə nkə, “Onanto eto sekakedikɔ ale utidi wə léto diyibibi kəkə ditsyuə lə wə kasɔ. ³² Diyifo diyibibi nə nso bɔfɛ lə ni bətsyuə nti. Fɛɛ lə díkə lébee, diamɔ kafiani kuyi ko laaso bɔmɔ lə ko bətsyuə kenke nti. Diesense kalɛ nya baklobɛ ləəbə kato ayo lə ko kalɛ əsuə.”

Yesu Áteyi Lekpá Itsyi Lə Eyənkisəsa Nnya Beefi Katsyakasə Ku Nnamfo Isuə.

³³ Yesu esi ɔteyi mə lekpa bamba nkə, “Nyə mə Onanto eto sekakedikɔ nte. Site fe usio wə dífi əyənkisəsa otsyakasə ku ntabinamfo eto utu utsyuə isu ese lefe nə nnamfo wɔwɔ bomə kenke letaka.”

Yesu Áte Asa Eye Lə Akpa Isuə.

³⁴ Yesu éfi akpá óte betidi bamə asa nyamfo kenke. Wéndi mə etiki saa nnya dímanyɛ lə akpá əsuə.

³⁵ Úyifo nko itə lə ditiki nə Onanto eto Unyeləkətidi leteyi utsyə lə ibə itə nkə, “Muudi mə etiki nyenko lə akpá əsuə.

Muudi mə etiki nnya nkpe lə kakula əsuə idu lə kawunsiə eto kasɔ ketsyikoko ke.”

Yesu Ələkə Lekpá Nə Ɔteyi Itsyi Lə Sefa Wunyewunye Isuə Eto Kasɔ.

³⁶ Yesu édu lə betidi bamə ɔflo nya úsu diyoo. Nya wə bakasebi díbə wə ɔflo bətɛyi wə bənkə, “Ləkə lekpa nə fátɛyi bo itsyi lə sefa wunyewunye sia ləkə lə ɔkuɛ əmə kasɔ ate bo.”

³⁷ Yesu áteyi mə nkə, “Nwə díse eyibibi sɛɛ nyamə ni mə, Utidi Eto Ubi. ³⁸ Ɔkuɛ əmə ni kawunsiə. Nya eyibibi sɛɛ nyamə ni mba nkpe lə sekakedikɔ siamə. Sefa siamə ni

betidi ba ni olontidi əmə eto bale.
³⁹ Nya olontidi wə dísə sefa bua
 siamə ni Obonsam. Bidikə diləkəfe
 ni kawunsiə eto kalosəko. Nya mba
 ləələkə bidike biamə ni Onanto eto
 batənkpe.

⁴⁰ “Fe kase baakpa sefa kətsyə
 ditsyu katonsəə, nko ke yuubə
 lə kawunsiə eto kalosəko nē.
⁴¹ Mə, Utidi Eto Ubi, ebotsyese mə
 batənkpe lə bələkə asa nnya ləətə
 boeyifo abua ku babuayifo kenke
 betsyiko Onanto eto sekakediko.
⁴² Boofi məmblə bato bakpe lə
 ditefenku manlo kəmiə. Mfó boowi
 nku bayimi animi! ⁴³ Nya Onanto
 eto betidi luuyənde fe kofe lə mə
 Onanto eto umə. Mba ato nkpee,
 tsyue ato lə banə!

*Yesu Áteyi Lekpá Itsyi Lə Bike Bia
 Lefo Konya Bia Béfi Bákula Īsuə.*

⁴⁴ “Onanto eto sekakediko ale bikə
 bia lefo koya béfi bákula lə okue
 utsyuə, nya utsyuə dísu ókə nnya
 nya úsi úfi ókula. Únyə disuəyuə
 tinti, nyaso úsu úfi wə lesa saa óte
 nya úfi úsu óya okue əmə.”

*Yesu Áteyi Lekpá Itsyi Lə Otsyabi
 Wə Léfo Koya Utsyuə Īsuə.*

⁴⁵ Yesu esi óteyi nkə, “Onanto eto
 sekakediko ale nwə laate bikə wə
 nle atsyabi nnya laanə bobé tinti
 bobébe. ⁴⁶ Se úsu únyə oní wə lefo
 koya tinti onsoo, úfi lesa saa nə nte
 wə úsu óte nya úsu óya otsyabi
 əmə.”

*Yesu Áteyi Lekpá Itsyi Lə Mba
 Laata Asabu Īsuə.*

⁴⁷ Yesu áteyi nkə, “Onanto eto
 sekakediko esi sele asabu nnya báta
 bákpo lə lekpo, nnya bələkə akpe
 ate ate kpə. ⁴⁸ Nya lefe nə asabu
 nyamə díyii, bənə nnya bábənkə lə
 ntu báboko ditukpenkpe nya bəsiə
 lə kasə nya báse akpe nyamə bələkə.
 Báse edidi bákpo lə etsyitsya, nya
 báse nnya beendi béwui. ⁴⁹ Nko
 ke yuutsyə lə kawunsiə eto kalokə
 nē. Onanto eto batənkpe ebubə
 bələkə betidi sē betsyiko lə babua
 nti. ⁵⁰ Nya booto babuayifo bakpe

lə ditefenku manlo kəmiə. Mfó nya
 nkuwiwi ku anyiyimiyimi looke.”

*Yesu Áte Asa Itsyi Lə Asa Fəfo Ku
 Akoko Īsuə.*

⁵¹ Yesu áto mə nkə, “Bənə asa
 nyamfo kasə?”

Bətə mbuayə bənkə, “Ee.”

⁵² Nyaso Yesu áteyi mə nkə,
 “Nyale, nyamfo lə bote nkə, afi eto
 oteasa saa wə léfiani Onanto eto
 sekakediko eto okasebi, ale Ona-
 mute utsyuə wə ləələkə bike fəfo
 ku bekoko lə mi kakulakə kaboko
 lekple.”

Nasaretfə Áni Yesu.

⁵³ Nya se Yesu leteyi akpá nyamfo
 kenke ólosəə, údu mfo. ⁵⁴ Úsinkli
 úsu mə umə, nya óte asa lə mə
 katsyakə. Nya betidi ba lenə wə
 asatete, iyifo mə yanii, nya bato
 bə, “Sieti nwə mfo lékase kobe
 komfo eto okle útsyiko? Nya sie
 únyə əsuəale nnya ufi onle ayanisa
 nyamfo buyifo kate? ⁵⁵ Inni wə
 ni nwə laawoe keyi eto ubi əmə
 lee? Nya eni Maria tsya ni wə
 ambe, nya wə bayimisanii tsya ni
 Yakob, Yosef, Simon ku Yuda, nya
 wə bayimisio kenke tsya nkpe bo
 lenti mfo lee? ⁵⁶ Nya lə sieti oké
 wə kobe ku əsuəale nyamfo eto okle
 utsyiko?” ⁵⁷ Nko ini bə wə asa eyifo
 mə kényelele, nyaso báni wə.

Mfó nya Yesu leteyi mə nkə,
 “Onanto eto Unyeləkətidi kpe dibu
 lə kalebe saa, enso wə umə ku wə
 batokpenyə hā eto nti bə beembu
 wə.”

⁵⁸ Se bāmfo bánə esoo, Yesu
 ményifo ayanisa kpə lə mə nti.

14

*Herodes Ītə Nkə Balo Yohanes
 Ntufləsətidi.*

¹ Lə lefe nəmfóo, Herodes wə
 dídi Seka Lə Galilea eto kasə, áno
 etiki itsyi lə Yesu əsuə. ² Īteyi
 wə beyifoyifo nkə, “Utidi emfo ni
 Ntufləsətidi Yohanes wə batakəsə
 betsyiko okomə úbə nkpe, nyaso
 onkpe əsuəale weeyifo ayanisa kate
 nē.”

³ Ɔteyi nko itsyise Herodes ni nwa dítə bəmuə Yohanes bákpe lə Aba eto diyo. Úyifo nko lə Herodia wə ni wə ɔyimi Filipino eto usiə eso. ⁴ Itsyise Ntufləsətidi Yohanes átəyi Herodes nkə, “Onanto eto kɔfi məntə kusu bə fi fə ɔyimi eto usiə Herodia.” ⁵ Nyamfo eso Herodes ála nkə lə balo Yohanes. Fɛɛ óte Yudafo eto betidi sikpi, itsyise bébu Yohanes fe Onanto eto Unyeləkətidi.

⁶ Diyi lɔnii, se Herodes nle wə leleyi budii, ókpadi betidi bəbə. Nya Herodia eto ubisiobi díbə uwi kewi lə betidi kpə bamə eto ənəmi. Nyamfo ákpe Herodes disuəyua tinti. ⁷ Mfó útsyə kənyə útə wə nkə, “Ekpe lə lesa saa bə muutə fə lesa nə ke fatɔ!”

⁸ Wə ambe ətə ótə nkə, “Tə mə mɔmɔ mɔmɔ mfoo, Ntufləsətidi Yohanes eto disi nə bəfi bətəkə lə ɔkpe tenkle əsuə.” ⁹ Lesa nə disiobi nəmfo lətə ələ Herodes efensə. Fɛɛ lə kənyə ka úkətsyə lə wə beninə ku mba ókpadi óboko mfó eto ənəmi esoo, útə nkə beyifo lə disiobi nəmə eto nnya ɔtə əsuə bətə wə. ¹⁰ Nyaso ókpe utidi úsu óla Yohanes wə ləkə lə Aba eto diyo eto disi. ¹¹ Bəfi disi nəmə nkpe lə ɔkpe tenkle əsuə bətə disiobi nəmə nya wuntsya dífi ni úsu útə wə ambe. ¹² Yohanes eto bakasebi əbə bətsyi wə ɔkə əmə bəsu bəbike, nya bəsu bətəyi Yesu.

¹³ Lefe nə Yesu lenə nkə báló Yohanes, úsiə lə ɔklo údu mfó úsu kaka ləbiɔ. Fɛɛ se betidi lenə nkoo, bədu lə mə kəmə, báye akpa bəsu kaka onkpe. ¹⁴ Mfó nya Yesu ləbɔ lə ɔklo əmə kəfo. Nya se únyə sitiditu siamə, mə asa ənə wə kəfo nya ótsya mba ni befimfi.

Yesu Ətə Betidi Akpi Anɔ Lesa Bédi.

¹⁵ Ditsyitsyo nəmfó, wə bakasebi əbə wə ɔflo nya bətəyi bənkə, “Kale ebolo, nya mfo tsya atsyo ku umə. Nyaso yani betidi bamfo lə besu mbuto bo nkpe mfó lə besu baya lesatsyuə bedi.”

¹⁶ Yesu ətə mə mbuayə nkə, “Yanle bə bedu. Mi kosatee, bitə mə lesatsyuə lə bedi.”

¹⁷ Bətəyi wə bənkə, “Lesə nə nte bo ete ni abolo anɔ ku akpe ənuə.”

¹⁸ Mfó nya Yesu lətəyi mə nkə, “Bifi nnya beboko mə mfo.” ¹⁹ Ɔteyi betidi bamfó nkə bəsiə kasɔ lə sefa əsuə. Nya ufi abolo anɔ ku akpe ənuə nyamə, nya óbesə wə ənəmi kato nya ósɔ Onanto ani. Úbudi abolo nyamə nya úfi útə wə bakasebi. Nya bakasebi bamə tsya dífi nnya bətə betidi bamə. ²⁰ Utsyuə saa édi úmi. Nya se wə bakasebi ləse nnya bédi díbuu, iyi etsyitsya lefosi ənuə. ²¹ Basani ba dídi lesa nəmə eyifo fe basani akpi anɔ. Fɛɛ bánkla besio ku bekpefi bákpe lenti.

Yesu Áyɛ Lə Galilea Eto Ditumbukple Ɔsuə.

²² Mfó nya Yesu dítə wə bakasebi lébe bédufə lə ɔklo nya óteyi mə nkə bákato lə ditumbukple nəmə eto lekpake nə nse. Wə akə mfó nkə lə utsyə betidi bamə kusu. ²³ Se útsyə betidi bamə kusu olosə, wə mate ábe úsu kətini kato úsu óto ola. Se ketsye lefe léyoo, wə mate hā ákə mfó. ²⁴ Lə lefe nəmfó, ɔklo əmə ébɔyɛ ótsyo. Ufiebhi lə bɔsɔ kekkele ketinkəsə kufuə komə, nya ntu nle bɔsɔ kedufə lə ɔklo əmə kəfo fe wuufusə.

²⁵ Nya fe kolensiantu kplə eto abombo ətsyə ku olosiə eto abombo akua nti sekaa, Yesu áyɛ lə ntu əsuə úbə údufə wə bakasebi bamə ɔflo. ²⁶ Lefe nə bənyə bə ɔyɛ lə ntu əsuə mfó, bəte sikpi nya bətəyi bənkə, “Ɔkə uni!” Nyaso bətsyiko bofa ku sikpi bembembe!

²⁷ Fɛɛ Yesu édi mə etiki lamfo-lamfo óteyi nkə, “Bekpe utu! Mə uni! Biante sikpi!”

²⁸ Mfó nya Petro lətəyi nkə, “Bona-mute, lə fə uni sitintii, tə lə nyɛ lə ntu əsuə mbə ntu fə.”

²⁹ Yesu átəyi wə nkə, “Bə!”

Nya Petro ləbɔ lə ɔklo əmə kəfo nya útsyiko bɔyɛ lə ntu bomə kesu Yesu ɔflo. ³⁰ Fɛɛ se únyə kase ufiebhi

əmæ nkpe kenye alee, sikpi əmuə wə nya útsyiko bonya kedufə læ ntu bomə kəmiə. Mfó nya Petro lefā ótəyi nkə, “Bonamute, fo ətə mē!”

³¹ Lamfolamfo Yesu ənə kəni útsyue, ókəbe wə nya ótəyi wə nkə, “Fə bofokano læ mē əmbə ale! Beso fáyaki?”

³² Se mē inuə bamə dídufə læ ɔklo əmə kafoo, ufiebi əmə ko leyə bɔsɔ. ³³ Mfó nya bakasebi bamə lése akonki básumu wə. Nya bátəyi wə bənkə, “Onanto eto ubi feni sitinti!”

Yesu Átsya Befimfi Lə Genesaret.

³⁴ Se báyila ditumbukplə nəmə báyo ditukpenkpe nə nsee, báyifə læ Genesaret eto kasɔ. ³⁵ Mfoó, betidi bamə ənyə Yesu bətsyə lekpo. Nyaso bəsu bákpa befimfi ba kenke nkpe læ lekpa ke nəmfo báboko Yesu ɔflo. ³⁶ Bálə wə lekpa kpa bə læ utə læ befimfi læ betidi wə awu eto atosii ete. Nya mba kenke dítidí wə awu eto atosii, mē bufi əyuə mē.

15

Bəni Onanto Bə Lə Bítəkəko Mi Batekoko Banakoko Eto Asatete Kama.

¹ Nya Farisifo bətsyuə ku afi eto bateasa bətsyuə ba dítsyi Yerusalem díbə Yesu ɔflo nya bátɔ wə bənkə, ² “Beso fə fə bakasebi leenyifo læ bo banamə eto akpa əsuə? Bəəmfə mē ani kukɔnɔ fe kase bo akpa laate fə beedi lesa!”

³ Yesu átɔ mē nkə, “Nya beso biani nya bienyifo læ Onanto eto afi əsuə fə biətəkəko mi batekoko, banakoko eto asatete kama? ⁴ Itsyise Onanto átəyi nkə, ‘Bu fə anto ku fə ambe. Nya utidi wə laakpadi wə anto ku ambe diye bua dítsyuə, ele bə balo wə.’ ⁵ Fə fə mi áte biə utidi nwə lesatsyuə nte nkə wofo ni bufi kawunsəko wə anto nye ambe fə ótəyi nkə, ‘Mfi lesa nəmfo ntsyə kenye miə muufi ni ntə Onanto.’

⁶ Eyə læ nyamfo əsuə, yensi fe bə bebu mē anto mē. Kusu komfo əsuə nya biaye kani Onanto eto kəfi itə læ bitəkəko mi kosate eto asatete kama

nə. ⁷ Mi ənəmi ənəmi eto betidi! Asa nnya Onanto eto Unyeləkətidi Yesaya letəyi útsyə læ mi əsuə əbə itə nko sitinti. ⁸ Onanto átəyi nkə, ‘Betidi bamfo efi mē kenye eto etiki fufu bale mē dibu butə. Fə fə læ mē utu kəmiə, baanla mē.

⁹ Bimba ete beeyifo mō keyifo. Itsyise kawunsie eto betidi eto asa ete baate læ mō ale eto kenye.’ ”

Asa Nnya Leetsyi Utu Kəmiə Nnya Laanansə Utidi Nə.

¹⁰ Mfó nya Yesu lékpadi sitiditu siamə oboko wə ɔflo nya ótəyi mē nkə, “Bitsyue ato læ bəno asa nyamfo kasɔ! ¹¹ Inni lesa nə leedufə utidi eto kenye laabiasə wə, bomu etiki nnya laabɔ ketsyi læ wə kenye, nnya laabiasə wə nə.”

¹² Nya wə bakasebi díbə wə ɔflo bátəyi wə bənkə, “Eyi fənkə se Farisifo lenɔ asa nnya fáteyii, éla mē kenye lele tinti?”

¹³ Yesu ətə mē mbuaye nkə, “Kuyi saa kuyi ko mō Anto wə nkpe Kato dímantoo, boosu ko bewi. ¹⁴ Nyaso biankpe mē kenye. Bete fe bənəmba ba nyenko bənəmba bamba. Nya læ unəmba ɔni yenko unəmba bambaa, mē inuə ba tā ebudu bano bedufə læ kubie kafo.”

¹⁵ Petro átəyi wə nkə, “Ləkə lekpa nəmfo kasɔ ate bo.”

¹⁶ Nya Yesu letəyi mē nkə, “Nyale betidi ba laanno asa kasɔ ete binsi binii? ¹⁷ Binyi biə lesa saa nə didufə utidi læ kenye, aye kedufə wə læ kafo, nya weesie ni kabosə fe ɔflo kewi? ¹⁸ Fə fə etiki nnya laabɔ ketsyi læ wə kenye, aabɔ ketsyi læ wə utu kəmiə. Nya nyamfo lætə utidi laanansə əsuə læ kesumu eto kusu əsuə nə. ¹⁹ Itsyise itsyi læ wə utu kəmiə nya díətə weeyifo asa bua fe ditidilo, səsɔnɔdi nye disenkpo, setsyetɔ, kuyu ku bidiatəyiteyi ku betidi eto ayebiasəbiasə, laabɔ ketsyi nə. ²⁰ Asa nyamfo eto kakle laanansə utidi nə. Fə fə læ utidi məmflə kəni fə udi lesa fe kase

Farisifo laatee, nyamfo aannansə utidi.”

Yesu Átsya Usio Utsyuə Eto Ubi.

²¹ Yesu édu mfó úsu lekpake nə ləfi kəmənkpɛ inuə ka ni Tiro ku Sidon ɔflo. ²² Mfó nya Kana eto usio utsyuə díbə Yesu ɔflo, nya ókafā bembembe kalɛ wə lekpakpa nkə, “Mɔ Onamute, Oka David eto kafo eto ubi, nyə mɛ kaminsə! Lɛwɔnɔ bua əbə disí lə mɔ ubisiobi əsuə nya díte ɔnlɛ kanyi bunyə fefe!”

²³ Fɛɛ Yesu ménfe kɛnyɛ ɔtɛyi wə kulesa. Mfó nya wə bakasebi lenyi besu balɛ wə lekpakpa bətɛyi wə bənkə, “La wə lə udu, itsyise utəkəko bo ɔlɛ bofā ketisə bo ato!”

²⁴ Nya Yesu díte mə mbuayɛ nkə, “Israel bebi nte fe basamu ba lénya ɔflo hā Onanto lékpe mɛ nkə nsu.”

²⁵ Mfó nya usio əmfɔ díbə óse akonki lə wə ɔflo ɔtɛyi wə nkə, “Mɔ Onamute, wunsəko mɛ!”

²⁶ Yesu ətə wə mbuayɛ nkə, “Yanlɛkɛ bə befi bekpefi eto didisa bato bakpe mə bakpa.”

²⁷ Usio əmə ətə mbuayɛ nkə, “Mɔ Onamute, ite nko sitinti. Fɛɛ bakpa bamə tsya aafɔ didisa wɛlɛwɛlɛ nə lélo lékpo kasɔ lə mə onamute eto ɔpunu kalɔ budii.”

²⁸ Mfó nya Yesu díte wə mbuayɛ nkə, “Eyifo usio wə nkpe bofokanɔ tinti! Lesa nə fanlɛ bəbɛbɛɛ, lə ibə itə fə.” Nyaso lə lefe nəmə tutuutu wə ubisiobi əmə əmuə ale.

Yesu Átsya Betidi Kpə Bufi.

²⁹ Yesu édu mfó, nya ɔyɛ lə Galilea eto ditumbukplɛ ɔflo óbe kətini kutsyuə nya úsiə kasɔ. ³⁰ Betidi kpə əbə wə ɔflo nya bákpa mba léba bankpoo kasɔ, bənəmba, abafa, bamumu, ku befimfi bamba kpə báboko wə ɔflo, nya ótsya mə bufi.

³¹ Iyifo betidi bamə yanii se bənyə bamumu nɛ etiki budi, mba léba bankpoo kasɔ nɛ botaka kayɛ, abafa nɛ bɔyɛ, bənəmba nɛ asa bunyə nya bətɛsə Israel eto Onanto.

Yesu Ətə Betidi Akpi Ana Lesa Bédi.

³² Yesu ákpadi wə bakasebi óboko wə ɔflo nya ɔtɛyi mə nkə, “Sitiditu siamfo eto asa lə mɛ kaminsə, itsyise bəbə mɛ ɔflo diyi tsyɛfə sɔɔ nɛ, nya kulesa ente mɔmɔ boodi. Manla miə lə yani mə lə bedu ku kafo fufu, lə ənəmi lə isu enako mə lə kusu.”

³³ Wə bakasebi átɔ wə bənkə, “Si-eti buunyə didisa butə mə lə mfimnti mfo bə lə betidi ba kpenkpe mfo lə bedi bemi?”

³⁴ Yesu átɔ mə nkə, “Didisa lesia nte mi?”

Nya bətɛyi wə bənkə, “Abolo akuanse ku akpe kɛkɛ asiani ete nte.”

³⁵ Nyaso Yesu átɛyi sitiditu siamə nkə bəsiə kasɔ. ³⁶ Úfi abolo akuanse ku akpe nyamə, nya ósɔ Onanto ani, nya úbudi nnya nya úfi útə wə bakasebi bamə. Nya bésie nnya bətə betidi bamə. ³⁷ Məmbɛlɛ édi lesa nəmə bemi. Nya se bāsɛ nnya wɛlɛwɛlɛ nnya díbuu, íyi etsyitsya akuanse. ³⁸ Basani ba dídi lesa nəmə eboyɔ akpi ana. Fɛɛ bánkla besio ku bekpefi bakpe lenti. ³⁹ Se Yesu dítsyə betidi bamə kusu olosə, údufə lə ɔklo nya údu úsu Magadan eto lekpake eti.

16

Farisifo Ku Sadukifo Bətsyuə Áto Yesu Bənkə Uyifo Ayanisa Ətsyuə Ote Mə.

¹ Farisifo ku Sadukifo bətsyuə əbə Yesu ɔflo bə lə bato wə babe. Nyaso bətɛyi wə bənkə, “Yifo ayanisa ətsyuə ate bo lə bote boə etsyi Onanto ɔflo sitinti.”

² Fɛɛ Yesu ətə mə mbuayɛ nkə, “Lə kofɛ lɛ diyo budufə nya binyə asɔmiloku lɛsɛ hɛə, biatɛyi biənkə kalɛsɛ ebusiə kusɛɛ. ³ Nya kole-siəntu lə kofɛ lɛ boto nya kawunsiə ditsyiko bona tūū, biatɛyi biənkə ɔsɔmi əbə bɔni. Bialɛ ola akafo bote kase kawunsiə luubə kətsyə lə binyə asɔmiloku eto ditsyəbi. Fɛɛ besɔ biəmbɔfo asa nnya luubə lə lefe nəmə bote! ⁴ Mi mmi eto betidi

bua ba leesumu bæfiə! Bela biə nyifo ayanisa nte mi læ binyə? Kulefe, membuyifo! Ayanisa nnya eto okle boote mi ete ni nnya dibə læ Yona əsuə." Nyaso ótaka údu læ mə ɔflo.

Etiki Itsyi Lə Farisifo Ku Sadukifo Eto Asatete Əsuə.

⁵ Se bakasebi bamə leyila ditumbukplə nəmə bəsu ni lekpa ke nə nsee, bənyə bæ báta əsuə béntsyi dídisa saa bəsuko. ⁶ Yesu áteyi mə nkə, "Bebe sinini læ Farisifo ku Sadukifo eto əyənki səsa nnya baakpe læ asa əsuə."

⁷ Mfó nya bétsyiko mə əsuə bəto bənkə, "Nnya bóentsyi didisa saa eso ɔnlə bəteyi mməə."

⁸ Yesu áte lesa nə banlə bəteyi, nyaso óto mə nkə, "Beso bənle bəteyi læ mi nti itsyi læ didisa nəmə bíentsyi eso əsuə? Mi bofokanə emfui! ⁹ Nyaso bianno to asa kaso? Biankloma to lefe nə mínsie abolo anə míntə betidi akpi anə dídi bémi? Nya etsyitsya asia nnya wəlewəle dibu díyi? ¹⁰ Nya abolo akuanse nya mímfí míntə betidi akpi anaa, etsyitsya asia díyi se békpa nnya díbu? ¹¹ Ntsyə ibə fə bianno kaso biə inni didisa əsuə míndi mi etiki míntsyiko? Bebe sinini læ Farisifo ku Sadukifo læ mə əyənki səsa əsuə!" ¹² Nyamfo əsuə fə bakasebi bamə lenə kaso bæ inni əyənki səsa əsuə ɔnlə mə kələ bələ nɛ. Bomu læ asa nnya Farisifo ku Sadukifo laate əsuə ɔnlə.

Petro Əlakə Ɔteyi Nkə Yesu Ni Utidi Wə Bákpo Ɔhile Bətsyə.

¹³ Yesu əsu lekpa ke nə læfi Kaisarea Filipi eto umə. Mfó nya óto wə bakasebi nkə, "Owoe betidi laateyi bæ mə, Utidi Eto Ubi, ni?"

¹⁴ Bətə mbuayə bənkə, "Bətsyue bæ fə ni Ntufləsətidi Yohanes. Bətsyue tsya bæ fə ni Elia, nya babamba tsya bæ Yeremiya nye Onanto eto Unyeləkətidi bamba utsyue feni."

¹⁵ Mfó nya Yesu létə mə nkə, "Nya mi nkpe? Owoe biateyi biə wə mini?"

¹⁶ Simon Petro ətə mbuayə nkə, "Fə ni Nwə Onanto Lékpə Ɔhile Utsyə. Fə ni Onanto wə nsi nkpe eto Ubi."

¹⁷ Yesu ətə mbuayə nkə, "Simon, Yona eto ubi, áteyi nnya ələkə. Itsyise ɔnukuale əmfə mámbə utsyi læ utidinini saa eto kənyə. Bomu mə Anto wə nkpe kato, wə díləkə nnya óte fə nɛ. ¹⁸ Nyaso nle fə bəteyi minkə fə Petro, fə diye ni leba. Nya leba nəmfo əsuə mooto mə bafokanəfo eto ditsyukpa nəmə nyənsə, nya ukpə eto əsuəale kulaa tsya embutəkə ni kato. ¹⁹ Muufi Onanto eto sekakedikə eto kasafui ntə fə. Lesa saa nə fookle læ kaso mfoo, bookle ni kato. Nya lesa saa nə foonyankli læ kaso mfoo, boonyankli ni tsya kato." ²⁰ Mfó nya Yesu lékpe wə bakasebi kəfi nkə, "Bianteyi kuutsyə saa biənkə mə ni Nwə Bákpo Ɔhile Bətsyə əmə."

Yesu Édi Etiki Itsyi Lə Wə Kanyinyənyə Ku Wə Ukpə Əsuə.

²¹ Idu læ lefe nəmfó ɛntə, Yesu étsyiko wə bakasebi etiki bəteyi kakpasə wuee nkə, "Ele bæ nsu Yerusalem læ nsu nyə kanyi læ beninə, besumunyə ninə ku læ afi eto bateasa eto ani. Boolo mə. Fəe læ diyi tsyəfə əsuə, Onanto ebətakasə mə utsyiko ɔkəmə nsinkli mbə nkpe."

²² Petro ákpa wə úsuko lekpe, nya utsyiko buyənkə kakpe wə katəyi nkə, "Kulefe, Bonamute! Nyamfo eto okle okakaaka! Yəmbə fə læ əsuə kulefe, kulefe!"

²³ Yesu átsyi ówuninsə óteyi Petro nkə, "Obonsam, du mə læ ɔflo! Eyifo nwə eto eyifosa dínyə mə læ əsuə, itsyise fə nsusu bomfo menyifo Onanto eto nle, bomu utidinini eto nle."

²⁴ Nya Yesu létəyi wə bakasebi nkə, "Lə utsyue aala nkə wəətəkəko mə, ele bæ ɔni wə əsuə læ utsyi wə uyikabie utəkəko mə. ²⁵ Utsyue saa wə laala nkə waata wə nkpe eto disii, woonyansə mu. Nya utsyue saa wə loonyansə wə nkpe læ mə

butækako əsuə, wuunyə mu. ²⁶ Nte kutəkə ko utidi luunyə lə kawunsiə eto bikə kenke afiani wə bele nya ónyansə wə nkpə. Nye be utidi luufi oflomako bə lə unyə nkpə manlo? ²⁷ Itsyise Utidi Eto Ubi ebubə ku Onanto eto batənkpe lə Onanto eto diyənde əsuə, nya moofu utsyuə saa kayo lə keyifo ka úyifo əsuə. ²⁸ Nlɛ mi bətɛyi kakpasə wuee minkə, be-tidi bətsyuə kpe mi lenti mfo ba lembukpə isu ese lefe nə bənyə Utidi Eto Ubi dibə fe Oka.”

17

Yesu Eto Ditsyabi Áfloma.

¹ Eyi akua kamaa, Yesu ákpa Petro ku Yakobo ku wə ɔyimi Yohanes mate úsuko kətini ko letaka eto disi kato. ² Se bənyə mfó, bənyə bə Yesu eto əsuə áfloma. Wə ənəmi lɛ buyənde fe kofe, nya awu nnya onkpe diflubi futututu ɛnlɛ boto lə ənəmi. ³ Mfó nya bakasebi itsyə bamə dínyə Moses ku Elia banlɛ etiki budi ku Yesu. ⁴ Nya Petro lébesə ɔkɔɛ kato ɔtɛyi Yesu nkə, “Bonamute, ɛlɛkɛ tinti bə búbə mfo! Lə aalaa, mooto ebu ətsyə. Fə lɔni, Moses lɔni nya Elia tsya lɔni.”

⁵ Se ɔnlɛ nyamfo bətɛyii, lɛsɔmiloku nə nlɛ buyənde ábɔ díti mə, nya bánɔ ɔkɔɛ lɛbɔ utsyi lɛsɔmiloku nəmə kəmiə nlɛ bətɛyi nkə, “Nyə mɔ Ubi lala, wə əsuə məənyə disuəyuə. Bitsyue wə koto!”

⁶ Se bakasebi itsyə bamfo lenɔ ɔkɔɛ əmfoo, sikpi əmuə mə tinti nya béfi ənəmi béfusə kasɔ. ⁷ Yesu ɛsu mə ɔflɔ nya útidi mə ɔtɛyi nkə, “Betaka bińyə! Biante sikpi!” ⁸ Se batakasə ənəmi bábe kato, bənyə kuutsyuə saa enso Yesu mate hā.

⁹ Se banlɛ bɔyifə lə kətini komə kəbə kasɔ, Yesu əkə mə ato nkə, “Biantɛyi kutsyuə saa lesa nə bínyə mfo isu ese lefe nə batakasə mɔ, Utidi Eto Ubi, betsyiko ɔkɔmə mimbə.”

¹⁰ Mfó nya bakasebi bamə létɔ Yesu bənkə, “Beso afi eto bateasa

laatɛyi bənkə ele bə Elia ka bubə ɔtənsə?”

¹¹ Yesu ətə mbuayɛ nkə, “Sitinti ele bə Elia ka bubə ɔtənsə bə lə ɔlɔ lesa saa utsyə. ¹² Fɛɛ nlɛ mi bətɛyi minkə Elia ébubə koko, tsya bənyə wə bətsyə lekpo, nya bəyifo wə disale nə kee bála. Nko ke booyifo mɔ, Utidi Eto Ubi tsya disiale nɛ.” ¹³ Mfó bakasebi bamə léte bə Ntufləsətidi Yohanes ɔnlɛ.

Yesu Ála Lɛwɔnɔ Bua Ditsyuə Utsyiko Lə Osaibi Utsyuə Əsuə.

¹⁴ Lefe nə Yesu ku wə bakasebi díbə báyo sitiditu siamə ɔflɔ, osani utsyuə əbə ɔse akonki lə Yesu ɔflɔ.

¹⁵ Nya ɔtɛyi wə nkə, “Bonamute, nyə mɔ ubisaibi əmfo kaminse! Ɔlɛ budukanɔ eto bufi bufi nya ɔnlɛ kanyi bunyə tinti. Lefe kpe weedu kanɔ kedufə lə ute nye ntu əsuə tsya. ¹⁶ Nkpa wə mboko fə bakasebi ɔflɔ, fɛɛ bəmfo wə bətsya.”

¹⁷ Yesu ətə mbuayɛ nkə, “Mii, mmi eto betidi, beso biamfo mɛ kanɔ nya bitidi ato mə? Nte lefe nə eto okle ele bə nkɛ mi lə ɔflɔ? Nte lefe nə eto lefe ele bə mfi nnə mi! Bekpa osaibi əmə beboko mɛ mfo!” ¹⁸ Mfó Yesu létɔ ɔkɔɛ ɔkpe lɛwɔnɔ bua nə nlɛ dikpɛfi nəmə bulə nya lɛbɔ wə lə əsuə! Nya bufi bomə diyuə wə lamfolamfo.

¹⁹ Kamaa, bakasebi bamə mate əbə Yesu ɔflɔ nya bátɔ wə bənkə, “Beso bóamfo lɛwɔnɔ bua nəmə bola kələkə?”

²⁰ Yesu ətə mbuayɛ nkə, “Mi bofokanɔ məmmuə ale. Nlɛ mi bətɛyi sitinti minkə lə mi bofokanɔ te fenkə diyibibi nə nso bɔfɛ kenkee, ele bə ibə itə bə biofo kətini komfo bətɛyi biənkə, ‘Nyi mfo, esu mə!’ Nya yuubə itə. Kulesa əmbə biəmbofo buyifo. ²¹ Fɛɛ ɛyɛ lə olatoto ku kənyɛklekle əsuə hā fɛ biofo lɛwɔnɔ bua nəmfo eto okle bola kələkə.”

Yesu Esi Údi Etiki Itsyi Lə Wə Ukpə Əsuə.

²² Lefe nə bakasebi bamə kenke díbə bətsya lə Galilea, Yesu átɛyi mə nkə, “Boofi Utidi Eto Ubi bakpe betidi lə ani, ²³ nya boolo wə. Fɛɛ lə

diyi tsyafə əsuə, Onanto ebotakasa wə utsyiko ɔkɔmə oboko nkpə.” Nyamfo álo bakasebi bamə ani.

Báfo Oko Lə Onanto Eto Disumuyo.

²⁴ Lefe nə Yesu ku wə bakasebi díbə bédufə Kapernaum, Yudafə eto mba laafə Disumuyo eto oko əbə bátɔ Petro bənkə, “Mi oteasa tsya aafó Disumuyo eto oko əmə?”

²⁵ Petro ətə mbuayə nkə, “Ee, woafó.”

Nya se Petro dísu údufə diyo, Yesu áka wə bɔtɔ nkə, “Simon, be ni fə nsusu? Bawoe eto ani ele bə bafə oko bətə kawunsiə eto baka? Bəmənɔyə eto ani lee bafə?”

²⁶ Petro ətə mbuayə nkə, “Bafə.”

Yesu ətə mbuayə nkə, “Nyale ete bə yanle bə bəmənɔyə fo oko saa nə.

²⁷ Fə se boanla boə boata kuutsyuə saa bubu esoo, su ditumbukplə eto kenye lə ata osakə. Ləkpə tute nə fuuləkə, ebunyə atabi lə ni kenye nnya looyo afo boofə eto oko əmə. Ləkə nya, lə esu afo bokufə eto oko.”

18

Yesu Əlakə Nwə Ni ɔkplenyə Kenke Óte.

¹ Lefe nəmfóo, bakasebi bamə əbə Yesu ɔflo nya bátɔ wə bənkə, “Owoe ni ɔkplenyə kenke lə Onanto eto sekakedikɔ?”

² Lə nyasoo, Yesu ákpadi dikpefi kəkə ditsyuə úbə únyənsə lə mə nti. ³ Nya óteyi nkə, “Nlɛ mi bɔteyi sitinti minkə, lə biamfloma mi ditsyəbi biyifo fe bekpefi, biembudufə Onanto eto sekakedikɔ. ⁴ Utidi wə ni ɔkplenyə kenke lə Onanto eto sekakedikɔ, wə ni utidi wə laabokosə wə əsuə kasɔ fe dikpefi nəmfə eto okle.

⁵ “Nya utsyuə saa wə lofo bekpefi bamfo eto utsyuə lə mə disii, məɔ ini ófo.

Məntə Lə Kuutsyuə Lə Udufə Lə Lebua Əsuə.

⁶ “Fə lə utsyuə ebutə bekpefi ba léfo mə bánɔ mfo eto ɔni kplo lə onya kusu lə mə wə bofokanɔ əsuə,

yɔləkə itə wə eso lə befi ukue batsyasə lə kukuə kplə bakpe wə lə simuə bato wə bakpe lə lekpo eto kaka letsyo, lə unə ntu ukpə.

⁷ “Mbɔbɔɛ itə kawunsiə kamfo eto asa nnya lofo butə utidi dufə lə lebua lə onya kusu! Asa nyamfo eto okle ebubə kokooko. Fə mbɔbɔɛ itə nwə əsuə nyamfo looyə ibə. ⁸ Lə fə kɔni nye kokpa ətə feeyifo lebua, la ko əlakə ato akpe. Ələkə itə fə bə ye edufə lə nkpə kəmiə kɔni kɔnwɛ nye kokpa kɔnwɛ enso bə ye ani ənuə nye akpa ənuə lə befi fə bato bakpe lə ditəfenku manlo kəmiə. ⁹ Nya lə fə dinəmi ətə feeyifo lebua, ləkə ni ato akpe! Ələkə itə fə bə nyə nkpə ku dinəmi ləwɛ enso bə kə ənəmi ənuə lə befi fə bato bakpe lə ditəfenku manlo kəmiə.

Yesu Áte Asa Itsyi Lə Osamu Wə Lenya Əsuə.

¹⁰ “Bebe kukɔnɔ biə biemfi ekpefi kəkə bamfo eto kuutsyuə fe mba dimanle kulesa. Nlɛ mi bɔteyi sitinti minkə bakpe Onanto eto batɔnkpe kato ba lənyə lə mə Anto eto ənəmi lefe saa lə mə kutsyə. ¹¹ Itsyise Utidi Eto Ubi əbə nkə lə ofo betidi ba lənya kusu lə nkpə.

¹² “Lə utsyuə kpe basamu kolofa kɔni, nya ɔni lənya lə mə ntii, be bibu biə wuuyifo? Weemboyani awosi ɔwɔnɔmbə ɔwɔnɔmbə bamə utsyə lə kɔtini əsuə mfó bekedii, nya wuusu ɔbɛbɛ ɔni əmə lənya? ¹³ Nya lə únyə wə, mɔteyi mi miə wuunyə disuəyuə tinti lə wə əsuə enso awosi ɔwɔnɔmbə ɔwɔnɔmbə ba dímanya mfó əsuə. ¹⁴ Nko ke inte itə mi Anto wə nkpe kato nə, nkə woannla nkə bekpefi kəkə bamfo eto kuutsyuə lə onya.

Yenko Fə ɔyimitsyuə Wə Léta Fə Úbu Lə Kusu Əsuə.

¹⁵ “Lə fə ɔyimitsyuə áta fə úbuu, su wə ɔflo, lə əlakə wə botakebu ate wə. Nya tə lə nyamfo lə kə lə fonko wə eto nti ete. Lə ɔnɔ fə kasɔ, te fə esinkli eyifo lɔni ku fə ɔyimi nə. ¹⁶ Fə lə wəmbɔnɔ fə kasɔ, tə lə betidi inuə nye itsyə lə banɔ ko mi

læ adansie seka eso, fe kase Awɔnisa Kenke eto Kukue letɛyi. ¹⁷ Nya læ mfó tsya ɔni woanno kasoo, nyale tæ læ bafokanɔfo eto ditsyukpa nɛmæ læ banɔ. Nya læ mfó tsya woanno kasoo, lækæ ato læ wæ əsuæ fe utidi wæ læmbæ bofokanɔ nye nwæ laafo umænko.

¹⁸ “Nyaso nle mible bɔtɛyi minkæ lesa saa næ biokle læ kaso mfoo, bookle ni kato. Nya lesa saa ke bionyankli læ kaso mfoo, boonyakli ni kato tsya.

¹⁹ “Nya nsi nle mi bɔtɛyi tsya minkæ, læ mi inuæ eto kenye eyifo kani læ kaso mfo bɛnle lesaatsyuæ bɔtɔɔ, mɔ Anto wæ nkpe kato ebuyifo ni utæ mi. ²⁰ Itsyise kaka mi inuæ nye itsyæ letsya læ mɔ diye əsuæ, nkpe mi lenti.”

Ele Bæ Bukefi Bo Bayimitsyuæ Eto Botakebu Bukatsyæ Mæ Lefe Saa.

²¹ Nya Petro lenyi ófi Yesu nya ótɔ wæ nkæ, “Bonamute, læ mɔ ɔyimitsyuæ ata mæ ubuu, sesia ele bæ mfi ntsyɛ wæ? Sekuanse lee?”

²² Yesu etæ wæ mbuayɛ nkæ, “Inni sekuanse ete! Bomu awosi akuanse eto sekuanse.

²³ “Itsyise Onanto eto sekakediko te fe Oka wæ lela nkæ weebu nkunta ku wæ beyifoyifo. ²⁴ Kase útsyæ kaso koo, bákpa osani utsyuæ wæ nsi wæ kayo kplɛ báboko wæ ɔflo. ²⁵ Kulesa ente wæ wuufi ofo kayo kamæ eso, oka əmæ etæ nkæ bate wæ ku wuusie ku wæ bebi ku lesa saa næ nte wæ læ befi bafo kayo kamæ.

²⁶ “Itæ uyifoyifo əmfɔ áse akonki læ oka əmæ ənəmi óle wæ lekpa kpa ótɛyi nkæ, ‘Tsyæ əsuæ ko mɛ, moofɔ fæ kayo kamæ kenke.’ ²⁷ Wæ asa ənə oka əmæ kafo, nyaso úfi kayo kamæ kenke ótsyɛ wæ nya óyani wæ údu.

²⁸ “Nya se uyifoyifo əmfɔ díduu, ótsyako wæ uyifotsyuæ, wæ dísiæ wæ sika flubia sɛke eto kayo. Mfó nya úmuæ wæ læ ale əsuæ læ simuæ ku lekɔɛlonlobi ótɛyi wæ nkæ, ‘Fo mɛ kayo ka fensi mɛ!’

²⁹ “Wæ uyifotsyuæ əmæ ále wæ lekpa kpa ótɛyi wæ nkæ, ‘Tsyæ əsuæ ko

mɛ, moofɔ fɛ kayo ka kenke minsi fæ!’

³⁰ “Fɛɛ óni nya útæ nkæ beti wæ bakpe læ Aba eto diyo isu ese lefe næ woofɔ kayo ka kenke unsi wæ. ³¹ Se wæ beyifotsyuæ dínyæ lesa næ díbæ, ílæ mæ tinti nya bésu bátɛyi Oka əmæ lesa saa næ díbæ.

³² “Nyaso ókpadi wæ uyifoyifo əmæ óboko wæ ɔflo nya ótɛyi wæ nkæ, ‘Fæ ndomunyæ bua! Mfi fæ kayo ka fensi mɛ kenke ntsyɛ fæ itsyise ále mæ lekpa kpa eso. ³³ Kase mínyæ fæ kaminsæ, nko ke ele bæ eni fintsyæ nyæ fæ ɔyimitsyuæ uyifoyifo kaminsæ nɛ.’ ³⁴ Kafo ányi Oka əmæ tinti nya útæ nkæ bənæ wæ koto bakpe wæ læ diyo isu ese lefe næ woofɔ kayo kamæ kenke olosæ.”

³⁵ Mfó Yesu lélosæ nkæ, “Nko ke mɔ Anto wæ nkpe kato luuyifo utsyuæ saa læ mi nti wæ lembufi ɔtsyɛ wæ ɔyimitsyuæ itsyi taa wæ lekɔesi ke nɛ.”

19

Yesu Áté Asa Itsyi Læ Kusənini Ku Kusianini Isuæ.

¹ Se Yesu letɛyi asa nyamfo ólosæ, údu læ Galilea úsu Yudea eto lekpa næ nkpe læ Yordan eto ketu eto lekpa ke næ nse. ² Betidi kpæ etækæko wæ nya ótsyæ mæ efimbi, efimbi mfó.

³ Mfó nya Farisifo bətsyuæ díbæ wæ ɔflo bæ baato wæ babe, nya bátɔ wæ bənkæ, “Bo kɔfi etæ kusu nkæ osani ni wæ usiæ læ kusu saa ola əsuæ?”

⁴ Yesu etæ mbuayɛ nkæ, “Biankla tɔ læ Awɔnisa Kenke bæ taa ketsyikokoo, nwæ diyifo kawunsiæ, usio ku osani úyifo betidi? ⁵ Nya Onanto letɛyi nkæ, ‘Læ nyamfo eso osani luudu læ wæ anto ku ambe utsyæ nya wuufi kusie, nya mæ inuæ bamæ loofiani utidi ɔni.’ ⁶ Itsyise læ nnya kamaa, bensiyifo betidi inuæ. Bomu bafiani utidi ɔni. Nyaso yanle bæ utidi sense lesa næ Onanto dífi óko læ bətsyuæ.”

⁷ Farisifo bamæ áto wæ bənkæ, “Nyale beso Moses díte kusu nkæ ele bæ osani tæ wæ usiæ kukue nkæ óle wæ bɔni fe læ ɔni wæ?”

8 Yesu ətə mbuayɛ nkə, “Mi leto-tidi eso Moses dítə kusu nkə beni bese ku bəsiə nɛ. Yentsyə nko lə kasɔ ketsyikokɔ. 9 Nyaso nɛ mi bətɛyi minkə osani wə ke leni wə usiə, nya inni lə disenkpɔ eso nya úsu úfi usio bambaa, ókpo kusia.”

10 Wə bakasebi átɛyi wə bənkə, “Lə nko usə ku usiə eto nti eto etiki ntee, nyalɛ ɛɛkɛ eso lə bemfi kusia nye bənsiə kusə.”

11 Yesu átɛyi mə nkə, “Inni utsyuə saa lofo asatete nyamfo bofo nko, enso mba Onanto dítə nnya nko hã. 12 Esu kpə kpe nyaso betidi leemfi bəsiə. Bətsyuə nko bále mə nɛ. Bətsyuə, betidi díyifo mə nko. Bətsyuə tsya emfi bəsiə itsyise bala bə beefi mə əsuə bətə Onanto eto sekakedikɔ eto keyifo. Nwə lofo wə əsuə bufi kətə asatete nyamfo, tə lə uyifo nko.”

Bákpa Bekpefi Baboko Yesu ɔflo.

13 Betidi bətsyuə ákpa bekpefi báboko Yesu ɔflo bə lə ufi ani utəkə lə mə, lə oto ola utə mə, fɛɛ wə bakasebi ényenki bákpe betidi bamə.

14 Mfó nya Yesu letɛyi wə bakasebi bamə nkə, “Bitə bekpefi kusu lə bəbə mɛ ɔflo, nya bienti mə kusu, itsyise Onanto eto sekakedikɔ eyifo fə mba laabokosə əsuə kasɔ fe ekpefi bamfo eto okle eto kale.” 15 Nya Yesu dífi wə ani útəkə lə mə ókpo mə atsyɔ, nya údu lə mə ɔflo.

Yɔɔkɛ Ale Itə Batabinyə Bə Bedufə Onanto Eto Sekakedikɔ.

16 Osani utsyuə əbə Yesu ɔflo diyi lɔni nya óto wə nkə, “Oteasa, nte lesa sɛɛ nə ele bə nyifo fɛ lə nnyə nkpə manlo?”

17 Mfó Yesu dítə wə mbuayɛ nkə, “Beso fanɛ mɛ kasɛɛ ka ele bə beyifo bətɔ? Utidi ɔni hã nkpe wə ni ɔsɛɛ. Lə ala fə əənyə nkpə manloo, ye lə Onanto eto afi nyamə əsuə.”

18 Ɔto nkə, “Nte afi nnya?”

Yesu átɛyi wə nkə, “Manlo utidi, mendi sɛsɔnɔ, menyu, manla fuut-syuə kenye, 19 bu fə anto ku fə ambe,

nya lə ala fə ɔyimitsyuə fe kase faala fə əsuə.”

20 Mfó nya okosobi əmfo dítə mbuayɛ nkə, “Mbuyifo lə afi nyamfo kenke əsuə. Be disi ibu bə nyifo?”

21 Yesu átɛyi wə nkə, “Lə aala fə aafloɔ, su lə esu efi fə lesa saa nə nte fə ate. Nya lə efi atabi nnya fənyə esu ətə bakombo, nya fuunyə bikə ətsyə kato nɛ. Nyamfo eto kamaa, sinkli əbə ətəkəko mɛ.”

22 Fɛɛ se okosobi əmə lenɔ nyamfo, údu ku bulə lə lekɔesi. Itsyise bikə kpə akɛ wə.

23 Mfó nya Yesu letɛyi wə bakasebi nkə, “Nɛ mi bətɛyi kakpasə wuee minkə, yɔɔkɛ ale itə batabinyə bə bedufə Onanto eto sekakedikɔ. 24 Nsi nɛ bətɛyi bio minkə, iyua itə ɔtɔmini ku lekoko bə ɔyɛ lə okabikə eto ofo ofe enso bə otabinyə dufə lə Onanto eto sekakedikɔ.”

25 Lefe nə bakasebi bamə lenɔ nyamfo, iyifo mə yanii, nyaso bato bənkə, “Nyalɛ owoe ko luunyə nkpə manlo?”

26 Yesu ábe mə tũũ nya ótɛyi mə nkə, “Kawunsiə eto utidi saa əmbofo nyamfo buyifo. Fɛɛ Onanto, wə ebofo lesa saa buyifo.”

27 Mfó nya Petro letɛyi wə nkə, “Bee! Bóayani lesa saa bútsyə bə lə butəkəko fə. Be bo luunyə?”

28 Yesu átɛyi mə nkə, “Nɛ mi bətɛyi sitinti minkə, lefe nə mɔ, Utidi Eto Ubi, luubə lə mɔ diyənde əsuə mbə nsia lə mɔ lekankpome əsuə lə kawunsiə fɔfo kamə, mi lefosi inuə ba dítəkəko mɛ tsya ebusiə lə akankpome əsuə bə lə bekponko Israel bebi eto lefosi mmfo nnuə bomə lekpo. 29 Nyaso utsyuə saa wə léyani diyə nye bayimisanii nye bayimisiə nye anto nye ambe nye bebi nye kakue utsyə nkə lə utəkəko mɛ esoo, ebunyə nnya kayofofɔ kolofa ku kama. Nya Onanto ebutə wə nkpə bo ləmbokɛ kalosəkɔ. 30 Fɛɛ betidi kpə ba ntɔ setɔ mɔmɔɔ, ebubə bafe kama. Nya mba ntəkə kama mɔmɔɔ, ebubə bafe batɔ setɔ.

20

Diyi Diyi Eto Beyifoyifo Batsyuə Lə Eyibibi Eto Ɔkuε.

¹ “Onanto eto sekakedikɔ ale eyibibi eto ɔkuεmfo utsyuə wə létaka ku olesiatu nkə weesu ɔbɛbɛ diyi eto beyifoyifo bətsyuə lə beyifo keyifo bətə wə lə ɔkuε. ² Ɔkuεmfo əmə ku beyifoyifo bamə átɔnɔ lə diyi eto keyifo eto kayofofɔ əsuə, ini sika flubia sɔni eto atabi, nya bédú bésu eyibibi eto ɔkuε əmə.

³ “Se εsɔ abombo ɔwɔnɔmbəə, osani əmə esi úsu asi nya únyə se basani bətsyuə nýə mfó banlɛ kulesa buyifo. ⁴ Nyaso ɔtɛyi mə nkə, ‘Mi tsya su biyifo keyifo lə mə eyibibi eto ɔkuε lə mfo mi kayo ka dínýə itə.’ ⁵ Nyaso bésu ɔkuε əmə.

“Nya lə lefosi abombo ənuə ku lə kakɔmi eto abombo ətsyə eto lefee, usi úyifo nko ke. ⁶ Se ibu sɛkɛ lə abombo anɔ lə εsɔɔ, usi úsu asi mfó nya únyə betidi bətsyuə nsi nýə mfó. Ɔtɔ mə nkə, ‘Beso binyə mfo diyi wɔlɔlɔlɔ bɛnlɛ diyi bobiasə keyifo menyifo menyifo?’

⁷ “Bətə wə mbuayɛ bənkə, ‘Ku-uttsyuə saa məntə bo keyifo nkə buyifo.’

“Nyasɔ ɔtɛyi mə nkə, ‘Nyalɛ, mi tsya su mə eyibibi eto ɔkuε bisu biyifo keyifo.’

⁸ “Se ditsyitsyo lefe léyoo, ɔkuεnsate əmə átɛyi beyifoyifo eto uninə nkə, ‘Kpadi beyifoyifo bamə lə afo mə kayo, tsyiko lə mba díbə fɛfɛ əsuə, lə esu əlosə lə mba leka bubə əsuə.’

⁹ “Báfo betidi ba díbə keyifo ku ditsyitsyo eto abombo anɔ eto utsyuə saa sika flubia sɔni sɔni. ¹⁰ Nya se éyo mba leka keyifo bubə ku olesiaə, bəbu bə bofo mə kayo baso mə bətsyuə. Fɛɛ mə tsya eto utsyuə saa áfo diyi eto kayofofɔ kani kamə, ini sika flubia sɔni. ¹¹ Se báfo atabi nyaməə, bətsyiko bunyenki kakpe ɔkuεnsate əmə bənkə, ¹² ‘Betidi fɛfɛ ba báfo éyifo keyifo lebombosɔsɔ lɔni hã, nya bomba mfo dínýə lə kofɛ buyifo keyifo diyi

wɔlɔlɔlɔ tsyaa, kayofofɔ kani ete bətə bo!’

¹³ “Mfó ɔkuεnsate əmə lɛtɛyi mə ɔni nkə, ‘Ɔyimitsyuə, nɔ. Mántafa fə. Lee, inni diyi lɔni eto keyifo eto kayofofɔ ka ni sika flubia sɔni əsuə bókpɛ asi? ¹⁴ Nyaso fo fə kayofofɔ lə edu esu diyo. Iyifo mə lelabi miə məətə utidi fɛfɛ əmfo kayofofɔ fe kase mínkətə fə ke. ¹⁵ Lee, mimbə kusu meeyifo ku mə atabi kase maala? Lee, mə kəfoɛkpɛ ka meeyifo nlɛ fə ənəmi bɔsɛ?’ ”

¹⁶ Nyaso Yesu álosə ɔtɛyi nkə, “Betidi ba ni bafɛfɛ ebofiani betute nya mba ni betute loofiani bafɛfɛ.”

Yesu Esi Údi Etiki Ditsyafə Itsyi Lə Wə Ukpə Ɔsuə.

¹⁷ Se Yesu ku wə bakasebi lefosi inuə bamə leyɛ bantɔ lə Yerusalem, ókpə mə úsuko lɛkpɔ nya ɔtɛyi mə nkə, ¹⁸ “Bɛnɔ, bɔtɔ lə Yerusalem kaka boomuə Utidi Eto Ubi bakpe lə besumunyə ninə ku afi eto bateasa eto ani. Nya boolo wə dikpənkpi. ¹⁹ Nya boofi wə bakpe lə mba lenni Yudafɔ eto ani bə bakpe wə kofani, bablɛ wə, baso wə bamanklasə lə uyikabie əsuə bə lə ukpə. Fɛɛ lə diyi tsyafə əsuəə, Onanto ebotakasə wə utsyiko ɔkɔmə ubə nkpə.”

Yakobo Ku Yohanes Eto Ambe Átɔ Yesu Nkə Ɔwunsəko Wə Bebi.

²⁰ Nya Sebedeo eto usiə lékpə wə bebi inuə óboko nya base akonki lə Yesu ɔflɔ nya ólɛ wə lekpakpa nkə ɔwunsəko mə.

²¹ Nya Yesu lɛtɔ wə nkə, “Be fanlɛ bɔbɛbɛ?”

Mfó usio əmə díte mbuayɛ nkə, “Tsyə mə kɛnyɛ fənkə lə edufə lə fə sekakedikɔɔ, ebusiasə mə bebisaibi inuə bamfo, ɔni lə fə kodianɪ nya unuəfə lə fə kəməni.”

²² Yesu átɛyi mə nkə, “Biante lesa nə bɛnlɛ bɔtɔ. Kanyi ka məəbə bunyəə, mi tsya ebofo ke butsyi?”

Bətə mbuayɛ bənkə, “Ee, bofo.”

²³ Mfó Yesu lɛtɛyi mə nkə, “Sitinti, biofo butsyi. Fɛɛ mimbə kusu məələkə futsyə luusiə lə mə kodianɪ

nye kəmāni. Nsiəkɔ bomfo te itə betidi ba mɔ Anto lələ utsyə itə mə.”

²⁴ Lefe nə bakasebi lefosi fɛfɛ lɛnɔ bayimi inuə bamfo eto etiki nyamfoo, kafo ányi mə tinti! ²⁵ Nyaso Yesu ákpadi mə ɔkɔ nya ɔtɛyi mə nkə, “Biya biə betidi ba lenni Yudafo eto baka kpe əsuəale kenke lə mə betidi əsuə nya mə batɔnkɔtɔnkɔ tsya nkpe əsuəale kekkele lə mə əsuə. ²⁶ Fɛɛ inni nko ele bə itsyə lə mimba lefo bɛnɔ nti. Lə utsyua lə mi nti aala nkə weeyifo ɔkplɛnyə, ele bə uyifo uyifoyifo utə bafɛfɛ. ²⁷ Nyaso lə utsyua lə mi nti aala nkə weeyifo ututɛɛ, ele bə uyifo wə əsuə uyifoyifo utə bafɛfɛ kenke. ²⁸ Nko ke ini nɛ bə mɔ, Utidi Eto Ubi, məmbə miə besumu mɛ. Bomu bə lə nsumu nya lə mfi mɔ nkɔpə ntə lə betidi kɔpə eto disi.”

Yesu Átsya Bənəmba Inuə.

²⁹ Kase Yesu ku wə bakasebi nle budu lə Yeriko eto umə, betidi kɔpə ətəkəkɔ mə. ³⁰ Bənəmba inuə ba nsi lə kusu ɔflɔɔ, ánɔ bə Yesu əbə ɔlɛ bofe, nyaso bətsyiko bofa katɛyi bənkə, “Bonamute, Oka David eto ubi! Nnyə bo kaminsə!”

³¹ Betidi bamə átɛyi bənəmba bamə bənkə bedika. Fɛɛ mfe bomu báfa bembembe enso bátɛyi bənkə, “Bonamute, Oka David eto ubi! Nyə bo kaminsə!”

³² Yesu əkənə únyə nya ókpadi mə nkə bəbə nya ɔtɔ mə nkə, “Be bela biə nyimfo ntə mi?”

³³ Mfó bətə mbuayɛ bənkə, “Anto, bola boə tə lə bunyə asa.”

³⁴ Mə asa ənə Yesu kafo nya utidi mə ənəmi. Lamfolamfo, mə ənəmi ásini nya bənyə asa, nya bətəkəkɔ wə.

21

Yesu Édufə Yerusalem Fe Oka Seka.

¹ Se Yesu ku wə bakasebi lenyi bafi Yerusalem nya bédufə Betfage lə Nnuəbi eto Eyí eto Kɔtini əsuə, Yesu ála wə bakasebi inuə ɔtɔnsə. ² Nya ɔtɛyi mə nkə, “Bikatɔ lə kebuto

ka nkpe sɛtɔ mfó. Mfóo, biunyə ɔflimu wə nnyə lə ukua nya wə ubi nnyə wə lə akɔ. Nyankli wə ku ukua lə akpa mə aboko mɛ. ³ Nya lə utsyua átɔ mi lesaatsyua, bɛtɛyi wə biənkə, ‘Bonamute lɛ mə bohiã.’ Ete booyani mə lamfolamfo bətə mi.”

⁴ Nyamfo əbə itə fe kase Onanto eto unyɛləkətidi utsyua lɛtɛyi utsyua nkə,

⁵ “Bɛtɛyi Sion eto umənkplɛ eto betidi biənkə,
‘Bebe, mi Oka lɛ mi ɔflɔ bubə!
Obokosə əsuə kasɔ nya unsi lə ɔflimu
ku ubi əsuə ɔnlɛ bubə.’ ”

⁶ Nyaso bakasebi inuə bamfó əsuə nya bəyifo fe kase Yesu lékpe mə nkə beyifo. ⁷ Bákpə ɔflimu ku ubi əmə báboko, nya bəfi mə mfi bəsensə bákpo lə mə əsuə nya Yesu lébe úsiə lə mə əsuə. ⁸ Betidi bətsyua lɛ keyudu boto. Nya bətsyua tsya léla sekabe ku keyilɛ bəsensə bákpo lə kusu. ⁹ Nya betidi ba ntɔ ku mba ntəkə kenke nle bofa katɛyi bənkə,

“Yuu, yuuduu, itə Oka David eto ubi wə nle bubə o-o!
Atəsə itə nwə nle bubə lə Bonamute eto diye usuə!

Yuu, yuuduu itə Onanto!”

¹⁰ Lefe nə Yesu dídufə Yerusalem, umə əmə kenke kɔ dítkə. Nya betidi lɛtɔ bənkə, “Owoe uni?”

¹¹ Betidi bətsyua ətə mbuayɛ bənkə, “Nwə mfo ni Onanto eto Unyɛləkətidi Yesu wə dítsyi Nasaret lə Galilea eto kasɔ nɛ!”

Yesu Ála Mba Laate Bikə Úləkə Lə Onanto Eto Disumuyo.

¹² Yesu əsuə údufə Disumuyo Kplɛ nya óla betidi ba kenke nle bikə bote ku booya mfó úləkə lə diyo nəmə. Úkə kapunu ka betidi nle atabi bofloma ku mba laate ablonima eto akpome uwui. ¹³ Nya ɔtɛyi mə nkə, “Báwɔni bákpe lə Awɔnisa Kenke eto Kukue bə Onanto átɛyi nkə, ‘Bookpo mɔ diyo nkə, ola kətokɔ.’ Fɛɛ mi efi ni bíyifo beyu eto kabiɔkɔ!”

14 Nya bənəmba ku abafa díbə wə ɔflo læ Disumuyo mfó nya Yesu létsya mə bufi. 15 Se besumunyə ninə ku afi eto bateasa dínyə ayanisa nya Yesu nle buyifo ku bekpefi ba nle kudu bokpo katəyi bənkə, “Atəsə itə Oka David eto ubi,” læ Disumuyo mfóo, kafo ányi mə tinti.

16 Nyaso bátɔ Yesu bənkə, “Alə lesa nə bekpefi bamə nle bətəyi mfó bəno?”

Nya Yesu dítə mbuayə nkə, “Nle bəno. Nya nyi tsya minkə békla nyamfo læ Awənisa Kənke eto Kukue bə,

‘Etə bekpefi ku bebisambi fə befi atəsə nnya læflo tinti bətə fə.’ ”

17 Lə nyamfo eto kamaa, Yesu édu læ besumunyə ninə ku afi eto bateasa bamfó ɔflo nya úsu údufə Betania eto umə kaka úsu ólabe.

Yesu Ékudi Kudiyi Kutsyuə.

18 Se kale dísiə nya se úsinkli ɔnle umə bubə ku olesiaə, kukpənsə ále wə. 19 Únyə kudiyi kutsyuə læ kusu ɔflo mfó nya ótsyi úsu ko ɔflo. Fəe wənnə kulesa læ ko enso ko afanto. Nyaso ótəyi kuyi komə nkə, “Ensiembənwɔ ebibi kulefe tsya.” Lamfolamfo kudiyi komə áblobe.

20 Se bakasebi bamə dínyə nkoo, éyifo mə yanii. Nya bátɔ bənkə, “Be dítə bə kudiyi komfo léblobe nko mmə?”

21 Yesu ətə mbuayə nkə, “Sitinti minle mi bətəyi minkə læ bekpe bofokanɔ bo læmbə kayakii, biofo nnya mínyifo kudiyi komfo buyifo. Fəe inni nyamfo mate. Bomu biofo kətini komfo bətəyi biə, ‘Nyi læ mfo esu edufə læ lekpo kafo,’ nya yuubə itə nko. 22 Nya lesa saa nə biɔtɔ Onanto læ olatoto əsuə læ bofokanɔ əsuəə, biunyə ni.”

Bátɔ Yesu Əsuəale Nnya Onkpe.

23 Se Yesu dísinkli úbə Disumuyo Kplə mfó nya ɔnle asa botee, besumunyə ninə ku Yudafɔ eto beninə bamə əbə bátɔ wə bənkə, “Nte əsuəale nnya fankpe feeyifo asa

nyamfo eto okle? Nya owoe dítə fə əsuəale nyamfo?”

24 Mfó nya Yesu dítə mə mbuayə nkə, “Mintsya mɔɔtɔ mi ditiki ləni hā nno. Nya læ bitə mə mbuayəə, mɔɔtəyi mi əsuəale nnya minkpe meeyifo asa nyamfo eto okle.

25 Owoe ɔflo Yohanes léfo əsuəale fə úfləsə betidi ntuu? Onanto ɔflo lee, nye læ utidi ɔflo?”

Mfó bətsyiko mə əsuə bəno kanə bə, “Be ele bə bətəyi? Lə bətəyi boə Onanto ɔflo, wɔɔtɔ bo nkə, ‘Nyale besə biamfo Yohanes bəno?’ 26 Fəe læ bətəyi boə utidi ɔflo, bəle sikpi bote lesa nə betidi luuyifo, itsyise məmblə áfo bəno bə Yohanes eyifo Onanto eto unyéləkətidi.”

27 Nyaso bətə Yesu mbuayə bənkə, “Bunyi kaka ófo əsuəale utsyiko.”

Nya ótəyi mə nkə, “Nko ke mintsya læmbətəyi mi kaka mímfə əsuəale mintsyiko fə meeyifo asa nyamfo eto okle nə.”

Yesu Áte Asa Itsyi Lə Bayimisani Inuə Bətsyuə Əsuə.

28 “Ntsyə bibu itsyi læ ditiki nəmfə əsuə? Utidi utsyuə áke wə leke bebisaibi inuə. Ɔtəyi uninəle nkə, ‘Ubi, su eyifo keyifo læ mɔ eyibibi eto ɔkue mmi.’

29 “Útə mbuayə nkə, ‘Məmbə busu.’ Fəe kamaa, ótsyi wə nsusu ówuninsə nya úsu.

30 “Anto əmə əsu wə ubi nuəfə ɔflo nya ótəyi wə nko ke. Wə átonɔ nkə, ‘Yo o-o, nto, muusu.’ Fəe wénsu.

31 “Mə inuə bamə eto ntii, mə owoe díyifo læ mə anto eto lelabi əsuə?”

Bətə mbuayə bənkə, “Uninəle əmə.”

Nyaso Yesu átəyi mə nkə, “Nle mi bətəyi kakpasə minkə beyu ku basənođi læ mi bofe kaaka mi Onanto eto sekakedikɔ budufə.

32 Itsyise Ntufləsətidi Yohanes əbə mi ɔflo nkə wəbə ote mi kusu sɛə ko biɔyɛ, fəe bíamfo wə bəno. Fəe beyu ku basənođi bomu áfo wə bəno. Nya se bínyə nyamfo bítsyə lekpo tsyaa, bíamfloma mi nsusu biə biafo wə bəno.

33 “Bɛnɔ lekpa bamba nɛmfɔ. Ɔkuɛmfɔ utsyuɛ ɛsiɛ wɛ lɛfo eyibibi eto ɔkuɛ, nya ɔkpe ɔkpɔ otsylama wɛ. Ɔto kaka beeke eyibibi eto nte kɛlɛkɛ nya ɔto nwɛ laase ɔkuɛ ɛmɛ eto kɛsiɛkɔ. Nya ɔfi ɔkuɛ ɛmɛ ɔkpe beyifoyifo bɛtsyuɛ lɛ ani nkɛ bakase wɛ, nya ɔdu ɔsu kusu. 34 Se lefe lɛyo bɛ balɛ eyibibi nyamɛ, ɔkuɛnsate ɛmfɔ ɔkpe wɛ ndomufɔ nkɛ besu bafɔ wɛ kɛdikɔ baboko wɛ.

35 “Ɔkuɛmfɔ eto beyifoyifo bamfɔ ɛmuɛ wɛ ndomufɔ bamfɔ nya bɛblɛ ɔni, bɛlo ɔni, nya bɛkpɔ ɔni tsya aba. 36 Nyamfɔ eto kamaa, osate ɛmɛ esi ɔtsyese ndomufɔ bamba ba nso mba kɔ utu. Nya beyifoyifo bamɛ disi bɛyifo mɛ tsya nko ke. 37 Kalosɛkɔ, ɔla wɛ kosate eto ubi ɔtsyese mɛ. Nya ɔteyi nkɛ, ‘Mfɔ nnɔ miɛ boobu mɔ ubi babe.’

38 “Fɛɛ se beyifoyifo bamɛ dɛnyɛ wɛ ubi ɛmfɔ, bɛteyi mɛ ɛsuɛ bɛnkɛ, ‘Nnyɛ ɔkuɛmfɔ eto ubi wɛ lɛkɛ bikɛ biamɛ budii. Bibɛ lɛ bolo wɛ lɛ bɔlɛ wɛ kɛdikɔ bofo.’ 39 Nyaso bɛmuɛ wɛ nya bɛto wɛ bakpe lɛ ɔkpɔ ɛmɛ eto kama, nya bɛlo wɛ.”

40 Mfɔ nya Yesu lɛto mɛ nkɛ, “Mɔmɔ, lɛ eyibibi eto ɔkuɛnsate ɛmɛ ɛbɛ, be wuuyifo beyifoyifo bamɛ?”

41 Bɛtɛ mbuayɛ bɛnkɛ, “Woolo betidi bua bamfɔ kaminse mɛnyɛmɛnyɛ, ufi eyibibi eto ɔkuɛ ɛmɛ ɔkpe beyifoyifo bamba ba luutɛ wɛ, wɛ kutsyɛ lɛ balɛ eyibibi nyamɛ.”

42 Yesu ɛteyi mɛ nkɛ, “Bɛnkla to lesa nɛ nkpe lɛ Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue ɛsuɛ bɛnkɛ,

‘Leba nɛ mba laato ayo lɛni bɛ dimbɛ kɔnɔ,
ni bomu dɛbɛ lefiani nɛ nso bofe
lɛ afɛfɛ kɛnkɛ nti.
Bonamute ni nwɛ dɛyifo nyamfɔ.

Sitintii, iyifo lesa nɛ laanɔ bobɛ tinti!’ ”

43 Nya Yesu disi ɔteyi mɛ nkɛ, “Nyaso nɛ mi bɛteyi minkɛ bofo Onanto eto sekakɛdikɔ lɛ mi ani befi bɛtɛ betidi ba lɔnwɔ ebibi nnyɛ lɛlɛkɛ. 44 Nya utsyuɛ saa

ke lɔotsyinini udu ɔnɔ lɛ leba nɛ bɛni mfɔ ɛsuɛ, wuufɛsɛ blublublɛ. Nya lɛ ibɛ bɛ leba nɛmɛ tsya ɛso utsyuɛ lɛ ɛsuɛ, dioba wɛ dikue wɛ blublublɛ.”

45 Lefe nɛ besumunye ninɛ ku Farisifo lɛnɔ Yesu eto akpɛ nyamfoo, bɛtɛ bɛ mɛ ɔnlɛ. 46 Nyaso bɛla bɛ bɛmuɛ wɛ. Fɛɛ bɛtɛ sitiditu siamɛ sikpi, itsyise mɛmblɛ kɛnkɛ ɛbu Yesu fe Onanto eto Unyɛlɛkɛtidi.

22

Yesu Ɔteyi Lekpɛ Itsyi Lɛ Kusiɛkpakpa Eto Diyikɛdikɔ Ɔsuɛ.

1 Yesu esi ɔtɛ mɛ asa ɛye lɛ akpɛ ɛsuɛ nkɛ, 2 “Onanto eto sekakɛdikɔ te fe mmɛ. Lefe lɔnii, Oka utsyuɛ ɛdi kusiɛkpakpa eto diyisɛ ɔtɛ wɛ ubisaibi. 3 Ɔla wɛ beyifoyifo ɔkpe nkɛ besu bakpo betidi ba ɔkla utsyɛ nkɛ bafɛ bɛbɛ diyisɛ nɛmɛ kɛdikɔ. Fɛɛ bɛnla bɛ bɛbɛ.

4 “Nyaso ɔla wɛ beyifoyifo bamba ɔkpe nkɛ bɛteyi betidi ba ɔkla utsyɛ nkɛ, ‘Lesalidife nɛmɛ eboyo! Bɛlo mɔ banantsyui ku banatsyui eto akpɔ nnyɛ nkpe ayinkua bufi bɔlɛ mi kama bobɛ. Nya bɛkalɔ lesa saa bɛtsyɛ. Nyaso bibɛ kusie komɛ kakpakɔ!’

5 “Fɛɛ mbamɛ bɛkla eto kuutsyue saa mɛmbu wɛ ɔbɛ. Bomu bɛdu bɛsu nlebe bamba bo bɛla. Ɔni ɛdu ɔsu wɛ ɔkuɛ, nya obamba tsya didu usu wɛ bikɛkatekɔ. 6 Nya babamba tsya dɛmuɛ beyifoyifo bamɛ nya bɛblɛ mɛ nya bɛlo mɛ. 7 Oka ɛmɛ ɛnyɛ ɔblo tinti, nya ɔtsyese wɛ bamamanyɛ nya bɛsu bɛlo be-wudifo bamɛ kɛnkɛ nya bɛtonsɛ mɛ umɛnkplɛ ɛmɛ.

8 “Nyaso ɔkpadi wɛ beyifoyifo nya ɔteyi mɛ nkɛ, ‘Mɔ ubi eto kusiɛkpakpa eto diyisɛ didi nɛmɛ eto lefe ɛboyo. Fɛɛ betidi ba mɛnkla miɛ bɛbɛ diyi nɛmɛ kɛdikɔ mɛnnyɛ itɛ diyisɛ nɛmɛ. 9 Nyaso mɔmɔ, bisu umɛ eto kesunte lɛ bekpadi utsyuɛ saa wɛ ke biunyɛ biɛ bɛbɛ diyisɛ nɛmɛ kɛdikɔ mfɔ.’ 10 Mfɔ nya beyifoyifo bamɛ dɛsu

kesunte nya bákpadí utsyuə saa wə bənyə, babua ku basεε kenke nya kusiəkpakpa eto diyo nəmə díyi kenke.

¹¹ “Nya se Oka əmə díbə diyo nəmə nkə wəəbə obe betidi ba díbə mfóo, únyə osani wə dímanke awu nnya baakpe kesu kusiəkakpakə.

¹² Oka əmə áto wə nkə, ‘ǾhǾ, ntsyə íbə bə əbə mfo se fəmanke kusiəkakpa eto awu?’ Fεε wámfo kenye buləkə.

¹³ “Mfó nya óteyi wə beyifoyifo nkə, ‘Bekpe wə amla lə ani ku akpa, lə beto wə bekpe lə ketuntu ka nkpe lekple. Mfó wuuwi keku oyimi animi nε.’ ”

¹⁴ Nya Yesu lélosə nkə, “Onanto ákpadi betidi kpə, fεε esiani ete úləkə lə mə nti.”

Yesu Édi Etiki Itsyi Lə Umənkofofu Isuə.

¹⁵ Farisifo bətsyuə ésu bákpe disi lə kase bəoye bəmuə Yesu eyε lə wə kenye eto etikididi əsuə. ¹⁶ Nyaso bətsyese mə bakasebi bətsyuə ku betidi ba ntekeko Herodes eto dit-syukpa kama lə Yesu oflo. Nya se bésuu, bəteyi wə bənkə, “Oteasa, buyi boə eyifo onukualetidi nya faate Onanto bofokanə eto asa lə kusu əsuə sitinti, itsyise aambe utidi eto ənəmi keyifo lesa saa. Nya ememfi kukətsyuə lə betidi eto etikididi əsuə tsya. ¹⁷ Nyaso teyi bo lesa nə febu. Bo kəfi ətə bo kusu nkə bofó umənkə butə Romafó eto Okankple lee, yəntə kusu nko?”

¹⁸ Fεε se Yesu mfe nyi mə nsusu bua esoo, óteyi mə nkə, “Mí ənəmi ənəmi eto betidi! Beso biala biə bi-ato mə bebe? ¹⁹ Bete mə atabi nnya biefi kafo umənkə əmə lə mbe.” Béfi atabi nyamə báboko wə.

²⁰ Mfó nya Yesu létə mə nkə, “Owoe báta bətəkə mfo, nya owoe eto diye bəwəni bətəkə mfo?”

²¹ Bətə mbuaye bənkə, “Okankple Kaisare eto ale ini.”

Nyaso Yesu áteyi mə nkə, “Bifi lesa nə ni Kaisare eto ale bitə Kaisare. Lə bífi lesa nə ni Onanto eto léle bitə Onanto.”

²² Se bánə nyamfo, íyifo mə yanii nya bédu wə lə oflo.

Yesu Áte Nkə Bekpənkpə Si Bootaka.

²³ Diyi nəmfo kee, Sadukifo ba laateyi bə bekpənkpə ensiembotaka betsyi okəməə, əbə Yesu oflo ku etiki ətsyuə. ²⁴ Bəteyi wə bənkə, “Oteasa, Moses áteyi bo nkə, lə osani utsyuə əkpə nya óyani wə usiə utsyə nya wonko wə dímanle bebii, elebe osani əmə eto oyimisani fi okosiə əmə ufi. Lə wonko wə ale bebii, boofi bebi bamə fe osani əmə díkpe eto bebi. ²⁵ Məməə, íbə bə bayimisani ekuanse əsiə lə bo nti mfo. Oyimisani ninə kenke éfi usio, nya wonko wə mánle fe osani əmə díkpe. Nya wə oyimisani wə ntəkə wə kama dífi okosiə əmə. ²⁶ Nko íbə oyimisani nuəfə ku ut-syefə isu ese okuansele məmble dífi usio əmə bafia nya mə nti kuutsyuə ku usio əmə mánle fe bəkpə. ²⁷ Lə kalosəkəə, usio əmə tsya əbə úkpə. ²⁸ Məməə, lə diyi nə bekpənkpə lootaka betsyi okəməə, owoe eto usiə wuudi se məmble kenke díkefi wə bənyə?”

²⁹ Yesu ətə mə mbuaye nkə, “Bénya kusu tinti. Itsyise bianno Awənisə Kenke eto Kukue komə kasə, nya binyi kulesa lə Onanto eto əsuəale əsuə. ³⁰ Lə bekpənkpə esi bataka bəbə nkpəə, bootsyə fe Onanto eto batənkpe ba nkpe lə Onanto eto kato, nya bembufi bəsiə nye bəsiə besə tsya. ³¹ Nya bíankla asa nnya Onanto leteyi mi itsyi lə bekpənkpə eto botaka ketsyi okəmə əsuə? Óteyi nkə, ³² ‘Mə ni Abraham eto Onanto ku Isak eto Onanto ku Yakob eto Onanto!’ Uyifo mba nkpe nkpə eto Onanto inni mba díkekpə.”

³³ Se sitiditu siamə lenə asa yamfoo, íyifo mə yanii, lə wə asatete əsuə.

Yesu Édi Etiki Lə Kəfi Ko Nso Bofu Isuə.

³⁴ Se Farisifo lenə bə Yesu aso Sadukifo kasəə, bésu bətsya. ³⁵ Nya mə onni wə ni afi eto oteasa, ála

nkə lə ɔtɔ Yesu etiki ətsyuə lə umuə wə lə wə etiki əsuə. 36 “Oteasa, nte kɔfi ko nso bofe lə afi nyamə kenke nti?”

37 Yesu ətə mbuayɛ nkə, “La fə Onamute wə ni fə Onanto ku fə utu kenke ku fə lɛwɔnɔ kenke ku fə nsusu kenke. 38 Kɔfi komfo ni kɔkplɛ kenke ko nso bofe tsya nɛ. 39 Kunuəfə ko lefe lele ko ni, ‘La fə ɔyimitsyuə fe kase faala fə əsuə.’ 40 Moses eto kɔfi komə ku Onanto eto bənyɛləkətidi eto asatete kenke kpəsə lə afi ənuə nyamfo əsuə.”

Owoe Ni Nwə Onanto Lékpɔ Ɔhile Utsyə?

41 Se Farisifo bətsyuə létsyaa, Yesu átɔ mə nkə, 42 “Ntsyə ni mi nsusu lə Nwə Onanto Lékpɔ Ɔhile Utsyə Ɔsuə? Owoe eto ubi uni?”

Bətə mbuayɛ bənkə, “Oka David eto ubi uni.”

43 Mfó nya Yesu létɔ mə nkə, “Lə nko inii, ntsyə fɛ Oka David ɛyɛ lə Onanto eto lɛwɔnɔ Kɛnkɛ eto əsuəale əsuəə, lékpadi wə nkə Onamute. Oka David átɛyi nkə,

44 ‘Bonamute átɛyi mə Onamute nkə,
“Siə mfo lə mə kodian
isu ese lefe nə muutə
efi fə akpa ətəkə fə balo lə
disinti.”’

45 Nya lə Oka David ákpɔ Nwə Onanto Lékpɔ Ɔhile Utsyə nkə Onamutee, ntsyə ibə bə Nwə əmə esi uyifo Oka David eto ubi?” 46 Mə nti eto kuutsyuə mámfo Yesu mbuayɛ butə. Nya idu dinəmfo entɔɔ, mə kuutsyuə ménsifo wə ditiki saa bɔtɔ.

23

Yesu Ɛləkə Afi Eto Bateasa Ku Besumunya Ninə Eto Asayifoyifo Óte.

1 Nyamfo eto kamaa, Yesu édi sitiditu siamə ku wə bakasebi etiki. 2 Ɔtɛyi nkə, “Afi eto bateasa ku Farisifo kpe əsuəale, bə baté Moses eto kɔfi komə. 3 Nyaso ele bə biyifo lə lesa nə ke bateyi mi əsuə kukɔnɔ. Fɛɛ biəntəkəko mə eyifosa kama itisyise bəənsiə nkpə lə asa nnya baate

əsuə. 4 Baakle bikə bia nkpe kalende ku nkpe ale ku butsyi ketsyisə betidi, tsya fɛɛ bembokpe fə lə kɔni etsyi bikə biamə.

5 “Beeyifo lesa saa bə lə betidi lə bənyə mə. Be Awɔnisa Kɛnkɛ eto etiki nnya bəwɔni bákpe lə mə nto ku anii, be kase bəwɔni nya ɛmɔɔ, ku kase bankpimi nnyaa! Be kase tsya aboyo nnya mfaka lə mə awu nnya bankpe eto nyɛ əsuə dikulə! 6 Baala nkplɛkɔ sɛɛ busiə lə eyi kedikɔ ku nsiəkɔ bo bebu bətsyə bakplenyə lə Yudafo eto ntsyakɔ. 7 Baala bə betidi kəsiəsə mə kəbə kasɔ ku dibu lə asi bakpadi mə bə Oteasa.

8 “Yanle bə bakpadi mi bə Oteasa itsyise mimblɛɛ, bayimi bini lə bətsyuə nya Oteasa ɔni kplo nkpe mi. 9 Nya yanle bə bekpadi kuutsyuə saa lə kasɔ mfo biə mi Anto, itsyise Anto ɔni hā nkpe mi lə kato. 10 Biəntə bakpadi mi Ɔtɔnkɔtɔnko, itsyisee Ɔtɔnkɔtɔnko ɔni hā ete nkpe bo, wə ni Nwə Onanto Lékpɔ Ɔhile Utsyə. 11 Nwə ni ɔkplenyə lə mi nti yifo nwə ni mi uyifoyifo. 12 Utsyuə saa wə laabesə əsuə kato, boobokosə wə kasɔ. Nya nwə laabokosə wə əsuə kasɔɔ, boobesə wə kato.

Boonə Ɛnəmi Ɛnəmi Eto Betidi Koto Kekleke.

13 “Mbɔbɔɛ məətə mi, afi eto bateasa ku Farisifo! Mi ənəmi ənəmi eto betidi! Mi diti Onanto eto sekakedikɔ eto kusu bekpə betidi, nya mi kosate endufə mfó, nya bieti betidi bamba ba nɛ bokplat-sya kekleke tsya kusu biə bendufə. 14 Mbɔbɔɛ məətə mi afi eto bateasa ku Farisifo! Mi ni ənəmi ənəmi eto betidi. Biesu bakɔbəsə ɔflo biə biawunsəko mə, fɛɛ biawɛ mə kale mə lesa saa kafo. Nya biato kala kentsyɛ bimba. Lə nyamfo esoo, mi kotonənə ebəkɛ ale eso!

15 “Mbɔbɔɛ məətə mi afi eto bateasa ku Farisifo! Ɛnəmi ənəmi eto betidi bini! Biayila lekpo akpa akpa ku biayɛ kafe lə nso nso əsuə lə biləkə utidi ɔni eto okla bitə Onanto. Nya lə befo utsyuə buyifo nkoo,

biatə woabia nnya lætə bæ udufə læ ditefenku nəme kəmiə enso mi kosate kulaa tsya!

¹⁶ “Mbɔbɔɛ mæətə mi, bənəmba ba ni batɔnkotɔnko! Biatəyi biə, ‘Lə utsyuə akpadi Disumuyo eto diyee, yeambiasə kulesa. Fɛɛ læ okpadi sika sia nte læ Disumuyo mfóo, nnya akle wə bæ uyifo læ akpadi nyamə əsuə kokooko.’ ¹⁷ Bənəmba eto bamumu! Nte nnya nso bofe, sika siamə lee, Disumuyo ka dítə sika siamə díyifo kənke? ¹⁸ Biatə tsya biə, ‘Lə utsyuə ataninko Disumuyo eto lebaa, kataninko kamə mankle wə, fɛɛ læ otaninko ətəsa nnya ntəkə læ Disumuyo eto leba nəmə əsuə, nnya akle wə.’ ¹⁹ Nya ntsyə béba ənəmi mmə! Nte nnya nso bofe, ətəsa nnyamə lee, Disumuyo eto leba nə dítə ətəsa nnyamə díyifo kənke. ²⁰ Nyaso læ utidi éfi Disumuyo eto leba nəmə óka ntamuu, ɔɛ mu boka ɛyɛ læ keditətə eto leba nəmə ku keditətə kənke ka ntəkə læ leba nəmə əsuə. ²¹ Nya læ óka ntamu okpadi Disumuyo Kplɛɛ, ɔɛ mu boka kakpadi Disumuyo ku Onanto we nsi læ mfó tsya. ²² Nya læ utsyuə ákpadi katoo, ɔɛ Onanto eto lekankpome ku nwə læsiə læ ni bokpadi.

²³ “Mæətə mi mbɔbɔɛ, mi afi eto bateasa ku Farisifo! Mi ənəmi ənəmi eto betidi! Biefi kayoma eto bekolenkə bia laanyi fififi bia biakpe eto lekpafofile kətə Onanto, fɛɛ bəni nya bienyifo læ kɔfi eto asa tete nnya nso bofe əsuə, nnya ni boyɛ læ kusu əsuə, kaminsənyənyə, ku ɔnukualədidi. Nyamfo ele bæ biyifo bifi bekpe læ afɛfɛ nyamə əsuə. ²⁴ Mi batɔnkotɔnko ba ni bənəmba! Biayɛ ekubi kələkə læ nte əsuə, fɛɛ asa nnya biamini amɔ eso ɔtəmini ku lekoko.

²⁵ “Mbɔbɔɛ mæətə mi afi eto bateasa ku Farisifo! Ənəmi ənəmi eto betidi! Biəflə mi akɔbe ku kakpe eto kama, fɛɛ nnya kafoo eyi ku asa bua fe kase mi tsya lebia nya biyi ku asa nnya béfo læ əsuəale ku læ mɔ hã ete eto lələkəsə əsuə. ²⁶ Fə

Farisinyə unəmba, tsyiko fə ləkɔbe buflə læ kafo, ete ni kama tsya ebole kənkenkə.

²⁷ “Mbɔbɔɛ mæətə mi afi eto bateasa ku Farisifo! Ənəmi ənəmi eto betidi bini! Bite fe edi nnya bákua bənyənsə laanɔ bobə. Fɛɛ nnya kəmiə eyi ku bakɔ bubu ku ekubi biabia. ²⁸ Nko ke bele betidi ba lələkə læ betidi eto ənəmi, fɛɛ biyi ku kawɛ ku ditsyəbi bua.

Yesu Átəyi Afi Eto Bateasa Ku Farisifo Eto Kotonənə Utsya.

²⁹ “Mbɔbɔɛ mæətə mi afi eto bateasa ku Farisifo! Ənəmi ənəmi eto betidi! Bieku edi sɛɛ kətə Onanto eto bənyələkətidi ba dísiə nkpə sɛɛ nya bialɔ nnya kukɔnɔ. ³⁰ Nya biatəyi biə, ‘Lə nnya ete busiə nkpə læ lefe nə bo banamə dísiə, eni bienyifo lesa nə bəyifo, balo Onanto eto bənyələkətidi.’ ³¹ Nyaso befo nnya sitinti biə, mi eyifosa afo nnya ekpe bæ biyifo mba lélo Onanto eto bənyələkətidi eto befluflu. ³² Nyaso bisukosə læ belosə lesamə mi banamə dítsyə kasɔ.

³³ “Mi betidi bua, biyifo fe bawa eto bebi eto bebi! Bibu biə biofo butsyetsyi kedu læ Onanto eto kotonənə læ ditefenku manlo əsuə? ³⁴ Lə nyamfo esoo, nɛ mi bətəyi minkə, mootsyese mi Onanto eto bənyələkətidi, babesibe ku bateasa, Biolo mə bətsyuə, bəsɔ bətsyuə læ uyikabie, nya bioble bətsyuə læ Disumuyo, nya biutəkəko mə idu læ umə isu umə. ³⁵ Lə nyamfo esoo, kotonənə itə mba lélo betidi ba dímenyifo kabua saa ebutəkə mi læ əsuə, idu læ Abel wə dímenyifo ɔsɛ nyə læ Onanto eto ənəmi eto kɔtɔ, isu Sakaria, Barakia eto ubi, nwə belo læ Disumuyo ku kedikətəkɔ eto leba eto nti eto kɔtɔ. ³⁶ Nɛ mi bətəyi sitinti minkə kɔtɔ komfó kənke təkə mmi mba nsi nkpə mmi læ əsuə.

Yesu Eto Lelabi Amɔ Ita Yerusalem.

³⁷ “Yerusalem, Yerusalem, fə lélo Onanto eto bənyələkətidi nya fákpɔ Onanto eto batɔnkpe ba ótsyese aba! Nla sesia sesia miə maaso

fə betidi lebo læ mɔ akɔ, fe kase ukusesiəle laakpa wə bebi kakpe læ wə mbamba kalɔ, fɛɛ biəntə kusu nko. ³⁸ Lə nnya esoo, fə Disumuyo ebubu kətsyə fufu. ³⁹ Idu mɔmɔ ɛntɔɔ, nle mi bətəyi miə, biensi embunyə mɛ bio isu se lefe nə bətəyi biə, 'Onanto kpo nwə nle bubə læ Bonamute eto diye əsuə atsyɔ.' "

24

Yesu Átəyi Kase Booba Yudafɔ Eto Disumuyo Kamə.

¹ Se Yesu læbɔ læ Disumuyo mfo ɔntɔɔ, wə bakasebi əbə wə ɔflɔ bə baaté wə kase bəto Disumuyo nəmə ku ke ayo kenke. ² Fɛɛ ɔtəyi mə nkə, "Bələ bebe nyamfo kukɔnɔ. Itsyise nle mi bətəyi minkə booba ayo nyamfo kenke, bə ɛ leba lɔni embubu ditəkə læ ni utsyuə əsuə. Boosensə nyamble bewui."

Yesu Átəyi Wə Bakasebi Lefe Nə Bulə Ku Kamatiti Duutu Mə.

³ Se Yesu dɪsu unsi læ Nnuəbi eto Eyi eto Kɔtini əsuə, wə bakasebi əbə wə ɔflɔ buɛɛ nya bəto wə bənkə, "Təyi bo lefe nə kawunsiə eto kalosəkɔ luubə ku lesa nə luubə nnya loote bə fə businkli kəbə eto lefe eboyo."

⁴ Yesu átəyi mə nkə, "Bebe kukɔnɔ biə kuutsyuə saa manwɛ mi okpe. ⁵ Betidi kpə ebubə ba luufi mɔ diye bəbə batəyi mi bənkə, 'Mɔ ni Nwə Ɛmə Bákpo Ɔhile Bətsyə,' bə læ bawɛ betidi kpə bakpe. ⁶ Bionɔ ama eto kudu ku ama eto etiki læ katsyontsyokɔ ku kaka ləfi. Fɛɛ biəntə læ nyamfo læ ekpe mi sikpi. Ele bə asa nyamfo bə, fɛɛ yante bə kalosəkɔ eboyo tɔ. ⁷ Nsɔ eto betidi ebɔkpɔ ama ku mə bətsyuə. Nya sekakedikɔ ebotaka siɲyə læ se utsyuə əsuə. Nya kukpense luubə læ nlebe kpə. Nya nsɔ tsya luutinkə læ nlebe nlebe. ⁸ Nyamfo kenke ebuyifo fe kase kalelefo læatsyə usio kasɔ ku bunə.

⁹ "Lə lefe nəmfóo, boomuə mi befi mi bakpe læ ani bətə bə bate mi ohiä, nya boolo mi kulaa tsya. Kawunsiə

eto betidi kenke ebukisi mi læ mɔ disi eso. ¹⁰ Betidi kpə ebonyansə mə bofokanɔ. Boofi mə bətsyuə bakpe læ ani bətə balo nya bookisi mə bayimi bətsyuə. ¹¹ Betidi kpə ebɔbɔ batəyi bidia bənkə mə ni Onanto eto bənyeləkətidi nya bɔɔwɛ betidi kpə bakpe. ¹² Abuayifoyifo ebufui ekpe nya mba dikafo banɔ kpə eto lelabi itə bətsyuə lɔni. ¹³ Fɛɛ nwə luunyə kekleke isu ese kalosəkɔ, ebunyə nkpə manlo. ¹⁴ Boobe Onanto eto sekakedikɔ eto Ditiki Sɛɛ nəmə let-sya læ kawunsiə bafia, itə læ utsyuə saa læ uɲyə kusu ɔnɔ ni, nnya kama fɛ kalosəkɔ luubə nɛ.

Kanyinyənyə Kplɛ Ka Eto Okle Diməmbə Tɔ Kənyə Ebubə.

¹⁵ "Buinyə ekpinsa nyamə luubə iɲyə læ kakɛnkɛkɔ kamə fe kase Onanto eto unyələkətidi Daniel lətəyi útsyə. Yuuɲyə læ kakɛkɛnkɔ kamə. Nya fə ke lékla kukue kom-foo, nɔ nyamfo kasɔ wuee.

¹⁶ "Nya læ lefe nəmfóo, mimba nkpe læ Yuda eto kasɔ, tsyetsyi besu atini əsuə. ¹⁷ Utidi wə ntəkə læ diyo disi, wanyifə ubə kasɔ nkə wəəbə ufi kulesa læ wə diyo kafo. ¹⁸ Utidi wə nkpe læ ɔkue mensi sinkli ubə oto nkə wəəbə ufi wə kafia. ¹⁹ Fɛɛ mbɔbɔɛ mətə bafonle ku bebiambe ba nle bebisambi bɔyimisə læ lefe nəmfóo əsuə. ²⁰ Bələ Onanto lekpa kpa biə mmi ditsyetsyife nəmə məntəkə læ ləyɔ lefe nye ɔnwɛditsyəyi əsuə. ²¹ Itsyise kayinyənyə kekleke ka luubə læ lefe nəmfóo, ke okle məmbə tɔ kənyə itsyi læ kawunsiə eto ketsyokɔ ke. Nya ke okle tsya ensiembubə kənyə. ²² Fɛɛ Onanto ébose nnya uyi útsyə nkə wuuləkə eyi nyamə ubu. Lenni nko esoo, eni utidi sa embubu usiə læ nkpə. Fɛɛ læ betidi ba Onanto dɪkələkə utsyə esoo, wuuləkə eyi nyamə ubu.

²³ "Nyaso læ utsyuə átəyi mi nkə, 'Bebe! Nnyə Nwə Onanto Lékpɔ Ɔhile Utsyə nkpe mfo o-o,' nye 'Nnyə wə nkpe mmə,' mamfo wə anɔ. ²⁴ Itsyise badia ba laatəyi

bə mə ni mba Bákpo Ɔhile Bətsyá ku mba tsya bə mə ni Onanto Eto Bənyeləkətidi ebotaka bəbə. Nya booyifo ayanisa kplɛ kplɛ kpə bate, bə lə boofu kulaa tsya, bɔɔwɛ betidi ba Onanto díləkə utsyá bakpe. ²⁵ Bɛnɔ biə mbɔtɛyi mi nyamfo ntɔnsə fɛ lə lefe nəmə lə leyo.

²⁶ “Nye lə betidi átɛyi mi bənkə, ‘Okpe lə mfimintii,’ biensu bebe. Nye lə bátɛyi mi bə ‘Okpe lə diyo kafo mfoo,’ biamfo bɛnɔ. ²⁷ Itsyise Utidi Eto Ubi eto bubə ebutsyá fɛ kase kato laato ɔsi mia mia, lə kofekatokɔ kənyəndə kakpo lə kofe eto diyokedufəkɔ seka. ²⁸ Kaka lesakpənkpə ntee, mfo ebintsyá ləəsiə nɛ.

Asa Itsyua Ebote Lefe Nə Kalosəko Nle Boyo.

²⁹ “Lə kanyinyənyə kamfo eto kamaa, kofe ebona tūū, nya kofande tsya ensiembuyənde, nya befan-debi loolo bitsyi kato, nya kato eto əsuəale luutinkə nya yɔɔnyɪ lə nnya nyənkɔ.

³⁰ “Nya Utidi Eto Ubi eto ditsyəbi nəmə lɔɔbɔ bənyə ɔnlɛ bubə lə asɔmiloku əsuə. Nya kawunsia eto betidi kenke luuwi nku lə bənyə Utidi Eto Ubi ntəkə lə asɔmiloku əsuə ɔnlɛ bubə lə diyənde ku əsuəale kplɛ əsuə. ³¹ Buufe kakpatsyaku kplɛ nya woosyese wə batɔnkpe kawunsia eto akpɔ ana nyamə, nya bookpa betidi ba úləkə útsyá idu lə kawunsia eto disi lɔni isu disi nə.

Yesu Áte Asa Itsyi Lə Kudiyi Esua.

³² “Bekase asa itsyi lə kudiyi əsuə lə kase koata kabɔ afanto fɔfɔ. Lefe nə binyə kudiyi ditsyiko bota kələkə afantoo, biate biə kasɔminte boyo kalo. ³³ Nko ke lə binyə asa nnya kenke minkatɛyi mɪntɔnsə, bete biə kalosəkɔ kamə eboyo kalo. ³⁴ Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti minkə asa nyamfo kenke ebubə fɛ mba nsi nkpə mfo luukpə balo. ³⁵ Kato ku kasɔ ebubə kafe, fɛɛ mɔ etiki embubə efe kulefe.

Kuutsyua Saa Enyi Lefe Nə Yesu Nsi Luubə Bio.

³⁶ “Kuutsyua saa enyi diyi nye lefe nəmə kalosəkɔ luubə. Onanto eto Batɔnkpe nye Ubi əmə kulaa tsya enyi. Anto hā nyi. ³⁷ Utidi Eto Ubi eto bubə ebuyifo fɛ kase íbə lə Noa eto lefe. ³⁸ Lə lefe nə létɔ ntu eto buyi bomə, betidi ékedi, bəkənə, basani ku besio ákakpa bətsyua isu ese diyi fɛfɛ nə Noa dídufə lə kufue komə kafo. ³⁹ Fɛɛ bántɛ lesa nə nlɛ bubə isu ese lefe nə ɔsɔmi leni, ntu díyi bókpa məmblɛ kenke búdunko. Nko ke yuutsyá lə Utidi Eto Ubi eto dibəfe tsya nɛ. ⁴⁰ Lə lefe nəmfó, basani inuə ebuńyá lə ɔkuɛ bekeyifo keyifo fɛ wookpa ɔni udunko nya uubu ɔni bətsyá. ⁴¹ Besio inuə ebuńyá bəkəkuə antabi, fɛɛ Onanto ebutsyi ɔni udunko nya uubu ɔni utsyá.

⁴² “Nyaso bitəkə ənə, itsyise binyi diyi nə mi Onamute luubə. ⁴³ Lə oyosate áte dinə uyu luubə wə keyukɔ, eni wuutəkə ənə ukase ni. Nya weambutə kusu nkə uyu əmə dufə, oba wə diyo uyu wə. ⁴⁴ Nko ke ele bə fintsyá muə əsuə ətsyá, itsyise Utidi Eto Ubi əmə ebubə lə lefe nə fannlɛ wə kusu bobɛ.

Ele Bə Uyifoyifo Yifo Asa Lə Kusu Esua.

⁴⁵ “Owoe ni uyifoyifo sɛɛ wə ni obesibe? Wə ni uyifoyifo wə, wə Onamute dífi útsyá lə wə beyifotsyua eto kənyɛ, nkə úkətə mə lesa lə lefe əsuə. ⁴⁶ Nte disuəyua nə eto okle yuudi itə uyifoyifo əmfo lə wə Onamute əbə unyá wə ɔnlɛ buyifo lə kusu əsuə! ⁴⁷ Nlɛ fə bɔtɛyi sitinti minkə Onamute əmfo ebufi uyifoyifo əmfo utsyá lə wə bikə kenke eto kənyɛ. ⁴⁸ Fɛɛ lə uyifoyifo bua unii, wɔɔtɛyi wə əsuə nkə, ‘Mɔ Onamute embubə mɔmɔ!’ ⁴⁹ Nyaso wuutsyiko wə beyifoyifotsyua bɔblɛ, nya ukedi, ukənə ku betekpe. ⁵⁰ Nya wə Onamute əmə ebubə lə diyi lɔni nə ɔnlɛ wə kusu bobɛ ku lefe nə unnyi. ⁵¹ Onamute əmə ebunə wə koto sitinti. Nya wuunə wə koto

kekkeke fe kase inya ita enami enami eto betidi seka! Mfo nya wuuwi keku woyimi animi!

25

Ele Ba Bumua Isua Busia Bukabe Kusu.

¹ “Lefe namfoo, mmə seka Onanto eto sekakediko luutsya ne. Yu-utsya fe mbite lefosi ba leto ma kakandie ba beesu batsyako okafose utsya. ² Ma nti eto eno eenina, nya eno fefe tsya eyifo babesibe. ³ Eno ba leenina etsyi kakandie, fefe bentysi nnuabi la asa esua bawunisə. ⁴ Nya babesibe bamə ale, ma etsyi nnuabi bawunsə la ma asa esua ku kakandie kamə. ⁵ Se Okafose əmə lefe kama ku bubə esoo, mbite bomə etsyiko selabe butinkə nya balabe selabe.

⁶ “Ntsyenti lefee, bano kudu bankə, ‘Nnyə okafose əmə nle bubə! Betaka, bibə betsyako wə!’

⁷ “Mfo nya mbite bomə letaka nya babesə ma kakandie eto ute kato. ⁸ Nya mba leenina leteyi babesibe bamə bə, ‘Bitə bo mi nnuabi bomə eto ntsya itsyise bo kakandie le boni.’

⁹ “Nya babesibe bamə leteyi ma bankə, ‘Bo nnuabi emboyo ita bo ku mi, nyaso bisu mba laate oflo, la bisu beya butsyua bitə esua.’

¹⁰ “Nya kase besu mu kayako koo, okafose əmə əbə udufə. Mbite eno ba dimua esua əkəko wə bedufə la kaka banle kusia komə bokpa mfo nya beti siku.

¹¹ “Kamaa, mbite fefe bomə tsya əbə bedufə nya betsyiko siku bosə katēyi nkə, ‘Boanto, Boanto! Sini bo la budufə!’

¹² “Nya okafose əmə leteyi ma nkə, ‘Kulefe, minnyi mi!’ ”

¹³ Mfo nya Yesu lelōsə otēyi nkə, “Nyaso bimua esua bitsyua, itsyise binyi diyi nye lefe na muubə.

Ele Ba Bole Asa Nnya Onanto Difi Okpe Bo La Ani Kukonə.

¹⁴ “Lefe namfoo, Onanto eto sekakediko ebutsya fe mmə. Lefe

lonii, Osani utsyua ake, wə lela nkə la usu kusu kutsyua nyaso okpadi wə beyifoyifo nya ufi wə bikə okpe ma la ani. ¹⁵ Utə utsyua saa lesa na wuukefi keyifo la wə əsuəale əsuə, nya onii, utə wə sika eto atabi akpi ano. Nya obambaa, utə wə akpi ənuə. Utsyafə, utə wə kəkpi kəni. Nya udu usu wə kusu komə. ¹⁶ Uyifoyifo wə lefo atabi eto akpi ano, esu otysi owuninsə la nnya esua nya unya akpi ano utəkəsə. ¹⁷ Nko ke nwə bətə akpi ənuə tsya dinyə akpi ənuə utəkəsə. ¹⁸ Fefe uyifoyifo wə bətə sika eto atabi kəkpi kənwə, usu uku dibia nya ufi wə Onamute eto atabi nyamə okula mfo.

¹⁹ “La lefe kentsye eto kamaa, beyifoyifo bamfo eto Onamute əmə əsinkli ubə nya udufə la nkunta ku ma. ²⁰ Uyifoyifo wə lefo sika eto atabi akpi ano, efi akpi ano bamba oboko nya otēyi nkə, ‘Bonamute, ətə me sika eto akpi ano, nya minya akpi ano bamba minkpe.’

²¹ “Wə Onamute əmə atēyi wə nkə, ‘Alə eyifo, uyifoyifo sē. Eyifo asa la kusu esua nya fale asa seke ola, nyaso muufi fə ntsya la asa kpə eto kenye. Dufə əbə la əbə anyanko me disuəyua!’

²² “Nya uyifoyifo nuəfə wə bətə sika eto akpi ənuə tsya dibə nya otēyi nkə, ‘Bonamute, ətə me sika eto atabi akpi ənuə nya minya akpi ənuə bamba minkpe.’

²³ “Wə Onamute əmə atēyi wə nkə, ‘Uyifoyifo sē, eyifo lesa saa la kusu esua tinti! Se fale asa seke ola la kusu esua esoo, muufi fə ntsya la kpə eto kenye. Bə la əbə anyanko me disuəyua!’

²⁴ “Mfo nya uyifoyifo wə lefo sika eto atabi kəkpi kənwə tsya dibə nya otēyi nkə, ‘Bonamute, nyi minkə eyifo utidi wə eto asa nkpe ale nnya fəfəsə asa la kaka famanto kuətsyua. Nya faale asa la kaka femense kulesa. ²⁵ Nya se minte sikpi esoo, mfi fə atabi nyamə nya

mínku dibia mímfí nnya mínkpe. Nyaso nyə fə atabi ni nyamfo.'

²⁶ "Wə Onamute əmə átəyi wə nkə, 'Fə uyifoyifo bua, ɔfló. Eyi fə meefi lesa kaka lə mánkpe nya məəfəsə asa lə kaka mánto kulesa. ²⁷ Nyalə beso fémemfi mɔ atabi ésuko atabi kətsyəkɔ bə lə mbəə, lə nnyə nnya kutəkə?'

²⁸ "Mfó nya onamute əmə létəyi nkə, 'Mɔmɔ, lə atabi nyamfo afo lə wə ani lə befi nnya bitə nwə nkpe akpi lefosi.' ²⁹ Itsyise utidi wə nkpe asaa, wə ke bonsi boofi ditsyuə bakpe bawunsə nɛ. Nya utidi wə kulesa lentee, səkɛɛ nte wə tsyaa, bɔɔlɛ ni bafo wə lə ani. ³⁰ Nya uyifoyifo bimba əmfɔ alɛɛ, beto wə bekpə lə ketuntu ka nkpe lə lekplɛ. Kaka mfóo, wuwi keku unə wə animi.

Utidi Eto Ubi Ebokponko Kawunsiə Eto Betidi Lekpo.

³¹ "Lefe nə Utidi Eto Ubi əmə luubə lə wə diyənde əsuə ku Onanto eto batɔnkpe kenkee, wuusisə lə wə lekankpome əsuə. ³² Nya kawunsiə eto ese eto betidi kenke lɔɔbɔ bənyə lə wə ənəmi. Nya wuusənsə mə lə akpa ənuə fe kase nwə laayenko bebuki leesənsə basamu kələkə lə bate nti. ³³ Wuunýəsə betidi sɛɛ lə wə kodian, nya wuutə mba ni betidi bua nýə lə wə kəmāni.

³⁴ "Nya Oka əmə lɔɔtəyi mba nýə wə lə kodian nkə, 'Bibə, mi mba mɔ anto lékpo atsyɔ! Bibə bidufə lə sekakedikɔ ka bálɔ bətsyə itə mi idu taa kawunsiə eto ketsyikokɔ ke. ³⁵ Kukpense ále mə nya bitə mə lesa míndi, utukue ále mə, nya bitə mə ntu mínnə. Nyifo ɔfɔ nya béfo mə békpe lə mi ayo. ³⁶ Lefe nə mínye leyaa, bitə mə kafia nti. Nya lefe nə mínle bufi, bələ mə ola. Lefe nə bákpe mə lə diyo, bíbə bebe mə.'

³⁷ "Mfó nya betidi sɛɛ bamə lɔɔtɔ wə bənkə, 'Bonamute, dimanfe búnyə kukpense nle fə fe búta lesa fédi, nye búta fə ntu fənə? ³⁸ Dimanfe búnyə fə ɔfɔ fe bófo fə nye fányɛ leya búta fə kafia féti?

³⁹ Dimanfe bóno bə alɛ bufi nye bə ake lə diyo fe búbə bóbe fə?'

⁴⁰ "Mfó nya Oka əmə luutə mbuayɛ nkə, 'Nle mi bɔtəyi minkə, lefe saa nə fáwunsəko utsyuə wə ləmbə dibu saa lə mɔ bayimi bamfo ntii, mɔ féyifo fətə.'

⁴¹ "Mfó wɔɔtəyi mba nýə lə wə kəmāni nkə, 'Bidu mə lə ɔflɔ, mi mba Onanto díkudi! Bisu bidufə lə dítəfenku manlo nə Onanto létsyaka útə Obonsam ku wə batɔnkpe! ⁴² Kukpense ále mə, fɛɛ bəni bíntə mə lesa ndi. Utukue ále mə, fɛɛ bíntə mə ntu nko ke. ⁴³ Nyifo ɔfɔ wə díbə ósonɔ mi, tsya bíamfo mə. Nye leya tsya bínti mə kafia. Nno bufi, bákpe mə lə diyo, fɛɛ bíəmbə bisisə mə.'

⁴⁴ "Mfó buutə wə mbuayɛ bənkə, 'Boanto, lemanfe búnyə kukpense lələ fə, nye utukue lə fə, nye féyifo ɔfɔ, nye fányɛ leya, nye fanle bufi, nye fake lə diyo fe bóəmbə bobɛ nye bówunsəko fə?'

⁴⁵ "Oka əmə ebutə mbuayɛ nkə, 'Nle mi bɔtəyi minkə, lefe nə eto lefe bíenyifo kaseɛ bitə betidi ba bíembu kulesa lə mɔ bətsyuə bamfo ntii, mɔ uni bíenyifo kulesa bitə!' "

⁴⁶ Yesu átəyi ólosə nkə, "Nyaso boofi mba mfo batsyese kanyi kənyəkɔ itə manlo manlo. Nya betidi sɛɛ bamfóo, mə ebunyə nkpe bo ləmbəkɛ kalokɔ kulefe kulefe."

26

Yudafɔ Eto Beninə Ákpe Disi Bə Baalo Yesu.

¹ Se Yesu létəyi asa nyamfo kenke ólosə, ɔtəyi wə bakasebi nkə, ² "Iyifo mi bote bənkə ibu eyi ənuə lə Ukpə Asa Bo Jyila eto Diyi nəmə lə leyoo, nya boofi Utidi Eto Ubi bətə bə basɔ wə bamanklasə lə kuyi əsuə."

³ Nya besumunyə ninə ku umə eto beninə dísu bátsya lə Usumunyə ninə Kenke Kayafa eto diyo. ⁴ Befi nsusu bə boomuə Yesu kalokalo lə balo wə. ⁵ Bátəyi tsya bənkə, "Yanle bə bumuə wə lə diyi nəmə budi kəmiə, lenni nko betidi bamə

ebunyənki bataka bənyə bo lə əsuə.”

Usio Utsyuə Édiki Yesu Nnuabi Fifi Lə Betania.

⁶ Yesu ésu Simon wə dífi bufi sia eto diyo lə Betania. ⁷ Lefe nə Yesu nsi ɔnlɛ budii, usio utsyuə əbə wə ɔflo, wə dítsyi nnuəbi alabasta eto dituntu nə ókpo nnuəbi tɔ bo laanyi fififi, bo léfo koya tinti óboko mfó, nya úfi mu ókpo Yesu lə disi.

⁸ Se Yesu eto bakasebi dínyə nyamfoo, kafo ányi mə. Bátɔ əsuə bənkə, “Beso óbiasə nnuəbi bomfo nko?” ⁹ Bofo nnuəbi bomfó boté itə koya kplɛ, befi atabi nyamə bətə bakombo!”

¹⁰ Se Yesu lɛnɔ lesa nə banlɛ bətɛyii, ótɛyi mə nkə, “Beso bɛnlɛ usio əmfɔ bule? Lesa sɛɛ dini úyifo útə mɛ. ¹¹ Bakombo kpe mi lenti lefe saa. Fɛ, mɔɔ inni lefe saa mɔɔkɛ mi lə ɔflo. ¹² Se usio əmfɔ dífi nnuəbi bomfo ókpo mɛ lə əsuə, ólɔ mɛ utsyɛ itə mɔ bubike. ¹³ Nlɛ mi bətɛyi sitinti minkə kawunsia eto kaka ke boobe Ditiki Sɛɛ nəmfo letsyaa, boofi nnya usio əmfɔ díyifo bakakloma wə.”

Yuda Iskariot Átɔ Atabi Nkə Lə Ulakə Yesu Utə.

¹⁴ Mfó nya bakasebi lefosi inuə bamə eto ɔni, wə baakpo Yuda Iskariot dísu besumunyə ninə ɔflo. ¹⁵ Nya úsu ótɔ mə nkə, “Be biutə mɛ lə ndu Yesu ntə mi?” Bákla sika flubia fosi ətsyɛ bəfi bətə wə. ¹⁶ Idu lə lefe nəmfoo, útsyiko esu bəbɛbɛ kase wuudu Yesu utə mə.

Yesu Ku Wə Bakasebi Édi Ukpə Ása Bo Jyila Eto Diyi.

¹⁷ Lə Abolo Menyenki eto Eyididi eto diyi tutɛ əsuə, bakasebi bamə əbə Yesu ɔflo nya bátɔ wə bənkə, “Sie faala fə bɔlɔ butsyə butə fə itə Ukpə Ása Bo Jyila eto diyi nəmə budi?”

¹⁸ Jtɛyi mə nkə, “Bisu osani utsyuə əmə ɔflo lə umə əmə lə bətɛyi wə biə, ‘Oteasa nkə, “Mɔ lefe éboyo. Mɔ ku mɔ bakasebi ebudi Ukpə Ása Bo Jyila eto didisa nəmə lə fə diyo.”

’ ” ¹⁹ Bakasebi bamə éyifo fe kase Yesu létɛyi mə, nya bánwa Ukpə Ása Bo Jyila eto didisa nəmə bətsyə mfó.

²⁰ Se ditsyitsyo lefe léyoo, Yesu ku wə bakasebi lefosi inuə bamə əbə bəsiə kaso itə lesa budi. ²¹ Lə lesa nəmə kedikɔɔ, Yesu átɛyi mə nkə, “Nlɛ mi bətɛyi minkə, mi nti eto ɔni ebudu mɛ utə.”

²² Ditiki nəmfo ələ bakasebi bamə tinti nya bətsyiko wə bɔtɔ ɔni ɔni bənkə, “Bonamute, mɔ fanlɛ lee?”

²³ Yesu ətə mbuayɛ nkə, “Utidi wə bonko wə nlɛ kɔni bokpe lə ɔkpe ɔni kedi uni luudu mɛ utə. ²⁴ Mɔ, Utidi Eto Ubi, ebukpə fe kase bávɔni lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue əsuə. Fɛɛ mbɔbɔɛ itə utidi wə luudu Utidi Eto Ubi utə. Lə nnya ete bánlɛ utidi əmə eni ɛlɛkɛ itə wə eso.”

²⁵ Yuda wə ləəbə Yesu budu kətə tsya átɔ nkə, “Oteasa, sitinti inni mɔ fanlɛ, lee?”

Yesu ətə mbuayɛ nkə, “Fə létɛyi.”

Bedi Kakle Fɔfɔ Eto Lesa.

²⁶ Se banlɛ lesa budii, Yesu éfi abolo, nya ósɔ ani nya úbudi wə nya úfi útə wə bakasebi ótɛyi nkə, “Befo lə bidi. Nyamfo ni mɔ əsuə eto sinə nɛ.”

²⁷ Nya úfi ləkɔbe ku nte nya ósɔ Onanto ani, nya úfi útə mə nkə, “Mimblɛ fo binə. ²⁸ Nyə mɔ kɔtɔ ko ni kakle lə Onanto ku wə betidi eto nti. Kɔtɔ ko minfi minlɛ bokpo kaso lə betidi kpə eto disi, bə lə Onanto lə ufi mə abua ɔtsyɛ mə. ²⁹ Nlɛ mi bətɛyi sitinti minkə, mensiembunə nte bomfo eto okle isu ese lefe nə mɔ ku mi luunə nte fɔfɔ lə mɔ Anto eto sekakedikɔ.”

³⁰ Nyamfo eto kamaa, bésə kusə bátɛsə Onanto, nya bədu bésu Nnuəbi eto Eyi eto Kɔtini əsuə.

Yesu Átɛyi Utsyɛ Nkə Petro Eboni Wə.

³¹ Nya Yesu létɛyi mə nkə, “Mmi eto ketsyɛ kamfoo, mimblɛ ebutsyetsyi bidu mɛ lə ɔflo, nya mɔ mate luubu. Itsyise Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue átɛyi nkə,

‘Onanto ebolo nwə ləətsyə basamu bamə

nya basamu bamə luusənsə.'

³² Fɛɛ lə batakasə mɛ betsyiko ɔkɔmə, mɔɔtɔ mi sɛtɔ nsu Galilea."

³³ Petro éfe kenye ótɛyi Yesu nkə, "Lə bafɛfɛ kenke ani fə tsyaa, memboyani fə ntsyə kulefe!"

³⁴ Mfó nya Yesu lɛtɛyi Petro nkə, "Nlɛ fə bɔtɛyi minkə ketsye kamfo fɛ ukusɛ luutə kenye, əbɔtɛyi sitsyə fənkə enyi mɛ."

³⁵ Petro ətə mbuayɛ nkə, "Məmbɔni fə kulefe, lə ibə bə bonko fə kpe kulaa tsya." Nya bakasebi fɛfɛ kenke tsya lɛtɛyi nko.

Yesu Áto Ola Lə Getseməne.

³⁶ Nya Yesu ku wə bakasebi dísu kaka baakpo Getseməne, nya ótɛyi mə nkə, "Bisiə mfo lə nsu sɛtɔ mə nsu nto ola." ³⁷ Ókpa Petro ku Sebedeo eto bebi inuə bamə óyenko. Údufə lə kawendo əsuə, nya útsyiko butinkə kekleke. ³⁸ Nya ótɛyi mə nkə, "Kanyi ka nkpe mɛ lə utu fui tinti bə kába mɛ əsuə. Bisiə mfo lə bikase ku mɛ."

³⁹ Ýyɛ úsu sɛtɔ sɛkɛ nya ókpo lə kaso úfusə ənəmi, nya óto ola nkə, "Mə Anto, lə yɔɔlɛkɛɛ, takasə bulə bomfo lə mɛ əsuə. Fɛɛ menyifo lə mɔ ləlabi əsuə bomu lə fə ləlabi əsuə."

⁴⁰ Se úsinkli úsu bakasebi itsyə bamə ɔflo, únyə nkə bálabe selabe, nya óto Petro nkə, "Nyaso mi basini bamfo embofo ənə butəkə ku mɛ itə lebombosɔsɔ lɔni hā ete? ⁴¹ Bitəkə ənə lə beto ola bə biembudufə lə botokabe əsuə. Lɛwɔnɔ nəmə lə bola, fɛɛ əsuə eto sinə ayɔkpo."

⁴² Yesu esi úsu dinuəfə úsu otɔ ola ótɛyi nkə, "Mə Anto, lə kanyi eto ləkɔbe nə məəbə bunə mfo embofe mɛ, nya iyifo fə ləlabi bə nnə ni kokooko, nyalɛ tə lə ibə itə nko."

⁴³ Se úsinkli úbə bioo, únyə nkə bakasebi bamə si balɛ selabe ko, nya bannlɛ ənəmi bofo buminkli kulaa tsya. ⁴⁴ Yesu esi údu lə mə ɔflo ditsyɛfə úsu óto ola fe kase óto ibə éfe.

⁴⁵ Nya úsinkli úbə bakasebi bamə ɔflo nya ótɛyi mə nkə, "Bisi belabe selabe bɛlɛ ɔnwɛ butsyə? Bebe!

Lefe nəmə eboyo bə befi Utidi Eto Ubi əmə bakpe lə betidi bua eto ani.

⁴⁶ Betaka lə budu. Bebee, nwə nle mɛ budu kətə ebɔfi."

Yudafɔ Eto Beninə Əmuə Yesu.

⁴⁷ Yesu ənyə ɔlɛ mə etiki budinko fɛ Yuda wə ni lefosi inuə bamə eto ɔni díbə údufə. Betidi ba ni besumunyə ninə ku batɔnkotɔnko ba bələkə ətəkəko wə, nya béntsyi nlandɛ ku keyi. ⁴⁸ Udundukətə əmə ətə báte batɔnsə bə, "Utidi wə mɔɔbuta nsiasə, wə ni utidi wə bɛnlɛ bɔbɛbɛ nɛ. Bimua wə." ⁴⁹ Yuda ésu Yesu ɔflo nya lə kase únyə wə koo, ótɛyi wə nkə, "Oteasa, diyuəsə itə fə." Mfó nya óbuta wə.

⁵⁰ Yesu ətə wə mbuayɛ nkə, "Ǿhɔ, kɔsɛ lə eyifo lesa nə fəbə keyifokɔ!"

Mfó nya betidi bamə díbə Yesu ɔflo nya bəmuə wə nya bákɔbe wə kekleke. ⁵¹ Mba ntəkəko Yesu eto ɔni ələkə wə kalandɛ nya ówɛ Usumunyə Ninə eto ndomunyə eto koto.

⁵² Mfó nya Yesu lɛtɛyi wə nkə, "Fi fə kalandɛ akpe lə ke kakpekɔ. Betidi ba leetsyi kalandɛ lə betidi əsuə, kalandɛ əsuə baayɛ kəkprə. ⁵³ Biante biə moofɔ bɔwunsəko bɔtɔ ketsyiko mɔ Anto ɔflo lee, nya lamfolamfoo, wootsyese wə batɔnkpe eto bamamanyə eto akpa lefosi ənuə itsyi kato? ⁵⁴ Fɛɛ lə ibə nkoo, ntsyə fɛ nnya báwɔni bákpe lə Awɔnisa Kenkɛ eto Kukue luubə itə?"

⁵⁵ Nya Yesu dítsyi ənəmi útə sitiditu siamə nya óto mə nkə, "Beso ele bə bitsyi keyi ku nlandɛ bibə biə bibə mɛ kəmuəkɔ fe nwə nyə lə Aba əsuə? Diyi saa, nkɛ lə Onanto eto kesumuyo mfó nkate asa, fɛɛ bíəmmuə mɛ. ⁵⁶ Asa nyamfo kenke əbə nko bə lə asa nnya bənyələkətidi lɛtɛyi bətsyə lə Awɔnisa Kenkɛ eto Kukue əsuə lə ibə itə nko." Mfó nya wə bakasebi kenke dítsyetsyi bédú lə wə ɔflo.

Bákponko Yesu Lekpo Lə Yudafɔ Eto Lekpokakpokɔ Kplɛ.

⁵⁷ Mba dímuə Yesu ákpa wə bésuko Usumunyə Ninə Kenkɛ

Kayafa eto diyo kaka besumunya ninə ku umə eto beninə ku afi eto bateasa létsya bensi. ⁵⁸ Petro ətəko mə kama kama úsu taa Usumunya Ninə Kenke eto lekpaata kafo. Úsu úsiə lə bamamanyə bamə ɔflo nkə lə obe kase ditiki nəmə dubə ibə.

⁵⁹ Besumunya ninə ku bakpronkpo ba dísiə mfó kenke ábebe betidi ba luubə bala etiki bətəkə Yesu lə bənyə kusu balo wə. ⁶⁰ Fəe bənnnyə kulesa saa, ite bə betidi kpə əbə bala bidia bətəkə wə lə əsuə tsyafə.

Betidi inuə bətsyuə əbə ⁶¹ nya bətəyi bənkə, “Utidi əmfo átəyi nkə, ‘Mooba Onanto eto kesumuyo nəmfo, nya lə eyi ətsyə əsuəə, muusinkli nto ni nnyənsə.’ ”

⁶² Usumunya Ninə Kenke átaka únyə nya óto Yesu nkə, “Anlə etiki nnya banlə bətəyi kətəkə fə lə əsuə mfo bəno? Əmbə Kulesa fəbətəyi lə nnya əsuə?” ⁶³ Fəe Yesu édi bi, wóantəyi kulesa.

Usumunya Ninə Kenke əmə esi ótəyi wə nkə, “Lə Onanto wə nsi nkpe eto diye əsuəə, nlə fə bətəyi minkə təyi bo lə fə ni Onanto eto Ubi wə Bákpo Ɔhile Utsyə əmə.”

⁶⁴ Mfó nya Yesu díta mbuayə nkə, “Ee, ite fə kase fátəyi. Fəe nlə mi bətəyi minkə idu mómó entó, buinyə Utidi Eto Ubi se unsi lə Ɔsuəalenyə Kenke eto kodian. Nya biunyə se unsi lə asomiloku əsuə utsyi kato ɔnlə bubə!”

⁶⁵ Lə nyamfo əsuəə, Usumunya Ninə Kenke əmə áfuadi wə awu ku ləbləfi nya ófa ótəyi nkə, “Édi mbusiotiki! Boensihia badansiə saa! Bionó mbusiotiki nnya údi mfo! ⁶⁶ Ntsyə bibu?”

Məmblə ətə mbuayə bənkə, “Údi dikpi nya uńyə utə ukpə!”

⁶⁷ Nya bətufə ntufə bákpo wə lə ənəmi nya báblə wə. Nya mba lesə wə lə atosí, ⁶⁸ átəyi bənkə, “Lə Nwə Onanto Lékpó Ɔhile Utsyə fenii, təyi bo futsyə lesə fə!”

Petro Étudi Nkə Únyi Yesu.

⁶⁹ Petro əsiə lə lekple lə kpak-paakpe mfó fə Usumunya Ninə Kenke eto usumubisiobi díbə mfó nya ótəyi wə nkə, “Fintsya ətəkəko Yesu wə ditsyi Galilea eto kasə.”

⁷⁰ Fəe óni nnya lə betidi bamfo kenke eto ənəmi ótəyi nkə, “Mante lesa nə fanlə bətəyi mfo!”

⁷¹ Nya údu mfó úsu únyə lə diyo nəmə eto kesie. Usumubisiobi bamba tsya ənyə Petro nya ótəyi mba dínyə mfó nkə, “Wuntsya ətəkəko Yesu Nasaretnyə əmə.”

⁷² Bio Petro esi óni nya óka ntamu ótəyi nkə, “Minyi osani əmə ko!”

⁷³ Yanklə fə mba ńyə mfo díbə bətəyi Petro bənkə, “Ekpe mə ɔni feni, itsyise fə etikididi ələkə fə kate wuee.”

⁷⁴ Nya Petro lətəyi nkə, “Ekpe lə lesa saa bə ɔnukuale minlə bətəyi minkə Onanto lə unə mə koto lə sidia minlə bətəyi!”

Lefe nəmfo tutuutu nnya ukuse díta kənyə. ⁷⁵ Nya Petro lékloma lesa nə Yesu lətəyi nkə, “Fə ukuse luutə kənyəə, əbətəyi sitsyə fənkə enyi mə.” Ɔbo úsu lekple nya úwi keku kekleke.

27

Yudafo Eto Beninə Ákpa Yesu Bésuko Pilato Ɔflo.

¹ Se kale dísiə ku olesiatu, Besumunya ninə ku umə eto beninə kenke átsya nya báse uyi bə boolo Yesu. ² Bákpe wə lə amena nya bákpa wə bésu bákpe Romafə eto Aba eto Uninə Pilato lə ani.

Yuda Álo Ɔsuə.

³ Se Yuda, wə dídu Yesu lenə nkə bəlo wə dikpənkpii, ífi wə tinti, nya úsinkliko sika flubia awosi ətsyə nyamə úsuko besumunya ninə ku umə eto beninə bamə. ⁴ Ɔtəyi nkə, “Nyifo kabua bə mfi utidi wə dímenyifo kabua ntə miə balo!”

Bətə mbuayə bənkə, “Nyamfo manka bo nkpə. Fə etiki ni nyamfó!” ⁵ Yuda éfi atabi nyamə óto ókpe lə Onanto eto Disumuyo mfó, nya usu ókpe ukua úkpe.

6 Nya besumunyə ninə bamfó lésə atabi nyamə nya bátəyi bənkə, “Atabi nyamfo eyifo kɔtɔ eto atabi, nya iyifo lesa nə nýə lə bo kesumu eto kɔfi əsuə bə bufi atabi nyamfo bokpe lə bo kesumu eto otobe. Bo kɔfi eti nyamfo kusu.” 7 Se bákpe disii, báse nya uyi bənkə befi atabi nyamə bésu báya Asa eto Otonto eto Kasɔ itə bafɔ eto kebikekɔ. 8 Nyamfo esoo, bətəkə kasɔ kamə diyə bə Kɔtɔ eto Kasɔ ibə ese lə mmi. 9 Itə lesa nə Onanto eto unyeləkətidi Yeremia letəyi útsyə díbə itə nkə, “Béfi sika flubia eto atabi fosi ətsyə, nya Israelfɔ letɔnɔ bə boofɔ lə wə disi 10 béfi báya Otonto eto Kasɔ, fe kase Bonamute léla nkə nyifo.”

Pilato Átɔ Yesu Etiki.

11 Bákpa Yesu báboko Romafɔ eto Aba eto Unyəsia Ninə Pilato eto ənəmi. Nya ótɔ wə nkə, “Fə ni Yudafɔ eto Oka əmə?”

Yesu ətə mbuayə nkə, “Ee. Átəyi kukɔnɔ.”

12 Fəe wántəyi kulesa itsyi lə besumunyə ninə ku umə eto beninə eto nyə bo banlə bola kətəkə wə əsuə. 13 Mfó nya Pilato letɔ wə nkə, “Etiki nnya banlə bətəyi lə fə əsuə mfo manka fə lee?” 14 Fəe íyifo Aba eto uninə əmə yani tinti se Yesu leni wémfe kényə útə mbuayə saa.

Pilato Álo Yesu Dikpənkpi.

15 Ídi Aba eto uninə lesa nə úkeyifo lələ saa lə bəəbə Ukpə Ása Bo Jyila eto diyi budi, bə oyani mba bėti bákpe lə Aba eto diyo eto ɔni wə betidi kpə bamə letɔ, utə mə.

16 Lə lefe nəmfóo, mba bákpe lə diyo mfó eto ɔni akə, wə betidi nyi kukɔnɔ nya baakpo wə bə Baraba.

17 Nyaso lefe nə betidi kpə díbə bətsyaa, Pilato átɔ mə nkə, “Owoe biala biə nyani ntə mi? Baraba lee, lee Yesu wə betidi laakpo bə Nwə Onanto Lékpɔ Jhile Utsyə?” 18 Úyifo nko itsyise ótə nkə kekisi eso Yudafɔ eto beninə bamfo lékpa wə báboko.

19 Lefe nə Pilato nsi ɔnlə lekpo nəmə bokpoo, wə usiə átsyese wə

ɔtɔnkpe nkə, “Ləkə fə ani lə utidi wə dímenyifo kabua saa mfo eto etiki əsuə, itsyise nsiə kola kənə eto ketsye itsyi lə wə əsuə, nnya dítə sikpi dímuə mē tinti!”

20 Besumunyə ninə ku umə eto beninə ábiasə betidi ba létsya mfo eto ato bənkə batɔ Pilato lə oyani Baraba utə mə lə balo Yesu.

21 Fəe Pilato átɔ betidi ba létsya mfó nkə, “Betidi inuə bamfo eto nti, nte nwə bela biə nyani ntə mi?”

Bətə mbuayə bənkə, “Baraba!”

22 Nya Pilato dísi ótɔ mə nkə, “Nyale, be ele bə nyifo ku Yesu wə baakpo bə Nwə Onanto Lékpɔ Jhile Utsyə mómɔ?”

Məmblə kenke ətə mbuayə bənkə, “Sɔ wə amanklasə lə kuyi əsuə!”

23 Fəe Pilato átɔ mə nkə, “Nte kabua ka úyifo?”

Mfóo, bətsyiko bofa bembembe katəyi bənkə, “Sɔ wə amanklasə lə uyikabie əsuə!”

24 Se Pilato dínyə nkə wensiembofo kulesa buyifo lenni bulə ebubəə, úfi ntu nya úflə ani lə sitiditu nəmə eto ənəmi nya ótəyi nkə, “Nnyə mɔ ani, nnyə mɔ akpa, mɔ ani əmbə lə osani əmfo eto bolo əsuə! Mi etiki ini.”

25 Sitiditu siamə kenke ətə mbuayə bənkə, “Wə ukpə bə utəkə lə bo ku bo bebi lə əsuə!”

26 Mfó nya Pilato léyani Baraba útə mə. Nya se útə bəblə Yesu bəlosə, óyani wə útə nkə básɔ wə lə uyi əsuə.

Romafɔ Eto Bamamanyə Ákpe Yesu Kofani.

27 Nya Pilato eto bamamanyə lékpa Yesu bésuko Aba eto uninə eto diyo, nya bamamanyə ba kenke díbə bətsyilama wə. 28 Bələkə wə awu lə əsuə nya béfi awu sia bákpe wə. 29 Nya béfi biyu bədi lekpa bətsyisə wə lə disi fə béfi uyi bákpe wə lə kodian. Nya báse akonki lə wə ənəmi fe oka seka nya bəmə wə bátəyi bənkə, “Yuu, yuuduu, Yudafɔ eto Oka lə usiə nkə kentsyee!” 30 Bétufə ntufə

bákpo wə lə əsuə nya bále uyi əmə báfó básɔ wə lə disi. ³¹ Se bəmə wə bálósə nkoo, bələkə wə awu sia nyamə lə əsuə nya besi bəfi wə awu nyamə bákpe wə. Nya bákpa wə báyenko bésu wə kasokɔ lə uyikabie əsuə.

Básɔ Yesu Bamanklasə Lə Uyikabie Əsuə.

³² Lefe nə bədu lə umə báyε bantɔɔ, bátস্যako osani utsyuə wə ditsyi Kirene wə baakpo Simon. Bamamanyə bamə áhiε wə bə ofo Yesu eto uyikabie komə utsyi. ³³ Nya bésu báyo kaka baakpo Golgata eto kasonɔɔ ni Ditidisikɔbe ku kalua. ³⁴ Bətə Yesu nte bo bátস্যakasə ku kofa ko nkpe kalo bə unə. Fεε se útu mu óbee, óni wənnə mu. ³⁵ Mfó nya bamamanyə bamə lesɔ wə bamanklasə lə uyikabie əsuə, nya bákpo asa basεε fε bésie wə awu bətə bətsyuə. ³⁶ Nya kamaa, bəsiə mfó bákase wə. ³⁷ Lə wə disi katoɔ, bəwɔni asa bāmanklasə lə uyi əmə əsuə. Nnya bəwɔni bənkə lesa nə eso báló wə ni bə, “Nnyə Yesu, Nwə Ni Yudafɔ Eto Oka.” ³⁸ Básɔ beyu inuə bətsyuə tsya lə uyikabie əsuə bákɔ lə Yesu əsuə. Óni áfaka lə wə sediani nya óni tsya léfaka lə wə siməni. ³⁹ Betidi ba kenke leyε mfó étinkəsə mə esi nya bákə Yesu fefe. ⁴⁰ Bátəyi bənkə, “Fə ni nwə létəyi fənkə eboba Desumuyo Kplε akpo lə kasɔ, esinkli ato ni ənyənsə lə eyi ətsyε əsuə nε! Ləkə fə əsuə, lə Onanto eto Ubi feni! Yifə lə uyikabie komə əsuə əbə kasɔ.”

⁴¹ Nko ke besumunyə ninə ku afi eto bateasa ku umə eto beninə tsya dímə wə bátəyi bənkə, ⁴² “Ófo betidi bamba lə nkpe, fεε wəmbofó wə əsuə buləkə! Lə Yudafɔ eto Oka unii, óyifə lə kuyi əsuə mɔmɔ ubə, lə bofo wə bɔnɔ! ⁴³ Ófó Onanto ónɔ, nya waakpadi wə əsuə nkə Onanto eto Ubi. Nyaso bitə lə bobε lə Onanto aala wəə, lə uləkə wə mɔmɔ lə bobε!” ⁴⁴ Nko ken beyu ba ku wə básɔ lə kuyi əsuə tsya léka wə nε.

Yesu Əkpə.

⁴⁵ Idu lə kakɔmi eto abombo lefosi ənuəə, kawunsia kenke ána tūū isu ese lə ketsyitsyokɔmi eto abombo ətsyε. ⁴⁶ Fe abombo ətsyε etii, Yesu áfa bembembe ótəyi nkə, “Eli, Eli, lama sabaktani?” Nyamfo eto kasɔ ni, “Mɔ Onanto, mɔ Onanto! Beso fáyani mə fətsyε?”

⁴⁷ Betidi bətsyuə dínyə mfó áno lesa nə ótəyi, nya bátəyi bənkə, “Óle Elia bokpadi!”

⁴⁸ Mə óni étsyetsyi nya úfi okosa wə bákpe lə nte eto sonkpe, nya úfi mu ku uyi úsuko nkə lə utə wə lə unə. ⁴⁹ Fεε betidi bamba átəyi bənkə, “Bińyə lə bobε! Bitə lə bobε lə Elia ebubə uləkə wə utsyiko kuyi komfo əsuə.” ⁵⁰ Yesu esi ófa bembembe nya úkpə.

⁵¹ Lamfolamfoo, Disumuyo Kplε eto kafia kplε dísiε lə akpa ənuə itsyi kato ibə kasɔ. Nya kasɔ kamə kenke dítinkə, nya aba léba. ⁵² Edi ásini, nya Onanto eto betidi kenke kpə ba díkekpe létaka bəbə nkpe. ⁵³ Bábɔ lə mə edi kafo nya se Yesu létaka útsyi ókɔmə úbə nkpeə, bésu Yudafɔ eto Umə Kenke əmə kafo kaka betidi kpə dínyə mə.

⁵⁴ Se Omamanyə ninə ku bamamanyə ba dínyə bákase Yesu dínyə kase kasɔ dítinkə ku asa nnya díbə mfó kenke, sikpi əmuə mə tinti! Nya bátəyi bənkə, “Sitintii, utidi əmfo éyifo Onanto eto Ubi.”

⁵⁵ Besio kpə ba díttyi Galilea ba díkawunsəko Yesu ənyə lə kəsese bákabe asa nnya díbə. ⁵⁶ Mə bətsyuə ni Maria Magdalene, ku Maria wə ni Yakobo ku Yosef eto ambe ku Sebedeo eto usiə.

Yosef Wə Dítsyi Arimatea Ébika Yesu Eto Ókɔ.

⁵⁷ Se éyo ditsyitsyo lefee, otabinyə utsyuə wə baakpo Yosef, nya úyifo Yesu eto okasebi wə ditsyi Arimatea əbə. ⁵⁸ Úsu Pilato ófɔ nya ótɔ wə nkə lə ofo Yesu eto ókɔ. Pilato ətə kusu nkə befi ókɔ əmə bətə Yosef. ⁵⁹ Nyaso Yosef áfo ókɔ əmə nya úfi kafia flubia kətsyuə úmli wə. ⁶⁰ Nya úfi wə úsu úbikə lə kebikekɔ lə wə

kosate eto kudi fɔfɔ ko bələkə lə koba kəmiə. Nya ominansə leba nə lemɔ úti ko kenye nya údu. ⁶¹ Maria Magdalene ku Maria nuəfə əsiə mfó bale kudi komə bobə.

Bamamanyə Áse Yesu Eto Kudi.

⁶² Nya se kale disie nya ini ɔnweditsyeyii esoo, usumunyə ninə ku Farisifo ésu Pilato ɔflo. ⁶³ Nya bətəyi wə bənkə, “Uninə, lefe nə odiantidi əmə dísiə nkpəə, ɔtəyi nkə, ‘Lə nkpəə, bootakasə mɛ betsyiko ɔkɔmə lə eyi ətsyə eto kama.’” ⁶⁴ Nyaso tə lə bamamanyə lə base kudi komə kukɔnɔ isu ese diyi tsyəfə nəmə, kase wə bakasebi lembusu beyu ɔkɔ əmə bedunko bətəyi betidi bənkə ɔtaka utsyi ɔkɔmə. Lə ibə nkoo, sidia sia bɔtəyi əbəkɛ seso nsia kɔ.”

⁶⁵ Mfó nya Pilato letəyi mə nkə, “Bitə lə bamamanyə lə besu base kudi komə fe kase boofɔ.” ⁶⁶ Nyaso bésu bálɔ bėti leba nə bėti lə kudi komə kenye keklege bətsyə ko lekpo, bə lə utsyuə etidi ni lə bənyə bətsyə lekpo, nya bətsyə bamamanyə bə base ko.

28

Onanto Átakasə Yesu Utsyiko ɔkɔmə.

¹ Lə ɔnweditsyeyi eto kamaa, əni Kɔsida eto kolensiantoo, Maria Magdalene ku Maria nuəfə ésu bə besu babe kudi komə.

² Lamfolamfoo, kasɔ étinkə keklege. Onanto eto ɔtɔnkpe utsyuə áyifə utsyi kato úbə ɔminansə leba kplɛ nəmə nya úsiə lə ni əsuə. ³ Wə ditsyəbi ékeyənde fe kase ɔsi laato nya wə awu diflubi futututu fe ak-lala seka. ⁴ Sikpi əmuə mba nle mfó bəse nya bétinkə tinti, nya bákpro kasɔ mfó fe bukprə békpe.

⁵ Onanto eto ɔtɔnkpe əmfó édinko besio bamə etiki nya ɔtəyi mə nkə, “Biante sikpi! Nnyi miə Yesu wə básɔ bāmanklasə lə kuyi əsuə bənle bəbɛbɛ. ⁶ Umbə mfo! Batakasə wə fe kase ɔtəyi ɔtɔnsə. Bibə bebe kaka ɔlabee. ⁷ Mɔmɔɔ, bisu mlə lə bisu

bətəyi wə bakasebi biə, ‘Batakasə wə betsyiko ɔkɔmə úbə nkpə, nya ɔntɔ mi seto úsu Galilea. Mfó biunyə wə nɛ.’ Bekloma nnya míntəyi mi mfo.”

⁸ Nyaso bédu lə kudi komə ɔflo lə sikpitete ku disuəyuə tsya əsuə. Nya bétsyetsyi bə beesu bətəyi wə bakasebi. ⁹ Lamfolamfoo, Yesu átsyako mə, nya ɔtəyi mə nkə, “Diyuə itə mi.” Báye bétu wə bábokosə əsuə kasɔ bákɔbe wə lə akpa nya bésumu wə. ¹⁰ Yesu átəyi mə nkə, “Biante sikpi. Bisu bətəyi mɔ bayimi biə besu Galilea, mfó buunyə mɛ nɛ.”

Bamamanyə Ba Lése Kudi Komə Átəyi Lesa Nə Bənyə.

¹¹ Lefe nə besio bamfó dísinkli bantɔɔ, bamamanyə ba lése kudi komə ésu umə nya bətəyi besumunyə ninə bamə asa nnya kenke díbə mfó. ¹² Besumunyə ninə bamə ku umə eto beninə ákpe disi bəfi nsusu. Bətə bamamanyə bamə atabi eto akplɛ, ¹³ nya bətəyi mə bənkə, “Bətəyi biənkə lefe nə bəlabe selabe ku ketsyee, wə bakasebi əbə béyu wə ɔkɔ əmə bédunko. ¹⁴ Nya lə Romafɔ eto Aba eto uninə anɔ nyamfoo, buutə ɔnɔ kasɔ boə inni mi díyifo kulesa, nyaso yanle bə balo mi dikpi.” ¹⁵ Bamamanyə bamə áfo atabi nyamə nya bəyifo fe kase bətəyi mə. Nyaso nyamfo ni ditiki nə ləye létsyilama Yudafo ntii taa mmi nɛ.

Yesu Əlakə Əsuə Óte Wə Bakasebi.

¹⁶ Lə nnya eto kamaa, bakasebi lefosi ɔnwɛ bamə ábe bésu kɔtini ko nkpe lə Galilea əsuə kaka Yesu letəyi mə utsyə. ¹⁷ Se bənyə wəə, bésumu wə, ite bə mə bətsyuə áyaki tsya. ¹⁸ Yesu ányi ɔfi mə nya ɔtəyi mə nkə, “Onanto éfi kato ku kasɔ kenke eto əsuəale útə mɛ. ¹⁹ Nyaso bisu kawunsie eto betidi kenke ɔflo lə biyifo mə mɔ bakasebi. Biflɛsə mə ntu lə Antɔ ku Ubi ku Ləwɔnɔ Kenke eto diyə əsuə, ²⁰ nya bətə mə bə betsyue lesa saa nə mínte mi koto.

Nya læ sitintii, mōōke ku mi lefe saa,
isu ese læ kawunsiə eto kalosəko.”

MARKO Ditiki Sɛɛ Nə Marko Lɛwɔni

*Ntufləsətidi Yohanes Ábe Letsya
Itsyi Lə Ditiki Sɛɛ Nəmə Əsuə.*

¹ Nyamfo ni Ditiki Sɛɛ itsyi lə Yesu Kristo wə ni Onanto kosate eto ubi əsuə eto ketsyikokɔ.

² Lə lefe kentsyɛ nə léfe məə, Onanto eto unyɛləkətidi Yesaya áwɔni utsyɛ nkə Onanto átɛyi wə ubi nkə,
“Mootsyese ɔtɔyɛ ntɔnsə.

Wə lɔlɔ betidi utsyɛ itə fə bubə.

³ Əbɔnɔ se nkomə eto utidi əmfo luusu kabe letsya lə mfiminti akatɛyi nkə,

‘Bimua əsuə bitsyɛ itə Bonamute əmə.

Bimua əsuə kukɔnɔ itə wə bubə.’ ”

⁴ Nko eto ɔtɔyɛ əmə ni Yohanes. Wə ni díbə ɔkɛ lə mfiminti kaka úkəfləsə betidi ntu lə ketu fe kase Yudafo leeyifo. Nya ɔnlɛ bofa kabe letsya nkə ele bə betidi tsyi mə akɔəsi bawuninsə lə bayɛ asa bua buyifo lə bafo ntu fləsəfləsə eto lekpa lə Onanto lə ufi mə abua ɔtsyɛ mə. ⁵ Betidi kpə etsyi Yudea eto kasɔ ku mə umənkplɛ wə baakpo Yerusalem nya bəsu mfiminti bomfó bə lə banɔ Yohanes eto kɔtɔ ko bákpe wə eto etiki. Bələkə mə abua báte Onanto nya Yohanes dífləsə mə ntu lə ketu ka baakpo Yordan.

⁶ Yohanes ákpe ɔflimu eto bisə eto awudindi nya úfi kubukikuə eto abɔsu ókle wə nkɛ. Didisa nə úkədi didi bablɔ ku bəkpəsə.

⁷ Wə etiki nnya ɔnlɛ ditsya bobɛ ni nkə, “Utidi wə ntəkə mɛ kama ɔnlɛ bubəə, so mɛ famfamfa nya yənyə itə bə nyə lə wə kɛnyɛ nyifo wə keyifo blɛmblɛ. ⁸ Mɔɔ, ntu eto bufləsə eto lekpa ete maafɔ buyifo. Fɛɛ wə ebufi Onanto eto Lɛwɔnɔ ufləsə mi ntu.”

Yohanes Əfləsə Yesu Ntu.

⁹ Yanklɛ fɛ Yesu ditsyi umə wə baakpo Nasaret lə Galilea eto kasɔ, ubə udufə, nya Yohanes díyifo wə ntuflesəfləsə eto lekpa lə Yordan. ¹⁰ Lə kase Yesu nlɛ bɔbɔ lə ntu bomə əsuə kabe kato, únyə nkə Onanto eto kato lɛ bɔsini nya Onanto eto Lɛwɔnɔ leyifə dísiə lə wə əsuə lə leblekpa eto ditsyɛbi əsuə. ¹¹ Nya bánɔ ɔkue ditsyi kato ɔnlɛ bɔtɛyi nkə, “Fə ni mɔ ubi wə mankeko, nya məənyə disuəyuə lə fə.”

¹² Lamfolamfo, Onanto eto Lɛwɔnɔ ákpa Yesu úsuko mfiminti bomə kafɔ. ¹³ Wə mate əsiə mfó eyifosi ana. Lə lefe nəmfó əsuəə, Obonsam áto Yesu óbɛ. Nya Onanto eto batɔyɛ díbə bawunsə ko wə.

Yesu Ələkə Wə Bakasebi Tutɛ.

¹⁴ Lə lefe nə bəmuə Yohanes bákpe lə Aba eto diyoo, Yesu édu mfó úsu Galilea úsu údi Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə mfó.

¹⁵ Ɔkɛ mfó katɛyi nkə, “Lefe sɛɛ nəmə eboyo. Onanto eto sekakedikɔ eto lefe əbɔfi. Bisinkli lə mi asa bua eto kama lə befo Ditiki Sɛɛ nəmfɔ bɛnɔ.”

¹⁶ Se Yesu nlɛ botsyilama lə ditumbukplɛ nə nkpe lə Galilea eto kasɔ ɔflɔɔ, únyə mba ləələkə akpe inuə, ba ni Simon ku wə ɔyimisani Andreas, ba nlɛ mə asabu bota mfó.

¹⁷ Nya Yesu letɛyi mə nkə, “Bibə bitəkəkɔ mɛ idu mɔmɔ ɛntɔɔ, nya moote mi kase biuləkə betidi bitə Onanto.” ¹⁸ Lamfolamfo báyani mə asabu bətsyɛ nya bátaka bətəkəkɔ wə.

¹⁹ Ɔyɛ úsu sɛtɔ sɛkɛ nya únyə bayimisani inuə bətsyuə ba ni Sebedeo eto bebi ba ni Yakobo ku Yohanes. Besi mə ɔklɔ kafɔ bale mə asabu bɔlɔ. ²⁰ Kase Yesu dínyə mə koo, ókpadi mə nkə bətəkəkɔ wə. Mə tsya átaka akpa akpa báyani mə anto Sebedeo ku wə beyifoyifo bətsyɛ lə ɔklɔ əmə kafɔ bətəkəkɔ Yesu.

Yesu Ála Lɛwɔnɔ Bua Lə Osani Utsyuə Əsuə.

²¹ Yesu ku mba ntəkəkɔ wə ésu bédufə umə wə baakpo Kapernaum. Nya lə Yudafo eto Ɔnweditɛsyəyi nə

ntəkə lə mə mfó eto busu əsuə eto kamaa, Yesu ésu Yudafó eto katsyakó nya útsyiko mə Anantotiki bote. ²² Iyifo mba kenke lenó wə asatete nyamə yanii, itsyise ebó lete lə mba laate asa itsyi lə Yudafó eto afi əsuə. Bomu wə asatete eyifo nnya nkpe kalende nya itsyi taa wə utu kəmiə.

²³ Lə lefe nəmə tutuutuu, osani utsyuə ləwəno bua nsi wə lə əsuə aké lə katsyakó kamə mfó, ²⁴ nya ófa bembembe óteyi nkə, “Yesu Nasaret-nyə, be fanlé bəbəbē ketsyiko lə bo oflo mfo? Bubə fəbə fə əbə atsylosə bo lee? Nyi futsyə feni. Fə ni Onanto eto Ɔkenkenyə wə ótsyese nɛ.”

²⁵ Yesu éti ləwəno nəmə kusu nya ókpe ni kəfi nkə, “Dika, nya lə abó lə osani əmə əsuə.” ²⁶ Ləwəno nəmfo étinkəsə osani əmə keklekəle nya díta ófa bəmbəəmbə fə ləbó lə wə əsuə.

²⁷ Itə iyifo mba kenke dínyə mfó yanii, nya bátó mə əsuə bənkə, “Nte asatete fofó nnya eto okle nɛ? Utidi əmfó kpe əsuəale woafó etiki budi ku awəno bua nya beetsyue wə etiki ato.” ²⁸ Itə esoo, Yesu eto diye áyɛ letsyo lə Galilea eto kasó kenke.

Yesu Átsya Betidi Kpə Bufi.

²⁹ Yesu ku wə bakasebi ku Yakobo ku Yohanes édu lə katsyakó kamə nya bésu Simon ku Andreas eto diyo. ³⁰ Se bésu bédufə mfóo, betidi bətsyuə áteyi Yesu bənkə, Simon eto usiəambe áyila, atikesi əmuə wə olabe. ³¹ Nyaso Yesu ésu wə oflo, nya ókobe wə lə kəni ótakasə únyənsə. Lamfolamfo wə bufi bomə áyɛ wə nya ótaka útə mɛ lesa bədi.

³² Se ditsyitsyo lefe léyoo, betidi ákpa befimfi kenke ku mba awəno bua díkakpe bulə kpə báboko Yesu bə lə otsya mə bufi. ³³ Nya umə əmə kenke eto betidi díbə bənyə lə kesie mfó bánlé bobé. ³⁴ Yesu átsya betidi kpə ba nle bufi ateate bufi nya óla awəno bua lə betidi kpə əsuə ku mba awəno bua nsi lə əsuə, itsyise Yesu yi nkə awəno bua nyamə yi futsyə uni, nyaso wántəno

nkə awəno nyamə teyi kulesa itsyi lə wə əsuə.

Yesu Ábe Ditiki Sɛɛ Nəna Letsya Lə Galilea Eto Kasó.

³⁵ Kolensiənto fə kale luusiəə, Yesu átaka óbó lə diyo nəmə. Úsu kaka kutsyuə saa ləmbə nya óto ola útə Onanto.

³⁶ Kamaa, Simon ku wə bayetsyuə ésu bábəbē Yesu. ³⁷ Lə lefe nə bənyə wəə, bətəyi wə bənkə, “Utsyuə saa əbə olé fə bəbəbē.”

³⁸ Fɛɛ Yesu áteyi mə nkə, “Bitə lə busu umə bamba. Efe bə ndi Anantotiki lə mfó tsya, itsyise nyamfo ni mɔ keyifo ka mimbə keyifokó lə kawunsia nɛ.”

³⁹ Nyaso óyɛ ótsyilama Galilea eto kasó kenke, nya úkedi Anantotiki nyamə lə Yudafó eto ntsyakó kpə nya óla awəno bua óbəsə lə betidi əsuə tsya.

Yesu Átsya Osani Utsyuə Wə Nle Bufisia Bufi.

⁴⁰ Osani utsyuə wə nle bufisia bufi əbə Yesu oflo. Óse akonki ólé wə lekpakpa nkə lə əwunsəko wə. Ɔteyi wə nkə, “Lə alaa, ebofo mɛ botsya nya yuuyə mɛ tsya.”

⁴¹ Wə etiki nyamə ənə Yesu kafo, nyaso únə wə kəni nya útidi wə. Nya óteyi wə nkə, “Nla nko. Fə əsuə kenke lə yelee.” ⁴² Lamfolamfo bufi bomə əyuə wə.

⁴³ Mfó nya Yesu létəyi wə nkə udu, nya ókpe wə kəfi keklekəle nkə, ⁴⁴ “Mənnýə lə kusu ateyi betidi nnya dibə, bomu su lə efi fə əsuə esu ate Onanto eto Usumunyə. Lə efi nkpata bo Mose eto kəfi létə esuko. Nyamfo luuləkə ete bənkə bufi bomə əyuə fə nɛ.”

⁴⁵ Tsya lefe nə nwə əmə dídu ɔntɔɔ, útsyiko bofa katəyi kase Yesu létsya wə. Lə nnya esoo, Yesu ménsifo umə saa busu, itsyise betidi kpə lɛ wə oflo bubə. Nyamfo esoo, Yesu kosate átsyimɛ lə uməmflo kaka kuutsyə ləmbə. Nya betidi ditsyi nlebe nlebe kpə, bəbə wə oflo mfó.

2

Yesu Átsya Abafa Wə Léba Onkpo Kaso.

¹ Lə eyi ətsyuə eto kamaa, úsinkli úsu Kapernaum nya læ wə businki kəbə əsuəə, betidi áno bæ úsinkli úbə oto. ² Nya betidi kpə díbə diyo nə ɔkɛ, ku ni kayoma kenke. Nya ɔkɛ mfó úkedi mə etiki. ³ Mfó nya betidi ena léboko ufimfi wə léba onkpo kaso wə oflo. ⁴ Nya se banlɛ kusu bunyə læ bayenko wə læ kesie bedufanko wə diyo kafo læ kase betidi mfui esoo, bésu bábe letsya bələkə ofo nya báyenko ufimfi əmə ku wə belabekə báyifəsə bətsyə le Yesu eto ako. ⁵ Se Yesu dínyə kase sɔɔ báfo bánɔ bæ wofo ufimfi əmə botsya esoo, Yesu áteyi nwə léba onkpo kaso əmə nkə, “Ubi, mfi fə abua ntsyɛ fə.”

⁶ Fɛɛ afi eto bateasa ba lɛkɛ mə lenti mfó ebu læ mə akɔɛsi əsuə bəteyi bənkə, ⁷ “Beso woateyi nko? ɔlɛ mbusiotiki budi. Onanto hā laafo abua bufi katsyɛ!”

⁸ Yesu áte mə nsusu nyaso óteyi mə nkə, “Beso ele bæ nyamfo læ mi? ⁹ Nte nya diyuə enso bəteyi, ‘Mfi fə abua ntsyɛ fə,’ lee ‘Taka læ efi fə belabekə læ ayɛ edu?’ ¹⁰ Nyaso læ itə bæ befo bɛno biə Utidi Eto Ubii, nkpe əsuəale bæ mfi betidi eto abua ntsyɛ le kawunsiə kamfo. Bɛno?” Mfó əməə, Yesu esi útsyi wə ənəmi útə ufimfi əmə nya óteyi wə nkə, ¹¹ “Taka læ efi fə belabekə læ esu diyo.”

¹² Nya osani əmfo létaka lamfo-lamfo úfi wə okla nya údu læ betidi bamə nyə mfó nti. Nyamfo éyifo betidi ba kenke nyə mfó yanii. Nya itə béfi atəsə banlɛ Onanto butə. Məmbɛlɛ áteyi bæ bənyə tɔ nyamfo eto okle bənyə.

Yesu Ákpadi Lewi Nkə Utəkənkə Wə.

¹³ Nya Yesu disi údu úsu Galilea eto Ditumbukplɛ kɛnyɛ nya betidi bamə kenke díbə wə oflo mfó, nya óte mə Anantotiki. ¹⁴ Kase ónlɛ bɔyɛ kafe læ ditumbukplɛ nəmə oflo

mfóo, úsu únyə Lewi wə ni Alfeo eto ubi wə nsi læ kaka woafə umənkə. Nya Yesu letɛyi wə nkə, “Taka læ ətəkəkə mə!” Nyaso Lewi átaka kpla nya útəkəkə wə.

¹⁵ Ketsyitsyokómii, Yesu ku wə bakasebi ku betidi kpə ba ntəkəkə wə, ésu Lewi eto bæ læ besu bedi lesa ku wə. Mba dítəkəkə wə eto bətsyuə éyifo mba laafo umənkə ku babuayifo. ¹⁶ Nya afi eto bateasa ba ni Yudafo eto lekpa nə baakpo Farisifo tsya akɛ mfó. Nyaso lefe nə afi eto bateasa ba ni Farisifo bamə dínyə bæ Yesu si ólɛ lesa budi ku babuayifo, bátɔ wə bakasebi bənkə, “Ntsyəsə wonko mba laafo umənkə ku babuayifo nsi banlɛ lesa budi?”

¹⁷ Se Yesu lenɔ etiki nnya bánlɛ budii, óteyi mə nkə, “Betidi ba nkpe əsuəale manhiā ofanyə enso mba ni befimfi hā. Məmbə miə məəbə nləkə betidi sɛɛ, bomu babuayifo eso mimbə.”

Yesu Áte Asa Itsyi Lə Asatete Koko Ku Afɔfo Isuə.

¹⁸ Lə lefe ditsyuə se Yohanes ku wə bakasebi ku Farisifo lɛkɛ læ kɛnyɛkɛkɛlɛ əsuəə, betidi bətsyuə əbə Yesu oflo nya bátɔ wə bənkə, “Beso fɛ fə bakasebi laankle kɛnyɛ fe kase Yohanes eto bakasebi ku Farisifo laakle?”

¹⁹ Yesu ətə mə mbuayɛ læ lekpa seka óteyi nkə, “Nyalɛ Okafɔsə eto baklobo, bani lesa budi læ kusie kəkpəkə kamə? Lee, yanlɛ bæ bənyə disuəyuə ku okafɔsə əmə nkpe mə lentii? ²⁰ Yuubə diyi ditsyuə bæ læ bələkə okafɔsə əmə læ mə nti, baklobo bamə ebokle kɛnyɛ beyifo yoyoyo. ²¹ Kuutsyuə saa emfi lefianku fɔfɔ kaka kama læ kafia koko ka nlɛ bola əsuə, lefianku fɔfɔ nəmə ebunə kafia koko kamə kala læ bəflə kə, nya luutə dibie koko nəmə sənsə lɛmɔ lesə kɔ. ²² Nnya kamaa, bankpo ntə fɔfɔ læ kubukikuətobe koko wə bákakpo ntə bənyə kafo. Ntə fɔfɔ bomə ebəkpo bobɛ kato itə bæ kubukikuətobe koko əmə ebola itə bæ ntə ku kubukikuətobe əmə ebuyifo asɔsɔ.

Bomu ntə fəfə, ubukikuətobe fəfə əsuə baakpo mu.”

Yesu Ni Ɔnwɛditsyayi Eto Onamute.

²³ Lefe lɔni lə Ɔnwɛditsyayii, se Yesu ku wə bakasebi nye lə anta eto ɔkuɛ utsyuə banlɛ bofee, bəfəsə anta ətsyuə balɛ bɔyimi. ²⁴ Nyaso Farisifo bətsyuə áto Yesu bənkə, “Beso fə bakasebi ləəyifo nko? Bo kɔfi məntə kusu bə beyifo nko lə Ɔnwɛditsyayi.”

²⁵⁻²⁶ Lə nnya əsuə Yesu áto mə nkə, “Biankla lə Onanto eto Kukuə Kɛnkɛ eto Awɔnisa lesa nə Oka David díyifo? Lə lefe nə kukpənsɛ lɛlɛ wə ku wə bayetsyuə, Oka David ésu kaka bəətə Onanto kedi lə Usumunyə Ninə Kenke wə baakpo Abiatar eto lefe. Úləkə didisa kɛnkɛ nə ntə mfó itə mba ləətə wə kedi hā lə Disumuyo údi nya útə wə bayetsyuə tsya ditsyuə bédi. Moses eto kɔfi məntə nkomə eto diyi-fobi nəmfɔ kusu, tsya bánteyi mə kulesa.”

²⁷ Nya Yesu lɛteyi mə nkə, “Onanto ətsyə Ɔnwɛditsyayi itə utidi eto lɛlɛkəsə. Inni utidi bətsyə itə diyi nəmə eto lɛlɛkəsə. ²⁸ Nyaso mə, Utidi Eto Ubii, mə ke ni Ɔnwɛditsyayi eto Onamute.”

3

Yesu Átsya Nwə Eto Kɔni Díkpə Lə Ɔnwɛditsyayi.

¹ Lə lefe bamba əsuə, Yesu esi úsu Yudafo eto katsyakɔ. Utsyuə akɛ mfó wə eto kɔni díkpə konyoma.

² Betidi ba lɛkɛ mfó eto bətsyuə ńyə balɛ bobɛ lə wootsya utidi əmə lə ɔnwɛditsyayi nəmə əsuə lə babɛ lə buunyə etiki lə wə əsuə.

³ Yesu ákpadi utidi əmə eto kɔni díkpə útsyə lə betidi ba kɛnkɛ eto ənəmi. ⁴ Nya útsyi wə ənəmi útə betidi bamə kɛnkɛ nya óto mə nkə, “Élɛkɛ bə utidi yifo kasɛ lə Ɔnwɛditsyayi, lee Ɔnwɛditsyayi ey-ifo diyi nə utidi loobiasə asa? Iyifo diyi nə bəətə nkpə, lee iyifo diyi nə baa biasə nkpə?” Fɛɛ bámfo wə kulesa bɔteyi. ⁵ Yesu étsyi ówuninsə

nya óbɛ mə ku lɛblɔfi itsyise ilə wə lə lɛkɔəsi se bánla bə baawunsəko mə bətsyuə eso. Nya óteyi ufimfi əmə nkə, “Nə fə kɔni etsyue.” Únə ko útsyue. Nya ete kɔni komə létsya wə. ⁶ Lə nnya əsuə, Farisifo bamə édu nya bésu bətsya ku Herod eto betidi nya bákpe disi lə kase bɔɔye balo Yesu.

Yesu Átsya Betidi Kpə Lə Galilea Eto Ditumbukplɛ Ɔflo.

⁷⁻⁸ Nya Yesu ku wə bakasebi lɛye bésu Galilea eto ditumbukplɛ ɔflo. Nya sitiditu kplɛ sia ditsyi Galilea ku Yudea ku Yerusalem ku Idumia eto kasɔ ku mba ditsyi Yordan eto ketu eto lekpake nə nse ku mba ditsyi Tiro ku Sidon tsya ətəko wə bəbə. Nnya ni bənkə wə ayanisa nnya ɔnlɛ buyifo əbɔye etsyo nyaso betidi kpə ála bə befi mə ənəmi bənyə wə.

⁹⁻¹⁰ Lə lefe nəmfó se Yesu díkatsya betidi kpə esoo, befimfi kpə lɛ bok-platsya bə lə betidi wə ko lə bəmuə ale. Nyaso Yesu áteyi wə bakasebi nkə babɛɛ ɔklɔ bənyənsə lə utuflo, itə bə lə betidi bamə əbə befuii, woofɔ bobɛ kədufə lə wə kafo.

¹¹ Ləwɔnɔ bua əsiə lə betidi bətsyuə ba díbə mfó əsuə. Lə bənyə, bənyə Yesu koo, békedu kanɔ nya bákafa katɛyi bənkə, “Fə ni Onanto eto Ubi.” ¹² Nya Yesu káninko mə nkə bəntə lə betidi lə bate futsyə uni.

Yesu Éləkə Lefosi Batɔnkpe Inuə Itə Wə Ésuə.

¹³ Nyamfo eto kamaa, Yesu ábɛ úsu kɔtini disi. Nya mfóo, ókpadi mba óla nkə bakɛ ko wə. ¹⁴ Betidi bamfo əbə wə ɔflo nya úləkə lefosi inuə lə mə nti. Nya útəkə mə diye nkə batɔnkpe. Ɔteyi mə nkə, “Nləkə mi minkə bɛkɛ mɛ lə ɔflo lefe saa. Mootsyese mi lə bisu bidi Anantotiki. ¹⁵ Nya biokɛ əsuəale bela awɔnɔ bua bitsyiko lə betidi əsuə.”

¹⁶⁻¹⁹ Betidi lefosi inuə ba úləkə eto aye ni Simon wə Yesu díte diye nkə Petro ku Yakobo ku wə ɔyimisani kɛkɛ Yohanes ba ni Sebedeo eto bebi

ba Yesu dítækə diye nkə Boanerges eto kaso ni nkə, beedi etiki ku utə fe kase kato laafa kekumi bembembe, bafefe ni Andreas ku Filipino ku Bartolomeo ku Mateo ku Toma ku Yakobo wə ni Alfeo eto ubi ku Tadeo ku Simon wə lə lefe ditsyuə nə lefe léta mə kaso disu ku Yuda Iskariot, nwə luubə uləkə Yesu utə.

Afi Eto Bateasa Áka Yesu.

²⁰ Se Yesu dídu mfóo, údu úsu diyo ditsyuə. Nya betidi kpə esi bəbə mə oflo mfó. Itə bə ibə ekə ale itə Yesu ku wə bakasebi bə bánke lefe kulaa tsya lə bedi lesa. ²¹ Se wə kosate eto betidi leno nkoo, bésu bə lə besu bənə wə besuko diyo, itsyise bátəyi bənkə, “Disi abia wə.” ²² Nya afi eto bateasa ba ditsyi Yerusalem létəyi bənkə, “Ləwəno bua əbə disu lə Yesu əsuə. Nya awəno bua eto otənkotənkoo, ni nwə dítə wə əsuəale fe onle awəno bua nyamfó bola kabənkə lə betidi əsuə.”

²³ Nyaso Yesu ákpadi betidi bamə nya údi etiki ko mə lə lekpa əsuə nkə, “Ntsyə yuubə bə Obonsam ebofo wə əsuə bola ketsyiko lə utidi əsuə?” ²⁴ Lə ibə bənkə sekakedikə áma se əsuə lə akpaa, nya akpa akpa nyamə nle bəkpə lə mə əsuə ntii, nkomə eto sekakedikə siamə əmbofo buńyə. ²⁵ Lə diyo ditsyuə eto betidi əsənsə lə mə bətsyuə əsuə, anto ku anto nle bəkpə lə mə bətsyuə əsuə, diyo nəmfó əmbofo buńyə. ²⁶ Nyaso lə Obonsam ataka uńyə onle bəkpə ku wə əsuə ku wə sekakedikə sia lema akpa akpaa, sekakedikə siamfó ebusənsə nya wə sekakedidi ebolo.

²⁷ “Iyifo etiki eto onukuale bə utidi əmbofo botakə kesu ketu əsuəaletidi lə wə diyo, ketsyi wə bikə. Fe wofo budufə lə wə diyo nəmə, tsyise umuə əsuəaletidi əmə okle.

²⁸ “Nle mi bəteyi sitinti minkə Onanto ebufi lehua saa nə betidi díyifo ku diye bua saa nə baakpadi Onanto otsye. ²⁹ Fəe diye bua saa nə utidi lookpadi Onanto eto Ləwəno Kənkəe, Onanto əmbufi ni otsye wə

kulefe. Itsyise wuufi lehua nəmfə fenke lehua nə wəmbotasuə.”

³⁰ Yesu átəyi nyamfo nko itsyise betidi bənkə ləwəno bua kpe lə wə əsuə.

Bawoe Ni Yesu Eto Batokpenya Tinti?

³¹ Lə lefe nəmə əsuə, Yesu eto bayimisani ku wə ambe əbə mfó. Bəńyə lə lekple nya bəkpə wə utidi bə bahiə wə. ³² Nyaso betidi ba létəsilama wə átəyi Yesu bənkə, “Be, fə ambe ku fə bayimisani ńyə lə lekple bə bə.”

³³ Nyaso Yesu átə mə nkə, “Owoe ni mə ambe? Bawoe ni mə bayimisani?”

³⁴ Nya ótsyilamasə ənəmi nya óbe betidi ba nsi letsyilama wə mfó nya óteyi nkə, “Bee, nyə mbamfo ni mə ambe nye mə bayimisani. ³⁵ Utsyuə saa wə leeyifo Onanto eto lelabbii, wə ni mə oyimisani nye mə oyimisio, nye mə ambe nē.”

4

Yesu Áteyi Lekpa Itsyi Lə Eyibisense Əsuə.

¹ Yesu esi əsu Galilea eto ditumbukple flo nya onle Ditiki Səe nə mə bote. Nya lə kase betidi ba létəsilama wə mfui esoo, údufə lə oklo kəfo lə ntu bomə əsuə, nya úsiə kaso. Nya betidi bamə díńyə lə ntu kənye fe Yesu dídi ko mə etiki. ² Lefe kpə lə wə asatete əsuə, údi etiki óyenko lə akpa əsuə lə ufi uləkə asa nnya óla nkə loote mə kaso. Asa nnya óte mə ni nkə.

³ “Bəno! Lefe lonii, okuəmfo oní əsu okuə nkə lə usu usiə eyibibi ətsyuə. ⁴ Lə lefe nə onle eyibibi nyamə busə, íbə bə ətsyuə álo ékpə lə usunte oflo, nya baklobə díbə bəse nnya bəmini. ⁵ Ətsyuə álo ékpə lə aba əsuə, kaka sitə lemfui. Nyaso eyibibi nyamfo əkə mlə. ⁶ Fəe se kofe lébe kənye, éblobe nya íkpə. Nnya ni bə, nnya keyudu mənnyə didisa itsyi lə aba nyamə eso. ⁷ Eyibibi nyamə eto ətsyuə əsu ékpə lə biyu nti. Nya kanyi

kamə léto kéti nnya. Nyaso yámfo bɔnwɔ. ⁸ Nya íbə bə ətsyuə álo ékpo lə kasɔ sɛɛ əsuə. Nya íkə, nya yébe kukɔnɔ nya yenwɔ ebibi. Nya ətsyuə lenwɔ ebibi fosi ətsyə, ebibi fosi akua, ətsyuə lenwɔ kolofa.”

⁹ Lə kalosəkɔɔ, Yesu áteyi mə nkə, “Nyaso fə ke nkpe atoo, tsyuə ato kukunɔ lə anɔ.”

Yesu Əlakə Lekpa Nəmə Kasɔ Óte Mba Ntəkəkɔ Wə.

¹⁰ Lə lefe nə Yesu mate insii, wə bakasebi lefosi inuə bamə ku mba ləətəkəkɔ wə əbə wə ɔflo nya báto wə bə uləkə lekpa nəmə kasɔ ote mə. ¹¹ Nya Yesu leteyi mə nkə, “Mimii, bəfi Onanto sekakedikɔ eto akulasa bətə mi. Fɛɛ mba díbuu, nye bafefɛ ba lentəkəkɔ mə, əbɔnɔ mɔ asatete nyamə eyɛ lə akpa əsuə hə. ¹² Nyaso íbə itə fe kase Onanto eto unyeləkətidi ləwɔni útsyə nkə, ‘Buukabe tsyaa, bəəmbunyə bətsyə lekpo.

Buukətsyue ato tsyaa, bəəmbɔnɔ kasɔ.

Nnya ni bə lə banɔ nye bənyə tsyaa, bəəmbɔnɔ kasɔ.

lə bətsyi mə ənəmi bətə Onanto, bə lə ufi mə abua ɔtsyɛ mə.’ ”

¹³ Nya Yesu létɔ mə nkə, “Bianno lekpa nəmfo eto kasɔ? Ntsyə fɛ biofo lekpa bamba saa kasɔ bɔnɔ? ¹⁴ Ɔkuɛmfo əmə lɛ Onanto eto etiki busənsə. ¹⁵ Betidi bətsyuə ale kase eyibibi ətsyuə luubə ekpo lə kusu ɔflo. Lə kase banlɛ bɔnɔɔ, ete Obon-sam əəbə nya wəənwə nnya kələkə lə mə nsusu əsuə. ¹⁶ Betidi bamba tsya ale eyibibi nnya ləəbə kakpo lə aba əsuə. Lə lefe nə banlɛ nnya bɔnɔɔ, yeakpe mə disuəyua. ¹⁷ Tsya ditiki nəmə eto keyudu ənnyə kasɔ kukɔnɔ. Baafo kanɔ itə lefe kliminti ete. Nya lefe nə ke kənə nye bulə sɛkɛ díbə lə mə əsuə lə ditiki nəmə esoo, beesinkli kama.

¹⁸ “Nya betidi bətsyuə tsya te fe eyibibi nnya díbə íkə lə kanyi nti. Nya mbamfó ni betidi ba laanɔ ditiki nəmə. ¹⁹ Fɛɛ kawunsiə kamfo eto bulə ku atabi bəbɛbɛ kekkele ku əsuə eto lələkəsə ku kawunsiə

eto kamini bəbɛbɛ aafɔ mə ketu. Nyamfo laakle kemli ditiki nəmə itə bə diamfo ebibi bɔnwɔ.

²⁰ “Nya betidi bətsyuə te fe eyibibi nnya lélo ékpo lə kasɔ sɛɛ əsuə. Baafo etiki nyamə ku utu faa, nya baanwɔ ebibi kpə. Ətsyuə aanwɔ ebibi fosi ətsyə, nye awosi akua nye kolofa.”

Okandie Eto Keyifo Ndi Bə Utə Diyənde.

²¹ Yesu esi ótɔ mə nkə, “Utidi aato okandie kefi kakpe lə ditsyitsya kalo nye lə mpa kalo? Inni okandie eto kətəkəkɔ baato okandie kətəkə? ²² Lesa nə ke nkpe lə kakula əsuəə, əbɔbɔ lə lekple utidi saa nyə. Lesa nə ke nkpe lə kakula əsuə əbɔbɔ tenkle utsyuə saa nyə. ²³ Nyaso lə bekpe atoo, bənɔ kukɔnɔ!”

²⁴ Yesu esi óteyi nkə, “Bifi mi ato bekpe kukɔnɔ lə lesa nə bənle bɔnɔ əsuə. Kase faakla asa yeeyi kaba kakpo kətə utidii, nko ke eto okle Onanto lookla utə fintsya nɛ! ²⁵ Utidi wə ke asa ntee, buusi bətə wə bawunsə. Nya utidi wə kulesa lentee, nnya nte wə tsyaa, bɔɔle nnya bafɔ wə lə ani.”

Yesu Áteyi Lekpa Itsyi Lə Eyibibi Boto Əsuə.

²⁶ Yesu esi óteyi mə nkə, “Onanto eto sekakedikɔ ale osani wə laato eyibibi. ²⁷ Dyi saa woalabe kataka, nya nkomə eto eyibibi nyamə nle bukə kabe. Fɛɛ unnyi kase asa nle butsyə nkomə. ²⁸ Nnya ni bənkə kasɔ ka báto diyibibi nəməə, ke laale ni ola nko. Tutɛ, lə díkəə, díabɔ afanto, nya uyi laabɔ. Nya lə ébee, yeawɔ ebibi kpə. ²⁹ Lə ebibi nyamə ábe sɛsɛ, ɔkuɛmfo əmə əbə kala nnya. Itsyise nnya lelefe eboyo.”

Lekpa Itsyi Lə Diyibibi Kɛkɛ Əsuə.

³⁰ Yesu áto nkə, “Be muufi nkatesə ku Onanto eto sekakedikɔ. Nte lekpa nə ele bə mfi nləkə nyamfo eto kasɔ? ³¹ Ite fenkə utidi éfi diyibibi nə nso bɔfɛ lə kawunsiə úsu óto. ³² Lefe ditsyuə eto kamaa, diəkə kafiani kuyi. Nya nkomə eto kuyi

komfo laamɔ kaso ɔkuɛ eto ediyi fɛfɛ kenke. Koata kalɛ kpɛ. Nya baklobɛ laato ayo lɛ kuyi komɔ eto kalɛ ɛsuɔ.”

³³ Yesu ɛdi mɛ etiki nyamfo lɛ kase utsyuɔ sa lofo kaso bɔnɔ. ³⁴ Etiki saa wuudi mɛ, woateyi nnya kayɛ lɛ akpa ɛsuɔ. Lɛ lefe nɛ itɛ kusu bɛ wonko wɛ bakasebi bamɛ hã sii, nya fɛ wɛlɛkɛ nnya kaso kate mɛ nɛ.

Yesu Ɛti Ufiebi Eto Ɛsuale Kusu.

³⁵ Diyi nɛmfɔ eto ditsyitsyo lefee, Yesu ɛteyi wɛ bakasebi nkɛ, “Bitɛ lɛ bɔyila ditumbukplɛ nɛmfɔ busu ni lekpaɛ nɛ nse.” ³⁶ Nyaso bɛdu lɛ betidi ɛto ditsyukpa nɛmfɔ ɔflo bɛsu bedufɛ bɛsiɛ lɛ ɔklo wɛ Yesu dɛsiɛ ɛsuɔ, nya bɛtsyiko ditumbukplɛ nɛmɛ bɔyila. Kaklo bamba tsya ɛnyɛ mfɔ. ³⁷ Yanklɛ fɛ ufiebi ko dɛtsyiko bɔsɔ bembembe nya ɔsɔ ntu ɔkpo lɛ ɔklo ɛmɛ kafo, nya ibu sɛkɛ lɛ ntu lɛ buyi ɔklo ɛmɛ lɛ onya udu fɛ lɛ ntu kaso. ³⁸ Lɛ lefe nɛmfɔ, Yesu ɛsiɛ lɛ ɔklo ɛmɛ eto kama, ɛfi wɛ disɛ ɛtɛkɛ lɛ esunde ɛsuɔ nya ɔnlɛ selabe. Nyaso bɛsanklisɛ wɛ nya bɛteyi wɛ bɛnkɛ, “Oteasa, ɛnlɛ fɛ bulɛ bɛnkɛ bɔɛbɛ bukpɛ?”

³⁹ Yesu ɛtaka ɛnyɛ nya ɔfa ɔteyi nkɛ, “Ufiebi, yɛ bɔsɔ!” Nya ɔteyi ntu bomɛ tsya nkɛ, “Ntu yɛ bonwa!” Nya ufiebi ɛmɛ disinkli ɔyɛ bɔsɔ, nya ntu bomɛ eto ɛnɛmi disinkli bɔyɛ buɛ kananaa.

⁴⁰ Nya Yesu letɔ wɛ bakasebi nkɛ, “Beso biate sikpi mmɛ? Bɛamfo tɔ bɛnɔ?”

⁴¹ Sikpi ɛmuɛ mɛ sefensɛ, nya bɛtsyiko mɛ bɛtsyuɔ bɔtɔ bɛnkɛ, “Owoe ko ni utidi ɛmfɔ? Bɛ ntu bomɛ ku ufiebi kenke ɛtsyue wɛ etiki koto!”

5

Yesu Ɔla Awɔnɔ Bua Lɛ Osani Utsyuɔ Ɛsuɔ.

¹ Nyamfo eto kamaa, Yesu ku wɛ bakasebi ɛdu bɛsu Galilea eto Ditumbukplɛ eto situma sia nse lɛ Gerasefɔ eto kaso. ² Lɛ kase Yesu lɛbɔ lɛ ɔklo ɛmɛ kafo koo, osani

utsyuɔ wɛ lɛwɔnɔ bua nsi lɛ ɛsuɔɛ, ɛbɛ ɔtsyako wɛ. Osani ɛmfɔ ɛbɔ lɛ edi nnya lɛfi mfɔ nti. ³ Itsyise mfɔ ɛkɛsiɛ nɛ. Lɛ lefe nɛ lefe mmɛ, betidi ba kenke mɛmfɔ wɛ bumuɔ kakpɛ lɛ amana. ⁴ Lɛ lefe kpɛ ɛsuɔɛ, bɛkafo wɛ ani ku akpa bokle. Fɛɛ wɔkala nnya bufɛsɛ kabɔ. Utidi ɛmfɔ akɛ ɛsuɔale tinti, itɛ bɛ kutsyuɔ saa mɛnkamfo wɛ bumuɔ kɛtsyɛ. ⁵ Kɛtsyɛ ku kakɛmi kenke ɛkatsyilama lɛ betidi eto edi ku atini nyamɛ nti, nya ɛkakpo kudu, ɛkefi abambi katsya wɛ ɛsuɔ.

⁶ Utidi ɛmfɔ ɛnyɛ kɛsɛsɛ fɛ ɛnyɛ Yesu. Nyaso ɛtsyetsyi ɛsu ɔsɛ akonki lɛ Yesu eto ɛnɛmi. ⁷ Nya ɔfa bembembe ɔteyi nkɛ, “Onanto Fanlonlo eto Ubi! Bɛ nkpɛ lɛ mɔ ku fɛ lenti mfɔ? Nlɛ fɛ lekpaɛ, se mɛ uyi lɛ Onanto eto diye ɛsuɔ fɛnkɛ embunɛ mɛ koto!” ⁸ Ɔteyi nkɛ, itsyise ɔnɔ bɛ Yesu Yesu ɛto ɔkuɛ nkɛ, “Lɛwɔnɔ bua bɔ lɛ osani ɛmfɔ ɛsuɔ.”

⁹ Nya Yesu letɔ wɛ nkɛ, “Ntsyɛ baakpo fɛ?”

Nya ɛtɛ mbuayɛ nkɛ, “Mɔ baakpo omantsya itsyise bomba nkpɛ lɛ nwɛ mfɔ ɛsuɔɛ, bufui.” ¹⁰ Nya ɔlɛ Yesu lekpaɛ nkɛ woanla mɛ lɛ kaso kamɛ.

¹¹ Lɛ lefe nɛmfɔ ɛsuɔɛ, bakplako kpɛ ɛnyɛ lɛ kɔtini komɛ ɔflo bale budi. ¹² Nya awɔnɔ nyamfo lɛlɛ Yesu lekpaɛ bɛnkɛ, “La bɔ akpɛ lɛ bakplako ba nyɛ lɛ mmɛ, lɛ budu budufɛ lɛ mɛ ɛsuɔ.”

¹³ Nya ɔtɔnɔ ɛtɛ mɛ, nya awɔnɔ nyamɛ lɛbɔ lɛ osani ɛmfɔ ɛsuɔ nya bɛdu bɛsu bɛdufɛ lɛ bakplako bamɛ ɛsuɔ. Nya bakplako bamɛ kenke, ba eto utu luuyifo fɛ akpi ɛnuɔɛ, dɛtsyetsyi bɛsu bɛwunini lɛ kɔtini komɛ eto kotosi bɛsu bɛdufɛ lɛ ditumbukplɛ nɛmɛ nya bɛnya bɛtsyilo kenke.

¹⁴ Nya mba nlɛ bakplako bamɛ bobɛ, dɛtsyetsyi bɛsu umɛ ɛmɛ ku mba lɛkɛ lɛ wɛ ɔflo mfɔ, nya bɛsu batɛyi betidi ba kenke lesa nɛ dɛbɛ. Mba bɛteyi ɛsu mfɔ, bɛsu bɛbɛ lesa nɛ dɛbɛ. ¹⁵ Nya lefe nɛ bɛbɛ Yesu

ɔflɔɔ, bənyə utidi wə awɔnɔ bua kpə dísiə lə əsuə mfó. Nya únsi lə kasɔ, ónkpe awu, íkakpa ko wə. Nya sikpi dímuə məmblɛ kenke. ¹⁶ Betidi ba leka wə búnyəə, áteyi lesa saa nə díbə lə utidi əmə ku bakplako bamə əsuə. ¹⁷ Nyaso báɛ Yesu lekpakpa bə udu lə mə kasɔ.

¹⁸ Lefe nə Yesu nɛ budufə lə ɔkɔ əmə əsuəə, osani əmə əsuə awɔnɔ bua dísiəə, alɛ wə lekpakpa nkə, “Tɔnɔ lə ntəkəko fə lə bukayɛ kat-syilama.”

¹⁹ Fɛɛ Yesu mántɔnɔ. Bomu óteyi wə nkə, “Sinkli esu fə betidi ɔflɔ lə ateyi mə kase Onamute əmə lɛwunsə ko fə ku kase únyə fə kaminsə.”

²⁰ Nyaso osani əmfɔ édu úsu ótsyilama Kəmə Lefosi kamə nya óteyi betidi bamə lesa saa nə Yesu díyifo útə wə. Nya íyifo mba lɛnɔ nya yanii.

Yesu Átsya Yairo Wə Ndi Yudafɔ Eto Katsyakɔ Eto Uninə Eto Ubisiobi Nya Ótsya Usio Fimfi Utsyuə Tsyə.

²¹ Yesu əsiə lə ɔkɔ úsinkli úsu ditumbukplɛ nəmə eto Yudafɔ eto lekpake nə nse. Se úsu údufə ditumbukplɛ nəmə eto kɛnyɛ mfó, betidi kpə əbə bátsyilama wə. ²² Nya Yudafɔ eto katsyakɔ eto uninə ɔni utsyuə wə baakpo Yairo əbə mfó. Se únyə Yesuu, óse akonki lə wə akɔ. ²³ Nya óɛ wə lekpakpa kekleke nkə, “Mɔ ubisiobi kɛkɛ ɛ bufi kekleke. Nyaso bə lə əbə efi fə kɔni ətəkə lə wə bə lə əsuə lə imuə wə alɛ lə ɔkɛ nkɔpə.” ²⁴ Nyaso Yesu átaka útəkəko wə.

Nya lə kase betidi ba díkəko Yesu difui esoo, bátsyilama wə se bántɔ.

²⁵ Nya usio utsyuə akɛ lə mə nti, wə kɔtɔ díkakpo lə lefosi alɛ ənuə sɔɔ əsuə. ²⁶ Ɔkɛ lə kanyi əsuə lə lefe nə eto lefe mba leeyifo afa díkətə wə afa kulaatsya. Wóbiasə wə atabi kenke ótsya bufi bomfo, tsya bufi bomə mányuə wə. Kato bomu bóbe.

²⁷ Ɔnɔ etiki itsyi lə Yesu əsuə, nyaso útəkəko betidi ba díkəkəko Yesu kama. ²⁸ Ɔteyi wə əsuə nkə, “Lə mfó wə awu butidi koo, eni bufi bomə

əbɔyɛ mɛ.” ²⁹ Nyaso lefe nə útidi Yesu eto awuu, kɔtɔ komə díkakpo wəə, ála kplo lamfolamfo! Nya únyə utsyə lekpo lə wə əsuə nkə wə bufi bomə áyɛ wə, nyaso kanyi ka ɔnlɛ bunyəə, álo.

³⁰ Lamfolamfo Yesu áte nkə əsuəale ətsyuə ábɔ wə lə wə əsuə. Nyaso úkənə únyə, nya ótsyi ɔwuninsə, nya ótɔ betidi bamə ntəkəko wə nkə, “Owoe ni futsyə dítididi mɛ awu?”

³¹ Wə bakasebi bamə átɔ wə bənkə, “Be kase betidi bamfo letsyilama fə. Beso faato fə, owoe ni futsyə dítididi fə?”

³² Tsyaa, Yesu esi úkənə únyə ɔɛ ənəmi bɔtsyilamasə kabe lə wofo futsyə dítididi wə bunyə. ³³ Usio əmə mfó ənyə utsyə lekpo nkə lesatsyuə əbə wə lə əsuə. Nyaso lə sikpitete ku ketinkə əsuəə, óbɔ úbə óse akonki lə Yesu eto akɔ. Nya óteyi wə lə ɔnukualɛ əsuə, lesa nə díbə. ³⁴ Yesu áteyi wə nkə, “Mɔ ubisiobi, fə bɔfokanɔ átsya fə. Su lə diyuə əsuə. Fə kanyi ensiambu sinkli kəbə bio.”

³⁵ Lə lefe nə Yesu nɛ nyamfo bɔteyii, batɔnkpe bətsyuə étsyi Yudafɔ eto katsyakɔ kamə eto uninə əmə eto diyo bəbə nya bátəyi wə bənkə, “Fə ubi əmə ébukpə koko. Beso fensi fanɛ Oteasa əmfɔ bulə?”

³⁶ Yesu méntsyue ditiki nə mba nɛ bɔteyi mfó ato. Bomu óteyi Yairo nkə, “Mante sikpi, fo anɔ ete.”

³⁷ Nya Yesu lékpa Petro ku Yakobo ku wə ɔyimisani Yohanes mate hã, nya bésu Yairo eto diyo. ³⁸ Nya lefe nə bédufə diyo nəmə, nya Yesu dínyə kase banɛ kanyi bunyə kakpo edu kewi nkuu, ³⁹ údufə lə mənti nya ótɔ mə nkə, “Be léboko kudu komfo bokpo? Beso bɛnlɛ nku? Dikpɛfi nəmfó ménkpə. Selabe ete onlabe.” ⁴⁰ Se óteyi nkoo, betidi ba únyə mfó étsyiko wə bumə.

Nyaso Yesu ətə nkə məmblɛ bɔ besu lekplɛ, nya útə ubi əmə eto anto ku ambe ku wə bakasebi itsyə bamə nkə bédufə kaka ubi əmə díkpe ónlabe lə kasɔ. ⁴¹ Yesu ákəbe usiobi kɛkɛ əmə lə kɔni nya

ótèyi wə nkə, “Talita Koumu.” Nya kaso læ sele siamə ni nkə, “Disiobi, nle fə boteyi minkə, taka ənyə!”⁴² Lamfolamfo, disiobi nəmə nə dikafo lefosi alə ənuəə, átaka únyə nya útsyiko bəyē katsyilama. Se íbə nkoo, íyifo məmblə yanii.⁴³ Nyaso Yesu əkə mə ato keklege nkə banteyi kuutsyuə saa. Nya kamaa, ótèyi mə nkə, “Bitə wə lesatsyuə læ udi.”

6

Yesu Eto Umə Eto Betidi Áni Wə.

¹ Yesu édu mfó úsu wə umə kaka úsiə óbe, ku wə bakasebi. ² Nya læ Yudafə eto ɔnwéditsyeyi əsuəə, úsu ɔlə Anantotiki búdi læ Yudafə eto katsyakə mfó. Nyaso íyifo betidi ba kenke lenə wə asatetee yanii.

Bátə bətsyuə bənkə, “Sieti ókase etiki nyamfo eto okle utsyiko? Nte kobe ko eto okle nkpe wə bə woafə ayanisa nyamfo eto okle buyifo?”³ Inni wə ni Maria eto ubi wə ni nwə laawe keyi? Lee inni wə ni Yakobo ku Yose ku Yuda ku Simon eto ɔyimisani? Nya wə bayimisio tsya nkpe mfo!” Nyaso betidi bamfo mámfo wə.

⁴ Yesu átèyi mə nkə, “Onanto eto unyéləkətidi kpe dibu læ nlebe kpə. Fəə læ wə kosate eto uməə, læ wə betidi ntii, ku læ wə kosate eto diyo eto betidi eto ənəmii, umbə dibu saa.”⁵⁻⁶ Nnya ni bənkə wə kosate eto umə eto betidi mámfo wə banə, etiki nyamfo éyifo Yesu yanii tinti. Lə nyamfo eso wóamfo ayanisa kpə buyifo mfó enso nnya úfi wə ani útəkə befimfi bətsyuə læ əsuə nya mə bufi díyuə mə.

Yesu Ákpe Lefosi Bakasebi Inuə Bamə Koto.

Lə nyamfo eto kamaa, Yesu átsyilama mbuto bo letsyilama mfó, kate Anantotiki nyamə.⁷ Nya ókpadi wə bakasebi lefosi inuə bamə utsyə, nya óla mə ótsyese inuə inuə. Útə mə əsuəale nkə baso awəɔɔ bua ani.⁸ Nya ótèyi mə nkə, “Mi kuutsyuə saa manlè kulesa usuko kusu komə, enso uyi

wə baaləə kəni hā. Bientsyi didisa nye otobe fenke mba laato asa kafe. Bientsyi atabi læ mi katobe.⁹ Bekpe mi afəkpə, tsya bientsyi akpesa bamba saa enso nnya benkpe.”

¹⁰ Usi ótèyi mə nkə, “Kaka kee bafo mii, bəke mfó isu ese lefe nə biuudu.¹¹ Lə bídufə umə utsyuə nya betidi bamfó dímamfo mi nye báni bə beembutsyue mi ditiki kotoo, bidu læ bəfle mi nkpafo eto sitə bekpo mfó. Nyamfo loote Onanto eto kotonənə eto ditsyebi nə læəbə bubə itə mə læ umə əmə.”

¹² Nyaso bakasebi bamə édu bésu bátsyilama bédi Anantotiki nyamə budi kafe bə utsyuə saa sinkli læ abuayifoyifo kama.¹³ Bála awəɔɔ bua kpə læ betidi əsuə. Nya bédiki befimfi kpə nnuəbi itə bəmuə ale.

Oka Herodes Ətə Bála Yohanes Ntufləsətidi Eto Disi.

¹⁴ Lə lefe nəmfó, Oka Herodes ákanə asa nnya kenke nle búbə bóɔɔ, itsyise Yesu eto diye áyē let-syo ésu kalebe saa. Betidi bətsyuə ákatèyi bənkə, “Yohanes wə ni ntu-fləsətidi ésinkli úbə nkpe! Nyaso onkpe əsuəale ɔnlə ayanisa buyifo ne!”

¹⁵ Bətsyuə tsya ákatèyi bənkə, “Wə ni Onanto eto Unyéləkətidi Elia.”

Bətsyuə tsya bə, “Wə ni Onanto eto Unyéləkətidi, itsyise útə fe Onanto eto bənyéləkətidi eto ɔni.”

¹⁶ Lefe nə Herodes lenə nyamfó, wuntsya átèyi nkə, “Yohanes wə útə bála disí uni disí ósankli utsyi ɔkəmə úbə!”

¹⁷ Etənsəə, Herodes kosate díte kusu nkə bəmuə Yohanes, nya útə kusu nkə bakle wə, befi wə bakpe læ diyo. Herodes éyifo nyamfo itsyi læ Herodia wə úsu úfi, wə dídi wə ɔyimi Filipino eto usiə eso.¹⁸ Yohanes ákatèyi Herodes nkə, “Yanlèke bə fo fə ɔyimisani eto usiə efi.”¹⁹ Nyaso Yohanes eto etiki əkələ Herodia, nyaso úkəkisi wə. Nya óbèbe kusu nkə læ olo wə.²⁰ Tsyaa, wámfo kusu bunyə læ Herodes eso. Itsyise

Herodes áte Yohanes sikpi se unyi nkə Yohanes éyifo ɔnukualetidi ku utidi wə díyifo kenke eso. Nyaso úkase wə. Lefe kpə, óla nkə lə úkanɔ wə asatete, íte bə wə etiki nyamə káto wə lə ləkɔəsi lə ɔno nnya tsya fə.

²¹ Lə kalosəkɔɔ, íbə bə Herodia ənyə kusu ko ɔnlɛ bɔbɛbɛ. Diyi nəmfó didi Herodes eto leleyi. Herodes ákpadi wə beninətidi lə wə sekakedikɔ ku wə bamamanyə eto beninə ku Galilea eto kasɔ eto beninə kplɛkplɛ lə wə lesakedikɔ. ²² Herodia eto kebite əbə mfó úwi kewi ókpe disuəyua nya Oka Herodes ku wə bahɔ lə lesakedikɔ mfó tinti.

Nyaso Oka Herodes átɔ kebite kamə nkə, “Be faala fə lə ntə fə?”

²³ Nya usi ótɛyi wə tsya nkə, “Ekpe lə mɔ lekankpomɛ, minkə muutə fə lesa nə ke fɔɔtɔ mɛ, lə mɔ sekakedikɔ eto kutsyə kulaa tsya!”

²⁴ Nyaso usiobi əmfɔ átaka úsu ótɔ wə ambe nkə, “Be ele bə ntɔ?”

Nya wə ambe létɛyi wə nkə, “Tɔ wə Yohanes Ntufɛsətidi eto disi.”

²⁵ Disiobi nəmfɔ ésinkli kpla dísu diyo nəmə kafo nya ótɛyi Herodes nkə, “Nla minkə la Yohanes Ntufɛsətidi eto disi ətəkə lə ɔkpe tenkle əsuə ətə mɛ mɔmɔmɔmɔ!”

²⁶ Nyamfo ába oka Herodes ləkɔəsi, fɛɛ wənsiəmbofo ntamu bo óka utsyə lə beninətidi bamfó eto ənəmi butu. ²⁷ Lə nyaso ókpe wə oblafɔ lamfolamfo nkə usu óla Yohanes eto disi lə ufi oboko. Nya oblafɔ əmfó dídu úsu Aba eto diyo nə baakpe betidi, mfó úsu óla Yohanes eto disi. ²⁸ Kamaa, úfi disi nəmə útəkə lə ɔkpe tenkle əsuə nya úfi ni oboko disiobi nəmə. Nya wuntsya dífi ni úsu útə wə ambe.

²⁹ Lefe nə Yohanes eto bakasebi lenɔ ditiki nəmfɔo, bésu báfo wə ɔko bésu bəbikə.

Yesu Itə Betidi Akpi Anɔ Lesa Bédi.

³⁰ Batɔnkpe ba Yesu lékpe nkə besu batsyilama lekpake mfóo, ésinkli bəbə bátɛyi wə nnya kenke

bésu beyifo ku asa nnya báte. ³¹ Nya kaka mə ku Yesu lesɔnɔ eto betidi kpə ba nlɛ búbə kédu étsyiko bufui. Nyaso Yesu ku wə bakasebi mánke lefe lə bedi lesa kula tsya. Nyaso Yesu átɛyi mə nkə, “Bitə lə bo hā lə busu kaka ləbiɔ lə busiə mfó butsyə ɔnwɛ sɛkɛ.”

³² Nyaso bésu bédufə lə ɔklo lə besu kaka betidi ləmbə. ³³ Fɛɛ lefe nə bántɔɔ, betidi kpə ənyə mə bətsyə lekpo, nya bətsyetsyi bátɔ sɛtɔ bésu baka mfó budufə fə Yesu ku wə bakasebi dísu bédufə mfó. ³⁴ Se Yesu ləbɔ lə ɔklo əmə únyə sitiditu siamə, mə asa ənə wə kafo itsyise bətsyə fe basamu ba ləmbə obebe. Nyaso útsyiko mə asa kpə bote itsyi lə Onanto əsuə.

³⁵ Lefe nə ditsyitsyo léyoo, wə bakasebi ányi bésu wə ɔflo nya bátɛyi wə bənkə, “Kale bolo. Nya kase mfo diyifo ntentii, bəəmbunyə kulesa bedi. ³⁶ Nyaso ləkə məmble kusu lə bedu. Lə bedufə kəmə ku mbuto bo ləfi mfoo, boofó lesatsyua bunyə kaya kedi.”

³⁷ Yesu átɛyi mə nkə, “Mi kosatee, bitə mə lesatsyua lə bedi.”

Nya bátɛyi wə bənkə, “Nyamfó ebofo fe utsyua eto afa mflamfla eto kayofofo! Ala fə bobiasə nyamfo lə mə budi əsuə?”

³⁸ Nya Yesu létɔ mə nkə, “Abolo asia bənle? Bisu bebe!”

Nya se bésu bábee, bátɛyi wə bənkə, “Abolo anɔ ku akpe ənuə ete ntə.”

³⁹ Yesu átɛyi wə bakasebi nkə bətə lə betidi bamə kenke lə bəsiə kasɔ lə sefa siamə əsuə mfó lə etsyukpa etsyukpa əsuə. ⁴⁰ Nyaso betidi bamfo kenke əsiə kasɔ lə etsyukpa etsyukpa əsuə ətsyua fe betidi kolofa nya ətsyua fe betidi awosi anɔ.

⁴¹ Nya Yesu dífi abolo ku akpe nyamə, nya se óbe kato, nya óso Onanto ani. Nya úbudi abolo nyamə nya úfi nnya útə wə bakasebi nkə bəsiə bətə etsyukpa etsyukpa nyamə. Nya úsiə akpe nyamɛ tsya nko útə mə. ⁴² Mba kenke ləkɛ mfó édi bəmi.

⁴³ Nya se wə bakasebi læse didisa nə díbu bakɔɔ, díyi lefosi etsyitsya kplɛ ənuə. ⁴⁴ Nya mba dídi lesa nəmfo eto basani mate éyifo betidi akpi anɔ.

Yesu Áye Lə Ntu Ɔsuə.

⁴⁵ Lamfolamfo Yesu áteyi wə bakasebi nkə bedufə lə ɔklo əmə lə besu umə wə baakpo Betsaida, lə ditumbukplɛ nəmə eto lekpaɛ nə nse. Nya útə nkə sitiditu siamə sənse sidu.

⁴⁶ Nyamfo eto kamaa, wuntsya édu óbe kɔtini komə nkə lə usu oto ola. ⁴⁷ Se éyo ketsyee, ɔklo əmə áyo ditumbukplɛ nəmə eto ntinti, Yesu mate hã díbu únɔ mfó. ⁴⁸ Únyə nkə wə betidi édufə lə bulə əsuə ku kase bánle ɔklo əmə bofo bonwa itsyise ufiebi le bɔsɔ kələ mə. Nyaso lə kolensiənto kplɛɛ, Yesu áye lə ntu bomə əsuə úsu mə ɔflo eti nkə lə ɔye ofe. ⁴⁹ Nya se bənyə wə lə ntu bomə əsuə, báfa báteyi bənkə, “Ɔkɔ ni.” ⁵⁰ Məmbɛlɛ áte sikpi se bənyə wə.

Nyaso Yesu áteyi mə lamfolamfo nkə, “Biante sikpi! Mɔ uni! Bimue utu bɛlɛ!” ⁵¹ Nya óbe údufə lə mə ɔklo əmə kafo, nya ete ufiebi əmə lɛye bɔsɔ. Nyamfo éyifo wə bakasebi yanii ku kafɔsu. ⁵² Itsyise bánle kase ko íbə fɛ útə betidi akpi anɔ bamfo lesa bédí banɔ. Mə nsusu mánkpa ko mə lə nyamfó əsuə, itsyise bámfo wə bánɔ.

Yesu Átsya Befimfi Lə Genesaret Eto Kasɔ.

⁵³ Se bédufə ditumbukplɛ nəmə eto lekpaɛ nə nsee, báyifə lə Genesaret eto kasɔ. Nya bátsyasə mə ɔklo əmə mfó. ⁵⁴ Kase báyifə lə ɔklo əmə koo, betidi ətsyə Yesu lekpo. ⁵⁵ Nyaso betidi bamə étsyetsyi bésu báteyi mə betidi kenke lə kasɔ kamə. Nya kaka ke bánɔ bə Yesu kpee, bétysi befimfi lə mə belabekə əsuə báboko wə ɔflo. ⁵⁶ Nya kaka ke Yesu dísu koo, umə ni o-o, kebuto keni o-o, betidi ko díketsyi mə befimfi kaboko obia nya bánle wə lekpaɛ

bənkə utə lə betidi wə awu eto atosi ete. Nya mba dítidí nnyaa, əmuə ale.

7

Bianklenko Anasa Beni Onanto.

¹ Farisifo ku afi eto bateasa ba dítsyi Yerusalem əbə bátsyilama Yesu. ² Bənyə bə wə bakasebi si bale lesa budi nya bətsyuə məmflə mə ani fe kase Farisifo laate betidi bə ele bə bəflə. ³ Bənyə nyamfo bətsyə lekpo itsyise Farisifo ku Yudafo fɛfɛ kenke eeyifo lə mə batekoko, banakoko eto akpa nnya báyani bətsyə nya báte mə əsuə. ⁴ Nya lə báya lesa saa bətsyiko bikəkatekɔ tsyaa, ele bə bəflə mə ani fɛ lə bedi. Nya ele bə beyifo lə afi kpə nnya bəbə bétu, fe kase bəəflə akobe ku ekplibi ku kalotsyi.

⁵ Lə nyaso Farisifo ku afi eto bateasa áto Yesu bənkə, “Beso fə mba ntəkəko fə ləənyifo lə bo batekoko ku banakoko eto akpa əsuə? Nya banle asa budi lə mə ani məfləmfləmflə əsuə?”

⁶ Yesu ələkə kənyɛ óteyi nkə, “Ɔnəmi ənəmi eto betidi bini! Lesa nə Onanto eto Unyeləkətidi Yesaya ləwəni óteyi utsyə lə mi əsuə, íbə ítə sitinti! Ɔteyi bo nkə, Onanto áteyi nkə,

‘Betidi bamfoo, ənəmi ənəmi eto dibu ete bəətə mə,
banla mə itsyi lə mə akəsi.

⁷ Bimba ete ini bə bálɛ mɔ lelabi buyifo.

Baate kawunsiə eto afi nnya betidi dítsyə fenkə mɔ afi ini.’

⁸ Nnya lete bə bifi mɔ kɔfi bəkula nya benle mi kawunsiə mfo eto akpa boté.”

⁹ Yesu esi óteyi mə nkə, “Bekpe awesu ətsyə nnya biefi akayɛ lə nnya əsuə kani Onanto eto kɔfi budi, keyifo batekoko ku banakoko eto akpa. ¹⁰ Onanato eto Unyeləkətidi Moses áwəni útsyə nkə, ‘Bu fə anto ku fə ambe. Ɔteyi tsya nkə fəə ke léka fə anto ku fə ambee, ele bə balo fə.’ ¹¹ Fɛɛ biatəyi biənkə elɛkɛ bə utidi ebofo lesa bəni butə wə anto ku ambe ba lesa lehiə, ku nsusu bə

lesa nāmā eyifo kēnkē, kato taflatsyā ku nsusu bā wuufi lesa nāmā utā Onanto bomu eso. ¹² Nya εye le bo akpa əsuə, boata Onanto eto kōfi kebu. ¹³ Nko ini bā biefi mi bana eto akpa kaninsə Onanto eto afi. Nya bieyifo asa bamba kpə tsya fe nyamfo eto okle.”

Asa Nnya Laabɔ Ketsyi Utidi Eto Lekɔesi Ləətə Weeyifo Lebua Nε.

¹⁴ Lə nnya kamaa, Yesu esi ókpadi sitiditu siamə nkə bányi bafi wə. Nya óteyi mə nkə, “Mimblε kenke bitsyue mε ato lə bεnɔ kasɔ. ¹⁵ Lesa nə ke utsyuə dídi ókpe lə kafo əmbutə obiasə wə əsuə. Bomu lesa nə ke ditsyi lə wə lekɔesi ɔteyii, nnya ni lesa nə ləətə weeyifo lebua nε. ¹⁶ Mimblε kenke bitsyue ato lə bεnɔ mε kasɔ.”

¹⁷ Lə nyamfo eto kamaa, se údu lə mə ɔflo úsu diyoo, wə bakasebi áto wə bənkə uləkə lekpa nāmā eto kasɔ ote mə.

¹⁸ Yesu áteyi mə nkə, “Lə bianno lekpa nāmfo kasɔ, nyalε mi nsusu əmbə kulesa kasɔ bofo bɔnɔ! Ekpa bənkə lesa nə didufə lə utidi kafoo, əmbutə utidi əmə yifo lebua, ¹⁹ itsyise yeendufə lə wə utu kəmiə. Wə kafo bomu yuudufə nya yɔɔye εbɔ lə wə kafo fe lesa biabia.” Nyaso nnya Yesu ləteyi mfoo, ate bənkə didisa saa alεke itə budi.

²⁰ Nya úsukosə óteyi nkə, “Lesa nə ləbɔ itsyi lə utsyuə eto lekɔesii, ni laabiasə utidi nε. ²¹ Itsyise nsusu bua saa aabɔ ketsyi lə utidi eto lekɔesi kəmiə nya mu ləətə wəəyifo asa bua nε. Asa nyamfó ni fenkə, ləsonɔdi ku kuyu ku ditilo ku disənkpo, kusia kamafefe ku sidikpuu, ²² ku nsusu bua fifi ku kawε ku disiale, sidia tɛyiteyi kabiasə utidi eto diye ku nsusu bua keklege fifi lə sisə ku sisia əsuə, nya ləənə utidi kakpe lə kofani əsuə, ənəmi səsəsəsə lə utidi bamba eto bikə əsuə, diye biasəbiasə, əsuə kato bobesə, ebukisa yifoyifo, koto mentsyue mentsyue. ²³ Asa bua

nyamfo kenke aabɔ ketsyi lə utidi eto lekɔesi, nya laabiasə utidi nε.”

Usio Wə Lenni Yudanya Áfo Yesu Ɔnɔ.

²⁴ Nyamfo eto kamaa, Yesu édu úsu umə utsyuə lə Tiro eto kasɔ. Úsu diyo ditsyue kaka wóanla nkə kuutsyue saa te nkə okpe mfó, tsyafe wóamfo bɔbɔ. ²⁵ Mfóo, se usio utsyuə wə ləwɔnɔ bua nle wə ubi bulə lenɔ nkə Yesu kpe lə mfóo, úbə wə ɔflo akpa akpa nya óse akonki lə wə ənəmi. ²⁶ Usio əmfo enni Yudanya. Bále wə lə umə wə baakpo Foinike lə Siria eto kasɔ. Nya óle Yesu lekpakpa nkə ola ləwɔnɔ nāmā ɔbɔnko lə wə ubi əsuə.

²⁷ Nya Yesu lékpasə wə nkə, “Tutεε, tə bekpefi lesa eto. Yanleke bə befi bekpefi eto lesa bətə bakpa.”

²⁸ Lə nnya əsuə usio əmfo ətə wə mbuayε nkə, “Ao, mɔ Onamute, bakpa bamə lə ɔpunu kalo lə lesakedikɔ mfóo, ebunyə lesa nə bekpefi bamə nlə budi eto nə lookpoo kasɔ bedi.”

²⁹ Nya Yesu ləteyi wə nkə, “Lə kase fətə mbuayε mfo esoo, du esu diyo. Ebunyə se ləwɔnɔ nāmā díkayani fə ubi əmə.”

³⁰ Nyaso usio əmfo édu úsu diyo. Lə mfóo, únyə nkə wə ubi labe lə wə kalabekɔ, nya ləwɔnɔ bua nāmā lénsisi wə lə əsuə.

Yesu Átsya Osani Wə Ni Ototi Ku Ɔmumu.

³¹ Se Yesu lídu lə Tiro eto lek-pake mfóo, óye lə Sidon úsu Galilea eto Ditumbukple kama kaka Kəmə Lefosi kamə nkpe eti. ³² Nya mfóo, betidi bətsyue ákpa utidi utsyuə wə ni ototi ku ɔmumu báboko wə ɔflo nya bále wə lekpakpa bə utəkə ani lə wə əsuə.

³³ Nyaso Yesu ákpa wə usuko lekpo kaka betidi ku kudu ləmbə, nya úfi wə animi ókpe wə lə ato. Útufə ntufə ókpo lə wə animi nya ókɔbe utidi əmə eto odiakami.

³⁴ Nya Yesu lébesə wə ənəmi óbe kato nya ówɔnɔ fūū, nya óteyi osani əmə nkə, “Hefata,” eto kasɔ ni bəə,

“Sini!” ³⁵ Lamfolamfo, osani əmə eto ato ásini nya wə odia kami tsya lényankli nya ófo etiki budi.

³⁶ Yesu ákpe betidi ba dinyə mfó kəfi nkə bántəyi utidi saa kulesa, itsyi læ lesa nə bənyə mfó. Fɛɛ bimbaa ete óninko mə, itsyise kase ókpe mə kəfi, nko kə banlɛ nnya bokpantasyasə nɛ. ³⁷ Nya betidi ba kenke lenɔ asa nyamfóo, iyifo mə naa efensə! Nya bətəyi mə əsuə bə, “Wəəyifo lesa saa kukɔnɔ. Wəətə bamumu leedi etiki, nya batoti tsya laanɔ asa!”

8

Yesu Ɔtə Betidi Akpi Ana Lesa Bédi.

¹ Lə eyi nyamfó əsuə, betidi kpə əbə bətsya mfó. Nya se kulesa díməntsyə boodi esoo, Yesu ákpadi wə bakasebi óboko wə akɔ nya ótəyi mə nkə, ² “Betidi bamfo eto asa læ mə kaminsə, itsyise eyi ətsyə sɔɔ ni nyamfo se bəbə mə oflo nɛ. Nya mɔmɔɔ, kulesa ente boodi. ³ Lə nyani mə beluu, kukpənsə ebolɛ mə kola disi læ kusu itsyise mə bətsyuə etsyi katsyontsyokɔ.”

⁴ Nya wə bakasebi létɔ wə bənkə, “Se utidi luunyə lesa utə betidi bamfo læ mfiminti mfo bə bedi bemi?”

⁵ Mfó Yesu létɔ mə nkə, “Abolo asia nte mi?”

Bətəyi wə bənkə, “Abolo akuanse.”

⁶ Yesu átəyi məmblɛ nkə bəsiə kaso. Nya úfi abolo akuanse nyamə, nya ósɔ Onanto ani, nya úbudi nnya úfi útə wə bakasebi nkə befi bətə betidi bamə kenke. Nya mə tsya dífi nnya bəsiə bətə mə. ⁷ Akpə asiani tsya ətsyə. Yesu éfi nnya tsya nya ósɔ ani. Nya úfi nnya útə wə bakasebi nkə besie nnya tsya bətə mə. ⁸⁻⁹ Betidi bamfó kenke édi bəmi. Betidi bamə eto utu ebuyifo akpi ana. Se bədi bálosə, bakasebi bamə áse abolo wəlewəle nnya díbu nya íyi etsyitsya kplɛkplɛ akuanse. Nnya kamaa, Yesu əlakə betidi bamfo kenke kusu nya bédu.

¹⁰ Nya Yesu ku wə bakasebi dídufə læ óklo báyila ditumbukplɛ bəsu Dalmanuta eto lekpake.

Farisifo Átɔ Yesu Bənkə Uyifo Ayanisa Ote Mə.

¹¹ Farisifo bətsyuə əbə Yesu oflo nya bətsyiko wə etiki bunənkɔ læ befi bato wə babe. Nyaso bətəyi wə bə uyifo ayanisa ətsyuə ote mə læ bate bə Onanto oflo útsyi úbə. ¹² Nyamfo ələ Yesu tinti nya óla ɔwɔnɔ nya ótɔ mə nkə, “Beso kon mmi eto betidi laabəbɛ bə bənyə ayanisa fɛ læ bafɔ banɔ? Kulefe, nle mi bətəyi minkə, membuyifo ayanisa nnya eto okle bela biə biənyə mfo!” ¹³ Nya údu læ mə oflo, nya úsinkli údufə læ óklo nya óyila ditumbukplɛ nəmə úsu ni lekpake nə nse.

Yesu Ɔkə Mə Ato Lə Bidia Eto Asatete Ɔsuə.

¹⁴ Kase banlɛ ditumbukplɛ nəmə bəyilaa, wə bakasebi bamə áta əsuə bəntsyi abolo kpə. ¹⁵ Nya Yesu létəyi mə nkə, “Bekpə kobe læ bitsyue ato læ bənɔ etiki itsyi læ oka Herodes ku Farisifo eto əyənkisəsa əsuə.”

¹⁶ Lefe nəmfóo, mə sɔɔ dinyə mfó bənlɛ etiki búdi katəyi bə, “Lee nnya buuntsyi abolo kpə eso ɔnlɛ bətəyi nkoo?”

¹⁷ Fɛɛ se Yesu nyi etiki nnya banlɛ bətəyi esoo, ótɔ mə nkə, “Beso bənlɛ etiki læ abolo butsyi əsuə? Ibə ese mɔmɔɔ, biənyətɔ nye bənɔ kaso? Bitidi ato ko! ¹⁸ Bekpə ənəmi, tsya fɛ biənyə! Bekpə ato, tsya fɛ biannɔ! ¹⁹ Bíankloma lefe nə ménsie abolo anɔ míntə betidi akpi anɔ dídi? Etsyitsya kplɛ asia nnya wəlewəle díbu díyi?”

Bətəyi wə bənkə, “Lefosi etsyitsya ənuə.”

²⁰ Yesu esi ótɔ mə nkə, “Nya læ lefe nə mínsie abolo akuanse míntə betidi akpi anaa, nnya wəlewəle díbuu, etsyitsya asia íyi?”

Bətəyi wə bənkə, “Akuanse.”

²¹ Nya ótɔ mə nkə, “Ibə ese mɔmɔɔ, biante tɔ futsyə mini?”

Yesu Átsya Unamba Utsyuə Lə Umə Wə Baakpo Betsaida.

²² Se Yesu ku wə bakasebi dídufə Betsaida, betidi bətsyuə ákpa unamba utsyuə báboko Yesu ku wə bakasebi oflo nya bále wə lekpakpa bə lə ufi wə kóni utəkə lə wə. ²³ Yesu ákobe nwə əmə lə kóni nya ókpa wə óbónko lə umə nti. Se útufə ntufə ókpo lə unamba əmə eto ənəmii, ufi wə ani útəkə lə wə əsuə, nya óto wə nkə, “Alé lesatsyuə bunyəə?”

²⁴ Nya utidi əmə létakasə wə ənəmi óbe kato nya ótəyi nkə, “Ee, nle betidi bunyə, tsya beyifo fe eyi. Fəe balé bəyε katsyilama.”

²⁵ Nya Yesu disi útidi wə ənəmi. Lə lefe nuəfə nəmfoo, utidi əmə ásini wə ənəmi kukóno, nya wə ənəmi lékpa, nya únyə lesa saa kukóno. ²⁶ Nya Yesu díləkə wə kusu nkə udu usu wə diyo, wensisinkli usu umə əmə nti.

Petro Átəyi Nkə Yesu Ni Nwə Onanto Lékpə Ohile Utsyə.

²⁷ Lə nnya kamaa, Yesu ku wə bakasebi édu mfó bésu kebuto kətsyuə ka lefi Kaisarea Filipi eto kaso eti. Nya lefe nə bánye lə kusu bantoo, Yesu édi mə etiki ótəyi nkə, “Bətəyi mə, futsyə betidi laatəyi bə wə mini?”

²⁸ Bátəyi wə bənkə, “Bətsyuə lə bətəyi bə fə ni Ntufləsətidi Yohanes. Nya bətsyuə tsya nle bətəyi bənkə fə ni Onanto eto Unyeləkətidi Elia. Nya bətsyuə tsya nle bətəyi bənkə fə ni Onanto eto mba ləələkə wə kənye eto mba kə eto okle oní.”

²⁹ Nya Yesu disi óto mə nkə, “Mimi nkpə, owoe biebu biə wə mini?”

Petro átəyi wə nkə, “Fə ni nwə Onanto lékpə ohile útsyə.”

³⁰ Nya Yesu díkə mə ato nkə bántəyi ku utsyuə saa, lesa nə benyi itsyi lə wə mfo.

Yesu Édi Etiki Itsyi Lə Wə Kanyinyənyə Ku Wə Úkpə Ku Wə Businkli Kataka Əsuə.

³¹ Nya Yesu dítsyiko wə bakasebi asa ətsyuə bóte, ótəyi mə nkə, “Ele bə ibə itə bə Utidi Eto Ubi nyə kanyi

lə Yudafə eto beninə ku besumunya ninə ku afi eto bateasa eto ani, bani wə. Boolo wə, tsya lə diyi tsyəfə wootaka.” ³² Ótəyi mə nyamfo ókpasə, bə lə banə kasə. Nya Petro lékpa wə usuko oflo wonko wə inuə, nya óninko wə.

³³ Tsyaa, se Yesu díkənsə óbe wə bakasebii, údi etiki ku ləblofi ókpe Petro nkə, “Obansam, du mə lə oflo!” Nya oló bótəyi nkə, “Anla asa nnya Onanto lala, bomu nnya betidinini lala!”

³⁴ Nyaso Yesu ákpadi betidi eto ditsyukpa nəmə ku wə bakasebi óboko wə oflo nya ótəyi mə nkə, “Lə utsyuə ala nkə wəətəkəko məe, ele bə uləkə wə ato ku wə əsuə utsyiko lə wə alasa əsuə nya lə utsyi wə uyikabie utəkəko mə. ³⁵ Itsyise nwə ke lela nkə wəələkə wə nkpəə, woo nyansə mu. Nya utidi wə ke loonyansə wə nkpə lə mə disi ku lə Ditiki Səe nəmfo esoo, wuunya nkpə manlo. ³⁶ Nte kutəkə ko utudi luunya lə kawunsia kamfo eto bikə kenke afiani wə bele fe wənnəy nkpə manlo? ³⁷ Nye be utidi luufi ofloma ko bə lə unyə nkpə manlo? ³⁸ Məmə mfoo, betidi kpə lə asa bua buyifo ketsyi kama kakpe Onanto. Nyaso lə utsyuə efi mə ku mə asatete fe afanisa məməo, wuuntsya ebudi kofani lə mə, Utidi Eto Ubi, oflo lə lefe nə muubə ku Onanto eto Batənkpe kənke ku lə Onanto eto diyənde əsuə.”

9

¹ Nya Yesu disi ótəyi mə nkə, “Nle mi bətəyi sitinti minkə mi bətsyuə əmbukpə isu ese lefe nə biunya Onanto əmə eto sekakedikə luubə ku əsuəale.”

Yesu Eto Əsuə Bofloma.

² Eyi akua eto kamaa, Yesu ákpa Petro, ku Yakobo ku Yohanes bésu kətini kutsyuə əsuə. Mə hā dísu bəsiə mfó. Lefe nə bakasebi bamfo nle bobee, bənyə bə Yesu eto ditsyabi áfloma. ³ Nya wə awu nnya onkpe léfloma íflubi futututu enso

kase utidi luufle wə bikə ku ntu birole nya benle buyənde.

⁴ Nya bənyə Onanto eto bənyeləkətidi ba koko, Mose ku Elia lebo bánle etiki budi ku Yesu.

⁵⁻⁶ Sikpi əmuə bakasebi bamə kenke itsyise bante lesa nə bánle bətəyi. Nya Petro wə dímanle lesa nə woatəyi, létəyi Yesu nkə, “Oteasa, bo mfo eto bubə aləke tinti. Tə lə boto ebu ətsyə. Ləni itə fə, ləni itə Mose, nya ləni tsya itə Elia.”

⁷ Nya lesomiloku ditsyuə díbə díti məmble kenke, nya bánə okəe lebo utsyi lə asomiloku nyamə əsuə nle bətəyi nkə, “Nwə mfo ni mə ubi lala wə mankeko. Bitsyue wə koto.”

⁸ Akpaakpa mfóo, bətsyilamasə ənəmi tsya bənyə kuutsyuə saa enso Yesu hā nýə ku mə mfó.

⁹ Lefe nə bésinkli banle kotini komə boyifə kəbə kasə, Yesu əkə mə ato nkə, “Biantəyi kuutsyuə lesa nə binyə mfo isu ese bə, mə, Utidi Eto Ubi, ataka ntsyi okomə mbə.”

¹⁰ Bėti etiki nyamfo bəkpə lə mə nti, fə lə mə mate sii, nya bəkato mə əsuə bənkə, “Be ni bə wootaka utsyi okomə ubə eto kasə?”

¹¹ Nya bəto Yesu bənkə, “Beso afi eto bateasa bamə laatəyi bənkə ele bə ibə bə Onanto eto Unyeləkətidi Elia tə Kristo eto bubə?”

¹² Yesu átəyi mə nkə, “Sitinti baatəyi. Ele bə Onanto eto Unyeləkətidi Elia tə Kristo eto bubə lə ubə ɔlo lesa saa utsyə. Fəe bəwəni bəkpə lə Awənisə Kenke Eto Kukue tsya bə Utidi Eto Ubi ebudi ohiā tinti nya bəni wə. Be bibu biə nyamfo tsya lə bote? ¹³ Nle mi bətəyi minkə Onanto eto Unyeləkətidi Elia búbə koko. Fəe betidi māmfo wə ku dibu. Bomu bəyifo wə kase ke bala. Nyamfo əbə itə fe kase Onanto eto bənyeləkətidi ləwəni bətsyə lə Awənisə Kenke eto Kukue əsuə.”

Yesu Ála Ləwəno Bua Nə Dísiə Lə Osaibi Utsyuə Əsuə.

¹⁴ Lefe nəmfóo, se Yesu ku bakasebi itsyə bamə dísinkli bəbə bakasebi fəfə ɔlɔ, bənyə bə betidi kpə nýə bətsyilama mə, nya afi

eto bateasa bətsyuə nle mə etiki bunə nko. ¹⁵ Se betidi bamfó kenke dínyə Yesu nle bubə, íyifo mə yanii, nya bətsyetsyi bəsu bətsyako wə bəsiəsə wə.

¹⁶ Yesu ɔto wə bakasebi bamə nkə, “Nte kənə ka mi ku mə nle?”

¹⁷ Nya osani utsyuə wə nýə lə betidi bamə nti létəyi Yesu nkə, “Oteasa, nkpa mə ubi mboko fə ɔfo, itsyise ləwəno bua si wə lə əsuə itə waamfo etiki budi. ¹⁸ Lefenə ke ləwəno bua nəmfə nle wə bulə, di-etsyi wə kasə lə kasə, nya efu laabo wə lə kənyə nya woayimi anyi, nya wə əsuə kenke laasie kəkləkə. Nya minkpa wə mimboko fə bakasebi minkə lə batsya wə, fə bamfo.”

¹⁹ Nya Yesu létəyi mə nkə, “Ei! Mii, mmi eto betidi, mi bofo kanə əmbə ale! Nte lefe nə eto okle ele bə bonko mi ye fə lə befo bəno? Nye nte lefe kəntsye nə ele bə nyenko mi fə lə bəno asa kasə? Bekpa ubi əmə beboko mə!” ²⁰ Nya bəkpə wə búsuko Yesu. Nya kase ləwəno bua nəmfə dínyə Yesu ko, dítinkəsə ubi əmə nya dínə wə ləesə lə kasə lenle bowaninsə, akaminansə lə kasə, nya efu nle bəbo lə wə kənyə.

²¹ Nya Yesu létə wə anto nkə, “Se ítsyiko wə buyifo məə, yóo kle?”

Osani əmə átəyi wə nkə, “Ítsyə wə kasə lə wə sikpefi lefe ke. ²² Ləwəno nəmə aakplatsya sesiasesia nkə lə lelo wə, lə ibə nkoo, dietə nkə lə udu ɔno udufə lə utə nye ntu əsuə. Nle fəe lekpakpa, nyə bo kaminsə, lə ebofo lə awunsə ko bo!”

²³ Yesu átəyi wə nkə, “Beso faatəyi mə fənkə lə mofofo? Lesasa ebofo bubə kətə lə afo mə ɔno.”

²⁴ Lamfolamfo, ubi əmə eto anto átəyi bəmbembe nkə, “Mfo nno, tsyaa bumbə ale kpə. Wunsəko mə lə mə bofo kanə lə bumə ale.”

²⁵ Nya lefe nə Yesu dínyə nkə betidi kpə lə bəkpə lə banyi bafi məə, údi ləwəno nəmfə etiki nkə, “Ləwəno bua nə ləetə betidi lanno ku leendi etiki, nle fə bətəyi minkə bo lə ubi əmfə əsuə, nya mensi sinkli edufə lə wə kulefe kulefe bio!”

²⁶ Lɛwɔnɔ nɛmfɔ áfa bembembe, nya dítinkəsə wə kekleke nya lɛbɔ wə lə əsuə. Ubi əmfɔ álabɛ mfó fɛ bukpə ukpə. Nya utsyuə saa wə n̄yá mfó n̄lɛ bɔtɛyɪ nkə, “Ukpə!”

²⁷ Nya Yesu lɛkɔbɛ ubi əmə lə kɔni nya ótaka ún̄yá.

²⁸ Lə nyamfɔ eto kama se Yesu dídufə diyɔ ditsyuə, wə bakasebi áto wə buɛ bənkə, “Beso bo dímamfɔ lɛwɔnɔ nɛmfɔ bola kələkə lə ubi əmə əsuə?”

²⁹ Nya Yesu lɛtɛyɪ mə nkə, “Siankpa utidi əmə éboto ola sesia sesia sesia nya ókle kɛnyɛɛ, nya fɛ woofɔ lɛwɔnɔ nɛmfɔ eto okle bola kələkə lə utidi əsuə nɛ.”

Yesu Esi Údi Etiki Itsyi Lə Wuukpə Əsuə.

³⁰ Yesu ku wə bakasebi édu mfó báyɛ lə Galilea eto kasɔ. Yesu mánla nkə kuutsyuə saa te kaka onkpe, ³¹ itsyise úkate wə bakasebi asa. Ɔtɛyɪ mə nkə, “Osani utsyuə ebufi Betidi kenke eto Ubi utə, nya wuufi wə utə betidi nkə balo. Nya lə diyɪ tsyɛfə əsuə, wuusinkli otaka ubə nkpə.” ³² Tsyá bánno lesa nə ótɛyɪ mə mfo eto kasɔ, nya báte sikpi ku kase bɔɔto wə ditiki nə ótɛyɪ mfo eto kasɔ.

Yesu Áte Asa Itsyi Lə Nwə Ndi Ɔkplenyə Kenke Əsuə.

³³ Se bésu bédufə Kapernaum eto umə, bésu bédufə diyɔ lɔni. Mfóo, Yesu áto wə bakasebi nkə, “Nte ditiki nə bɛn̄lɛ bunə lə mi nti se bónlɛ bubə?” ³⁴ Tsyá bəntə wə mbuayɛ saa. Itsyise se bánlɛ bubə, bəkənə etiki bə bala bə baate utsyə wə ni ɔkplɛ kenke lə mə nti.

³⁵ Nya Yesu dísiə lə kasɔ nya ókpadi wə bakasebi lefosi inuə bamə, nya ótɛyɪ mə nkə, “Mi futsyá lɛla nkə weedi ɔkplenyə kenke lə mi ntii, ele bə uyifo wə əsuə fɛnkə nwə ləmbə kulesa nti, nya wuusumu wə bətsyuə.”

³⁶ Nya útə dikpɛfi díbə ún̄yá lə mə sɛto. Nya útsyi dikpɛfi nɛmfɔ útəkə lə wə akpa nya ótɛyɪ mə nkə, ³⁷ “Utsyuə saa léfo dikpɛfi lə mə

disii, mə ni ófo. Nya utsyuə saa lofo mɛɛ, inni mə mate ete ofo. Bomu ófo mə Anto wə létsyese mɛ tsya.”

Utsyuə Saa Wə Leenkisi Mii, Uyifo Lɔni Ku Mi.

³⁸ Nya, okasebi wə baakpo Yohanes lɛtɛyɪ Yesu nkə, “Oteasa, búnyə osani utsyuə wə n̄lɛ awɔnɔ bua bóla lə fə diyɛ əsuə. Nya búti wə kusu buə usinkli ɔyɛ, itsyise umbə lə bo nti.”

³⁹ Yesu átɛyɪ mə nkə, “Bienti wə kusu, itsyise utsyuə saa wə leeyifo ayanisa lə mə diyɛ əsuə, əmbudi mə etiki bua. ⁴⁰ Nya utsyuə saa wə lənn̄yá lə bo əsuə, bonko wə eyifo bani.

⁴¹ “Nya mətə lə betɛ biə utsyuə saa wə luutə mi ntu nkə binə itsyise biyifo mə balee, Onanto ebofo wə nnya kayo.

Biəntə Kulesa Saa Lə Iti Mi Bofokanɔ Kusu.

⁴² “Lə ibə bə utidi utsyuə ətə bə dikpɛfi nə díkənyə bofokanɔ lə mɛ ésinkli kama lə nnya əsuə, wuunyə kotonənə tinti. Lə befi ukua bátsyasə lə lebambi kplɛ əsuə befi bakpɛ wə lə simuə befi wə bato bakpɛ lə ditumbukplɛ, yɔlɛkɛ itə wə esɔ.

⁴³⁻⁴⁴ “Nyaso lə fə kɔni kɔni abi-asə fə bofokanɔ, tɔnɔ lə ala ko ələkə! Elɛkɛ bə yɛ kɔni kɔwɛ esu nkpə manlo kəmiə enso bə kɛ ani ənuə lə Onanto lə oto fə okpɛ lə ditəfenku əsuə kaka baatonsə asa bua. ⁴⁵⁻⁴⁶ Nyaso lə fə kokpa kɔni laabiasə fə bofokanɔ, la ko ələkə. Elɛkɛ esɔ bə kɛ kokpa kɔwɛ lə ənyə nkpə manlo, enso bə akpa ənuə kɛ fə lə bato fə bakpɛ lə utə əmə kəmiə.

⁴⁷ Nya lə fə dinəmi aakpa fə kesuko asa bua kəmiə, nə ni ələkə. Elɛkɛ esɔ lə akpɛ dinəmi lɛwɛ nya fedufə lə Onanto eto sekakedikɔ enso bə kɛ ənəmi ənuə lə befi fə bato bakpɛ lə utə manlo kəmiə, ⁴⁸ wə eto asa bətɛyɪ bənkə,

‘Ekuklubi nnya laabiasə asa mfóo, əənkpə kulefe.

Nya ute wə laaton sə asa mfóo, aanni kulefe.'

⁴⁹ Itsyise fe kase beefi mba kakpe læ didisa dialekεε, nko kə Onanto leefi kanyinyənyə eto utə kakpasə wə betidi əsuə nε.

⁵⁰ "Mba alεkε. Fε læ bóyansə mu kamini, ənsiəmbəfofo kamini bokpe læ mu bio. Nyaso, tə mba eto lεlεkəsə læ bəkε mi læ əsuə. Lə bisia læ diyuə əsuə ku mi bətsyuə."

10

Yesu Áte Asa Itsyi Lə Kusə Ku Kusianini Əsuə.

¹ Nya se Yesu dídu mfó, óyila Yordan eto ketu úsu Yudea eto kasə. Betidi kpə esi bəbə bətsyilama wə mfó tsya, nya úkate mə asa mfó itsyi læ Onanto əsuə fe kase úkala buyifo.

² Farisifo bətsyuə əbə wə əflo bæ læ itə kusuu, læ bənyə kusu læ wə əsuə. Bətə Yesu bənkə, "Nyale Onanto eto kəfi ətə kusu bənkə osani əni wə usiə?"

³ Nya Yesu tsya litə mbuayε óto mə nkə, "Nte kəfi ko Mose lékpe mi?"

⁴ Bətə mbuayε bənkə, "Mose ətə kusu nkə osani wə ke lensianla wə usiə, əwəni kukuə læ utə wə bote fε læ oyani wə."

⁵ Yesu áteyi mə nkə, "Moses wə ni Onanto eto Unyeləkətidi áwəni nyamfo nko útə mi itsyi læ mi letotidi eso. ⁶ Taa kawunsiə eto diyifofee, Onanto éyifo osani ku usio, fe kase bəwəni bákpe læ Kukue Kenkε əsuə.

⁷ Awənisə Eto Kukuə Kenkε áteyi nkə, 'Lə nyamfo eso osani du læ wə anto ku ambe əflo usu əkə ku wə usiə, ⁸ nya mə inuə bamə loofiani əsuə eto sinə səni.' Nyaso læ Onanto eto ənəmi, bafiani utidi əni. Inni inuə! ⁹ Nyaso betidi ba Onanto ləkə banii, kawunsiə kamfo eto utidi saa əmbə kusu wəəsənsə mə nti."

¹⁰ Kama se bəsu bédufə læ diyə kəmiə, wə bakasebi áto wə asa itsyi læ ləsanə óteyi læ kəfi komfó əsuə. ¹¹ Yesu ələkə kasə óte mə nkə, "Osani wə looyani wə usiə usu nya úfi obambaa, udi kəsəntə, ota wə usiə koko əmə ubu. ¹² Nko ke læ usio ani wə usiə nya usu usiəko úsiə kusə

bamba tsyaa, wuntsya akpo kusə óta wə usiə koko əmə úbu."

Yesu Ákpo Bekpefi Bətsyuə Atsyə.

¹³ Lə lefe nəmə tutuutuu, betidi bətsyuə ákpa mə bebi báboko Yesu əflo bæ læ ufi wə ani utəkə mə læ əsuə okpo mə atsyə. Fεε wə bakasebi ənyənki bákpe mə. ¹⁴ Se Yesu dínyə nyamfoo, kafo ányi wə nya óteyi wə bakasebi nkə, "Bitə læ ekpefi læ bəbə mə əflo, bienti mə kusu. Itsyise Onanto eto sekakediko tə itə mba laabokosə mə əsuə kasə fe kase ekpefi kəkε bamfo leeyifo.

¹⁵ Nlε mi bəteyi sitinti minkə utidi wə ke ləmbəfofo Onanto eto Sekadidi fe kase dikpefi kəkε laabokosə wə əsuə kasə, wəmbudufə Onanto eto sekakediko kulefe." ¹⁶ Nya óbuta dikpefi saa, útəkə wə kəni nya ókpo mə atsyə.

Otabinyə Utsyuə Áto Yesu Kusu Ko Wəwəye Lə Unyə Nkpə Manlo.

¹⁷ Lefe nə Yesu létaka únəyə læ uluu, osani utsyuə étsyetsyi úbə óse akonki læ wə ənəmi, nya óto wə nkə, "Oteasa Sεε, be ele bæ nyifo fε læ nyə nkpə manlo?"

¹⁸ Yesu áto wə nkə, "Eyi lesa nə eso fakpadi mə fə, əsεε? Utidi saa meenyifo əsεε, enso Onanto. ¹⁹ Eyi Onanto eto afi nnya kenke. Manlo utidi, mankpo kusə nye mamfe fə usiə kama, menyu, manteyi sidia læ fuutsyuə əsuə nye ala wə kənyε, manwε utidi læ afo wə bikə, bu fə anto ku fə ambe."

²⁰ Osani əmfo esi óteyi wə nkə, "Oteasa, idu læ mə sikpefi ibə ese læ mii, nlε afi nyamfo kenke budi."

²¹ Yesu ábe wə ku lelabi nya óteyi wə nkə, "Lesakpa ləni hā dibu ele bæ yifo. Su læ esu efi fə bikə bia kenke nte fə ate, læ efi atabi nyamfó efi ətə bakombo. Lə nnya əsuə, ebofiani otabinyə læ Onanto eto. Nyamfo eto kamaa, du læ əbə ətəkəko mə lefe saa!"

²² Se osani əmfo ləntə ditiki nəmfoo, élo wə ani nnya údu ku nkuenlo, itsyise bikə kpə kpe wə.

23 Yesu átsyi ɔwininsə nya ótsyilamasə ənəmi óbe wə bakasebi nya óteyi mə nkə, “Ekpe ale tinti fə batabinyə lofo Onanto eto sekakedikɔ budufə.”

24 Ditiki nəmfo ábiasə wə bakasebi bamfo eto nsusu. Fɛɛ Yesu esi áteyi mə nkə, “Mɔ bebi, bənɔ kase enkpe ale itə batabinyə bə bənyə kusu bedufə Onanto eto sekakedikɔ! 25 Mə mfó budufə kpe ale eso kase ɔdɔmini ku lekoko looye lə okaasa eto ofo ofe!”

26 Se óteyi mə ditiki nəmfoo, isi ébiasə mə nsusu ekpe bləmblɛ! Nya banlɛ mə əsuə bɔtɔ bənkə, “Nyale owoe ko luunyə nkpə manlo?”

27 Nyaso Yesu ábe mə tūū, nya óteyi nkə, “Utidi saa əmbə lofo nyamfo buyifo. Fɛɛ wə Onantoo, wə ebofo lesa saa buyifo.”

28 Nya Petro dídi etiki óteyi nkə, “Bóyani bo lesa saa butsyə bubə butəkəko fə!”

29 Nya Yesu ləteyi nkə, “Nlɛ mi bɔteyi minke mimi ebunyə bikə kpə enso mbia béyani bitsyə. Itsyise utidi saa wə léyani wə oto nye bayimisanɛ nye bayimisiɔ, nye ambe, nye anto, nye wə bebi, nye wə ɔkuɛ útsyə lə mɔ butəkəko esoo, nya lə usənsə Ditiki Sɛɛ nəmfoo, 30 wuunyə asa nyamfó eto nnya kolofa ku kama lə kasɔ kamfo. Wuunyə kato ku bayimisanɛ ku bayimisiɔ, ku ambemə ku bebi ku kakue kpə. Fɛɛ betidi ebokpe wə bulə tsya. Nya nyamfo eto kamaa, wuunyə nkpə manlo lə kawunsiə fɔfɔ ka luubə. 31 Fɛ betidi kpə ba ntɔ sɛtɔ mɔmɔɔ, ebubə bafe kama. Nya mba nkpe kama mɔmɔɔ, mə lofoe batɔ sɛtɔ nɛ.”

Yesu Esi Údi Etiki Itsyi Lə Wuukpə Isuə.

32 Lə lefe nə bányɛ lə kusu baato lə Yerusalem eeto uməə, Yesu áto sɛtɔ fə wə bakasebi dítekə. Nya bulə butsyuə eto okle dídufə lə bakasabi bamfó əsuə nya sikpi dímuə betidi ba ntəkəko mə tsya. Yesu esi ókpadi wə bakasebi nya ókpa mə úsuko

kaka kudu ləmbə nya óteyi mə asa nnya ləəbə wə butu.

33 Ɔteyi mə nkə, “Bənɔ! Bɔtɔ lə Yerusalem eto umə kaka boomuə mɛ, mɔɔ ni Utidi Eto Ubi, nya boofi mɛ bakpe lə besumunyə ninə ku afi eto bateasa eto ani. Boolo mɛ dikpəkpɛ nya buufi mɛ bakpe lə mba lenni Yudafɔ eto ani. 34 Nya bookpe mɛ kɔfiɔ, nya bootufə ntufə bakpɔ mɛ lə əsuə, bablɛ mɛ, balo mɛ. Fɛɛ lə diyi tsyɛfə əsuə, muusinkli ntaka mbə nkpə bio.”

Yakobo Ku Yohanes Álɛ Yesu Lekpə Bə Utsyə Mə Lə Nkplɛkɔ.

35 Nya Sebedeo eto bebi ba ni Yakobo ku Yohanes díbə Yesu ɔflo nya báteyi wə bankə, “Oteasa, bokpe kətsyuə boə boatyi lə eyifo ətə bo.”

36 Yesu áto mə nkə, “Be ini?”

37 Báteyi wə bənkə, “Lə əsiə lə fə lekankpome lə fə sekakedikɔ eto diyənde əsuə, bo tsya aala boə lə bubə busiə lə fə akɔ mfó. Bo ɔni lə usiə lə fə kodianɛ nya unuəfə tsya lə usiə lə fə kəmənɛ.”

38 Yesu áteyi mə nkə, “Biante lesa nə bənle bɔtɔ! Befo bənɔ biə biofo ntu bunə lə kanyi eto lekɔbe nə məənə əsuə? Nya biofo ntuflesəfləsə eto lekpa nə mofo lə kawunsiə mfo bofo?”

39 Nya bətə mbuayɛ bənkə, “Bofo.”

Yesu áteyi mə nkə, “Ee, biofo bunə lə lekɔbe bua nə eto okle məənə, nnya biofo ntu fləsəfləsə eto lekpa nə eto okle mafo mfo. 40 Fɛɛ mimbə kusu bə nləkə utidi wə luusiə lə mɔ kodianɛ nye kəmənɛ. Mɔ Anto wə ni futsyə luutə betidi ba úkalɔ mfó utsyə útə.”

41 Lefe nə bakasebi lefosi fɛfɛ lenɔ etiki nyamfoo, bənyə ɔblɔ bákpe Yakobo ku Yohanes. 42 Nyaso Yesu ákpadi məmblɛ kenke utsyə nya óteyi mə nkə, “Biyi biənkə Aba eto beninə kpe əsuəale lə mə betidi ba nkpe lə mə kalɔ əsuə. Nya nkomə eto beninə tidi bamfó akɛ ale əkələkə kayinkə mba nkpe mə kalɔ. 43 Fɛɛ yanle bə itsyə nko lə mi nti.

Lə mi nti eto utsyuə aala nkə weedi ɔ̀tonkotonkoo, ele bə obokosə əsuə kaso usumu bafefɛ. ⁴⁴ Nya lə mi nti eto utsyuə aala nkə woafɔ diye kplɛɛ, ele bə uyifo nwə lənnə əsuə, laabokosə əsuə kaso kabɛbɛ bafefɛ eto lələkəsə. ⁴⁵ Itsyise Utidi Eto Ubi kulaa tsya məmbə nkə besumu mɛ. Bomu bə lə usumu betidi lə ufi wə nkpə utə lə betidi kpə eto diləkə.”

Yesu Átsya Unamba Bartimeo.

⁴⁶ Nnya kamaa, Yesu ku wə bakasebi ésu Yeriko. Nya se banlɛ budu lə umə əməə, betidi kpə ətəkəko mə. Nya lefe nə bányɛ kusuu, báfe unamba utsyuə wə baakpo Bartimeo eto kaso ni Timeo eto ubi. Nya unsi mfó ɔ̀nlɛ asa bɔ̀tɔ. ⁴⁷ Se óno nkə Yesu Nasaretnyə uni nle bofee, ófa bembembe ótɛyi nkə, “Yesu! David eto ubi! Be mɛ lə ənyə mɛ kaminsə!”

⁴⁸ Betidi kpə ba nle bofe mfó ənyənki bákpe wə bənkə usinkli ɔ̀yɛ kudu komə. Tsya mfe fɛ usi ófa bembembe nkə, “David eto ubi! Be mɛ lə ənyə mɛ kaminsə!”

⁴⁹ Nya se Yesu leno nkoo, úkənə únyə nya ótɛyi nkə, “Bekpadi wə bitə mɛ.”

Nyaso bákpadi unamba əmfɔ bátɛyi bə, “Nyə disuəyuə! Taka mlə, itsyise ɔ̀lɛ fə bokpadi.”

⁵⁰ Lamfolamfo, úləkə wə awu kato óto ókpe, nya ótaka únyə, nya úsu Yesu flɔ.

⁵¹ Yesu átɔ wə nkə, “Be faala fə nyifo ntə fə?”

Unamba əmə átɛyi wə nkə, “Oteasa, tə lə mo ənəmi lə esini lə nkənyə!”

⁵² Nya Yesu letɛyi wə nkə, “Su. Fə bofokano átsya fə.” Nya lamfolamfo, wə ənəmi lesini nya útsyiko asa bunyə. Nya útəkəko Yesu, nya məmblɛ lídu.

11

Báfo Yesu Fe Oka Lə Yerusalem.

¹ Lefe nə bányi bafi Yerusalem nya bédufə Betfage ku kaka letsyilama Betania mfóo, báyo Nnuəbi eto Eyi

eto Kɔ̀tini. Nya mfó Yesu lékpe wə bakasebi inuə nkə beákatɔ. ² Nya ótɛyi mə nkə, “Lə bidufə umə tutɛɛ, biunyə biənkə bátɛyasə ɔ̀flimubi wə ku ukuə, wə ku utsyuə saa díməsiə tɔ unyə. Benyankli wə lə ukuə lə bifi wə beboko mɛ. ³ Nya lə utsyuə átɔ mi nkə, ‘Besɔ bənle wə buləkə?’ bətɛyi wə biə mi Onamute ahiā wə, nya businkli bufi wə boboko mlɛ.”

⁴ Nyaso betidi inuə bamfo ésu nya bənyə bə ɔ̀flimubi nyə lə ukuə, únyə lə futsyə eto kəsiə. Nya bələkə wə ku ukuə əmə. ⁵ Betidi bətsyuə ba nyə mfó átɔ mə bənkə, “Be bənle wə bonyankli keyifo ko?” ⁶ Bátɛyi mə fe kase Yesu letɛyi mə. Nya mə tsya díte mə kusu bə banyankli wə. ⁷ Se báboko Yesu ubuki əmfɔo, bəfi mə mfiə bətəkə lə ubuki əmə əsuə nya Yesu lébe úsiə lə wə. ⁸ Betidi kpə éfi mə mfiə bətsyə lə kaso, bətsyuə tsya əfəsə kalɛ ku afanto lə kaflo bésense bákpo lə kusu bə lə ɔ̀yɛ ofe. ⁹ Betidi ba kenke ntɔ seto ku mba ntəkə kamaa káfa bembembe kákatɛyi bə,

“Hosiana!

Bɔ̀lɛ atesə butə nwə nle bubə lə Onanto eto diye əsuə.

¹⁰ Bifi atesə bitə bo oŋa Oka David eto sekakediko sia nle bubə.

Hosiana itə Onanto wə nkpe kato fanlofanlo.”

¹¹ Se údufə Yerusalem, Yesu ésu Yudafɔ eto Disumuyo. Nya ótsyilamasə ənəmi ɔ̀lɛ ola óbe lesa saa nə nkpe mfó. Fɛɛ se kale mfe nle bolo esoo, údu úsu Betania ku wə bakasebi.

Yesu Ékudi Kudiyi Kutsyuə.

¹² Se kale dísiə, bédú lə Umə Betania bənle bubəə nya kukpense étsyiko Yesu bɔ̀lɛ.

¹³ Únyə kəsese nkə kuyi kutsyuə ko laawɔ eyibibi baakpo fiki ko léta afanto kpə nyə mfó. Nyaso úsu nkə weesu obe lə kónwɔ ebibi. Fɛɛ se úsu údufə kuyi komə kalɔɔ, únyə nkə kóanwɔ ebibi saa. Afanto hā kóto. Lefe nə ele bə kusi kónwɔ tsya mányo tɔ. ¹⁴ Nyaso Yesu édi kuyi komə etiki ótɛyi nkə, “Ensiembɔ̀nwɔ

ebibi bio." Wə bakasebi áno se óteyi nko.

Yesu Ála Mba Nlɛ Bikə Bote Lə Disumuyo.

¹⁵ Se bésu bédufə Yerusalem, Yesu ésu Yudafo eto Disumuyo, nya útsyiko betidi ba nlɛ asa bote ku mba nlɛ bikə bote lə diyo nəmə bola, úkə mba nlɛ atabi bofloma eto kapunu úwi. Nya úkə mba nsi banlɛ ablonima tsya bote eto akpomɛ úwi itsyise wóanla nkə kuutsyua saa ubə ukayɛ lə Disumuyo oflɔ mfó kafe ku mə bikə.

¹⁶ Nya wóantɔno nkə kuutsyua saa fi kulesa úbə kateko lə kesumuko eto diyo nəmə mfó. ¹⁷ Nya óte betidi bamfó asa óteyi mə nkə, "Bawoni lə Awonisa Kenke Eto Kukuə əsuə bə, Onanto áteyi nkə,

'Bookpo mɔ diyo, diyo nə kawunsiə kenke eto betidi luubə bato ola bətə Onanto.' Fɛɛ mimi éfi ni bíyifo beyu eto kabiokɔ katafa betidi."

¹⁸ Besumunyə ninə ku afi eto bateasa ba ləkɛ mfó áno etiki nnya Yesu leteyi. Nyaso bábɛbɛ kusu ko booyɛ balo wə. Tsyaa balɛ sikpi bote eyɛ lə kase betidi ba tā laala wə asatete eso.

¹⁹ Se éyo ditsyitsyo lefee, Yesu ku wə bakasebi édu lə Yerusalem eto umə əmə.

Bənyə Bə Kudiyi Komə Yesu Díkudi Ékpə.

²⁰ Se kale dísiə eto olesiaə, nya se bányɛ lə kusu bánlɛ bubəə, bənyə bə kudiyi komə ébukpə koko kenke taa ko keyudu ke. ²¹ Petro ákloma lesa nə díbə, nya óteyi Yesu nkə, "Oteasa, be kuyi komə fékudii, kúkpə!"

²² Yesu áteyi mə nkə, "Befo Onanto bɛno. ²³ Nlɛ mi bətɛyi sitinti minkə, utsyua saa wə lɔtɛyi kotini komfo nkə konyi kusu kudufə lə lekpo, nya wanyaki lə wə lekɔesi, nya ófo óno nkə lesa nə óteyi ebubə itə, Onanto ebuyifo nnya utə wə. ²⁴ Nyaso nlɛ mi bətɛyi minkə, lesa nə ke biɔto Onanto eyɛ lə olatoto əsuəə,

befo bɛno biə dioka mi koni. Onanto ebuyifo lesa nə mə utə mi. ²⁵ Nya lə bibə ola katoko kətə Onanto nya bekloma biə utidi utsyua áta mi úbuu, bifi bɛtsyɛ wə itə bə mi Anto wə nkpe kato tsyaa, lə ufi mi asa bua ɔtsyɛ mi. ²⁶ Fɛɛ lə biemfi bɛtsyɛ wəə, mi Anto wə nkpe kato tsya əmbufi ɔtsyɛ mi."

Betidi Ákpe Kədiə Ku Yesu Itsyi Lə Kaka Wə Əsuəale Ditsyi.

²⁷ Yesu ku wə bakasebi édufə Yerusalem. Nya Yesu nyɛ lə kesumuko mfó botsyilamaa, nya besumunyə ninə ku afi eto bateasa ku umə eto beninə bətsyua díbə wə oflɔ. ²⁸ Nya bátɔ wə bənkə, "Owoe díte fə əsuəale fə feeyifo asa nyamfo? Nya owoe tsya díte fə kusu nko?" ²⁹ Yesu ətə mbuayɛ nkə, "Tutɛɛ, mɔɔto mi ditiki loni hā. Nya lə bitə ni mbuayɛɛ, mɔɔteyi mi nwə eto əsuəale əsuə minlɛ asa nyamfo buyifo. ³⁰ Bɛteyi mɛ kaka Yohanes léfo əsuəale utsyiko fə úfləsə betidi ntu? Əsuəale nyaməə, Onanto oflɔ itsyi lee utidi ete díte wə kusu?"

³¹ Bétsyiko etiki nyamfo bunə lə mə nti, nya bátɔ mə əsuə bənkə, "Ntsyə ele bə bətɛyi kɛɛ? Lə bətɛyi boə nkomə eto əsuəale nyamə etsyi Onanto oflɔ, wɔɔto bo nkə, 'Lə nko inii, beso bíamfo Yohanes bɛno?' ³² Fɛɛ lə bətɛyi wə boə, utidi ete letsyese wə tsyaa!" Balɛ sikpi bote kase bətɛyi nko tsya itsyise utsyua saa áfo óno nkə Yohanes eyifo Onanto eto unyeləkətidi.

³³ Nyaso bátɛyi Yesu bənkə, "Bunyi."

Nya Yesu leteyi mə nkə, "Mintsya əmbətɛyi mi itsyi lə əsuəale nnya minkpe eso fə maafə nyamfo buyifo!"

12

Yesu Áteyi Lekpa Únyə Lə Yudafo Eto Beninə Əsuə.

¹ Nya Yesu leteyi mə lekpa nkə, "Lefe lonii, osani utsyua áfo nte eto eyi eto ɔkuɛ. Nya ókpe ɔkpɔ

ótsyilama wə. Nya úləkə dibiā lə koba əsuə kaka wuukəkə eyibibi nyamə eto ntu ukakpo. Nya óto kalebe kani letaka kaka bookənyə bakase ɔkuɛ əmə. Nya úfi ɔkuɛ əmə ókpe lə wə beyifoyifo bətsyuə eto ani nkə bakase wə, lə lesa nə ke bənyə lə ɔkuɛ əməə, lə befi baboko lə besie bətsyuə. Nya údu úsu kusu. ² Se lefe léyo bə balɛ eyibibi nyaməə, osani əmə ákpe mə wə uyifoyifo ɔni nkə lə bɔɔlɛ eyibibi nyaməə, lə batsyɛ nya lə akpa ənuə lə osani əmə lə ofo wə lekpa oboko wə. ³ Fɛɛ beyifoyifo bamfo ko dímuə wə uyifoyifo əmfo báblɛ nya bála wə bátsyese nya údu anifufu. ⁴ Nya osani əmfo disi ótsyese uyifoyifo bamba. Nya se úsuu, beyifoyifo bamfo ləblɛ wə nya ófo lefabe lə disi, nya bákpe wə kofani tinti. ⁵ Nya osani əmfo disi ótsyese wə uyifoyifo bamba bio, nya báblɛ wuntsya nya bálo wə. Nnya kamaa, usi ótsyese wə beyifoyifo kpə. Nya báblɛ bətsyuə nya bálo bafɛfɛ.

⁶ “Utidi wə dibu wə bio wootsyese wə ni osani əmfo kosate eto ubi lala. Lɛfɛfɛɛ, ótsyese wə. Nya óteyi wə əsuə nkə, ‘Mfo nno miə boobu mo ubi.’

⁷ “Fɛɛ beyifoyifo bamə áteyi mə əsuə bənkə, ‘Nyə nwə luudi Bonamute eto bikə. Bibə lə bumuə wə bolo, lə bɔlɛ wə kedikɔ bofo bofianinsə bo kale.’ ⁸ Nyaso bəmuə ubi əmfo. Nya bálo wə. Béfi wə bəduə lə ɔkuɛ əmə eto kama.”

⁹ Nya Yesu létɔ mə nkə, “Be befo bəno biə osani əmfó ebuyifo? Mɔɔteyi mi minkə wusu mfó usu olo beyifoyifo bamfó, ɔlɛ ɔkuɛ əmfo ofo okpe betidi bambaa kɔni. ¹⁰ Nto bíanklɔ lə Awɔnisa Kenkɛ Eto Kukuə kaka bəteyi bənkə,

‘Leba nə mba laato ayo leni bə dimbə kɔnɔɔ,
ni bomu díbɛ lefiani nə nso bofe lə afɛfɛ kenke nti.

¹¹ Bonamute ni nwə díyifo nyamfo. Iyifo lesa nə laano bobɛ sitinti!’

¹² Nya se bánɔ nyamfoo, Yudafɔ eto beninə ákplatsya kekkeke bə lə bəmuə Yesu. Itsyise bənyə bə lekpa nəmə óteyi itsyi lə mə əsuə. Fɛɛ bəte sitiditu sia ínyə mfó sikpi. Nyaso bədu lə wə ɔflo.

Yudafɔ Eto Beninə Ábio Yesu Uyibi Lə Etiki Ɔsuə.

¹³ Kamaa, bátsyese Farisifo ku Herodes eto betidi bətsyuə lə Yesu ɔflo bə lə besu bətsyue wə etikididi ato lə bənyə kabua lə wə esuə. ¹⁴ Se bəsu wə ɔfloɔ, bəteyi wə bənkə, “Oteasa, buyi boə fəə, ɔnukualetidi feni. Nya eentsyi fə etiki kawuninsə lə ədufə betidi ənə. Aante betidi eto ənəmi sikpi, ɔkplɛ lee, ɔkekɛ. Nya ni bə Onanto eto kusu sɛɛ əsuə hā faate saa kayenko. Nyaso teyi bo lə ɛlɛkɛ bə boko oko butə Romafɔ eto Okankplɛ Kaisare ¹⁵ Bofɔ lee boamfo?”

Fɛɛ Yesu yi mə nkə ənəmi ənəmi eto betidi beni, nya óto mə nkə, “Beso biala biə biato mə bebe? Bəboko mə atabi lə mbe.” ¹⁶ Báboko wə ani. Nya óto mə nkə, “Owoe eto disi ku diye ntəkə lə nnya əsuə mfo?”

Mfó bətə mbuayɛ bə, “Okankplɛ Kaisare ni.” ¹⁷ Nya Yesu létɛyi mə nkə, “Nyaso bifi lesa nə ni Okankplɛ Kaisare eto lele bitə wə. Lə bifi lesa nə ni Onanto eto lele bitə Onanto.”

Lə nyamfo esoo, iyifo mə naa.

Ditsyukpa Bamba Áto Yesu Bábe Lə Bəkpənkpə Ɔsuə.

¹⁸ Sadukifo bətsyuə əbə Yesu ɔflo. Mə laate bənkə lə utidi əkpəə, woen-sibusinkli otaka ubə nkpə. Bəbə bə bətɔ Yesu ditiki ditsyuə. ¹⁹ Bəteyi wə bənkə, “Oteasa, Moses áwɔni lə afi nnya útə bo nkə, ‘Lə osani utsyuə əkpə nya óyani wə usiə utsyə nya bánle bebi saa, nyalɛ ele bə osani əmfo eto ɔyimisani, fi usio əmə ufi. Nya wə ku ɔkɔsiə əmə lə bale bebi. Nya bebi bamfó, betidi ebunyə mə fe osani wə dimankɛ ubi saa eto bale.’ ²⁰ Nya íbə lefe loni bə, bayimisani ekuanse əsiə. Ututə éfi kusiā nya úkpə le lefe nə bánle

ubi saa. ²¹ Nya unuəfə tsya dífi wə, nya wuntsya díkpə lefe nə eto lefe wonko usio əmfo dímanle ubi saa. Nko kə íbə lə wə əsuə bə banle ubi saa. ²² Nko íbə bə mə ekuanse ba kenke éfi usio emfo bafia. Fəə məmblə kenke əkpə lefe nə mə ku usio əmfo dímanle bebi saa. Nnya kama kamaa, usio əmfo tsya əkpə. ²³ Məmə, nnya ni bənkə lə lefe nə bəkpənkə kenke lootaka betsyi ɔkəmə bəbə nkpə, mə nti eto owoe luudi usio əmfo eto usə se mə betidi ekuanse bamə lə lefe ditsyuə, dikefi wə fe kusia?"

²⁴ Nya Yesu díta mbuayə nkə, "Inni nko ini kulaa. Nnyə minkə bianno ditiki nəmfo kasə, itsyise bianno etiki nya nkpe lə Awənisə Kenke Eto Kukuə eto kasə nya binyi Onanto eto əsuəale. Nyaso beta wə bibu. ²⁵ Lə lefe nə bəkpənkə lootakaa, bootsyə fe Onanto eto batənkpe, nyaso bembufi bəsiə nye bəsa. ²⁶ Nya lə bəkpənkə eto businkli kataka əsuə, Moses áwəni lesatsyuə lə Awənisə Kenke Eto Kukuə əsuə itsyi lə biyu eto eyi kpufə nnya dínyə utə əsuə. Onanto lídi wə etiki. Lee biankloma? Mfó ɔwəni nkə Onanto áteyi wə nkə, 'Mə ni Abraham eto Onanto ku Isak eto Onanto ku Yakob eto Onanto tsya.' ²⁷ Nnya kasə ni bənkə betidi ba díkəkpə ebusinkli bəbə nkpə, nya wə kə ni mə Onanto. Fəə mi bínya ɔnukualesu komfo koko!"

Kəfi Eto Oteasa ɔni Áto Yesu Nkə Nte Kəfi Ko Nso Bofe Lə Afi Nnya Kenke Nti?

²⁸ Afi eto oteasa wə dínyə mfó áno etiki nya banle bəteyi. Nya áno nkə Yesu ətə etiki nyamə eto mbuayə kukəno. Nyaso ɔnyí úsu Yesu ɔfə nya ɔto nkə, "Nte kəfi ko ni nko nso bofe lə afi nnya kenke nti?"

²⁹ Mfó Yesu leteyi wə nkə, "Kəfi ko nso bofe ni nko báwəni bənkə, 'Israel eto betidi, bəlo bəno kukəno! Onanto ni bo Onamute, nya Onanto ɔni hā nkpe. ³⁰ Nyaso ele bə ala Onanto wə ni fə Onamute ku fə utu kenke, ku fə ləwəno kenke ku fə

nsusu kenke, ku fə əsuəale kenke.' ³¹ Nya kəfi ko nsi ntəkə lə nkomfo eto kama ni bə, 'Lə fə ɔyimitsyuə fe kase faala fə əsuə.' Kəfi saa ensibə ko ntəkə afi nyamfo kato."

³² Nya osani əmə díta mbuayə nkə, "Oteasa, áteyi nnya kukəno! Lesa nə fáteyi eyifo ɔnukuale bə Onanto ni bo Onamute, wə kama Onanto saa ensibə. ³³ Nya ele bə Utidi saa lə Onanto itsyi lə wə utu ku wə nsusu kenke ku wə əsuəale kenke. Nya ele bə ola wə utiditsyuə fe kase woala wə əsuə. Eləke eso bə utidi di afi ənuə nyamfo, eso bə ufi bebuki ku keditətə bamba utə Onanto."

³⁴ Se Yesu dínyə kasəno ka əsuə osani əmfo leyə útə mbuayə, ɔteyi wə nkə, "Fə alə, ibu səkə ete lə edufə Onanto eto sekakedikə." Nyamfo eto kamaa, kuutsyuə saa mensi kpe ɔkə nkə woato Yesu kulesa tsya.

Nwə Onanto Lékpə ɔhile Utsya.

³⁵ Lefenə Yesu ləke lə Yudafə eto Disumuyo ɔnlə Anantotiki bote mfó, ɔto nkə, "Ntsyə íbə fe afi eto bateasa bamə nlə bəteyi bənkə Utidi wə Nlə Bubə, ábo utsyi Oka David eto kafo? ³⁶ Ləwəno Kenke áwunsəko Oka David áteyi nkə, 'Onanto áteyi mə Onamute nkə, "Siə mfo lə mə kodianí isu ese lefe nə muutə efi fə akpa ətəkə fə balo lə disinti."'

³⁷ Nyalə lə David kosate lə Utidi wə Nlə Bubə bokpo nkə wə Onamutee, nyalə ntsyə íbə fe wə kosate lofo David eto kafo eto ubi budi?"

Nya betidi kpə dínyə banle etiki nnya Yesu nyə ɔnlə budi bəno ku disuəyuə.

Yesu Ékə Betidi Ato Lə Afi Eto Bateasa Ésuə.

³⁸ Se Yesu nlə betidi bamfó asa botee, ɔteyi mə nkə, "Bebe sinini lə afi eto bateasa əsuə. Baala awu kplə bokpe nya baala bəyə kafe kaka betidi luunyə mə bəsiəsə ku dibu. ³⁹ Bala nsiəkə kplə busiə lə Yudafə eto ntsyakə ku lə asakedikə. ⁴⁰ Bələkə bakəbəsia kəho. Kamaa, baalə mə bikə kafo. Nya bato kala

kentsyεε kate əsuə bə beyi Onanto. Mə kotonənə əbəkε ale eso betidi fεfε eto ale!”

Okosiə Okombo Utsyuə Itə Asa Nnya Dídufə Onanto Inə.

⁴¹ Nya Yesu díkənə úsiə lə kedi kətəkɔ lə Disumuyo kaka banlε atabi boko, nya únsi ɔnlε bobε kase betidi nlε bofe kesu kako asa. Batabinyə kpə áko atabi kpə. ⁴² Nya ɔkosiə okombo utsyuə tsya díbə ófε nya úfi atabi sεkε úsu óko.

⁴³ Nya Yesu lékpadi wə bakasebi utsyə nya ótɛyi mə nkə, “Nlε mi bɔtɛyi sitinti minkə lə Onanto eto ənəmii, ɔkosiə okombo əmfo eto atabi nnya ókoo, édufə ənə eso nnya betidi bamfo kenke léko. ⁴⁴ Sitintii, betidi bamfo kpe kɔni kalende. Fεε nnya nte mə eto sεkε ete baboko. Nya usionko əmfo alεε, ite bə okombo ni tsyaa, ufi lesa nə ntə wə kenke úbə óko. Lesa nə ele bə wuufi oya lesa udii, nnya ni lesa nə úfi úbə óko mfo nε.”

13

Yesu Átɛyi Etiki Otɔnsə Utsyiko Lə Yerusalem Eto Disumuyo Eto Boba Isuə.

¹ Se Yesu lεbɔ lə Yudafo eto Disumuyo mfóo, wə bakasebi eto ɔni átɛyi wə nkə, “Oteasa, be aba nnya laanɔ bobε mfo beefi báto diyo kplε nəmfo ku kase baato nii! Dianɔ bobε!”

² Yesu átɛyi wə nkə, “Bεlɔ bebe diyo kplε nəmfo kukɔnɔ, itsyise aba nya b́fi báto ni eto lεε lɔni embubu ditəkə lə ni utsyuə əsuə! Diyo nəmfo kenke eboba lekpo lə kasɔ nnya aba nyamfó kenke looba isensə ekpo.”

Yesu Átɛyi Mba Ntəkəko Wə Nkə Buubə Bənyə Kanyi Balo Mə.

³ Yesu édu úsu úsiə lə Nnuəbi eto Eyi eto Kɔtini komə əsuə. Nya mfóo, úsiə ɔnlε Disumuyo nəmə bobε katsyese. Nya Petro ku Yakobo ku Yohanes ku Andreas hā díbə wə ɔflo nya báto wə bənkə, ⁴ “Onamute, dimamfe ayo nyamfó looba? Tɛyi bo asa nnya luubə lə bote boə lefe nəmə

eboyo bə nkomə eto asa nyamfo ebubə?”

⁵ Nya Yesu lɛtɛyi mə nkə, “Bebe sinini, nya biəntə lə kuutsyuə saa lə ɔwε mi okpe. ⁶ Betidi kpə ebubə lə mɔ diye əsuə nya bɔtɛyi mi bənkə, ‘Nnyə mɔ ni nwə bákpo ɔhile əmə,’ nya bɔɔwε betidi kpə bakpe. ⁷ Nya yenyifo mi bulə lə bənɔ ama eto kɔsɔ lə mi ɔflo nye lə katsyontsyokɔ. Ele bə asa nyamfo eto kakle bə. Tsya inni nnya kasɔ ni bənkə kawunsiə eto kalokɔ eboyo. ⁸ Kasɔ ka ebɔtaka nka lema. Nya sekakedikɔ ka ebɔtaka nka lema. Nsɔ ebutinkə lə kalebe saa, nya kukpensə luubə. Asa nyamfo ebuyifo fe kase kalefo ləənə usionko.

⁹ “Ele bə ibə bə lə mi kosate bimua əsuə bitsyə. Boomuə mi bakpa mi besuko Yudafo eto beninə eto ənəmi. Bɔɔblε mi lə ntsyakɔ. Booləkə mi bənyənsə lə baka ku nsɔ eto beninə eto ənəmi lə mɔ disi eso, nya biɔtɛyi mə ditiki itsyi lə mε əsuə. ¹⁰ Tsya fε kalosəkɔ luubəə, yuubə bə batɛyi kawunsiə eto əsə kenke eto betidi Onanto eto ditiki nəmfo. ¹¹ Nya lə lefe nə bəmuə mi besuko lekpokakpokɔ, biembu disi bətɔnsə itsyi lə lesa nə biɔtɛyi əsuə. Lə lefe nəmə ayoo, lə bɛtɛyi ditiki nə Onanto eto Ləwɔnɔ lookpe mi kɛnye nkə bɛtɛyi. Itsyise inni mi kosate ləəbə etiki budi. Bomu Onanto eto Ləwɔni loote mi lesa nə biɔtɛyi.

¹² “Oyimi ebudu oyimi utə bə balo. Nya antomə tsya luuyifo nko ke ku mə bebi. Bebi ebɔtaka bənyə lə mə antomə əsuə bedu mə bətə bə balo. ¹³ Bookisi mi lə mɔ disi. Fεε utsyuə saa wə luunyə kekleke lə wə bofokanɔ əsuə isu ese kalosəkɔ, Onanto ebuləkə wə utsyiko lə kotonəne ko bətsyə itə babuayifo əsuə.

Yesu Ekə Mə Ato Lə Bule Bo Ləəbə Bubə Isuə.

¹⁴ “Mɔmɔɔ, bifə ato lə bεlɔ bənɔ kukɔnɔ. Lə binyə lesa nə Onanto leekisi nlε bubə lə wə Disumuyo kenke, ka nlε mfo kɔfio bokpe nya dimanle bə εkε mfoo, betidi ba nkpe lə Yuda tsyetsyi besu babio lə atini

əsuə. ¹⁵ Nwə ntəkə lə wə ditsya əsuəə, mensi bu disi nkə woayifə ubə ufi kulesa lə wə diyo. ¹⁶ Utsyuə wə nnyə lə ɔkue membu disi nkə wəsinkli ubə oto nkə wəəbə ufi wə kafia. ¹⁷ Lefe nəmfo ebəkə ale tinti itə besionko ba ni bafondə, nye mba nle bebisambi ba nle bɔyimi. ¹⁸ Bɛlɛ Onanto lekpakpa bə lefe nəmə məntəkə lə leyɔ lefe! ¹⁹ Itsyise bulə bo luubə lə lefe nəmfo, əbəkə ale lesɔ mbo ke dɪkəbə bɔfɛ saa idu lə kawunsiə eto kasɔ ketsyikokɔ ibə ese mi eto lefe nəmfo. Nya bulə bomfo eto okle ensiembubə inyə kulefe. ²⁰ Fɛɛ Onanto əbətɛyi utsyə nkə wuuləkə eyi nyamə ubu. Itsyise lenni nkoo, kuutsyuə saa embubu usiə. Tsyə lə wə betidi ba úkələkə utsyə esoo, wuuləkə lefe nəmə ubu.

²¹ “Nyaso lə utsyuə atɛyi fə nkə, ‘Bebe! Nnyə Kristo mfo,’ nye utsyuə tsya nkə, ‘Nyə wə nkpe mmə,’ mamfo anɔ! ²² Itsyise mba luuyifo mə əsuə fe Kristo nye Onanto eto bənyeləkətidi, kpə ebotaka bənyə. Booyifo ayanisa kpə ku asa nnya nkpe sikpi, itə bə lə boofoo, bɔwɛ Onanto eto betidi ba úkələkə utsyə taa kɔ kulaa tsya bakpe. ²³ Nyaso bimua əsuə bitsyɛ! Ntɛyi mi lesa saa ntɔnsə fɛ lə lefe nəmə lə leyɔ.

Yesu Átɛyi Kase Utidi Eto Ubi Luubə Bio.

²⁴ “Nya lə eyi nnya luutəkə lə bulə bomfo eto kamaa, ‘kofe əmbofa bio, nya kofande tsya lembuyənde. ²⁵ Befandebi ebuyifo fe bɔfankli bɛnlɛ ketsyi kato kəbə kasɔ, nya kato eto asa kenke luutinkə.’

²⁶ “Lefe nəmfo, betidi ebunya mɛ, Utidi Eto Ubi, nle bubə lə asɔmiloku əsuə. Nya muubə ku Onanto eto əsuəale lə diyənde kplɛ əsuə. ²⁷ Nya mootsyese mɔ kato eto batɔnkpe kawunsiə eto akpɔ ana nyamə lə nsu nləkə mɔ betidi ba mɪnkələkə mɪntsyə itsyi lə kawunsiə eto lekpake nəmfo isu ese lə kalosəkɔ ka nse.

Yesu Nkə Kuutsyuə Saa Enyi Lefe Nə Wuusinkli Ubə.

²⁸ “Bekase asa itsyi lə koto əsuə. Lə ibə bə binyə se kuyi komfó lə afanto fɔfɔ buləkəə, eté mi bə kasɔmite əbɔfi. ²⁹ Nko ke lə ibə bə binyə asa nnya mɪntɛyi mi mfo lə kasɔ butsyə ku bubəə, ete biote biə kawunsiə kamfo eto kalosəkɔ əbɔfi nnya ikəbə eyo fə kəsia pɛɛ! ³⁰ Sitinti nle mi bɔtɛyi minkə asa nyamfo kenke ebubə itə fɛ efe nəmfo eto betidi luukpə balo. ³¹ Kato ku kasɔ kenke ebubə kafe. Fɛɛ mɔ ditiki embubə lefe kulefe.

³² “Tsyaa, kuutsyuə saa enyi diyi nye lefe nə asa nyamfo luubə itə, Onanto eto batɔnkpe ku mɔ, Onanto eto Ubi kulaa tsya enyi, enso mɔ Anto hã nyi. ³³ Bebe kukɔnɔ lə bimua əsuə bitsyə itsyise binyi lefe nə nyamfo luubə itə. ³⁴ Mɔ bubə ebuutsyə fe kase osani utsyuə luudu lə wə umə nkə wəəsu kusu, nya óyani wə beyifoyifo utsyə lə diyo. Útə utsyuə saa keyifo ka wuukeyifo. Nnya kamaa, ótɛyi nwə laase wə diyo nkə ɔlɔ ose wə diyo kekleke.

³⁵ “Nko kə ele bə mi tsya muə əsuə binyə. Itsyise binnyi lefe nə mi Oyosate luubə udufə. Yofo bubə bə wuubə ku kakɔmi lefe, nye ntsyetsyi, nye kolensiənto kplɛ ko bekusɛ ləətə kɛnyɛ, nye olesia. ³⁶ Lə ibə bə ubə ofuaa, yanle bə ibə bə ubə unyə mi bɛnlɛ selabe. ³⁷ Lesa nə minle mi bɔtɛyi mfoo, nle nnya bɔtɛyi itə betidi ba ta. Nnya ni bə bimua əsuə bitsyə.”

14

Yudafɔ Eto Batɔnkotɔnko Ákle Bə Bəamua Yesu.

¹ Ibu eyi ənuə fɛ lə Yudafɔ lə bedi mə eyi nnya baakpo Ukpə Ása Bo Jyila ku Nnamfokuã Eto Abolo Eto Eyi, nyna beefi kakloma mə budu lə Egipte. Besumunyə ninə ku afi eto bateasa bətsyuə áke mfó békebu disi lə kusu ko bɔɔye kalokalo bəmuə Yesu balo. ² Bátɛyi lə mə nti bənkə, “Yanle bə ibə nko

læ eyise nyamæ eto lefe. Itsyise lenni nkoo, betidi ebunyæ ɔblo bataka bænyæ bo læ əsuə ibə ekpe bule.”

Uisionko Utsyuə Éfi Nnuabi Bo Laanyi Fifi Ókpo Yesu Lə Disi.

³ Yesu ésu Betania eto umæ læ Simon wə díkefi bufisia únyæ eto diyo. Læ lefe nə Yesu nsi mfó ónlɛ lesa budii, usionko utsyuə wə nle nnuabi bo laanyi fififi eto dituntu nə baakpo alabasta əbə mfó. Baakpo nnuabi bomfó, bo lefo koya tintii bæ naadi. Uisionko əmfó ásini dituntu nəmæ nya ówuninsə nnuabi bomə ókpo Yesu læ disí.

⁴ Nyamfo əlæ betidi ba dínyə mfó. Nya kafo lenyi mə bətɛyi bətsyuə bənkə, “Beso woabiasə nnuabi bomfo nko?” ⁵ Eni ofo mu bote kənyə fe lɛlɛ wɔlɔlɔ eto kayo, ufi usu utə bakombo.” Nyaso bəyənki bákpe wə bákpo wə kudu.

⁶ Nyaso Yesu átɛyi mə nkə, “Beyani wə kpoo! Be so biayani wə læ bəyɛ wə bulə? Lesa sɛɛ úyifo útə mɛ. ⁷ Bakombo kpe mi lenti lefe saa. Nya biofo mə bɔwunsəko læ lefe nə ke beela. Mɔ alɛɛ, inni lefe saa mɔkɛ mi lenti. ⁸ Uisionko əmfó éyifo lesa nə wofɔ buyifo. Úfi nnuabi bomfo ókpo mɛ læ əsuə ólɔ mɛ utsyæ itə muukpə fɛ buubikə mɛ. ⁹ Nlɛ mi bətɛyi sitinti minkə kaka ke boobe Onanto eto ditiki sɛɛ nəmæ letsya læ kawunsiə kamfoo, bɔtɛyi nnya usionko əmfó tsya díyifo mfo kefi kakloma wə.”

Yuda Átɔnɔ Nkə Wuudu Yesu Utə.

¹⁰ Nyaso Yuda Iskariot wə ni Yesu eto bakasebi lefosi inuə bamə eto ɔnii, ésu besumunyə ninə bamə ɔflɔ nkə woote Yesu udi utə mə. ¹¹ Əsuə əyuə mə tinti se bánɔ etiki nnya úbə ótɛyi mə, nya mə tsya lɛtɛyi bæ buutə wə atabi. Nyaso Yuda ákabebe kusu ko wɔɔnyɛ ote mə kase boomuə wə.

Yesu Ku Wə Bakasebi Édi Ukpə Ása Bo Jyila Eto Lesa.

¹² Lə diyi tutɛ læ Nnamfokuã eto Diyididi nə baalo Ukpə Ása Bo Jyila

Eto Asamubi læ mə lekpa əsuə, Yesu eto bakasebi áto wə bənkə, “Se faala fə bɔlɔ butsyə itə Ukpə Ása Bo Jyila eto diyise nəmæ eto budi?”

¹³ Nyaso Yesu əlækə bakasebi inuə læ mə bətsyuə nti nya ótɛyi mə nkə, “Mi bisu umənkpe əmə nya biotsyako utsyuə wə ntsyi ntu ku ɔlɔtsyi. Bitəkəko wə bisu diyo nə əsuə wuudufə. ¹⁴ Nya læ bətɛyi Oyosate əmə biənkə, ‘Oteasa əmə lɛ bətɛyi nkə, te bo diyo nə kafo wonko wə bakasebi luubə bedi mə lesa læ Ukpə Ása Bo Jyila Eto Diyise nəmæ əsuə.’ ¹⁵ Mfóo, woote mi diyo nə lɛmɔ kafo læ diyo nəmæ eto abanslo kaka bálɔ asa bətsyə kukɔnɔ itə bo.”

¹⁶ Bakasebi bamfo édu búsu umə, nya bənyə lesa saa fe kase Yesu lɛtɛyi mə. Nya bəyifo Ukpə Ása Bo Jyila əmfó eto lesa nəmæ bətsyə mfó.

¹⁷ Se ditsyitsyo lefe léyoo, Yesu ku wə bakasebi lefosi inuə bamə ésu mfó. ¹⁸ Nya læ lefe nə bənsi bánlɛ búdi, Yesu átɛyi nkə, “Nlɛ mi bətɛyi sitinti minkə mi ɔni wə bonko wə nle kɔni bokpe læ ɔkpe kedi lesa mfoo, ebote mɛ udi.”

¹⁹ Ditiki nəmfo éyifo mə buɛɛ ku sikpi, nya bətsyiko wə bɔtɔ ɔni, ɔni, bənkə, “Sitinti, nyi miə inni mɔ ni fanlɛ, lee mɔ ni?”

²⁰ Yesu ətə mbuayɛ nkə, “Mi lefosi inuə eto ɔni ni. Nya ni bæ bonko wə nle kɔni bokpe læ ɔkpe ɔni mfo kedi.

²¹ Mɔ, wəə ni Utidi Eto Ubi ebukpə fe kase bəwɔni bákpe læ Awɔnisa Kenkɛ Eto Kukuə əsuə. Fɛɛ ilə mɛ itə futsyə əmə itsyise woəbə ohiã bunyə fefe. Lə nnya ete bánlɛ utsyə əmfóo, eni yɔɔlɛkɛ eso!”

Bonamute Eto Ditsyitsyosa Fɛfɛ.

²² Lə læ lefe nə bánlɛ lesa búdi, Yesu éfi abolo ətsyuə. Nya lefe nə úkasɔ Onanto anii, úbudi nnya wɛlɛwɛlɛ nnya úsie ni útə wə bakasebi. Nya ótɛyi mə nkə, “Befo nyamfo læ bidi. Nyamfo ni mɔ usuə eto sinə nɛ.”

²³ Nya úfi lɛkɔbe ku nte, nya se óso Onanto anii, úfi útə mə nya bənə.

²⁴ Nya óteyi mə nkə, “Nyamfo ni mɔ kɔtɔ ko muufi ntə lə betidi kpə eto disi, ko Onanto luufi uyifo ket-syue fɔfɔ lə wə ku wə betidi eto nti. ²⁵ Lə ɔnukualɛ əsuəə, mensiəmbunə nte fɔfɔ bomfo bio, isu ese lefe nə muunə nte fɔfɔ bomfo eto okle lə Onanto eto sekakedikɔ.”

²⁶ Nya bése kusə béfi bátəsə Onanto nya bédu bésu Nnuəbi eto Eyi eto Kɔtini.

Yesu Áteyi Utsyá Nkə Petro Eboni Wə.

²⁷ Mfó Yesu leteyi wə bakasebi nkə, “Mi utsyuə saa ebutsyetsyi óyani mə utsyə. Itsyise Onanto áteyi lə Awɔnisa Kɛnkɛ Eto Kukuə əsuə nkə, fe kase bəwɔni bətsyə bə ‘Moolo nwə laase basamu bamə, nya wə basamu luusənsə.’

²⁸ Fɛ lə ntaka ntsyi lə ɔkɔmə mbəə, mɔɔtɔ mi nsu Galilea.”

²⁹ Nya Petro leteyi wə nkə, “Mɔ alɛ məmbutsyetsyi ndu fə lə ɔfɔ kulefe, lə ibə bə bafɛfɛ kenke ebuyifo nko kulaa tsya.”

³⁰ Yesu áteyi Petro nkə, “Nlɛ fə bɔteyi sitinti minkə fɛ ukusɛ luutə kenye dinuəfə lə kətsyə kamfoo, fə kosate əbɔni mə sitsyə.”

³¹ Petro esi óse wə uyi óka ntamu óteyi nkə, “Lə ibə bənkə balo bonko fə tsyaa, məmbɔni fə nteyi minkə minyi fə.” Nnya ke wə bakasebi bamə tsya leteyi nɛ.

Yesu Áto Ola Lə Bulə Əsuə Lə Getsemane.

³² Nya bédu Getsemane. Nya Yesu leteyi wə bakasebi nkə, “Bisiə lə kasɔ mfo lə nsu nto ola.” ³³ Nya ókpa Petro ku Yakobo ku Yohanes óyenko. Nya se lesa nə nlɛ wə bubə lə əsuə nlɛ wə bulə esoo, ³⁴ ótsyi ówininsə nya óteyi mə nkə, “Nyamfo lɛ mə bulə lə utu ku kanyinyənyə itə ukpə. Bianlabe selabe. Biɔnyə bisəkə mə mfo.”

³⁵ Se ónyi úsu sɛtɔ sɛkɛɛ, ókpo lə kasɔ nya óto ola ólɛ wə anto lekpa nka, “Lə yuuyifo fə lelabbii, nyalɛ tə bulə bomfo lə bofe mə.”

³⁶ Nya óteyi nkə, “Mɔ Anto, Onanto!

Aafo lesa saa buyifo. Lə aalaa, nyale takasə bulə bomfo lə mə əsuə. Tsyə inni lə mɔ lelabbii əsuə bomu lə fə lele əsuə.”

³⁷ Lefe nə úsinkli úbə wə bakasebi itsyə bamə ɔfɔɔ, úbə únyə nkə bálabe selabe. Nya ótɔ Simon Petro nkə, “Simon, selabe fanlɛ? Əmbofo ənə butəkə lebombosɔɔ lɔni kplon tsya ete?” ³⁸ Nya óteyi mə nkə, “Bitəkə ənə bisii bıkato ola bə biəmbudufə lə botoo kabe əsuə. Lɛwɔnɔ nəmə lɛ bola, fɛɛ əsuəalɛ əmbə.”

³⁹ Úsinkli úsu bio nkə weesu oto ola fe ditutɛ kɛ. ⁴⁰ Úsinkli úbə wə bakasebi ɔfɔ bio nya usi úbə únyə nkə bəsi bálɛ selabe. Bánlɛ mə ənəmi bofo buminkli. Nya bántɛ lesa nə bɔteyi wə lə nnya əsuə.

⁴¹ Se úsinkli úbə ditsyəfəə, ótɔ mə nkə, “Bola bela biə bialabe bitsyə ɔnwɛ? Isii, betaka! Lefe nəmə eboyo. Bebe! Ubə mɔ, Onanto eto Ubi, bufi kakpe babuayifo eto ani. Bebe məə, se baankpee kusu banlɛ bubə. ⁴² Betaka lə busu bɔtsyako mə. Bebe nwə dífi mə ókpe mə lə ani nlɛ bubə.”

Bəmuə Yesu.

⁴³ Mə ku Yesu si bənyə mfó bálɛ etiki fɛ Yuda wə ni lefosi bakasebi inuə bamə eto ɔni díbə. Besumunyə ninə ku afi eto bateasa ku umə əmə eto beninə kpə ətəkəko wə bəbə. Bətsyi keyi ku nlanle.

⁴⁴ Nwə dídu wə útə mfóo, ébɔteyi betidi bamfo utsyə nkə, “Utidi wə biunyə muusiəsə mfɔ lə kolaa, wə ni nwə əmə nɛ. Bimua wə, lə bekpa wə bidunko.” ⁴⁵ Nyaso se Yuda lɛyɛ úsu útu Yesu, ókpadi wə nkə, “Oteasa!” Nya ófɔ wə lə kola. ⁴⁶ Nyaso bəmuə Yesu nya bákɔbe wə kekkele. ⁴⁷ Nya mba dínyə lə Yesu ɔfɔ eto ɔni díləkə wə kalanle nya óla Usumunyə Ninə Kenke eto odomunyə eto koto.

⁴⁸ Nya Yesu letɔ mə nkə, “Beso ele bə bitsyi keyi ku nlanle fɛ lə bibə bimua mə lə əsuəalɛ əsuə fe uyu mini? ⁴⁹ Bo ku mi ete lɛkɛ lə Disumuyo mfó diyi saa, nya minke mfó minkate Anantotiki nyamə mfó tsya

bíømmuə mə. Bə lə kase Onanto eto Awɔnisa Kenke Eto Kukuə ləteyi utsyəə, lə ibə itə nko.”⁵⁰ Nya wə bakasebi kenke ditsyetsyi báyani wə bətsyə.

⁵¹ Lə lefe nəmə mfoo, okosobi utsyuə wə nti kafia əsuə ntəkəko wəə, ənyə lesa nə kenke díbə. Bama-manyə bamə ála lə bəmuə okosobi əmfo. Fə ini wə kafia ete bákɔbe, nya ókpɔ⁵² óbɔ mə lə ani. Nya útsyətsyi údu leyaleya. Nya óyani wə kafia ókpə mə lə ani.

Bákpa Yesu Bésuko Yudafo Eto Beninə Eto Ənəmi.

⁵³ Nya bákpa Yesu bésuko Usumunyə Ninə Kenke eto diyo. Mfó nya besumunyə beninə bamə ku umə eto beninə ku afi eto bateasa létsya bénsi. Mə ni Yudafo eto beninə.⁵⁴ Petro ətəkəko mə kama kama nya úsu údufə lə usumunyə ninə eto diyo nəmə. Nya úsu úsiə lə bamamanyə bamə ɔflo ónlə ute bɔyifə.

⁵⁵ Besumunyə ninə ku Yudafo eto beninə kenke ba dísiə mfó ákplatsya babe lə bofo kabua kətsyuə bunyə lə Yesu əsuə lə bayə bəmuə wə balo. Tsya bəmfo kabua saa bunyə lə wə əsuə.⁵⁶ Betidi kpə əbə bedi etiki bətəyi bidia lə wə əsuə, tsyaa mba díbə eto etiki áta ibu lə bətsyuə əsuə.

⁵⁷ Nya bətsyuə létaka bətəyi nya bala wə kenye bənkə,⁵⁸ “Bɔnɔ bə óteyi nkə, ‘Mooba Onanto eto Disumuyo nə báto mfo, tsya lə diyi tsyəfə əsuəə, muusinkli nto lebamba nə bémfi betidi eto ani báto.’ ”⁵⁹ Fəə mə tsya eto etikididi mánkate ku mə bətsyuə eto ale.

⁶⁰ Usumunyə ninə kenke átake únyə lə mə nti nya óto Yesu nkə, “Anle etiki nnya banle bɔto bɔnɔ? Embutə mbuayə? Be nkpe fə fɔɔteyi?”⁶¹ Tsya Yesu édi bi, wémfə kenye óteyi kulesa.

Usumunyə ninə kenke əmfo esi óto wə nkə, “Fə ni Nwə mə Bákpo ɔhile, Onanto əmə boatesə eto Ubi?”

⁶² Yesu áteyi wə nkə, “Mɔ ni. Nya biuunyə Utidi Eto Ubi se unsi lə Əsuəaletidi Onanto eto kodian. Nya biunyə se unsi lə asɔmiloku utsyi kato ɔnlə bubə!”

⁶³ Lə lefe nəmfó tututuu, Usumunyə Ninə Kenke əmfo kosate ko léfuadi wə awu ku leblofi óteyi nkə, “Fənkə bee? Badansiə sa nńsife itə bo bio itsyi lə mba nyə mfo kama!⁶⁴ Údi mbusiotiki únyə lə Onanto əsuə! Ntsyə binyə lə wə əsuə?”

Nya məmble letɔnɔ bálo wə dikpi bə ele bə ukpə.⁶⁵ Mə nti eto bətsyuə étsyiko ntufə butufə kákpo Yesu. Nya bákple wə ənəmi nya bətsyiko wə bɔsɔ. Nya bánle wə bɔteyi bənkə, “Teyi bo futsyə lesɔ fə!” Nya bamamanyə bətsyuə lékpa Yesu bédunko, nya básɔ wə lə atosi.

Petro Étudi Kenye Lə Yesu Əsuə Nkə Unyi Wə.

⁶⁶ Lə lefe nəmfó, Petro ébubə úsi lə Usumunyə Ninə Kenke əmə eto diyo fə usiobi wə nkpe wə lə ɔflo díbə.⁶⁷ Lefe nə únyə Petro nsi lə uté ɔflo ɔnlə wə bɔyifəə, óteyi wə nkə, “Fintsya ébutəkəko Yesu Nasaretnyə əmə ənyə!”

⁶⁸ Nya Petro dítudi kenye óteyi nkə, “Bee? Mánno lesa nə fanle bɔteyi mfo eto kasɔ!” Nya ótake údu úsu únyə lə kesia ɔflo. Kase óyo kesia kamə ko ukusə ko dítə kenye.

⁶⁹ Usiobi əmfo esi úbə mfó úbə óbe wə, nya usi útsyiko betidi ba dínyə mfó bɔteyi nkə, “Osani əmfo eyifo mə nti eto ɔni!”⁷⁰ Tsya Petro esi útudi kenye nko ke.

Yankle fə mba nyə mfó ləteyi wə bənkə, “Yanle bə ani fə enni mə ɔni, itsyise fintsya etsyi Galilea eto kasɔ.”

⁷¹ Nya Petro léfa óteyi nkə, “Ekpe lə Onanto bə lə sidia minle bɔteyi, lə unə mə koto! Minyi utidi əmə əsuə benle etiki budi ketsyiko mfo!”

⁷² Lamfolamfo, ukusə ko disisi útə kenye dinuəfə, nya Petro lékloma nkə Yesu áteyi wə nkə, “Fə ukusə luutə kenye dinuəfəə, əbutudi kenye

sitsyæ fə enyi mɛ.” Nya ílæ Petro læ utu nya úwi keku.

15

Bákpa Yesu Bésuko Pilato ɔflɔ Læ Bakponko Wə Lekpo.

¹ Olesianto əmfóo, besumunya ninə, átsya ku Yudafo eto beninə ku afi eto bateasa ku Yudafo eto batɔnkotɔnko kenke. Se béfi nsusu læ etiki nyamə əsuə ku kase bɔɔyɛ ku nnya. Bákple Yesu nya bákpa wə bésuko Aba eto Unyɛsiə Ninə itə Romafɔ eto Aba wə baakpo Pilato ɔflɔ.

² Mfóo, Pilato átɔ Yesu nkə, “Fə ni Yudafo eto Oka?”

Yesu áteyi wə nkə, “Ee, læ kase fanlɛ bɔteyi.”

³ Besumunya ninə bamə ála etiki kpə bətəkə Yesu. ⁴ Nyaso Pilato esi ótɔ wə nkə, “Ɛmbuləkə kɛnyɛ læ etiki saa əsuə? Tsyue koto lanɔ etiki nnya banlɛ bɔteyi læ fə əsuə!”

⁵ Tsyə, Yesu ménsiteyi kulesa, nyaso iyifo Pilato yanii!

⁶ Lefe saa læ eyo nkomə eto diyi-didi əsuə, iyifo Pilato eto lekpa nə ókayani betidi bua ba bákpe læ diyo eto ɔni wə bála kətə mə. ⁷ Lə lefe nəmfóo, bəmuə osani wə baakpo Baraba bákpe le diyo. Úyifo futsyæ ləkɛ læ betidi ba létaka bənyə læ Romafɔ eto Aba əsuə nti. Nya læ kudu ko bákpo bələ betidi ku betidi ba bálo esoo, bəmuə wə ku mba dítəkəkə wə bákpe læ a Aba eto diyo. ⁸ Nyaso se betidi kpə díbə bátisya, báteyi Pilato bənkə okloma kase wəənyə mba baakpe læ ayo kaminsə fe kase wókala buyifo lɛlɛ saa.

⁹ Ɔtɔ mə nkə, “Bela biənkə nyani Yudafo eto Oka əmə ntə mi?”

¹⁰ Pilato átɔ mə nko itsyise óte nkə kekisi əsuə eso besumunya ninə lékpa Yesu báboko wə ɔflɔ. ¹¹ Nya besumunya ninə bamə lídi betidi bamə bákpe bənkə báteyi Pilato bənkə, óyani Baraba bomu utə mə.

¹² Pilato esi údi betidi eto ditsyukpa nəmə etiki nya ótɔ mə nkə,

“Be bela biə nyifo ku utidi əmə biakpo biə Yudafo eto Oka mfo?”

¹³ Nya báfa báteyi wə bənkə, “So wə læ uyikabie əsuə!”

¹⁴ Pilato átɔ mə nkə, “Nte kabua ka úyifo eso?” Tsyə, məmblɛ esi báfa bembembe báteyi bənkə, “So wə amanklasə læ uyikabie əsuə!”

¹⁵ Se Pilato léla nkə weeyifo læ mə lelabi əsuə esoo, óyani Baraba útə mə. Nya útə béfi kekuefiofio bábɛ Yesu, nya úfi wə ókpe læ bamamanyə eto ani nkə besu baso wə bamanklasə læ uyikabie əsuə.

Bamamanyə Bamfó Ákpe Yesu Kofani.

¹⁶ Bamamanyə bamə ákpa Yesu bésuko Aba eto Unyɛsiə Ninə eto diyo nya bákpadi bamamanyə fɛfɛ bə bəbə mfó. ¹⁷ Nya béfi kafia sia eto awu bákpe Yesu fe Oka nya bəyifo biyu eto lekpakpa bėti wə læ disi fe lekankpakpa. ¹⁸ Nya banlɛ wə kɔfio bokpe ákatɛyi bənkə, “Yuu, yuuduu, Yudafo eto Oka læ usiə nkpə kentsyɛɛ!” ¹⁹ Básɔ wə læ disi ku lekete nya bétufə ntufə bákpo wə læ əsuə. Nya báse akonki læ wə ɔflɔ bákpe disi kasɔ ku dibu bətə wə. ²⁰ Se bəmə wə nya bákpe wə kofani bəlosə, bələkə awu sia nyamə læ əsuə nya bésinkliko nnya ókpe kɔ bákpe wə. Nya bákpa wə bésuko kaka bɔsɔ wə bamanklasə læ uyikabie əsuə.

Básɔ Yesu Bámanklasə Lə Uyikabie Ɛsuə.

²¹ Lefe nə bántɔɔ, bátisyako osani wə baakpo Simon wə ditsyi dibutu óntɔ læ Yerusalem. Nyaso bamamanyə bamə áhiɛ wə bənkə ɔwunsəkə Yesu læ utsyinko wə uyikabie əmə. Simon əmfó etsyi Sireni eto kasɔ, nya wə bebi ni Aleksandra ku Rufo. ²² Bákpa Yesu bésuko kaka baakpo Ditidisikəbe. ²³ Mfó bətə wə nte bo bátisyakasə ku kofa ko loobokosə kanyinyənyə kamə kasɔ bə unə, fɛɛ Yesu áni wənə. ²⁴ Nnya kamaa, bamamanyə bamə ásɔ wə bámanklasə læ uyikabie əsuə. Nya

béfi afetu bákpo báse læ bate lekpa nã luutu utsyuã saa fẽ bésense awu nyamã bõtã bõtsyuã.

²⁵ Bãso wã bamanklasã læ uyikabie æsuã læ olesia æmfó eto abombo òwònbã lefe. ²⁶ Nya bãwõni asa læ otabo kãkã æsuã bãso læ wã disi kato nnya nle bote lesa nã eso bãlo wã ni bãnã, “Ïnyã Yudafo Eto Oka.”

²⁷⁻²⁸ Nya bãso beyu inuã tsya læ eyi æsuã bãwunsã læ Yesu æsuã. Òni áfaka læ wã kodiania eto kutsyã nya òni tsya léfaka læ kãmãni.

²⁹ Mba kenke leyẽ mfó bafe étinkasã mã esi bákpe Yesu kãfiã bãtãyi bãnã, “Èhẽ! Ìnni fã létãyi fã eboba bo Disumuyo kplẽ akpo læ kasõ esinkli ato kã læ eyi ætsyã æsuã kãkã? ³⁰ Yifã æbã kasõ læ ælakã fã æsuã etsyiko ukpã eto ani læ bobẽ!”

³¹ Nko kã basumufõ ninã ku afi eto bateasa bamã tsya díma wã bãtãyi mã bõtsyuã bãnã, “Úlakã betidi bamba utsyiko læ ukpã æsuã, fẽ wembofo wã æsuã bulakã ketsyiko læ ukpã æsuã! ³² Lã wã baakpo Israelfõ eto oka, wã ni Kristo æmã, wã Onanto Lékpõ Òhile Utsyã sitintii, ulakã wã æsuã læ òyifã læ uyikabie æsuã ubã kasõ bã læ bofo bõnõ!” Betidi inuã ba bãso bafakasã læ eyikabie æsuã ku Yesu mfõ, tsya áka wã.

Yesu Ìkpã.

³³ Se éyo kakõmi lefee, kasõ mfó kenke ko léna. Nya ítsyã nko ísu ése abombo etsyã. ³⁴ Nya læ lefe nãmfõ, Yesu áfa bembembe ótãyi nkã, “Eli, Eli, lama sabaktani?” Etiki nyamfo eto kasõ ni bã, “Mõ Onanto, mõ Onanto! Beso fáyani mẽ fãtsyã?”

³⁵ Betidi bõtsyuã dínyã mfó áno lesa nã ótãyi, nya bãtãyi bõtsyuã bã, “Ólẽ Onanto eto Unyelãkãtidi Elia bokpadi.”

³⁶ Mã òni étsyetsyi úsu úfi okosa wã bákpe læ ntã eto sonkpe æsuã nya óbesã wã kato ku uyi útã Yesu nkã unã. Nya ótãyi bafefã nkã, “Biñyã læ bobẽ! Bitã læ bobẽ læ Onanto eto

Unyelãkãtidi Elia ebubã ulakã wã utsyiko læ uyikabie komfo æsuã!”

³⁷ Nya Yesu léfa bembembe nya úkpã.

³⁸ Lã lefe nãmfõ æsuã tutuutuu, kafia kplẽ ka léfakanya kãti Yudafo eto Disumuyo eto Kãkãkã Kenke eto ænãmii, léfuadi læ akpa ænuã itsyii kato ibã kasõ.

³⁹ Nya se omamanyã ninã wã dínyã læ uyikabie æmã òflo lenõ Yesu eto bofa nya únyã kase úkpã, ótãyi nkã, “Sitinti utidi æmfo eyifo Onanto eto Ubi.”

⁴⁰ Besionko bõtsyuã tsya ænyã kãsesã bákabe. Maria Magdalene ku Salome ku Maria nwã eto bebi ni Yakobo kãkã ku Yosef, akã mã lenti. ⁴¹ Lefe nã Yesu lãkã læ Galileaa, mã dítakãko wã bákawunsã ko wã nã. Besionko bamba kpã ba dítakãko wã bẽsu Yerusalem tsya ænyã mfó.

Bébikã Yesu.

⁴² Asa nyamfo æbã læ diyi nã bãmuã æsuã itã bã læ kofe edufã diyoo, læ bedi Ònwẽditsyãyi eto diyi. Nya se kale nle boloo, ⁴³ Yudafo eto okponkpo òni wã baakpo Yosef wã ditsyi Arimatea eto uninã, ákpã òkã úsu únyã Pilato. Yosef éyifo Yudafo eto Uninã kplẽ wã lãkã dibu nya úkabe kusu itã Onanto eto Sekakãdidi eto bubã. Se óyo Pilato òflo, ólẽ wã lekpa kã nkã utã wã kusu læ usu ulakã Yesu eto òkã æmã usu ubikã fẽ læ eyo Ònwẽditsyãyi æmã. ⁴⁴ Se Pilato lenõ nkã Yesu ébukpã kokoo, íyifo wã naa. Nyaso ókpadi wã omamanyã ninã wã dínyã læ etsyuesa nyamfõ eto kenye, nya ótã wã læ sitinti ini bã Yesu ébukpã koko. ⁴⁵ Nya se uninã æmfo létãyi wã nkã ònukuale inii, Pilato ætã Yosef kusu nkã usu ulakã òkã æmã.

⁴⁶ Nya Yosef dísu ulakã Yesu eto òkã nya úfi kafia kpaa fãfã ka óya úmli wã. Nya úfi wã úsu úbikã læ kudi ko bãlakã læ koba kãmia bõtsyã koko læ kotini òflo. Nya útã nkã baminansã leba kplẽ loni beti læ kudi komã eto kenye. ⁴⁷ Lã lefe nãmfõ,

Maria Magdalene ku Maria wə ni Yosef eto ambe ənyə mfó nya bábe kaka bébikə Yesu eto ɔko əmə.

16

Yesu Átaka Utsyi Ɔkɔmə.

¹ Kəsiasə eto ditsyitsyoo, lefe nə békedi Ɔnweditsyayi bálósə, Maria Magdalene ku Maria wə ni Yakobo eto ambe ku Salome ésu báya nnuəbi bo laanyi fififi bənkə beesu bediki Yesu eto ɔko. ² Nyaso se kale dísiə kəsida eto olesiaə, bataka bésu kudi komə eti.

³⁻⁴ Se bántɔɔ, bákato mə bətsyuə bənkə, “Owoe buunyə ləminansə leba kplə nəmə lə kudi komə eto kənyə utə bo?” Bato mə əsuə nko itsyise leba nəmə amɔ tinti. Nya se bésu bédufə mfóo, bənyə bənkə futsyə ébubə óminansə leba nəmə lə mfó. ⁵ Nyaso se bédufə kudi komə kafoo, bənyə okosobi utsyuə se únsi lə kodian. Nya ónkpe awu nnya diflubi futututu! Difufu əmuə mə.

⁶ Nya okosobi əmə ləteyi mə nkə, “Biante sikpi! Nyi minkə Yesu Nasaretnyə əmə bənle bəbɛbɛ, nwə básɔ báfakəsə lə uyikabie əsuə. Umbə mfo! Ótaka okpe nkpə! Bebe! Mfo bálabesə wə nɛ. ⁷ Nyaso bisu bəteyi wə bakasebi ku Petro tsya biənkə, ‘Yesu tɔ mi sɛtɔ, ɔtɔ lə Galilea. Mfó ti biunyə wə fe kase óteyi mi utsyə.’ ”

⁸ Nyamfo ákpe besionko bamə difufu, nya bədu lə kudi komə ɔflo ku ketinkə, bante lesa nə beeyifo, nya bákpe etsyi ani. Kase bənkpe lə kusu bántɔɔ, bánteyi kuutsyuə kulesa, itsyise sikpi əmuə mə.

Yesu Əlakə Əsuə Óte Maria Magdalenyə.

⁹ Se Yesu létaka utsyi ɔkɔmə Kəsida komfo eto olesiaə, utidi tute wə úləkə əsuə óte ni Maria Magdalenyə, nwə əsuə óla awɔnɔ bua akuanse utsyiko lə lefe nə ditsyuə əsuə. ¹⁰ Úsu óteyi Yesu eto bayetsyuə ba nle nku buwi lə wə ukpə əmə eso. ¹¹ Nya se Maria ləteyi

mə nkə Yesu kpe nkpə nya únyə wə, bámfo wə báno.

Yesu Əlakə Əsuə Óte Bakasebi Inuə Bətsyuə Lə Kusu.

¹² Nyamfo eto kamaa, Yesu əlakə əsuə óte bakasebi inuə lə lefe nə bánye lə kusu bántɔ. Fɛɛ bənyə wə bətsyə lekpo mlə. ¹³ Kama se bésu batee, bésinkli bésu bəteyi bafɛfɛ. Tsyaa, mbamə māmfo mə báno.

Yesu Əlakə Wə Əsuə Óte Bakasebi Lefosi Ɔnwɛ Bamə.

¹⁴ Fɛfɛfɛ, Yesu əlakə wə əsuə óte wə lefosi bakasebi ɔnwɛ lə lefe nə bənsi bánle budi. Nyaso únyenki ókpe mə lə kase mə bəfokanɔ ləmbə ale, nya betidi ato fefe, se bamfó betidi ba díkənyə wə se ótaka utsyi ɔkɔmə úbə nkpə bofo kanɔ.

¹⁵ Ɔteyi mə nkə, “Bisu kawunsiə kenke lə bebe Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə ditsya bitə betidi ba kenke. ¹⁶ Utidi wə lefo Ditiki Sɛɛ nəmfɔ ɔnɔ nya utə bəəfləsə wə ntuu, Onanto ebufi wə abua ɔtsyə wə. Nya utidi wə dimamfo ɔnɔɔ, Onanto embofo wə. ¹⁷ Nya Onanto ebutə bəfokanɔfɔ lə mɛɛ, əsuəale beyifo ayanisa kpə. Boola awɔnɔ bua lə mɔ diye əsuə. Bɔɔteyi belebele kpə bia benyi. ¹⁸ Nya lə bəmuə owa nye bənə kenii, yembuyifo mə kabua saa. Lə bətəkə befimfi anii, boomuə ale.”

Onanto Akpa Yesu Usuko Kato.

¹⁹ Lefe nə Bonamute Yesu dídi mə etiki ólosə mfó eto kamaa, Onanto étsyi wə úsuko kato kaka wuunsi lə kakpləkɔ lə wə Anto ɔflo lə kodian. ²⁰ Nya wə batənkpe létsyilama nlebe saa kenke bəteyi Ditiki Sɛɛ nəmə. Nya Onamute əmə dísiə ko mə ówunsəko mə nya bəyifo ayanisa nnya lete bə mə ditiki nəmə eyifo ɔnukuale eyɛ lə ayanisa kpə nnya bəyifo əsuə.

LUKA Ditiki Sɛɛ Nə Luka Lɛwɔni

¹ Mɔ ɔyimisani Tiofilo, betidi kpɛ ákplatsya kase boofɔ, lɛ bawɔni lesa saa nə díbɛ lɛ bo nti bɛtsyɛ. ² Bɔwɔni nnya fe kase betidi ba dínyɛ asa nyamfó letɛyi bo idu lɛ nnya kasɔ ketsyikokɔ nya bábe Onanto eto Ditiki nɛmɛ letsya báte tsya. ³ Nyaso, Tiofilo lala, se míndufɛ lɛ asa nyamfo mínto nnya mímbɛ kenke idu lɛ kasɔ ketsyikokɔ ke esoo, mfi nsusu lɛ nnya əsuə minkɛ ɛlɛkɛ bɛ nwɔni asa nyamfo lɛ ekpa ɛyɛ lɛ kusu əsuə mfi ntɛ fɛ. ⁴ Nlɛ nyamfo buyifo nko bɛ lɛ ənyɛ ɔnukualɛ eto ditiki nɛmɛ bɛ lɛ ate asa nnya báte fɛ.

Báteyi Yohanes Ntufləsətidi Eto Bole Bɛtsyɛ.

⁵ Lɛ lefe nə Herodes lídi seka lɛ Yudea eto kasɔ əsuə, Onanto eto usumunyɛ utsyuə wɛ baakpo Sakaria akɛ mfó. Ɔbɔ utsyi lɛ be-sumunyɛ ba lɛtɛ kedi eto dítsyukpa nə baakpo Abia əsuə. Sakaria eto usiə wɛ baakpo Elisabet tsya ábɔ utsyi lɛ Onanto eto Usumunyɛ wɛ baakpo Aaron éto kafo əsuə. ⁶ Usɛ ku usiə bamfo əsiə nkpɛ sɛɛ lɛ Onanto eto lelabi əsuə. Nya béyifo lɛ wɛ afi kenke əsuə kukunɔ. ⁷ Ubi saa manke mə, itsyise Elisabet anle. Nya mə inuə bamɛ tsya ébobe báfe.

⁸ Diyi lɔnii, Sakaria akɛ lɛ Yudafo eto Kedikətəkɔ ɔlɛ wɛ Kesumuy-ifo buyifo itsyise wɛ dítsyukpa itu. ⁹ Nya lɛ mə kesumu eto lekpa əsuə, bákpo básɛ bənyɛ bɛ Sakaria ni nwɛ əsuə ítəkɛ. Nyaso wɛ ni nwɛ bəlɛkɛ bɛ usu otonsɛ elufui utɛ Onanto lɛ Kedikətəkɔ eto leba nɛmɛ əsuə. Mfó nya údufɛ Yudafo eto kedikətəkɔ kamɛ. ¹⁰ Nya lefe nə ɔkɛ mfó ɔnlɛ elufui botonsɛ, betidi fɛfɛ ənyɛ lɛ lekple bale ola boto.

¹¹ Mfó Onanto eto ɔtɔnkpe utsyuə wɛ dínyɛ lɛ kaka ɔnlɛ elufui botonsɛ

eto sediani dílɛkɛ əsuə óte wɛ. ¹² Se Sakaria dínyɛ wɛ, óyakla nya óte sikpi tinti. ¹³ Fɛɛ Onanto eto ɔtɔnkpe emfó átɛyi wɛ nkɛ, “Sakaria, mante sikpi! Onanto áno fɛ olatoto, nya fɛ usiə Elisabet ebole ubisaibi utɛ fɛ. Nya fuutəkɛ wɛ diye fɛnkɛ Yohanes. ¹⁴ Lɛ wɛ bole əsuə, ebunyɛ disuəyuə tinti. Nko ke tsya betidi kpɛ luunyɛ disuəyuə nɛ. ¹⁵ Woofiani utidi kplɛ lɛ Bonamute eto ənɛmi. Yanle bɛ unɛ ntɛ bo nkpe ale nye ntɛ saa eto okle tsya. Nya idu lɛ wɛ lelefe, Lɛwɔnɔ Kenke ebusiə ko wɛ. ¹⁶ Nya ɛyɛ lɛ wɛ əsuə, Israel bebi ebusinkli bəbɛ mə Onamute Onanto ɔflo. ¹⁷ Wɛ ni nwɛ lɔtɔ Bonamute eto bubɛ lɛ əsuəale ku utu bokpe əsuə fe kase Onanto eto Unyeləkətidi Elia dítsyɛ. Nya wuutɛ diyuə luubɛ bebi ku antomɛ nti. Nya wuunɛ koto tsyuetsyue okpe lɛ betidi ba ditidi ato əsuə bɛ lɛ bekefi nsusu sɛɛ bayɛ lɛ kusu əsuə lɛ mə asayifoyifo əsuə. Nyamfo luutɛ Bonamute eto betidi lɛ básɛ bakabe kusu itɛ wɛ bubɛ.”

¹⁸ Mfó nya Sakaria létɔ ɔtɔnkpe əmfó nkɛ, “Be luutɛ bɛ mfo nyamfo nno? Itsyise mbobe mfiani uninəsɛ nya mɔ usiə tsya díkafiani uninəsiə.”

¹⁹ Lɛ nnya əsuə ɔtɔnkpe əmɛ ətɛ mbuayɛ nkɛ, “Mɔ ni Gabriel wɛ ləənyɛ lɛ Onanto eto ənɛmi. Wɛ létsyese mə nkɛ ntɛyi fɛ Ditiki Sɛɛ nɛmfo. ²⁰ Fɛɛ ámamfo mɔ kɛnyɛ eto dikiti nɛmfo áno. Ite bɛ ámamfo ano tsyaa, yuubɛ itɛ lɛ lefe nə Onanto dítsyue útsyɛ əsuə. Se fámamfo áno eso ebofiani ɔmumu isu ese lefe nə diyi nɛmɛ léyo fɛ fɛ odiakami looyankli edi etiki.”

²¹ Lɛ lefe nə asa nyamfo kenke díbɛ, íyifo betidi ba kenke dínyɛ bensekɛ Sakaria lɛ lekple mfó yanii, itsyise bántɛ lesa nə eso éfo wɛ lefe kpɛ nko lɛ Yudafo eto kedikətəkɔ kamɛ nko. ²² Se ɔbɔ úbɛ lekplee, wénsifo mə etiki budinko. Nyaso bənyɛ bɛ únyɛ buləkəkate butsyue lɛ Yudafo eto kedikətəkɔ mfó. Nyaso

ónnle etiki bofo budi nɛ, ini ani ete úfi ónle mə etiki budi.

²³ Se Sakaria eto kesumu eto lefe léloo, úsinkli úsu diyo. ²⁴ Nyamfó eto kamaa, Elisabet ésu óle kafo, itə eso wénsikabɔ kesu umə biɔ. Nya ókula əsuə itə afa anɔ sɔɔ. ²⁵ Lə nnya eso Elisabet áteyi nkə, “Mómɔɔ, be asa nnya Bonamute díyifo útə mɛɛ, nya úləkə kofani lə mɛ əsuə lə betidi ba kenke eto ənəmi.”

Báteyi Yesu Eto Bole Bətsyá.

²⁶ Lə Elisabet eto kafolɛle eto kofa kuande əsuə, Onanto átsyese wə ɔtɔnkpe Gabriel nkə usu umə wə baakpo Nasaret lə Galilea eto kaso. ²⁷ Onanto eto ɔtɔnkpe əmfo étsyi kenye úsuko kebite ka bátɔ bətə osani wə baakpo Yosef wə ditsyi Oka David eto kafo. Kebite kamə eto diye ni Maria. ²⁸ Onanto eto ɔtɔnkpe əmfo əbə Maria ɔflo nya óteyi wə nkə, “Nsiəsə fə lə diyuə əsuə! Fəə bənə kafo! Bonamute si ko fə.” ²⁹ ɔtɔnkpe əmfo eto kenye ka óboko éyifo Maria yanii, nya itə wə disibubu lə kəsiə kamə əsuə. ³⁰ Lə nnya əsuə ɔtɔnkpe əmə áteyi wə nkə, “Maria, mante sikpi. Onanto ənə fə kafo tinti. ³¹ Ebɔle kafo nya foole ubisaibi, nya fuutəkə wə diye fə Yesu. ³² Wofo diye tinti nya bookpo wə bə Onanto wə ni Ɛsuəalenyə Kenke eto ubi. Nya Boanto Onanto luutə nkə ubi əmə di seka fe wə ona Oka David ke. ³³ Nya wuudi seka lə Yakob eto kafo eto bebi əsuə isu manlo manlo. Nya wə sekakedikɔ embolo kulefe kulefe.”

³⁴ Lə nnya əsuə, Maria áɔ ɔtɔnkpe əmə nkə, “Ntsyə nyamfo lofo bubə kətə, se minyi osani?”

³⁵ Onanto eto ɔtɔnkpe əmə ətə mbuayɛ nkə, “Ləwɔnɔ Kenke ebɔyifə disie lə fə nya Ɛsuəalenyə Kenke eto əsuəale loola disie lə fə. Nyaso ubi wə foole ebuyifo ɔkenkenyə nya bookpo wə bə Onanto eto Ubisaibi. ³⁶ Mómɔɔ, nla miə lə ate fə, fə otokpenyə wə baakpo Elisabet wə ni uninəsie wə baakpo okonɔ, fe óle kafo kofa

kuande nɛ. ³⁷ Itsyise kulesa əmbə ale itə Onanto eto buyifo.”

³⁸ Nya Maria leteyi wə nkə, “Bee, Boanto Onanto eto uyifoyifo mini. Utə ibə itə mɛ lə əsuə fe kase fáteyi.” Lə nnya əsuə nya Onanto eto ɔtɔnkpe əmə dídu.

Maria Ésu Elisabet ɔflo.

³⁹⁻⁴⁰ Lə lefe nəmə əsuə, Maria əmuə əsuə mləmləmlə nya ókose úsu Yudea eto umə wə nkpe lə atini nti. Usu Sakaria eto diyo nya úsiəsə Elisabet. ⁴¹ Se Elisabet lenɔ Maria eto kəsiə kamə, ubi wə lɛkɛ wə lə kafo ko lɛkpɔ, nya Elisabet díyi ku Ləwɔnɔ Kenke kenke. ⁴² Mfó nya óbesə ɔkɔɛ kato óteyi nkə, “Bákpɔ fə atsyɔ lə besio kenke nti, nya bákpɔ ubi wə fəəbə bole tsya atsyɔ! ⁴³ Fɛɛ ntsyə minyə disi ekpe mmə bə mɔ Onamute eto ambe lə ubə mɔ ɔflo? ⁴⁴ Akpa akpa se minɔ fə kəsiə, ubi wə nkpe mɛ lə kafo ábe ósa ku disuəyuə. ⁴⁵ Disuəyuə itə fə sitinti, itsyise áfo kenye ka Bonamute létsyese fə ánɔ bə yuubə itə nko.”

Maria Ɛsə Atəsə Eto Kusə.

⁴⁶ Lə nnya əsuə, nya Maria leteyi nkə, “Mɔ okla lɛ mɔ Onamute bɔtesə.

⁴⁷ Nya mɔ ləwɔnɔ nle disuəyuə bunyə lə fə Onanto wə ni mɔ Ofomfokətə əsuə,

⁴⁸ itsyise ókloma únə mɛ kafo, mɔ, wə uyifoyifo wə dimanle kulesa.

Nya idu mómɔ ɛntɔɔ, kawunsie eto betidi kenke ebokpo mɛ bə nwə bákpɔ atsyɔ.

⁴⁹ Itsyise Ɛsuəalenyə Kenke éyifo asa kplɛ útə mɛ, nya wə diye eyifo kenke.

⁵⁰ Wə kaminsənyənyə kpe lefe saa itə wə bebi eto bebi ba kenke ləətə wə dibu.

⁵¹ Wə kɔni éyifo asa kplɛ, nya úsensə mba laabesə əsuə kato lə mə nsusu əsuə.

⁵² Óbokosə baka kplɛ kaso lə mə akankpomɛ əsuə,

nya óbesə mba laabokosə mə əsuə kasoo, kato.

53 Útə nkə betidi ba kukpense nle kenke læ bənyə asa sɛɛ bedi bemi to, nya óla batabinyə ótsyese ani fufu.

54 Ókloma kənyɛ ka útsyə útə bó bana eto bana, nya úbə onle Israel eto kuse eto betidi kenke bəwunsəko.

55 Ókloma ɔle kaminsənyənyə bufi kətə Abraham ku wə bebi eto bebi isu manlo manlo!”

56 Maria ákɛ læ Elisabet ɔflo fenka afa ətsyə fɛ úsinkli úsu oto.

Bále Yohanes Ntufləsətidi.

57 Se Elisabet eto ubi eto lelefe léyoo, óle ubisaibi. 58 Nya Elisabet eto bayotsya ku wə batokpenyə leno asa sɛɛ nnya Bonamute əmə díyifo útə wə. Nya məmble dínyəngo wə disuəyuə tinti. 59 Se ubi əmə léfo eyi mflamflaa, bəbə bənkə baala wə lelo nya bála bæ læ befi wə anto eto diye Sakaria bətəkə wə. 60 Fɛɛ wə ambe mántonoko mə nko nya óteyi mə nkə, “Kpa o-o! Bifi diye Yohanes bitəkə wə.”

61 Mfó bətsyiko etiki bunə ku wə katəyi bənkə, “Fə otokpenyə saa əmbə baakpo nko.”

62 Nya bəto wə anto læ ani eto eyifosa əsuə bæ ote diye nə woala nkə bəfi bətəkə wə ubi əmə.

63 Mfó nya Sakaria léfo leba nə əsuə baawoni asa kətəkə nya ówoni nkə, “Wə diye ni Yohanes.” Nya íyifo məmble yanii. 64 Lamfolamfo Sakaria étsyiko etiki budi nya ótesə Onanto. 65 Sikpi əmuə mba wonko mə nsi læ koyotsya nya ítə ditiki nəmfo dísensə dísu kəmə kpə læ Yudea eto atini əsuə mfó kenke.

66 Betidi ba kenke leno asa nyamfo etsyiko disi bubu kato mə əsuə bənkə, “Nte utidi wə eto okle ubi əmfo luubə ofiani?” Itsyise ílækə ete wuee bæ, Bonamute eto kəni təkə læ wə əsuə.

Sakaria Ílækə Onanto Eto Katəyikətsyə Óte.

67 Mfó nya Ləwɔnɔ Kenke leyifə dísiə læ ubi əmə eto anto Sakaria əsuə nya údi Onanto etiki óteyi utsyə nkə,

68 “Atesə itə Bonamute, Israel eto Onanto, itsyise úbə nkə woawunsəko wə kuse nya læ ulækə mə.

69 Úlækə Ofomfokətə Kplɛ útə bo læ Oka David wəə ni wə eto uyifoyifo eto kafe eto ubi.

70 Útsyə kənyɛ kamfó kokooko eyɛ læ wə bənyeləkətidi kenke əsuə nkə,

71 wuulækə bo utsyiko læ balo ku mba leekisi bo kenke eto ani.

72 Óteyi útsyə nkə wuunyə bo banamə kaminsə nya woorkloma kənyɛ ka ókle ku mə.

73 Nya óteyi bo anto Abraham kənyɛ klekle kamfo utsyə nkə,

74 wuulækə bo utsyiko læ bo balo eto ani,

nya woorkpe bo əsuəale busumu wə sikpi manté manté.

75 Nya wuuyifo bo kenke bæ læ buyifo mba nye læ kusu sɛɛ əsuə læ wə ənəmi læ bo nkpə kenke əsuə.

76 Nya fə, mo ubi, bookpo fə bənkə Onanto wə nso kenke eto Unyeləkətidi.

Ebotɔ Onamute əmə eto bubə nya foalo kusu ətsyə itə wə.

77 Nya ebutə wə betidi te bæ boonyə bofokətə

itsyise boofi mə abua batsyɛ mə.

78 Bo Onanto kpe lefonə nya woabe bo ku kaminsənyənyə.

Wuutə bofokətə eto diyənde bæ itə bo itsyi kato.

79 Nya wuutə diyənde nəmfo nkə dibə ditə lekpasə itə mba nkpe læ ketuntu əsuə

ku mba nkpe læ ukpə eto sikpitete əsuə

bə læ okpa bo ɔyenko udufəngo diyuə eto kusu əsuə.”

80 Nya ubi əmə lébe nya okɛ ale læ əsuə ku ləwɔnɔ əsuə. Nya úsiə

læ mfiminti isu ese lefe nà óbò úbà Israel eto kuse eto ənəmi.

2

Bále Yesu.

¹ Nya læ lefe nəmfoo, Romamfo eto Okankplɛ Kaisare Augusto ətə əsuəale nkə bawoni betidi ba kenke nkpe læ Roma eto sekakedikɔ eto kasɔ eto aye. ² Nya ni betidi eto aye wɔniwɔni tutɛ nɛ, læ Aba eto uninə wə baakpo Kirenio eto Sekadidi læ Siria eto kasɔ əsuə. ³ Nyaso utidi saa əsu wə umə læ usu ɔwɔni wə diye.

⁴ Lefe nəmfo nya Yosef tsya létaka útsyi Nasaret eto umə læ Galilea eto kasɔ úsu Betlehem eto umə læ Yudea eto kasɔ læ kaka bále Oka David. Yosef əsu mfó itsyise uyifo Oka David eto kafo eto ubi. ⁵ Ókpa Maria wə bátɔ bətə wə nya ɔnlɛ kafo tsya óyenko nkə læ ɔwɔni wə diye. ⁶ Nya lefe nə bakɛ læ Betlehem mfóo, lefe áyo Maria bə ole. ⁷ Óle wə ubi tutɛ wə ni osaibi læ diyo nə bebuki laalabe. Nya úfi kafia úmini wə, nya úfi wə ólabesə læ lesa nə əsuə bebuki bamfó leedi lesa, itsyise kasɔnkɔ mánke læ bafɔ eto kedufəkɔ.

Onanto Eto Batɔnkpe Áboko Mba Laabe Basamu Kenyetsyatsyə Eto Ditiki Sɛɛ.

⁸ Lə kasɔ kamə əsuə mfóo, mba laabe basamu bətsyuə akɛ mfo kabe mə bebuki ketsye ka kenke. ⁹ Onanto eto ɔtɔnkpe utsyuə əlakə əsuə óte mə nya Onanto əmə eto diyənde əyənde ekpo mə læ əsuə. Lə nyamfo eso bate sikpi tinti! ¹⁰ Fɛɛ Onanto eto ɔtɔnkpe əmə átɛyi mə nkə, “Biante sikpi. Mboko mi Ditiki Sɛɛ nə looboko disuəyuə ku diyuə tinti itə betidi ba kenke. ¹¹ Nya læ mmi eto diyi nəmfoo, bále Ofomfokətə wə ni Bonamute Kristo bətə mi læ Oka David eto umə. ¹² Nya lesa nə biufi binyə bitsyə lekpo, ni bə biunyə ubisambi wə bəfi kafia bəmli nya onlabe læ bebuki eto kedikɔ.”

¹³ Lefe nəmfo tutuutu, Onanto eto batɔnkpe eto ditsyukpa kplɛ lɔni

ətsyi kato díbə bələkə əsuə báte, nya bákɔ ku ɔtɔnkpe ɔni əmfó nya banle Onanto bɔtesə katɛyi bənkə,

¹⁴ “Dibu ku atesə itə Onanto wə nkpe kato fanlofanlo, nya diyuəsə itə kasɔ eto betidi ba kenke lædufə Onanto ənə!”

¹⁵ Nya læ lefe nə Onanto eto batɔnkpe bamfó dídu læ mə ɔflɔ bésinkli bésu kato, mba laabe basamu bamə átɛyi mə əsuə bənkə, “Bitə læ busu Betlehem læ busu bobə asa nnya díbə fe kase Boanto dílakə óte bo.”

¹⁶ Nyaso bákosə bésu nya bənyə Maria ku Yosef ku ubisambi wə nlabe læ bebuki eto kedikɔ mfó.

¹⁷ Nya se bənyə wə nkoo, bátɛyi lesa saa nə Onanto eto ɔtɔnkpe əmə letɛyi mə itsyi læ ubi əmə əsuə.

¹⁸ Lefe nəmfo se betidi ba kenke lænk mba laabe basamu bamə eto etiki nyamfo, íyifo mə yani tinti.

¹⁹ Maria ákloma asa nyamfo kenke nya úkebu disi ketsyi læ nnya əsuə eyɛ etsyo. ²⁰ Lefe nəmfoo, se mba laabe basamu bamə dísinklii, bətesə Onanto læ lesa saa nə bánɔ ku bənyə tsya əsuə, itsyise nyamble kenke əbə itə pɛpɛpɛ fe kase Onanto eto ɔtɔnkpe əmə letɛyi mə.

Bətəkə Ubisambi Əmə Diye.

²¹ Nya læ diyi mflamflale əsuə, se lefe léyo bə bala ubi əmə lelɔ, bətəkə wə diye bənkə Yesu fe kase Onanto eto ɔtɔnkpe əmə letɛyi utsyə fe bálɛ wə kafo.

Bákpa Yesu Bésuko Yudafo Eto Disumuyo.

²² Lefe áyo itə bə Yosef ku Maria yifo əsuə eto okla buflə eto lekpa fe kase Moses eto kɔfi letɔ. Nyaso bákpa ubisambi əmə tsya bésuko Yerusalem bə læ befi wə bakpe Bonamute læ ani. ²³ Nko ini bawoni bətsyə læ Onanto eto kɔfi eto kukue əsuə bənkə, “Ubisaibi tutɛ ku ubuki sende tutɛ saa, ele bə bələkə wə bətsyə kutsyə befi bakpe Bonamute læ ani.” ²⁴ Nyaso bésu Yerusalem bə læ befi kedi bətə Bonamute læ kase

kofi lɛtɔ əsuəə, ablonima ənuə nye ablekpa ənuə beefi kətə kedi kamə.

²⁵ Nya lə lefe nəmfoo, osani utsyuə wə baakpo Simeon ákɛ lə Yerusalem. Nya úyifo utidi sɛɛ wə laate Onanto sikpi nya uńyə ɔnlɛ kusu bobɛ itə Israel eto buləkə. Nya Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ dísiəko wə, ²⁶ nya lése wə uyi nkə weembukpə isu esɛ lefe nə eto lefe uunyə Onanto eto Nwə Bákpo Ɔhile Bətsyə, wə eto etiki Onanto lɛtɛyi utsyə. ²⁷ Lefe nəmfoo, Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ nəmə ákpa Simeon úsuko Yudafo eto Disumuyo mfó. Nya se anto ku ambe bamə lékpa ubisambi Yesu əmə bésukoo, bətɛyi bə bəbə bə beyifo lesa saa nə elɛ bə beyifo bətə wə fe kase kofi létee, ²⁸ Simeon áfo ubisambi əmə ólɛ lə wə ani, nya ótesə Onanto ótɛyi nkə, ²⁹ “Boanto Onanto, mɔmɔɔ, se fékeyifo lə fə kɛnyetsyətsyə əsuə esoo, ebofo mɛ kusu buləkə, mɔ fə usumunyə, bə lə nsu lə diyuə əsuə.

³⁰ Mɔ kosatɛ ébufi mɔ ənəmi nnyə Ofomfokətə əmə

³¹ fətə fə ubə lə kusə komə eto betidi kenke lə bənyə wə ku dinəmi.

³² Wə ni diyənde nə luuləkə lesa nə faala lə lekplɛ letɛ betidi ba lenni Yudafo.

Nya wuufi dibu oboko fə kusə Israel eto betidi eto nti.”

³³ Asa nnya Simeon lɛtɛyi mfo éyifo Yosef ku Maria yanii. ³⁴ Nya Simeon lékpo mə atsyɔ nya ótɛyi ubi əmə eto ambe Maria nkə, “Ubi əmfo eyifo Nwə Onanto Lékpɔ Ɔhile Utsyə. Nya wə ni Ofomfokətə nye budukanɔ itə Israel bebi kpə. Uyifo lekpotyətsyə itsyi lə Onanto ɔflɔ, nya betidi kpə lootaka bənyə lə wə əsuə. ³⁵ Nya wuutə nkə betidi kpə ləkə mə nsusu bo bakula bate utsyuə saa nyə. Nya ɛyɛ lə nyamfo əsuə esoo, ebunyə kanyi fe kase lesiabi laase utidi eto utu kedunsə.”

³⁶⁻³⁷ Mfó əməə, usio ɔni utsyuə wə ni Onanto eto Unyɛləkətidi ákɛ mfo baakpo bə Hana. Nya wə

anto Fanuel étsyi Aser eto kafo. Alɛ akuanse hā úsiə ku wə usə fɛ usə əmə díkpə. Nya úyifo ɔkɔsiə wə lébe bembembe. Ófo alɛ fosi mflamfla alɛ ana. Úkesu Yudafo eto Disumuyo mfo lefe saa, ákatɛsə Onanto ketsyɛ ku kakɔmi nya úkato ola kákɛ kɛnyɛ tsya. ³⁸ Lə lefe nəmfó tutuutuu, wuntsya əbə óso Onanto ani, nya ótɛyi itsyi lə ubi əmə əsuə útə betidi ba kenke ńyə banlɛ Onanto kusu bobɛ bə wuuləkə Yerusalem.

Bésinkli Bésu Nasaret.

³⁹ Nya se Yosef ku Maria lélosə mə lekpa nəmə buyifo fe kase Onanto eto kofi letɛ, bésinkli bésu mə umə Nasaret lə Galilea eto kasɔ. ⁴⁰ Ubi əmə ábɛ óbɔ disi nya ókɛ əsuəalɛ, nya ótɛ kobe tinti. Nya Onanto dínyə disuəyua lə wə əsuə.

Yesu Ésu Yudafo Eto Disumuyo.

⁴¹ Lɛlɛ saa lɛlɛɛ, Yesu eto anto ku ambə ékesu Yerusalem késu kédi diyi nə baakpo Ukpə Ása Bo Ɔyila.

⁴² Nyaso se Yesu léfo lefosi alɛ ənuəə, bési bésu Yerusalem fe kase békeyifo kɔ seka. ⁴³ Nya se bédi diyi nəmə bálɔsə nya banlɛ businkli kesu mə uməə, Yesu wə esi ókɛ kama lə Yerusalem mfó. Fɛɛ wə anto ku ambe mánɛ nko. ⁴⁴ Mə ébu bənkə ɔkɛ lə betidi bamə nti nyaso bédú báyɛ diyi wɔlɔlɔlɔ eto kusu fɛ bétsyiko wə bəbɛbɛ lə baho ku batokpenyə nti. ⁴⁵ Nya se bənnə wə esoo, bésinkli bésu Yerusalem bésu balɛ wə bəbɛbɛ. ⁴⁶ Nya lə diyi tsyáfəə, bésu bənyə wə lə Yudafo eto Disumuyo kaka wə ku Yudafo eto bateasa nsi. Mfó úsiə ɔnlɛ mə asa nnya bánlɛ bətɛyi ato butsyue nya ɔnlɛ mə etiki bɔtɔ lɔni lɔni kanɔ.

⁴⁷ Nya mba lenɔ asa nnya díkabo lə wə kɛnyɛɛ, íyifo mə yanii lə wə asa kasɔnɔnɔ kpə ku kase úfi ɔnlɛ asa nnya bátɔ wə kasɔ buləkə eso. ⁴⁸ Íyifo wə anto ku ambə mə yanii se bənyə wə lə mfo nko. Nya wə ambe lɛtɔ wə nkə, “Ubi, ntsyəsɔ féyifo bo nyamfo eto oklɛ? Mɔ ku fə ntɔ kenke

áke læ bulæ æsuæ nya búsu bõnle botsyilama kabεβε fæ.”

⁴⁹ Mfo nya Yesu dítæ mbuayε óto nkæ, “Beso ibæ bæ búsu bæle botsyilama kabεβε mε? Binyi biæ mo Anto eto diyo ele bæ nkε lee?” ⁵⁰ Fεε mææ, bánno lesa næ ótæyi mæ mfó eto kasõ.

⁵¹ Mfó nya Yesu dítækæko mæ nya bédu bésu Nasaret, nya óbokosæ æsuæ kasõ útæ mæ. Nya asa nyamfo kenke lekε læ wæ ambe eto nsusu kæmiæ εεyε etsyo. ⁵² Nya Yesu lebe óbo disi læ kobetete ku læ æsuæ eto sinæ æsuæ, nya ófo diye læ betidi kenke ku læ Onanto eto ənæmi.

3

Ntuflæsætidi Yohanes Ábe Ditiki Sεε Næmæ Letsya.

¹⁻² Íyifo læle lefosi nõnde se Okankplε Kaisare Tiberio lídi seka, Unyelækætidi Yohanes wæ ni Sakaria eto ubi wæ léfo kenye utsyiko Onanto oflo læ lefe næ ókε læ mfiminti. Nya Pontio Pilato lídi Aba eto unyesia læ Yudea eto kasõ æsuæ. Nya Herodes díkedi seka læ Galilea eto kasõ. Nya læ lefe næmæ mfóo, Herodes eto oyimisani Filipo tsya lídi seka læ kasõ ka baakpo Iturea ku Trakoniti eto lekpake æsuæ. Nya Lisania tsya díkedi seka læ Abilene eto kasõ æsuæ. Nya læ lefe næmfoo, Annas ku Kayafa ni Onanto eto Besumunyæ Ninæ Kenke. ³ Nyaso Yohanes áyε ótsyilama Yordan eto Ketu eto ditukpenkpe ku lekpake mfó kédi Anantotiki kátæyi nkæ, “Bitsyi bæwuninsæ læ mi abua æsuæ læ befo ntuflesæflæsæ eto lekpa læ Onanto læ ufi mi abua otsyε mi.”

⁴ Nya nko seka ini báwõni læ Onanto eto Unyelækætidi Yesaya eto kukue banle bõtæyi bänkæ,

“Utidi utsyuæ kpe læ mfiminti òle bofa katæyi nkæ,
‘Bińyæ bikabe kusu itæ Bonamute.

Bimua mi æsuæ bitsyæ kukõno itæ wæ bubæ.

⁵ Biti okplo saa okplo nya beba atini ku akpenkpe kenke bekatesæ.

Læ betsyõnsæ esu nya lebo.

Nya nlebe bo diyifo kplobi kplobii, biyifo mu tsyetsyetsyε.

⁶ Nya betidi kenke luunyæ Ofomfokætæ wæ Onanto letsyese nε!’

⁷ Betidi kpæ æbæ bæ Yohanes flæsæ mæ ntu. Fεε Yohanes átæyi mæ nkæ, “Mi mba nte fe bawa eto befluflu! Owøe læle mi kólε nkæ bitsyetsyi læ Onanto eto kotonænæ ko nle bubæ eto kenye?” ⁸ Bete læ mi eyifosa æsuæ bienkæ betsyi bæwuninsæ læ mi abua æsuæ. Nya biembu biæ se ini Abraham eto befluflu bini esoo, Onanto embunæ mi koto. Bælo bæno biæ Onanto ebofo befluflu bulækæ ketsyiko aba nyamfo æsuæ kætæ Abraham. ⁹ Bebe se banle kefiebi bæńyæ bæ baala eyi nyamæ taa keyudu ke. Kuyi saa ko laanwõ ebibi sεε, boola ko befi bakpe læ ditefenku kæmiæ.”

¹⁰ Nyaso betidi bamæ áto wæ bänkæ, “Nyalεε, be ele bæ buyifo mómõ?”

¹¹ Mfó nya útæ mæ mbuayε nkæ, “Mi utsyuæ wæ nkpe awu leyo lekpe sinuæ, ufi lekpe lõni utæ utidi wæ læmbæ kuætsyuæ. Nya utidi wæ didisa nte tsyaa, usie ni nko ke.”

¹² Mba laafo umænko bætsyuæ tsya æbæ bæ bæflæsæ mæ ntu. Båtõ wæ bänkæ, “Oteasa, be ele bæ buyifo?”

¹³ Mfó nya Yohanes letæyi mæ nkæ, “Biamfo umænko besonsæ kase kõfi dítæ mi kusu nkæ befo.”

¹⁴ Bamamanyæ bætsyuæ tsya áto wæ bänkæ, “Nya bo nkpe? Be ele bæ buyifo?”

Mfó ótæyi mæ tsya nkæ, “Bitæ læ mi kayo ka banle mi bofo læ kemi mi. Nya læ nyamfo eto kamaa, biensu benyinkæ utidi kuutsyuæ bekpe læ æsuæale læ befo wæ atabi saa, nye bela utidi kuutsyuæ kenye læ kusu bua æsuæ belo wæ dikpi.”

¹⁵ Betidi bamfo eto kusubebe esi ébe kato ekpe nya békebu bæ Yohanes nkpa ni Nwæ Onanto Lékpõ Ohile Utsyæ, wæ bæńyæ banle kusu bobε. ¹⁶ Nyaso Yohanes ákpasæ mæmble nkæ, “Mõõ, ntu ete meefi kæflæsæ mi. Fεε utidi utsyuæ tækæ

mε kama ɔle bubə wə ləmɔ nya onkpe əsuəale onso mε famfamfa! Mənyə tsya kon ntə bə mbə kasɔ miə maanyankli wə afokpa eto kekue lə akpa əsuə ntə wə tsya. Nya utidi əmfo ebufi Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ ku uté ufləsə mi fe ntu. ¹⁷ ɔle wə kɔfɛ ko wuufi ɔfle wə kamɔ uləkə kofo uwi nya wookpa kamɔ kosate okpo lə unwū. Fɛɛ kofo saa kofoo, wootonsə ko lə ute wə ləmbɔni kulefe kulefe.”
¹⁸ Nya Yohanes lídi betidi Anantotiki lə esu kpə əsuə, nya ɔle mə kɔle nkə batsyi mə ditsyabi ku mə nkpə bo bensi bawuninsə.

¹⁹ Nya se Oka Herodes wə ni Aba eto Unyəsia lələ wə ɔyimi eto usia wə baakpo Herodia ófo lə əsuəale ku lə asa bua kpə nya úyifo esoo, Yohanes ənyənki okpe wə. ²⁰ Idu ɛkɔ lə nyamfo əsuəə, útə bəmuə Yohanes bėti bákpe lə diyo.

Yohanes Əfləsə Yesu Ntu.

²¹ Se Yohanes dífləsə betidi kenke ntu ólosəə, úfləsə Yesu tsya ntu. Nya se Yesu nle ola botoo, kato ásini. ²² Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ nə eto ditsyabi nte fe ləblekpa, áyifə díbə dísiə lə wə əsuə. Mfó nya bánɔ Onanto eto ɔkɔɛ wə dítsyi kato díkatɛyi nkə, “Fə ni mɔ Ubi lala. Fə asa eedufə mε ənə tinti.”

Nyə Betidi Bamfo Ni Yesu Eto Baná.

²³ Yesu áfo fe alɛ fosi ətsyə fe útsyə wə keyifo kasɔ. Betidi eto nsusu ni bə wə anto ni Yosef
wə eto anto ni Eli ²⁴ wə eto anto ni Mata
wə eto anto ni Lewi wə eto anto ni Melki
wə eto anto ni Yanai wə eto anto ni Yosef
²⁵ wə eto anto ni Matatia wə eto anto ni Amos
wə eto anto ni Nahum wə eto anto ni Hesli
wə eto anto ni Nagai ²⁶ wə eto anto ni Mahat
wə eto anto ni Matatia wə eto anto ni Semein
wə eto anto ni Yosef wə eto anto ni Yoda
²⁷ wə eto anto ni Yohanan wə eto anto ni Resa

wə eto anto ni Sorobabel wə eto anto ni Sealtiel
wə eto anto ni Neri ²⁸ wə eto anto ni Melki
wə eto anto ni Adi wə eto anto ni Kosam
wə eto anto ni Elmadam wə eto anto ni Er.
²⁹ wə eto anto ni Yosua wə eto anto ni Elieser
wə eto anto ni Yorim wə eto anto ni Matat
wə eto anto ni Lewi ³⁰ wə eto anto ni Simeon
wə eto anto ni Yuda wə eto anto ni Yosef
wə eto anto ni Yonam wə eto anto ni Eliakim
³¹ wə eto anto ni Melea wə eto anto ni Mena
wə eto anto ni Matata wə eto anto ni Natan
wə eto anto ni David ³² wə eto anto ni Isai
wə eto anto ni Obed wə eto anto ni Boas
wə eto anto ni Salmon wə eto anto ni Naheson
³³ wə eto anto ni Aminadab wə eto anto ni Admin
wə eto anto ni Arni wə eto anto ni Hesron
wə eto anto ni Peres wə eto anto ni Yuda
³⁴ wə eto anto ni Yakob wə eto anto ni Isak
wə eto anto ni Abraham wə eto anto ni Tara
wə eto anto ni Nahor ³⁵ wə eto anto ni Serug
wə eto anto ni Regu wə eto anto ni Peleg
wə eto anto ni Eber wə eto anto ni Sala
³⁶ wə eto anto ni Kainan wə eto anto ni Arfaksad
wə eto anto ni Sem wə eto anto ni Noah
wə eto anto ni Lamek ³⁷ wə eto anto ni Metusala
wə eto anto ni Henok wə eto anto ni Yared
wə eto anto ni Mehaleel wə eto anto ni Kainan
³⁸ wə eto anto ni Enos wə eto anto ni Set
wə eto anto ni Adam wə eto anto ni Onanto.

4

Obonsam Áto Yesu Óbe.

¹ Se Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ dísià lə wə əsuə, Yesu édu lə Yordan eto Ketu mfó. Nya Lɛwɔnɔ nəmə lékpa wə díuko mfiminti kaka kuut-syuə ləmbə. ² Mfo nya Obonsam lékplatsya óto wə óbe lə eyifosi ana sɔɔ əsuə. Nya lefe nəmfó kenke, Yesu méndi kulesa nyaso lə kalosəkɔɔ, kukpɛnsɛ ále wə.

³ Mfó nya Obonsam létɛyi wə nkə, “Lə Onanto eto Ubi fenii, tɛyi lebambi nəmfó lə efiani didisa.”

⁴ Fɛɛ Yesu áɛyi wə nkə, “Awɔnisa Kɛnkɛ Eto Kukue áɛyi nkə, ‘Inni didisa mate ləetə utidi nkɛ.’ ”

⁵ Lə nnya kamaa, Obonsam esi ókpa wə úsuko kaka letaka fanlo-fanlo. Nya óte wə kawunsiə eto asa ku nnya sekakedikɔ kenke lə lefe kliminti əsuə. ⁶ Nya óɛyi wə nkə, “Muufi kawunsiə eto əsuəale ku ke setabikɛ ntə fə, itsyise befi nnya bətə mɛ, nya mofo nnya bufi kətə nwə ke minla. ⁷ Nyaso asa nyamfo kenke ebofiani fə ale lə akpe disi kaso esumu mɛ.”

⁸ Mfó nya Yesu létɛyi wə nkə, “Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue lə bətɛyi nkə, ‘Bonamute Onanto hã ele bə utidi fi dibu utə, okpe disi kaso usumu.’ ”

⁹ Nyamfo eto kamaa, Obonsam ákpa Yesu úsuko Yerusalem lə Yudafo eto Disumuyo eto kaka nso botaka nya óɛyi wə nkə, “Lə Onanto eto ubi fenii, yani fə əsuə əbə asɔ lə kaso. ¹⁰ Itsyise Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue lə bətɛyi nkə, ‘Onanto ebutə nkə wə batɔnkpe nɔyə bakase fə.’ ”

¹¹ ‘Bɔkɔbe fə lə ani, itə bə embutusə kokpa lə leba əsuə kulaa tsya.’ ”

¹² Fɛɛ Yesu áɛyi wə nkə, “Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue áɛyi nkə, ‘Manto fə Onamute Onanto abe.’ ” ¹³ Se Obonsam léto Yesu óbe nko ólosə, údu wə lə ɔflo nya óyɛ wə bulə itə lefe ditsyuə.

Yesu Étsyiko Wə Keyifo Kaso Lə Galilea.

¹⁴ Nya Yesu dísinkli úsu Galilea eto kaso nya Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ eto əsuəale leke wə lə əsuə. Nya wə diye dísensə isu lekpake nəmfó kenke. ¹⁵ Óte asa lə Yudafo eto ntsyako nya utidi saa létəsə wə asatete.

Báni Yesu Lə Nasaret.

¹⁶ Lə nyamfó eto kamaa, Yesu ésu Nasaret eto umə wə úsiə óbe. Nya lə ɔnwɛditsyɛyi, úsu Yudafo eto katsyakɔ fe kase woala buy-ifo. Nya ótaka únyə nkə lə okla asa lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue əsuə. ¹⁷ Mfó nya béfi Onanto eto unyeləkətidi Yesaya eto kukue bətə wə. ɔsini kukue komə nya útsyiko bokla lə kaka bawɔni bənkə,

¹⁸ “Onanto eto Lɛwɔnɔ si mɛ lə əsuə, bédiki mɛ nnuəbi, itsyise úləkə mɛ nkə mfó Ditiki Sɛɛ nəmfó mboko bakombo.

Nya ótsyese mɛ nkə nsu mbe buləkə eto letsya ntə betidi ba bəmuə bakpe lə diyo.

Nya mba eto ənəmi lébaa, lə bənyə asa.

Nya betidi ba báyinkə bakpe lə kaso nle kanyi bunyə, lə bənyə bɔbɔkafe.

¹⁹ Nya lə ntə lə bate bə Onanto eto lefe nə wuuləkə wə betidi eboyo.”

²⁰ Nya Yesu díti kukue ko mə, nya úsinkli ko útə wə ɔwunsəkotsyuə nya úsiə kaso. Betidi bamə kenke éfi mə ənəmi bətəkə lə wə əsuə nya bənyə banle wə bobɛ kproo. ²¹ Nya óɛyi mə nkə, “Awɔnisa Kɛnkɛ nnya eto etiki bɛnɔ mínkla mfoo, ibə itə lə mmi eto diyi nəmfó.”

²² Nya wə etiki nnya údi əmuə mə lə utu tinti nya kase odiakami tsya létaka wə mləmləmlə, ətə iyifo mə yanii. Nya bátɔ mə əsuə bənkə, “Inni Yosef eto ubi ni nwə mfo, fɛɛ?”

²³ Nya Yesu létɛyi mə nkə, “Nyi miə biɔɛyi mɛ lekpa lə nnya minle bətɛyi mfo əsuə biə, ‘Ofate, tsya fə əsuə.’ Nya binsi biɔɛyi mɛ tsya biə,

'Asa nnya eto okle bóno bæ éyifo læ Kapernaum, yifo nnya læ fə kosate eto umə mfo tsya.' "

²⁴ Nya Yesu disi óteyi mə nkə, "Fəe nle mi bəteyi minkə, bæentə Onanto eto unyeləkətidi kuutsyuə dibu læ wə kosate eto umə. ²⁵ Εκρε ini bæ bakobəsiə kpə áke læ Israel eto kaso læ lefe nə Onanto eto Unyeləkətidi Elia ləke. Nya ɔsɔmi ləye bəni itə alə ətsyə ku kutsyə. Nya kukpense kplə díbə læ kaso kamə kenke əsuə. ²⁶ Fəe Onanto mánkpe Elia kɔtɔ nkə usu kutsyuə saa ɔflo læ Israel, enso ɔkosiə utsyuə læ Sarep eto umə læ Sidon eto kaso. ²⁷ Nya tsyaa, betidi kpə áke ba díkefi bufisia læ Israel eto kaso læ Onanto eto Unyeləkətidi Elisa eto lefe. Fəe wántsyə mə kuutsyuə enso Naeman wə ditsyi Siria eto kaso mate hã."

²⁸ Se betidi ba ləke mfó leno nyamfoo, kafo ányi mə tinti. ²⁹ Nya bataka bənyə nya bála Yesu bələkə læ umə əmə kafo bəsu bənyənsə læ umə əmə eto kətini ko əsuə bála umə əmə eto kotosi ku nsusu bæ læ bəkə wə bakpe læ kukpio kafo. ³⁰ Fəe Yesu áye læ mə nti óbo údu.

Yesu Ála Ləwɔno Bua Lə Utidi Utsyuə Əsuə.

³¹ Lə nyamfo eto kamaa, Yesu édu úsu Kapernaum eto umə læ Galilea eto kaso. Mfó nya útsyiko betidi asa bote læ ɔnweditsyayi əsuə. ³² Nya læ wə etikididi ku əsuəale esoo, wə asatete éyifo betidi bamə yanii. ³³ Osani utsyuə áke læ Yudafɔ eto katsyako mfó wə əsuə ləwɔno bua dísiə. Nya ófa ku ɔkɔe bembembe óteyi nkə, ³⁴ "Yesu Nasaretnyə, be fanle bəbɛbɛ ketsyiko læ bo ɔflo mfo? Bubə fəbə fə əəbə atsyɔsə bo lee? Nyi futsyə feni. Fə ni Onanto eto ɔkenkenyə wə ótsyese nə!"

³⁵ Mfó nya Yesu léla Ləwɔno bua nəmə óbɔsə læ wə əsuə óteyi nkə, "Ye kudu bokpo! Lə abɔ læ utidi əmə əsuə!" Ləwɔno bua nəmə étsyi osani əmə ósɔ læ kaso læ mə ənəmi, nya ləbɔ læ wə əsuə dídu. Fəe utidi əmə māmfo lefabe saa.

³⁶ Iyifo betidi bamfó kenke yanii nya bato bətsyuə bənkə, "Nte etiki nnya eto okle ni nyamfo? Utidi əmfo kpe əsuəle nya wəəkumi kakpe awɔno bua kələkə læ betidi əsuə."

³⁷ Nya asa nnya bəteyi læ Yesu əsuə mfó, dísensə eyə ísu kuse komfó kenke.

Yesu Átsya Betidi Kpə.

³⁸ Yesu édu læ Yudafɔ eto katsyako mfó úsu Simen eto diyo. Atikesi əmuə Simon eto usiəambe élabesə kekleke. Nya bətə Yesu léte. ³⁹ Lə nya əsuə, úsu únyə læ wə ɔflo læ wə kalabekɔ, nya óla bufi bomə úləkə læ wə əsuə. Nya lefe nə bufi bomə ləye wə, ótaka nya útsyiko lesa bonwa kətə mə. ⁴⁰ Nya se kofe nle diyo budufə, bákpa befimfi ba nle bufi ate ate kenke báboko Yesu ɔflo. Nya úfi ani útəkə mə læ əsuə ɔni, ɔni nya ótsya məmblə bufi. ⁴¹ Awɔno bua kpə eto kakle tsya ábo læ betidi kpə əsuə nya báfa bəteyi bənkə, "Fə ni Onanto eto Ubi kosate əmə!" Fəe Yesu éti awɔno bua nyamə kusu nya wəntə kusu nkə bəteyi kulesa, itsyise béyi bæ wə ni Nwə Onanto Lékpo ɔhile Utsyə.

Yesu Áte Asa Ótsyilama.

⁴² Se kale disieə, Yesu édu læ umə əmfó úsu kaka ləbiɔ. Mfó nya betidi dítsyiko wə bəbɛbɛ katsyilama. Nya se bənyə wə, bákplatsya bæ læ ɔye budu læ mə ɔflo. ⁴³ Fəe óteyi mə nkə, "Ele bæ nsu ndi etiki læ kəmə bamba tsya itsyi læ Onanto eto Sekakedidi əsuə, itsyise nyamfo eso Onanto létsyese mə nə."

⁴⁴ Nyaso údi Anantotiki læ Yudafɔ eto ntsyako kenke læ kaso kamə.

5

Yesu Ákpadi Wə Bakasebi Tutɛ.

¹ Diyi lɔnii, se Yesu dínyə læ ditumbukplə nə baakpo bæ Genesaret ɔflo, betidi kpə ákpɔ bæ læ banyi bafi wə læ banɔ Anantotiki nnya ɔnle budi. ² Yesu ənyə nkə kaklɔ inuə nyə læ ditumbukplə nəmə ɔflo mfó nya mba laata asabu kələkə akpe ébudu

bésu mə asabu kəfləko. ³ Nya Yesu lébe údufə lə Simon eto ole kafo, nya ótəyi wə nkə, onwa oklo əmə usuko ntu bomə əsuə səkə. Yesu əsiə lə oklo əmə kafo nya óte betidi bamə asa.

⁴ Se óte mə asa ólosə, Yesu átəyi Simon nkə, “Nwa oklo əmə esuko kaka ntu letsyo səkə, lə fonko fə bayetsyuə lə beta mi asabu lə biləkə binə.”

⁵ Nya Simon dítə mbuayə nkə, “Bonamute, ketsye kamfo kenke búyifo keyifo keklike tsya bóənləkə kulesa. Fə lə kase fáteyi esoo, muutə lə bota asabu nyamə.” ⁶ Se bāta asabu nyamə, bələkə akpə kpə itə bə asabu nyamə étsyiko bola.

⁷ Lə nyamfo esoo, básə ani bákpadī mə bətsyuə ba nkpe lə oklo nuəfə bātəyi bənkə bəbə bawunsəko mə. Bəbə nya bənə asabu nyamə bələsə nya binə biamə díyi kaklo inuə kamə kinkinki ibu səkə lə kanya kedufə lə ntu əsuə.

⁸ Se Simon Petro dínə nnya díbə mfoo, óse akonki lə Yesu eto ənəmi nya ótəyi wə nkə, “Bonamute, mannyí əbə mē oflo, itsyise obuayifo mini.” ⁹ Binə kpə bía bələkə mfó esoo, íyifo wə ku wə bətsyuə yanii. ¹⁰ Nko ke íyifo Simon eto bayetsyuə, Yakobo ku Yohanes ba ni Sebedeo eto bebi tsya nē.

Mfó əmə nya Yesu létəyi Simon nkə, “Mante sikpi. Idu mómə entó, mfe betidi fuukələkə.” ¹¹ Se báyo ditukpenkpee, báyani lesa saa bətsyə nya bədu bətəkəko Yesu.

Yesu Átsya Ufimi Utsyuə Wə Nlɛ Bufisia Buɓi.

¹² Lefe lónii, Yesu ésu umə utsyuə kaka utidi utsyuə nlɛ bufisia buɓi. Nya se utidi əmfó dínə Yesu, ókpó kaso lə Yesu eto ənəmi nya ólɛ wə lekpa kpa ótəyi nkə, “Bonamute! Lə aalaa, ebofo butə mɔ bufi bomfo yuə mɛ.”

¹³ Yesu ənə kóni útidi wə nya ótəyi osani əmə nkə, “Nla nko. Lə nyasoo, bufi bomə yuə fə.” Lamfolamfo, bufi bomə əyuə wə.

¹⁴ Mfó nya Yesu lékpə wə kofi nkə, “Mantəyi utidi sa nyamfo. Bomu ye tentente lə edu lə efi əsuə esu ate Onanto eto usumunyə. Wə loobe fə unyə nkə əmuə ale nya uudi fə adansiə itə utidi saa nkə sitintii, bufi bomə əyuə fə. Nya lə efi leninsə ətə fe kase Moses eto kofi létə.”

¹⁵ Fə Yesu eto etiki nyamfo ésensə eyə etsyo. Nya betidi kpə díbə bə lə banɔ wə asatete nya lə ótsya mə bufi bo nlɛ mə bulə. ¹⁶ Fə ókabo keso kaka lebió úsu úkato ola.

Yesu Átsya Nwə Léba Ónkpo Kaso.

¹⁷ Díyi lóni se Yesu ləkə mfó ókaté asaa, Yudafə eto ditsyukpa lóni nə baakpo Farisifə ku afi eto bateasa bətsyuə ba ditsyi nlebe nlebe lə Galilea ku Yudea eto nso ku Yerusalem əbə mfó. Nya Onanto eto əsuəale nnya Yesu lefi katsya befimfi tsya əsiə wə lə əsuə. ¹⁸ Nya mfó, betidi bətsyuə étsyi utidi wə léba onkpo kaso lə belabekə əsuə báboko wə oflo. Nya bábəbɛ kusu ko bɔɔyɛ befi wə bedufənkó díyo kafo lə befi wə bətsyə lə kaso lə Yesu eto ənəmi. ¹⁹ Fə betidi bamə eto etu esoo, bāmfo kusu bunyə. Nko esoo, bətsyi wə báyenko lə díyo eto letsya. Nya bələkə ofo lə letsya əsuə nya báyifəsə wə ku wə belabekə bətsyə lə kaso lə Yesu eto ənəmi lə betidi bamə eto nti lə díyo kafo mfó.

²⁰ Nya se Yesu dínə mə bofokano esoo, ótəyi utidi əmə nkə, “Osani, mfi fə abua ntsyɛ fə!” ²¹ Mfó nya Farisifə ku afi eto bateasa ditsyiko mə əsuə bɔtɔ bə, “Owoe ni nwə mfo leedi mbusiotiki kefi wə əsuə kakatesə ko Onanto nko! Onanto hā ni futsyə wə lofo utidi eto abua bufi katsyɛ wə!”

²² Nya se Yesu dínə mə nsusu útsyə lekpo esoo, ótə mə nkə, “Besə bənle nsusu bomfo eto okle bufi?” ²³ Nte nnya nso buyuə ku bətəyi, ‘Befi fə abua bətsyə fə,’ lee ‘Taka ənyə lə ayə edu?’ ²⁴ Muuləkə nte mi miə Utidi Eto Ubi kpə əsuəale lə kawunsia kamfo bə ufi abua ótsyɛ.” Nyaso ótsyi ówuninsə nya ótəyi nwə

léba oonkpo kaso nkə, “Nlé fə bəteyi minkə taka lə efi fə okla lə esu diyo!”

²⁵ Mfo əməə, osani əmə átaka únyə lə betidi bamə eto ənəmi nya úfi wə okla, nya údu ónto lə diyo onlé Onanto bətesə. ²⁶ Nyamfó éyifo betidi bamfó kenke yanii! Nya se sikpi dímuə məmblə kenke lə nnya əsuə esoo, bətesə Onanto nya bəteyi bənkə, “Nte ayanisa nnya búnyə mfo mmi məə?”

Yesu Ákpadi Lewi.

²⁷ Nyamfo eto kamaa, Yesu ábo útsyi lə diyo nəmə kafo nya únyə utsyuə wə laafo umənko wə baakpo Lewi nkpe lə wə keyifokə. Mfó nya Yesu leteyi wə nkə, “Taka lə ətəkəko mɛ.” ²⁸ Lewi áyani lesa saa útsyue nya ótaka útəkəko wə.

²⁹ Lewi ətə bánwa lesa kən nya úfi útsyue opunu ókpe Yesu disuəyuə lə wə diyo. Nya betidi kpə díbə mfó ku mba laafo umənko tsya. ³⁰ Farisifo ku afi eto bateasa ba díbə katsyakə mfó étsyiko etiki bunə ku Yesu eto bakasebi katēyi bə, “Beso biedi kənə ku mba laafo umənko ku babuayifo bamfo?”

³¹ Mfó nya Yesu díte mbuayə nkə, “Betidi ba nkpe əsuəale manhiā ofanyə enso mba ni Onanto hā. ³² Məmbə miə məəbə nləkə betidi sɛɛ, bomu babuayifo eso mimbə.”

Yesu Édi Etiki Itsyi Lə Kenyeklekle Isua.

³³ Betidi bətsyuə áto Yesu bənkə, “Ntsyə ibə bə Yohanes eto bakasebi aakle kenye nya baato ola, nya mba ntəkəko Farisifo tsya leeyifo nko, fɛɛ fə bale leedi kənə lefe saa?”

³⁴ Yesu ətə mbuayə nkə, “Bubu bibu biənkə baklobo ebofo kenye bokle lə lefe nə eto lefe okafosə əmə nkpe lə mə lenti? Kulefe! Yembubə itə nkomə! ³⁵ Fɛɛ diyi ditsyuə ebubə ni lefe nə bookpa okafosə əmə bedunko lə mə oflo. Nya lə lefe nəmfo əsuəə, insini utidi saa luubə otēyi mə fɛ bookle kenye.”

³⁶ Lə nyamfo eto kamaa, Yesu esi ótēyi mə lekpa nəmfo nkə, “Utidi

kuutsyuə embofuadi kafia fofə ufi otale kakoko. Lə utsyuə éyifo nkoo, ebunyə fə obiasə kafia fofə kamə. Nya kakoko kamfó tsya ku kafəfo kamə əmbələkə itə boka kətəkə lə bətsyuə əsuə. ³⁷ Nya bemfi nte fofə kakpo lə kubukikuetobe. Lenni nkoo, nte fofə bomə ebəkpo bobə kato nnya luutə kubukikuetobe komə la nya nte bomə tsya luuwui buyifo nsosə. ³⁸ Nyasoo, ntə fofə beefi kakpo lə kubukikuetobe fofə əsuə. ³⁹ Nya mómə tsyaa, utidi kuutsyuə ənnə nte koko kesi kala nkə wəənə mfəfo lamfolamfo, etsyisee, wəotēyi nkə, ‘Ntute, bo ni nkokoo, aləkə bosə!’ ”

6

Yesu Ku Farisifo Ákpe Kənə Itsyi Lə Onweditseyi Isua.

¹ Lə Yudafo eto Onweditseyi lonii, Yesu ku wə bakasebi ákayə lə kusu kutsyuə ko leyə lə anta eto okue utsyuə kafo kafe. Mfó nya wə bakasebi dítsyiko anta nnya nyə mfó bufəsə kəfə akayimi. ² Mfó nya Farisifo bətsyuə létə mə bənkə, “Beso bənle lesa nə bo kofi diməntə bo kusu nkə buyifo lə Onweditseyi əsuə buyifo?”

³ Nya Yesu díte mbuayə óto mə nkə, “Bíankla lə Awənisa Kenkə eto Kukue əsuə lesa nə Oka David díyifo lə lefe nə kukpense lele wə ku wə betidi ba dítəkəko wə? ⁴ Oka David ésu údufə Onanto eto kedikətəkə úsu úfi lesa nə bəfi bətə Onanto kedii, údi. Nya útə wə bətsyuə tsya ni ditsyuə bədi lə lefe nə iyifo botakebu lə bo kofi əsuə bə utidi bamba lə udi lesa nəmfo. Kuutsyuə sa əmbə kusu enso Onanto eto Usumunyə hā.”

⁵ Lə nnya kalosəkə, Yesu átēyi mə nkə, “Utidi Eto Ubii, wə ni Onamute itə Onweditseyi nɛ.”

Yesu Átsya Osani Wə Eto Kəni Kəni Díkpə Konyoma.

⁶ Lə Onweditseyi bamba əsuəə, Yesu ésu Yudafo eto katsyakə nya onlé asa bote. Osani utsyuə ákə

mfó wə eto kodiani díkpə kony-oma. ⁷ Nya se kɔfi eto bateasa ku Farisifo bətsyuə díkabəbɛ kusu ko əsuə bɔɔyɛ bəmuə Yesu bə óta kɔfi ubu esoo, bɛfi ənəmi bətəkə lə wə kekleke balɛ bobɛ lə wootsya bufi lə ɔnwɛditsyayi. ⁸ Fɛɛ se Yesu dínyə mə nsusu utsyɛ lekpo esoo, óteyi osani əmə nkə, “Taka ənyə, lə abɔ əbə sɛtɔ mfo.” Nya osani əmə létaka úbə únyə lə mə ənəmi.

⁹ Nya Yesu létɔ mə nkə, “Bɛ kɔfi díte bo kusu nkə buyifo lə ɔnwɛditsyayi əsuə? Elɛkɛ bə buyifo kasɛ lə ɔnwɛditsyayi lee bə buyifo kabua? Nye, elɛkɛ bə bafo utidi lə nkɔpə lee babiasə mu bomu?”

¹⁰ Yesu átsyilamasə ənəmi óbɛ mə nya óteyi osani əmə nkə, “Nə fə kɔni etsyue, nya úyifo nko.” Nya wə kɔni komə létsya wə. ¹¹ Nyaso məmbɛ kenke éyenki ku leblɔfi nya bətsyiko nsusu bufi lə lesa nə bofo Yesu buyifo əsuə.

Yesu Əlakə Lefosi Batɔnkpe Inuə Bamə.

¹² Lə lefe nəmfóo, Yesu ábɛ úsu kɔtini disi. ɔkɛ mfó óto ola útə Onanto ketsyɛ kamfó kenke. ¹³ Se kale dísiə, ókpadi wə bakasebi kenke útsyɛ nya úləkə lefosi inuə ba útəkə diye nkə wə Batɔnkpe. ¹⁴ Mə ni Simon wə útəkə diye nkə Petro ku wə ɔyimi Andreas ku Yakobo, Yohanes ku Filipo ku Bartolomeo, ¹⁵ ku Mateo ku Tomas, ku Alfeo eto ubi Yakobo ku Simon wə baakpo bə utidi wə laakpo kətə wə umə ¹⁶ ku Yakobo eto ubi Yuda ku Yuda Iskariot wə léfiani nwə lídu Yesu útə.

Yesu Átsya Betidi Kpə Bufi.

¹⁷ Lə lefe nə Yesu ku wə batɔnkpe leyifə bətsyi kɔtini koə eto disi bəbəə, bəbə bənyə lə kaka diyifo tsyɛ tsyɛ tsyɛ nya mba dítekəko wə eto bətsyuə kpə ákɛ mfó nya sitiditu kplɛ sia dítsyi Yudea eto kasɔ əsuə kenke ku Yerusalem eto kəmə ka lɛfi lekpo kɛnyɛ ka ni Tiro ku Sidon. ¹⁸ Bəbə bə lə banɔ asa nnya Yesu

díkate ku lə otsya mə efimbi kpə nnya banɛ. Betidi ba awɔnɔ bua díkelə tsya əbə nya ótsya mə bufi. ¹⁹ Betidi bamfo kenke ákplatsya bə lə betidi Yesu lə mə efimbi lə eyɛ mə, itsyise əsuəale ətsyuə eto okle ákabɔ ketsyi lə Yesu əsuə nnya díkatsya betidi bamə kenke.

Atsyɔkpokpo Itə Bətsyuə Ku Kanyinyənyə Itə Bətsyuə.

²⁰ Yesu átakasə ənəmi óbɛ wə bakasebi, nya óteyi mə nkə, “Əsuə ebuyuə mi bakombo, itsyise Onanto eto sekakediko eyifo mi kale!

²¹ Əsuə ebuyuə mimba kukpɛnsə nɛ mɔmɔ, itsyise biumi!

Əsuə ebuyuə mimba nɛ nku mɔmɔ, itsyise biumə simə!

²² Əsuə ebuyuə mi lə betidi eekisi mi, nya baani mi, nya baaka mi, nya baateyi mi bənkə bekpɛ ditsyəbi bua lə mɔ wə ni Utidi Eto Ubi eso!

²³ “Binyə disuəyuə lə nyamfo kenke əbə, lə biwi kewi ku disuəyuə, itsyise Onanto ebutə mi kayofofɔ kplɛ lə Onanto eto oto kato. Itsyise asa nyamfo eto okle mə bana díyifo Onanto eto bənyeləkətidi ba lɛkɛ kɔ kenke nɛ.

²⁴ Fɛɛ mbɔbɔɛ itə mi batabinyə, itsyise bífo mi disuəyuə eto kayofofɔ lə kasɔ mfo!

²⁵ Mbɔbɔɛ məətə mimba díkedi bími mɔmɔ, itsyise kukpɛnsɛ ebɔlɛ mi!

Mbɔbɔɛ məətə mimba nɛ simə bumə mɔmɔ, itsyise mi asa ebokɛ kaminə nya biuwi nku!

²⁶ Mbɔbɔɛ məətə mi mba betidi kenke laatɛsə mɔmɔ, itsyise nko ke ibə bə mə banamə létɛsə betidi ba lɛwɛ betidi bə mə ni Onanto eto bənyeləkətidi nɛ.

Bela Mi Balo.

²⁷ “Fɛɛ mimba nɛ mɔ etiki bɔnɔɔ, nɛ mi bɔteyi minkə bela mi balo lə biyifo kasɛ bitə mə. ²⁸ Nya betidi ba leekudi mii, bekpɔ mə atsyɔ. Nya

betidi ba laalo fə sɛsi nye beeyifo disiale, to ola lə mə disi. ²⁹ Nya lə utsyuə áso fə lə kotosii, tsi nkonse tsiya ətə wə. Nya lə utidi utsyuə éfi fə awu kato, tə lə ufi nnya kalo tsiya lə woala. ³⁰ Utidi saa wə laadia asa lə fə ɔflo, tə wə. Nya lə utsyuə éfi fə ləsatsyuə, manteyi fə usinkliko ni oboko. ³¹ Lesa nə faala fə beyifo bətə fə, ni ke ele bə fintsiya yifo ətə betidi nɛ.

³² “Lə ibə bə betidi ba laala mi ete mi tsiya laalaa, nte atəsə nye leninsɔ nə biunyə bitsyiko lə nnya əsuə? Mba ni babuayifo tsiya aala betidi ba laala mə. ³³ Nya lə betidi ba díyifo fə kasɛ ete fintsiya leeyifo kasɛ kətə, nte leninsɔ nə ele bə befi bətə fə? Mba ni babuayifo tsiya eeyifo nkoo. ³⁴ Nya lə betidi ba ni mba leesinkli kəbə kətsyə fə lə nnya kənyɛ hā faadia asa kətə, beso faala fə batəsə fə? Babuayifo tsiya aaba kətə mə bayetsyuə bə lə bətsyə mə nnya lə kənyɛ! ³⁵ Bomuu, bela mi balo lə biyifo mə kasɛ. Beba asa bitə mə, nya biambe kusu biə besinkliko kulesa bəbə bətsyə lə nnya kənyɛ kokooko. Lə biyifo nkoo, biunyə kayofofokplɛ lə nnya disi. Nya bookpo mi bə Onanto wə ni Onanto Fanlofanlo eto bebi. Itsiyse Onanto kpe kafoɛkpe itə mba lənnnyə kasɛ kətsyə lekpo ku mba nkpe disiale kulaa tsiya. ³⁶ Biyifo mba lənyə asa kaminsə fe kase mi Anto Onanto lənyə kaminsə.

Yesu Áte Asa Itsyi Lə ɔyimitsyuə Dikpi Bolo Ɔsuə.

³⁷ “Biankponko betidi bamba akpo lə Onanto tsiya lə ɔyɛ mi lekpo bokponko. Bianlo betidi dikpi, lə Onanto tsiya lə ɔyɛ mi dikpi bolo, bifi asa bətsyɛ betidi lə Onanto tsiya lə ufi ɔtsyɛ mi. ³⁸ Ele bə bitə betidi asa bə lə Onanto tsiya lə utə mi asa. Lə sitintii, Onanto ebuyisə mi kenwu keyi kaba kakpo eyɛ lə wə lefonə eso. Kase faaklá asa yeyi kaba kakpo kətə utidii, nko eto okle ke Onanto looklá utə fə nɛ.”

³⁹ Mfó nya Yesu leteyi mə lekpa nkə, “Unəmba anyenko wə unəmbatsyuə. Lenni nkoo, mə inuə ba tã ebudu banɔ bedufə lə dibia kafo. ⁴⁰ Okasebi saa ante kaso wə oteasa. Fɛɛ lefe nə okasebi əmə leləsə asa bokasee, wəətsyə fe wə oteasa ke.

⁴¹ “Ntsyə fe fanlɛ dikubi kɛkɛ nə ntəkə fə ɔyimitsyuə lə dinəmi bobɛ fe fannlɛ dikubi kplɛ nə ntəkə lə fə lele bunyə? ⁴² Ntsyə fe fofo fə ɔyimitsyuə bətɛyi fənkə, ‘Lekpakpa, tə lə nləkə dikubi kɛkɛ nə ntəkə fə lə dinəmi’ se dikubi kplɛ ntəkə lə fə kosate eto lele əsuə? Fə, ənəmi ənəmi eto utidi! Ka dikubi kplɛ nə ntəkə fə lə dinəmi buləkə fe lə ənyə kusu ələkə fə ɔyimitsyuə eto lele kɛkɛ nə ntəkə lə wə lele.

Kuyi Saa Ku Ko Awɔnsa.

⁴³ “Kuyi sɛɛ aannwɔ ebibi bua, nya kuyi bua tsiya laannwɔ ebibi sɛɛ. ⁴⁴ Kuyi saa eto ebibi əsuə beefi kətsyə ko lekpo. Banlɛ koto eto awɔnsa lə kanyi əsuə, nya banlɛ awɔnsa nya beedi lə otonkpa tsiya əsuə. ⁴⁵ Utidi sɛɛ saa, asa sɛɛ laabɔ ketsyi lə wə asayifoyifo əsuə nnya leetsyi lə wə utu kəmiə. Nya utidi bua tsiya lələkə asa bua kate ketsyiko lə wə utu kəmiə. Itsiyse asa nnya nkpe lə utidi eto utu kəmiə, nnya ni lesa nə laabɔ ketsyi lə wə kənyɛ nɛ.

Nɔ Yesu Eto Ditiki Lə Aye Lə Ni Ɔsuə.

⁴⁶ “Beso biakpadi mɛ biə Bonamute, Bonamute, fe bienyifo lə lesa nə maateyi mi əsuə? ⁴⁷ Utidi saa wə ləəbə mɛ ɔflo nya wəəbə nkə wəəbə ɔnɔ lesa nə maateyi nya weeyifo lə nnya əsuə, moote mi futsyə eto okle uni. ⁴⁸ Ute fe utidi wə laato diyo nya óba kakplo nya óse ni unyənsə lə aba əsuə fe óto diyo nəmə unyənsə. Se ketu díyi nya káyɛ mfó káfee, kulesa ményifo diyo nəmə, itsiyise dínyə lə kənyəko sɛɛ. ⁴⁹ Fɛɛ utidi saa wə laanɔ mɔ ditiki nya woenyifo lə ni əsuə, uyifo fe utidi wə léto diyo nya wánse ni

lè kaso ka nkpe ale əsuə nya wénku kaso fè útsyiko ofatiə əmə bose lə umuə sui. Nyaso lefe nə ketu díyi kába káyè lə diyo nəmə əflo káfee, léba kenke lékpo lə kaso!”

7

Yesu Átsya Romafɔ Eto Bama-manyə Eto Uninə Eto Uyifoyifo.

¹ Se Yesu leteyi betidi bamfo asa nyamfo kenke olosəə, údu úsu Kapernaum. ² Romafɔ eto omanyəninə utsyuə akè mfó nya əkè uyifoyifo wə eto asa óla tinti. Uyifoyifo əmə áno bufi keklege, nya əkè lə ukpə ku menkpə eto nti. ³ Se uninə əmfo lenɔ Yesu eto kəsɔɔ, ókpe Yudafo eto beninə bətsyuə nkə batəyi wə lə ubə otsya wə uyifoyifo əmə utə wə. ⁴ Bəbə Yesu əflo nya bálè wə lekpa kpa keklege bənkə, “Utidi əmfo ənyə utə bə wunsəko wə, ⁵ itsyise woala bo kuse eto betidi. Nya wə kosate léto bo katsyakɔ útə bo.” ⁶ Lə nyamfo eso Yesu átaka útəkəko mə.

Yesu ménsitsyonko diyo nəmə fè uninə əmfo lékpe wə bayetsyuə bətsyuə nkə besu batəyi wə bənkə, “Boanto, mensilə əsuə fə əbə. Itsyise mɔɔ, mənnyə ntə bə lə əbə mɔ diyo. ⁷ Nya mənnyə ntə tsya bə mbə ntsyako fə, nnyə lə fə ənəmi. Nyasoo, fə tēyi ditiki ete, mɔ uyifoyifo eto əsuə ebumuə ale. ⁸ Mintsya nyifo uninə wə nkpe lə beninə ba nsi nso mɛ eto əsuəale eto kalɔ. Nya nkpe bamamanyə ba nkpe mɛ kalɔ. Lə nteyi nwə miəkə, ‘Su,’ woəsu. Nya lə nteyi obamba tsya miə, ‘Bə,’ wəəbə. Nya lə nteyi mɔ uyifoyifo miə, ‘Yifo mməə,’ woəyifo.”

⁹ Se óteyi nkoo, íyifo Yesu yanii. Mfó əmə nya ótsyi ówuninsə óteyi sitiditu sia ba dítəkəko wə mfó nkə, “Nlè mi bəteyi minkə mənnyə tɔ bo-fokanɔ bomfo eto okle lə Israelfɔ nti tɔ kulatsya!” ¹⁰ Mfó əmə nya betidi ba bətsyese mfó dísinkli bésu oto nya bənyə bə uyifoyifo əmə eto bufi əyuə wə.

Yesu Átakasə Əkəsia Utsyuə Eto Ubi Wə Díkpə.

¹¹ Nyamfo eto kamaa, Yesu ésu umə wə baakpo Naim, nya wə bakasebi ku betidi kpə bətsyuə dítəkəko wə bésu. ¹² Lefe nə óyo umə əmə eto kabəsiee, ótsyako bətsyuə ba nlè keku nya banye banlè bəbɔ lə umə əmə. Əkəsia eto ubi əni kplo eto əkɔ ni wə bəntsyi banlè bəbɔnko bantɔ kebikəko nɛ. Nya umə eto betidi kpə dítəkəko wə. ¹³ Se Yesu dínnyə usio əmfoo, wə asa ále wə kaminsə. Mfó nya óteyi wə nkə, “Sinkli ayè keku.”

¹⁴ Yesu édufə mə lenti nya útidi əkɔ əmə, nya mba ntsyi wə əmə dínnyə. Mfó Yesu leteyi nkə, “Okosobi! Nlè fə bəteyi minkə taka!” ¹⁵ Nya əkɔ əmə létaka úsia nya útsyiko etiki budi. Nya Yesu dífi wə ókpe wə ambe lə kəni.

¹⁶ Íyifo betidi bamfó kenke yanii ku sikpi tinti, nya bətesə Onanto. Lə nyamfo eso bəteyi bənkə, “Onanto eto Unyeləkətidi wə nkpe kənyə ale tinti əbə údufə bo lenti! Onanto áyifə úbə nkə lə ubə uləkə wə betidi!” ¹⁷ Yesu eto etiki nyamfó esensə éba ékpo lə Yudea eto kaso ku lekpa kə nəmfo kenke.

Yohanes Ntufləsətidi Átsyese Batənkpe Yesu Əflo.

¹⁸ Lefe nəmfoo, se Yohanes eto bakasebi leteyi Yohanes asa nyamfoo, ókpadi inuə lə mə nti, ¹⁹ nya óla mə ótsyese Bonamute Yesu əflo ku kənyə kamfo nkə, “Fə ni utidi wə bə əle bubə lee, lee buńnyə bukabe utidi bamba kusu?”

²⁰ Nyaso se bəbə Yesu əflo, batəyi wə bənkə, “Ntufləsətidi Yohanes ni nwə lékpe bo nkə bubə bəbɔ fə nkə, ‘Fə ni utidi wə bə əle bubə lee, lee buńnyə bukabe utidi bamba kusu?’ ”

²¹ Lə lefe nəmfoo əsuəə, Yesu átsya betidi kpə bufi nya óla awɔnɔ bua, nya útə bənəmba kpə dínnyə asa. ²² Mfoti əmə nya útə mbuayə óteyi Yohanes eto batənkpe nkə, “Bisinkli bisu bəteyi Yohanes asa nnya bínyə ku nnya bənɔ banlè bəteyi

bänkə bənəmba lə bunyə, mba léba bankpoo kaso lə boye kafe, mba nle bufisia bufi eto əsuə lə bokpa, batoti lə asa bəno, bəkrənkpə lə botaka kəbə nkpə, nya maateyi bakombo Onanto eto Ditiki Səe nəmə. ²³ Disuəyuə itə utidi wə dímənyə kabua lə mē əsuə.”

²⁴ Se Yohanes eto batənkpe dídu eto kamaa, Yesu étsyiko etiki budi ketsyiko lə Yohanes əsuə kate betidi bamfó nkə, “Lə lefe nə bəbo bisu kaka Yohanes nkpe lə mfiminti mfóo, be ni lesa nə bibu biə biusu binyə? Utidi wə nte fe lefanto nə ufiebi nle bəso ketinkəsə lee? ²⁵ Be tutuutu ni lesa nə bísu kabeko? Lee Utidi wə nkpe awu nnya laano bobə? Betidi ba laakpe awu nnya lefo koya nya beedi nkpəə, mə kakənkə ni bakankplə eto ayo. ²⁶ Bəteyi mē lesa nə bísu kabeko! Onanto eto unyeləkətidi utsyuə bísu kabeko? Lə sitintii, nle mi bəteyi minkə oso Onanto eto unyeləkətidi. ²⁷ Itsyise Yohanes əsuə eto etiki nya Awənisə Kenke eto Kukue leteyi ni nkə, ‘Mootsyese mə otənkpe ntənsə fə bubə, nya wəotə olə kusu utsyə utə fə bubə.’ ”

²⁸ Yesu esi otəyi mə nkə, “Yohanes so utidi saa wə bale lə kawunsiə kamfo. Fəe utidi wə ni okəke kulaa tsya lə Onanto eto sekakedikə, so Yohanes.”

²⁹ Etənsəə, betidi bamə kenke áno Yohanes eto Ditiki Səe nə údi nya titlu mə ku mba laafo umənkə tsya áfo lesa nə Onanto nle bəbəbə ketsyiko mə ofləo, ku mə ketu kenke nya Yohanes dífləsə mə ntu. ³⁰ Fəe Farisifo ku afi eto bateasa kplə áni lesa nə ni Onanto eto ketsyue itə mə nya bántəno bə Yohanes fləsə mə ntu.

³¹ Yesu ésukosə wə etiki setə nya otəyi mə nkə, “Məməo, be ele bə mfi mi mmi eto betidi nkatesə ko kəe? Ntsyə bente kəe? ³² Bete fe bekpefi kəke ba laakpe kəye lə obia. Mə bətsyuə lə kudu bokpo katəyi mə bətsyuə bə, ‘Búsə kusiəkpakpa eto əsə bútə mi, fəe bíanwui kewui!

Búsə keku eto əsə bútə mi, tsya bíanwi nku.’

³³ Ntuflesətidi Yohanes əbə, nya okle kənye, nya wənnə ntə saa tsya, fəe bələ bəteyi biə, ‘Ləwəno bua si wə lə əsuə.’ ³⁴ Nya Utidi Eto Ubi tsya díbə nya wəə, údi únə. Nya bənle bəteyi biənkə, ‘Bebe udikpu ku utənə əmfoo! Uyifo mba laafo umənkə ku babuayifo eto oyetsyuə!’ ³⁵ Fəe betidi ba kenke ləətəkəko Onanto eto kobe kamaa, bale buləkə kate lə mə eyifosa əsuə bə nnya ni kobe tinti nē.”

Yesu Ésu Simon Eto Diyo.

³⁶ Farisinyə utsyuə ákpadi Yesu nkə ubə udi lesa lə wə diyo. Nya se Yesu dísu mfóo, úsiə kasə lə opunu oflə nkə lə udi lesa. ³⁷ Usio wə dísiə nkpə bua utsyuə akə lə umə əmə. Nyaso se óno nkə Yesu əbə Farisinyə əmə eto diyo lesakedikəo, úfi nnuəbi bo laanyi fififi bo nkpe lə dituntu nə laano bobə əsuə úsuko mfó. ³⁸ Úsu únəyə lə Yesu oflə nya úwi binəntu okpo wə lə akpa. Nya usio əmə dífi wə disí eto səwəni ósi binəntu bia lékpo lə Yesu eto akpa mfoo, nya ókəbe wə akpa onle bəfio ku lelabi. Nya úfi nnuəbi bomə ókpo lə Yesu eto akpa tsya.

³⁹ Se Farisinyə wə lékpadi Yesu dínəyə nyamfoo, úbu disí otəyi nkə, “Lə utidi əmfo ete ni Onanto eto Unyeləkətidi tintii, eni ele bə ote usio wə eto okle díbə onle wə butidi mfo, eni óte nkpə bua bo tsya unsi!”

⁴⁰ Nya Yesu leteyi wə nkə, “Simon, nkpe lesatsyuə nə minla miə matəyi fə.”

Nya Simon leteyi nkə, “Oteasa, teyi mē.”

⁴¹ Yesu ətsyə kasə otəyi Simon nkə, “Utidi utsyuə ákə mfo wə díkaba atabi ukətə betidi, nya betidi inuə bətsyuə dísiə wə kayo. Oni dísiə wə sika eto atabi akpi alofa ano. Nnya unuəfə dísiə wə atabi akpi fosi ano. ⁴² Se kulesa dímətsyə mə bofo kayo kamə esoo, úfi kayo kamə kenke ótsyē mə. Nya betidi

inuə bamfo eto ntii, owoe fafo fano fə woola otabinyə əmfo oso?”

⁴³ Nya Simon leteyi wə nkə, “Mfo nno miə utidi wə úfi kayo ka nso utu ótsyε.”

Mfó nya Yesu leteyi wə nkə, “Áteyi eléke.”

⁴⁴ Yesu étsyi ɔwuninsə óbe usio əmə nya óteyi Simon nkə, “Ale usio əmfo bunyə? Se mímbə fə ɔflo, əməntə mε ntu fə mflə akpa. Fεε usio əmfo éfi wə binəntu úflə mε akpa, nya úfi wə disí eto sɛwɔni ósi nnya. ⁴⁵ Ámamfo mε ku disuəyua abuta mε ale. Fεε idu lə lefe nə mímbə mfo, wóanyε tɔ mɔ akpa bɔle kafɔ. ⁴⁶ Fəə, əməntə mε nnuəbi saa fə mfi nkpo lə disí. Fεε wə éfi nnuəbi bo laanyi fififi ókpo mε lə akpa. ⁴⁷ Nyaso nle fə bɔteyi minkə, lelabi nə úləkə óte mε esoo, ófo abua kpə nya úyifo kenke eto bufikatsyε. Nya utidi wə díyifo abua sεke béfi bátsyε wə, nko ke wə lelabi tsya lefe nε.” ⁴⁸ Mfó nya Yesu leteyi usio əmə nkə, “Befi fə abua batsyε fə.”

⁴⁹ Se betidi ba tsya dísiə lə kedikɔ mfo lenɔ Yesu eto asa nnya óteyii, batɔ mə əsuə bənkə, “Owoe ni nwə mfo wə laafo betidi eto abua kulaa tsya bufi katsyε?”

⁵⁰ Mfó əmə nya Yesu leteyi usio əmə nkə, “Fə bofokanɔ ələkə fə, nyaso du esu lə diyua əsuə.”

8

Besio Ba Dítkəko Yesu.

¹ Nya lefe ditsyua eto kamaa, Yesu átsyilama nti bomfo úsu kəmə ku mbuto ntsyua. Nya úkedi Ditiki Sεε nəmə itsyi lə Onanto eto sekakedikɔ əsuə. Batɔnkpe lefosi inuə ba úləkə tsya ətəkəko wə. ² Besio ba Yesu létsya bufi akpa akpa ku mba óla awɔnɔ bua úləkə lə mə əsuə eto bətsyua tsya əkətəkəko wə. Nya utsyua wə lεke lə mə nti ni Maria wə baakpo Magdalanyə nwə əsuə Yesu léla awɔnɔ bua akuanse úləkə. ³ Usio bamba tsya áke lə mə nti mfó wə baakpo bə Yohana nwə eto usə baakpo Kusa wə díyifo keyifo lə Oka

Herodes eto lekpokakpokɔ nya údi uninə utsyua wə díkabe mfó. Besio kpə bətsyua ku nwə baakpo Susana tsya ətəkəko Yesu nya banle mə asa bufi kawunsə ko wə ku wə bakasebi.

Yesu Áteyi Lekpa Itsyi Lə Nwə Dísa Eyibibi Étsyua Ésuə.

⁴ Betidi kpə éketsyi kəmə ate ate kəbə Yesu ɔflo. Nnya lə lefe nə betidi kpə díbə bátsyaa, Yesu áteyi mə lekpa nəmfo nkə,

⁵ “Ókuəmfo utsyua ésu nkə wəəsə eyibibi ətsyua. Nya lefe nə ɔnle eyibibi nyamə busəə, íbə bə ətsyua álo ekpo lə kusu nya betidi lémankli nya, nya baklɔbe lεsε nnya bamini.

⁶ Étsyua tsya álo ekpo lə akpankplamboe əsuə. Nya se íkəə, yənyə ntu ku sitə sεε. Nyaso yeylɔbe nya íkpə. ⁷ Eyibibi nyamə ətsyua édufə lə biyufa nti. Nya biyufa biamə lébe bíti eyibibi nyamə, nya békle nnya kenke itə íkpə. ⁸ Nya abamba dísu ékpo lə kasɔ sεε əsuə. Nya se íkəə, ɛnwɔ ebibi alofa, alofa.”

Mfó əmə nya Yesu leteyi mə nkə, “Nyaso fəə ke ato nnya laanɔ asa nkpee, tsyue ato lə anɔ!”

Lesə Nə Eso Yesu Lídi Mə Etiki Lə Akpa Ésuə.

⁹ Yesu eto bakasebi áto wə lekpa nəmfo eto kasɔ. ¹⁰ Mfó óteyi mə nkə, “Onanto éfi wə sekakedikɔ eto asakulakula eto kobe útə mi. Fεε betidi bambaa, akpá əsuə bɔɔnɔ nnya itə bə,

‘balε bunyə tsyaa, bembunyə. Nya balε bɔnɔ tsyaa, bəmbə kasɔ bɔnɔ.’

Yesu Éləkə Lekpá Lə Nwə Dísa Eyibibi Eto Kasɔ.

¹¹ “Lekpá nə mínteyi eto kasɔ ni bə, eyibibi nyamə ni Onanto eto ditiki. ¹² Nya eyibibi nnya díbə ekpo lə kusu ɔflo te fe betidi ba laanɔ, fε Obonsam əbə kələkə ditiki nəmə lə mə akɔəsi. Nya wəətə nkə bəmbofo bofo kanɔ bə lə Onanto lə ofo mə buləkə. ¹³ Nya, nnya díbə ékpo lə akpankplamboe əsuəə, te fe betidi ba lenɔ ditiki nəmə nya báfo ni ku

disuəyuə lamfolamfo, fɛɛ díendufə læ mə akɔəsi sitinti. Nyaso baafɔ kanɔ itə lefe kliminti hã. Nya læ lefe nə botokabe sɛkɛ díbə mə læ əsuəə, bəətə disí. ¹⁴ Eyibibi nya lékpo læ biyufa ntii, te fe betidi ba laanɔ ditiki nəmə, fɛɛ kawunsiə eto bulə ku kə asa eto bɔbɛbɛ ku kawunsiə kamfo eto kamini eesensə keti mə, nya yəəntə kusu bə ebibi nyamə be, ɛsɛ læ balɛ nnya. ¹⁵ Nya eyibibi nnya díbə ékpo læ kasɔ sɛɛ əsuəə, te fe betidi ba laanɔ ditiki nəmə nya baafɔ ni kakpe læ utu kəmiə. Nya baabokosə əsuə kasɔ nya bəənyə kekkele isu esɛ læ kalosəkɔ itə bə baawɔ ebibi kpə.

Tə Lə Fə Okandíe Lə Uyənde Utə Betidi.

¹⁶ “Utidi kuutsyuə anto okandíe kefi asa keti wə nye ufi wə usu okpe læ lesa kalɔ. Bomu weefi wə kətəkə læ wə kətəkəkɔ kaka betidi ba læəbə mfó luunyə asa wuee. ¹⁷ Lesa saa nə bəfi bákula læ kalebe saa, ebɔbɔ læ lekple bənyə. Nya lesa nə ke bəti bákpe, ebɔbɔ læ lekple bənyə.

¹⁸ “Bebe əsuə kukɔnɔ læ etiki nnya bianɔ əsuə. Utidi wə ke asa ntee, buusi bəətə wə bawunsə. Nya utidi wə ke kulesa lentee, nnya úbu nkə ite wə tsyaa, bɔɔlɛ nnya bafo wə læ ani.”

Owoe Ni Yesu Eto Ambe Ku Wə Bayimi?

¹⁹ Yesu eto bayimi ku mə ambe əbə wə ɔflo, fɛɛ bamfó kusu bunyə bənyə Yesu itsyi læ sitiditu sia eso. ²⁰ Utidi utsyuə ésu óteyi Yesu nkə, “Fə ambe ku fə bayimi ínyə læ lekple balɛ fə bɔbɛbɛ.”

²¹ Mfó nya Yesu læteyi məmble nkə, “Mɔ ambe ku mɔ bayimi ni mba laanɔ Onanto eto ditiki nya beeyifo læ ni əsuə.”

Yesu Éti Ufíebi Kusu.

²² Diyi lɔnii, Yesu édufə ɔklo kafo ku wə bakasebi. Mfó nya óteyi mə nkə, “Bitə læ bɔyila ditumbukple nəmə busu lekpa ke nə nse.” Nyaso bədu bésu. ²³ Se bányɛ læ ntu bomə əsuə bantɔ, Yesu álabɛ selabɛ. Nya

læ lefe nəmə əsuəə, ufíebi étsyiko bɔsɔ kekkele nya ntu dítsyiko bɔsɔ kedufə læ ɔklo əmə kafo itə bə bédufə læ ukpə ku mənkpə eto nti. ²⁴ Bakasebi bamə ésu básanklisə Yesu nya bátɛyi wə bənkə, “Boanto! Boanto! Boəbə bukpə!”

Mfó nya Yesu létaka únyə nya óto ɔkɔɛ uti ufíebi ku ntu bo nle bonwa kakpanka, nya nyamble díyuə kenye nya lesa saa diyuə kanana. ²⁵ Nya óto bakasebi bamə nkə, “Beso bimbə bɔfokanɔ?”

Fɛɛ iyifo mə naa, nya sikpi tsya dímuə mə. Nya bátɔ mə bətsyuə bənkə, “Owoe ko ni utidi əmfo? Woedi ufíebi ku lekpo etiki nya yet-syue wə koto!”

Yesu Ála Awɔnɔ Bua Úləkə Lə Utidi Utsyuə Ésuə.

²⁶ Yesu ku wə bakasebi áyila bésu bédufə Gadara eto kasɔ læ ditumbukple eto lekpa ke nə nkpiɔ Galilea eto kasɔ. ²⁷ Se Yesu læbɔ læ ɔklo əmə əsuə koo, osani utsyuə wə awɔnɔ bua nsi læ əsuə étsyi umə əmə úbə ótsyako wə. Yóofo lefe kpə se utidi əmfo díkayɛ leyaleya katsyilama. Nya wóakatɔnɔ nkə woəsiə læ diyɔ enso læ edi nti. ²⁸ Se únyə Yesuu, ófa nya óto wə əsuə ókpo læ kasɔ læ Yesu eto akɔ. Nya óto wə bembembe nkə, “Yesu, Onanto Fanlofanlo eto Ubi! Be nkpe læ bonko ku fə lenti mfo? Nle fə lekpa kpa, mənne me koto!” ²⁹ Utidi əmfo átɛyi nyamfo, itsyise Yesu áto ɔkue ókpe læwɔnɔ nə nsi læ wə əsuə mfó, nya óteyi ni nkə, “Bɔ wə læ əsuə!” Lefe kpə læ læwɔnɔ nəmə əsiə utidi əmə læ əsuəə, læ bákɛ wə ani ku akpa kulaa tsya bákpe wə læ amanaa, úkəfəsə amana nyamə nya læwɔnɔ nəmə díkənə wə kesuko mfiminti. ³⁰ Yesu áto wə nkə, “Ntsyə baakpo fə?”

Mfó nya útə mbuayɛ nkə, “Mɔ baakpo bə Omantsya.” Óteyi nko itsyise awɔnɔ bua kpə dídufə ísiə wə læ əsuə. ³¹ Mfóo, awɔnɔ bua nyamə ále Yesu lekpa kpa yənkə woanla nnya otsyese kaka awɔnɔ bua læəsiə kənyə kanyi.

³² Mfóo, bakplako kpə ənyə lə kotini əsuə békedi. Nya awɔnɔ bua nyamə lələ Yesu lekpa kpa bənkə utə lə bedufə lə bakplako bamə əsuə. Nya Yesu dítə mə kusu. ³³ Nyaso bábo lə utidi əmə əsuə nya bédufə lə bakplako bamə əsuə. Nya məmblə dítsyetsyi báwunini lə kotini komə eto kotosi nya bédufə lə ditumbukplə nəmə nya bánya bátsylə kenke.

³⁴ Lefe nə betidi ba díkabe bakplako bamə dínyə asa nnya díbə mfóo, bétsyetsyi bésu báteyi betidi ba ləke lə umə ku mbuto bo let-sylama mfó kenke. ³⁵ Nya betidi bamə ləbo bésu bə lə besu babe lesa nə díbə. Nya se bésu báyo Yesu ɔfloo, bənyə osani wə əsuə Yesu léla awɔnɔ bua utsyiko nya unsi lə Yesu eto ako untəkə ənə wuee nya onkpe awu lə əsuə unsi kpoo. Mfóo, məmblə áte sikpi. ³⁶ Betidi ba dínyə kase asa nyamfó díbə, áteyi mba mfó kase Yesu létsya utidi wə əsuə awɔnɔ bua dísiə fə íkakra wə. ³⁷ Lə nyamfo esoo, Gadare eto kaso eto betidi áteyi Yesu bənkə udu lə mə kaso, itsyise sikpi əmuə mə tinti. Nyaso Yesu édufə lə ɔklo údu.

³⁸ Mfó nya utidi wə əsuə Yesu léla awɔnɔ bua úləkə ále Yesu lekpa kpa nkə, “Tə kusu lə ntəkəko fə.” Fəe Yesu mántɔnɔ nya óteyi wə nkə,

³⁹ “Sinkli esu oto lə esu ateyi lesa nə Onanto diyifo útə fə.” Lə nyaso utidi əmfó ésu óye lə kəmə ka nkpe mfó úkatēyi asa nnya kenke Yesu díyifo útə wə.

Yesu Átsya Yairo Eto Ubisiobi Ku Usio Utsyua Wə Díti Wə.

⁴⁰ Lefe nə Yesu dísinkli úsu óyila ditumbukplə nə nkpe mfó, betidi bamfó áfo wə kukɔnɔ, itsyise məmblə əsiə bákabe wə kusu. ⁴¹ Mfó nya osani wə baakpo Yairo wə lídi Yudafo eto katsyako eto uninə ɔni əbə óse akonki lə Yesu eto ako nya óle wə lekpa kpa nkə utəkəko wə lə besu wə diyo, ⁴² itsyise wə ubisiobi ɔni wə díkafo fe alə lefosi

ənuə, labe ɔle bufi nya okpe lə ukpə ku mənkpə eto nti.

Se Yesu ləye ɔntɔ, betidi kpə ətəkəko wə báma wə bákpe. ⁴³ Nya lə betidi bamfó ntii, usio wə kɔto díkakpo itə lefosi alə ənuə sɔɔ tsya akə mə lenti. Usio əmfə ábiasə wə atabi kenke nkə lə otsya wə bufi bomə, fəe ókplatsya ɔnɔ. ⁴⁴ Óye buəe lə Yesu eto kama lə betidi nti nya útidi wə awu eto kotosi. Lamfolamfo kɔto komə áye wə bokpo.

⁴⁵ Mfó nya Yesu létə nkə, “Owoe díti mē?”

Fəe kuutsyuə saa mántɔnɔ. Mfó nya Petro létēyi wə nkə, “Boanto, be kase betidi kpə ntəkəko fə nya bama fə bakpe!”

⁴⁶ Tsyaa, Yesu áteyi nkə, “Nnyi miə utidi utsyua étidi mē, itsyise əsuəale ətsyuə ábo lə mē əsuə.”

⁴⁷ Se usio əmə léte nkə wəmbəfo əsuə bəbiɔsə esoo, útsyiko butinkə nya óse akonki ókpe disi kaso lə Yesu eto ako. Mfó nya óteyi lesa nə eso útidi Yesu eto awu lə betidi ba kenke eto ənəmi. Nya úləkə óteyi lesa nə eso útidi wə awu ku kase bufi bomə ləye wə lamfolamfo. ⁴⁸ Lə nyamfo eso Yesu áteyi wə nkə, “Mə ubisiobi, fə bəfokanɔ átsya fə. Su lə diyua əsuə.”

⁴⁹ Lefenə Yesu nsi ɔnle etiki budii, ɔtɔye ɔni əbə údufə wə dítsyi Yudafo eto katsyako eto uninə wə baakpo Yairo ɔfo. Nya úbə óteyi wə nkə, “Fə ubisiobi əmə ébukpə koko, nyaso ye oteasa əmə bulə.”

⁵⁰ Fəe Yesu áno ditiki nəmə nya óteyi Yairo nkə, “Mante sikpi. Fə fo anɔ fə ubi əmə ebəke alə.”

⁵¹ Lə lefe nə bésu bédufə Yairo eto diyo mfóo, wəntə utidi saa kusu nkə udufə diyo kafo enso Petro ku Yohanes ku Yakobo ku ubisiobi əmə eto anto ku ambe hā. ⁵² Nya betidi kpə dínyə mfó banlə nku buwi ku kudu lə ubi əmə eso. Mfó nya Yesu létēyi mə nkə, “Biensiwi keku. Ubi əmə mənkpə. Selabe ete ɔnlə.”

⁵³ Mfóo, nya məmblə dímə wə, itsyise mə yi bənkə úkpə. ⁵⁴ Yesu ákəbe wə lə kɔni nya ókpadi wə

nkə, “Ubi, taka ənyə!”⁵⁵ Usiobi əmə əsinkli úbə nkpə nya ótaka únyə lamfolamfo. Nya Yesu leteyi mə nkə bətə ubisiobi əmə lesatsyuə lə udi.⁵⁶ Asa nyamfo kenke éyifo wə antomə yanii, fəe Yesu əkə mə ato nkə banteyi utidi saa lesa nə díbə mfó.

9

Yesu Ákpe Wə Bakasebi Lefosi Inuə Bamə Kətə.

¹ Lə nyamfó eto kamaa, Yesu ákpadi wə bakasebi lefosi inuə bamfó óboko wə akə nya útə mə kusu ku əsuəale lə befi bala awəno bua kenke ku lə batsya efimbi akpa akpa tsya. ² Nya óla mə ótsyese nkə besu bedi betidi etiki itsyi lə Onanto eto sekakedikə əsuə lə batsya befimfi bufi. ³ Fə booduu, Yesu áteyi mə nkə, “Bientsyi kulesa bisuko lə mi esu boye əsuə fe uyilele nye fe mba laadia asa eto katobe nye didisa nye atabi. Nya bientsyi akpesa bamba kulaa tsya. ⁴ Diyo nə kee baafó mii, bisia mfó isu ese lefe nə ke biudu lə umə əmə. ⁵ Nya kaka ke bamfó mii, bidu lə umə əmfó lə befle mi akpa eto utembu bekpo mfó. Nyamfo loote Onanto eto kotonəne eto ditsyəbi nə ləəbə bubə itə lə umə əmə.” ⁶ Nya bakasebi bamə dídu bésu bátsyilama mbuto bomə kenke nya bédí Onanto eto Ditiki Səe nəmə, bátsya befimfi kalebe saa tsya.

Oka Herodes Eto Nsusu Lə Yesu Əsuə Ákpe Wə Bulə.

⁷ Se Oka Herodes wə nle seka budi lə Galilea eto kasə lenə asa nnya kenke nle bubəə, wə nsusu ələ wə itsyise betidi bətsyuə lə bətəyi bənkə Ntuflesətidi Yohanes ni nwə disi ótaka utsyi okəmə úbə nkpə. ⁸ Nya bətsyuə tsya nle bətəyi bənkə Elia ni nwə disi úsinkli úbə. Nya bətsyuə tsya nle bətəyi bənkə Onanto eto bənyeləkətidi koko bətsyuə eto ɔni uni wə dísinkli úbə nkpə. ⁹ Mfó nya Oka Herodes leteyi nkə, “Mə díte kusu miə bala Yohanes eto disi, nyaso owoe uni wə disi úbə ɔnle asa

nyamfo buyifo nya maano wə diye mfo?” Nyaso Oka Herodes kábəbe kusu ko wəoye lə unyə Yesu.

Yesu Ətə Betidi Akpi Anə Lesa Bédi Bémi.

¹⁰ Se bakasebi bamə dísinkli bəbə bətəyi Yesu lesa saa nə bəyifo. Mfó nya ókpa mə hā óyenko nya bədu bésu umə wə baakpo Betsaida. ¹¹ Se betidi kpə lenə nkoo, bətəkəko wə bésu mfó. Yesu tsya áfo mə nya údi mə etiki utsyi lə Onanto eto sekakedikə əsuə, nya ótsya mba bufi nle bulə.

¹² Se kale nle boloo, lefosi bakasebi inuə bamə əbə Yesu ɔflo nya bətəyi wə bənkə, “Tə lə betidi bamfo lə bedu lə besu mbuto bo nkpe lə lekpa ke mfó, lə babəbe lesa ku kasəno kə, itsyise mfo eyifo ntenti.”

¹³ Nya Yesu leteyi mə nkə, “Bitə mə lesatsyuə lə bedi.”

Mfó nya bətəyi wə bənkə, “Didisa nə bənlə mfo eyifo abolo anə ku akpe ənuə. Ala fə busu boya lesa boboko betidi kpenkpe bamfo?”

¹⁴ Nya basani bamə eyifo akpi anə.

Mfó nya Yesu leteyi wə bakasebi nkə, “Bitə lə betidi bamə lə bəsiə lə etsyukpa etsyukpa fe betidi awosi anə anə.” ¹⁵ Nya se bakasebi bamə díte bəsiə nko, ¹⁶ Yesu éfi abolo anə ku akpe ənuə nyamə nya óbesə wə ənəmi kato. Ɔso Onanto ani, úbudi nnya nya úfi útə wə bakasebi nkə befi besia bətə betidi bamə. ¹⁷ Nya məmblə dídi bémi nya bakasebi bamə lese nnya wəlewəle díbu nya íyi etsyitsya lefosi ənuə.

Petro Áteyi Nkə Yesu Ni Nwə Onanto Lékpə Ɔhile Utsya.

¹⁸ Diyi loni se Yesu mate nle ola botoo, wə bakasebi əbə wə ɔflo. Nya óto mə nkə, “Owoe betidi laatəyi bə wə mini?”

¹⁹ Mfó nya bələkə kənyə bətəyi bənkə, “Bətsyuə aateyi bənkə fə ni Ntuflesətidi Yohanes. Betsyuə tsya bə Elia. Nya bətsyuə laatəyi bə Onanto eto unyéləkətidi koko eto ɔni wə disi úsinkli úbə nkpə feni.”

20 Mfó nya ótò mæ nkà, “Nya mimii, owoe biebu bià wè mini?”

Mfó nya Petro dí-tà mbuayè nkà, “Fè ni Nwè Onanto Lékpò Ǿhile Utsyà.”

Yesu Édi Etiki Itsyi Lè Wè Kanyinyànyà Ku Wè Ukpà Èsuà.

21 Yesu àkà mæ ato keklege nkà bánteyi utidi saa ditiki nàmfo.

22 Yesu esi óteyi mæ nkà, “Ele bə ibə bə mɔ, Utidi Eto Ubi, nyə kanyi tinti lə beninə ku besumunyə eto beninə ku afi eto bateasa eto ani nya bɔɔni mɛ boolo mɛ. Fɛɛ lə diyi tsyafə esuə, Onanto ebotakasə mɛ utsyiko ɔkɔmə mbə nkpə.”

23 Mfó nya óteyi məmblɛ kenke nkà, “Lə utsyuə ala nkà wə-təkəkò mɛɛ, ele bə uləkə wə ato ku wə əsuə utsyiko lə wə alasa əsuə nya lə utsyi wə uyikabie utəkəkò mɛ diyi saa. 24 Itsyise utidi saa wə laala nkə waata wə disì eto nkpə, woonyansə mu. Nya utidi saa wə loonyansə wə nkpə nkə lə utəkəkò mɛ, wu-unyə nkpə manlò. 25 Nte kutəkə kò utidi luunyə lə únyə kawunsiə kà kenke eto bikə nya ónyansə wə nkpə manlò? 26 Lə mɔ ku mɔ asa nnya maate kenke ále utidi utsyuə kofanii, wə tsya ebɔle Utidi Eto Ubi kofani lə lefe nə uubə lə wə diyənde ku wə Anto eto diyənde ku batənkpe kenke kenke eto diyənde əsuə. 27 Nlɛ mi bətəyi sitinti minkə mi bətsyuə bə nkpe mfoo, embukpə isu ese lefe nə bənyə Onanto sekadidi siamə.”

Yesu Eto Ditsyabi Áfloma Lə Kɔtini Èsuà.

28 Fè Kɔsida kɔni eto kama se Yesu lətəyi nyamfoo, ókpa Petro ku Yohanes ku Yakobo óyenko bésu bábe kɔtini besu kò disinti ola kàtokò. 29 Se ɔnlɛ ola botoo, wə ənəmi eto ditsyabi afloma nya wə awu nnya onkpe léfloma iflubi futututu ɛnlɛ boto lə ənəmi. 30 Lamfolamfoo, betidi inuə bətsyuə əbə bənyə lə wə ɔflɔ bə ni Moses ku Elia nya banlɛ wə etiki budinko. 31 Bábɔ ku Onanto eto sekakedikò eto diyənde nya bədi

etiki ku Yesu itsyi lə kusu kò diyifo Onanto eto lelabi nkə ɔyɛ lə kò əsuə lə ukpə lə Yerusalem. 32 Petro ku wə bətsyuə álabɛ selabɛ sio sio sio, tsya básankli bənyə diyənde kplɛ nə əsuə Yesu ləkɛ ku betidi inuə bə wonko mə dínyə mfó. 33 Se betidi inuə bamfo nlɛ budu lə Yesu flɔɔ, Petro átəyi Yesu nkà, “Bonamute, bə mfo bubə alɛkɛ itə bə tinti! Tə lə boto ebu ətsyə mfo. Lɔni itə fə, lɔni itə Moses, nya lɔni tsya itə Elia.” Nya asa nnya ɔnlɛ bətəyi mfo kenke, wóante lefe nə óteyi nnya tsya.

34 Lefe nə únyə ɔnlɛ etiki budii, lətɔntɔ ábɔ díti mə kenke. Nya bakasebi bamə léte sikpi lə lefe nə lətɔntɔ nəmfo léba lékpò mə lə əsuə. 35 Mfó əmə bánɔ ɔkɔɛ utsyuə lə lətɔntɔ nəmə kafo wə lətəyi nkə, “Nyə nwə mfo ni mɔ Ubi Wə Bákpo Ǿhile Bətsyə. Bitsyue wə ditiki koto!” 36 Se ditiki eto ɔkɔɛ əmə lélaa, bənyə bənkə Yesu mate ete dínyə mfó. Bakasebi bamə éfi nnya bənyə mfó bákula, bánteyi utidi saa nnya kulesa lə lefe nəmə.

Yesu Ála Ləwɔnɔ Bua Utsyiko Lə Osaibi Utsyuə Èsuà.

37 Se kale dísiə, Yesu ku wə bakasebi itsyə bamə áyifə bətsyi kɔtini komə əsuə bəbə kasɔ. Nya bəbə bétu betidi kpə bətsyuə. 38 Mfó əmə nya osani utsyuə léfa óteyi nkà, “Oteasa! Nlɛ fə lekpakpa, bə mɔ ubi əmfo! Wə ete ni mɔ ubi nɛ! 39 Ləwɔnɔ bua ditsyuə əsiə wə lə əsuə nya diətə woafa bembembe. Diətinkəsə wə keklege kəmuə wə kasɔ lə kasɔ nya waafə afabɛ nya efu laabɔ wə lə kɛnyɛ. Yeeyifo wə nko keklege kaklɛ fə ləwɔnɔ nəmə laataka lə wə əsuə. 40 Nlɛ fə bakasebi lekpakpa minkə bala ləwɔnɔ bua nəmə bətə mɛ, fɛɛ bámfo ni bola.”

41 Mfó nya Yesu lətəyi mə nkà, “Mi mmi eto betidi, besò biamfo mɛ kanɔ nya bitidi ato mmə? Nte lefe nə eto okle ele bə mfi nkɛ mi lə ɔflɔ isu ese? Nya nte lefe nə sɔɔ ele bə nkpe utu ntə mi fɛ lə ndu mi lə ɔflɔ.”

Nya ótèyi osani àmà nkà, “Kpa fà ubi àmà aboko mfo.”

⁴² Kase ubi àmà nlè bubà koo, lèwòncò nàmà ko dísià wà lè àsuà dímuà wà lèso lè kasònti nya dítkàsà wà. Mfó nya Yesu díti lèwòncò nàmà kusu nya ótsya ubi àmà nya úfi wà útà wà anto. ⁴³ Onanto eto àsuàale kplè nyamfo éyifo betidi bamfó kenke yanii.

Yesu Esi Údi Etiki Itsyi Là Wà Ukpà Èsuà.

Yesu eto eyifosa kenke édufà m̀ lè àsuà iyifo m̀ yanii lè lefe nà Yesu létèyi wà bakasebi nkà, ⁴⁴ “Bianta lesa nà m̀àbà mi b̀tèyi àsuà! Nyamble ebubà ità itsyi lè Utidi Eto Ubi àsuà, buufi wà bakpe lè betidi eto ani.” ⁴⁵ Fèè wà bakasebi bamà m̀annò asa nyamfo eto kasò. Iyifo lesa nà b̀fì b̀ákula m̀, fèè b̀àtè sikpi lè kase b̀òòò wà lesatsyuà itsyi lè nnya àsuà lè banò kasò.

Yesu Èlákà Utidi Wà Ni Òkplènyà Kenke Ótè.

⁴⁶ Kànà k̀atsyuà àbà k̀édufà lè bakasebi bamà nti itsyi lè futsyuà ni òkplènyà onso lè m̀ nti. ⁴⁷ Nya se Yesu létè m̀ nsusu esoo, úfi dikpefi dítsyuà úbà únýànsà lè m̀ ànàmi. ⁴⁸ Mfó nya ótèyi m̀ nkà, “Utidi wà ke lofo dikpefi nàmfo lè m̀ diye àsuà, ófo mintsya. Nya utidi wà lofo m̀èè, oofò utidi wà létèyese m̀. Itsyise utidi wà laabokosà àsuà kasò kenke lè m̀ nti, wà ni utidi wà nso kenke ǹ.”

Utidi Wà Ke Leenkisi Mii, Únyà Mi Kama.

⁴⁹ Mfó àmà nya Yohanes létèyi wà nkà, “Bonamute, búnyà utidi òni wà nlè awòncò bua bola k̀l̀k̀ lè fà diye àsuà nya b̀tèyi wà boànkà úsinkli òyè, itsyise umbà bo lenti.”

⁵⁰ Mfó nya Yesu létèyi wà bakasebi bamà nkà, “Bienti wà kusu, betè biànkà únýà mi kama.”

Samaria Eto Betidi B̀atsyuà Áni Yesu.

⁵¹ Nya se lefe nà ele b̀ Onanto kpa Yesu usuko kato nlè boyoo,

Yesu áse uyi nkà wuusu Yerusalem.

⁵² Ótsyese batònkpe b̀atsyuà nkà b̀átò b̀esu umà utsyuà wà nkpe lè Samaria eto kasò lè besu b̀amuà àsuà b̀atsyà ità wà bubà. ⁵³ Fèè se umà àmfo eto betidi létè b̀ wòoye mfo ofe lè òtò lè Yerusalem esoo, b̀ámfo wà. ⁵⁴ Mfó se bakasebi ba ni Yohanes ku Yakobo dínyà nko esoo, b̀átò Yesu b̀ànkà, “Bonamute, aala fà bokpadi ute utsyi kato ubà òtsylòsà m̀?” ⁵⁵ Mfó nya Yesu létèyi ówuninsà, úyenki ókpe m̀. ⁵⁶ Nya Yesu ku wà bakasebi bamà léfe b̀esu umà bamba.

Betidi B̀atsyuà Ála B̀ B̀at̀k̀k̀o Yesu.

⁵⁷ Se banyè bantòò, osani utsyuà átèyi Yesu nkà, “Muut̀k̀k̀o fà nsu kaka ke fantò.”

⁵⁸ Mfó àmà nya Yesu létèyi wà nkà, “Nkpaflòbè kpe àbià nnya kafò baalabe, nya baklòbè nkpe ayo. Fèè Utidi Eto Ubi àmbà kaka wuulua wà disi.”

⁵⁹ Nya Yesu létèyi utidi bamba nkà, “T̀k̀k̀o m̀.”

Fèè utidi àmfo nkà, “Bonamute, t̀ m̀ kusu lè nsu mbikà m̀ anto fè.”

⁶⁰ Mfó àmà nya Yesu létèyi wà nkà, “T̀ m̀ba nsi nkpe fè bekr̀nkpe lè besu bebikà m̀ bekr̀nkpe tsyuà. Nya mii, bisu bikatèyi Onanto eto sekakedikò eto ditiki nàmà.”

⁶¹ Utidi òni tsya nkà, “Bonamute, muut̀k̀k̀o fà. Fèè t̀ m̀ kusu lè nsu nkla m̀ betidi fè.”

⁶² Mfó nya Yesu létèyi wà nkà, “Nwà dítsyà keyifo kasò ku dinwuà, fè weesinkli kabe kamaa, m̀nyà utè keyifo k̀t̀ Onanto eto sekakedikò.”

10

Yesu Ákpe Betidi Fosi Akuanse Ku Inuà Kòtò.

¹ Lè nyamfo eto kamaa, Bonamute àl̀k̀ betidi fosi akuanse ku inuà bamba nya óla m̀ ótsyese inuà, inuà nkà besu k̀m̀ ku mbuto bo útsyue útsyà nkà lè usu òyè ofe.

² Nya ótèyi m̀ nkà, “B̀k̀uènkà bia díkayo bul̀k̀ fui, fèè beyifoyifo bamà emfui. Nyaso b̀elè òkuènsate

əmә lekpa kpa lә otsyese beyifoyifo lә bәbә bawunsә lә bәlәkә bәkuenkә biamә. ³ Bisu! Nlе mi bōtsyese fe asamubi lә bekiti eto nti. ⁴ Bientsyi atabitobe nye asatoto eto katobe nye afokpa, nya biәnnһyә lә kusu bisiәsә kuutsyuә saa.

⁵ “Diyo saa biudufә, bisiәsә mә bәtәyi biәnkә, ‘Diyuә itә diyo nәmfо ku ni betidi.’ ⁶ Nya lә utidi utsyuә wә laala diyuә kpe lә mfоо, bitә lә mi diyuә lә ditәkәko futsyә әmә. Fәә lә kuutsyuә saa әmbә lә mfоо, bidu ku mi diyuә eto kәsiә kamә. ⁷ Bisia lә diyo nә ke bәsәnә. Nya lesa saa nә ke boofi bәtә mi, bidi lә binә faa. Itsyise uyifoyifo saa, әnyә itә kayofofо. Biekedu lә diyo lәni bisu lebamba.

⁸ “Nya umә saa wә bәfо mii, bidi lesa saa nә bootә mi. ⁹ Betsya befimfi ba nkpe lә umә әmә. Nya bәtәyi umә әmә eto betidi biәnkә, ‘Onanto eto sekakedidi ebәfi mi.’ ¹⁰ Fәә lә bisu umә utsyuә nya bәni bәmfо mii, bidu bisu obia nti lә bәtәyi biәnkә, ¹¹ ‘Mi umә әmfо eto utembu bo nkpo bo lә akpa kulaa tsyaa, nnyә mu bәfle bәkpo mi mfo. Fәә bekloma biә Onanto eto sekadidi eto lefe ebәfi mi!’ ¹² Nya nlе mi bәtәyi sitinti kekleke minkә lә diyi nә bookponko betidi lekpo ayoo, Onanto ebunyә Sodom eto umә kulaa tsya kaminsә eso umә әmfо.

Kamә Katsyuә Mәmfо Yesu Eto Ditiki.

¹³ “Mbәbәә mәәtә mi Korasimfә! Nya mbәbәә mәәtә mi Betsaidafә! Itsyise lә ayanisa nnyә mһnyifo lә mi nti ete mһnyifo lә Tiro ku Sidon eto kamә bua inii, eni bәsiә lә kasә, bәfi afianku bәyimi, bәdiki ntә lә әsuә, nnyә lәtә bәnkә bәni abua nnyә bәyifo! ¹⁴ Onanto ebunyә Tiro ku Sidon eto kamә kaminsә eso mi lә Lekpoyi әsuә. ¹⁵ Nya fә Kapernaum eto umә, bubu fanlә fә babesә fә ku fә betidi kato eso? Bōtsylәsә mi, bato mi bakpe lә ute!”

¹⁶ Mfо nya Yesu lәtәyi wә bakasebi nkә, “Utidi wә ke lәnә mi ditikii, mә ditiki әnә. Nya utidi saa wә

lәni mii, mә әni. Nya utidi saa wә lәni mә, wote nkә әni Onanto wә lәtsyese mә.”

Betidi Fosi Akuanse Ku Inuә Bamә Әsinkli Bәbә Bәsu Yesu Әflә.

¹⁷ Betidi fosi akuanse ku inuә bamә әsinkli bәbә ku disuәyuә. Nya bәbә bәtәyi wә bәnkә, “Bonamute, awәnә bua kulaa tsya әtsyue bo ditiki koto se bәla nnyә bәlәkә lә fә diye әsuә.”

¹⁸ Yesu әtәyi mә nkә, “Nnyә Obon-sam se әfankli әtsyi kato әbә kasә fe ofamfa seka. ¹⁹ Bәnә kukәnә! Ntә mi әsuәale bә biofo buһyә lә bawa ku bakpә әsuә. Ku lә besә olontidi eto әsuәale kenke ani nya kulesa saa embuyifo mi. ²⁰ Fәә yenyifo mi disuәyuә bә awәnә bua etsyue mi ditiki ato. Bomu binyә disuәyuә bә Onanto әwәni mi aye әkpe lә wә sekakedikә kato.”

Yesu Әnyә Disuәyuә.

²¹ Lә lefe nәmfо әsuәә, Lәwәnә Kenkә әkpe disuәyuә lә Yesu әsuә kenke nya Yesu lәtәyi nkә, “Anto, kato ku kasә eto Onamute, maasә fә ani, itsyise asa nnyә fәfi fәkula bekuente ku babesibe, әlәkә nnyә әtә mba lenni kulesa ku mba nte fe bekpefi. Sitintii, Anto, nko nkpe fә әkәә nә.”

²² Nya usi әtәyi nkә, “Mә Anto әfi asa nnyә kenke utә mә. Kuutsyuә saa enyi nwә ni Onanto eto Ubi әmә, enso Onanto mate һә. Nya kuutsyuә saa lenyi utidi wә Anto әmә tsya ni, enso wә Ubi әni kplo wә mate һә ku betidi ba Ubi әmә dilәkә nkә bate Anto әmә tsya.”

²³ Nya Yesu lәtsyi әwuninsә әbә wә bakasebi bamә nya әtәyi mә mate buәә nkә, “Әsuә yuә mi sitinti bә bәlә asa nnyә bәnlә bunyә mfo bunyә! ²⁴ Nlе mi bәtәyi minkә, Onanto eto bәnyelәkәtidi kpә ku baka tsya әla bә lә bәnyә lesa nә bәnlә bunyә, fәә bәnnyә, nya lә bәnnә lesa nә bәnlә bәnә, fәә bәnnә.”

Yesu Áteyi Mə Samariyanə Wə Diyifo Utidi Utsyuə Uni Kafokpə Eto Lekpa.

²⁵ Kɔfi eto oteasa utsyuə əbə nkə woato Yesu obe. Nya ótɔ wə nkə, “Oteasa, be ele bə nyifo fə lə nyə nkpə manlo?”

²⁶ Yesu ətə mbuayə ótɔ wə nkə, “Be Asawɔniwɔni Kenkə eto Kukue leteyi? Nya ntsyə faano ditiki nəmə kaso?”

²⁷ Nya osani əmə dítə mbuayə nkə, “La Bonamute Onanto ku fə utu kenke, ku fə ləwɔnɔ kenke ku fə əsuəale kenke ku fə nsusu kenke tsya, nya laala fə ɔyimitsyuə fe fə əsuə ke.”

²⁸ Mfó nya Yesu leteyi wə nkə, “Áteyi eləkə nko. Yifo nko ete ebunyə nkpə manlo.”

²⁹ Fəe se kɔfi eto oteasa əmə léla lə utə wə əsuə ləbe esoo, usi ótɔ Yesu nkə, “Owoe ni mɔ ɔyimitsyuə?”

³⁰ Mfó nya Yesu dítə mbuayə nkə, “Lefe ditsyuə nə léfe məə, osani utsyuə étsyi Yerusalem ótɔ lə Yeriko nya beyu dímuə wə lə kusu. Báblə wə nya bələkə wə bikə kenke lə əsuə nya báyani wə betsyə mfó lə ukpə ku mənkpə eto nti. ³¹ Íbə bə Onanto eto usumunya utsyuə əbə ɔlɛ bɔyɛ kafe lə kusu komə mfó. Fəe se únyə utidi əmfɔ lə kusu ɔflɔ, óyɛ lə lekpake bamba fe údu. ³² Nko kə Lewinyə, utsyuə tsya díbə óyɛ mfo ɔnlɛ bofe. Nya se únyə osani əmə, wuntsya áyɛ lə ɔflɔ bamba ófe údu. ³³ Fəe Samariyanə utsyuə wə dibə óyɛ lə kusu mfo ɔnlɛ bofe, əbə útu utidi əmə. Nya se únyə wə, wə asa ənə wə kafo. ³⁴ Ǿyɛ úsu wə ɔflɔ nya úfi nnuəbi ku ntə ókpɔ lə wə afabe nyamə əsuə nya ókle nnya kenke, nya útsyi osani əmə útəkə lə wə ubuki əsuə. Nya úfi wə úsuko bafɔ eto kasɔnɔkɔ nya ólɛ wə ola óbe wə. ³⁵ Se kale disia, úləkə atabi ətsyuə útə nwə laabe bafɔ eto kasɔnɔkɔ kamə nya óteyi wə nkə, ‘Kale wə ola. Nya lə nsinkli mbə nlɛ bofe mfoo, moofɔ fə lesa nə ke fesi fábiasə lə wə bobɛ əsuə.’ ”

³⁶ Mfó əmə nya Yesu létɔ afi eto oteasa əmə nkə, “Nya lə fə nsusu əsuə, betidi itsyə bamfo nti eto owoe lə fə ənyəsə əsuə, ni utidi wə didufə lə bewudifɔ bamfo eto ani eto ɔyimitsyuə?”

³⁷ Afi eto oteasa əmə ətə mbuayə nkə, “Utidi wə dinyə wə kaminsə.” Nya Yesu leteyi wə nkə, “Fintsya su lə esu eyifo nko.”

Yesu Ésu Marta Ku Maria Ǿflɔ.

³⁸ Se Yesu ku wə bakasebi ləyɛ lə kusu bantɔ, bésu bedufə kebuto kətsyuə. Usio utsyuə wə baakpɔ Marta ákpa wə úsuko wə diyo.

³⁹ Ǿyimisio utsyuə akɛ Marta wə baakpɔ Maria. Usio əmfɔ əsiə lə Yesu ɔflɔ nya ɔnlɛ wə asa nnya ɔnlɛ bote bɔnɔ. ⁴⁰ Diyo bobɛ eto asa nnya dísu ítəkə lə Marta mate əsuə étsyiko wə bulə. Nya úbə óteyi Yesu nkə, “Bonamute, yenyifo fə kulesa bə mɔ ɔyimisio áyani diyo bobɛ eto asa buyifo nyamfó kenke utəkə mɛ lə əsuə? Teyi wə lə ubə ɔwunsəko mɛ!”

⁴¹ Nya Yesu leteyi wə nkə, “O Marta! Be kase fanlɛ əsuə bulə lə asa kpə əsuə. ⁴² Fəe lesa loni ete loohiã bə babɛbɛ. Nya lesa nəmə ni nə Maria díləkə nɛ. Nya bensiembofo ni lə wə ani.”

11

Yesu Áte Wə Bakasebi Kase Booto Ola.

¹ Diyi lonii, Yesu ákɛ lə kalebe kətsyuə ókato ola. Se ólosə, wə bakasebi eto ɔni, əbə wə ɔflɔ úbə óteyi wə nkə, “Bonamute, te bo kase buukato ola fe kase Yohanes léte wə bakasebi.”

² Mfó nya Yesu leteyi mə nkə, “Lə beɛle ola botoo, beteyi biənkə,

‘Bo Anto, tə lə bakpasə fə diye.

Fə sekadidi lə sibə.

Beyifo lə fə lelabi əsuə

lə kaso mfo fe kase inte kato.

³ Tə bo bo diyi saa eto didisa.

⁴ Nya lə efi bo abua atsyɛ bo,

fe kase bo tsya leefi katsye utidi saa wə laata bo kebu. Nya məntə lə budufə lə botokabe əsuə nya le ələkə bo etsyiko lə abua əsuə.’

⁵ Nya Yesu ləteyi wə bakasebi nkə, “Lə ibə bə mi nti eto utsyuə áye úsu wə ɔyetsyuə eto diyo ku ntsyenti úsu ɔteyi wə nkə, ‘ɔyetsyuə, dia ələmbo ətsyə ətsyuə ətə mɛ, ⁶ itsyise mɔ ɔyetsyuə ɔni etsyi kusu ubə ɔsɔnɔ mɛ mɔmɔ. Nya didisa saa ente muutə wə!’

⁷ “Nya fə ɔyetsyuə əmə ləteyi fə nkə, ‘Məmbə ələ mɛ! Bonko mɔ bebi ebolabe nya búi siku lə diyo. Mensi embofo botaka mɔmɔ kəbə kətə fə kulesa.’ ⁸ Lə ibə bə ɔteyi nkoo, be ni lesa nə fuuyifo? Nlɛ mi bəteyi minkə lə mə sɛyetsyuə mate esoo, wəmbotaka. Fɛɛ lə kase fənyə fanlɛ wə lekpa kpa bɔlɛ hā esoo, wootaka utə fə lesa saa nə fanlɛ bəbɛbɛ.

⁹ “Bətə asa lə befi bətə mi. Bəbɛbɛ asa lə binyə. Bəsɔ siku lə basini mi. ¹⁰ Itsyise utsyuə saa wə laato asaa, bəətə wə. Nya utsyuə saa wə laabɛbɛɛ, wəənyə. Nya utsyuə saa wə laaso siku, bɔsini wə.

¹¹ “Nya mimba ni bebiantomə, biefi owa kətə lə lekpe nə ubi lətə mi eto kənyɛ? ¹² Nye okpoe bomu biefi kətə wə lə dikusɛmfɔ nə ɔtə eto kənyɛ? ¹³ Mimba ni babuayifo kulaa tsya yi kase buifi asa sɛɛ bitə mi bebi. Nya ntsyə yuutsyə ku Boanto wə nkpe kato itə bo? Ntsyə yoofɔ bubə bə wəmbufi wə lɛwɔnɔ Kɛnkɛ utə betidi ba laato wə?”

Betidi Bətsyuə Ənə Etiki Itsyi Lə Yesu Ku Beelsebul Eto Əsuəale Əsuə.

¹⁴ Lefe lɔnii, Yesu ákala lɛwɔnɔ bua nə ləndi etiki ketsyiko lə osani utsyuə əsuə. Nyaso se lɛwɔnɔ nəmə ləbɔ lə utidi əmə əsuə ko, utidi əmə ɛtsyiko etiki budi. Nyamfo éyifo betidi ba dínyə mfó yanii. ¹⁵ Fɛɛ mə bətsyuə áteyi bənkə, “Awɔnɔ bua kenke eto uninə wə baakpo Beelsebul eto əsuəale əsuə woafɔ nya bola kələkə lə betidi əsuə.” ¹⁶ Nya bətsyuə tsya ləla bə baato Yesu babe

eso bəteyi wə bənkə úyifo ayanisa ətsyuə lə uləkə ote nkə Onanto ɔflo utsyi.

¹⁷ Fɛɛ Yesu wə ate mə nsusu lə wə əsuə. Nyaso ɔteyi mə nkə, “Sekakedikɔ saa sia lema akpa akpa nya mə sɔsɔ nɛ bɔkpɔ lə bətsyuə əsuə, sekakedikɔ siamfo eboba. Nya diyo nə ke eto betidi ləənyə lə bətsyuə əsuə, diyo nəmə eboba.

¹⁸ Nyaso lə boma kpe lə Obonsam eto sekakedikɔ, ntsyə fɛ wə sekakedikɔ siamə luunyə? Bɛlɛ bəteyi biənkə maala awɔnɔ bua kələkə ɛyɛ lə Beelsebul eto əsuəale nnya wəətə mɛ eso. ¹⁹ Nya lə Beelsebul əsuə maala məə, bawoe əsuə mba ntəkəko mi laayɛ kala awɔnɔ bua kələkə lə betidi əsuə? Mi kosate eto mba ntəkəko mi lə buləkə kate nkə bidia baateyi. ²⁰ Owo lo! Onanto eto əsuəale bomu əsuə maala awɔnɔ bua kələkə. Nyale nyamfo lə buləkə kate mi wuee nkə, Onanto eto sekakedidi ébubə sékpe lə mi nti koko.

²¹ “Lə əsuəaletidi utsyuə əmuə əsuə ku wə bemamakə uńyə ɔlɛ wə diyo bosee, te fə bike bia nte wə embonya. ²² Fɛɛ lə utidi wə nkpe ale nso wə əbə nkə woakpɔ ku wə nya óso wə anii, woale wə bemamakə bia əsuə ufi wə disi utəkə kafo nya woale utidi əmə eto bikə kafo kesiə kətə bətsyuə.

²³ “Utidi wə ke ləmbə lə mɔ lekpa kee, te fə uńyə lə mɛ əsuə sitinti. Nya utidi wə ke laankpa asa kətsyə ditsyu ku mɛ, te fə ɔlɛ nnya busense kewi.

Lɛwɔnɔ Bua Eto Businkli Kəbə.

²⁴ “Lə lɛwɔnɔ bua ábɔ lə utidi əsuəə, diesu katsyilama nlebe nlebe bo lekoe kabɛbɛ kaka diəkɛ ditsyə ɔnwɛ. Nya lə díənyə kedufəkɔ, diateyi əsuə nkə, ‘Muusinkli nsu mɔ diyo nə mínsiə kɔ.’ ²⁵ Nyaso diesinkli kesi kabe əkənyə nkə bákpa diyo nəmə kafo kɛnkɛnkɛ nya lesa saa nte kukɔnɔ. ²⁶ Lə nnya esoo, diabɛbɛ awɔnɔ bua akuanse nnya nkpe disiale enso ni nya bəəbə bə lə bəsiə mfo. Lə kalosəkɔ, utidi əmfɔ

eto nkpe bo woəsiə abia kaso mbo úsiə kɔ kulaa tsya.”

Yesu Áte Asa Itsyi Lə Utidi Wə Nkpe Le Disuəyuə Kosate Īsuə.

²⁷ Lefe nə Yesu lətəyi asa nyamfoo, usio utsyuə wə ləkə lə betidi bamə nti áfa bembembe ótəyi nkə, “Onanto lə okpo usio wə lélé fə ku nwə dítə fə ləmi fáyimi atsyɔ!”

²⁸ Nya Yesu dítə mbuayə nkə, “Betidi ba laanɔ Onanto eto ditiki nya beeyifo lə ni əsuə, mə bomu ele bə bənyə disuənyuə nɛ!”

Yesu Áni Nkə Weembuyifo Ayanisa.

²⁹ Nya se betidi bamə dítsyiko bufui lə Yesu əsuə, úsukosə nya ótəyi mə nkə, “Bebe kase mi mmi eto betidi nkpe sibusufɔ! Ayanisa eto buləkə kate nya baala bə bənyə, fɛɛ bembunyə anyinisa saa enso nya díbə lə Yona əsuə seka. ³⁰ Fe kase Onanto eto unyéləkətidi Yona eto ale díbə itə lə Ninivefɔ əsuə, nko ke Utidi eto Ubi tsya eto ale luubə fe ditsyəbi itə mmi eto betidi nɛ. ³¹ Nya lə diyifə fɛfɛ eto Lekpoyi əsuə, Besio eto Oka wə dítsyi ɔnwedikue ebotaka uńyə nya woote mi lenimi lə ləwɔ olo mi dikpi, itsyise ótaka útsyi lə wə kasɔ ka letso famfamfa úsu nkə lə ɔnɔ Oka Salomɔ eto kobetete eto asa. Fɛɛ nɛ mi bətəyi minkə utidi wə nso Salomoo, wə ni nwə mfo nɛ. ³² Ninivefɔ ebotaka bənyə lə Lekpoyi Fɛfɛ əsuə nya boolo mi mmi eto betidi bamfo dikpi. Itsyise lefe nə Yona lətəyi mə Onanto eto ditikii, bátisyi bəwuninsə nya báye mə abua buyifo. Fɛɛ nɛ mi bətəyi sitinti minkə, utidi ɔni utsyuə kpe lə mi nti mfo wə ləmə onso Yona kulaa tsya!

Yesu Ələkə Lesa Nə Ləətə Utidi Ləəyənde Óte.

³³ “Utidi kuutsyuə saa anto okandie kefi kakula nye kakpe lə asa kalɔ. Bomu weefi wə kətəkə lə wə kətəkəkɔ kaka betidi ba ləəbə mfó luunyə asa wue. ³⁴ Utidi eto ənəmi eyifo fe okandie itə wə utidi əmə.

Lə fə ənəmi ənyə asa kukɔnɔ, fə utidi əmə kenke tsya, yuutə ənyə asa ekpa kenke. Fɛɛ lə fə ənəmi əmbə kɔnɔ, te fə fə utidi əmə kenke kpe lə ketuntu əsuə. ³⁵ Nyaso lə abe fə əsuə kukɔnɔ bə diyənde nə nkpe fə lə əsuə mamfiani ketuntu. ³⁶ Lə diyənde akpasə fə əsuə kenke nya fə kukalebe saa ləmbə lə ketuntu əsuə, te fə fə kalebe saa ebunyə lekpasə fe kase okandie ləəyənde nya wə diyənde laakpo fə lə əsuə seka.”

Yesu Álo Yudafo Eto Batɔnkotɔnko Bamə Dikpi.

³⁷ Se Yesu dídi etiki ólosə, Farisinyə ɔni utsyuə ákpadi wə nkə ubə udi lesa lə wə diyə. Mfó nya úsu úsiə lə kasɔ lə diyə nəmə lə udi lesa. ³⁸ Íyifo Farisinyə əmə buɛ se únyə nkə Yesu məmfɛ kɔni fe kase mə lekpa lete fe útsyiko budi.

³⁹ Nyaso Bonamute Yesu átəyi wə nkə, “Mɔmɔ, mi Farisifo biəflə mi kedikpe ku akɔbe eto kama, fɛɛ lə ɔnukuale əsuə, biyi ku lefomfi ku asa buayifoyifo sɔɔ. ⁴⁰ Bieninə! Inni Onanto əmə ete ni nwə díyifo asa nnya kenke eto kafo ku kama lee ntsyə? ⁴¹ Bifi lesa saa nə nkpe lə mi kakpe ku akɔbe kafo bitə bakombo bə lə mi lesa saa lə ele kenkenkə lə Onanto eto ənəmi.

⁴² “Mbɔbɔɛ mətə mi Farisifo! Biefi mi edisa ku mi nyoma eto bekolenkə ku seko ku afantosi akpa akpa, nnya laanyi fififi eto lekpafofile kətə Onanto. Fɛɛ bəni asa sɛɛ buyifo lə kɔnukualesu əsuə nya biannla Onanto tsya. Nyamfo ni lesa nə ele bə biyifo bəkɔ lə nnya bímfi bənɛ buyifo koko, nya yanle bə biləkə ku kuətsyuə bitsyɛ kama.

⁴³ “Mbɔbɔɛ mətə mi Farisifo! Itsyise biala biə biəsiə lə nsiəkɔ kplɛ bo nso lə ntsyakɔ. Nya biala biə betidi kəsiəsə mi ku dibu lə obia.

⁴⁴ “Mbɔbɔɛ mətə mi, itsyise bite fe edi nnya mbikə lə kasɔ bənyə kətsyə lekpo, nya betidi laayɛ lə nnya əsuə kafe itsyise baante nko.”

⁴⁵ Mfó əmə kɔfi eto oteasa ɔni lə mə nti átɛyi wə nkə, “Oteasa, lə atɛyi nyamfo nkoo, áka bontsya.”

⁴⁶ Nya Yesu díta wə mbuaye nkə, “Mbɔbɔɛ məətə mi afi eto bateasa tsya. Itsyise bietsyisə betidi bikə bia bembfofo butsyi. Nya biemfi nsusu kabe biə biawunsəko mə lə mi butsyi əsuə.

⁴⁷ “Mbɔbɔɛ məətə mi sitinti, itsyise bétó edi kukɔnɔ bitə Onanto eto bənyeləkətidi. Fɛɛ Onanto eto bənyeləkətidi bamfoo, lə ɔnukuale əsuəə, mi bana mə lélo mə. ⁴⁸ Nya mi kosatee, bəɔnɔ lə nyamfo əsuə biə lesa nə mi anto mə díyifo álekɛ. Mə lélo Onanto eto bənyeləkətidi bamə nya mi léto mə edi. ⁴⁹ Nyamfo eso Onanto lə wə kobetete əsuə letɛyi nkə, ‘Mootsyese mə bənyeləkətidi ku batɔnkpe nya boolo mə bətsyuə nya bootəkəko bətsyuə kama.’ ⁵⁰ Nyaso mi mmi eto betidi kenkee, boonə mi koto lə Onanto eto bənyeləkətidi ba kenke bálo idu taa kawunsiə eto kasɔ ketsyikokɔ kə. ⁵¹ Idu lefe nə bálo Abel ibə eyo Sakaria wə bálo lə kedikətəkɔ eto leba ku kakenkəkɔ eto nti. Sitinti minlə mi bətɛyi minkə, Onanto ebunə mi, mmi eto betidi ato lə nyamfo kenke eso!

⁵² “Mbɔbɔɛ məətə mi kɔfi eto bateasa! Itsyise diyo nə kafo kobe nkpee, bíti ni siku bíləkə safui bídunko. Fɛɛ mi kosate áni biə biembudufə lə ni kafo. Nya bieti betidi bamba ba nlɛ bokplatsya bə beedufə lə ni tsya kusu.”

⁵³ Se Yesu dídu lə kaka mfóo, Farisifo ku kɔfi eto bateasa étsyiko bunyənki nya bátɔ wə etiki kpə ku ləblɔfi. ⁵⁴ Nya banlə kusu bɔbɛbɛ lə kase bɔɔyɛ bəmuə wə lə wə ditiki əsuə bə ɔtɛyi kabua.

12

Yesu Ékə Ato Lə Betidi Eto Ənəmi Bobe Keyifo Asa Əsuə.

¹ Se betidi akpi akpi bətsyuə díbə bátsya mfóo, itə bə bétsyiko bətsyuə bukə kamanklii, Yesu étsyiko wə bakasebi etiki budi

katɛyi nkə, “Bebe sinini lə Farisifo eto bidiabidia eto asayifoyifo nnya laayansə betidi əsuə. ² Lesa saa nə betidi díyifo bákula, əbɔbɔ lə lekple utidi saa nyə wuə, nya akulasa saa əbɔbɔ bate. ³ Nyaso lesa saa nə ke bətɛyi lə kaka lenaa, diɔbɔ lə lekple banɔ. Nya asa nnya bətɛyi lə kawɛ əsuə lə diyo kəmiəə, booləkə nnya babe letsya utsyuə saa nɔ.

Bete Onanto Sikpi, Ni Utidi.

⁴ “Bayetsyuə, nlɛ mi bətɛyi minkə, bianté sikpi betidi ba laafo etidisuə ete bolo nya bensiembfofo kulesa buyifo lə nnya kama. ⁵ Utidi wə ele bə bete sikpii, muuləkə wə nte mi. Bete sikpi Onanto wə lə ólo fə ólosəə, nya unsi onkpe əsuəale uufi fə oto okpe lə ditɛfenku nə lənyə lefe saa kəmiə. Befo mə bəɔ biə, wə ni utsyuə ele bə bete sikpi nɛ. ⁶ Inni pəsewa inuə ete baate ntsyuə nnɔɔ? Fɛɛ Onanto anta mə kuutsyuə saa əsuə. ⁷ Mi disi eto sɛwɔni kulaa tsya, Onanto yi se leklambi. Nyasoo, biensite sikpi itsyise befo koya beso baklɔbɛ kpə.

Bińyá Lə Yesu Eto Kama Kekleke.

⁸ “Nlɛ mi bətɛyi kasini minkə, utidi wə ke lɔtɛyi lə betidi eto ənəmi nkə uyifo mə olee, Utidi Eto Ubi tsya ebofo wə fe wə ole lə Onanto eto batɔnkpe eto ənəmi. ⁹ Fɛɛ utidi wə lɔɔni mə lə betidi eto ənəmi, Utidi Eto Ubi tsya ebɔni wə lə Onanto eto batɔnkpe kenke eto ənəmi. ¹⁰ Nya utidi saa wə lɔtɛyi lesatsyuə uńyə lə Utidi Eto Ubi əsuəə, Onanto ebufi ɔtsyɛ wə. Fɛɛ utidi wə luudi mbusiotiki lə Lɛwɔnɔ Kenke əsuəə, Onanto embufi nnya ɔtsyɛ wə kulefe.

¹¹ “Lə ibə bə bakpa mi besuko Yudafɔ eto katsyakɔ nye baka eto ənəmi bə baakponko mi lekproo, biəntə lə ilə mi lə lesa nə biusu bətɛyi əsuə nye kase biota mi əsuə disi. ¹² Itsyise Lɛwɔnɔ Kenke ebote mi lesa nə biɔtɛyi lə lefe nəmə ayo.”

Lekpa Itsyi Lə Otabinya Wə Leenina Utsyuə Əsuə.

¹³ Utidi utsyuə áke mfo læ betidi nti wə læteyi Yesu nkə, “Oteasa, teyi mo ɔyimi fənkə usie bo anto eto bikə bia utsyə bo læ mfo mo bele.”

¹⁴ Mfó Yesu dítə mbuaye nkə, “Osani, owoe dítə me kusu nkə nsie bikə nye nyifo okpronkpo læ mi inuə eto bikə busie əsuə?” ¹⁵ Mfó nya óteyi məmblə nkə, “Bitəkə ənə læ bebe kukɔɔ læ bikətanta ku kunənkpə saa eto okle əsuə, itsyise utidi eto nkpə sitinti manye læ bikə bia nkpe wə, læ uyifo otabinyə kulaa tsya əsuə.”

¹⁶ Yesu éskosə óteyi mə lekpa nəmfo nkə, “Otabinyə utsyuə əsiə læ lefe nə léfe mmə wə lekə nso kpə bo lələkə bidikə tinti. ¹⁷ Lə nyamfo eso úfi nsusu nkə, ‘Se mənnyə kaka muutsyə mo bidikə biamfoo, be ele bæ nyifo?’

¹⁸ “ ‘Lesə nə ele bæ nyifo ni bæ mooba mo kenwu ka ko nya mooto kafɔfo ka loomɔ eso nka ko. Mfó muunyə kətsyəkɔ itə mo bidikə ku bikə kenke. ¹⁹ Nya mooteyi mo əsuə minkə disiekpə kpe me. Nkpe asa sɛɛ kpə nnya moolo ntsyə itə ale kpə. Muusie ntsyə ɔnwɛ nya muudi, nne nya muudi nkpə nyə disuəyuə.’

²⁰ “Fɛɛ Onanto áteyi wə nkə, ‘Fə utidimumu! Ketsye kamfo hā mofofo fə nkpə læ fə ani. Nya owoe luudi asa nnya fála fə alɔ ətsyə fə əsuə mfo?’”

²¹ Mfó nya Yesu lélosə wə etiki nkə, “Mmə yuutsyə itə betidi ba laabɛɛ asa kpə kətsyə əsuə læ kaso mfo nya baanlo kulesa kətsyə læ Onanto eto nɛ.”

Ka Ase Lə Onanto Əsuə.

²² Nya Yesu læteyi wə bakasebi nkə, “Nyaso nle mi boteyi minkə biankponko əsuə læ lesa nə biudi bisie nkpə nye lesa nə biɔle əsuə. ²³ Nkpə afo koya boso didisa, nya etidisue tsya afo koya eso lesa nə boɔle læ əsuə ²⁴ Bele ənəmi bebe baklobɛ ba laamfó ɔkɔɛ nya bæmfəsə nye bələkə bidikə læ ɔkue tsya. Bəmbə kenwu nye bikə kətsyəkɔ. Fɛɛ Onanto ətə

mə didisa! Nya mimba lefo koya benso baklobɛ nkpə! ²⁵ Nya mi utsyuə ebofo nkpə busie diyi loni kplo kasonsə ale nnya ele bæ usie eyɛ læ wə lekplatsya əsuə? ²⁶ Nya læ biembofo kulesa buyifo læ asa kɛkɛ nyamfo əsuə, beso bia bakplatsya kele əsuə læ asa bamba tsya əsuə?

²⁷ “Bibu bebe kase dituwunimi læmə kanɔ bobee. Kaanta oloko-tutu nya keendi kafia kefi keti əsuə. Fɛɛ nle mi boteyi minkə Oka Salomo kulaa tsya læ wə kɔkɔ eto diyənde əsuə, mánno bobee fe dituwunimi nə læmə mfó. ²⁸ Lə Onanto lætə sefa kɔkɔ komfo eto oklee, sefa sia lænyə mmi ete nya læ kəsiesə ete baala se kato kakpə læ ditefenku kəmiə, ntsyə yuubə bæ Onanto əmfo kə embutə mi alesə nnya læmboso sefa eto ale nyamə? Be dítə eso mi bofokanɔ læmbə ale mmə? ²⁹ Nyaso biante sikpi læ besesə ənəmi bikatɔ biənkə be biudi nye be biunə. ³⁰ Itsyise betidi ba dímamfo Onanto bánɔ, mə ni mba lefi mə ənəmi kətəkə læ asa nyamfo əsuə nɛ. Mi Anto yi nkə asa nyamfo kenke afe itə mi. ³¹ Bomu bikebu disi ketsyiko læ Onanto eto sekakediko əsuə nya ufi nyamfo kenke utə mi.

Bifi Mi Kusubebe Bitəkə Lə Onanto Eto Sekakediko Eto Asa Əsuə.

³² “Mi ditsyukpa kɛkɛ nə ntəkəko me, biante sikpi. Itsyise iyifo Onanto eto lelabi bæ utə mi kəsiekɔ læ wə sekakediko. ³³ Bifi mi bikə bia nte mi bisu bete læ bifi atabi nyamə bitə bakombo. Lə beɛɛ otabitobe wə læmbobia bitsyə əsuə læ Onanto eto. Mfó, nya mi bikə bia lefo koya luutsyə kpoo nya biembolo kulefe. Itsyise uyu saa əmbofo budufə mfo nya balɛ lembobiasə mi. ³⁴ Itsyise kaka fə bikə bia lefo koya ntee, mfo mi ketu tsya luusie nɛ.

Yesu Áteyi Wə Bakasebi Nkə, Bəmuə Əsuə Bətsyə.

³⁵ “Bimuə əsuə bitsyə itə lesa nə ke luubə, læ mi kakandie læ kəkənyə. Nya biəntə læ mi okandie læ ɔni.

³⁶ Bimua əsuə bińyə fe kase beyifoyifo ləəńyə kəsəkə mə Onamute wə luutsyi kusia kakpakə ubə. Lə ubə ɔsɔ sikuu, lə basini bətə wə lamfolamfo. ³⁷ Beyifoyifo ba Onamute luubə unyə nkə bəńyə balə bose itə wə bubəə, ebunyə disuəyuə tinti! Nlɛ mi bətəyi minkə, wəwuninsə kafia lə ləməkəsi ɔtsyimi, nya wuutə nkə bəsiə lə wə kedikə, nya wə kosate luutə mə lesa bedi. ³⁸ Lə ibə bə ntsyenti nye kolensiənto kplɛ úbə nya únyə mə se bəńyə bensəkə wə bubəə, nte disuəyuə nə eto okle wookpe mə! ³⁹ Mómɔɔ, betɛ biə lə oyosate ebote lefe nə uyu luubə uyu wəə, eni wəmbutə wə kusu nkə oba udufə wə diyo. ⁴⁰ Nyaso nko ele bə itsyə mi tsya bə bińyə bikabe kusu nɛ, itsyise mɔ, Utidi Eto Ubi, ebubə udufə lə lefe nə bənnlɛ wə kusu bobɛ.”

Uyifoyifo Wə Leetsyue Koto Ku Nwə Leentsyue Koto.

⁴¹ Mfó əmə nya Petro letə Yesu nkə, “Bonamute, bo fanlɛ lekpa nəmfo bətəyi kətə, lee dińyə itə utidi saa?”

⁴² Nya Yesu ditə mbuayɛ nkə, “Uyifoyifo ni nwə ntəkə ənə nya weeyifo keyifo lə ɔnukualɛ eto kusu əsuə, wə ni nwə wə Onamute lefi kətsyɛ lə wə beyifoyifo fɛfɛ eto kɛnyɛ nɛ. Nya wə ni futsyə luutə wə beyifoyifo fɛfɛ mə didisa lə lefe sɛɛ əsuə nɛ. ⁴³ Bebe, lə uyifoyifo əmə afo nya woeyifo ke kukɔnɔ fɛ wə Onamute díbəə, wuunyə disuəyuə tinti lə uyifoyifo əmə əsuə! ⁴⁴ Sitintii, nlɛ mi bətəyi minkə wə Onamute əmfó ebufi uyifoyifo əmə utsyə lə wə bikə kenke eto kɛnyɛ.

⁴⁵ “Fɛɛ lə uyifoyifo əmə átəyi nkə, ‘Mɔ Onamute ésu kusu wəəmbubə mlə,’ nyaso útsyiko budi kənə kəkprə ntə nya woablɛ beyifoyifo fɛfɛ ba ni basani ku besio kenke ku disialeɛ, ⁴⁶ wə Onamute ebubə lə lefe nə wə uyifoyifo lenyi, ɔnnlɛ kusu bobɛ. Mfó Onamute əmə ebunə wə koto kekkeke ko dinyə itə mba ditidi ato bamfó eto okle.

⁴⁷ “Uyifoyifo wə nyi lesa nə wə Onamute laala nkə uyifo utə wə fɛ woani ni buyifo se woanla nkə woeyifo lə nnya əsuə esoo, ablɛ hā buukablɛ wə nya luutə ofo afabe lə wə əsuə. ⁴⁸ Fɛɛ uyifoyifo wə lennyi lesa nə wə Onamute laala nkə uyifo fɛ uyifo lesa nə dińyə itə kotonənə, sɛkɛ ete boonə wə koto. Utidi saa wə bətə asa kprəə, nko ke ele bə uyifo asa kprə nɛ. Nyaso utidi saa wə bətə asa kprə isi ensoo, nko ke ele bə uyifo keyifo isi eso nɛ.

Betidi Eto Nti Ebusənsə Lə Yesu Eso.

⁴⁹ “Mfi Onanto eto kotonənə ko nte fe ute seka mboko kawunsiə. Nya nla sitinti minkə eni utsyiko buńyə koko. ⁵⁰ Ntuflesəfləsə eto bulə kplɛ butsyuə kpe ele bə mfo fe kase ketu leetsyi utidi kedunko. Nya membunyə ləwɔnɔ nsia isu ese lefe nə bulə bomfó díbə bófe. ⁵¹ Bibu biə mbə kawunsiə miə mətə mi diyuə? Owo lo! Inni diyuəsə, bomu nti busənsə eso. ⁵² Nya idu mómɔ entɔɔ, ayo nnya fe kaka betidi ɛnɔ nkpeɛ, boosensə lə bətsyuə əsuə. Inuə ebotaka bəńyə lə itsyə əsuə nya itsyə lootaka bəńyə lə inuə əsuə. ⁵³ Ubiənto ebotaka uńyə lə wə bebisaibi əsuə, nya bebisaibi lootaka bəńyə lə mə anto əsuə. Ambemə ebotaka bəńyə lə mə bebisiobi əsuə, nya bebisiobi tsya lootaka bəńyə lə mə ambemə əsuə. Nya bəsəambe mə lootaka bəńyə lə mə bebisaibi eto bəsiə əsuə, nya bebi eto bəsiə lootaka bəńyə lə mə bəsəambemə əsuə.”

Yesu Əkə Betidi Ba Údinko Etiki Ato.

⁵⁴ Yesu átəyi betidi bamfó tsya nkə, “Lə binyə biə ləsɔmiloku ana ditsyi kofɛ eto diyo kedufəkə lə difule lələ bubəə, biatəyi mfó əmə biə ɔsɔmi ebubə ɔni. Nya yəəbə kətə nko. ⁵⁵ Nya lə binyə biə ufiebi lɛ bɔsɔ ketsyi ɔnwɛdukuə eti ɔnlɛ bubəə, biatəyi biə utefofo nye diwi ɛbəkɛ. Nya yəəbə kətə nko. ⁵⁶ Ənəmi, ənəmi eto betidi, lə binyə

kato ku kaso eto ditsyabii, biate lefe na enle bote, beso bennle momo eto lefe kaso bono kalakate kate?

Yesu Ate Nka Balo Betidi Inua Eto Nti Batsya.

⁵⁷ “Beso biamfo budufe la asa kamia kabe lese na ele ba biyifo? ⁵⁸ La utidi utsyua akpadi fa etiki la lekpokakpokoko nka fonko wa ake etiki atsyua, ye la kusu saa asua la alo etiki nyama atsyua fe la bidufe lekpokakpokoko. Leni nko, wuufi fa uta bakponkpo nya mba laemua betidi luufi fa bato bakpe la diyo. ⁵⁹ Nya nle fa buta bote minka eboka mfo isu ese lefe na fafo fa kotonona eto kayo kenke falosa.”

13

La Biantsyi Akasi Bewuninsa, Bionya.

¹ La lefe namfo, betidi batsyua ake mfo ba letyeyi Yesu kase Pilato lelo Galileafu batsyua la lefe na bakata Onanto kedi. ² Mfo nya Yesu leto ma nka, “Bibu bianka se balo Galileafu bamfo nko eso, ma abua nya beyifo amo eso Galileafu fefe kenke? ³ Owo lo! Inni nko ini kon! Fefe nya minteyi mi ni ba, la bianye mi asa bua buyifoo, nko ke mi tsya luuba bikpa ne. ⁴ Nya betidi lefosi mflamfla ba Siloa eto diyo kple noma leba lekpo ma la asua bakpa, bibu bia la nyamfo eso beyifo babuatidi banso mba nsi la Yerusalem mfo kenke? ⁵ Owo lo! Inni nko ini kon! Nle mi boteyi minka la biantsyi mi akasi bewuninsa, nko ke mimble kenke luuba bikpa fe ma ke ne.”

Yesu Ateyi Lekpa Itsyi La Kudiyi Ko Laannwo Isua.

⁶ Mfo nya Yesu letyeyi ma lekpa namfo nka, “Lefe ditsyua na lefe ma, osani utsyua ake mfo wa leke kudiyi kutsyua la wa okue. Usu nka la usu obebe kuyi komo eto ebibi, fefe wannya ku atsyua. ⁷ Mfo ama oteyi nwalaabe wa okue ama nka, ‘Bebe! Ale atsyua ni nyamfo ne se maeba mfo kaba kabebe kuyi komfo

eto ebibi kano ne. La ko akpo kaso, itsyise kumba kutaka saa ita kaso ka asua kunya mfo.’

⁸ “Fefe nwa laabe okue ama eta mbuaye nka, ‘Bonamute, yani ko la kusi kunya lele lani kplo la bobo. Muuku ko kalo ntsyilama nkpo asa nya lolekasa kaso kama la bobo. ⁹ Nya la kofa ebibi kpa bonwo, eleke. Fefe la koamfo bonwo lele na luuba, ebofo ko bola kakpo kaso.’ ”

Kana Bio Esi Kaba Itsyi La Onweditsyayi Isua.

¹⁰ Nya la Onweditsyayi lani asua, Yesu ake mfo ukate asa la Yudafo eto katsyako katsyua. ¹¹ Nya usio utsyua tsya ake mfo wa lewono bua ditsyua dikala fe lefosi ale mflamfla so. Lewono noma eta ba usio ama anwa ukana lefe saa eso woamfo botyoko kanya tente. ¹² Se Yesu dinya wa, okpadi wa nya oteyi wa nka, “Usio, bayankli fa la fa bufi asua!” ¹³ Nya Yesu difi wa ani utaka la usio ama asua. Lamfolamfo, usio ama ataka unya otyoko nya otasa Onanto.

¹⁴ Nwa laabe Yudafo eto katsyako kama anya oblo tinti la kase Yesu letsya ufimfi ama la Onweditsyayi asua eso. Nyaso oteyi betidi bamfo kenke nka, “Bokpe eyi akua nya ele ba bufi buyifo bo nyifo. Nyaso bekpe eyi nyamfo ba la lesatsyua le mii, biba la batsya mi, inni la Onweditsyayi asua!”

¹⁵ Mfo ama nya Bonamute dita wa mbuaye nka, “Mi, anami anami eto betidi, mii, balaka bebuki ba leeyifo mi keyifo nye leetsyi mi bika ketsyiko la kakue nya biakpa ma kesuko ntu kana ko la Onweditsyayi. ¹⁶ Nya momo, bianya Abraham eto ketsyiko eto ubi sionko wa nya mfo, wa Obonsam difi kaku okle lefosi ale mflamfla so ni nyamfo. Yenyifo lesa na leleke ba balaka wa la kaku la Onweditsyayi asua?”

¹⁷ Etiki nya Yesu dilaka oteyi mfo eta ba kofani amua wa balo, nya betidi bamba dinya disuayua la anyinisa nya kenke onle bulaka kate eso.

Yesu Éfi Onanto Eto Sekakediko Ókatesa Ko Diyibibi Nə Nso Bɔfɛ.

¹⁸ Mfó əmə nya Yesu leto mə nkə, “Biyi kase Onanto eto Sekadidi laaye kesensə? Nya be ele bə bufi nnya bokatesə ko? ¹⁹ Bebe! Osani utsyuə éfi diyibibi ditsyuə nə nso bɔfɛ óto lə wə ɔkuɛ. Se diyibibi nəmə díkəə, díbə lébɛ léfiani kuyi kplɛ kutsyuə eto kɔlɔmɔ əsuə baklɔbɛ díbə báto ayo bakpe.”

Yesu Éfi Onanto Eto Sekakediko Ókatesa Ko Ənyənkisəsa.

²⁰ Yesu esi óteyi mə lekpa bamba nkə, “Be muufi Onanto sekadidi nkatesə ko? ²¹ Usio utsyuə éfi əyənkisəsa úfi ótsyakasə ku nnamfo eto ɔkrɛ ɔni, nya ófɔkɔtisə ówɔ mu isu ese lefe nə əyənkisəsa nyamə léba ídufə lə nnamfo bomə kenke əsuə nya díte botaka.”

Yesu Áteyi Nkə Nkpə Eto Kesie Mammɔ.

²² Yesu ésu óye lə kəmə ku mbuto kafo nya óte betidi asa lə lefe nə ɔnto lə Yerusalem. ²³ Mfó əmə nya utidi utsyuə leto wə nkə, “Bonamute, ekpe ini bə betidi ba luubə bənyə bofo, əmbufui lee ntsyə ini?”

Mfó əmə nya Yesu díte mbuaye nkə, ²⁴ “Bekpe ale lə bəye lə kesie ka nso bɔfɛ bidufə. Itsyise betidi kpə ebola sitinti bə baaye mfo lə bedufə, fɛɛ bəmbɔfo budufə. ²⁵ Lefe ebubə leyo itə buudufə nya Onamute əmə lootaka uńyə nya wuuti kesie kamə. Nya mimba dibu biíńyə lə lekple biu kasɔ siku katɛyi biənkə, ‘Onamute, sini bo!’

“Fɛɛ Onamute əmə ebuləkə kənyɛ ɔteyi nkə, ‘Minnyi mi ku kaka bit-syi!’

²⁶ “Nya biɔteyi biənkə, ‘Bo ku fə lídi búnə, nya fáte asa lə bo umə!’

²⁷ “Fɛɛ usi ɔteyi mi nkə, ‘Minnyi mi! Bidu mə lə akɔ mi babuayifotidi.’

²⁸ “Mfo əmə nya nku buwi ku animi bunə lɔkɛ lə lefe nə bi-unyə Abraham ku Isak ku Yakob Ku Onanto eto bənyələkətidi kenke

lə Onanto eto sekakediko lə lefe nə Onanto léla mi ɔnlɛ bɔteyi nkə biendufə mfó. ²⁹ Betidi ebutsyi kofekatokɔ ku diyo kedufəkɔ bəbə. Nya mba ditsyi ɔnwɛ kato ku ɔnwɛ dikuə ebotsya nya boodi bənə lə Onanto eto sekakediko. ³⁰ Nya betidi bətsyuə ba ni bafɛfɛ, mə luubə bedi betutɛ. Nya mba ni betutɛ eto bətsyuə, mə luubə bafiani bafɛfɛ nɛ.”

Yesu Kpe Lelabi Utə Yerusalem.

³¹ Nya lə lefe nəmfɔ kəmiə, Farisifo bətsyuə əbə Yesu ɔflo nya bəteyi wə bənkə, “Kɔse lə abɔ mfo edu mɔmɔ mɔmɔ lə esu kalebe bamba, itsyise Oka Herodes ala nkə wə alo fə.”

³² Mfo əmə nya Yesu letɛyi mə nkə, “Bisu bəteyi wə obiasətidi əmfó biənkə mɔ nlɛ bɔteyi minkə, ‘Mmi, moola awɔnɔ bua nləkə nya moot-sya betidi efimbi, efimbi nya banle isu ese kusɛɛ. Nya lə diyi tsyɛfə əsuə, moolosə mɔ keyifo.’ ³³ Nyaso ele bə ndiə ndiə ndiə nyɛ nsu seto mmi isu ese kusɛɛ ku kəsiasə. Itsyise yanle bə ibə bə balo Onanto eto unyələkətidi ku utsyuə sa lə kalebesa enso lə Yerusalem eto umə kafo.

³⁴ “Yerusalem, Yerusalem! Fə betidi laalo Onanto eto bənyələkətidi, nya biakpɔ aba Onanto eto batɔnkpe ba ótsyese mi. Lə lefe kpə əsuə, nla miə lə nkpa fə betidi ntsyə ditsyu fe kase ukusɛsiəle leesensə wə mbamba keti wə bebi, fɛɛ áni. ³⁵ Lə nyamfo esoo, Onanto ebuləkə wə ato utsyiko lə umə əmfɔ. Nya lə nteyi mi sitinti minkə, biensiem-bunyə mə bio isu ese lefe nə biudi etiki bəteyi biənkə, ‘Atesə itə nwə luubə lə Boanto Onanto eto diye əsuə!’ ”

14

Yesu Esi Ótsya Osani Utsyuə Lə ɔnwɛditsyayi.

¹ Lə ɔnwɛditsyayi ditsyuə əsuə, Yesu ésu Farisifo eto beninə ɔni eto diyo lə kaka bəkpadi wə bə ubə udi

lesa. Nya bətsyuə akε mfo ékeyu kale ola lə wə əsuə kekleke. ² Mfó nya osani utsyuə wə eto ani ku akpa ləfɔɔ, díbə wə ɔflo. ³ Nya Yesu ləto kɔfi eto bateasa ku Farisifo bətsyuə nkə, “Bo kɔfi ətə bo kusu nkə bətsya utidi lə ɔnwɛditsyayi əsuə, lee koəntə bo kusu?” ⁴ Fεε bámfo kenye bufə katəyi kulesa. Mfó əmə nya Yesu ləkəbe utidi əmfó ókpa wə úsuko kutsyə nya ótsya wə nya útə wə kusu údu.

⁵ Mfó əmə nya ótəyi mə nkə, “Lə mi utsyuə kpε ubi nye onantsyui nya ófankli údufə lə díbiə ditsyuə kafo lə ɔnwɛditsyayi, embunə wə ələkə lə ɔnwɛditsyayi lamfolamfo?” ⁶ Fεε bámfo wə ditiki eto mbuayε butə bio.

Yesu Átəyi Kase Baabokosə Ɔsuə Kaso Ku Kase Baafɔ Bafɔ.

⁷ Se Yesu dínyə kase betidi ba bákpadí báboko mfó eto bətsyuə nle nsiəkɔ kplε bota kətə əsuə, ótəyi mə lekpa ditsyuə nkə, ⁸ “Lə utidi utsyuə ákpadí fə nkə bə wə kusiəkakpakɔ, mensu əsiə lə kakpləkɔ. Itsyise ətsyuə ókpadí utidi wə nkpe dibu onso fə tsya oboko mfó. ⁹ Nya utidi wə lékpadí mi inuə ba kenke díbə mfó ótəyi fə nkə, ‘Tə lə utidi əmfó lə ubə usiə mfó.’ Yoohiã bə taka lə esu əsiə lə kaka ləmbə dibu ku kofani. ¹⁰ Bomu lə bákpadí fə bakoko kalebe kətsyuə, su əsiə lə kaka lenni kakpləkɔ. Nya lə utidi wə lékpadí fə əbə, mfo wɔɔtəyi fə nkə, ‘ɔyetsyuə, taka lə mfó lə əbə əsiə lə kakpləkɔ mfo.’ Nya nyamfo ebokpe fə dibu lə betidi bamba ba bákpadí báboko mfó kenke eto ənəmi. ¹¹ Itsyise utidi saa wə labesə əsuə kato, Onanto ebobokosə wə kasɔ. Nya utidi saa wə laabokosə əsuə kasɔ, Onanto ebobesə wə kato.”

¹² Mfó nya Yesu lətəyi utidi wə lékpadí wə nkə ubə kedikɔ mfó nkə, “Lə akpadí betidi fə bəbə bedi ləfə diyo, mankpadi fə bayetsyuə nye fə bayimi nye fə betidi nye fə bayotsya ba ni batabinyə. Itsyise mə tsya ebokpadí fə nko kə bə, bə lə əbə edi.

Nya lə ibə nko, nyalε te fə lesa nə féyifo fətə məə, eto oko banlε buləkə kətə fə nε. ¹³ Bomu lə alε diyi nəmfo eto okle budii, kpadi bakombo ku betidi ba lamfo bɔyε kukɔnɔ ku mba lətsyini ku benəmba. ¹⁴ Nyamfo luutə Onanto kpɔ fə atsyɔ nε. Itsyise betidi bamfó əmbofo fə kayo bofo lə nnya kenye kulesa. Onanto ebofo fə nya kayo lə diyi nə əsuə betidi sεε lootaka bətsyi ɔkɔmə bəbə nkɔ.”

Bákpadí Betidi Bə Bəbə Diyisεε Kedikɔ.

¹⁵ Se betidi ba nsi lə kedikɔ mfó eto ɔni lenɔ ditiki nəmfo, ótəyi Yesu nkə, “Sitinti, disuəyuə ebokε lə betidi ba luubə bedi lesa lə Onanto eto sekakedikɔ!”

¹⁶ Mfó əmə nya Yesu lətəyi wə nkə, “Lə lefe nə léfe məə, osani utsyuə ákpadí betidi kpə lə wə diyi kplε ditsyuə eto lesakedikɔ. ¹⁷ Se lefe léyo bə bətsyiko budí kənə, óla wə beyifoyifo ókpe nkə bətsyí wə betidi ba kenke ókla utsyə nkə bəbə. Itsyise lesa saa ebɔflo!

¹⁸ “Fεε məmblε kenke étsyiko taflatsyε boto. Utidi tute átəyi uyifoyifo ɔni əmə nkə, ‘Nya kasɔ kətsyuə nya ele bə nsu mbe kə. Nyaso təyi wə fənkə, ‘Nlε wə lekpakpa, məmbofo bubə.’”

¹⁹ “Obamba tsya nkə, ‘Nnya banantsyui lefosi ba lɔɔwunsəko mə lə ɔkue. Nya kusu mintɔ miə lə nsu nto mə mbe lə bofo keyifo buyifo. Nyamfo esoo, təyi wə fənkə, ‘Nlε wə lekpakpa, məmbofo bubə.’”

²⁰ “Obamba tsya nkə, ‘Mɔmɔ ete minkpa kusie nε, nyaso məmbofo bubə.’

²¹ “Uyifoyifo ɔni əmə esinkli úsu, úsu ótəyi wə Onamute asa nyamfo kenke. Mfó kafo ányi wə Onamute əmə tinti nya ótəyi wə uyifoyifo əmə nkə, ‘Kɔse lə esu ənyə lə esu ku nlebe nlebe kenke lə umə əmə lə akpa bakombo ku betidi ba lətsyini ku bənəmba ku mba kenke leba bankpo lə kasɔ aboko mfo.’

²² “Mfo əmə nya uyifoyifo əmə dísu úyifo nko. Nya úsinkli úbə

ótèyi wə Onamute nkə ókpadi mə, fɛɛ nsiəkɔ kpə esi bubu bute. ²³ Mfó əmə nya Onamute lètèyi wə nkə, ‘Su lə esu ayɛ lə umə ku mbuto eto esu lə akpe nkɛale lə akpa betidi ba kenke aboko itə lə diyo nəmə kafo kenke lə diyi. ²⁴ Nya nɛ fə bətèyi kakpasə minkə betidi ba kenke mínkpadi miə bəbə lesakedikɔ fɛ báni, mə kutsyuə saa embutidi mɔ lesa nəmfo kɛnyɛ babe!’ ”

Ebunyə Kanyɛ Lə Eyifo Okasebi.

²⁵ Lefe ditsyuə se betidi kpə bətsyuə dítəkəkɔ Yesu, ótsyi ówuninsə nya ótèyi mɛ nkə, ²⁶ “Utidi saa wə luubə mɔ ɔflɔɔ, əmbofo mɔ okasebi budi lə waanla mɛ kaso wə anto ku wə usiə ku bebi ku wə bayimisani ku bayimisio ku wə kosate eto əsuə kulaa tsya. ²⁷ Utsyuə saa ke dimentsyi wə uyikabie ɔyɛ mɔ kayekɔ utəkəkɔ mɛɛ, mənnyə utə bə uyifo mɔ okasebi.

²⁸ “Lə utidi utsyuə aala nkə woato diyo kplɛ ditsyuə, tute ele bə usiə kaso ubu bikə bia kenke loofɛ ku mi koya kenke obe lə okpe atabi nya loohiã, bə wofo diyo nəmə boto kalosə fɛ utsyə ni kaso. ²⁹ Nya lə weenyifo nyamfo, wəmbɔfo diyo nəmə boto kalosə, lə ósisə ni kaso kekɛke ku abambi fɛ utsyə kafati kaso boto kulaa tsya. Nya utsyuə saa wə luunyə nii, ebumə wə katèyi nkə, ³⁰ ‘Utidi əmfo étsyiko diyo nəmfo boto kaso, fɛɛ wəmbɔfo ni boto kalosə.’

³¹ “Lə oka utsyuə átaka ku bamamanyə akpi lefosi nnya usu nkə woakpɔnkɔ oka bamba wə nkpe bamamanyə akpi fosi ənuə, wuusie ubu disi obe kukɔnɔ lə wə əsuəale nya onkpe ebutə bə ofo wə olo əmə bɔkpɔnkɔ. ³² Nya lə unyə nkə umbə əsuəale nyamfo eto okle, wootsyese wə batɔnkpe nya boosu batsya ku oka əmə lə lefe nə batsyoko bətsyuə nya bɔɔɛ wə lekpa kpa nkə bayɛ bɔkpɔ lə bafiani bayetsyuə bomu, fɛ lə oka əmfó lə ɔnyi ɔfi kulaa tsya.” ³³ Mfó əmə Yesu lélosə wə etiki nyamə, nya ótèyi mɛ nkə, “Nko

ini itə mi bə mi kutsyuə əmbofo mɔ okasebi budi lə woenlɛkə wə ato utsyiko lə lesa saa əsuə.

Lesə Nə Lambə Kutəkə, Buufi Beefi Ni Kato Kakpe.

³⁴ “Mba kpe alɛkɛ. Fɛɛ lə kamini kamə alo lə mba bomə əsuə, kusu ku kutsyuə saa ensimbə əsuə bookpe kamini lə mu bio. ³⁵ Yensilekɛ bə befi mu bakpe balɛkɛsə kaso, nya yanlɛkɛ itə kuku kulaa tsya. Buwi ele bə bewi mu.

“Nyaso fə ke ato nnya laanɔ asa kpee, tsyue ato lə anɔ!”

15

Bənyə Osamu Wə Lénya.

¹ Diyi lɔnii, mba laafo umənkɔ kpə ku babuatidi bamba əbə Yesu ɔflɔ bə baanɔ wə ditiki. ² Mfó nya Farisifo ku afi eto bateasa ditsyiko dinyəfi bokpe ku wə katèyi bənkə, “Utidi əmfo aafɔ babuatidi nya wə ku mə leedi lesa kulaa tsya!”

³ Nyaso Yesu átèyi mə lekpa nəmfo nkə, ⁴ “Lə utsyuə lə mi nti kpe basamu kolofa, nya ɔni lénya lə mə ntii, be fuuyifo? Eboyani awosi ɔwɔnɔmbə ɔwɔnɔmbə bamfó ətsyə lə kedikɔ mfó, esu kabɛbɛ ɔni wə lénya mfó isu ese lefe nə fənyə wə. ⁵ Nya lə ənyə wə, ebunyə disuəyuə tinti, nya fuutsyi wə ətəkə lə simuə. ⁶ Nya fuufi wə aboko oto. Nya fookpadi fə bayetsyuə ku mba lə koyotsya nya fɔtèyi mə fənkə, ‘Nɛ disuəyuə bunyə tinti, itsyise nnyə mɔ osamu wə lénya nyaso binyənkɔ mɛ disuəyuə!’ ⁷ Nya nɛ mi bətèyi minkə, nko ke disuəyuə tinti lɔkɛ lə Onanto eto sekakedikɔ lə obuatidi ɔni wə hã lətsyi ləkɔesi ɔwuninsə enso disuəyuə nə boonyə lə fe betidi awosi ɔwɔnɔmbə ɔwɔnɔmbə ba dimensihiã bətsyi kawuninsə əsuə.

Bənyə Sika Flubia Sia Lénya.

⁸ “Nya lə usio utsyuə kpe sika flubia lefosi nya ónyansə ɔnii, be ele bə uyifo? Wooto okandɛ, okpa wə diyo kafo kenke, ɔbɛbɛ se lə diyo eto akpɔ nnya kenke kukɔnɔ isu ese

lefe nà unyà atabi nyamà. ⁹ Nya là unyà see, wookpadi wà bətsyuə ku mba nkpe là koyotsya, nya wəoteyi mə nkə, 'Nlɛ disuəyuə bunyà tinti itsyise nnyə mə atabi nnya lénya nyaso binyə ku mɛ disuəyuə.' ¹⁰ Nya nlɛ mi bəteyi sitinti minkə, nko kɛ Onanto eto batənkpe tsya luunyə disuəyuə là obuatiidi ɔni wə ditsyi lɛkɔɛsi ɔwuninsə eso."

Ubi Wə Lénya, Ésinkli Úbà Wə Anto ɔflo.

¹¹ Yesu ésu kosə nya ɔteyi mə nkə, "Osani utsyuə akɛ wə bebisaibi inuə lɛkɛ. ¹² Nya dikpefile lɛteyi wə anto nkə, 'Nto, fi mə kedikɔ ka luutu mɛ là fə bikə nti ətə mɛ mɔmɔ mɔmɔ.' Là nyamfo eso osani əmə éfi wə bikə biamə nya úsie mi là akpa ənuə útə wə bebi inuə bamə.

¹³ "Nya là eyi asiani eto kamaa, dikpefile nəmə éfi asa nnya kenke dítu wə óte nya úfi atabi nyamə nya údu úsu kusu famfamfa kaka úsu úsiə údi nkprə bua bua, nya óbiasə wə atabi nyamə kenke. ¹⁴ Údi lesa saa nà ditsyə wə ólosə. Là nyamfó eto kamaa, kukpense kekleke kut-syuə əbə là kasɔ kamə kenke nyaso kukpense əbə kúmuə wə nya kulesa ménsibu wə là udi. ¹⁵ Nyamfo esoo, úfi əsuə úsu ɔtsyɛ osani utsyuə nya ɔteyi nkə wukeyifo keyifo saa ka kɛ eto okle wuutə wə nke uyifo. Nya osani əmə tsya dífi wə ókpe là kaka wə bakplako nkpe banlɛ kota bɔnwɔ là wə kebuto kətsyuə. ¹⁶ Kukpense esoo, óla nkə eni là ɔkɛ bakplako eto didisa nà bəətə mə mfó eto ditsyuə là udi, fɛɛ utidi saa məntə wə ni.

¹⁷ "Lə kalosəkɔɔ, úsinkli údufə là wə əsuə nya ɔteyi nkə, 'Betidi ba ni mə anto eto beyifoyifo, baakɛ lesa kedi kemi kulaa tsya diebu. Nya mə nsi mfo nya kukpense luubə kolo mɛ. ¹⁸ Mootaka ńyə nsikli nsu mə anto ɔflo, là nteyi wə minkə, "Mə Anto, nyifo kabua nya mínta Onanto ku fintsyə mimbu. ¹⁹ Mensińyə ntə bə kpadi mɛ fe fə ubi. Bomu fi mɛ fe betidi ba nlɛ keyifo buyifo kətə fə

eto ɔni." ' ²⁰ Mfó əmə nya ótaka nya úfi wə bikə nya óyifə kusu ɔntɔ là wə anto ɔflo.

"Se wə anto dínyə wəə, óte nkə wə ubi uni nkpe fāā ɔnlɛ bubə. Wə ubi eto asa áɛ wə kaminsə, nya útsyetsyi úsu óbuta wə ku disuəyuə.

²¹ "Mfo nya wə úbi lɛteyi wə nkə, 'Mə Anto, nyifo kabua nta Onanto ku fintsyə mbu. Nya mensinyə ntə bə akpadi mɛ fe fə ubi tsya!'

²² "Fɛɛ wə anto ákpadi wə beyifoyifo nya ɔteyi mə nkə, 'Bekɔsɛ! Bifi awu nnya laanɔ bobɛ bibə bekpɛ wə. Nya là bifi lɛsukpɛ ku afokpa nnya laanɔ bobɛ tsya bekpɛ wə là ani ku akpa. ²³ Nyamfo eto kamaa, bisu bimua lenantsyuikpɔ nà nkpe ayinkua là belo ni. Nya bitə là budi bunye disuəyuə. ²⁴ Itsyise mə ubi əmfoo, búfi wə fe nwə díkpə. Fɛɛ úsinkli úbə nkprə. Ónya nya busi búnyə wə.' Nyamfo eso bətsyiko diyi budi kənyə disuəyuə.

²⁵ "Lə lefe nəmfo kenke əsuəə, wə ubi ninə ésu nkə là usu obe mə kakue. Se utsyi ɔnlɛ bubə nya ibu sɛkɛ là udufə otoo, ɔnɔ əsə sənsə ku nwui wuinwui eto kɔsɔ. ²⁶ Mfo nya ókpadi beyifoyifo eto ɔni là mə nti nya ɔtɔ wə nkə, 'Be nlɛ bubə là oto?'

²⁷ "Uyifoyifo əmə ətə mbuayɛ nkə, 'Fə ɔyimisani úsinklii úbə oto nya fə anto dítə bálɔ lenantsyuikpɔ nà nkpe ayinkua, itsyise usinkli úbə fə kulesa dímənyifo wə eso.'

²⁸ "Nyamfo ətə kafo ányi wə ɔyimisani ninə əmə tinti eso ɔni nkə wəmbudufə diyɔ kulaa tsya. Là nnya eso wə anto ábɔ úbə wə ɔflo mfó, nya úbə ɔlɛ wə lekpakpa nkə udufə diyɔ. ²⁹ Fɛɛ wə ubi əmə ésinkli ɔteyi wə anto əmə nkə, 'Besɔ mińyə minlɛ keyifo buyifo kətəə fə alɛ kpə ni nyamfo, fe fə uyifoyifo nya mənńyə là fə əsuə kulefe kulefe, nya əməntə mɛ kulesa fe ote kulaa tsya, fə là nyə disuəyuə ku mə bayetsyuə? ³⁰ Fɛɛ se fə ubi wə lébiasə fə bikə nya úsu útəkəko batsyeto dísinkli úbə otoo,

álo lenantsyuikpɔ nə dísiə ayinkua ətə wə!’

³¹ “Mfó əmə nya wə anto ləteyi nkə, ‘Mɔ ubi, fə kpe mfo lə mɔ ɔflo lefe saa nya asa nnya nte mɛ kenke, eyifo fə ale. ³² Fɛɛ ɛlɛkɛ bə budi diyi bunyə disuəyuə, itsyise búfi boə iyifo fe bukpə fə ɔyimi díkpə nya úsinkli úbə nkpə. Iyifo fe bonya ónya nya busi búnyə wə bio.’ ”

16

Nwə Laabe Bikə Utsyuə Wə Dímanyifo Asa Lə Kusu Ɔsuə.

¹ Yesu áteyi wə bakasebi nkə, “Lefe nə léfe mməə, otabinyə utsyuə ake mfó wə lɛkɛ uyifoyifo ɔni wə díkabe wə bikə. Nya bəbə bəteyi otabinyə əmə bə nwə laabe wə bikə mfó ɛ wə atabi bobiasə. ² Lə nyamfo eso otabinyə əmə ákpadi nwə laabe wə bikə mfo nya óteyi wə nkə, ‘Be ni nnya eto okle míno itsyi lə fə əsuə mmə? Yifo nkunta itsyi lə kase fanle mɔ bikə bobə əsuə kenke aboko mɛ, itsyise ensiembofo mɔ bikə bobə bio tsya.’

³ “Mfó nya uyifoyifo əmə ləteyi wə əsuə nkə, ‘Mɔ Onamute əbə mɛ bola lə mɔ keyifokɔ. Be muuyifo? Mimbə əsuəale nnya mukeyifo kakuenyifo. Nya asa bɔtɔ tsya aale mɛ kofani. ⁴ Ahaa! Mbote lesa nə muuyifo! Itə bə lə mɔ keyifo ábɔ mɛ lə ani tsyaa, lə mɔ bayetsyuə lə bafo mɛ lə mə ayo.’

⁵ “Lə nyamfo eso, ókpadi betidi ba nsi wə Onamute kayo ɔni, ɔni. Ɔtɔ ututɛ nkə, ‘Kayo kasia fensi mɔ Onamute?’

⁶ “Oyonyə əmə ətə mbuayɛ nkə, ‘Nnuə eto atase nnya ləmɔ kolofa kɔni.’

“Mfó əmə nya nwə laabe bikə biamə ləteyi wə nkə, ‘Be fə kayo eto kukue mfo. Siə lə kasɔ lə awɔni awosi anɔ fe nnya fensi nɛ.’

⁷ “Nko ke ótɔ oyonyə bamba nkə, ‘Ntsyə ni fə ale? Kayo kasia fensi?’

“Oyonyə əmə tsya nkə, ‘Iyifo antabi eto atoku kplɛ kolofa kɔni.’

“Mfo nya nwə laabe bikə əmfo ləteyi wə nkə, ‘Be fə kayo eto kukue mfo. Wɔni awosi mflamfla ətsyə.’

⁸ “Nyamfo eso, Onamute əmə átesə nwə laabe bikə wə dímenyifo asa lə kusu əsuə əmə lə wə kobe ko óte mfo eso. Sitintii, betidi ba ləəsiə lə kawunsiə kamfo eto asa eto kɛnyɛɛ, mə etsyuesa lə mə asayifoyifo əsuə kulaa tsya so mba difi mə etsyuesa bətəkə lə Onanto eto sekadidi əsuə.” ⁹ Mfó nya Yesu díkosə óteyi mə nkə, “Bifi mi kawunsiə eto bikə bəke bəwunsə ko betidi. Itə lə béloo, Onanto ebofo fə okpe lə wə kəsiəkɔ.

¹⁰ “Utidi wə laale asa nnya ni akɛkɛ lə kusu əsuə, wə loofɔ asa nnya ni akplɛ enso tsya bɔlɛ lə kusu əsuə nɛ. Nya utidi wə laanye lə kusu əsuə keyifo asa nnya ni akɛkɛ, wəmbɔyɛ lə kusu sɛɛ əsuə uyifo asa nnya ni akplɛ enso tsya. ¹¹ Lə nnya eso lə bianyenko kawunsiə kamfo eto asa lə kusu sɛɛ əsuə, ntsyə yoofɔ bubə bə utidi ebofo mi ɔnɔ bə biɔlɛ asa nnya ni ləwɔnɔ eto ale nnya ni Onanto eto ətəsa ola lə kusu sɛɛ əsuə? ¹² Nya lə amanle utidi bamba eto asa nnya nkpe fə lə ɔflo lə kusu sɛɛ əsuə, ntsyə yuubə fə booyani fə kosate eto ale bətə fə?

¹³ “Uyifoyifo saa embofo banamute inuə busumu. Woola ɔni, ukisi unuəfə. Wuutsyue ɔni koto nya ɔni unuəfə. Ɛmbofo Onanto ku atabi bɔkɔ kesumu.”

Yesu Áte Asa Bamba Tsya.

¹⁴ Lefe nə Farisifɔ lenɔ asa nnya Yesu ləteyii, bəmə wə itsyise bála atabi fefe. ¹⁵ Mfó nya Yesu ləteyi mə nkə, “Biyifo betidi ba laate əsuə fe betidi sɛɛ lə babamba eto ənəmi. Fɛɛ Onanto yi mi akɔəsi kafo kenke. Itsyise asa nnya lefo koya lə betidi eto ənəmi, eyifo asinsa lə Onanto eto ənəmi.

¹⁶ “Moses eto kɔfi eto kukue ku Onanto eto bənyeləkətidi eto asa nnya bəwɔni bətsyəə, éyifo mə keyifo isu ese Ntufləsətidi Yohanes eto lefe. Nya idu lə lefe nəmfó əsuəə, bianɔ se baateyi dikiti sɛɛ nə ditsyi

læ Onanto eto sekakedikɔ əsuə. Nya utidi saa nle bokplatsya nkə læ udufə mfó. ¹⁷ Fɛɛ iyua eso itə bæ kato ku kasɔ læ enya, enso bæ afi nyamfo eto awɔnisa eto lekpa sɛkɛ saa bɔ læ Onanto eto afi nyamə əsuə.

¹⁸ “Osani saa wə lɔɔni wə usiə nya uufi obambaa, okpo kusia. Nya osani wuufi kusia ko báníi, okpo kusia.

Yesu Áteyi Etiki Itsyi Lə Otabinya Utsyuə Ku Lasaro Əsuə.

¹⁹ “Lə lefe ditsyuə, otabinya sani ɔni akɛ wə díkalɛ bikə bia lefo koya tinti, nya úkənyə disuəyuə lefe saa læ wə nkprə kenke əsuə.

²⁰ Nya okombo utsyuə wə baakpo bæ Lasaro tsya leke mfo. Afabe édi okombo əmfo əsuə kenke nya béketsyi wə bəkətsyə læ kasɔ læ otabinya əmə eto diyo eto kesie.

²¹ Úkabe kusu nkə læ otabinya əmə læ budii, ewuliwuli nnya díkakpo læ kasɔ eboyo wə læ udi. Bakpa kula tsya kəbə kadia wə afabe nyamə.

²² “Íbə íbə bæ Okombo əmə ésu úkpə nya Onanto eto bɔtɔnkpe díbə bétseyi wə bésu bətsyə læ Abraham eto akɔ kato. Otabinya əmə tsya əbə úkpə nya bəbikə wə. ²³ Nya læ ɔkɔmə, únyə nkə ókɛ læ kanyi kənyəkɔ. Mfó se óbesə ənəmi kato, únyə Abraham famfamfa nya Lasaro dísiə wə læ akɔ. ²⁴ Mfó əmə nya ókpadi bembembe ɔteyi nkə, ‘Anto Abraham! Nyə mɛ kaminsə læ ətə læ Lasaro læ ufi lenimi oto læ ntu ntsyuə əsuə læ ufi ubə utəkə læ mɔ odiakami əsuə læ iyua ko mɛ. Itsyise nle kanyi bunyə læ ute əsuə mfo!’

²⁵ “Fɛɛ Abraham áteyi wə nkə, ‘Ubi, kloma fənkə læ fə nkprə disiafee, áfo asa sɛɛ kpə tinti. Nya Lasaro wə alɛɛ, asa bua sɔ̃ɔ́ ófo. Fɛɛ mɔmɔɔ, ɔle disuəyuə bunyə nya fə nle kanyi bunyə. ²⁶ Nya, nnya nsi nkpe læ nnyaa, kukpio kplɛ kutsyuə kpe mfo læ bo ku fə eto nti. Nya læ utidi utsyuə aala nkə woayila ubə mfó, wəəmbofo. Nya nko ke kutsyuə tsya læmbofo bɔyɛ kedu mfó kəbə bo ɔflo mfo.’

²⁷ “Mfó otabinya əmə leteyi wə nkə, ‘Anto Abraham, nle fə lekpa kpe Lasaro læ usu mɔ anto eto. ²⁸ Mfó, nkpe bayimisanɛ ɛnɔ. Tə læ usu ɔle mə kɔle kukɔnɔ itə læ mə læ bayɛ kaka minkpe bubə, kaka kanyi nkpe mfo.’

²⁹ “Mfó əmə nya Abraham leteyi wə nkə, ‘Fə bayimisanɛ kpe Moses ku Onanto eto bənyeləkətidi læ ɔflo. Nya ele bæ betsyue mə koto.’

³⁰ “Mfó nya otabinya əmə díte mbuayɛ nkə, ‘Anto Abraham, bəmbɔnɔ mə ditiki! Fɛɛ læ utidi utsyuə ataka utsyi ɔkɔmə mfo úsu mə ɔflo, bɔnɔ wə ditiki bayɛ mə asa bua buyifo.’

³¹ “Fɛɛ Abraham áteyi wə nkə, ‘Lə bəbɔnɔ Moses ku Onanto eto bənyeləkətidi eto ditiki, læ yuubə bæ utidi utsyuə ataka utsyi ɔkɔmə mfo usu mə ɔflo kulaa tsyaa, bembfofo wə ditki banɔ!’ ”

17

Məntə Lə Utidi Lə Uyifo Lebua Lə Fə Eso.

¹ Yesu áteyi wə bakasebi nkə, “Asa nnya lætə utidi leeyifo lebua, ebubə kokooko. Fɛɛ mbɔbɔɛ mətə utidi wə əsuə asa nyamfo lɔyɛ ibə!

² Lə bəfi kukuə ko lemɔ kutsyuə bətsyasə wə læ simuə nya báto wə bákpe læ lekpo kəmiə kulaa tsya, ɛleke itə wə eso koto ko Onanto luunə nwə luutə bekpefi kɛkɛ bamfo eto utsyuə yifo lebua. ³ Nyaso lɔ abe asa nnya feeyifo kukɔnɔ.

“Nya læ fə ɔyetsyuə éyifo fə kabua kətsyuə, kə wə ato. Nya læ údi dikpi nya ɔnɔ əsuə kasɔ, nyalɛ fi atsyɛ wə. ⁴ Lə úyifo lesa bua óta fə úbu sekuanse læ diyi lɔni əsuə nya usi usinkli úbə, úbə ɔle fə lekpa kpe sekuanse diyi nəmə ke əsuə, fi atsyɛ wə.”

Bále Yesu Lekpakpa Bə Utə Mə Bofokanɔ Lə Bumua Ale Boso.

⁵ Yesu eto batɔnkpe ále Yesu lekpa kpe bənkə, “Bonamute, tə læ bo bofokanɔ læ bumua ale boso.”

⁶ Mfó əmə nya Bonamute ləteyi mə nkə, “Lə bekpe bofokanə bo leyo fe diyibibi nə nso bofə kenkee, biofo kuyi komfo bəteyi biə, ‘Su lə mfo lə esu edufə lə lekpo kəmiə mə.’ Nya kuuyifo nko mə.

Yesu Áteyi Kase Uyifoyifo Sə Leeyifo Keyifo.

⁷ “Bibu nyamfo be be. Lə mi utsyuə kpe uyifoyifo wə laafo ɔkuə kətə wə nye ɔnlɛ fə basamu bobə nya utsyi ɔkuə ubə udufəə, bəteyi fɔɔteyi wə fə ubə usiə lə kasə mlə lə udi wə lesa? ⁸ Owo lo! Bomu ebəteyi wə fə, ‘Muə fə əsuə lə atsyasə kafia lə nkə, lə anwa lesa, lə efi mə didisa ətsyə mə lə ndi nlosə fə lə fintsyə lə edi.’ ⁹ Yanle bə sɔ wə ani se ini wə uyifoyifo eto keyifo ete ini. ¹⁰ Nko ke ini itə mi tsya nɛ. Lə biyifo lesa saa nə minteyi mi miə biyifoo, ele bə bəteyi biə, ‘Beyifoyifo ete buni. Nya lesa nə buyifoo, eyifo lesa nə ete ele bə buuyifo.’ ”

Yesu Átsya Betidi Lefosi Bətsyuə Ba Nlɛ Bufisia Buɸi.

¹¹ Nya se Yesu dídu ɔntə lə Yerusalem, ɔyɛ Samaria ku Galilea eto kumə əsuə. ¹² Nya se ɔnlɛ kebuto kətsyuə budufəə, basani lefosi bətsyuə ba nlɛ bufisia buɸi əbə batsyako wə. Befimfi bamfo ənyə kɔsɛsɛ. ¹³ Nya báfa bembembe báteyi bə, “Anto Yesu, be bo lə ənyə bo kaminsə!”

¹⁴ Yesu ənyə mə nya ɔteyi mə nkə, “Bisu lə bifi mi əsuə bisu bete Onanto eto nwə ləətə wə kedi lə ɔlɛ ola obe mi.” Se bányɛ bantɔɔ, bənyə bə mə buɸi áyɛ mə.

¹⁵ Fɛɛ se mə ɔni dínyə nkə wə buɸi əyuə wəə, úsinkli úsu nya ɔnlɛ Onanto bətesə ku ɔkɔɛ bembembe. ¹⁶ Nya úsu ɔse akonki lə Yesu eto ənəmi nya ɔsɔ wə ani. Nya utidi əmə eyifo Samarianyə.

¹⁷ Mfó nya Yesu ləto nkə, “Nya inni betidi lefosi míntsyə fɛɛ? Se ɔwɔnɔmbə fɛfɛ léfɛ? ¹⁸ Ntsyə ibə bə utidi wə lenni Yudanyə əmfo hā ni nwə dísinkli úbə nkə wəəbə ɔsɔ

Onanto ani?” ¹⁹ Mfó əmə nya Yesu ləteyi wə nkə, “Taka ənyə, lə edu. Fə bofokanə átsya fə buɸi.”

Yesu Áteyi Kase Onanto Eto Sekadidi Luutsyə.

²⁰ Farisifo bətsyuə áto Yesu bənkə bala bə baate lefe nə kon Onanto eto sekakedikə luubə itə. Mfó nya Yesu díte mbuayɛ nkə, “Onanto eto Sekadidi embubə lə kusu ko əsuə betidi lofo bunyə. ²¹ Kuutsyuə əmbəteyi nkə, ‘Bebe! Nnyə se mfo!’ nye ‘Nnyə se mmə.’ Itsyise Onanto eto Sekadidi siamə fe sekpe mfo lə mi nti.”

²² Nya Yesu ləteyi wə bakasebi nkə, “Lefe ditsyuə ebubə nə biəbɛbɛ biə biənyə diyi nə mə, Utidi Eto Ubi, luubə. Fɛɛ biembunyə! ²³ Betidi bətsyuə ebubə mi nti ini mba ləɔteyi mi nkə, ‘Bebe, nnyə wə mmə!’ nye ‘Bebe, nnyə wə mfo!’ Fɛɛ biensu bəbɛbɛ mə mfó! ²⁴ Itsyise fe kase ofamfa laafa ku ute ketsyi lekpa nə kesu lebamba, nko kə sitinti Utidi Eto Ubi eto bubə luutsyə nɛ. ²⁵ Fɛɛ ele bə ibə bə wooka kanyi bunyə tinti nya mmi eto betidi ləɔni wə.

²⁶ “Asa nnya díbə lə Noa eto lefe, nnya kə nnya luubə itə le lefe nə mə, Utidi Eto Ubi, luubə bio nɛ. ²⁷ Betidi ékedi, bəkənə. Nya basani díkakpa bəsiə nya bəkətə besio bese isu ese diyi nə əsuə Noa dídufə lə ɔklo kplɛ əmə kafo. Nya ɔsɔmi leni nya ntubibi díyi bóba bókpɔ kasə ka kenke nya bólo betidi kenke.

²⁸ “Nko kə yuubə itə fe kase íbə lə Lot eto lefe tsya nɛ. Betidi ékedi, bəkənə, nya bákasa asi tsya. Bətsyuə ənyə bákakpe bidikə, nya bətsyuə díkato ayo. ²⁹ Nya diyi nə Lot ləbɔ lə Sodom, ute ku etebambi nnya nkpe leyimbi bua ləwunini itsyi kato íbə ékpo lə umə əmə əsuə nya étonsə mɛmblɛ kenke.

³⁰ “Nko ke yuutsyə lə diyi nə əsuə mə, Utidi Eto Ubi, ləɔbɔ mbə nɛ. ³¹ Diyí nəmfoo, utidi wə nyə lə wə letsyá əsuəə, mensiteyi nkə weesu diyo lə usu ufi kulesa. Nko ke ini lə ɔkuə utsyə nyəə, wensiteyi nkə

weesinkli uba oto la uba ufi kulesa. ³² Bekloma lesa na diba la Lot eto usia asua! ³³ Utidi saa wa lela nka waelaka wa nkrpa, wooyansa mu. Nya utidi saa wa leyansa wa nkrpa, wuusinkli unya mu. ³⁴ Nya ketsye kamfoo, betidi inua ebolabe la bika bioni asua, nya Onanto ebofo oni nya wooyani oni olabesa. ³⁵ Besio inua ebukakuu nnamfo la kukua koni asua. Nya Onanto luulaka oni nya wooyani oni unyansa mfo. ³⁶ Basani inua ebuuya bakafo nya wuutsyi oni udunko nya wooyani unuafa unyansa mfo."

³⁷ Mfo ama nya bakasebi bama leto Yesu banka, "Bonamute, la sie?"

Nya Yesu dita mbuaye nka, "Kaka lesakrnpa nta, mfo ebintsya laakpo ne."

18

Yesu Ateyi Lekpa Itsyi Okosi Ku Okponkpo Bua Utsyua Esua.

¹ Yesu ateyi wa bakasebi lekpa ditsyua ote ma nka ele ba bakato ola lefe saa nya yanle ba elo ma ani. ² Jteyi ma nka, "Okponkpo bua utsyua ake la uma utsyua wa dimankate Onanto sikpi nya wenkebu utidi tsya. ³ Nya la uma ama kee, okosi utsyua ake mfo wa dikesu wa oflo usukale wa lekpakpa nka, 'Laka me la mo olo eto bulasua.'

⁴ "Efo lefe kpa, okponkpo ama ani wenyifo kulesa la etiki nyama asua. Fee la kalosakoo, oteyi wa asua nka, 'Ite ba maante Onanto sikpi nya meemfi utidi keyifo kulesa, ⁵ la bulabo okosi amfo nle me bulasua, moobe mia nwunsako wa nla wa olo eto etiki nyama nlaka. Lenni nko, wambaye bubu nya wambuta nke lenwo mfe mfe.' "

⁶ Mfo nya Bonamute disukosa nya oteyi ma nka, "Beno lesa na okponkpo bua ama leteyi. ⁷ Nya momoo, yubaba ba Onanto embulaka wa betidi ba leewi kakpadi wa ket-sye ku kakomi kato ola keta wa ba owunseko ma? Nye bomu ebu

fanka wa ofe kama la ma bulaka asua? ⁸ Nle mi boteyi sitinti minka Onanto ebokpo lekpo nya wuuta ma lebe lamfolamfo. Fee la Utidi Eto Ubi abaa, wuunya betidi ba lefo wa bano?"

Yesu Ateyi Lekpa Itsyi La Farisinye Utsyua Ku Nwa Laafo Oko Utsyua Esua.

⁹ Yesu ateyi lekpa namfo uta betidi ba leebu ba ma kakle ha ni basee nya bensi embunya utidi sa wa nta fa ma. ¹⁰ Nya oteyi nka, "La lefe ditsyua asua, betidi inua batsyua esu Onanto eto Kedikatoko ba la bato ola. Oni eyifo Farisinye nya unuafa diyifo nwa laafo oko. ¹¹ Farisinye ama alakwa wa asua lete nya oto ola nka, 'Onanto, maaso fa ani, itsyise maansesa anami la atabi asua, nya meenyifo utidi kabua, nya maankpo kusia fe kase betidi bamba leeyifo. Nya maaso fa ani tsya, itsyise minte fe nwa laafo oko wa nya mmata tsya seka. ¹² Maakle kentye eyi anua la kosida saa asua. Nya meefi lesa na kee minya eto lekpafofile keta fa.'

¹³ "Fee nwa laafo oko ama anye kosese nya wonla nka woabesa wa anami kato kulaa tsya. Fee ufi wa ani utaka la wa lekosi nya oteyi nka, 'Onanto, be mo obuayifo amfo la anye me kaminse!'

¹⁴ Mfo nya Yesu leteyi ma nka, "Nle mi boteyi nka, se besinkli besu ayo, nwa laafo oko ama ale kenkenke la Onanto eto anami nya inni Farisinye ama. Itsyise utidi saa wa laabesa asua kato, Onanto ebobokosa wa kasoo. Nya utidi saa wa laaboko sa asua kasoo, Onanto ebobesa wa kato."

Yesu Aala Bekpefi Eto Etiki Tinti.

¹⁵ Betidi batsyua efi ma bebi baboko Yesu oflo, katayi ba ufi wa ani utaka la ma. Se Yesu eto bakasebi dinye nyamfo, beyanki bakpe betidi bama la nnya eso. ¹⁶ Fee Yesu akpadi bekpefi bama oboko wa oflo nya oteyi nka, "Bitela bekpefi la babu mo oflo nya bi-enti ma kusu. Itsyise Onanto eto

sekakedikɔ te itə betidi ba laabokosə mə əsuə kasɔ fe bekpefi bamfo eto okle. ¹⁷ Nya bekloma nyamfo biənkə, utidi saa wə dímamfo Onanto eto sekadidi fe dikpefi seka, wəmbudufə se kafo kulefe kulefe, kulefe.”

Yesu Édi Etiki Itsyi Lə Batabinya Ku Lə Onanto Eto Sekadidi Isuə.

¹⁸ Yudafɔ eto uninə utsyuə átɔ Yesu nkə, “Oteasa σεε, be ele bə nyifo fə lə nyə nkpə manlo?”

¹⁹ Mfó nya Yesu letɔ wə nkə, “Beso faakpadi mε fə ɔσεε? Utidi kuut-syuə saa menyifo ɔσεε enso Onanto hā. ²⁰ Nyi miə biyi kɔfi ko laateyi nkə, ‘Mankpo kusə nye kusia, manlo utidi, menyu, manla fə utsyuə kənye, nya bu fə anto ku fə ambe.’ ”

²¹ Mfó nya utidi əmə dítə mbuaye nkə, “Ntsyue afi nyamfo kenke koto kukɔnɔ, itsyi lə mɔ sikpefi lefe kə.”

²² Se Yesu lenɔ wə ditiki nəmə, óteyi wə nkə, “Ibu lesa lɔni ele bə yifo. Fi bikə bia kenke nte fə ate, lə efi atabi nyamfó ətə bakombo. Nyamfo luutə ənyə bikə ətsyə lə Onanto eto kato nε. Nyamfo kama lə edu əbə ətəkəko mε.”

²³ Fεε lefe nə osani əmə lenɔ nya mfo, əsuə ába wə itsyise bikə kpə kpe wə. ²⁴ Yesu ənyə kase əsuə léba wə nya údi etiki óteyi nkə, “Ekpe ale itə otabinyə fε lə ofo Onanto eto sekakedikɔ budufɔ! ²⁵ Nya ekpe ale itə otabinyə bə lə udufə Onanto eto sekakedikɔ, enso kase ɔtɔmli ku lekoko lɔɔye lə okasa eto ofo ofe.”

²⁶ Mfó nya betidi ba lenɔ nyamfo letɔ Yesu bənkə, “Nyale owoe kon luunyə bofo?”

²⁷ Mfó nya Yesu dítə mbuaye nkə, “Lesa nə utidi lembofo buyifoo, iyua itə Onanto ku buyifo.”

²⁸ Mfó nya Petro leteyi Yesu nkə, “Bebe, bo áyani bo ayo eto asa kenke butsyə nya búbə búntəkəko fə.”

²⁹ Nya Yesu leteyi mə nkə, “Sitinti, ɔnukuale uni. Nya nla miə bete biə utidi saa wə léyani wə diyo utsyə nye óyani wə usiə nye bayimisani nye wə antomə nye bebi utsyə lə

Onanto eto Sekadidi esoo, ³⁰ wuunyə asa nyamfó eto okle kpə lə nkpə bomfo kəmiə ku nkpə bo ləmbəke kalokɔ ku lə lefe nə luubə tsya kəmiə.”

Yesu Esi Údi Etiki Itsyi Lə Wə Ukpə Isuə.

³¹ Yesu ákpa wə bakasebi lefosi inuə ba úkələkə mate hā óboko wə ɔflo nya óteyi mə nkə, “Benɔ! Bɔto lə Yerusalem, kaka asa nnya kenke Onanto eto bənyələkətidi ləwɔni bətsyə lə mε, Utidi Eto Ubi əsuə, luubə itə nko. ³² Betidi ebufi mε bakpe lə betidi ba lenni Yudafɔ eto ani bə lə befi mε beyifo əmənsa. Booka mε nya bootufə ntufə bakpo mε lə əsuə. ³³ Bɔɔble wə nya boolo wə. Fεε lə diyi tsyefə əsuə, nsi wootaka utsyi ɔkɔmə ubə.”

³⁴ Nya asa nyamfo kenkee, bakasebi bamə mánno nnya kasɔ. Etiki nyamfo eto kasonɔnɔ tsya akula mə. Bánno lesa nə Yesu leteyi mə mfo eto kasɔ.

Yesu Átsya Unamba ɔni Wə Laato Asa Kafe.

³⁵ Lə lefe nə Yesu nle bonyi kafi Yerikoo, unamba utsyuə əsiə lə kusu ɔflo mfó úkatɔ asa. ³⁶ Se óno betidi kpə ba nle bofe eto kudu, óto nkə, “Be nle bubə?”

³⁷ Bátəyi wə bənkə, “Yesu Nasaret-nyə uni nle bofe.”

³⁸ Mfó nya ófa bembembe nkə, “Yesu, Oka David eto ubi! Be mε lə ənyə mε kaminsə!”

³⁹ Mfó nya betidi ba ntɔ setɔ dínyenki bákpe wə bátəyi bənkə údika. Fεε mɔmɔ bomu óbesə ɔkɔe kato ófa bembembe nkə, “David eto ubi! Be mε lə ənyə mε kaminsə!”

⁴⁰ Lə nnya eso Yesu ále únyə nya óteyi nkə bakpa unamba əmə baboko wə ɔflo. Se úbə óyo wə ɔflo, Yesu átɔ wə nkə, ⁴¹ “Be faala fə nyifo ntə fə?”

Unamba əmə ətə mbuaye nkə, “Anto, nla miə lə nsi nnyə asa.”

⁴² Mfó nya Yesu leteyi wə nkə, “Nyale sinkli ənyə asa! Fə bofokano átsya fə.” ⁴³ Lamfolamfo, usinkli

únyə asa nnya útəkəko Yesu nya óyε ɔntɔ ɔnlɛ Onanto bɔtesə. Nya se betidi kpə bamfó dínyə nyamfoo, məmblɛ kenke átəsə Onanto.

19

Yesu Édinko Sakeo Etiki.

¹ Yesu ésu údufə Yeriko, nya óyε lə umə əmə kafo ɔntɔ. ² Mfó nya mba laafo umənkɔ eto uninə utsyuə wə baakpo Sakeo lɛkɛ, nya úyifo otabinyə tinti. ³ Úkabɛbɛ kusu kɔ əsuə wɔɔyɛ lə unyə utidi wə kon Yesu ni. Fɛɛ se úyifo utidi kliminti esoo, ɔnlɛ kusu ku kutsyuə bunyə se betidi mfui eso. ⁴ Nyaso útsyetsyi ótɔ betidi bamfo sɛtɔ nya óbɛ kuyi bə lə unyə Yesu, itsyise ótɛ nkə wuubə ɔyɛ mfo.

⁵ Se Yesu léyo kuyi komə kalɔɔ, úkənə únyə nya óbesə ənəmi kato nya ótɛyi Sakeo nkə, “Sakeo, kɔsɛ lə ayifə əbə kasɔ, itsyise fə diyo mɔɔsɔnɔ mi nɛ.” ⁶ Sakeo ákɔsɛ óyifə úbə kasɔ nya útə Yesu edufə ku disuəyua tinti.

⁷ Betidi ba dínyə nyamfó étsyiko etiki budi kawɔnɔnɔ lə Yesu əsuə katɛyi bə, “Osani əmfɔ esukayɛ utidi əmfɔ wə ni obuayifo eto diyo.”

⁸ Mfó nya Sakeo létaka únyə nya ótɛyi Bonamute əmə nkə, “Anto! Muufi mɔ bikə bia nkpe mɛ kenke eto kutsyɛ ntə bakombo. Nya betidi ba kenke eto bikə míntafa mímfɔ, moofɔ mə nnya kayo eto sena ntsyɛ lə nnya kɛnyɛ.”

⁹ Mfó nya Yesu létɛyi wə nkə, “Mmi əmfɔ bofo əbə diyo nəmfo, itsyise utidi wə mfo tsya eyifo Abraham eto kafo eto ubi. ¹⁰ Nya mɔ, Utidi Eto Ubii, mbə miə lə nləkə betidi ba kenke lénya kusu mboko nkpe.”

Yesu Átɛyi Lekpa Itsyi Lə Atabi Isuə.

¹¹ Mfó nya betidi bamfó nýə banlɛ asa nnya Yesu nlɛ mə bɔtɛyi bɔnɔ. Nya úsukosə nya ótɛyi mə lekpa ditsyuə, itsyise ofe ɔlɛ bɔnyɪ kafi Yerusalem nya bébu bə Onanto eto

Sekadidi siamə ebubə sitinti mɔmɔ. ¹² Nya ótɛyi nkə, “Lə lefe nə léfe məə, osani wə nkpe dibu utsyuə ákɛ mfó wə létaka úsu kasɔ famfamfa kətsyuə əsuə lə bətsyɛ wə seka. Nya úfi nsusu nkə, wuusinkli ubə wə umə. ¹³ Fɛ úduu, ókpadi wə beyifoyifo lefosi utsyɛ. Nya útə utsyuə saa atabi eto otobe ɔni. Nya ótɛyi mə nkə, ‘Bifi atabi nyamə beto ɔlɔ isu ese lefe nə muubə.’

¹⁴ “Fɛɛ osani əmfɔ eto umə eto betidi ékɛkisi wə, nyaso bátsyese batɔnkpe bətsyuə bətəkəko wə bə besu batɛyi Okankplɛ nkə, ‘Boanla boə osani əmfɔ di bo oka.’

¹⁵ “Tsya, bətsyɛ osani əmə seka nya usi úsinkli úbə umə əmə. Lamfolamfo, útə bákpadɪ wə beyifoyifo bamə bəbə bátsya lə wə ənəmi nkə lə ɔnɔ kutəkə ko bənyə.

¹⁶ “Uyifoyifo tutɛ əbə nya ótɛyi wə nkə, ‘Bonamute, nnyə atabi eto etobe lefosi ntəkə lə ɔni əmə fətə mɛ mfó əsuə.’

¹⁷ “Mfó nya Onamute əmə létəsə wə ótɛyi nkə, ‘Álɔ eyifo! Eyifo uyifoyifo sɛɛ! Se fáɛ keyifo kɛkɛ kamfo ola fáyɛnko ke lə kusu sɛɛ esoo, muufi fə ntsyɛ seka lə kəmə lefosi əsuə.’

¹⁸ “Uyifoyifo nuəfə tsya əbə ótɛyi wə nkə, ‘Bonamute, nnyə atabi eto etobe ɛnɔ ntəkə lə ɔni wə fətə mɛ əsuə!’

¹⁹ “Nya Onamute əmə létɛyi uyifoyifo əmə tsya nkə, ‘Fəə, ebudi seka lə kəmə ɛnɔ əsuə!’

²⁰ “Uyifoyifo bamba əbə nya ótɛyi nkə, ‘Bonamute, nyə fə atabi eto otobe ɔni wə fətə mɛ. Mfi nnya nkle lə mɔ ofiame əsuə nkula. ²¹ Nte fə sikpi itsyise eyifo nwə nkpe ale. Nya feefi lesa nə lenni fə lele kafloma keyifo fə lele. Nya feefi didisa nə fəmankpɛ kulaa tsya keyifo fə lele.’

²² “Mfó nya Onamute əmə létɛyi wə nkə, ‘Uyifoyifo bua feni! Fə kosate eto kɛnyɛ eto etiki ni nnya muufi nlo fə dikpi! Eyi fə nyifo utidi wə nkpe ale. Nya meefi lesa nə lenni mɔ lele kafloma keyifo mɔ lele. Nya meefi lesa lə kaka mánkpɛ

ku ditsyuə. ²³ Nya læ eyi nkoo, beso fémemfi mɔ atabi esu akpe læ atabi kətsyəkɔ? Mfóo, nyi miə muunyə kutəkə læ nnya əsuə læ nsinkli ntsyi mbə.'

²⁴ "Mfó nya ótəyi betidi ba n̄yə mfo nkə, 'Bɛlɛ atabi nyamə befo læ wə ani bitə uyifoyifo wə nkpe atabi eto etobe lefosi.'

²⁵ "Fɛɛ betidi bamfo átəyi wə bənkə, 'Bonamute, uyifoyifo əmfó ebunyə atabi eto etobe lefosi útsyá!'

²⁶ "Mfó nya Onamute əmə díta mbuayɛ nkə, 'Nlɛ fə bɔtəyi sitinti minkə, utidi wə asa ntee, wə ni nwə Onanto luutə okpe enso nɛ. Nya utidi wə kulesa lentee, nnya nte wə kulaa tsyaa, bɔɔlɛ ni bafo wə læ ani. ²⁷ Nya mɔmɔɔ, binə mɔ balo ba dímanla bə ndi seka læ mə əsuə beboko mfó læ belo mə læ mɔ ənəmi.' "

Yesu Édufə Yerusalem.

²⁸ Se Yesu lətəyi mə asa nyamfo ólosə, ótɔ mə sɛtɔ úsu Yerusalem. ²⁹ Lefe nə ɔnlɛ Betfage ku Betania bɔfi læ Nnuəbi eto Eyi eto Kɔtini ɔflɔɔ, ótsyese wə bakasebi inuə ótəyi nkə bakatɔ. ³⁰ Mfó nya ótəyi mə nkə, "Bikatɔ læ umə kɛkɛ wə nkpe sɛtɔ mfó. Nya læ bɛlɛ wə budufə, biunyə ɔflimu eto lɛkpɔ ditsyuə nə bətsyasə læ ukua bənyəsə nə utidi kuutsyuə saa dímənsiə tɔ unyə. Benyankli ni ku ukua læ bifi wə beboko mfo. ³¹ Lə utidi utsyuə atɔ mi lesa nə eso bényankli nii, bɛtəyi wə biənkə, 'Bonamute nlɛ ni bohíá.' "

³² Bakasebi bamə áyifə læ kusu bəsu bənyə lesa saa fe kase Yesu lətəyi mə. ³³ Nya læ lefe nə bənyə banlɛ ubuki əmə bonyankli kələkə, ubuki əmə eto basate átɔ mə bənkə, "Beso bɛnlɛ wə bonyankli?"

³⁴ Mfó nya bakasebi bamə díta mbuayɛ bənkə, "Bonamute ahiá wə."

³⁵ Nya bəfi ubuki əmə báboko Yesu. Mfó nya bəfi mə mfiá bésensə bákpo læ ubuki əmə əsuə nya bəwunsəko Yesu óbɛ úsiə læ

wə. ³⁶ Se úsiə læ wə əsuə nya báye bantɔɔ, betidi bətsyuə éfi mə mfiá bésensə bákpo læ kusu.

³⁷ Lefe nə Yesu n̄lɛ bonyi kafi Yerusalem læ kusu kaka ɔnlɛ Nnuəbi eto Eyi eto Kɔtini bɔyifə kəbə, wə bakasebi kpə bamə étsyiko Onanto ani bɔsɔ nya báto keyudu banlɛ bofa bembembe læ asa kpɛ nnya bənyə eso. ³⁸ Nya bətəyi bənkə,

"Atəsə itə Oka wə nlɛ bubə læ Bonamute eto diye əsuə!

Diyuə læ lefo kato kenke. Nya diyənde itə Onanto!"

³⁹ Mfó nya Farisifɔ ba lɛkɛ læ sitiditu siamə nti lətəyi Yesu bənkə, "Oteasa, ninko fə bakasebi læ baye kudu bokpo!"

⁴⁰ Mfó nya Yesu díta mbuayɛ nkə, "Nlɛ mi bɔtəyi sitinti minkə læ baye kudu bokpoo, aba nyamfo kosate ebutsyə kasɔ ku kudu bokpo."

Yesu Éwi Keku Lə Yerusalem Eto Disi.

⁴¹ Kase Yesu ləyɛ ɔntɔ læ Yerusalem kedufəkɔɔ, nya ún̄yə umə əmə, úwi keku læ wə disí.

⁴² Nya ótəyi nkə, "Nla sitinti miə læ nnya ete biunyə betɛ mmi eto diyi nəmfɔ eto lesa nə loohiá itə bə læ binyə diyuə ini! Fɛɛ ibə ese mɔmɔɔ, bɛnlɛ bunyə læ betɛ!

⁴³ Lefe ditsyuə ebubə se mi balo luún̄yə batsyilama mi læ kalebe saa kenke. Nya booti əbiə kenke nya kulesa lembɔfo budufə nye kabɔ kəbə lɛkplɛ. ⁴⁴ Betidi ebɔtsylɔsə umə mfo kenke nya boolo betidi ba nkpe læ wə kenke. Nya leba ku ditsyuə sa embubu dítekə læ ni kətsyəkɔ. Itsyise bəni nya biənyə læ betɛ lefe nə Onanto díbə nkə læ ofo mi læ nkpe!"

Yesu Ála Mba Laate Bikə Lə Onanto Eto Kedikətəko.

⁴⁵ Yesu ésu údufə Onanto eto kedikətəko nya útsyiko mba nlɛ bikə bote mfó bola kabɔsə. ⁴⁶ Nya ótəyi mə nkə, "Báwɔni bákpe læ Awɔnisa Kenkɛ eto Kukue əsuə bə Onanto átəyi nkə, 'Mɔ diyoo, betidi ebokpadi ni bə diyo kaka betidi laato

ola.' Nya mi dífi mfó befianisə beyu eto kabiokó!"

⁴⁷ Diyi saa, Yesu ákate asa lə Onanto eto Kedikətəkó mfó. Onanto eto besumunyə ninə ku Afi eto bateasa ku betidi eto batónkotónko ála bə lə balo wə. ⁴⁸ Fɛɛ bənyə kusu ko əsuə bɔɔyɛ, itsyise betidi kpə akɛ mfó ba eto ato léfo wə etiki nyamə kekleke eso.

20

Betidi Ənə Etiki Ku Yesu Itsyi Lə Wə Əsuəale Nnya Onkpe Əsuə.

¹ Diyi ləni se Yesu ləkɛ katé betidi asa lə Onanto eto kedikətəkó, kedi mə Ditiki Sɛɛ eto asa, besumunyə ninə ku afi eto bateasa ku umə eto beninə əbə mfó. ² Mfó nya bəbə bətɛyi wə bənkə, "Tɛyi bo əsuəale nnya fankpe fɛ feeyifo asa nyamfo eto okle. Nya owoe dítə fə əsuəale nyamə?"

³ Mfó nya Yesu dítə mbuayɛ nkə, "Bitə lə ntɔ mi etiki ətsyuə lə nno. ⁴ Nte əsuəale nnya Yohanes ləkɛ fɛ úyifo ntufɛsəfləsə eto lekpa útə betidi, Onanto ɔflo itsyi lee, betidi bomu ɔflo itsyi?"

⁵ Mfó nya bətsyiko kənə kasɔ lə mə nti katɛyi bə, "Be ele bə bətɛyi? Lə bətɛyi boə Onanto ɔflo únyə əsuəale nyamə utsyiko, ɔtɔ bo nkə, 'Be díbə eso biamfó Yohanes bənɔ?'"

⁶ Nya lə bətɛyi boə utidi ɔflo ófo nnya utsyiko, katsyakɔ eto betidi bamfo kenke ebubə bakpɔ bo aba, itsyise məmblɛ kenke áfo bánɔ bə Onanto eto Unyeləkətidi wə Yohanes ni nɛ."

⁷ Lə nyaso bələkə kɛnyɛ bətɛyi bənkə, "Boante kaka únyə əsuəale nyamə útsyiko."

⁸ Mfó nya Yesu tsya lətɛyi mə nkə, "Nko ke eso mintsya məmbətɛyi mi kaka mimfo əsuəale fɛ meeyifo asa nyamfo eto okle."

Yesu Átɛyi Lekpa Itsyi Lə Opanyə Utsyuə Əsuə.

⁹ Mfó nya Yesu lətɛyi bətidi bamə lekpa nəmfo nkə, "Lə lefe nə lefe mə, osani utsyuə áfo kudiyi eto ɔkuɛ

utsyuə. Se úsu kusu kutsyuə nkə lə usu usiə itə lefe nə dikulə esoo, úfi wə ɔkuɛ əmə ókpe lə beyifoyifo bətsyuə eto ani. ¹⁰ Se lefe léyo bə bətsyiko eyibibi nyamə bələɛ, ótsyese wə uyifoyifo utsyuə nkə usu ofo wə kedikɔ lə ɔkuɛ əmə əsuə lə beyifoyifo ɔflo oboko wə. Fɛɛ beyifoyifo bamə áblɛ uyifoyifo əmə nya bála wə babɔsɛ, nya bəntə wə kulesa. ¹¹ Lə nyaso ótsyese uyifoyifo bamba. Fɛɛ beyifoyifo bamə áblɛ wuntsya, nya bákpe wə kofani, nya bála wə bətsyese, nya bəntə wə kulesa. ¹² Ótsyese uyifoyifo tsyafə. Nya beyifoyifo bamə ləblɛ wə bətəkə wə afabe lə əsuə nya bála wə bələkə lə mfó.

¹³ "Mfó əmə nya ɔkuɛnsate əmə lətɔ wə əsuə nkə, 'Be ele bə nyifo? Mootsyese mə ubi lala nya mfo nno miə boobu wə.'

¹⁴ "Fɛɛ se beyifoyifo bamə dínɔ ubi əmə, bətɛyi mə əsuə bənkə, 'Biənyə ɔkuɛnsate əmə eto ubi kosate ni nwə mfo. Bitə lə bolo wə ete wə bikə biamfo kenke lə befiani bo bele!' ¹⁵ Nyaso bənə wə babɔsɛ lə ɔkpɔ əmə kafɔ nya báló wə."

Mfó əmə nya Yesu lətɔ mə nkə, "Be ɔkuɛnsate əmə luuyifo beyifoyifo bamə mfo? ¹⁶ Nla miə bete biə woolo beyifoyifo bamə kenke nya wuufi ɔkuɛ əmə okpe lə beyifoyifo bamba lə ani."

Se betidi bamə lenɔ nko, bətɛyi bənkə, "Owo lo! Yanle bə ibə nko!"

¹⁷ Yesu ábɛ mə tūū nya ótɔ mə nkə, "Bíankla Awónisa Kenke nyamfo eto kasɔ nle bote,

'Leba nə mba laato ayo leni bə dimbə kónɔɔ,

ni bomu díbə lefiani nə nso bofe lə afɛfɛ kenke nti?'

¹⁸ Utidi saa wə luutusə ɔsɔ lə leba nəmə əsuə, eboba wuli wuli wuli. Nya lə leba nəmə tsya əbə ləsɔ utsyuə lə əsuəə, diukuə wə muɛmuɛmɛ."

Yesu Édi Etidi Itsyi Lə Uməanko Bofɔ Əsuə.

¹⁹ Afi eto bateasa ku Onanto eto besumunyə eto beninə ákpe nkəale

bà lə bəmuə Yesu lamfolamfo, it-syise bənyə bə mə ɔnlɛ sitinti nyaso ótɛyi lekpa nəmə nɛ. Fɛɛ báte betidi bamfo sikpi. ²⁰ Lə nnya esoo, bákabɛbɛ kusu bamba ko əsuə bɔɔyɛ bəmuə wə. Bələkə betidi bətsyuə kalɔ kalɔ. Nya bákɛle ku mə bənkə besu Yesu ɔflɔ. Nya báyifo əsuə fe Ditiki Sɛɛ nəmə mə kosate léla bə lə bate itə mə əsuə. Nya bətsyese mə bənkə babio Yesu uyibi lə etiki əsuə lə bənyə kusu ko bɔɔyɛ befi wə bakpe lə Roma eto Aba eto uninə eto ani. ²¹ Lə nnya esoo, mba laabio kanɔ asa bamfó əsu Yesu ɔflɔ. Nya bátɔ wə bənkə, “Oteasa, buyi boənkə asa nnya faatɛyi ku nnya fate kenke eyifo etiki tlolololo. Nya buyi tsya boə aambe utidi eto ənəmi lə alɛ asa buyifo. Bomu aate ɔnukualetiki nnya əsuə Onanto laala nkə betidi yifo. ²² Lə nyamfo eso bola boə boate lə bo kɔfi ətə kusu bə bofo umənkɔ butə Romafɔ eto Okankplɛ lee yəntə kusu?”

²³ Fɛɛ Yesu ənyə mə kɔwəsɔ bua útsyɛ lekpo nya ótɛyi mə nkə, ²⁴ “Bifi sika flubia eto atabi beboko lə mbe. Owɔe eto disi ku diye ntəkə mfo?”

²⁵ Bátɛyi bənkə, “Okankplɛ Kaisare eto ale ini.”

Nya Yesu létɛyi mə nkə, “Bifi lesa saa nə ni Okankplɛ eto lele bitə Okankplɛ. Nya bifi lesa saa nə ni Onanto eto lele bitə Onanto.”

²⁶ Nya lə betidi eto ənəmi mfóo, bamfó wə bumuə lə kulesa əsuə. Mə kənyɛ əkpə mə nya iyifo mə yani lə ditiki nə Yesu létɛyi eso.

Yesu Édi Etiki Itsyi Lə Bəkpənkpə Eto Businkli Kataka Əsuə.

²⁷ Sadukifɔ bətsyuə mba laatɛyi bənkə bəkpənkpə ensi embotakaa, əbə Yesu ɔflɔ nya bátɛyi wə bənkə, ²⁸ “Oteasa, Moses áwɔni lə afi nnya útə bo nkə, ‘Lə osani utsyuə əkpə nya oyani wə usiə utsyɛ nya bánle bebi saa, nyalɛ ele bə osani əmfɔ eto ɔyimisani, fi usio əmə ufi. Nya wə ku ɔkɔsiə əmə lə bale bebi. Nya bebi bamfóo, betidi ebunyə mə fe osani wə dimankɛ ubi saa eto

bale.’ ²⁹ Lə lefe ditsyuə, bayimisani ekuanse akɛ. Osaibi ninə éfi kusie nya úbə úkpə nya wə ku wə usiə mánle ubi saa. ³⁰ ɔyimisani nuəfə tsya éfi ɔkɔsiə əmə. ³¹ Utsyɛfə tsya nko kə. Nya lesa nəmə diyifo nko itə bayimisani ekuanse bamfo kenke. Məmbɛle kenke əkpə lə lefə nə mə kuutsyuə saa manle. ³² Lə kalosəkɔ kenke, usio əmə kosate əbə úkpə. ³³ Nya mɔmɔɔ, diyi nə əsuə bekpənkpə luusinkli bataka, owɔe eto usiə usio əmə luudi se məmbɛle kenke difi wə lə lefe nə lefe mə?”

³⁴ Yesu ətə mbuayɛ nkə, “Nkpə bomfo əsuə ete basani ku besio leefi bəsiə kəsiə bese. ³⁵ Fɛɛ basani ku besio kenke ba dínyə itə bə bataka bətsyi ɔkɔmə bəbə nkpə bo lensiembolo kulefee, bensiembufi bəsiə nye bəsiə bese. ³⁶ Bootsya fe kase Onanto eto batɔnkpe nte, nya bensiembukpə tsya. Beyifo Onanto eto bebi itsyise bátaka bətsyi ɔkɔmə. ³⁷ Nyamfo ni ɔnukuaɛ wə Moses díləkə ote lə Asawɔni Kenkɛ eto Kukue əsuə nkə bekpənkpə si bootaka bəbə bəsiə nkpə. Itsyise lə lefe nə únyə lə kuyi ko díkənyə ute eto ənəmi, ókpadi Onamute fe Abraham eto Onanto ku Isak eto Onanto ku Yakob tsya eto Onanto. ³⁸ Nyamfo lə bote bə mba díkəkpə kokoo, besi nkpə. Nyaso uyifo mə Onanto tsya.”

³⁹ Mfó afi eto bateasa bamfo eto bətsyuə díte mbuayɛ bənkə, “Oteasa, ətə mbuayɛ kukɔnɔ!” ⁴⁰ Nyamfo eto kamaa, kutsyuə saa ménsikpe ɔkɔɛ lə ɔtɔ kulesa tsya.

Owɔe Eto Ubi Ni Nwə Onanto Lékpɔ ɔhile Utsyɛ?

⁴¹ Yesu átɔ mə nkə, “Ntsyɛ ibə fe betidi létɛyi bə Nwə Onanto Lékpɔ ɔhile Utsyɛ ebutsyi Oka David eto bebi eto kafo? ⁴² Nya Oka David əmə kosate átɛyi lə kusə eto kukue əsuə nkə,

‘Onamute əmə átɛyi mɔ Onamute nkə,

“Si əsiə lə mɔ kodiani eto kutsyɛ ⁴³ isu ese lefe nə muufi fə balo nkpe lə fə kokpa kalɔ.”’

44 Nya læ Oka David ákpadi wə nkə Onamutee, ntsyæ íbæ fə Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyæ luuyifo Oka David eto kafo eto ubi?"

Yesu Ɖkə Wə Bakasebi Ato Itsyi Lə Afi Eto Bateasa Ɖsuə.

45 Lə lefe nə betidi ba tā dínyə béketsyue ato læ asa nnya Yesu nle bətəyi, ótəyi wə bakasebi nkə, 46 "Bebe kukɔnɔ læ afi eto bateasa əsuə. Betidi ba laala bɔtsylama læ mə awu kplɛ kplɛ əsuə. Nya baala bə betidi kəsiəsə mə ku dibu læ asi kafo. Mə laala nlebe kplɛ busiə læ Yudafɔ eto katsyakɔ nya baala ndikɔ kpraə busiə læ eyikedikɔ. 47 Beesu bakɔsiə ɔflɔ bə læ bawunsə ko mə, fɛɛ baawɛ mə kalɛ mə asa kafo. Nya baato kala kəntsyɛ, kate əsuə læ betidi eto ənəmi. Nyaso mə kotonənə ebɔkɛ ale eso utsyuə saa eto kole!"

21

Ɖkɔsiə Utsyua Ɖtə Ɖtəsa Kplɛ.

1 Lə kedikətəkɔ mfoo, Yesu ábesə ənəmi kato nya únyə kase batabinyə leefi mə ətəsa kesu kakpe læ kedikətəkɔ eto otobe kafo. 2 Nya únyə tsya kase ɔkɔsiə okombo utsyuə dífi pesewa inuə butsyuə ókpe læ otobe əmə kafo. 3 Nya ótəyi nkə, "Nlɛ mi bətəyi minkə ɔkɔsiə okombo əmfoo, útə lesa nə nso bafɛfɛ bamfo kenke. 4 Itsyise babamba bamfoo, məə, lesa nə baala læ nə bənyə nti, ete ni nə bətə nɛ. Fɛɛ usio əmfɔ wə sekombo, lesa nə kenke ntə wə nə wuudi mfó, nya ni nə úfi útə mfo nɛ."

Yesu Átəyi Etiki Itsyi Lə Onanto Eto Kedikətəkɔ Eto Boba Ɖsuə.

5 Lefe nəmfóo, bakasebi bətsyuə akɛ mfó kedi etiki itsyi læ Onanto eto kedikətəkɔ əsuə. Nya bətəyi kase kedikətəkɔ kamə laanɔ bobɛ ku kase aba nnya bəfi báto diyo nəmə laanɔ bobɛ ku asa nnya betidi díttə bəfi bálɔ Onanto eto kedikətəkɔ kamə. Mfó əmə nya Yesu létəyi mə nkə, 6 "Lesa saa nə bənle bunyə mfoo, lefe ditsyuə ebubə se leba saa

lensiembubu læ ni kəsiəkɔ. Bomu betidi ebusense ditsyuə saa lekpo læ kasɔ."

Kanyinyənyə Ku Betidi Eto Bɔkpo Ku Mə Bətsyuə.

7 Mfó nya báto wə bənkə, "Oteasa, dimamfe yuubə itə nko? Nya be ini buufi bunyə læ bote boə lefe nə asa nyamfo luubə éboyo?"

8 Yesu átəyi mə nkə, "Bińyə bikabe kusu itə bə kuutsyuə saa əmbɔwɛ mi okpe. Betidi kprə ebubə bətəyi bənkə mɔ ditiki bəbə buləkə kate, bookəbə katəyi bənkə, 'Mɔ uni,' nya 'Lefe nəmə éboyo.' Fɛɛ biəntəkəkɔ mə kama. 9 Bíanté sikpi læ bənɔ lema eto kudu nya betidi letaka bənyə læ bətsyuə əsuə. Asa nyamfo eto kakle ebutsyiko bubə, fɛɛ inni nya kasɔ ni bənkə kalosəkɔ ebubə eyo elo."

10 Yesu esi úsukosə nya ótəyi nkə, "Ese ebɔkpo ku mə bətsyuə, nya bekakedikɔ lɔɔbɔkpo ku mə əsuə.

11 Kasɔ ebutinkə kekleke. Nya kukpense tsya luubə kekleke. Nya efimbi akpa akpa tsya luubə nlebe nlebe kenke. Nya ekpinsa kprə luut-syiko bubə læ difule əsuə.

12 "Nya fɛ asa nyamfo luubə íbə, betidi ebumuə mi nya bookpe mi bulə, bate mi ohiā. Betidi ebokpa mi besuko akpokakpokɔ læ Yudafɔ eto ntsyakɔ nya bookpe mi læ ayo. Nya bookpa mi besuko baka ku Aba eto bənyesiə eto ənəmi bə læ bakpronko mi akpo læ mɔ disi eso. 13 Nya læ lefe nəmfóo, kusu ebɔsini mi bə læ bidi Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə. 14 Bimuə əsuə bitsyə bətənsə itə bə biembulə əsuə læ kusu ko biɔyɛ biləkə mi əsuə kenye eso. 15 Itsyise muutə mi kobe ku kenye yayaya itə bə mi balo eto kuutsyuə embofo buńyə læ mi ənəmi nye bətə mi etiki eto mbuayɛ kulefe. 16 Mi anto mə ku bayimisani ku mi betidi ku mi bayetsyuə ebufi mi bakpe læ ani. Nya boolo mi bətsyuə. 17 Betidi ba tā ebukisi mi læ mɔ disi eso. 18 Fɛɛ mi disi eto sɛwɔni, lɛ sɔni kplɔn embonya. 19 Bińyə kekleke læ binyə nkprə bo ləmbɔkɛ kalokɔ kulefe.

Yesu Édi Etiki Itsyi Lə Lefe Nə Booba Yerusalem Eto Umə Əmə Bakpo Kaso.

²⁰ “Lefe nə binyə biə bamamanyə esu bənyə batsyilama Yerusalem, ete biote biə umə əmfo eto boba kakpo lə kaso eto lefe eboyo. ²¹ Lefe nə mfóo, betidi ba kenke nkpe lə Yudea, ele bə betsyetsyi bedu besu babio lə atini əsuə lə babo lə kanyi əsuə. Nya betidi bakenke nkpe lə umənkplə əmə kafo, ele bə babo lə wə bedu. Nya betidi ba kenke nkpe lə mbuto ku kəmə ka ləfi mfo, yanle bə besu umənkplə əmə kafo. ²² Itsyise lefe nə mfó ni kotonənə eto eyi nnya ele bə ibə fe kase Awənisa Kenke eto Kukue eto etiki léte. ²³ Yooké ale tinti itə besio ba ni bafonle ku bebiambe ba nle bebi boyimisə. Kanyinyənyə kekleke kətsyuə ebubə kaso kamfo əsuə. Nya Onanto eto kotonənə ebubə betidi bamfo əsuə. ²⁴ Boolo bətsyuə ku asiabi. Nya boomuə bətsyuə lə əsuəale besuko nsə bamba kpə əsuə. Nya betidi ba lenni Yudafó, luudi səkplə baayinkə Yerusalemfó bakpe isu ese lefe nə Onanto lətəno utə mə.

Utidi Eto Ubi Ebusinkli Ubə.

²⁵ “Ekpinsa kpə ebubə lə kofe ku kofande ku befandebi eto ənəmi əsuə. Nya kaso eto betidi kenke eboyanə kusubebe saa. Nya sikpi kplə ebubə lə betidi əsuə lə kase lekpo eto kudu ku kase diuyənki nyanklaa eso. ²⁶ Ənəmi ebutsyiko betidi bonanko lə sikpi sia luumuə mə lə lefe nə befi bənyə bensəkə itə lesa nə luubə lə kawunsiə kenke əsuə eso. Itsyise asa nnya nkpe lə difule ensiambuñyə lə nnya kənyənkə. ²⁷ Nyamfo eto kamaa, Utidi Eto Ubi ebobo ubə lə difule lə asəmi loku kəmiə lə əsuəale kplə ku lə diyənde kplə əsuə. ²⁸ Lefe nə asa nyamfo mfe nle bubəə, bəlo mi əsuə bitsyə lə bikabe kusu, itsyise mi diləkəfe ebəfi elo.”

Bekase Asa Itsyi Lə Eyi Əsuə.

²⁹ Mfó nya Yesu ləteyi mə lekpa ditsyuə nkə, “Bibu disi bitsyi lə kudiyi ku eyi bamba kenke əsuə bebe. ³⁰ Lə binyə biə afanto fəfo etsyiko bəbəo, bete biə kasəmite eboyo elo. ³¹ Nko kə ini lə binyə biə asa nyamfo nle bubəə, bete biə Onanto eto Sekadidi siamə eto dibəfe fe yaala lə eyo.

³² “Nle mi bəteyi sitinti minkə asa nyamfo kenke ebubə fə bətsyuə ba nsi nkpe mfo luukpə balo. ³³ Kato ku kaso ebubə efe, fəfə mə etiki embubə efe kulefe.

Ele Bə Biñyə Bikabe Kusu.

³⁴ “Bebe kukəno biə biemfi mi lefe bitə budi ku sitekpe eto disuəyuə mate. Nya kuutsyuə memfi wə əsuə utə bəkpə lə kawunsiə kamfo eto asa əsuə. Lenni nko, diyi nəmə ebubə ditu mi lə kafuafua əsuə. ³⁵ Nya yuuyifo fe kase uyibibiobio ləlakə ubuki seka. Etsyise yuubə lə kawunsiə kenke eto betidi əsuə. ³⁶ Nyaso bitəkə ənə lə biñyə bikato ola lefe saa bə lə binyə əsuəale lə bəbo befe lə keni saa əsuə lə lesa saa nə luubə mfo əsuə lə itə bə biofo buñyə lə mə, Utidi Eto Ubi eto lekpokakpə.”

³⁷ Lə eyi nyamfó kenke əsuəə, Yesu éfi óle betidi bamfo asa bote lə Onanto eto kedikətəkə. Nya lə ditsyitsyo lefee, úkesu Nnuəbi eto Eyi eto Kətini ékesu kalabe. ³⁸ Nya olesiatu saa, betidi bamfo ékesu kedikətəkə kamə lə banə wə asatete.

22

Besumunya Ninə Ákpe Disi Bə Lə Balo Yesu.

¹ Lefe nə Yudafó leedi Nnamfokuə eto Abolo eto Diyi nə baakpo bə Ukpə Asa Bo Jyila ebəfi. ² Fəfə se Onanto eto besumunya ninə mə ku afi eto bateasa díkate betidi bamfó sikpi esoo, bəkabəbe kusu ko əsuə bəoye balo Yesu lə kabiobio əsuə.

Yuda Átəno Nkə Wuudu Yesu Utə.

³ Mfó nya Obonsam dídufə lə Yuda wə baakpo tsya bə Iskariot əsuə. Nyaa uyifo Yesu eto lefosi bakasebi

inuə bamə eto ɔni. ⁴ Nyaso Yuda ésu Onanto eto besumunyə ninə ku Onanto eto kedikətəko eto mba laase mfó eto beninə ɔflo. Nya bédi etiki itsyi læ kusu ko əsuə wɔɔyɛ fɛ boomuə Yesu əsuə. ⁵ Bənyə disuəyuə, nya bətɛyi wə bə bootə wə atabi. ⁶ Nya Yuda tsya lɛtɔnɔ nko. Nyaso útsyiko lefe sɛɛ bɔbɛbɛ læ kusu ko əsuə wɔɔyɛ ufi Yesu okpe mə læ ani læ betidi bamə eto mante mante əsuə.

Yesu Əmuə Əsuə Itə Ukpə Asa Bo Jyila Eto Diyi Budi.

⁷ Lə nnya kamaa, diyi nə baalo basamubi itə Ukpə Asa Bo Jyila eto Diyi itə Nnamfokuā eto Diyididi əbə léyo. ⁸ Nya Yesu létsyese Petro ku Yohanes ɔtɔnsə ku kɛnyɛ kamfo nkə, “Bisu bɛlɔ Ukpə Asa Bo Jyila eto didisa bitsyə itə bo budi.”

⁹ Bátɔ wə bənkə, “Sie faala fə bɔlɔ ni butsyə?”

¹⁰ Nya útə mbuayɛ nkə, “Lə bidufə Yerusalem eto umə əməə, osani utsyuə ebubə otsyako mi wə ntsyi ntu ku ɔlɔtsyi. Bitəkəko wə læ bidufə diyo nə wuudufə. ¹¹ Nya læ bətɛyi oyosate əmə biənkə, ‘Oteasa nkə bɔtɔ fə nkə, “Nte diyo nə kafo ele bə Mɔ ku mɔ bakasebi luubə bedi Ukpə Asa Bo Jyila eto didisa?”’ ¹² Woote mi abanslo kato eto diyo kplɛ ditsyuə nə bálɔ bətsyə nya bətsyue əsiəsa læ ni kafo bətsyə. Bɛlɔ didisa nəmə bitsyə mfó.” ¹³ Mfó nya báyifə kusu bésu bənyə lesa saa pɛpɛpɛ fɛ kase Yesu lɛtɛyi mə. Nya bálɔ Ukpə Ása Bo Jyila eto edisa nyamə bətsyə mfó.

Bédi Bonamute Eto Didisa.

¹⁴ Se lefe léyoo, Yesu ku wə batɔnkpe bamə ésu bəsiə kasɔ bə læ bedi lesa. ¹⁵ Jtɛyi mə nkə, “Iyifo mɔ lelabi kokooko bə læ ndi Ukpə Asa Bo Jyila eto didisa nəmfo ku mi fɛ læ nnyə kanyi. ¹⁶ Nya nle mi bətɛyi sitinti minkə mensiembudi ni bio isu esɛ lefe nə muudi ni læ Onanto eto sekakediko.”

¹⁷ Nnya kamaa, Yesu éfi ditənəkobe nya óso ani. Nya ótɛyi

nkə, “Befo nyamfo læ binə bitə bətsyuə. ¹⁸ Nle mi bətɛyi minkə idu mɔmɔ ɛntɔɔ, mensiembunə ntu bo læbɔ itsyi læ wanyi eto awɔnsa əsuə isu esɛ lefe nə Onanto eto sekadidi luubə.”

¹⁹ Nya úfi abolo utsyuə nya óso Onanto ani. Nya úbudi nnya nya úfi útə mə. Nya ótɛyi mə nkə, “Nyamfo ni mɔ əsuə eto sinə sia muufi ntə Onanto kedi læ mi disi. Biyifo nyamfo bifi bikakloma mɛ.”

²⁰ Nko ke tsya úfi ntə ku ləkobe úfi utə mə læ didisa nəmə kama nya ótɛyi mə nkə, “Ləkobetɔ nəmfo eyifo Onanto eto ketsyue fɔfɔ ka utsyue utsyə fɛ ditsyəbi, nə ni mɔ kɔtɔ ko mookpo læ kasɔ læ mi disi. ²¹ Fɛɛ bɛtɛ biə nwə dídu mɛ útəə, si ɔlɛ kɔni bokpe ko mɛ læ ɔkpe ɔni mfo. ²² Nya mɔ, Utidi Eto Ubi, mbə nle bofe fɛ kase Onanto lése uyi utsyə. Fɛɛ mbɔbuɛ itə utidi wə luudu mɛ utə.” ²³ Mfó nya beetsyiko bətsyuə bɔtɔ kanɔ bə owoe luuyifo nyamfo.

Owoe Ni ɔkplɛ Lə Bakasebi Bama Nti?

²⁴ Kənə əbə kedufə bakasebi bamə nti itsyi nwə luudi ɔkplɛ əsuə. ²⁵ Nya Yesu lɛtɛyi mə nkə, “Betidi ba lenni Yudafɔɔ, mə baka kpe əsuəale læ mə betidi əsuə kenke. Nya baka bamfo kpe diye nə baala bə betidi bamfo kakpo məə, nə ni bə ‘Bafonətidi.’ ²⁶ Fɛɛ inni nko ele bə itsyə læ mi nti. Bomu utidi wə ni nwə nso kenke læ mi ntii, ele bə uyifo wə əsuə ɔkɛkɛ enso. Fɛɛ nwə ni ɔtɔnkɔtɔnkoo, ele bə ofiani nwə leesumu betidi. ²⁷ Nya owoe ni ɔkplɛnyə onso? Nwə læsiə læ ɔpunu ekedi lee, nwə leesumu wə? Lə ɔnukualɛɛ, nwə læsiə læ ɔpunu ekedi. Fɛɛ mɔɔ, nkpe mi læ nti fɛ nwə leesumu. ²⁸ Bíokpe ɔkɔɛ koko bítəkəko mɛ læ mɔ lefe kekkeke kenke əsuə. ²⁹ Nya fɛ kase mɔ Anto dítə mɛ əsuəale nkə ndi sekaa, nko kə mintsya luutə mi əsuəale nyamə eto okle nɛ. ³⁰ Biudi binə læ mɔ lesakediko læ mɔ sekakediko. Nya biusiə læ akankpomɛ əsuə læ bidi

seka læ Israel eto lefosi atobi ənuə nyamfo əsuə.”

Yesu Áteyi Utsyə Nkə Petro Ebutudi Kenye Lə Wə İsuə.

³¹ Mfó nya Yesu leteyi Simon Petro nkə, “Simon, Simon! Tsyue ato læ anɔ! Onanto ətə Obonsam kusu nkə oto mible obe læ usense mi nti, mba nkpe kɔnɔku mba læmbə kɔnɔ læ fe kase ɔkuemfo laafle kamɔ kələkə læ kofo nti. ³² Fɛɛ Simon, mboto ola læ fə disi bə læ fə bɔfokanɔ læ bɔyɛ kenye buyuə. Nya lefe nə fuusinkli əbə mɔ ɔfloɔ, kpe fə bayimitsyuə nkɛale.”

³³ Nya Petro leteyi wə nkə, “Bonamute, nnyə nle kusu bobə miə bonko fə kenke ebolabə læ Aba eto diyo nya læ nkpe ku fə kulaa tsya!”

³⁴ Nya Yesu leteyi wə nkə, “Petro, nle fə bɔteyi miə ketsye kamfo fə ukusɛ luutə kenyeɛ, ebutudi sitsyə fə eni mɛ.”

Otabitobə Ku Kusuyeyetobə Ku Kalandə Eto Butsyi.

³⁵ Mfó nya Yesu ləto wə bakasebi nkə, “Lefe ditsyuə nə léfe se míntsyese mi kusu nya míntə bíentsyi otabitobə nye kusuyeyetobə nye afɔkpa kuətsyuə, béhiã lesatsyuə?”

Bətə mbuayɛ bənkə, “Kulesa mánhiã bo kula kon.”

³⁶ Nya Yesu leteyi mə nkə, “Fɛɛ mɔmɔɔ, utidi wə nkpe atabi eto otobə utsyuə nye kusuyeyetobə utsyuə, ufi ɔlɛ. Nya nwə kalandə kukətsyuə lentee, ele bə ufi wə awu nye kafia ote, læ usu oya ke. ³⁷ Nya nle mi bɔteyi minkə Awɔnisa Kenke eto Kukue eto lesa nə bəwɔni bákpe mfó lɛ bɔteyi nkə, ‘Bákla wə bákpe læ betidi bua ntii,’ ele bə ibə itə nko læ mɛ əsuə. Itsyise lesa nə bəwɔni itsyi læ mɛ əsuə, lɛ bubə kətə.”

³⁸ Nya bakasebi bamə leteyi bənkə, “Bonamute, bee! Nnyə nlanle nnuə nte mfo!”

Mfó nya útə mbuayɛ nkə, “Isiə.”

Yesu Áto Ola Lə Nnuəbi Eto Eyi Eto Kɔtini İsuə.

³⁹ Yesu áyɛ ɔbɔ læ umə əmə nya úsu Nnuəbi eto Eyi eto Kɔtini əsuə fe kase woala buyifo. Nya wə bakasebi bamə tsya dítəkəko wə. ⁴⁰ Se óyo kaka əmə, Yesu áteyi wə bakasebi nkə, “Beto ola, læ bɛyɛ disi butə le botokabə əsuə.” ⁴¹ Nnya kamaa, óyani mə utsyə mfó óyɛ usu sɛto sɛkɛ nya óse akonki óto ola. ⁴² Nya óteyi nkə, “Nto, læ alaa, ləkə kanyi eto ləkɔbɛ nəmfɔ etsyiko læ mɔ ɔflo. Fɛɛ menyifo læ mɔ lelabi əsuə, bomu læ fə lele əsuə.” ⁴³ Mfó nya Onanto eto ɔtɔnkpe dítseyi kato úbə úləkə əsuə ótɛ wə nya ókpe wə nkɛale. ⁴⁴ Nya læ kanyi kplɛ ka ɔnlɛ bunyə esoo, usi óto ola kekkele ókpe. Nya diwi nə ləbɔ lekpo wə eyifo fe atobɔ nya nle bola kakpo læ kasɔ.

⁴⁵ Se Yesu létaka læ kaka ɔnlɛ ola boto mfó, úsinkli úsu wə bakasebi bamə ɔflo. Nya úbə únyə nkə bálabɛ selabɛ itsyi læ ləwenlo nə əsuə bakɛ eso. ⁴⁶ Mfo nya óteyi mə nkə, “Beso bɛnlɛ selabɛ? Betaka læ beto ola læ kase biembudufə læ botokabə əsuə.”

Besumunyə Ninə İmuə Yesu.

⁴⁷ Lefe nə Yesu nnyə ɔnlɛ etikii, betidi kpə bətsyuə áyɛ bétu wə. Yuda wə ni bakasebi lefosi inuə bamə eto ɔni lətɔnko mə. ɔyɛ úsu Yesu ɔflo nkə læ ɔflo wə læ kola. ⁴⁸ Fɛɛ Yesu áteyi Yuda nkə, “Yuda, bubə fəbə fə aafɔ mɔ, Utidi Eto Ubi, læ kola læ efi mɛ akpe læ betidi eto ani?”

⁴⁹ Lefe nə bakasebi ba ləkɛ mfó ku Yesu dínnyə lesa nə luubə ibə, bəto Yesu bənkə, “Bonamute, bəkpɔnko mə ku bo nlandɛ lee?” ⁵⁰ Mfó nya bakasebi bamə nti eto ɔni lésiabɛ Usumunyə Ninə Kenke eto uyifoyifo eto kodianito úfə.

⁵¹ Fɛɛ Yesu áni ko mə óteyi nkə, “Isiə! Bitə mə kusu!” Mfó nya útidi uyifoyifo əmə eto koto nya wə koto dísinkli kótsya wə.

⁵² Nya Yesu leteyi besumufɔ ninə ku mba laase Disumuyo eto beninə ku kusə eto beninə ba díbə mfo bə læ bəbə bəmuə wə nkə, “Beso ele bə bifi keyi ku nlandɛ bibə fe uwudifo mini? ⁵³ Bonko mi ákɛ læ Yudafɔ eto kedikətəkɔ diyi saa tsya bíatetsyi biə

biəmuə lə əsuəale mɛ əsuə. Fɛɛ mi lefe léyo bə biyifo nko se Obonsam eto əsuəale ntekə kato.”

Petro Áni Yesu.

⁵⁴ Besumunyə ninə ku baka bamfó əmuə Yesu, nya béfi wə bésuko Usumunyə Ninə Kenke eto diyoy. Nya Petro tsya ditəkəko mə kama kama. ⁵⁵ Betidi bətsyuə ákpe ute utsyuə lə diyoy nəmə eto lekple, nya Petro tsya dísu úsiə lə mə nti. ⁵⁶ Se besio eto uyifoyifo ɔni dínyə Petro se ute díyənde okpro wə lə əsuə se usi mfóo, óbe wə tūū nya ótɛyi nkə, “Utidi əmfó tsya ətəkəko Yesu.”

⁵⁷ Fɛɛ Petro áni nyamfo nya ótɛyi nkə, “Usio, minyi wə kulaa tsya!”

⁵⁸ Lə lefe kliminti ditsyuə eto kama, osani utsyuə tsya ənyə Petro wə únyi nya ótɛyi wə nkə, “Fintsya mə nti eto ɔno feni?”

Fɛɛ Petro esi útə mbuayɛ nkə, “Osani, nni mə uni!”

⁵⁹ Íyifo fe lebombosɔsɔ lɔni eto kama, osani bamba utsyuə tsya ébə únyə kekkele ótɛyi nkə, “Kənə ku kətsyuə saa əmbə lə nyamfo əsuə bənkə osani əmfó tsya ətəkəko Yesu, itsyise Galileanyə uni!”

⁶⁰ Fɛɛ Petro ətə mbuayɛ nkə, “Osani, mante lesa nə fanlɛ bətɛyi mfo kula kula!” Lamfolamfo, fe kase unsi únyə ɔnlɛ etiki, ukusɛ ko ditə kɛnyɛ. ⁶¹ Bonamute əmə ékensə óbe Petro. Mfó əmə nya Petro lékloma nkə Bonamute əmə átɛyi wə nkə, “Fɛ ukusɛ luutə kɛnyɛ ketsye kamfoo, ebutudi kɛnyɛ sityə sɔɔ fə enyi mɛ.” ⁶² Petro ábo úsu lekple nya úwi keku kekkele.

Yudafɔ Ba Lése Yesu Əmə Wə Nya Báblɛ Wə.

⁶³ Betidi ba díkase Yesu, əmə wə nya báblɛ wə. ⁶⁴ Bákɛ wə ənəmi nya báblɛwə, nya bátɔ wə bənkə, “Owoe lɛsɔ fə? Tɛyi bo!” ⁶⁵ Nya báka wə lə esu bamba kpə əsuə tsya.

Yesu Ənyə Lə Bakponkpro Eto Ənəmi.

⁶⁶ Se kale dísiə, kusə komə eto beninə ku besumunyə ninə ku afi

eto bateasa əbə bəsiə. Nya bákpa Yesu bésuko mə ənəmi. ⁶⁷ Nya betidi ba díbə batsya mfó létɔ Yesu bənkə, “Tɛyi bo lə fə ni Nwə Onanto Lékpɔ ɔhile Utsyə əmə.”

Mfo nya útə mbuayɛ nkə, “Lə ntɛyi mi lesatsyuə tsyaa, biəmbɔfo bɛnɔ. ⁶⁸ Nya lə ntɔ mi etiki ətsyuə, biəmbɔfo kɛnyɛ buləkə katɛyi mɛ kulesa. ⁶⁹ Fɛɛ idu məmɔ ɛntɔɔ, Onanto wə ni əsuəalenyə kenke ebutsyə mə, Utidi Eto Ubi, lə wə kodiani.”

⁷⁰ Mfó nya məmblɛ létɔ wə bənkə, “Nyalɛ, fə ni Onanto eto Ubi əmə?”

Útə mbuayɛ nkə, “Mi kosate nlɛ bətɛyi biənkə wə mini, nya nko ini nɛ.”

⁷¹ Bátɛyi bənkə, “Yensihiā bo bə kuutsyuə saa si ubə udi adansiɛ lə nyamfo əsuə. Bo kosate áno asa nnya ótɛyi!”

23

Pilato Átɔ Yesu Etiki.

¹ Nya məmblɛ létaka nya béfi Yesu bésuko Pilato ɔflo. ² Mfó bətsyiko etiki butsyi lə wə əsuə katɛyi bənkə, “Búmuə utidi əmfó se ɔnlɛ bo kusə eto betidi bokpa kayenko lə kusu bua əsuə. Nya ɔnlɛ mə bətɛyi nkə, bənsiko umənko bətə Roma eto Okankplɛ. Nya úsi ótɛyi tsya nkə wə ni Nwə Onanto Lékpɔ ɔhile Utsyə nya uni Oka tsya.”

³ Pilato átɔ wə nkə, “Fə ni Yudafɔ eto Oka əmə?”

Nya Yesu díta mbuayɛ nkə, “Nko ini fe kase fanlɛ bətɛyi nɛ.”

⁴ Mfó nya Pilato létɛyi besumunyə ninə ku sitiditu siamə nkə, “Mənnnyə kulesa lə utidi əmfó əsuə nə eso ele bə nlo wə dikpi.”

⁵ Fɛɛ məmə ənyə kekkele bátɛyi bənkə, “Wə asa nnya woate ətə botaka kənyə əbə idufə lə Yudea eto betidi kenke nti. Útsyə nyamfo kaso lə Galilea, nya úkaboko nnya mfo tsya.”

Herodes Átɔ Yesu Etiki.

⁶ Se Pilato lɛnɔ ditiki nəmfoo, ótɔ mə nkə, “Galileanyə ni utidi

əmfo?” ⁷ Nyaso se óte nkə Yesu étsyi Galilea eto lekpake nə əsuə Herodes nle seka budi esoo, úfi wə ótsyese Herodes oflo. Nya Herodes əmfo akɛ lə Yerusalem lə lefe nəmfó əsuə.

⁸ Əsuə əyuə Herodes tinti se únyə Yesu, itsyise wóɔɔ wə kɔsɔ koko nya óla nkə lə unyə wə kokooko. Nya ɔnlɛ kusu bobɛ nkə wuunye Yesu lə uyifo ayanisa ətsyuə lə obe. ⁹ Nyaso Herodes átɔ Yesu etiki kpə, fɛɛ Yesu ménfe kɛnyɛ utə mbuayɛ saa. ¹⁰ Besumunyə ninə ku afi eto bateasa ábɔ bəbə sɛtɔ nya bála nnye kplɛ, kplɛ bətəkə Yesu. ¹¹ Herodes ku wə bamamanyə ákpe Yesu kɔfiɔ ku kofani. Nya bɛfi awu nnya lefo koya ətsyuə bákpe wə nya besi bákpa wə bésuko Pilato oflo. ¹² Diyi nəmfó hã əsuə nya Herodes ku Pilato léfiani bayetsyuə, itsyise kɔɔ, balo bédi lə bətsyuə.

Pilato Álo Yesu Dikpənkpi.

¹³ Pilato ákpadi besumunyə ninə ku umə eto beninə ku betidi ba létsya mfo ɔkɔ. ¹⁴ Nya óteyi mə nkə, “Mi lékpa utidi əmfo bəboko mə biə ɔlɛ betidi bokpa kayenko lə kusu bua əsuə. Nya mɔmɔɔ, ńtɔ wə etiki lə mi kosate eto ənəmi. Nya mənnyə kabua saa lə wə əsuə fe kase mi léla bítəkə wə. ¹⁵ Herodes tsya mənnyə kulesa bua saa lə wə əsuə, itsyise úsinkliko wə ótsyese bo. Utidi əmfo ményifo kulesa nə ele bə bolo wə dikpənkpi. ¹⁶ Nyaso muutə lə bablɛ wə kuyibi lə nyani wə lə udu.” ¹⁷ Lə Ukpə Ása Bo ɔyila eto eyididi saa əsuə, iyifo Pilato eto ketsyue bə oyani mba bákpe lə diyo eto ɔni lə mə nti utə mə.

¹⁸ Məmbɛ áfa bembembe bətɛyi bənkə, “Lo wə! Lə ayani Baraba ətə bo!” ¹⁹ Baraba əmfoo, bákpe wə lə diyo ɛyɛ lə bulə butsyuə bo ókpe únyə lə Yerusalem eto umə ku wə utidi wə ólo əsuə eso.

²⁰ Nya se Pilato léla nkə lə oyani Yesu esoo, usi údi betidi bamə etiki. ²¹ Fɛɛ bákpo kudu bembembe bákpe lə wə etiki nnya ɔnlɛ bətɛyi əsuə bə

“Sɔ wə amanklasə lə uyikabie əsuə! Sɔ wə amanklasə lə uyikabie əsuə!”

²² Pilato esi óteyi mə ditsyɛfə nkə, “Nya nte kabua ka úyifo? Mənnə kabua ka úyifo eso ele bə nlo wə dikpənkpi! Muutə lə bablɛ wə keyibi lə nyani wə.”

²³ Fɛɛ bofa ko bensi banlɛ bembembe katɛyi bənkə, “Ele bə lə baso Yesu bamanklasə lə uyikabie əsuə.” Nya lə kalosəkɔ, bətəkə wə kato. ²⁴ Nyaso Pilato ála etiki nyamə úləkə fe kase betidi bamə léla. ²⁵ Óyani utidi nwə baala útə mə. Utidi wə bakponkpo lékpe lə diyo itə bulə bo ókpe ku wə utidilolo eso. Nya óyani Yesu ókpe mə lə ani nkə lə beyifo lesa nə bála ku wə.

Bamamanyə Ásɔ Yesu Bámanklasə Lə Uyikabie Əsuə.

²⁶ Bamamanyə bamə ákpa Yesu bédunko. Nya se bányɛ lə kusu bantɔ, bətsyako Kirenenyə utsyuə wə baakpo Simon wə dítsyi kebuto kətsyuə ɔntɔ lə Yerusalem. Bənyənsə wə báyinkə wə bákpe bənkə ofo uyi wə Yesu ntsyi mfo utsyi lə utəkəko wə kama. ²⁷ Betidi kpə bətsyuə ətəkəko Yesu kama. Nya besio bətsyuə akɛ lə mə nti ba díkewi nku ku kaminsə kətə wə. ²⁸ Yesu ékensə óbe nya óteyi mə nkə, “Yerusalem eto besio, bienwi keku bitə mə. Bomu biwi lə mi ku mi bebi eto disi. ²⁹ Itsyise lefe ditsyuə ebubə nə betidi lɔɔteyi bənkə, ‘Diyuə itə bakonɔ ku mba eto belefie ubi dímənsiətɔ unyə ku ami nnya bányimi tɔ bənyə!’ ³⁰ Lefe nəmfó ni lefe nə betidi lɔɔteyi atini bə, ‘Beba bekpo bo lə əsuə!’ Nya bɔɔteyi akpenkpe bə, ‘Bekula bo!’ ³¹ Itsyise lə balɛ asa nyamfo eto okle buyifo lə kuyi kuã əsuə, ntsyɛ yuutsyɛ itə kuyi koya?”

³² Bákpa betidi bamba inuə ba ni babuayifo bésu kalokɔ ku Yesu. ³³ Se bésu báyo kaka baakpo Diti-disikɔbee, básɔ Yesu bámanklasə lə uyikabie əsuə mfó. Nya betidi inuə bamə tsyaa, básɔ mə bámanklasə lə keyi əsuə lə Yesu eto siməni ku

sediani. ³⁴ Mfó nya Yesu leteyi nkə, “Nto, fi atsyε mə, itsyise benyi lesa nə banle buyifo.” Lə nyamfo eto kamaa, bamamanyə bamə ésie Yesu eto awu bətə bətsyuə lə kase asa nnya bákpo base lété əsuə.

³⁵ Betidi bamə kenke ənyə mfó balε bobε nya Yudafɔ eto beninə bamə nyə bánle Yesu bumə katēyi bənkə, “Ófo betidi bamba lə nkprə, bitə lə uləkə wə əsuə lə bobε, lə wə ni Kristo, Nwə Onanto Lékpɔ Ǿhile Utsyə əmə!”

³⁶ Nko ke bamamanyə bamfó tsya dímə wə nε. Bésu wə ɔflo nya béfi ntə bo nkpe kalo bətə wə bə unə. ³⁷ Nya bətēyi bənkə, “Lə fə ni Yudafɔ eto Okaa, nyale kpɔ lə ələkə fə əsuə!”

³⁸ Bawɔni etiki nyamfo lə wə disikato nya nle bətēyi nkə, “Nwə mfo ni Yudafɔ eto Oka əmə nε.” ³⁹ Babuayifo ba básɔ bāmanklasə lə eyi əsuə eto ɔni lə mə nti áka Yesu nkə, “Inni fə ni Nwə Onanto Lékpɔ Ǿhile Utsyə? Kpɔ lə ələkə fə əsuə, lə ələkə bo tsya!”

⁴⁰ Fεε unuəfə áni ko wə ótēyi nkə, “Aante Onanto sikpi lee? Kotonənə kɔni eto okle befi bətə fə ku wə kenke. ⁴¹ Nya bo kotonənə, kɔyε lə kusu əsuə. Itsyise lesa nə dínyə itə boo, ni ni nə béfi bətə bo nε. Fεε wə ményifo kabua saa.”

⁴² Nya ótēyi Yesu nkə, “Yesu, kloma mε lə esu edufə fə sekakediko!”

⁴³ Mfó Yesu leteyi wə nkə, “Nle fə bətēyi sitinti miə mmi əmfo kee, ebudufə Paradiso kafo ku mε.”

Yesu Ǽkpə.

⁴⁴⁻⁴⁵ Nya se éyo kakɔmi eto lefosi ənuəə, kofe áyε bofa nya kale ku kawunsiə kenke lena tūū itsyi lə kakɔmi isu ese lə abombo ətsyə. Nya Onanto eto kedikətəkɔ eto kafia ka mfaka mfo léla, késie lə akpa ənuə. ⁴⁶ Yesu áfa ku ɔkɔε bembembe nkə, “Nto, mfi mɔ ləwɔnɔ nkpe fə lə ani!” Se ótēyi nyamfó nkoo, óma kenye.

⁴⁷ Se omamanyə ninə əmə dínyə lesa nə díbəə, ótesə Onanto ótēyi nkə, “Sitintii, utidi əmfo eyifo utidi sεε.” ⁴⁸ Se betidi ba díbə bə baabe lesa nə díbə nya bənyə lesa nə díbəə, bésinkli bésu ayo nya béfi ani bétēyi lə esi ku kaminsə. ⁴⁹ Nya betidi ba kenke lété Yesu ku besio ba dítkəkɔ wə ditsyi Galilea bəbəə, ənyə kɔsese balε asa nyamfo bobε.

Yosef Arimateanyə Ébikə Yesu.

⁵⁰⁻⁵¹ Osani utsyuə áke mfó baakpo Yosef wə dítsyi Arimatea lə Yudea eto kaso. Uyifo utidi sεε wə betidi ləətə dibu tinti. Nya uýyə ɔnle kusu bobε itə Onanto eto sekadidi sia nle bubə. Ite bə óke lə Yudafɔ eto bakponkpɔ nti tsyaa, wántɔnɔ ko mə lə lesa nə basé uyi ku lesa nə báyifo əsuə. ⁵² Úsu Pilato ɔflo úsu ótɔ wə nkə lə ofo Yesu eto ɔkɔ. ⁵³ Úləkə ɔkɔ əmə nya úfi kafia flubia kətsyuə úmini wə kenke. Nya úfi wə úsu úbikə lə leba kafo eto kudi kutsyuə ko bembikətɔ kuutsyuə bənyə. ⁵⁴ Diyi nəmfó eyifo Fida wə bəəmuə əsuə fε Ǿnwéditsyəyi ləəsia kale.

⁵⁵ Besio ba dítkəkɔ Yesu se betsyi Galilea, ətəkəkɔ Yosef bésu kudi komə eti nya bésu bábe kase bébikə Yesu əmə. ⁵⁶ Nya bésinkli bésu oto nya bəkuə asa nnya laanyi fififi ku nnuəbi bo beefi kediki bakɔ lə əsuə bətsyε. Nya bətsyε ɔnwε lə Ǿnwéditsyəyi fe kase mə afi nyamə lété.

24

Yesu Átaka Utsyi Ǿkɔmə.

¹ Lə Kɔsida eto olensiəntoo, besio bamə ésu kudi komə ɔflo bétēyi afa nnya bálɔ bətsyε bésuko kudi komə ɔflo. ² Mfóo, bənyə bə kudi komə eto kényε ásini kute nya leba kple nə béfi bėti mfó ámina dite kutsyε. ³ Nyaso bédufə bésu kudi komə kafo, fεε bənnýə Bonamute Yesu eto ɔkɔ əmə. ⁴ Nyamfo ətə difufu əmuə mə. Nya ete basani inuə bətsyuə díləkə əsuə báte mə. Nya bikə bia banle nle buyənde kaba mə ənəmi. ⁵ Sikpi əmuə mə tinti nyaso basé esi kaso

bətə basani bamə. Nya basani bamə ləto mə bənkə, “Beso bənle utidi wə nkpe nkpe bəbɛɛ lə bəkpənkpe nti? ⁶ Umbə mfo. Ótaka! Bekloma lesa nə ótəyi mi lefe nə ɔkɛ lə Galilea nkə, ⁷ ele bə befi Utidi Eto Ubi bakpe lə betidi bua eto ani. Bɔɔsɔ wə bamanklasə lə uyikabie əsuə. Nya lə eyi ətsyə eto kamaa, wuusinkli otaka utsyi ɔkɔmə ubə.” ⁸ Besio bamə ákloma wə etiki nyamə.

⁹ Nya se bésinkli bətsyi kebikəko mfó bəbəə, bésu bətəyi bakasebi lefosi ɔnwɛ bamə ku babamba kenke tsya asa nyamfo. ¹⁰ Besio bamə ni Maria Magdalene ku Yohana ku Maria wə ni Yakobo eto ambe. Mə ku besio bamba ni mba lətəyi batɔnkpe bamfo asa nyamfo. ¹¹ Fɛɛ batɔnkpe bamə efi asa nnya besio bamə díbə bətəyi mə fe ebukitiki. Nyaso bámfo mə báno. ¹² Fɛɛ Petro alɛɛ, ótaka nya útsyetsyi úsu kudi komə ɔflo. Nya se úsu óbe kudi komə kafoo, únyə mfiə bo bəbikə ɔkɔ əmə. Fɛɛ wénsinyə kulesa mfó. Nyaso usinkli úsu se íyifo wə yanii lə kase asa nyamə díbə eso.

Betidi Inyə Yesu Lə Emaus Eto Kusu.

¹³ Nya lə diyi nəmfo ke əsuəə, Yesu eto mba ntəkəko wə eto inuə bətsyuə yɛ lə kusu bátɔ lə umə kɛkɛ utsyuə wə baakpo Emaus. Nya yuutsyə fe esunkpo kəntsye akuanse idu mfo isu Yerusalem. ¹⁴ Nya banyə mfó banle etiki budi itsyi lə lesa nə díbə əsuə. ¹⁵ Se bányə bánle etiki budi kedufə lə etiki nyamə əsuəə, Yesu kosate əsu útu mə nya wə ku mə ləyɛ bantɔ. ¹⁶ Bənyə wə, fɛɛ bəntsya wə lekpo.

¹⁷ Yesu átɔ mə nkə, “Be əsuə bənyɛ lə kusu bənle etiki budi ketsyiko?”

Bəkənə bənyə. Nya mə ənəmi nle bote fe baminsətidi. ¹⁸ Nya mə ɔni wə baakpo Kleopa ləto Yesu nkə, “Nyale fə mate hã ete ni ɔfo lə Yerusalem wə lenyi asa nnya nle bubə lə eyi nnya kliminti mfo eto nti lee?”

¹⁹ Ótɔ mə nkə, “Be eto asa?”

Bətə mbuayɛ bənkə, “Asa nnya díbə lə Yesu Nasaretnyə əsuə. Utidi emfo ni Onanto eto Unyeləkətidi wə Onanto ku betidi ba tā dínəyə bə okpe əsuəale tinti lə wə asayifoyifo ku asa nnya ótəyi kenke əsuə. ²⁰ Nya bo besumunyə ninə ku bo baka dífi wə bákpe lə Romamfo eto uninə lə ani bə olo wə dikpənkpi nya básɔ wə bamanklasə lə uyikabie əsuə. ²¹ Fɛɛ búfi ənəmi butəkə lə wə əsuə boə wə lofo Israel eto betidi kenke lə nkpe. Nya mmi ni diyi tsyafə sɔɔ se asa nyamfo díbə nɛ. ²² Bo nti eto besio bətsyuə ətə bo ketu étinkə. Itsyise bésu wə kudi komə ɔflo ku olesiatu əmfo. ²³ Fɛɛ bənnəyə wə ɔkɔ əmə. Nya bésinkli bəbə bətəyi bo bənkə Onanto eto batɔnkpe bətsyuə əbə bələkə əsuə bəte mə. Nya bətəyi mə bənkə Yesu kpe nkpe. ²⁴ Bo nti eto bətsyuə əsu kudi komə ɔflo mfó nya bənyə fe kase besio bamə lətəyi pɛpɛɛpɛ, fɛɛ bənnəyə wə kosate.”

²⁵ Nya Yesu lətəyi mə nkə, “Bi-eninə! Nya tsyaa, mi bofokanɔ lə asa nnya Onanto eto bənyeləkətidi lətəyi mi əsuə əmbə ale! ²⁶ Binyi biənkə ele bə, Nwə Onanto Lékpɔ ɔhile Utsyə əmə nyə kanyi kamfo eto okle fɛ lə udufə wə sekakediko eto diyənde əsuə?” ²⁷ Nya Yesu díləkə asa nyamfo kasɔ óte mə lə asa nnya bəwɔni bakpe lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue əsuə itsyi lə Moses eto ɛkue ku asa nnya kenke Onanto eto bənyeləkətidi ləwɔni bətsyə itsyi lə wə əsuə. ²⁸ Se íbu sɛkɛ lə bedufə umə kɛkɛ wə bántɔɔ, Yesu éyifo fe bofe ɔnlɛ kedu. ²⁹ Fɛɛ bəninko wə bətəyi bənkə, “Kale ébolo kalo nyaso kɛ lə bo ɔflo mfo.” Nyaso úsu ɔsɔnɔ lə mə ɔflo.

³⁰ Úsiə lə kasɔ nkə lə udi lesa ku mə. Nya úfi abolo nyamə nya ɔsɔ Onanto ani, nya úbudi nnya úfi útə mə. ³¹ Mfó nya mə ənəmi ləsinii nya bənyə wə bətsyə lekpo. Fɛɛ ónya fii lə mə ənəmi. ³² Bətəyi mə bətsyuə bənkə, “Lefe nə ɔkɛ mfó úkedinko bo etiki nya úkələkə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue eto etiki kasɔ kate bo lə

kusuu, disuəyua ditsyua eto okle aka bo la lekəesi!”

³³ Bataka lamfolamfo nya bésinkli bésu Yerusalem. Nya bésu bənyə lefosi ənwə bamə ku betidi bamba bako bensi. ³⁴ Nya banle bəteyi bə, “Bonamute ataka útsyi əkəmə sitinti, nya úləkə əsuə óte Simon.” ³⁵ Mfó nya betidi inuə bamə leteyi mə asa nnya díbə la kusu ku kase bənyə Yesu bətsyə lekpo lefe nə úbudi abolo nyamə útə mə.

Yesu Əlakə Əsuə Óte Wə Bakasebi.

³⁶ Se betidi inuə bamfo nle mə etiki budii, mfó əmə Yesu kosate əbə únyə la mə nti. Nya óteyi nkə, “Diyuə la disiəko mi.”

³⁷ Bəyakla nya bəbu bənkə əko banle bunyə. ³⁸ Fəe óteyi mə nkə, “Beso bjetinkə mə! Beso biamfo kanə? ³⁹ Bebe mə ani ku mə akpa. Nya bitidi mə la bete biə mə uni. Itsyise əko əmbə əsuə eto sinə ku ekubi fe kase bənle mə bunyə minte mmə.”

⁴⁰ Se óteyi nkoo, úfi wə ani ku akpa óte mə. ⁴¹ La kase banle disuəyua bunyə tinti nya asa nyamə diyifo mə yani esoo, bəmfo bofo kanə. Mfó nya Yesu letə mə nkə, “Didisa ditsyua te mi mfo?” ⁴² Bəfi lekpe sənə bəboko wə. ⁴³ Nya ófo ni óyimi la mə ənəmi mfó.

⁴⁴ Nya óteyi mə nkə, “Asa nyamfo əsuə tututu mnteyi mi lefe nə minke mi la əflo nə. Lesa saa nə bəwəni la Moses eto afi eto kukue nye Onanto eto bənyələkətidi eto asa nnya bəwəni la Əsənkue itsyi la mə əsuəə, ele bə ibə itə nko.”

⁴⁵ Mfó nya ósini mə nsusu itə la banə Awənisə Kenke eto Kukue eto etiki nnya nkpe mfó kasə. ⁴⁶ Nya óteyi mə nkə, “Bəwəni bətsyə bə Nwə Onanto Lékpə Əhile Utsyə mfo ebunyə kanyi nya wootaka utsyi bekpənkpe nti ubə la diyi tsyəfə əsuə. ⁴⁷ Nya wə bakasebi ebobe letsya la wə diyə əsuə bətə kawunsə eto betidi kenke bə batsyi mə akəesi bawuninsə itə la Onanto la ufi mə abua ətsyə mə. Nya letsyabebe

nəmfo ebutsyə kasə la Yerusalem. ⁴⁸ Mi luudi adansie biləkə ditiki nəmfo bete la kalebe saa. ⁴⁹ Nya mə kosate ebufi lesa nə mə Anto leteyi útsyə ntsyese mi. Fəe ele bə bińyə bisəkə Onanto eto əsuəale nyamfo la Yerusalem isu ese lefe nə biofo nyamə itsyi kato.”

Onanto Akpa Yesu Úsuko Kato.

⁵⁰ La nyamfo eto kamaa, Yesu akpa mə nya bədu la Yerusalem eto umə bésu Betania eti. Mfó óbesə ani kato nya ókpo mə atsyə. ⁵¹ Nya lefe nə tututu ənlə mə atsyə bokpo mfóo, údu la mə əflo nya Onanto étsyi wə úsuko kato. ⁵² Bəse akonki bəsumu wə nya bésinkli bésu Yerusalem ku disuəyua tinti. ⁵³ Bəkesu Onanto eto kedikətəkə mlə mlə mlə kəsú kəsumu Onanto kasə wə ani.

YOHANES Ditiki Σεε Nə Yohanes Ləwəni

Onanto Eto Ditiki Nni Nə Ləətə Nkpə.

- ¹ Ditiki nəmə akε fε bεyifo kawunsiə.
Ditiki nəmə ku Onanto lεkε.
Nya Ni ku Onanto ni ɔni.
- ² Ditiki nəmə ku Onanto lεkε taa kasɔ ketsyikokɔ.
- ³ Eyε lə wəə, nya Onanto dıyifo lesa saa nε.
Bényifo kulesa nə wə dímanke lenti.
- ⁴ Ditiki nəmə əətə nkpə,
nya nkpə bomə ɔflo betidi dınyə diyənde betsyiko.
- ⁵ Diyənde nəmə əyənde kakpo lə ketuntu əsuə.
Fεε ketuntu kamə mamfoto diyənde nəmə bɔninsə.
- ⁶ Onanto átsyese utidi utsyuə. Wə diye ni Yohanes. ⁷ Úbə nkə woedi betidi etiki itsyiko lə diyənde nəmə əsuə bə lə utsyuə saa wə lenɔ ditiki nəmə lə ofo ɔnɔ. ⁸ Inni Yohanes kosate ni diyənde nəmə. Bomu úbə nkə lə udi etiki itsyi lə diyənde nəmə əsuə. ⁹ Nyamfo ni lekpasə kosate nəmə nε, lekpasə nə nle kawunsiə bubə nə luuyənde ditə utsyuə saa lekpasə.
- ¹⁰ Ditiki nəmə ákε lə kawunsiə, nya wə əsuə Onanto leyε úyifo kawunsiə, fεε kawunsiə eto betidi mənnyə wə bətsyə lekpo. ¹¹ Úbə wə kosate eto betidi ɔflo, fεε wə betidi mámfo wə. ¹² Fεε bətsyue ete léfo wə. Nya mba kenke léfo wə bánɔɔ, útə mə əsuəale nnya díte báfiani Onanto eto bebi. ¹³ Bámfiani Onanto eto bebi eyε lə kawunsiə eto ditsyəbi əsuə nye eyε lə usə ku usiə eto ubilele eto ketsyue əsuə. Bomu Onanto kosate lɛtɔnɔ nkə woafɔ mə lə bafiani wə bebi.
- ¹⁴ Ditiki nəmə əbə léfiani utidinini wə dísiə lə bo nti, nya úyi ku Onanto eto lefonə ku sitinti kenke. Nya

búnyə wə diyənde kplε nə eto okle ófo útsyiko wə anto ɔflo fe Onanto eto Ubi ɔni kplo eso.

¹⁵ Yohanes ələkə wə óte betidi lə lefe nə óbe letsya. Ófa óteyi nkə, “Nwəmfo ni utidi wə əsuə míndi etiki mintsyiko minkə, ‘Nwə ntəkə mə kama ɔnlε bubəə, amɔ oso mə, itsyise okpe koko fε bále mə.’ ”

¹⁶ Eyε lə wə lefonə kplε əsuəə, ókpo bomblε kenke atsyɔ kpə. ¹⁷ Itsyise Onanto ətə bo kɔfi komə eyε lə Moses əsuə. Fεε wə lefonə ku sitinti siamə əbə bo ɔflo eyε lə Yesu Kristo əsuə. ¹⁸ Kuutsyue saa mənnyə tɔ Onanto unyə. Wə ubi ɔni kplo wə lekate ko Onanto wə nsi lə wə Anto əmə eto akɔɔ, wə ni díbə úləkə futsyə Onanto ni óte bo nε.

Yohanes Ələkə Óte Nkə Inni Wə Ni Nwə Onanto Lékpɔ Ɔhile Utsyá.

¹⁹ Yudafɔ eto beninə ba nkpe lə Yerusalem ákpe besumunyə ku Lewifɔ bésu Yohanes ɔflo. Bátɔ wə bənkə, “Owoe ko feni?”

²⁰ Mfóo, Yohanes mánni mbuaye butə bomu ókpasə mə nkə, “Inni mə ni Nwə Onanto Lékpɔ Ɔhile Utsyá.”

²¹ Bátɔ wə bənkə, “Nyale owoe feni? Fə ni Unyeləkətidi Elia?”

Útə mə mbuaye nkə, “Inni mə ni.”
Bésukosə bátɔ wə bənkə, “Nyale, fə ni Unyeləkətidi wə báteyi bətsyə bə wuubə?”

Útə mə mbuaye nkə, “Owo lo.”

²² Nyaso bátɔ wə bənkə, “Teyi bo lesatsyue nə busu bəteyi mba lékpe bo kɔtɔ! Owoe feni? Nya be fanle bəteyi itsyi lə fə əsuə?”

²³ Yohanes ətə mə mbuaye fe kase Unyeləkətidi Yesaya ləwəni utsyə nkə, “Mə ni utidi wə nle bofa lə mfiminti kafe eto ɔkɔε kateyi nkə, ‘Bətsyonsə Bonamute eto kusu bit-syə itə wə bubə!’ ”

²⁴ Nya betidikpekpe ba dítsyi Yudafɔ ba baakpo Farisifɔ ɔflo bəbəə, ²⁵ lɛtɔ Yohanes bə, “Lenni fə ni Nwə Onanto Lékpɔ Ɔhile Utsyá, nye Elia, nye unyeləkətidi əməə, ntsyə ibə fε fanle ntuflesəfləsə eto lekpa buyifo?”

²⁶ Yohanes ətə mə mbuayə nkə, “Mə alə, meefi ntu keyifo ntufləsəfləsə eto lekpa nəmfo. Fəe utidi utsyuə n̄yə mi lenti, wə binnyi. ²⁷ Utəkə mə kama ɔlə bubə nya wə afokpa eto kekue mən̄nyə ntə kulaa tsya bə nyankli.”

²⁸ Asa nyamfo əbə lə Betania eto umə lə Yordan eto ketu eto ditukpenkpe nə nse. Mfó Yohanes nlə ntufləsəfləsə eto lekpa buyifo kətə betidi nə.

Yesu Ni Onanto Eto Lesamubi Nə Boofi Bətə Kedi.

²⁹ Kəsiəsə, Yohanes ənyə Yesu nlə wə ɔflo bubə nya ɔt̄eyi mba n̄yə wə lə ɔflo nkə, “Nyə Onanto eto Lesamubi nə ntsyi kawunsiə eto abua ɔnt̄onko. ³⁰ Wə ni utidi wə əsuə m̄nt̄eyi mintsyiko lefe nə m̄indi etiki m̄nt̄eyi minkə, ‘Utidi utsyuə təkə mə kama ɔnlə bubə wə ləmə onso mə, itsyise okpe kokooko fə bāle mə.’ ³¹ Mə kosate tsya m̄ante utidi əmə. Fəe wə bubə eso m̄imbə minlə ntufləsəfləsə eto lekpa nəmfo buyifo bə lə nləkə wə nte Israel eto kusə eto betidi.”

³² Mfó nya Yohanes disi ɔt̄eyi lə wə əsuə nkə, “Nnyə miə Onanto eto Ləwɔnɔ áyifə ditsyi kato dísiə lə wə əsuə fe ləblekpa seka. ³³ Tute m̄ante miə wə uni. Fəe lefe nə Onanto lét̄syese mə nkə mbə keyifo ntufləsəfləsə eto lekpa nəmə, ɔt̄eyi mə nkə, ‘Ebunyə se mə Ləwɔnɔ lɔɔyifə ditsyi kato dibə disiə lə utsyuə əmə əsuə, ete ebote fə wə ni utidi wə luufi Ləwɔnɔ Kənke ukeyifo ntufləsəfləsə eto lekpa nəmə nə.’

³⁴ Nya m̄inyə se íbə nkomə lə utidi əmfó əsuə. Nya minlə mi b̄t̄eyi sitinti miə wə ni Onanto eto Ubi kosate əmə nə.”

Betidi Tute Ba Dítəkəko Yesu.

³⁵ Kəsiəsə, Yohanes ku wə bakasebi inuə si bənyə mfó ke, ³⁶ nya únyə Yesu díbə ɔnlə bofe. Nya se únyə wə, ɔt̄eyi nkə, “Beebe, nyə Onanto eto Lesamubi nəmə!”

³⁷ Bakasebi inuə bamfo áno nnya Yohanes lét̄eyi nya bédú bésu

bətəkəko wə. ³⁸ Se Yesu lét̄syi ɔwuninsə únyə nkə bətəkəko wə, ɔto mə nkə, “Bə biabəbe?”

Bətə wə mbuayə bənkə, “Rabi,” eto kasɔ ni Oteasa, “Lekpakpa, se fankpe?”

³⁹ Ɔt̄eyi mə nkə, “Bibə bebe.” Lefe nəmfo ebutsyə fe ditsyitsyo eto abombo ana seka.

Nyaso bətəkəko wə bésu kaka onkpe, nya bəsiə wə lə ɔflo diyi fəfə nəmə.

⁴⁰ Bakasebi inuə ba ləno Yohanes eto ditiki nəmə fə bətətəko Yesuu, eto ɔni ni Andrea wə ni Simon Petro eto ɔyimi. ⁴¹ Lesa tute nə Andrea əmə díyifo ni bə úsu ɔbəbe wə ɔyimi, ini Simon nya ɔt̄eyi wə nkə, “Búnyə Mesia əmə,” eto kasɔ ni Kristo wə ni Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə. ⁴² Nya ɔkpa Simon úsuko Yesu ɔflo.

Yesu ábe wə tūū, nya ɔt̄eyi wə nkə, “Fə ni Simon, Yohanes eto ubi. Idu m̄om̄o ent̄o, bookpo fə bə Kefas,” nye Petro eto kasɔ ni kobansə.

Yesu Ákpadi Filipo Ku Nataniel.

⁴³ Kəsiəsə, Yesu ála nkə weesu kasɔ ka baakpo bə Galilea. Nya se ɔnye ɔnt̄o, únyə utsyuə wə baakpo Filipo nya ɔt̄eyi wə nkə, “Bətəkəko mə.”

⁴⁴ Filipo etsyi Betsaida, umə wə Andrea ku Petro tsya ditsyi. ⁴⁵ Se Filipo dísu únyə Nataniel, ɔt̄eyi wə nkə, “Búunyə utidi əmə əsuə Moses ku Onanto eto bənyeləkətidi ləwoni asa betsyiko bətsyə lə Awonisa Kənke eto Kukue əsuə! Wə ni Yosef eto ubi Yesu wə ditsyi Nasaret!”

⁴⁶ Nataniel áto nkə, “Lesə se ditsyuə ebofo b̄ob̄o ketsyi Nasaret kəbə?”

Filipo át̄eyi wə nkə, “Bə lə əbə abe!”

⁴⁷ Se Yesu dínyə Nataniel ləyɛ ɔnlə wə ɔflo bubə, ɔt̄eyi itsyi lə wə əsuə nkə, “Nyə Israelnyə tinti nlə bubə mə, woanwə betidi.”

⁴⁸ Nataniel áto wə nkə, “Ntsyə féyifo fáte utidi wə eto okle mini?”

Yesu atə mbuaye nkə, “Fε Filipino díbə ókpadi fə lə lefe nə fake lə koto komə kaloo, mbúnyə fə koko.”

⁴⁹ Nataniel átəyi wə nkə, “Oteasa, eyifo Onanto eto Ubi kosate. Fə ni Israelfo eto Oka əmə!”

⁵⁰ Mfó nya Yesu létə wə nkə, “Eni nnya mínteyi fə miə nnyə fə lə koto komə kaloo eso fáfo fánoo?” Ebunyə asa nnya nsi nso nyamfo.”

⁵¹ Nya ótəyi mə nkə, “Sitinti minle mi bətəyi minkə, biunyə se kato loosini nya Onanto eto batonkpe nle kato bobə kesu kayifə kəbə mə, Utidi eto Ubi, oflo.”

2

Bákpa Kusíə Lə Kana.

¹ Lə diyi tsyəfə əsuəə, bákpa kusíə kutsyuə lə umə wə baakpo Kana lə Galilea eto kasoo. Yesu eto ambe Maria ákə mfó. ² Nya bákpadí Yesu ku wə bakasebi tsya báboko kusíə kakpakoo kamə. ³ Se nte bo banle bunə léloo, Yesu eto ambe əbə Yesu oflo nya ótəyi wə nkə, “Nte bo banle bunə álo.”

⁴ Mfó Yesu létəyi wə nkə, “Mbe, yanle bə təyi mə lesa nə ele bə nyifo. Mə lefe mányo tə.”

⁵ Nya Yesu eto ambe létəyi besumubi bamə nkə, “Biyifo lesa nə kee wootəyi mi nkə biyifo.”

⁶ Se ini lekpa ídi itə Yudafə bə bəflə mə əsuə esoo, bətsyə ntu eto kalotsyi kplə ekua ka bələkə lə abansə əsuə mfó. Nya ketulotsyi eno nye ekua leeyi olotsyi kplə oni. ⁷ Mfó nya Yesu létəyi besumubi bamə nkə békuti ntu béyisə kalotsyi kplə kamə. Nyaso békuti ntu béyisə kalotsyi kplə kamə klələlələ.

⁸ Mfó nya ótəyi mə nkə, “Bikuti ntu bomə eto ntsyuə bisuko utidi wə nsi lə ketsyue kamə eto kənyə.” Nya békuti mu bésuko wə.

⁹ Se útu ntu bo léfiani nte óbee, wə ánte kaka nte bomə dítsyi. Fε besumubi ba díkuti ntu bomə bésuko alə, məmə áte. Nyaso nwə nsi lə ketsyue kamə eto kənyə ákpadi okafəse əmə, ¹⁰ nya ótəyi

wə nkə, “Utsyuə saa, nte sεε woaka betidi butə bəənə, nya lə betidi ənə bəkpə eto kamaa, nya fε weefi mbo dimanləkə kətə betidi ləənə nε. Fε fə ébu nseε ətsyə kama!”

¹¹ Nnya díbə lə Kana lə Galilea eto kasoo mfó, ni ayanisa tute nnya úyifo. Úyifo nyamfo úləkə wə diyənde óte, nya wə bakasebi léfo wə bánoo.

¹² Nyamfo eto kamaa, Yesu ku wə ambe, ku wə bayimi, ku wə bakasebi édu bésu Kapernaum nya bəsiə mfó eyi asiani.

Yesu Ála Mba Nlε Bíkə Bote Lə Disumuyo.

¹³ Ukpə Ása Bo Jyila eto didife eboyo elo, nyaso Yesu ésu Yerusalem. ¹⁴ Se údufə Onanto eto Disumuyoo, únyə se betidi nle banantsyui ku basamu ku ablonuma bote ku mba laafloma atabi tsya nsi lə mə kapunu eto akoo. ¹⁵ Nyaso ófió ukua nya úfi wə óla basamu ku banantsyui kenke óbəsə lə Disumuyo mfó. Úsensə mba nle atabi boba eto atabi úwui nya úkə mə kapunu ókpo lə kasoo. ¹⁶ Jtəyi mba nle ablonuma bote nkə, “Bitsyi asa nyamfo bəbənko lə mfo, nya biemfi mə Anto eto diyo biyifo bikəkatekə.”

¹⁷ Nya wə bakasebi lékloma nnya Awónisa Kénkə eto Kukue létəyi nkə, “Onanto, mə lelabi itə fə Disumuyoo, atə ənəmi asε mə lə ni əsuə.”

¹⁸ Yudafə eto beninə əbə Yesu oflo nya bátə wə bənkə, “Se féyifo asa nyamfo məə, nte ayanisa nnya fuuyifo ate bo bə akpe kusu feeyifo nnya okle?”

¹⁹ Yesu atə mə mbuaye nkə, “Beba Onanto eto Disumuyo kamfo, nya mootakasə ke nýənsə lə diyi tsyəfə əsuə!”

²⁰ Yudafə bamə átə wə bənkə, “Disumuyo ka befi alefosi ana ale akua bátə, bətəyi fanle fə ebusinkli atakasə ke ənyənsə lə eyi ətsyə əsuə?”

²¹ Fε bántə bə wə sinə əsuə onle etiki budi ketsyiko fe Onanto eto Disumuyo. ²² Nyaso lefe nə Onanto

létakasə wə utsyiko ɔkɔməə, nya fə wə bakasebi lékloma bə óteyi nko utsyə. Nyaso báfo asa nnya b́awɔni bakpe lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue ku nnya Yesu létəyi b́anɔ.

Yesu Yi Asa Itsyi Lə Utidinini Ɔsuə Wuee.

²³ Lefe nə Yesu ləke lə Yerusalem lə Ukpe Ása Bo Ɔyila eto diyididi lefee, betidi kpə áfo wə b́anɔ lə ayanisa kpə nnya b́ənyə úyifo eso. ²⁴ Fɛɛ Yesu mémfi wə əsuə utə mə, itsyise uyi betidi kenke. ²⁵ Yensife bə kuutsyuə saa si ɔteyi wə kulesa itsyi lə betidi əsuə itsyise wə kosate áte lesa nə ləke lə mə ketu kəmiə.

3

Yesu Áte Nikodemo Asa.

¹ Lefe nəmfoo, Yudafɔ eto uninə ɔni wə baakpo bə Nikodemo ake lə mə ditsyukpa nə baakpo Farisifo nti. ² Kətsyə kanii, úbə Yesu ɔflo nya óteyi wə nkə, “Oteasa, buyi boə fə ni nwə ditsyi Onanto ɔflo fəbə, itsyise kutsyuə saa embofo ayanisa nnya feeyifo buyifo lenni Onanto nsi ko wə.”

³ Mfó nya Yesu létəyi wə nkə, “Sitinti minlə fə b́oteyi minkə, lə bənsinkli utidi balee, wəmbunyə Onanto eto Sekadidi siamə.”

⁴ Nikodemo áto wə nkə, “Ntsyə bofo utidi wə díkabe businkli kale bio? Businkli ele bə usinkli udufə lə wə ambe eto kafo fə lə besinkli bale wə dinuəfə lee?”

⁵ Mfó nya Yesu létəyi wə nkə, “Nlɛ fə b́oteyi sitinti minkə, lə b́anle utidi betsyiko lə ntu ku Onanto eto Ləwɔnɔ nəmə əsuəə, weembofo budufə lə Onanto eto Sekadidi siamə əsuə. ⁶ Utidininii, bále wə eyɛ lə etidisuə əsuə. Fɛɛ nnya ditsyi lə Onanto eto Ləwɔnɔ əsuəə, bále wə lə Ləwɔnɔ əsuə. ⁷ Nyaso məntə lə iyifo fə naa lə nteyi fə miə ele bə bale fə bio. ⁸ Ufiebi aasɔ kesu kakake ola, nya wə kɔsɔ h́a faanɔ, fɛɛ inni lə kaka utsyi ku kaka ɔntɔ. Nko inte itə utsyuə saa wə bále eyɛ lə Ləwɔnɔ əsuə nɛ.”

⁹ Mfó nya Nikodemo létɔ wə nkə, “Ntsyə nyamfo lofo bubə kətə?”

¹⁰ Yesu ətə wə mbuayɛ nkə, “Oteasa kplɛ feni lə Israel, ntsyə ibə fámanno nyamfo kaso? ¹¹ Nlɛ fə b́oteyi sitinti miə asa nnya bunyii, nnya əsuə boedi etiki ketsyiko nɛ. Nya lesa nə ke búkenyəə, ni əsuə boedi adansiə nɛ. Fɛɛ b́iamfo bo etiki nyamə kanɔ. ¹² Lə ndi fə etiki itsyi lə kaso mfo eto asa əsuə nya fámamfo mɛ ánɔ, ntsyə fofo mɛ bofo kanɔ lə ndi fə etiki itsyi lə kato eto asa əsuə? ¹³ Nya kuutsyuə saa ménsu tɔ kato unyə enso mɔ, Utidi Eto Ubi wə ditsyi kato úbə kawunsia mfo.

¹⁴ “Fə kase Moses lébesə owa wə b́efi situ b́eyifo kato lə uyi əsuə lə mfimintii, nko ke ele bə babesə mɔ, Utidi Eto Ubi kato nɛ, ¹⁵ bə utidi wə ke léfo mɛ ónɔ, lə unyə nkpə manlo.

¹⁶ “Itsyise Onanto ála kawunsia kamfo kon bənkə úfi wə Ubi ɔni kplo útə nkə utsyuə saa ke laafo wə kanɔ, lə ɔyɛ bukpə kanya, bomu lə unyə nkpə manlo. ¹⁷ Itsyise Onanto mántsyese wə Ubi kawunsia nkə lə ubə olo ke dikpi, bomu bə lə uyifo ke Ofomfokətə.

¹⁸ “Utidi wə ke laafo wə Ubi kanɔ, bembolo wə dikpi. Fɛɛ utsyuə saa wə laamfo wə kanɔ, bóolo wə dikpi koko itsyise wóamfo Onanto eto Ubi ɔni kplo əmə ɔnɔ eso. ¹⁹ Kase baayɛ kaalo dikpi nəmə ni bənkə, diyənde nəmə əbə kawunsia, fɛɛ betidi aala ketuntu kaso diyənde nəmə, itsyise baala asa buayifoyifo kaso. ²⁰ Utsyuə saa wə leeyifo asa buaa, weekisi diyənde, nya woannyi kafi ni. Itsyise woate sikpi nkə lə ɔnyi ɔfi diyəndee, yuuləkə wə asa bua nnya weeyifo ote b́ənyə. ²¹ Fɛɛ utsyuə saa wə nsi nkpə lə kusu sɛɛ əsuəə, aanyi kafi diyənde, itsyise woala nkə diyənde nəmə ləkə lete nkə kase unsi nkpə yɛ lə Onanto eto lelabi əsuə.”

Yohanes Ntufləsətidi Ɔmə Édi Etiki Lə Yesu Ɔsuə.

²² Lə nyamfo eto kamaa, Yesu ku wə bakasebi édu bésu Yudea eto lek-pake mfó. Bəsiə mfó itə lefe ditsyuə, nya úkeyifo betidi ntuflesəfləsə eto lekpa. ²³ Lefe nəməə, Yohanes tsya ákə lə Ainon lə Salim oflo kəfləsə betidi ntu, itsyise ntu abo lə mfó nya betidi ékesu wə oflo nya úkəfləsə mə ntu. ²⁴ Lefe nəmfóo, bəmmuə tɔ Yohanes beti bakpe lə aba eto diyo.

²⁵ Diyi lonii, etikinənə ətsyuə édufə lə Yohanes eto bakasebi ku Yudanyə utsyuə eto nti itsyi lə əsuəfləflə eto lekpa əsuə. ²⁶ Nyaso bəbə Yohanes oflo bətəyi wə bə, “Oteasa, akloma utidi utsyuə wə fə ku wə dínyə lə Ketu Yordan eto ditukpenkpe nə nse, ini wə əsuə fédi adansie fetsyiko? Wə ni nwə mfe nle betidi ntuflesəfləsə eto lekpa buyifo nə, nya betidi ba kenke nle budu kesu wə oflo.”

²⁷ Yohanes átəyi mə nkə, “Kuut-syuə saa embofo kulesa bəke, lenni Onanto dífi ni útə wə. ²⁸ Mi kosate ni mɔ badansie bə ntəyi mi nkpasə wuee miə inni mɔ ni Nwə Onanto Lékpɔ Ǿhile Utsyə əmə. Fəə Onanto létsyese mə nkə ntɔ wə setɔ. ²⁹ Nwə ni Okafosee, wə ni nwə mbə Okafɔ əmə nə. Fəə nwə ni Okafɔse əmə eto okloboo, lə unyə ɔle Okafɔse əmə eto ɔkɔe bɔɔɔ, yeakpe wə disuəyuə tinti. Nko əmə eso mintsya nle disuəyuə bunyə tinti fe okafɔse əmə eto oklobo nə. ³⁰ Nya nko ele bə wə diye be kato lə mɔ lele lə dibə kasɔ nə.

³¹ “Nwə ditsyi kato ubəə, so utsyuə saa. Nya nwə ditsyi kasɔ mfo tsyaa, kasɔ mfo eto utidi ete uni. Nya kasɔ mfo eto asa eto etiki ete weedi. Fəə nwə ditsyi kato úbəə, təkə məmble kato. ³² Waatəyi lesa nə úkənyə ku nnya úkanɔ mfó. Fəə kuut-syuə saa aamfo wə sedansiedidi siamə. ³³ Fəə nwə ke léfo wə kənyə kamə ɔnɔɔ, lə uyi bəse kətə nkə Onanto eyifo utintinyə. ³⁴ Nwə Onanto létsyesee, eedi Onanto eto etiki, itsyise Onanto éfi wə Ləwɔnɔ úyisə wə əsuə kenke. ³⁵ Anto əmə aala wə Ubi əmə nya úfi lesa saa ókpe wə lə ani nə.

³⁶ “Nwə léfo Ubi əmə ɔnɔɔ, kpe nkpe manlo. Nya nwə laani weentsyue Ubi əmə kotoo, weembunyə nkpe manlo bomə. Bomu Onanto eto kotonənə manlo ebutəkə wə lə əsuə.”

4

Yesu Édi Etiki Ku Samariasio Utsyuə.

¹ Farisifo áno bə Yesu lə ntuflesəfləsə eto lekpa nəmə buyifo kətə betidi, nyaso betidi kpe təkəko wə baso Yohanes. ² Lə sitintii, Yesu kosate ményifo ntuflesəfləsə eto lekpa útə kuut-syuə saa, bomu wə bakasebi hā díkeyifo nko. ³ Se Yesu léte nkə Farisifo áno ditiki nəmfo nkoo, údu lə Yudea eto kasɔ úsu Galilea eto kasɔ. ⁴ Nya lə kusu ko ɔnyɛ ɔntɔɔ, ele bə ɔyɛ Samaria eto kasɔ ofe.

⁵ Yesu ésu óyo Samaria eto umə wə baakpo Sikar, wə ləfi kasɔ ka mə ɔnə Yakob díte wə ubi Yosef. ⁶ Letidibo ditsyuə nə Yakob díku aké mfó. Nya se ilə Yesu fə úsu óyo mfó lə nkəminti lefe itsyi lə kusu komə eto bɔyɛ esoo, úkənə úsiə lə letidibo nəmə oflo.

⁷ Nya ete Samariasio utsyuə díbə ntu kekutikɔ. Nya Yesu letəyi wə nkə, “Tə mə ntu lə nnə.” ⁸ Lə lefe nə mfó əsuəə, Yesu eto bakasebi ébudu bésu umə didisa kayakɔ.

⁹ Usio əmə átəyi nkə, “Beso fə Yudanyə laato mɔ Samariasio fə ntə fə ntu lə ənə?” Usio əmə áto nko itsyise Yudafo ku Samariafo anka.

¹⁰ Yesu ətə wə mbuayɛ nkə, “Lə nnya ete fenyi lesa nə Onanto ləetə ku nwə nle fə bɔtɔ nkə tə wə ntu lə unəə, eni fə bomu ebɔtɔ wə fə utə fə ntu bo ləetə nkpe.”

¹¹ Usio əmə áto wə nkə, “Boanto, əmbə lesa nə beefi kekuti ntu, nya letidibo nəmə tsya atsyo. Sie fuunyə ntu bo ləetə nkpe bomə etsyiko? ¹² Lee fə nso bo Ona Yakob wə díku letidibo nəmfo útə bo, kaka wə ku wə bebi ku wə bebuki kenke díne ntu betsyiko?”

¹³ Mfó nya Yesu díte wə mbuayɛ nkə, “Lə betidi ənə ntu bomfoo,

utukue si wɔɔɛ mɛ. ¹⁴ Fɛɛ ntu bo mɔ luutɛ, utukue ensi ɛmbɔɛ nwɛ luunɛ mu. Ntu bo mɔ luutɛ wɛ ebofiani nkpɛ eto ntu eto kayifɛkɔ lɛ wɛ. Ntu bomfo ebukabɔdi lɛ wɛ nya buutɛ wɛ nkpɛ manlo.”

¹⁵ Usio ɛmfo ɛtɛyi wɛ nkɛ, “Boanto, tɛ mɛ ntu bomfo bɛ lɛ utukue lɛ ɔyɛ mɛ bɔɛ bio, nya lɛ nye mfo bubɛ kekuti ntu.”

¹⁶ Yesu ɛtɛyi wɛ nkɛ, “Su akpadi fɛ usɛ lɛ bibɛ.”

¹⁷ Usio ɛmɛ ɛtɛyi wɛ nkɛ, “Minsi kusɛ.”

Yesu ɛtɛyi wɛ nkɛ, “ɛtɛyi sitinti fɛ ensi kusɛ. ¹⁸ ɛbusiɛkɔ basani ɛnɔ ɛfɛ. Nya nwɛ fɛ ku wɛ nkpe mɔmɔ kulaa tsya enni fɛ usɛ. Sitinti fɛtɛyi.”

¹⁹ Usio ɛmɛ ɛtɛyi Yesu nkɛ, “Bonamute, nnyɛ miɛ eyifo Onanto eto unyɛlɛkɛtidi. ²⁰ Bo Samariafɔ, bo banamɛ ɛsumu Onanto lɛ kɔtini komfo ɛsuɛ. Fɛɛ mi Yudafɔ aatɛyi biɛnkɛ Yerusalem ni kaka ele bɛ busumu Onanto.”

²¹ Yesu ɛtɛyi wɛ nkɛ, “Usionko, fo mɛ anɔ fɛ lefe ditsyuɛ lɛ bubɛ nɛ betidi lensiembusumu Onanto lɛ kɔtini komfo ɛsuɛ nye lɛ Yerusalem. ²² Mi Samariafɔ, binyi lesa nɛ biesumu. Fɛɛ bo Yudafɔ, buyi futsyɛ boesumu. Itsyise Yudafɔ ɛsuɛ nnya bofɔkɛtɛ laaye kɛbɛ. ²³ Fɛɛ lefe lɛ bubɛ nya dɛkɛbɛ tsya kɔkɔ, se betidi luusumu Anto ɛmɛ eyɛ lɛ kusu sɛɛ ku lɛ lɛwɔnɔ eto ɛsuɛale ku lɛ sitinti ɛsuɛ. Itsyise mɛ ni besumunyɛ ba eto okle Onanto laala nkɛ besumu wɛ nɛ. ²⁴ Se Onanto ni lɛwɔnɔ esoo, betidi ba luusumu wɛ, ele bɛ bayɛ lɛ lɛwɔnɔ nɛmɛ eto ɛsuɛale ku lɛ sitinti ɛsuɛ.”

²⁵ Usio ɛmɛ ɛtɛyi wɛ nkɛ, “Nyi miɛ Nwɛ Onanto Lɛkpɔ ɔhile Utsyɛ, wɛ baakpɔ Kristoo, ebubɛ. Nya lɛ ubɛ, wuulɛkɛ lesa saa kasɔ ote bo.”

²⁶ Yesu ɛtɛyi wɛ nkɛ, “Mɔ nwɛ nɛɛ etiki budi ku fɛ mfoo, mɔ ni wɛ nɛ.”

²⁷ Lefe nɛmfɔ, wɛ bakasebi bamɛ ɛbɛ bɛdufɛ nya ɛyifo mɛ naa se bɛnyɛ wɛ ɔnɛ etiki budi ku usio. Fɛɛ mɛ kuutsyuɛ saa mɛntɔ usio

ɛmɛ bɛ be woabɛɛ nye bɛtɔ wɛ bɛ beso ɔnɛ etiki budi ku usio ɛmɛ.

²⁸ Usio ɛmɛ ɛyani wɛ ɔlotsyi ɛmɛ ɛtsyɛ lɛ lɛtidibo nɛmɛ ɔflo nya ɛdu ɛsu umɛ ɛsu ɛtɛyi betidi nkɛ, ²⁹ “Bibɛ bebe osani utsyuɛ wɛ lɛtɛyi mɛ lesa saa nɛ mɛnkeyifo mɛnyɛ lɛ mɔ nkpɛ! Lee wɛ ni Onanto eto nwɛ Bɛkpɔ ɔhile Bɛtsyɛ ɛmɛ?” ³⁰ Nyaso betidi bamɛ ɛbɔ bɛtsyi umɛ ɛmɛ bɛsu bɛ beesu bɛnyɛ wɛ.

³¹ Lefe nɛmfɔ, bakasebi bamɛ ɛlɛ Yesu lekpa kpa bɛtɛyi bɛnkɛ, “Oteasa, bedi lesa!”

³² Fɛɛ ɛtɛyi mɛ nkɛ, “Nkpɛ lesa nɛ muudi nɛ ɛsuɛ binyi kulesa saa bitsyiko.”

³³ Nyaso bakasebi bamɛ ɛtsyiko mɛ ɛsuɛ bɔtɔ bɛnkɛ, “Lee utsyuɛ ɛboko wɛ lesa ɛdi?”

³⁴ Yesu ɛtɛyi mɛ nkɛ, “Mɔ didisa ni bɛ nyifo nwɛ lɛkpɛ mɛ eto lelabi, nya lɛ nɛlɔsɛ keyifo ka ɛtɛ mɛ nkɛ nyifo. ³⁵ Biatɛyi biɛnkɛ, ‘Afa ana sɔɔ kama fɛ lesa loobe oto.’ Fɛɛ nɛɛ mi bɔtɛyi mɛnkɛ bɛlɛ ola bebe kakue eto ditsyɛbi lɛ bebe kase bidikɛ biamɛ dɛkɛ! Bɛyɔo nnya bulɛkɛ. ³⁶ Onanto aafɔ kayo nwɛ lɛlɛkɛ bidikɛ lɛ ɔkuɛ nya waakpa mi kakpɔ lɛ unwu itɛ nkpɛ manlo. Lɛ nyamfo eso nwɛ laato ku nwɛ lɛlɛkɛ, mɛmɛlɛ ebunyɛ disuɛyue tinti. ³⁷ Nyaso nnya baatɛyi bɛ utidi ɔni laato nya obamba lɛlɛkɛ, eyifo sitinti. ³⁸ Mɔ lɛtsyese mi miɛ bisu bilɛkɛ bidikɛ lɛ ɔkuɛ wɛ inni mi lɛto bikɛ biamɛ. Betidi bamba dɛyifo keyifo kekɛle lɛ kasɔ ketsyikokɔ lɛ mfɔ, nya mi dɛnyɛ kutɛkɛ lɛ keyifo ka mɛ dɛyifo ɛsuɛ.”

Samariafɔ Kpɛ ɛfɔ Yesu Bɛnɔ.

³⁹ Samariafɔ kpɛ lɛ umɛ ɛmɛ ɛfɔ Yesu bɛnɔ eyɛ lɛ nnya usio ɛmɛ lɛtɛyi nkɛ, “ɛtɛyi mɛ lesa saa nɛ mɛnkeyifo lɛ mɔ nkpɛ ɛsuɛ mɛnyɛ,” eso. ⁴⁰ Nyaso se Samariafɔ bamɛ dɛbɛ bɛnyɛ Yesu lɛ lɛtidibo nɛmɛ ɔflo, bɛlɛ wɛ lekpa kpa bɛ usiɛ lɛ mɛ ɔflo nya Yesu dɛsiɛ mfɔ eyi ɛnuɛ.

⁴¹ Betidi bamba kpɛ esi bɛfɔ wɛ bɛnɔ lɛ wɛ ditiki nɛ ɛdi mɛ eso.

⁴² Nya bátɛyi usio əmə bənkə, “Bófo bóno mómó inni lə nnya fátɛyi bo eso, bomu bo kosate áno etiki nnya údi eso, nya buyi boə wə ni kawunsiə kamfo eto Ofomfokətə tinti əmə.”

⁴³ Lə eyi ənuə eto kamaa, Yesu édu mfó úsu Galilea eto kaso. ⁴⁴ Itsyise wə kosate əlakə ótɛyi nkə, “Dibu anke kətə Onanto Eto Unyeləkətidi lə wə kosate eto kaso.” ⁴⁵ Fɛɛ se Yesu dísu údufə Galilea, betidi bamə áfo wə atuu ku disuəyuə, itsyise se bésu Ukpə Ása Bo Jyila eto Diyisɛɛ kediko lə Yerusalem, bənyə asa nnya kenke úyifo.

⁴⁶ Lə nnya kamaa, Yesu ésinkli úsu Kana lə Galilea eto kaso, kaka úkatsyi ntu ówuninsə bófiáni nte. Lefe nəmfóo, Aba eto unyɛsiə ninə utsyuə wə dítsyi Kapernaum eto ubi áno bufi. ⁴⁷ Se óno nkə Yesu etsyi Yudea úbə Galilea, úsu wə oflo nya ólɛ wə lekpa kpa nkə úsu Kapernaum lə usu otsya wə ubisaibi utə wə, itsyise wə ubi əmə fe woala lə ukpə.

⁴⁸ Yesu átɛyi wə nkə, “Lə biənnɛyə nyifo ayanisa ntee, biamfo mɛ kanə.”

⁴⁹ Uninə əmfó álɛ wə lekpa kpa ótɛyi nkə, “Bonamute, bə lə əbə abe mɔ ubi əmə bə lə óyɛ bukpə.”

⁵⁰ Mfó nya Yesu lɛtɛyi wə nkə, “Su! Fə ubi əmə ebəkɛ nkpə.”

Uninə əmə áfo etiki nnya Yesu lɛtɛyi wə óno nya úsinkli údu. ⁵¹ Se úsinkli ontɔɔ, wə diyo eto beyifoyifo betsyuə átsyako wə lə kusu nya bátɛyi wə bənkə wə ubi əmə kpe nkpə. ⁵² Jto mə lefe nə tutuutu íyuə wə ubi əmə. Nya bətə mbuayɛ bənkə, “Kənə ku kakɔmi lefe, fe lebombo ləwɛ eti nnya bɔyila bomə léyani wə nɛ.”

⁵³ Ubi anto əmə ákloma nkə lefe nəmfó əsuə tutuutu Yesu lɛtɛyi wə nkə, “Fə ubi əmə ebəkɛ nkpə.” Nya uninə əmfó ku wə diyo eto betidi kenke léfo Yesu bano.

⁵⁴ Nyamfo díyifo ayanisa nuəfə nnya Yesu díyifo lə Galilea se utsyi Yudea eto kaso úsu mfó nɛ.

5

Yesu Átsya Ufimfi Utsyuə Lə Ditungbu Ditsyuə Oflo.

¹ Lə nyamfo eto kamaa, Yesu ésu Yerusalem se Yudafə eto diyisɛɛ ditsyuə didife léyo. ² Lə umə əmə eto kaka baakpo Basamu eto Kesie oflo, ditumbu ditsyuə kpe mfó nə baakpo bə Betesda lə Hebrifə eto selesuə. Bákpo mpatampa eno beńyənsə lə ditumbu nəmə oflo. ³ Mfó befimfi kpə ateate ba ni bənəmba, mba lɛtsyini, ku mba leba bankpoo kaso díbə kakpo. Nya bənyə bensekə ntu bomə eto butinkəsə butsyuə.

⁴ (Itsyise afe ətsyuə, Onanto eto otɔnkpe utsyuə kəbə kémunisə ntu bomə. Nya ufimfi tute wə ke dídufə lə ntu bomə əsuə, ənyə bufitsyantsya.) ⁵ Osani utsyuə kálabə mfó wə díkəfi alɛ fosi ətsyə alɛ mflamfla sɔɔ. ⁶ Se Yesu dínyə wə nya unyi nkə onlabe lə ufinkla əsuə mfó itə alɛ kpə, óto wə nkə, “Ala bə, fə bufi yɛ fə?”

⁷ Ufimfi əmə ətə mbuayɛ nkə, “Uninə, mimbə kuutsyuə wə loowunsəko mɛ ndufə ntu bomə kafo lə bémunisə mu. Lə nkplatsya miə meedufə tsyaa, utidi bamba éboka mɛ budufə koko.”

⁸ Yesu átɛyi wə nkə, “Taka ənyə, fi fə okla lə ayɛ edu!” ⁹ Lamfolamfo, osani əmə eto əsuə əmuə wə ale! Úfi wə okla nya óyɛ údu.

Diyi nə nyamfo díbə, eyifo Yudafə eto Onwéditsyayi. ¹⁰ Nyaso Yudafə eto beninə átɛyi osani wə Yesu létsya bufi bənkə, “Mmi eyifo Onwéditsyayi. Kəfi məntə kusu bə lə ɛtsyi fə okla.”

¹¹ Jtɛyi nkə, “Nwə létsya mɛ bufi ke lɛtɛyi mɛ nkə, “Taka ənyə, fi fə okla lə ayɛ edu!” ”

¹² Bato wə bənkə, “Owoe ni utsyə lɛtɛyi fə nkə, “Tsyi fə okla lə ayɛ?” ”

¹³ Fɛɛ nwə bətsya bufi bomə mánte nkə utsyə əmə ni Yesu. Nya Yesu tsya ébonya údufə lə betidi kpə ba dínyə mfó eto nti.

14 Nyamfo eto kamaa, Yesu aɲya wə lə Onanto eto kedikətəko nya óteyi wə nkə, “Bebe! Ɖsuə búmuə fə ale. Nyaso mensiyifo lebuə bio! Lenni nkoo, lesa nə nkpe ale enso mmə ebuyifo fə!” 15 Nya osani əmə dídu nya úsu óteyi Yudafo eto beninə bamə nkə Yesu ni utidi wə létsya wə bufi.

16 Nyaso bétsyiko Yesu bulə, itsyise ótsya utidi bufi lə Ɖnwéditsyəyi əsuə 17 Yesu áteyi mə nkə, “Mə Anto si ɔlɛ keyifo buyifo lefe saa, nyaso ele bə mintsya yifo nko.”

18 Lə nnya óteyi mfo esoo, Yudafo eto beninə esi bábebe esu keklege bə baalo wə. Itsyise inni Ɖnwéditsyəyi əsuə eto kəfi ete óta úbu, bomu usi óteyi nkə Onanto eyifo wə Anto. Nya nyamfo eto kasɔ ni bə wə ku Onanto akate.

Yesu Eto Ɖsuəale

19 Mfó nya Yesu létəyi mə nkə, “Nlɛ mi bətəyi sitinti minkə, Onanto eto Ubi embofo kulesa buyifo lə wə kosate eto əsuəale əsuə. Bomu lesa nə wəɲnyə wə Anto leeyifoo, ni wintsya leeyifo nɛ. 20 Itsyise Anto əmə aala wə Ubi əmə nya woate wə lesa saa nə wə kosate nlɛ buyifo. Nya woate wə asa kplɛ kpə enso nyamfo nnya luuyifo mimble yanii. 21 Fe kase Anto əmə laatakasə bəkpɛnkpe ketsyiko ɔkɔmə kaboko nkprə, nko ke Ubi əmə tsya luutə nkprə mba úləkə nɛ. 22 Nya Anto əmə kosate tsya ankponko kuutsyuə lekpo, bomu útə wə Ubi kusu nkə okponko betidi kenke lekpo, 23 bə lə utsyuə saa lə ufi dibu utə Ubi əmə fe kase bəətə Anto əmə dibu. Futsyə kee dímembu Ubi əməə, mémbu Anto əmə létsyesə wə tsya.

24 “Nlɛ mi bətəyi sitinti minkə, utsyuə saa wə laano mə ditiki nya ófo nwə létsyese mɛ ɔnɔɔ, wu-unyə nkprə manlo. Bembokponko wə lekpo, fɛɛ óyɛ lə ukprə əsuə ófe údufə lə nkprə əsuə koko. 25 Nlɛ mi bətəyi sitinti miə, lefe lɛ bubə nə bekpɛnkprə luutsyue Onanto eto

Ubi koto, nya mba leetsyue we ɔkɔɛ koto ebunyə nkprə tinti. Lefe nəmə kulaatsya ébubə koko. 26 Fe kase Anto əmə ni nkprə eto ketsyikokɔ, nko ke útə nkə wə Ubi tsya yifo nkprə eto ketsyikokɔ nɛ. 27 Nya útə wə əsuəale nkə okponko kawunsia kenke lekpo, itsyise wə ni Utidi Eto Ubi əmə.

28 “Biəntə lə nyamfo lə iyifo mi yanii, itsyise lefe lɛ bubə nə bekpɛnkprə ba nkpe lə edi lɔɔnɔ Utidi Eto Ubi əmə eto ɔkɔɛ. 29 Nya bɔɔbɔ lə edi bəbə. Mba dísiə nkprə sɛɛ ebotaka bənyə nkprə manlo. Nya mba dísiə nkprə bua, tsya ebotaka bafɔ dikpilolo.

30 “Məmbɔfo kulesa buyifo lə mə əsuəale əsuə. Lesa nə Onanto laatəyi mɛɛ, nnya meefi kakpo lekpo nɛ. Nyaso mə lekpokponkpo yɛ lə kusu əsuə, itsyise meenyifo kulesa lə mə lelabi əsuə, bomu lə nwə létsyese mə eto lelabi əsuə.”

Yohanes Ɖlakə Yesu Kɛnyɛ.

31 Yesu esi óteyi nkə, “Lə nləkə kɛnyɛ lə mə kosate əsuəə, yanle bə bafɔ lesa nə míntəyi əmbə kalende. 32 Fɛɛ utidi bamba kpe wə leedi adansie lə mɛ əsuə, nya nyi miə adansie nnya ɔnlɛ budi lə mɛɛ, kpe kalende.

33 “Bíokpe batɔnkpe Yohanes ɔflo nya úkatəyi mi sitinti siamə itsyi lə mɛ əsuə. 34 Fɛɛ mɔɔ, minlɛ bətəyi miə utidinini eto sedansiedidi lə mɛ əsuə afe itə mɛ. Bomu ntəyi nyamfo bə lə binyə bofokətə. 35 Yohanes ətsyə fe okandie wə nlɛ bunyə nya ɔnlɛ lekpasə butə, nya béla biə biənyə disuəyuə lə wə lekpasə nəmə əsuə itə lefe sɛkɛ ete.

36 “Fɛ mɔɔ, sedansie sia lɛflo senso Yohanes eto selee, se nkpe mɛ nɛ. Itsyise keyifo ka mə Anto díte mɛ nkə nyifo nlose, ka minlɛ buyifoo, ke nlɛ adansie budi lə mɛɛ nɛ. Ke nlɛ bote bə mə Anto əmə létsyese mɛ. 37 Nya Anto wə létsyese mɛ tsyaa, wə kosate leedi adansie lə mɛ əsuə. Bíanno tɔ wə ɔkɔɛ bɛnɔ, nya bíənyə tɔ kase unte bínyə. 38 Fɛɛ

biamfo wə ditiki nəmə kakpe lə mi akɔəsi itsyise biamfo utidi wə ótsyese bəno. ³⁹ Biakase Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue eto asa itsyise bibu biə biunyə nkɔpə manlo lə nnya əsuə. Nya ko etiki nyamfoo, lɛ etiki budi ketsyi lə mɛ əsuə! ⁴⁰ Fɛɛ bɛni biə biembubə mɛ ɔflo lə binyə nkɔpə.

⁴¹ “Minlɛ kasɔ mfo eto betidi eto atəsə bɔbɛbɛ, ⁴² itsyise nyi betidi ba eto okle bini, nya nyi miə bianla Onanto lə mi akɔəsi. ⁴³ Mbə lə mɔ Anto eto diye əsuə, fɛɛ biamfo mɛ. Nya lə utidi bamba ebubə lə wə kosate eto diye əsuə alɛɛ, biofo wə. ⁴⁴ Ntsyə yuubə fɛ biofo mɛ bəno lə lefe nə eto lefe bɛnlɛ atəsə bɔbɛbɛ ketsyiko mi bətsyuə ɔflo, nya biambɛbɛ atəsə nnya ditsyi Onanto ɔni kplo əmə ɔflo?”

⁴⁵ “Fɛɛ biambu biə mɔ ni nwə loolo mi dikpi lə mɔ Anto ɔflo. Bomu Moses, nwə əsuə bifi mi kusubebe bitəkə, wə ni futsyə loolo mi dikpi nɛ. ⁴⁶ Lə nnya ete bɛfo Moses bəno sitintii, eni bɛfo mɛ bəno, itsyise ówɔni asa utsyə itsyi lə mɛ əsuə. ⁴⁷ Fɛɛ se bíamfo lesa nə ówɔni utsyə bəno, ntsyə yuubə fɛ biofo lesa nə maatɛyi bəno?”

6

Yesu Ɛtə Betidi Akpi Anɔ Lesa Bédi.

¹ Nyamfo eto kamaa, Yesu áyila Galilea eto Ditumbukplɛ nə bensi baakpo bə Tiberia eto Ditumbukplɛ úsu ni lekpaɛ nə nse. ² Nya betidi kpə dítəkəko wə, itsyise bənyə ayanisa nnya úyifo ótsya mba nɛ bɛni eso. ³ Yesu ku wə bakasebi ábɛ bésu bəsiə lə lekpenkpe ditsyuə əsuə. ⁴ Lefe nə Yudafɔ leedi Ukpe Ása Bo Ɔyila eto Diyi éboyo elo.

⁵ Se Yesu létakasə ənəmi únyə sitiditu kplɛ sia nɛ wə ɔflo bubə, óto Filipino nkə, “Sieti buunyə didisa boya butə betidi bamfo kenke lə bedi?” ⁶ Fɛɛ Yesu áto nyamfo nkə lə ufi oto Filipino obe, ite bə uyi lesa nə wə kosate ləbə buyifo tsya fɛ.

⁷ Filipino ətə wə mbuayɛ nkə, “Lə bɛni betidi alofa ənuə eto diyi eto kayofofɔ eto atabi boya didisa kulaa tsyaa, diemboyo bə betidi bamfo eto utsyuə saa nyə sɛkɛ udi!”

⁸ Mfó nya Yesu eto okasebi wə ni Simon Petro, eto ɔyimi wə baakpo Andrea, lɛtɛyi wə nkə, ⁹ “Okosobi utsyuə si mfo wə ntsyi abolo anɔ ku akpɛ ənuə. Fɛɛ bə ni nyamfo itə betidi ba kpenkpe mfo?”

¹⁰ Yesu átɛyi mə nkə, “Bitə lə betidi bamə lə bəsiə lə kasɔ lə kaka lékpa wuee.” Nyaso betidi bamə kenke əsiə lə kasɔ. Basani mate eyifo fe akpi anɔ. ¹¹ Nya Yesu dífi abolo nyamə, nya óso Onanto ani nya úsie nnya útə betidi bamə nsi mfó. Nko ke úyifo ku akpɛ nyamə tsya nɛ, nya mə utsyuə saa leke kase óla.

¹² Se bédi bémii, Yesu átɛyi wə bakasebi bamə nkə, “Bɛsɛ nnya díbu, bə lə ku ni ditsyuə saa lə leyɛ bobia.” ¹³ Nyaso básɛ nnya díbu bakɔ. Nya nnya díbu lə abolo anɔ nnya bédi əsuə, éyi lefosi etsyitsya ənuə.

¹⁴ Se betidi bamə dínyə ayanisa nnya Yesu díyifoo, bátɛyi bənkə, “Sitinti nwə mfo ni Onanto eto Unyeləkətidi wə luubə kawunsia nɛ!” ¹⁵ Nya, Yesu áte nkə bəbə wə bubə kəmuə lə əsuəale əsuə kətsyə seka. Itə eso úləkə əsuə lə mə nti úsu ɔkɛ lə akpenkpe nnya nkpe mfó nti wə mate.

Yesu Áyɛ Lə Ntu Ɛsuə.

¹⁶ Se ditsyitsyo lefe léyoo, Yesu eto bakasebi áyifə bésu ditumbukplɛ nemə kɛnyɛ. ¹⁷ Bédufə lə ɔklo utsyuə əsuə nya bətsyiko ditumbukplɛ nəmə bɔyila kɛsu Kapernaum eti. Kale ébolo, tsya fɛɛ Yesu məmbə óyoto mə ɔflo. ¹⁸ Ditumbukplɛ nəmə eto ntu étsyiko bonwa ketu flɛmfɛmfɛ, itsyise ufiebi étsyiko bɔso kekɛle. ¹⁹ Bakasebi bamə ébonwa ɔklo əmə báyɛ fe esunkpo ətsyə nye ana ku kama fɛ bənyə se Yesu nyɛ lə ntu bomə əsuə ɔnlɛ ɔklo əmə ɔflo bubə. Se bənyə wə, sikpi

ko dímuə mə! ²⁰ Nya Yesu létəyi, mə nkə, “Biante sikpi! Mə uni.” ²¹ Mfó fə əsuə diyuə mə nɛ! Nya bətə údufə lə ɔklo əmə nya ete bédufə kaka bántɔ tsya nɛ.

²² Se kale dísiəə, betidi ba díbu bənyə lə ditumbukplɛ nəmə eto situma sia nsee, ənyə bətsyə lekpo bə diyi nə léfee, ɔklo ɔni hā dínyə lə utuflo mfó. Báte bə Yesu méndufə lə ɔklo əmə əsuə ku wə bakasebi fə bətsyiko ditumbukplɛ nəmə bəyila. Bakasebi bamə mate ete dídufə lə ɔklo əmə kəfo. ²³ Nya efue bamba nnya ditsyi Tiberia eto umə əbə ídufə kaka dímantsonko kaka bədi abolo, se Bonamute lékasɔ Onanto ani ólosə eto kama. ²⁴ Se sitiditu nəmə dínyə nkə Yesu nye wə bakasebi manke mfó esoo, bédufə lə efue nyamə nya bədu bəsu Kaper-naum bəsu banle Yesu bəbɛbɛ.

Yesu Ni Didisa Nə Ləətə Nkpə.

²⁵ Se betidi bamə dínyə Yesu lə ditumbukplɛ eto lekpa ke nə nsee, bátɔ wə bənkə, “Oteasa, dimamfe fəbə mfo?”

²⁶ Yesu ətə mə mbuayɛ nkə, “Nlɛ mi bətəyi sitinti minkə, inni ayanisa nnya bínyə mínyifo bənɔ kasɔ eso bənle mə bəbɛbɛ, bomu lə didisa nə bəke bídi bími eso. ²⁷ Biankplatsya itə didisa nə laabia, bomu bekplat-sya itə didisa nə lambia, nə luutsyə itə nkpə manlo. Didisa nəmfoo, ni ni nə Utidi Eto Ubi luutə mi nɛ, itsyise Anto Onanto ébutəkə wə kɔni utsyə.”

²⁸ Mfó nya betidi bamə létɔ Yesu bənkə, “Be ele bə buyifo lə ete bə bɔle Onanto eto keyifo buyifo?”

²⁹ Yesu ətə mə mbuayɛ nkə, “Lesa nə Onanto lela nkə biyifo ni bə befo utidi wə ótsyese bənɔ.”

³⁰ Bátɔ wə bənkə, “Nte ayanisa nnya fuuyifo ate bo, bə lə bofo fə bɔnɔ? Be fuuyifo? ³¹ Bo banamə édi didisa nə baakpo mana lə mfiminti fe kase bəwɔni bətsyə lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue əsuə bənkə, ‘Útə mə didisa nə ditsyi kato nkə bedi.’ ”

³² Mfó nya Yesu létəyi mə nkə, “Nlɛ mi bətəyi sitinti minkə inni Moses ni nwə díte mi didisa nə ditsyi kato. Bomu mə Anto ni nwə ləətə mi didisa tinti nə ditsyi kato. ³³ Itsyise Onanto eto didisa ni nwə ditsyi kato úbə. Wə ni nwə ləətə nkpə kawunsiə nɛ.”

³⁴ Bátəyi wə bənkə, “Bonamute, tə bo didisa nəmfo lefe saa.”

³⁵ Mfó Yesu létəyi mə nkə, “Mə ni didisa nə ləətə nkpə nɛ. Fə ke díbə mə ɔfloo, kukpɛnsɛ əmbɔle fə kulefe, nya nwə léfo mə ɔnɔ, utukue əmbɔle wə kulefe kulefe. ³⁶ Fɛɛ ntəyi mi minkə ite bə bíunyə mə tsyaa, bíamfo mə bənɔ. ³⁷ Utsyue saa ke mə Anto əmə dífi útə mɛɛ, ebubə mə ɔflo, nya nwə díbə mə ɔfloo, məmbɔni wə kulefe. ³⁸ Itsyise ntsyi kato mbə inni bə lə nyifo lə mə lelabi əsuə, bomu mbə miə lə nyifo lə nwə létsyese mə eto lele əsuə. ³⁹ Nya utidi wə létsyese mə eto lelabi ni nkə mba kenke úfi útə mɛ eto kutsyue mannya, bomu bə lə ntakasə mə nnyənsə lə diyi fɛfɛ əsuə lə məmblɛ kenke lə bənyə nkpə manlo. ⁴⁰ Itsyise mə Anto eto lelabi ni nkə, utsyue saa wə dínyə mə Onanto eto Ubi nya ófo mə ɔnɔ, lə unyə nkpə manlo, nya mootakasə wə nnyənsə lə diyi fɛfɛ əsuə.”

⁴¹ Mfó nya Yudafo bamə ditsyiko bɔwɔnɔnɔ lə wə əsuə itsyise ɔtəyi nkə, “Mə ni didisa nə ditsyi kato díbə” eso. ⁴² Nyaso bátɔ mə əsuə bənkə, “Inni Yesu əmfo wə ni Yosef eto Ubi lee? Buyi wə anto ku ambe. Ntsyə ibə fə woatəyi nkə, utsyi kato úbə?”

⁴³ Yesu átəyi mə nkə, “Beyɛ kənə lə mi nti. ⁴⁴ Kuutsyue embofo mə ɔflo bubə lenni mə Anto əmə lékpa wə óboko mə ɔflo. Nya mootakasə wə mboko nkpə lə diyi fɛfɛ əsuə. ⁴⁵ Onanto eto bənyeləkətidi áwɔni bənkə, ‘Onanto ebote məmblɛ kenke asa.’ Nyaso utsyue saa wə leetsyue ato nya woakase asa ketsyi lə Anto əmə ɔfloo, əbɛ mə ɔflo. ⁴⁶ Nyamfo mante bə utsyue ébunyə Anto əmə

unyə enso nwə ditsyi Onanto əmə ɔflo hã dıkənyə wə unyə. ⁴⁷ Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti minkə nwə lefo ɔnɔɔ, nkpə manlo kpe wə. ⁴⁸ Mɔ ni dídisa nə lətə nkpə. ⁴⁹ Mi banamə édi lesa nə baakpo mana lə mfiminti, fɛɛ bekpə. ⁵⁰ Fɛɛ didisa nə ditsyi kato díbə, eyifo didisa nə utsyuə saa ke leedi nii, embukpə. ⁵¹ Mɔ ni didisa nə lətə nkpə, nə dítseyi kato díbə. Utsyuə saa wə leedi lesa nəmfoo, wuusɛ nkpə lefe saa. Nya didisa nə muufi ntə kawunsiɛ eto betidi bə lə bənyə nkpə, eyifo mɔ əsuə eto sinə sia muumfi ntə.”

⁵² Nyamfo áboko kənə kekleke lə Yudafɔ bamə nti nya bátɔ bə, “Ntsyə utidi əmfo lofo wə əsuə eto sinə bufi kətə bo nkə budi?”

⁵³ Mfó nya Yesu lɛtɛyi mə nkə, “Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti minkə, lə biendi mɔ Utidi Eto Ubi eto əsuə eto sinə, binə mɔ kɔtɔɔ, biembunyə nkpə lə mi əsuə. ⁵⁴ Utsyuə saa ke leedi mɔ əsuə eto sinə nya wəənə mɔ kɔtɔɔ, ebunyə nkpə manlo, nya mootakasə wə mboko nkpə, lə diyi fɛfɛ əsuə. ⁵⁵ Itsyise mɔ əsuə eto sinə ni didisa tinti nya mɔ kɔtɔ ni ənəsa tinti. ⁵⁶ Utsyuə saa ke leedi mɔ əsuə eto sinə nya wəənə mɔ kɔtɔɔ, okpe lə mɛ, nya mintsya nsi nkpə lə wə. ⁵⁷ Fe kase Anto wə nsi nkpə lə mɛ nya minsi nkpə lə wə, nko ke utidi wə leedi mɔ əsuə eto sinə, luusɛ nkpə eyɛ lə mɛ eso nɛ. ⁵⁸ Nyamfo ni didisa nə ditsyi kato díbə. Dinte fe didisa nə eto okle mi banamə dídɪ nya bəkpə. Utsyuə saa ke leedi didisa nə maatɛyi mfoo, ebusiə nkpə itə lefe nəmə kenke.” ⁵⁹ Asa nyamfo Yesu léte mə lə Yudafɔ eto katsyako lə Kapernaum nɛ.

Nkpə Manlo Eto Etiki

⁶⁰ Se Yesu eto bakasebi kpə lenɔ etiki nyamfoo, bátɛyi bənkə, “Ditiki nəmfo eto kasɔnɔnɔ kpe ale tinti! Owɔe lofo ni bofo?”

⁶¹ Itɛ bə mə kuutsyuə mémfe kɛnyɛ ótɛyi kulesa tsyaa, Yesu áte nkə íkələ mə lə akɔɛsi nya ótɔ mə nkə, “Nyamfo ələ mi? ⁶² Nyalɛ,

lə ibə bə binyə Utidi eto Ubi əmə ɔntɔ kato kaka usiə kɔɔ, ntsyə biuyifo? ⁶³ Onanto eto Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ lətə nkpə. Utidi eto əsuə eto sinə əmbə kutəkə saa. Etiki nnya kenke mɪntɛyi eyifo Onanto eto Lɛwɔnɔ eto etiki nnya lətə nkpə. ⁶⁴ Fɛɛ bətsyuə kpe lə mi nti ba dímamfo bánɔ.” Yesu áte taa kasɔ ketsyikoko mba dímamfo wə bánɔ ku nwə luufi wə okpe kɔni. ⁶⁵ Ótɛyi úsukosə nkə, “Nyamfo eso mɪntɛyi mi miə kuutsyuə saa embofo mɛ ɔflo bubə lenni Anto əmə dítə wə kusu.”

⁶⁶ Lə nyamfo eto kamaa, mba dítəkəko wə kpə ésinkli lə wə kama nya bəkətəkəko wə kama bio.

⁶⁷ Mfó nya Yesu lɛtɔ wə bakasebi lefosi inuə bamə nkə, “Mi tsyaa, biusinkli mɛ kama?”

⁶⁸ Simon Petro ətə wə mbuayɛ nkə, “Bonamute, owɔe ɔflo buudu busu? Fə nkpe nkpə manlo eto etiki nyamə! ⁶⁹ Nya mɔmɔɔ, bófo bóno nya bunyi boə fə ni Onanto eto Ubi, wə ni Ókɛnkɛnyə əmə.”

⁷⁰ Mfó nya Yesu dítə mbuayɛ nkə, “Mɔ ni nwə díləkə mi lefoši inuə bamə tsyaa, ɔni eyifo oboatidi lə mi nti!” ⁷¹ Yesu átɛyi nyamfo itsyi lə Yuda wə ni Simon Iskariot eto ubi əsuə. Itsyise uyifo bakasebi lefosi inuə bamə eto ɔni wə luufi wə okpe kɔni.

7

Yesu Ésu Yudafɔ Eto Mpatampa Kalosiəsiə Eto Diyisɛ Kedikɔ.

¹ Lə nyamfo eto kamaa, Yesu ésu óyɛ lə Galilea eto kasɔ, nya wánla nkə weesu Yudea eto kasɔ itsyise Yudafɔ akabɛɛ kusu lə balo wə eso. ² Lefe nəmfoo, Yudafɔ eto Mpatampa Kalosiəsiə eto Diyisɛ nəmə éboyo. ³ Nyaso Yesu eto bayimisani átɛyi wə nkə, “Du mfo lə esu Yudea eto kasɔ lə fə bakasebi lə bənyə asa nnya fanlɛ buyifo. ⁴ Itsyise utidi wə laala nkə bate wə, enyifo asa kakula. Se fanlɛ asa nyamfo buyifoo, ləkə nnya ate kawunsiə kenke lə betidi lə bate fə!” ⁵ Bátɛyi wə nko itsyise wə

bayimisani kulaa tsya mámfo wə bánɔ.

⁶ Yesu áteyi mə nkə, “Mɔ lefe mányo tɔ. Fɛɛ mii, lefe saa aleke itə mi. ⁷ Kawunsiə embofo mi buki. Fɛɛ mɔɔ, keekisi mə itsyise nle buləkə kate minkə ke asayifoyifo eyi ku abuayifoyifo. ⁸ Mii, bisu diyisɛɛ nəmə kedikɔ. Mɔɔ, membusu diyi nəmə kedikɔ itsyise mɔ lefe mányo tɔ.” ⁹ Se óteyi mə nyamfoo, ótsyime okɛ lə Galilea mfó.

¹⁰ Fɛɛ se wə bayimisani bamə dídu bésu diyi nəmə kedikɔ eto kamaa, Yesu tsya ésu mfó, fɛɛ wənləkə wə əsuə ote, ókula əsuə. ¹¹ Yudafo eto beninə ákabɛɛ wə lə diyisɛɛ nəmə kedikɔ ákatɔ bə, “Sieti osani əmə nkpe?”

¹² Betidi kpə lə sitiditu nəmə nti ékedi etiki kawekawɛ lə Yesu əsuə katɛyi bənkə, “Uyifo utidi sɛɛ.”

Nya bətsyuə tsya díkatɛyi bənkə, “Owo lo! Ɔlɛ betidi bɔwɛ kakpe kanyansə!” ¹³ Fɛɛ se banlɛ Yudafo sikpi bote esoo, kuutsyuə mámfo nnya buləkə katɛyi lə betidi lə banɔ.

Yesu Áte Asa Lə Diyi Nəmə Kedikɔ.

¹⁴ Se diyisɛɛ nəmə didi eto eyi leyo ni ntinti etii, Yesu ésu Yudafo eto Disumuyo nya úsu óte asa mfó.

¹⁵ Wə asatete nyamə éyifo Yudafo bamə yanii, nya bətɛyi bənkə, “Sieti okosobi əmfɔ ditsyi ku kobe komfo eto okle, se wénsu asa kakasekɔ lə kukalebe saa?”

¹⁶ Mfó Yesu díte mbuayɛ óteyi mə nkə, “Mɔ asatete méntsyi mɔ kosate ɔflo. Bomu itsyi Onanto wə létsyese mə ɔflo. ¹⁷ Utidi wə laala nkə weeyifo Onanto eto lelabbii, ebote lə asa nnya maate etsyi Onanto ɔflo lee, mɔ kosate eto əsuəale əsuə maate nnya. ¹⁸ Utidi wə leedi etiki itsyi lə wə əsuəale əsuə, wə əsuə eto atɛsə waabɛɛ. Fɛ, utidi wə laala nkə waatɛsə nwə létsyese wə, weeyifo asa kayenko lə sitinti əsuə nya waantɛyi sidia. ¹⁹ Inni Moses ni nwə díte mi kɔfi komə lee? Fɛɛ mi kuutsyuə entsyue kɔfi komə koto. Beso bela biə bialo mə?”

²⁰ Mfó sitiditu siamə díte wə mbuayɛ bənkə, “Lɛwɔnɔ bua təkəkɔ fə! Owɔe nle bola nkə waalo fə?”

²¹ Yesu ətə mə mbuayɛ nkə, “Ayanisa ani nyamfo mínyifo nya íyifo mimblɛ tã yanii mmə. ²² Moses ətə mi kɔfi nkə bela mi bebisaibi eto alo. Ite bə inni Moses uni dítsyiko nko, bomu itsyi taa mi bana lefe. Nyaso biala osaibi lelo lə Ɔnwéditsyayi nɛ. ²³ Nya lə bofo osaibi lelo bola lə Ɔnwéditsyayi əsuə lə kase yembonta Moses eto kɔfi ibuu, beso biənyə ɔblo kakpe mə biə ntsya utidi wə nle bufi, úmuə ale kenke lə Ɔnwéditsyayi əsuə? ²⁴ Biemfi ənyansa bekpo lekpo! Bomu bekpo etiki eto lekpo eyɛ lə sitintisu əsuə.”

Betidi Átɔ Bánɔ Lə Yesu Ni Utidi Wə Bákpo Ɔhile Bətsyɛ Əmə.

²⁵ Betidi bətsyuə ba dítsyi Yerusalem átɔ bə, “Inni utidi əmfɔ banlɛ bɔbɛɛ bə baalo? ²⁶ Bebe wə! Ɔlɛ etiki budi lə obianti, nya bántɛyi wə kulesa! Lee, bote bákate sitinti biənkə wə ni Nwə Onanto Lékpɔ Ɔhile Utsyɛ əmə? ²⁷ Lə Nwə Onanto Lékpɔ Ɔhile Utsyɛ əmə əbə, kuutsyuə saa embote kaka utsyi úbə. Fɛɛ utidi əmfɔ alɛɛ, bomble yi kaka utsyi úbə.”

²⁸ Lefe nə Yesu díkate asa lə Disumuyo mfó, ófa bembembe ótɔ nkə, “Inni biənkə biyi mə sitinti ku kaka mintsyii? Məmbə mfo lə mɔ əsuəale əsuə! Nwə létsyese məɛ, waantɛyi sidia. Nya mii, binyi wə. ²⁹ Fɛɛ mɔɔ, nyi wə, itsyise intsyi wə ɔflo nya wə ni nwə létsyese mə.”

³⁰ Nya bákplatsya bə bəmuə wə. Fɛɛ mə kuutsyuə saa mámfo wə butidi, itsyise wə lefe mányo tɔ. ³¹ Fɛɛ kpə lə mə nti áfo wə bánɔ nyaso bátɔ bənkə, “Nya lə Nwə Onanto Lékpɔ Ɔhile Utsyɛ díbə, uteyifo ayanisa ote enso nnya utidi əmfɔ díkeyifoo?”

Bətsyese Mba Laase Disumuyo Bə Bəmuə Yesu.

³² Farisifo bamə ánɔ se sitiditu siamə nle etiki nyamfo bətɛyi lə kawɛ lə mə nti lə Yesu əsuə, nyaso

mə ku besumunyə ninə átsya nya batsyese kedikətəkɔ eto mba laase mfo bæ besu bəmuə Yesu baboko.

³³ Yesu áteyi mə nkə, “Nsi mɔɔkɛ mi lenti itə lefe kliminti ditsyuə ete muusinkli nsu nwə letsyese mɛ ɔflo. ³⁴ Biɔbɛbɛ mɛ, fɛɛ biembunyə mɛ, itsyise kaka mɔɔkɛɛ, biembofo mfó bubə.”

³⁵ Ete Yudafo eto beninə letɔ mə əsuə benkə, “Sieti nwə mfo laala nkə weesu fɛ boembunyə wə? Lee, bubu ɔnlɛ nkə weedu usu Helafɔ eto kəmə ka bo betidi nkpe bæ læ ote Helafɔ bamə asa mfóo? ³⁶ Nnya ɔnlɛ bɔteyi nkə, ‘Biɔbɛbɛ mɛ, fɛɛ biembunyə mɛ,’ nya ‘Kaka mɔɔkɛɛ, biembofo mfó bubə,’ eto kasɔ ni be?”

³⁷ Lə diyi fɛfɛ nə ni diyi nə nso bofe læ diyididi nəmə əsuə, Yesu átaka únyə nya óbesə ɔkɔɛ kato óteyi nkə, “Lə utukue læ utsyuə, utsyə əmə bæ mɔ ɔflo læ ubə unə ntu.

³⁸ Fe kase báwɔni bákpe læ Awɔnisa Kenkɛ eto Kukue əsuə bátɛyi bənkə, ‘Utidi wə léfo mɛ ɔnɔɔ, ketukplo ka lætə ntu bo lætə utidi læsiə nkpe eto ntuu, ebɔbɔdi butsyi læ wə utu kəmiə.’ ” ³⁹ Yesu áteyi nyamfo itsyi læ Lɛwɔnɔ nə mba léfo wə bánɔ loofo əsuə. Itsyise éyo lefe nəmfoo, bəntə tɔ Lɛwɔnɔ nəmə, se bántakasə tɔ Yesu betsyiko ɔkɔmə báboko wə diyənde esuə eso.

⁴⁰ Se betidi bamə lenɔ etiki nyamfoo, bátɛyi benkə, “Sitintii, utidi əmfo eyifo Onanto eto Unyeləkətidi əmə.”

⁴¹ Babamba tsya áteyi bənkə, “Nwə mfo ni Nwə Onanto Lékpɔ ɔhile Utsyə nɛ.”

Fɛɛ mə bətsyuə átɔ bənkə, “Nwə Onanto Lékpɔ ɔhile Utsyə, ebofo Galilea butsyi? ⁴² Awɔnisa Kenkɛ eto Kukue átɛyi nkə Nwə Onanto Lékpɔ ɔhile Utsyə ebutsyi Oka David eto kafo læ Betlehem eto umə kaka Oka David dísiə.” ⁴³ Lə nnya eso kabakəfə édufə læ betidi bamə eto nti itsyi læ Yesu eso. ⁴⁴ Bətsyuə ala bæ bəmuə wə, fɛɛ kuutsyuə saa méntidi wə.

Yudafo Eto Beninə Mámfo Yesu Banɔ.

⁴⁵ Se mbalaase Disumuyo eto mba bákpe dísinkli besuu, Farisifo ku besumunyə ninə bamə ɔflo, bátɔ mə bənkə, “Beso bíəmmuə wə læ əsuəale beboko?”

⁴⁶ Mfó nya bətə mbuayɛ bənkə, “Boanno tɔ kuutsyuə saa di etiki fe kase utidi əmfo didi kulefe!”

⁴⁷ Farisifo bamə átɔ mə bənkə, “Nyalɛ úflu mi tsyaa, mi nsusu, ówɛ mi ókpe? ⁴⁸ Bíɔnɔ tɔ bɛnɔ biə beninə bətsyuə nye Farisinyə utsyuə áfɔ wə ɔnɔ? ⁴⁹ Kulefe, kulefe! Ditiditu nəmfo enyi Moses eto kɔfi eto kulesa. Nyaso Onanto eto ekudi təkəko mə!”

⁵⁰ Farisifo eto uninə ɔni wə baakpo Nikodemo, ébusu Yesu ɔflo únyə. Ɔtɔ mə nkə, ⁵¹ “Nyalɛ, bo kɔfi ətə bo kusu nkə bokpronko utidi lekpo bolo wə dikpi lefe nə eto lefe boanno tɔ wə kɛnyɛ eto etiki nye batɔ wə lesa nə úyifo?”

⁵² Bətə mbuayɛ bátɔ wə bənkə, “Nyalɛ, fintsya Galileanyə feni? Dufə læ Anantotiki eto Ekue abe, ete ebote fə Onanto eto unyeləkətidi kuutsyuə embɔbɔ utsyi læ Galilea.”

⁵³ (Nya utsyuə saa dídu úsu diyo.)

8

Usio Wə Bəmuə Lə Kusəkpokpo Ɔsuə.

¹ Fɛɛ Yesu wə édu úsu Nnuəbi eto Eyi eto Kɔtini əsuə. ² Kəsiəsə eto olesia tuu, úsinkli úsu Yudafo eto Disumuyo. Betidi bamə kenke əbə bətsyilama wə, nya úsiə læ mə nti, útsyiko mə asa bote. ³ Mfóo, kɔfi eto bateasa ku Farisifo lékpɔ usio utsyuə wə bəmuə kɔni kɔni læ disənkpo əsuə báboko mfó. Nya bənyənsə wə læ məmblɛ kenke eto ənəmi. ⁴ Bátɛyi Yesu bənkə, “Oteasa, bəmuə usio əmfo kɔni kɔni læ disənkpo əsuə. ⁵ Lə Moses eto kɔfi əsuə, ele bæ boto wə okle aba bolo,” læ bənyə etiki læ wə, “Ntsyə fanlɛ bɔteyi læ nnya əsuə?” ⁶ Bátɔ wə nyamfo bæ læ befi bato wə babe læ bayɛ læ nnya əsuə bəmuə wə.

Fɛɛ Yesu əbə kasɔ nya úfi wə lenimi útsyiko asa bɔwɔni lə kasɔnti.

⁷ Nya se bensi bənyə banlɛ wə etiki bɔtɔɔ, óbesə əsuə kato nya ótɛyi mə nkə, “Mi nti eto nwə dímenyifo tɔ lebuə unyəə, di ututɛ lə oto wə leba.” ⁸ Nya usi úbə kasɔ, ówɔni asa lə kasɔnti ku wə lenimi.

⁹ Se beninə bamə lenɔ nnya nkoo, məmblɛ kenke édu ɔni, ɔni, idu lə beninətidi əsuə. Isi íbu Yesu ku usio əmə mate nsi nyə mfó.

¹⁰ Yesu átakasə əsuə únyə nya ótɔ usio əmə nkə, “Boambe, se báfe? Nyalɛ, mə kuutsyuə mémbu loolo fə dikpi?”

¹¹ Mfó usio əmə díte mbuayɛ nkə, “Owo lo, Bonamute.”

Nyaso Yesu átɛyi wə nkə, “Nko ke mintsya ləmbolo fə dikpi nɛ. Nyaso du esu. Fɛɛ mensisu eyifo lebuə bio.”

Yesu Ni Kawunsia Eto Diyənde.

¹² Yesu esi údi Farisifo etiki ótɛyi nkə, “Mɔ ni kawunsia eto diyənde. Utidi wə ke ntekəko məə, wuunyə diyənde nə ləətə utidi nkpə tinti nya wəəmbɔyɛ lə ketuntu əsuə kulefe.”

¹³ Farisifo bamə átɛyi wə bənkə, “Alɛ etiki budi ketsyi lə fə əsuə. Nyaso nnya fanlɛ bɔtɛyi əmbə kalende saa.”

¹⁴ Mfó nya Yesu lɛtɛyi mə nkə, “Owo lo, ite bə nɛ etiki budi ketsyi lə mɔ əsuə tsyaa, lesa nə minlɛ bɔtɛyi kpe kalende, itsyise nyi kaka mintsyi, nya minyi kaka mintɔ. Fɛɛ mimii, binyi kaka mintsyi nye kaka mintɔ. ¹⁵ Mii, kawunsia eto nsusu əsuə nnya biefi kakponko asa lekpo nɛ, fɛ mɔɔ, mankponko kuutsyuə lekpo. ¹⁶ Fɛɛ lə bə nyifo nkoo, mɔ lekpokponkpo eɔyɛ lə sitinti eto kusu əsuə. Itsyise inni mɔ mate lookpo ni. Bomu Anto wə létsyese mɛɛ, əənyə mɛ kama. ¹⁷ Nya lə mi kɔfi əsuəə, bəwɔni bákpe bə, lə badansie inuə eto kɛnyɛ akate lə etiki ətsyuə əsuəə, lesa nə bətɛyi kpe kalende. ¹⁸ Mɔɔ, meedi adansie lə lesa nə maatɛyi əsuə, nya mɔ Anto

wə létsyese mɛ tsya eedi adansie lə mɛ əsuə.”

¹⁹ Mfó bətɔ wə bənkə, “Se fə anto əmə nkpe?”

Yesu ətə mbuayɛ nkə, “Binyi mɛ nya binyi mɔ Anto əmə tsya. Lə bote ete bete mɛɛ, eni biote mɔ Anto tsya.” ²⁰ Yesu átɛyi nyamfo lə okokakokɔ se ɔnlɛ asa bote lə Disumuyo nəmə. Fɛɛ kuutsyuə saa məmmuə wə, itsyise wə lefe mányo tɔ.

²¹ Yesu esi ótɛyi mə nkə, “Məəbə budu lə mi ɔflo, nya biɔbɛbɛ mɛ, fɛɛ biukpə lə mi abua əsuə. Nya kaka mintɔɔ, biembofo mfó bubə.”

²² Nyaso Yudafo bamə átɔ mə əsuə bənkə, “Wə əsuə ɔntɔ kalokɔ eso ótɛyi nkə, ‘Biembofo kaka mintɔ bubə lee?’”

²³ Yesu ətə mə mbuayɛ nkə, “Mimii, kasɔ mfo eto betidi bini. Nya mɔɔ, ntsyi kato. Mi etsyi kawunsia mfo, fɛɛ mɔɔ, mentsyi kawunsia mfo. ²⁴ Nyaso míntɛyi mi minkə biukpə lə mi abua əsuə nɛ. Nya lə biamfo bɛnɔ biə mɔ ni nwə minii, biukpə lə mi abua əsuə sitinti.”

²⁵ Bətɔ wə bə, “Owoe feni?”

Yesu ətə mə mbuayɛ nkə, “Lesə nə míntɛyi mi itsyi taa kasɔ ket-syikokɔɔ, ni əmə ete nɛ. ²⁶ Nkpɛ etiki kpə lə mi əsuə nnya ele bə mfi nlo mi dikpi. Fɛɛ nwə létsyese mɛɛ, sitintitidi uni. Nya asa nnya minɔ mintsyiko wə ɔfloɔ, nnya mimfi minlɛ letsya bobɛ kətə kawunsia nɛ.”

²⁷ Mfó, bánno kasɔ bə Yesuu, Anto əmə əsuə ɔnlɛ etiki budi ket-syiko. ²⁸ Nyaso ótɛyi mə nkə, “Lə bebesə Utidi Eto Ubi əmə katoo, nyafɛ biote biə mɔ ni nwə mini nɛ, nya meenyifo kulesa lə mɔ əsuəale əsuə. Bomu lesa nə mɔ Anto léte mɛ nkə ntɛyii, ni há maatɛyi nɛ. ²⁹ Nwə lekpe mɛ kɔtɔɔ, si ko mɛ. Wóanyani mɔ mate utsyə, itsyise meeyifo lesa nə ləəyuəsə wə kafo lefe saa.” ³⁰ Nya se ótɛyi nyamfo mməə, betidi kpə ba lenɔ ótɛyi nyamfoo, áfo wə bánɔ.

Yesu Ɖlākə Betidi Ba Ni Abraham Eto Bebi Óte.

³¹ Nyaso Yesu áteyi Yudafo ba léfo wə b́ano nkə, “Lə biyifo lə mɔ asatete əsuə, ete bə biyifo mɔ bakasebi sitinti nɛ. ³² Biote sitinti siamə, nya sitinti siamə ebutə bisia lə mi əsuə əsuə.”

³³ B́ateyi wə b́ankə, “Abraham eto befluflu buni, nya bóendi tɔ ndomufɔ butə kuutsyuə saa tɔ búnyə! Ntsyə ibə fɛ faateyi f́ankə, bootə busia lə bo əsuə əsuə?”

³⁴ Yesu ətə mə mbuayɛ nkə, “Nlɛ mi b́ateyi sitinti minkə utsyuə saa ke leeyifo lebuua, uyifo ndomunyə utə lebuua. ³⁵ Ndomunyə aamfiani oyobi wə nkpe kedikɔ kulefe. Bomu oyosate eto ubii, wə kpe kedikɔ lefe saa. ³⁶ Nyaso lə mɔ Onanto eto Ubi ətə kusu nkə bisia lə mi əsuə əsuə əsuə, ete bə bisi lə əsuə əsuə sitinti nɛ. ³⁷ Nyi miə Abraham eto bebi bini. Fɛɛ bela biə bialo mɛ, itsyise biamfo asa nnya maate mi bɛnɔ, eso. ³⁸ Lesa nə mímfɔ mintsyiko mɔ Anto ɔflo, ni maateyi nɛ. Nya mi tsyaa, lesa nə bɛnɔ bitsyiko mi anto ɔflo, ni bɛnlɛ buyifo nɛ.”

³⁹ Yudafo bamə áteyi wə b́ankə, “Abraham ni bo anto.”

Yesu áteyi mə nkə, “Lə Abraham eto bebi bini sitintii, eni biuyifo asa nnya Abraham díyifo seka. ⁴⁰ Fɛɛ bela biə bialo mɔ nwə laateyi mi sitinti sia míno mintsyiko Onanto ɔflo. Abraham ményifo nko. ⁴¹ Asa nnya mi anto kosate díyifoo, nya bɛnlɛ buyifo nɛ.”

Mfó b́ateyi wə b́ankə, “Bunni basɔnɔbi! Anto ɔni nkpe bo, wə ni Onanto!”

Yesu Ɖlākə Betidi Ba Ni Balo Eto Bebi Óte.

⁴² Yesu áteyi mə nkə, “Lə Onanto ete ni mi antoo, eni biala mɛ. Itsyise Onanto ɔflo míntsyi mímbə mfo. Inni mɔ kosate eto lelabi əsuə mímbə. Bomu wə ni nwə létsyese mɛ. ⁴³ Ntsyə eso bianno lesa nə minlɛ mi b́ateyi kasɔ? Nnya ni bə bianla biə biano ditiki nə minlɛ mi b́ateyi. ⁴⁴ Mi anto Obonsam eto bebi

bini, nya bela biə biyifo wə lelabi. Idu taa kasɔ ketsyikokɔ, uyifo nwə laalo betidi. Nya woanla ditiki tinti nəmə itsyise woanteyi sitinti kulefe. Lə ɔteyi sidiaa, wəələkə wə ditsyəbi kate. Itsyise nwə laateyi sidia uni, nya wə ni bidia kenke eto anto. ⁴⁵ Fɛɛ mɔɔ se ini sitinti maateyi mi esoo, biamfo mɛ kanɔ. ⁴⁶ Mi nti eto owoe lofo mɛ dikpi bolo nkə nyifo lebuua? Lə nteyi mi sitintii, beso biamfo mɛ kanɔ? ⁴⁷ Utidi wə ni Onanto eto olee, aano Onanto eto etiki. Nnya eso bianno Onanto eto etiki ni bə binni wə bale.”

Yesu Ɖlākə Asa Nnya Óte Kaso Óte Yudafo.

⁴⁸ Yudafo áto Yesu b́ankə, “Lə b́ateyi boənkə Samarianyə feni nya lɛwɔnɔ bua təkəko fə, b́ateyi sidia?”

⁴⁹ Yesu ətə mə mbuayɛ nkə, “Lɛwɔnɔ bua saa əntəkəko mɛ. Nlɛ mɔ Anto dibu butə, fɛɛ mi əntə mɛ dibu. ⁵⁰ Mɔɔ, maambɛɛ dibu kətə əsuə. Fɛɛ nwə laabɛɛ nkə betidi tɛsə mɛɛ, kpe. Wə ni nwə laakpo lekpo kayenko lə kusu əsuə nɛ. ⁵¹ Nlɛ mi b́ateyi sitinti minkə, lə utsyuə eetsyue mɔ asatete kotoo, wəmbukpə kulefe!”

⁵² Yudafo áteyɛ wə b́ankə, “Mfe fɛ buunyə boə lɛwɔnɔ bua təkəko fə nɛ! Abraham əkpə, nya Onanto eto bənyeləkətidi tsya díkpə, fɛɛ fə lə b́ateyi fə nwə ke ditsyue fə asatete kotoo, əmbukpə kulefe! ⁵³ Bubu feebu fə fə lɛmɔ fanso Boanto Abraham wə díkpə, fɛɛ? Onanto eto bənyeləkətidi tsya əkpə! Owoe eto okle feebu fə wə feni?”

⁵⁴ Mfó nya Yesu díte mbuayɛ nkə, “Lə mɔ əsuə maatesɛɛ, nyalɛ mɔ atesə nyamə manle kulesa. Fɛɛ nwə laatesə mɛɛ, wə ni mɔ Anto. Wə ni nwə bíateyi biə wə ni mi Onanto nɛ. ⁵⁵ Mii, binyi wə. Fɛ mɔɔ, nyi wə. Lə nteyi miə minnyi wə, nyalɛ moofiani odia fe mi ke, fɛɛ nyi wə, nya meetsyue wə ditiki koto. ⁵⁶ Mi anto Abraham ənyə disuəyue se ɔno mɔ bubə eto asa. Nyaso úfi ənəmi

útakə læ mə bubə əsuə nya únyə disuəyua.”

⁵⁷ Yudafo bamə áteyi wə bənkə, “Ámamfo tɔ ale fosi anɔ kulaa tsya, nya bɔteyi fanle bɔteyi fə eyi Abraham?”

⁵⁸ Mfó Yesu leteyi mə nkə, “Nlɛ mi bɔteyi sitinti miə, mɔɔ, mfe nkpe koko fɛ bále Abraham.”

⁵⁹ Ete básɛ abambi bə baato wə, fɛɛ Yesu ákula əsuə nya óbɔ údu læ Kedikətəkɔ mfó.

9

Yesu Átsya Unamba Utsyua.

¹ Se Yesu díbə ófɛ ɔntɔɔ, únyə utidi utsyua wə bále unamba. ² Wə bakasebi áto wə bənkə, “Oteasa, owoe eto lebuə díte bále osani əmfo unamba? Wə kosate eso lee wə antomə eto abua eso?”

³ Mfó Yesu díte mə mbuayɛ nkə, “Inni nwə mfo nye wə antomə díyifo lebuə eso. Bomu bále wə nko bə læ ɛyɛ læ wə əsuə læ Onanto læ uləkə wə keyifo eto əsuəale ote betidi. ⁴ Se bonkpe læ kalesiəsia əsuə esoo, ele bə buyifo keyifo butə nwə létsyese mə. Kale əəbə bolo nya kuutsyua saa lensiembofo keyifo buyifo. ⁵ Lefenə eto lefe minsi minkpe læ kawunsiə, mə ni kawunsiə eto diyənde.”

⁶ Se Yesu leteyi nko ólosəə, ókpo ntufə læ kasɔ, ówɔ site úfi se údikiti wə læ ənəmi, ⁷ nya óteyi wə nkə, “Su læ esu əflə ntu læ Siloa eto Ditubiə əsuə.” Siloa eto kasɔ ni nkə Bákpe wə. Nyaso osani əmə ésu úflə ntu bomə. Nya wə ənəmi lesini ɔnlɛ asa bunyə, nya úsinkli úbə oto.

⁸ Wonko mba nkpe læ koyotsya ku betidi ba kenke díkənyə wə ɔnlɛ asa bɔtɔɔ, áto bənkə, “Inni osani əmfo ni nwə díkəsiə læ mfó úkatɔ asa?”

⁹ Bətsyua áteyi bə wə uni. Fɛɛ babamba áteyi bənkə, “Owo lo, inni wə uni. Bole ete ole wə.”

Mfó nya utidi əmə kosate leteyi nkə, “Mɔ uni!”

¹⁰ Bátɔ wə bənkə, “Ntsyə ibə fɛ fanle asa bunyə?”

¹¹ Útə mbuayɛ nkə, “Utidi wə baakpo Yesu læwɔ sitə udikiti mə læ

ənəmi nya óteyi mə nkə nsu mflə ənəmi læ Siloa eto ditubiə. Nyaso nsu, nya se mímfə ənəmi mínlosə ete míntsyiko asa bunyə.”

¹² Bátɔ wə bə, “Sieti onkpe?”

Útə mə mbuayɛ nkə, “Mante kaka onkpe.”

Farisifo Áto Unamba Əmə Kase Báye Bátsya Wə.

¹³ Bákpa nwə eto ənəmi léba kɔ əməə, bésuko Farisifo bamə ɔflɔ. ¹⁴ Diyi nə Yesu lænwɔ sitə údikiti læ unamba əmə eto ənəmi fɛ ótsya wəə, éyifo ɔnwéditsyayi.

¹⁵ Nya Farisifo bamə tsya lætɔ osani əmə kase íyifo fɛ útsyiko asa bunyə. ɔteyi mə nkə, “Sitə ɔnwɔ úfi údikiti mə læ ənəmi. Nya mímfə mə ənəmi ete míntsyiko asa bunyə.”

¹⁶ Mfó nya Farisifo bamə eto bətsyua leteyi wə bənkə, “Utidi wə díyifo nyamfo embofo Onanto ɔflɔ butsyi! Itsyise weenyifo læ ɔnwéditsyayi eto kɔfi əsuə.”

Fɛɛ mə bətsyua bamba áteyi bənkə, “Ntsyə yofo bubə bə obuayifo ebofo ayanisa nyamfo eto okle buyifo kate?” Itə kəsənsə édufə mə lenti.

¹⁷ Nyaso Farisifo bamə esi bátɔ osani əmə bənkə, “Se fanle bɔteyi fənkə wə lesini fə ənəmii, be ni fə nsusu itsyi læ wə əsuə?”

Mfó nya osani əmə díte mbuayɛ nkə, “Onanto eto Unyeləkətidi uni.”

¹⁸ Yudafo bamə mámfo bánɔ sitinti bə osani əmə ába ənəmi fɛ usi útsyiko asa bunyə isu ese lefe nə bákpadɪ wə anto mə díbə.

¹⁹ Bátɔ mə bə, “Mi ubisaibi ni nwə mfo? Biə béle wə unamba, nya ntsyə iyifo fɛ omfe ɔnlɛ asa bunyə mɔmɔ?”

²⁰ Wə anto mə ətə mbuayɛ bənkə, “Buyi boə bo ubi uni. Nya bunyi tsya boə bole wə unamba. ²¹ Fɛɛ bunyi kase íyifo fɛ omfe ɔnlɛ asa bunyə. Nya bunyi futsyə tsya létsya wə ənəmi nyamə. Bɛtɔ wə kosate læ ɔteyi mi itsyise wóobe!” ²² Wə antomə áteyi nyamfo nko itsyise bale Yudafo sikpi bote, itsyise Yudafo

átseyi bətsyæ bæ utsyæ ke letseyi nkə ófo Yesu áno fe Nwə Onanto Lékpó Ǿhile Utsyæ, booləkə wə betsyiko læ mə katsyakó. ²³ Nyamfo eso wə antomə letseyi bənkə, “Wóobe, betó wə kosate nɛ!”

²⁴ Bákpadí nwə bále unəmba əmə dinuəfə nya bátseyi wə bənkə, “Te Onanto sikpi læ ateyi bo sitinti! Buyi boə utidi wə létsya fə mfó eyifo obuayifo!”

²⁵ Osani əmə ətə mə mbuayɛ nkə, “Mɔɔ, minnyi læ obuayifo ni osani əmfo lee unni. Lesa lóni minyi mɔɔteyi ni bənkə, kɔɔ mba ənəmi. Fɛɛ mɔmɔɔ, mfe nle bunyə!”

²⁶ Bátó wə bənkə, “Be úyifo fə nya ntsyæ óyɛ ótsya fə ənəmi nyamə?”

²⁷ Útə mbuayɛ nkə, “Mboka mi bətseyi éfe, fɛɛ bianla biə biafo nnya. Beso bela biə bisi biano nnya? Lee, bela biə miitsya afiani wə bakasebii?”

²⁸ Báka wə bátseyi bənkə, “Fə ete ni wə okasebi. Boo, Moses eto bakasebi buni. ²⁹ Buyi boə Onanto édiko Moses etiki. Nya nwə mfo alee, boante kaka utsyi kulaa tsya!”

³⁰ Mfó nya osani əmə letseyi mə nkə, “Nte ditiki nə eto okle ni nəmfo? Binyi kaka utsyi, fɛɛ wə lesini mə ənəmi nɛ! ³¹ Buyi boə Onanto eentsyue babuayifo koto, fɛɛ læ utsyuə eesumu Onanto, nya weeyifo wə lelábii, weetsyue wə koto kanó wə olatoto. ³² Idu taa kawunsia eto kasó ketsyikokó, bóanno tó bæ kuutsyuə saa wə átsya nwə bále unəmba. ³³ Lenni Onanto ɔfló utsyii, eni wəmbófo kulesa buyifo.”

³⁴ Bətseyi wə bənkə, “Fəə bále ku lebua fábe ku nii! Nya fə bomu lela fə aate bo asaa?” Nyaso bála wə, bábónko læ Yudafo eto katsyako kamə.

Betidi Bətsyuə Eebu Bə Bənyə Asa Wuee.

³⁵ Yesu áno nkə bála wə nyaso se únyə osani əməə, óto wə nkə, “Áfo Utidi Eto Ubi áno?”

³⁶ Osani əmə ətə wə mbuayɛ nkə, “Nto, te mə futsyæ uni, bæ læ mfo wə nno.”

³⁷ Mfó nya Yesu letseyi wə nkə, “Ébunyə utidi əmə koko, nnyə wə ni nwə nle fə etiki budinko mfo mɔmɔ nɛ.”

³⁸ Osani əmə átseyi nkə, “Bonamute, mfo nno!” Nya óse akonki læ Yesu eto ənəmi úsumu wə.

³⁹ Yesu átseyi nkə, “Mbə kawunsia kamfo bæ læ nkponko betidi lekpo, bæ læ bənəmba læ bənyə asa, nya mba lænyəə, læ bafiani bənəmba.”

⁴⁰ Farisifo ba dínyə mfo lenó nnya Yesu letseyii, áto wə nkə, “Nyale bətseyi fanle fə bo tsya ába ənəmi lee?”

⁴¹ Yesu ətə mə mbuayɛ nkə, “Lə boba mi ənəmi lebaa, eni biebudi dikpi, fɛɛ se biə bɛle bunyə esoo, mi abua təkə mi læ əsuə.”

10

Nwə Nyi Basamu Bəyenko, Aale Mə Ola.

¹ Yesu átseyi mə nkə, “Nle mi bətseyi sitinti miə, utsyuə saa ke dímanyɛ læ lesamuyo eto kesie údufə lesamuyo nəməə, bomu óyɛ kusu bamba saa údufə læ ni kafoo, eyifo uyu ku nwə laabiasə asa. ² Nyaa, nwə ke laayɛ læ kesie kedufə lesamuyo nəmə kafoo, wə ni nwə laayenko basamu tinti nɛ. ³ Nya nwə laase lesamuyo eto kesie aasini kesie eto siku kətə wə. Woakpadi basamu bamə læ mə aye nya baano wə ɔkɔɛ nya woakpa mə kabónko. ⁴ Lə okpadi mə nya ɔyenko mə ɔbónko, woato mə setó kayenko mə nya bəətəkəko wə kama itsyise beeyi wə ɔkɔɛ. ⁵ Bəmbutəkəko kuutsyuə bamba kama. Bomu boot-syetsyi bedu itsyise benyi wə ɔkɔɛ.”

⁶ Yesu átseyi mə lekpa nəmfo, fɛɛ banno nnya óteyi mə eto kasó. ⁷ Lə nyamfo esoo, Yesu esi óteyi mə nkə, “Lə sitintii, mɔ ni kesie itə basamu bamə. ⁸ Betidi ba kenke letó mə setó bəbəə, beyifo beyu ku mba laabiasə asa. Fɛɛ basamu bamə méntsyue mə koto. ⁹ Mɔ ni kesie kamə. Lə utsyuə aye læ mə udufə læ kafoo,

wuunyə bofo. Wuudufə lə mfó ukabó, nya wuunyə didisa sɛɛ ukedi.

¹⁰ Uyuu, bubə ete woəbə nkə lə uyu, olo utidi, obiasə asa. Mɔɔ, mbə miə lə binyə nkpə, nkpə bo lɛflɔ.

¹¹ “Mɔ ni utinti wə laayenko basamu, nwə lɛtɔnɔ nkə weefi wə nkpə utə lə wə basamu eto disi.

¹² Utidi wə laayenko basamu wə baafɔ diyi eto kayo nya benni wə kosate eto balee, weetsyetsyi kedu lə unyə ukiti nɛ bubə. Ukiti əmə eedufə mə lenti kəmuə mə nya wəəsensə mə. ¹³ Utidi əmfɔ eetsyetsyi kedu itsyise diyi eto uyifoyifo ete uni. Nya basamu bamə eto bɔflɔ nye mə kasɛɛ aanka wə.

¹⁴⁻¹⁵ “Mɔ ni utinti wə laayenko basamu. Fe kase Antɔ əmə nyi mɛɛ, nya mintsya nyi wəə, nko ke mintsya nyi mɔ basamu, nya məətsya nyi mɛ nɛ. Nya mɪntɔnɔ miə məəkpə lə mə disi. ¹⁶ Nkpɛ basamu bamba ba ləmbə lə lesamuyo nəmfo tɔ. Ele bə nyenko mə tsya mboko, nya mə tsya lə banɔ mɔ ɔkɔɛ. Nya məmblɛ loofiani basamu eto ditsyukpa lɔni lə ɔyenkoyenko ɔni eto kalɔ.

¹⁷ “Antɔ əmə aala mɛ, itsyise ntɔnɔ miə məəkpə lə mə disi, bə lə nsinkli mbə nsia nkpə bio.

¹⁸ Kuutsyuə saa embofo mɔ nkpə bofo lə mɔ ani, bomu mɔ kosate dɪfi mu mɪntə miə məəkpɛ. Nkpɛ əsuəale bə mofo mu bufi kətə. Nya əsuəale si ekpe mɛ bə nsinkli mfo mu. Nko əmə mɔ Antɔ dɪtə mɛ nkə nyifo nɛ.”

¹⁹ Lə etiki nnya Yesu lɛtɛyi mfo esoo, kabakəfə esi kédufə lə Yudafo bamə nti. ²⁰ Mə nti eto bətsyuə kpə átɛyi bənkə, “Lɛwɔnɔ bua təkəko wə. ɔlɛ kumunə bukpə! Beso ele bə besi betsyue wə koto fɛ?”

²¹ Fɛɛ babamba tsya átɛyi bənkə, “Utidi wə əsuə lɛwɔnɔ bua nkpee, embofo etiki nyamfo eto okle bɔtɛyi! Ntsyə lɛwɔnɔ bua luuyifo unəmɔ si unyə asa fɛ?”

Yudafo Mámfo Yesu Bánɔ.

²² Lɛyɔlefee, nya beedi Yudafo eto Disumuyo Bufikakpe lə Onanto kɔni eto Diyi lə Yerusalem. ²³ Yesu ákayɛ kafe lə Disumuyo eto lekpake nə baakpo Solomo eto Ablanase mfó.

²⁴ Mfó nya Yudafo bamə létsyilama wə, nya bátɔ wə bənkə, “Isu ese dimamfe lefe kon fookpe bo lə ketuntu əsuə esu ase? Tɛyi bo sitinti siamə, lə fə ni Utidi əmə Bákpo ɔhile Bətsyə.”

²⁵ Yesu ətə mə mbuayɛ nkə, “Mbɔtɛyi mi nyamfo koko, tsya bi-amfo mɛ akanɔ. Asa nnya meeyifo lə mɔ Antɔ eto əsuəale əsuəə, lɛ mɛ buləkə kate. ²⁶ Fɛɛ biəmbofo mɛ bɛnɔ, itsyise bientsyi mɔ basamu bamə nti. ²⁷ Mɔ basamu eetsyue mɛ koto. Nyi mə, nya bəətəkəko mɛ. ²⁸ Ntə mə nkpə manlo, nya bemuukpə kulefe. Nya kuutsyuə saa embofo mə lə əsuəale əsuə lə mɔ kɔni. ²⁹ Mɔ Antɔ wə dɪfi mə útə mɛɛ, kpe ale oso lesa saa. Kuutsyuə saa embofo mə bofo lə əsuəale əsuə lə mɔ Antɔ eto kɔni kulefe kulefe. ³⁰ Antɔ əmə ku mɔɔ, eyifo bani.”

³¹ Mfó nya Yudafo bamə dɪsi bási aba bə bato wə. ³² Yesu átɛyi mə nkə, “Nyifo nnyifo sɛɛ kpə bo mɔ Antɔ lékpɛ mɛ lə mi nti. Nya nte nnya eso bela biə biakpo mɛ aba?”

³³ Yudafo bamə ətə wə mbuayɛ bənkə, “Inni nnyifo sɛɛ bo féyifo eso boə boakpo fə aba. Bomu mbusiotiki nnya fédi eso! Utidinini ete feni, fɛɛ éfi fə əsuə éyifo fe Onanto!”

³⁴ Mfó nya Yesu dɪtə mbuayɛ nkə, “Báwɔni bákpe lə mi kosate eto Kɔfi eto Kukue bə Onanto átɛyi nkə, ‘Beyifo fe bananto.’ ³⁵ Buyi boə lesa nə báwɔni bákpe lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue, eyifo sitinti itə lefe saa. Nya mfó Onanto lékpadi betidi ba léfo wə Ditiki Sɛɛ nəmə nkə, ‘Beyifo fe bananto.’ ³⁶ Fɛɛ mɔɔ, Antɔ əmə dɪləkə mɛ nya ótsyese mɛ kawunsia nɛ. Nya ntsyə eso fɛ biɔtɛyi biə ndi mbusiotiki lə nnya mɪntɛyi miə nyifo Onanto eto Ubi? ³⁷ Lə minle mɔ Antɔ eto nnyifo buyifoo, nyale biamfo mɛ bɛnɔ. ³⁸ Fɛɛ lə nɛ mu

buyifoo, læ biamfo mɛ bɛnɔ tsyaa, ele bæ befo asa nnya meeyifo bɛnɔ, bæ læ bete læ bɛnɔ nnya kaso biə Anto əmə si læ mɛ, nya mintsya nsi nkpə læ wə.”

³⁹ Mfó tsyaa, besi bála bæ bæəmuə Yesu, fɛɛ usi óbɔ læ mə nti údu.

⁴⁰ Yesu esi úsu óyila Ketu Yordan úsu kaka Yohanes díyifo betidi ntu-fləsəfləsə eto lekpa tute, nya ótsyime mfó. ⁴¹ Betidi kpə əbə wə oflɔ nya bátɛyi bənkə, “Yohanes ményifo ayanisa saa óte. Fɛɛ lesa saa nə ótɛyi itsyi læ utidi əmfɔ əsuə eyifo sitinti.” ⁴² Nya betidi kpə læ mfó léfo wə bánɔ.

11

Lazaro Eto Ukpə.

¹ Osani utsyuə baakpo Lazaro wə dísiə læ umə wə baakpo Betania áno bufi. Wə ku wə bayimisiə inuə ba baakpo Maria ku Marta dísiə læ umə əmə. ² Maria əmfɔ ni nwə difi nnuəbi bo laanyi fififi ókpo Bonamute Yesu læ akpa nya úfi wə disɔ eto sɛwɔni ósi wə akpa nyamə. Wə oyimisani ni Lazaro wə lenɔ bufi bɔnlɛ bɔtɛyi mfo nɛ. ³ Wə bayimisiə bamfo átsyese Yesu kɛnyɛ bæ, “Bonamute, fə oyetsyuə lala áno bufi!”

⁴ Se Yesu léfo kɛnyɛ kamfoo, ótɛyi nkə, “Bufi bomfo enni bukpəmfi itə wə, bomu iyifo nnya əsuə buufi babesə Onanto eto diye kato, nya eyɛ læ nnya əsuə babesə Onanto eto Ubi tsya kato.” ⁵ Nyaa, Yesu ála Marta ku wə oyimisiə ku Lazaro eto asa tinti. ⁶ Fɛɛ se óno nkə óno bufi, usi óke mfó eyi ənuə okpe.

⁷ Nyamfo eto kamaa, ótɛyi wə bakasebi nkə, “Bitə læ businkli busu Yudea.”

⁸ Mfó nya wə bakasebi létɛyɛ wə nkə, “Oteasa, kayinkənə ete Yudafo díkabɛbɛ kusu bæ baakpo fə aba, nya fanlɛ bɔtɛyi fənkə busi boesu mfó?”

⁹ Yesu ətə mə mbuayɛ nkə, “Inni lefosi abombosɔɔ ənuə nkpe læ diyi eto kalekpakpa əsuə? Lə utsyuə læ bɔyɛ læ kalekpakpa əsuə, weentusə

itsyise ɔlɛ kawunsiə kamfo eto lekpasə bunyə. ¹⁰ Fɛɛ læ ketsyɛ ɔnlɛ bɔyɛɛ, wuutusə itsyise lekpasə əmbə itə wə.”

¹¹ Se Yesu létɛyi nyamfo ólosə, usi ótɛyi úkə nkə, “Bo oyetsyuə Lazaro læ selabe, nyaso ntɔ wə kasanklisə kɔ.”

¹² Se bakasebi bamə lenɔ nkoo, bátɛyi wə bənkə, “Bonamute, læ selabe onlabeɛ, nyalɛ yuuyuə wə.”

¹³ Fɛɛ Yesu wə læ bɔtɛyi nkə Lazaro ébukpə, fɛɛ wə bakasebi ébu bənkə selabe tinti ótɛyi utsyiko.

¹⁴ Nyaso Yesu ákpasə mə ótɛyi nkə, “Lazaro əkpə. ¹⁵ Fɛɛ læ mi esoo, ɛlɛkɛ itə bæ mánkɛ læ mfó fɛ úkpə, bæ læ befo bɛnɔ esoo. Nyaso bitə læ busu wə oflɔ mfó.”

¹⁶ Mfó nya Toma wə baakpo ɔfimfinyə létɛyi wə bakaseyimitsyuə bamə nkə, “Bitə læ bo tsya læ butəkəko Oteasa busu bæ læ busu bukpə ku wə!”

Yesu Ámansə Lazaro Eto Bayimi Lɛkɔ.

¹⁷ Lefe nə Yesu dísu údufə mfoo, óno nkə bɛbikə Lazaro diyi nale ni diyi nəmfó nɛ. ¹⁸ Idu læ Betania isu Yerusalem eyifo fe esunkpo ənuə seka. ¹⁹ Nyaso Yudafo kpə əbə mfó bæ bæəbə bamansə Maria ku Marta lɛkɔ se mə oyimisani díkpə eso.

²⁰ Se Marta lenɔ nkə Yesu læ bubəə, úsu nkə weesu otsyako wə, fɛɛ Maria ebu ɔkɛ læ diyo. ²¹ Marta átɛyi Yesu nkə, “Bonamute, læ nnya ete fake mfoo, eni mə oyimisani mənkpə! ²² Fɛɛ nnyi miə mɔmɔ kulaa tsyaa, lesa saa nə fɔɔtɔ Onantoo, wuutə fə ni.”

²³ Mfó Yesu létɛyi wə nkə, “Fə oyimisani ebotaka ubə nkpə.”

²⁴ Nya Marta létɛyi wə nkə, “Nyi miə wootaka ubə nkpə læ lefe nə bəkpənkpə lootaka læ Diyi Fɛfɛ əsuə.”

²⁵ Mfó Yesu létɛyi wə nkə, “Mɔ ni nwə lætə bəkpəkpə eto botaka kənyə ku businkli kəbə bəsiə læ nkpə nɛ. Utsyuə saa ke léfo mɛ óno, læ úkpə kulaa tsyaa, wuusə nkə.

26 Nya utsyuə saa ke nsi nkpə nya ófo me ónnɔ, embukpə kulefe. Afo nyamfo anɔ?"

27 Útə mbuayɛ nkə, "Ee, Bonamute. Mfo nnɔ miə fə ni Nwə Onanto Lékpɔ Ɔhile Utsyə, Onanto eto Ubi nwə bátɛyi bətsyə bə wuubə kawunsiə."

28 Se Marta letɛyi nyamfo ólosə, úsu ókpadi wə oyimisio Maria, nya ótɛyi wə buɛɛ nkə, "Oteasa əmə ebubə nya ɔnlɛ fə disi bɔtɔ." 29 Se Maria lenɔ nkoo, ótaka mlə nya úsu wə katsyakokɔ. 30 Lefe nəmfoo, Yesu méndufə tɔ umə kafo. Bomu usi únyə lə kaka Marta díbə otsyako wə mfó. 31 Se Yudafɔ ba nsi lə diyo lə Maria ɔflɔ banlɛ wə ləkɔ bomansə dínyə bə ótaka kplaa, mə tsya átaka bətəkəko Maria kama. Bébu bə kudi komə eti ɔntɔ lə usi usu uwi keku.

32 Se Maria dísu údufə kaka Yesu ńyə, óse akonki lə wə akɔ nya ótɛyi wə nkə, "Bonamute, lə nnya ete fáke mfoo, eni mɔ oyimisani mənkpə!"

33 Yesu ənyə kase Maria ku betidi ba dítkəkəko wə nlɛ nku. Ílə wə lə utu nya óla ɔwɔnɔ hūū. 34 Ɔtɔ mə nkə, "Sieti bíbikə wə?"

Bətə mbuayɛ bənkə, "Bonamute, bə lə əbə abe."

35 Mfóo, Yesu éwi keku.

36 Nya Yudafɔ bamə letɛyi bənkə, "Bebe kase ko óla wə!"

37 Fɛɛ mə bətsyuə átɛyi bənkə, "Ɔsini unemba ənəmi nya ɔnlɛ asa bunyə. Beso wəntə lə Lazaro lə ɔyɛ bukpə?"

Yesu Átakasə Lazaro Útsyiko Ɔkɔmə.

38 Isi ílə Yesu tinti, nya ónyi úsu kudi komə ɔflɔ. Kudi komə eyifo díbiə lə koba kafo nya bəfi leba bəti ko kɛnyɛ. 39 Yesu átɛyi mə nkə, "Bənyi leba nəmə lə kudi komə eto kɛnyɛ."

Mfó nya Lazaro əmə eto oyimisio Marta letɛyi Yesu nkə, "Bonamute, wuukanyi mɔmɔ, itsyise mmi ni diyi nale se bəbikə wə nɛ!"

40 Yesu átɛyi wə nkə, "Mántɛyi fə minkə lə áfo me ánɔ, ebunyə Onanto eto diyənde?"

41 Nyaso bányi leba nəmə lə kudi komə eto kɛnyɛ. Yesu ábesə ənəmi kato óbe nya ótɛyi nkə, "Nto, maaso fə ani, itsyise eetsyue mə koto lə nkpadi fə. 42 Nyi miə eetsyue mə koto lefe saa. Fɛɛ mba ńyə mfo eso minlɛ nyamfo bətsyɛ nko, bə lə bafɔ banɔ bə fə lékpe mə koto."

43 Se ótɛyi nyamfo nkoo, ófa bembembe nkə, "Lazaro, bɔ əbə!"

44 Nya ukpənkpə əmə lɛbɔ úbə ku kafia ka bəfi bəmini wə əsuə ku nka bəfi bəmini wə ənəmi.

Nya Yesu letɛyi mə nkə, "Beyankli we bikə biamə lə əsuə lə udu."

Yudafɔ Ákpe Disi Bə Baalo Yesu.

45 Lə nyamfo esoo, Yudafɔ ba díbə Maria ɔflɔ nya bənyə nnya Yesu díyifoo, eto bətsyuə kpə áfo wə bánɔ. 46 Fɛɛ mə bətsyuə édu bəsu Farisifɔ ɔflɔ nya bátɛyi mə lesa nə Yesu díyifo. 47 Nyaso Farisifɔ ku besumunyə ninə ákpe disi ku Yudafɔ eto batɔnkɔtɔnko nya bátɔ bətsyuə bənkə, "Be ele bə buyifo? Bebe ayanisa kpə nnya osani əmfo nlɛ buyifo kate! 48 Lə butə wə kusu ɔnlɛ nyamfo buyifo nkoo, utsyuə saa ebofo wə ɔnɔ. Nya Romafɔ luubə baba bo Disumuyo kenke kamə ku kusə komə tsya!"

49 Mfóo, mə nti eto nwə baakpɔ Kayafa, wə ni Usumunyə Ninə lɛlɛ nəmfoo, letɛyi mə nkə, "Ntsyə asakasɔnɔnɔ ləələ mi mmə! 50 Binyi tɔ biə elɛkɛ bə utidi ɔni kpə lə kusə komə eto disi enso bə kusə komə kenke eto betidi tsylɔ lee?"

51 Lə sitintii, wóantɛyi nyamfo ɛyɛ lə wə kosate eto nsusu əsuə. Bomu fe nwə ni Usumunyə Ninə itə lɛlɛ nəmfoo esoo, Onanto áyɛ lə wə əsuə útə nkə ɔtɛyi nyamfo, nnya ni katɛyikətsyə bə Yesu ebubə ukpə lə Yudafɔ kenke eto disi. 52 Inni bənkə lə ukpə lə kusə komə eto disi mate ete. Bomu bə ɛyɛ lə nnya əsuə, lə ɔsɔ Onanto eto bebi ba kenke dísensə bankpɔ lə kawunsiə eto akpɔ akpɔ nnya kenke lebo, beyifo bani.

⁵³ Lə nyaso ídu dinəmfo əsuə, Yudafo eto beninə bamə dítsyiko esu bəbəbə kase bomuə Yesu lə balo wə. ⁵⁴ Lə nyamfo esoo, Yesu ménsifo bəyε kafe mmə lə Yudafo nti. Bomu údu úsu úsiə lə uməbibi wə baakpo Efraim kaka lefi mfiminti. Mfó wonko wə bakasebi dísiə.

⁵⁵ Lefe nəmfoo, Yudafo eto Ukpə Ása Bo Jyila eto Diyi didife éboyo elo. Nya betidi kpə dítsyi kaso kamə eto akpəakpə bésu Yerusalem lə besu bəmuə əsuə beyifo əsuəfləflə eto lekpa nəmə fε lε diyididi nəmə lə leyo. ⁵⁶ Se bənyə lə Disumuyo nəməə, bákabəbε Yesu nya bákato bətsyuə bənkə, “Ntsyə bibu? Nyi miə wəmbəfo diyi nəmə kedikə bubə, lee ntsyə ini?” ⁵⁷ Lefe nəmfoo, besumunyə ninə ku Farisifo ébutə bote bə lə utsyuə yi kaka Yesu nkpee, lə ubə utə mə bote, lə besu bəmuə wə.

12

Maria Édiki Yesu Nnuəbi Lə Betania.

¹ Se ibu eyi akua lə bedi Ukpə Ása Bo Jyila eto Diyii, Yesu ésu Betania, kaka Lazaro wə Yesu létakasə utsyiko əkəmə ditsyi. ² Mfóo, banwa ditsyitsyosa bətə wə bə lə udi. Marta ni nwə ləwunsəko mə lə lesa nəmə kedikə. Lazaro tsya ake lə mba ku Yesu dídi lesa nəmə nti. ³ Mfó əmə nya Maria dífi nnuəbi bo laanyi fifi bəyifo bətsyiko lə nnya baakpo naadi əsuə, nya bofo koya tinti eto dituntu kplε tə úsu ókpo Yesu lə akpa. Nya úfi wə disí eto səwəni ósi wə akpa. Bənyi fifi bomə éyi diyo nəmə kenke.

⁴ Nya Yesu eto okasebi əni wə ni Yuda Iskariot, nwə luubə udu Yesu utə ləteyi nkə, ⁵ “Beso bántε nnuəbi bomfo sika flubia alofa ətsyə befi atabi nyamə bətə bakombo?” ⁶ Fεε inni lə kase Yuda dífi kətsyuə lə bakombo eto asa eso əteyi nyamfo nko. Bomu uyu uni. Wə əflə atabi eto otobe dítsyə, nya úkeyu atabi nyamə eto ətsyuə kələkə kətə əsuə.

⁷ Yesu átəyi nkə, “Beyani wə kpoo. Bitə lə uyifo lesa nə wofo buyifo kətsyə itə mə kəbikə. ⁸ Bakombo kpe lə mi əflə lefe saa. Fεε məo, məməoəkε lə mi əflə lefe saa.”

Yudafo Efi Nsusu Bua Lə Lazaro Əsuə.

⁹ Se Yudafo kpə lenə bə Yesu kpe lə Betania, bėti wə bésu mfó. Nya inni Yesu mate eso bésu mfó, bomu lə bənyə Lazaro wə Yesu létakasə utsyiko əkəmə tsya. ¹⁰ Lə nyaso besumunyə ninə átsya bəfi nsusu bə boolo wuntsya. ¹¹ Itsyise eyε lə Lazaro əsuə esoo, Yudafo kpə lə kesumu bəni kətənkə Yesu kama.

Yesu Ésu Údufə Yerusalem Ku Disuəyuə Kplε Fe Oka.

¹² Se kale dísiə, betidi eto ditsyukpa kplε nə díbə Ukpə Ása Bo Jyila eto diyisε nəmə kedikəo, áno bə Yesu lε Yerusalem bubə. ¹³ Nyaso bəfi katodi nya bésu bə baatsyako wə. Bákafa katəyi bənkə, “Hosiana! Atəsə itə Onanto! Bətəsə nwə nle bubə lə Bonamute eto diye əsuə!

Atəsə itə Israelfə eto Oka!”

¹⁴ Yesu ənyə əflimubi utsyuə nya úsiə lə wə fe kase bəwəni bákpe lə Awənisə Kenkε eto Kukue əsuə bənkə,

¹⁵ “Biante sikpi mi Sion eto umə eto betidi!

Nyə fə Oka nsi lə əflimubi əsuə ənlε bubə!”

¹⁶ Tutεε, wə bakasebi mánno nyamfo kaso. Fεε lefe nə Onanto díkatakasə Yesu utsyi əkəmə úbə ku dibuu, nya fε bákloma bə nnya bəwəni bákpe lə Awənisə Kenkε eto Kukue əsuə etsyi lə wə əsuə, nya nnya ni asa nyamfo kenke bəyifo bətə wə nε.

¹⁷ Betidi ba dínyə mfó fε Yesu lékpadi Lazaro útsyiko kudi kəfo lə əkəmə óboko nkprəə, ésu bətəyi lesa nə díbə mfó. ¹⁸ Nyamfo esoo, betidi kpə ésu bətsyako wə, itsyise bəno ayanisa nnya úyifo óte eso. ¹⁹ Mfó Farisifo bamə ləteyi mə bətsyuə bənkə, “Bebe, kulesa anle bələkε

kætə bo! Binyə biə kawunsiə kenke édu bésu bətəkəko wə!”

Yesu Áteyi Útsyá Nkə Wəəbə Bukpə.

²⁰ Grikifo bətsyuə tsya ake lə betidi ba dísu Disumuyo lə Yerusalem lə diyi nəmə kedikó nti. ²¹ Bésu Filipino wə dítsyi Betsaida lə Galilea ɔflo, nya báteyi wə bənkə, “Boanto, bola boə boənyə Yesu.” ²² Filipino ésu óteyi Andrea nya mə inuə bamə dídu bésu báteyi Yesu.

²³ Mfó nya Yesu ləteyi nkə, “Lefe nəmə eboyo bə babesə Utidi Eto Ubi əmə eto diye kato. ²⁴ Nlɛ mi bəteyi sitinti miə lə banto lentabi nəmə lə kaso dibuu, lentabi lɔni ete disi diudi. Fɛɛ lə dibuu, nya fɛ dionwɔ ebibi kpə nɛ. ²⁵ Utidi wə lela wə kosate eto nkprə, ebonyansə mu. Fɛɛ nwə dikisi wə kosate eto nkprə lə kawunsiə kamfoo, ebólɔ mu utsyá itə nkprə manlo. ²⁶ Utsyuə saa ke lela nkə weeyifo mə keyifoo, ele bə utəkəko mə, itə bə mə uyifoyofɔ əmə ebusiə lə kaka minsi. Nya utsyuə saa ke ni mə uyifoyifoo, mə Anto ebokpe wə dibu.

Yesu Édi Etiki Itsyi Lə Wə Ukpə Ísuə.

²⁷ “Mómɔɔ, ɛɛ mə bulə lə mə lekɔəsi. Fɛɛ be ko ele bə nteyi? Bəteyi ele bə nteyi minkə, ‘Nto, məntə lə kanyi kamfo eto okle lə kətəkə mə lə əsuə lee’? Owo lo! Fɛɛ nyamfo eso mímbə kawunsiə, bə lə nnyə kanyi kamfo eto okle nɛ. ²⁸ Nyaso Nto, tə lə babesə fə diye kato!”

Nya ɔkɔɛ ləbɔ utsyi kato nlɛ bəteyi nkə, “Mbóbesə ni kato koko. Nya nsi muuyifo nko.”

²⁹ Se betidi ba dińyə mfo ləbɔ ɔkɔɛ əməə, mə bətsyuə áteyi bənkə ɔsɔmi uni díkumi. Nya bətsyuə ləteyi bənkə, “Onanto eto ɔtɔnkpe utsyuə ni ləteyi wə lesaatsyuə.”

³⁰ Mfó Yesu ləteyi mə nkə, “Inni mə eso ɔkɔɛ əmfó ləbɔ, bomu mi eso.

³¹ “Mómɔ ni lefe nə Onanto lookponko kawunsiə kamfo eto betidi lekpo. Nya Onanto luutu kawunsiə kamfo eto əsuəalenyə lə wə seka əsuə. ³² Fɛɛ lə bətsyi mə lə kaso babesə kato, muunə betidi kenke mbokɔ mə ɔflo.” ³³ Lefe nə Yesu ləteyi nyamfoo, óte ukpə wə eto okle wəəbə bukprə.

³⁴ Mfó nya sitiditu siamə ləteyi nkə, “Bo kɔfi eto kukue ɛ bo bəteyi nkə, Utidi Wə Bákpo ɔhile Bətsyuə ebusiə nkprə isu manlo manlo. Nya ntsyə ibə fɛ fanlɛ bətɔyi fənkə boobesə Utidi Eto Ubi əmə kato? Owoe ni Utidi Eto Ubi əmə mfo?”

³⁵ Yesu ətə mə mbuayɛ nkə, “Diyənde nəmə si diɔkɛ lə mi nti itə lefe sɛkɛ ete. Se diyənde nəmə nsi nkpe mi lenti esoo, bɛyɛ bɛtɔ, bə lə kalɛ lə kayɛ mi bolo lə bidufə lə ketuntu əsuə. Itsyise nwə laayɛ lə ketuntuu, ante kaka ɔntɔ. ³⁶ Nyaso se lekpasə nkpe lə mi ntii, befo lekpasə nəmə bɛnɔ bə lə biyifo lekpasə eto betidi.”

Se Yesu ləteyi mə nyamfo ólosəə, údu lə mə ɔflo úsu ɔbiɔ.

Yudafɔ Ɛləkə Bate Bə Bámfo Yesu Banɔ.

³⁷ Ite bə Yesu éyifo ayanisa kpə lə mə ənəmi óte tsyaa, bámfo wə bánɔ.

³⁸ Fɛɛ nyamfo əbə itə nko, bə lə Onanto eto Unyeləkətidi Yesaya eto lesa nə óteyi utsyá lə ibə itə nko nkə, “Bonamute, owoe léfo ditiki nə bótɔyi ɔnɔ?”

Nya owoe Bonamute əmə díləkə wə əsuəale óte?”

³⁹ Lə nyamfó eso bámfo bofo kanɔ, itsyise Yesaya esi óteyi nkə,

⁴⁰ Onanto áteyi nkə,

“Mba mə ənəmi nya míninəsə mə, bə lə mə ənəmi lə ɛyɛ asa bunyə. Nya lə mə nsusu lə bɔyɛ asa kaso bɔnɔ.

Itə bəmbətsyi bawuninsə befi mə əsuə bətə mə, bə lə ntsyá mə bufi.”

⁴¹ Yesaya áteyi nyamfo itsyise úbunyə Yesu eto diyənde kokoko, nya údi etiki utsyi lə wə əsuə.

⁴² Fɛɛ ite nko tsyaa, Yudafo eto beninə kpə áfo Yesu banɔ. Fɛɛ lə Farisifo bamə eso baamfo etiki nyamfo budi kabɔsəə lekple betidi nɔ, bə lə bayɛ mə bola lə mə kat-syako eso. ⁴³ Baala bə baafɔ be-tidi eto atesə enso atesə nya ditsyi Onanto ɔflo.

⁴⁴ Nyaso Yesu édi etiki ófa bembembe óteyi nkə, “Utsyuə saa ke laafo mɛ kanɔɔ, inni mɔ mate ete ófo ónɔ. Bomu ófo nwə létsyese mɛ tsya ónɔ. ⁴⁵ Nya utsyuə saa ke ləənyə mɛɛ, əənyə nwə létsyese mɛ tsya. ⁴⁶ Mbə kawunsiə fe lekpasə, nya utsyuə saa ke léfo mɛ ɔnɔɔ, ensiembɔkɛ lə ketuntu əsuə bio.

⁴⁷ “Lə utsyuə aanɔ mɔ ditiki nya weentsyue ni koto, məmbolo wə dikpi, itsyise məmbə miə maalo kawunsiə eto betidi dikpi. Bomu mbə miə lə mmfo ntə mə. ⁴⁸ Utidi wə kee leni mɛ nya wammfo mɔ ditikii, kpe nwə lookponko wə lekpo. Etiki nya mindii, nya lookponko wə lekpo lə diyi fɛfɛ nəmə nɛ. ⁴⁹ Nyamfo eyifo sitinti itsyise mánteyi kulesa lə mɔ əsuəale əsuə. Bomu mɔ Anto wə létsyese mɛɛ, léte mɛ lesa nə ele bə nteyi ku kase ele bə nteyi ni. ⁵⁰ Nya nnyi miə wə kɔfi komə əətə nkpə manlo. Nyaso lesa nə kee mɛnteyii, ni ni lesa nə Anto əmə ləteyi mɛ nkə nteyi nɛ.”

13

Yesu Əflə Wə Bakasebi Eto Akpa.

¹ Ibu diyi lɔni fɛ lə bedi Ukpə Ása Bo Jyila eto diyisɛɛ nəmə. Yesu áte nkə wə lefe éboyo bə udu lə kawunsiə kamfo usu wə Anto ɔflo. Úkala mba ni wə bale lə kawunsiə mfo, nya óla mə sitinti isu ese taa kalosəko.

² Yesu ku wə bakasebi akɛ lə lesakediko ku ditsyitsyo nəmfó. Olo əmə ébusu údufə lə Yuda wə ni Simon Iskariot eto ubi eto nsusu nkə lə udi wə okpe lə udu Yesu utə wə balo. ³ Yesu áte nkə wə Anto éfi əsuəale saa útə wə lə lesa saa əsuə. Uyi nkə útsyi Onanto ɔflo nya usinkli ɔntɔ lə Onanto ɔflo. ⁴ Nyaso

ótaka lə lesakediko kamə nya úləkə wə awubunte kplɛ nnya kato útsyə nya úfi sebo ótsyase lə nkɛ. ⁵ Úkuti ntu ókpo lə ɔkpe kplɛ utsyuə kafa nya útsyiko wə bakasebi bamə eto akpa buflə, ákasi nnya ku sebo sia ótsyasə lə nkɛ. ⁶ Se éyo Simon Petro əsuə, ótɔ Yesu nkə, “Bonamute, buflə fəəbə mɛ akpa lee?”

⁷ Yesu ətə wə mbuayɛ nkə, “Amannɔ tɔ lesa nə minlə buyifo mfo eto kasɔ, fɛɛ kamaa, əbɔnɔ nnya kasɔ.”

⁸ Simon Petro ətə mbuayɛ nkə, “Kulefe! Məmbutə kusu miə lə əflə mɔ akpa kulefe.”

Mfó nya Yesu ləteyi wə nkə, “Lə məmflə fə akpa, nyalɛ ensiembuyə kediko lə mɛ.”

⁹ Simon Petro áteyi wə nkə, “Bonamute, nyalɛ məmflə mɔ akpa mate, bomu flə mɔ ani ku mɔ disi tsya!”

¹⁰ Yesu ətə wə mbuayɛ nkə, “Utsyuə saa ke dikəflə ntuu, ole. Nya weensihiə bə uflə wə əsuə bio, nnya lehiə ete ni bə uflə akpa. Itsyise wə kalebe saa ebole koko. Mi əsuə ébole, fɛɛ inni mible.” ¹¹ Yesu fe úyi nwə ləəbə wə bokpe lə ani, nyaso óteyi nkə, “Inni mible kenke lele.”

¹² Se Yesu díflə mə akpa ólosəə, úsinkli úfi wə awu ókpe, nya úsinkli úsu úsiə lə kasɔ lə kediko kamə. Mfó nya ótɔ wə bakasebi bamə nkə, “Bɛnɔ lesa nə mínyifo mi mfo eto kasɔ? ¹³ Biakpadi mɛ biə Oteasa ku Onamute, nya əflə bə bekpadi mɛ nko. Itsyise wə mini nɛ. ¹⁴ Mɔ, nwə ni mi Onamute ku Oteasa ébuflə mi akpa. Lə nko inii, ele bə mi tsya flə mi bətsyuə eto akpa. ¹⁵ Ditsyəbi dini mínyifo mínte mi, bə mi tsya lə biyifo fe kase mínyifo mínte mi. ¹⁶ Nlɛ mi bəteyi sitinti miə uyifoyifo mamɔ oso wə Onamute. Nko ke ini bə ɔtɔyɛ mamɔ onso nwə lékpe wə kɔtɔ. ¹⁷ Se binyi sitinti siamfo esoo, Onanto ebokpo mi atsyɔ lə beyɛ lə sitintisu əsuə biyifo asa!

¹⁸ “Inni mible eto etiki minlə bəteyi mfo. Nyi mba mínləkə lə mi

nti. Fɛɛ ele bə Awɔnisa Kenkɛ eto Kukue eto etiki bə itə fe kase bawɔni nnya bətsyə, 'Utidi wə lékpe kɔni lə ɔkpe ɔni ku mɛ búdi lesaa, wə ni nwə létaka únyə lə mɛ əsuə nɛ.'

19 "Nlɛ mi nyamfo bɔtɛyi katɔnsɛ fɛ lə ibə ibə, bə lə ibə ibə nko sitintii, biofo bɛnɔ biə Mɔ ni Nwə Mini. 20 Sitinti ini minlɛ mi bɔtɛyi minkə, utsyuə saa ke lefo utidi wə míntsyeseɛ, mɔ ófo. Nya utsyuə saa ke léfo mɛɛ, nwə létsyese mɛ uni ófo."

Yesu Átɛyi Nwə Luudu Wə Utə Útsyə.

21 Se Yesu létɛyi etiki nyamfo ólosəə, ilə wə tinti lə lɛkɔɛsi. Nya ótɛyi ókpasə nkə, "Sitinti minlɛ mi bɔtɛyi mi nkə, mi nti eto ɔni ebudu mɛ utə."

22 Mfó nya Yesu eto bakasebi bamə dítsyi bawuninsə bábe mə bətsyuə eto ənəmi itsyise íyifo mə yaa, nya bántɛ mə nti eto nwə Yesu nlɛ. 23 Bakasebi bamə eto ɔni wə Yesu laala tintii, əsiə ɔfi Yesu. 24 Lə nyaso Simon Petro áma ənəmi ókpe okasebi əmə, ótɛyi wə nkə, "Tɔ wə futsyə ɔnlɛ."

25 Nyaso wuntsya étsyue kenye lə Yesu ɔflɔ nya ótɔ wə buɛ nkə, "Bonamute, owoe ni futsyə?"

26 Mfó nya Yesu díttə mbuayɛ nkə, "Utidi wə muubudi lesa nto kutu ntəə, wə uni nɛ." Lə nyaso Yesu ébudi lesa sɛkɛ úfi óto kutu nya úfi útə Yuda wə ni Simon Iskariot eto ubi. 27 Kase Yuda lefo lesa nəmə koo, Obonsam ko dídufə wə lə əsuə.

Mfó nya Yesu létɛyi wə nkə, "Kɔsɛ mlə lə eyifo lesa nə faala fə eeyifo."

28 Fɛɛ bafɛfɛ ba nsi lə lesakedikɔ mfó mánnɔ kasɔ lesa nə eso Yesu létɛyi Yuda nko. 29 Mə bətsyuə ébu bə se ini Yuda díkalɛ mə otabitobe esoo, bɔtɛyi Yesu nlɛ wə nkə usu oya bikə bia boohiã itə mə diyisɛɛ nəmə eto budi oboko lee usu utə bakombo lesatsyuə.

30 Nya se Yuda léfo lesa nəmə koo, ete óbɔ údu. Kətsyə tsya idi lefe nəmfo.

Yesu Ètə Wə Bakasebi Kɔfi Fɔfɔ.

31 Se Yuda dídu eto kamaa, Yesu átɛyi nkə, "Mɔmɔɔ, bábesə Utidi Eto Ubi əmə eto diyɛ kato. Nya ɛyɛ lə wə əsuəə, bábesə Onanto eto diyɛ kato. 32 Lə bábesə Onanto eto diyɛ kato ɛyɛ lə Utidi Eto Ubi əmə əsuəə, nyalɛ Onanto ebuləkə Utidi Eto Ubi eto diyənde nə əsuə onkpe ote. Nya wuuyifo nkomə mɔmɔ mfofi.

33 "Mɔ bebi, mensiembusiə lə mi ɔflɔ ɛklɛ bio. Biɔbɛbɛ mɛ, fɛɛ nlɛ mi bɔtɛyi mɔmɔ fe kase míntɛyi Yudafo eto beninə léfɛɛ miə, 'Kaka mintɔɔ, biembofo mfó bubə.'

34 "Nya mɔmɔɔ, nlɛ mi kɔfi fɔfɔ butə. Bela mi bətsyuə! Kase minla mii, mi tsya la mi bətsyuə nko ke. 35 Lə bela bətsyuəə, betidi ba tã ebɔyɛ lə nnya əsuə bate bə mɔ bakasebi bini."

Yesu Átɛyi Nkə Petro Èbɔni Wə.

36 Simon Petro áttɔ wə nkə, "Bonamute, se fantɔ?"

Yesu əttə wə mbuayɛ nkə, "Kaka mintɔɔ, embofo mɛ butəkəkɔ keso mɔmɔ. Fɛɛ kamaa, ebutəkəkɔ mɛ əbə mfó."

37 Petro áttɔ wə nkə, "Bonamute, beso məmbofo fə butəkəkɔ mɔmɔ keso? Muukpə lə fə disɪ faa!"

38 Mfó Yesu əttə wə mbuayɛ nkə, "Ebofo bukpə sitinti lə mɔ disɪ fɛ? Sitinti, nlɛ fə bɔtɛyi miə, fɛ ukusɛ luutə kenyeɛ, əbɔni mɛ sitsyə, fə enyi mɛ kon."

14

Yesu Ákpe Wə Bakasebi Nkɛ Ale.

1 Yesu átɛyi mə nkə, "Biəntə lə ilə mi lə lɛkɔɛsi. Fe kase béfo Onanto bɛnɔɔ, befo míntsyə bɛnɔ. 2 Lə mɔ Anto eto diyoo, nsiəkɔ kpə kpe. Ntɔ lə nsu nlɔ nsiəkɔ ntsyə mi. Nya məmbɔtɛyi mi nko, lenni nko ini. 3 Nya lə nsu nlɔ nsiəkɔ ntsyə ntə mi nlosəə, muusinkli mbə nkpa mi nsuko mɔ ɔflɔ, itə bə kaka minkpɛɛ, lə mi tsya lə bisɪə mfó. 4 Biyi kusu ko ntɔ lə kaka mintɔ."

Yesu Ni Kusu Tinti Ko Èsuə Baayɛ Keso Onanto ɔflɔ.

⁵ Toma áteyi wə nkə, “Bonamute, bunyi kaka fantə. Nya ntsyə buuyifo bote kusu ko bəyε bubə fə aflə?”

⁶ Yesu ətə wə mbuayε nkə, “Mə ni kusu komə, sitinti siamə ku nkpə bomə. Kuutsyuə saa embubə Anto əmə aflə lə woanyε lə mε əsuə.”

⁷ Yesu áteyi mə nkə, “Məmə əmə bimfi biinyi mεε, bíote mə Anto əmə tsya. Nya idu məmə entə, bifi biyi wə nya bíkənyə wə tsya.”

⁸ Filipino áteyi wə nkə, “Bonamute, te bo Anto əmə ete imi bo.”

⁹ Yesu áteyi wə nkə, “Filipo, kokooko əmə minkpe mi lə aflə, ete binyi mε tə? Nwə ke díkənyə mεε, ənyə mə Anto əmə tsya nε. Ntsyə eso fanlε bəteyi fənkə, “Te bo Anto əmə’? ¹⁰ Filipino, nyalε ámamfo ántə fə nkpe lə Anto əmə əsuə nya wuntsya nkpe lə mε? Etiki nnya mínteyi mii, mentsyi mə kosate aflə. Anto wə nkpe lə mεε, leeyifo wə kosate eto keyifo. ¹¹ Befo mε bεntə lə nteyi mi minkə, nkpe lə Anto əmə əsuə, nya wuntsya nkpe lə mε. Lə biamfo bεntə, befo bεntə lə ayanisa nnya meeyifo mate eso. ¹² Nlε mi bəteyi sitinti minkə, nwə ke léfo mε óntə, ebuyifo asa nnya meeyifo. Sitinti, wuuyifo asa nnya nso nko kulaa tsya, itsyise ntə lə mə Anto əmə aflə. ¹³ Nya muuyifo lesa saa nə ke bεtə lə mə diye əsuə ntə mi, bə lə babesə Anto əmə eto diye kato eyε lə Ubi əmə əsuə. ¹⁴ Lə bεtə lesa saa lə mə diye əsuə, muuyifo ni ntə mi.”

Yesu Áteyi Wə Bakasebi Nkə Wu-utə Mə Ləwəntə Kenkε.

¹⁵ Yesu esi óteyi nkə, “Lə biala mεε, biutsyue mə afi koto. ¹⁶ Məntə Anto əmə lə utə mi Đwunsəkotsyuə bamba wə luusiə ko mi lefe saa. ¹⁷ Wə ni Ləwəntə nə ləələkə sitinti lə Onanto əsuə kate. Fεε kawunsiə eto betidi əmbofo wə bunyε fε lə besu bətsyε wə lekpo. Fεε mii, biyi Ləwəntə nəmə itsyise usi ko mi nya onkpe lə mi əsuə.

¹⁸ “Lε ndu lə mi aflə, memo-onyani mi mate ntsyə fe bakəbebi.

Bomu muusinkli mbə mi aflə. ¹⁹ Lə lefe kliminti əsuə, kawunsiə eto betidi ensiembunyə mε. Fεε mi ebunyə mε. Nya se minsi nkpə esoo, mi tsya ebusiə nkpə. ²⁰ Lə lefe nəmfóo, biunyə bitsyε lekpo biə nkpe lə Anto əmə əsuə, nya mi tsya nkpe lə mε, fe kase mintsya nkpe lə mi əsuə.

²¹ “Utsyuə saa wə laafo mə afi nya woeyifo lə nnya əsuə, wə ni nwə laala mε nε. Mə Anto ebola nwə laala mε. Nya mintsya loola wə nya muuləkə mə əsuə nte wə.”

²² Nya Yuda, wə lenni Iskariot, létə Yesu nkə, “Bonamute, ntsyə fε ini bo mate ete fuuləkə əsuə ate, nya fəmbuləkə əsuə ate kawunsiə eto betidi?”

²³ Mfó nya Yesu díte wə mbuayε nkə, “Utsyuə saa ke laala mεε, wu-utsyue ditiki nə maate koto, nya mə Anto loola wə. Nya mə ku mə Anto əmə luubə bəntə wə, busiə wə lə aflə. ²⁴ Utsyuə saa ke laanla mεε, entsyue mə asatete koto. Nya asatete nnya bíkanə, enni mə kosate eto ale. Bomu mə Anto wə létsyese mε eto ale ini.

²⁵ “Mbəteyi mi nyamfo kenke lə lefe minsi minkpe mi lə aflə. ²⁶ Ləwəntə Kenkε nə ni Đwunsəkotsyuə wə Onanto loot-syese lə mə diye əsuə, ebote mi lesa saa nya woorklomasə mi lesa saa nə mínteyi mi.

²⁷ “Diyuə lə disiəko mi. Nya mə diyuə mimfi minlε mi butə. Inni lə kase kawunsiə eto betidi ləətə. Biəntə lə ilə mi lə lekəsi. Nya biantε sikpi. ²⁸ Bεntə se mínteyi mi miə, ‘Nlε budu lə mi aflə, nya muusinkli mbə mi aflə.’ Lə nnya ete biala mεε, eni biunyə disuəyua bə ndu ntə lə Anto əmə aflə. Itsyise əmə oso mε. ²⁹ Mbəteyi mi nyamfo məmə fε lə ibə ibə, bə lə ibə ibə itə, lə befo bεntə. ³⁰ Mensiembfofo mi etiki budinko kaklε itsyise kawunsiə kamfo eto oka lε bubə. Umbə əsuəale lə mε əsuə. ³¹ Fεε ele bə kawunsiə te nkə maala Anto əmə, nyaso meeyifo lə kase óteyi mε nkə nyifo.

“Məmə, bibə lə budu mfo.”

15

Yesu Ni Kuidiyi Tinti Komæ.

¹ “Mɔ ni kuidiyi tinti komæ, nya mɔ Anto ni kuidiyi komæ eto ɔkuemfo æmæ. ² Waala mɔ kalɛ ka laannwɔ kælækæ læ mɛ æsuæ nya nka laanwɔ ebibii, waalo ke æsuæ læ kase ufiebi loɔsɔ okpo ke bæ læ kafo bɔnwɔ kukɔnɔ. ³ Mimii, bɔlo mi æsuæ bətsyæ koko tsya, eyɛ læ asa nnya mɔntɛ mi eso. ⁴ Bɛkɔ læ mɛ læ mintsya læ nyifo lɔni ku mi. Kuyi eto ɔlɛ æmbofo bɔnwɔ læ wə mate æsuæ, wofo bɔnwɔ læ ɔlɛ æmæ akɔ læ kuyi komæ æsuæ. Nko ke biembofo ebibi bɔnwɔ læ biankɔ læ mɛ æsuæ nɛ.

⁵ “Mɔ ni kuidiyi komæ nɛ, nya mi ni ko kalɛ. Utidi wə ke lɛkɔ læ mɛɛ, nya mintsya lɛkɔ ku wə, ebɔnwɔ ebibi kpæ. Itsyise biembofo kulesa buyifo læ mimbə læ mi. ⁶ Futsyæ ke dimankɔ ku mɛɛ, booto wə bakpe fe uyilɛ nya wookoe ofiani ɔtoni. Baakpa kalɛ kamfo eto okle kətsyæ ditsyu kakpe læ ute katonsæ. ⁷ Læ biyifo lɔni ku mɛ nya mɔ etiki tsya nkpe læ mii, bɛtɔ lesa saa nə ke lefe itə mi, ete biofo ni. ⁸ Mɔ Anto eto diyənde ni bæ læ bɔnwɔ ebibi kpæ, nya eyɛ læ nyamfo æsuæ, nnya yuulækæ ete bæ biyifo mɔ bakasebi nɛ. ⁹ Maala mi fe kase mɔ Anto laala mɛ. Nyaso bitə læ mɔ lelabi læ lɛkɛ mi læ æsuæ. ¹⁰ Læ bitsyue mɔ afi kotoo, mɔ lelabi itə mi ebɔkɔ læ mi fe kase mintsya leetsyue mɔ Anto koto, nya mintsyime læ wə lelabi æsuæ lefe saa.

¹¹ “Nlɛ mi asa nyamfo bɔtɛyi bæ læ disuəyua nə nkpe læ mɛɛ, læ lɛkɛ mi tsya læ æsuæ lɛflo. ¹² Kɔfi ko minlɛ mi butə ni nkə bela bətsyua fe kase maala mi. ¹³ Lelabi nə utidi lofo bufi kətə wə bayetsyua enso kenke ni bənkə læ ufi wə nkpe utə læ mə disi. ¹⁴ Læ biyifo læ mɔ afi æsuæ, ete bæ biyifo mɔ bayetsyua. ¹⁵ Mensiembokpo mi miə mɔ beyifoyifo mɔmɔ, itsyise nwə leeyifo utidi bamba eto keyifo aante asa nnya wə onamute leeyifo. Bomu maakpo mi miə mɔ bayetsyua. Itsyise asa nnya

kenke mɔnɔ mintsyiko mɔ Anto ɔflo, mbɔtɛyi mi nnya. ¹⁶ Inni mi dɔkəlækæ mɛ. Bomu mɔ dɔlækæ mi. Nya nlækæ mi miə læ bisu bɔnwɔ ebibi kpæ, nya ebibi nnya bɔnwɔ, læ itsyæ lefe saa. Itə bæ lesa saa nə biɔtɔ Anto læ mɔ diyə æsuæ, wuutə mi ni. ¹⁷ Læ nyaso kɔfi ko minlɛ mi butə ni nkə bela mi bətsyua.”

Kawunsia Eto Betidi Eekisi Yesu Eto Bakasebi.

¹⁸ Yesu ɛsukosə nkə, “Læ kawunsia eto betidi eekisi mii, betɛ biə mɔ baka bukisi nko. ¹⁹ Læ kawunsia kamfo eto betidi binii, eni boola mi fe mə ke. Fɛɛ nlækæ mi ntsyiko kawunsia kamfo eto betidi nti nyaso binsini mə bale. Nyamfo eso beekisi mi nɛ. ²⁰ Bekloma ditiki nə mɔntɛyi mi minkə, ‘Ndomunyə saa ammo kaso wə onamute.’ Læ betidi ənyə mɛ læ æsuæ, betɛ biə boonyə mi tsya læ æsuæ. Læ bətsyue mɔ etiki kotoo, bootsyue mi ale tsya koto. ²¹ Fɛɛ booyifo mi nyamfo kenke læ mɔ disi eso, itsyise benyi futsyæ létsyese mɛ. ²² Læ nnya ete məmbə ntɛyi mə kulesaa, eni bəmbolo mə lebuə yifoyifo eto dikpi. Fɛɛ mɔmɔ, bəyifo lebuə nya taflatsyɛ saa ensibə booto bæ bante. ²³ Utsyua saa wə leekisi mɛɛ, eekisi mɔ Anto tsya. ²⁴ Læ nnya ete mɛnyifo keyifo ka kuutsyua saa dɔmɛnyifo tɔ ɔnyə læ mə ntii, eni bəmbolo mə lebuə yifoyifo eto dikpi. Fɛɛ bənyə asa nnya mɔnyifo, tsyaa balɛ mɔ ku mɔ Anto kenke bukisi. ²⁵ Ele bæ nyamfo bæ itə nko bæ lesa nə bawɔni bəkpe læ mə kɔfi eto kukue æsuæ, læ ibə itə nko bæ, ‘Bukisi bimba ete bəkisi mɛ.’

²⁶ “Læ nyasoo, mootsyese mi Lɛwɔnɔ Kenkɛ nə ni ɔwunsəkotsyua itsyi læ Onanto ɔflo. Wə luulækə sitinti læ Onanto æsuə ote. Lefe nə utsyi Anto æmæ ɔflo ubə, wuudi adansia læ mɛ æsuə utə mi. ²⁷ Mi tsya badansie biudi bitə mɛ, itsyise bekpe læ mɔ ɔflo idu taa kaso ketsyikokɔ ke.

16

¹ “Ntɛyi mi etiki nyamfo kenke bæ læ betidi læ bayɛ butə læ ani læ elo mi

læ mi bofokano əsuə. ² Booləkə mi læ mə nti læ katsyakɔ, nya lefe ebubə nə læ utsyuə læ mi bolo tsyaa, wuubu nkə ɔlɛ Onanto busumu læ nnya əsuə. ³ Betidi ebuyifo mi nyamfo eto okle, itsyise benyi mə nye Anto əmə tsya. ⁴ Bomu mbətəyi mi nyamfo ntənsə bə læ lefe nəmə áyo bə beyifo nnya nkoo, læ bekloma biə ntəyi mi nnya nko.

“Mántəyi mi nyamfo læ kasɔ ket-syikokɔ itsyise nkɛ mi læ ɔflo lefe nəmfo. ⁵ Fɛ məmɔɔ, ntɔ læ nwə létsyese mə ɔflo. Fɛɛ mi kuutsyuə saa anlɛ mə bɔtɔ nkə sieti mintɔ. ⁶ Nya se mintəyi mi nyamfo, mi ketu eyi ku nkuenlo. ⁷ Fɛɛ nɛ mi bətəyi sitinti minkə, elɛkɛ itə mi bə ndu læ mi ɔflo. Itsyise læ men-suu, ɔwunsəkotsyuə əmə embubə mi ɔflo. Fɛɛ læ nsuu, mootsyese wə mi. ⁸ Nya læ ubəə, wuuləkə ote kawunsiə eto betidi ekpa wue bate bə banya kusu læ lesa nə ni lebua ku lesa nə ni kasɛɛ yifoyifo ku lesa nə ni Onanto eto lekpo kpokpo. ⁹ Bembote lesa nə ni lebua itsyise bəmfo mə bánɔ eso. ¹⁰ Nya boonyə bətsyə lekpo se banyɛ læ kusu sɛɛ komə əsuə, itsyise ntɔ læ Anto əmə ɔflo nya biensiembunyə mə bio. ¹¹ Nya bebote lesa nə ni lekpo kpokpo itsyise Onanto ébolo kawunsiə kamfo eto əsuəalenyə əmə dikpi koko.

¹² “Asa kpə si ekpe nnya ele bə ntəyi mi. Fɛɛ yooso mi butsyi məmɔ. ¹³ Fɛɛ lefe nə Lɛwɔnɔ nə lələkə sitinti læ Onanto əsuə kate əbəə, diutə bete sitinti siamə kenke itsyi læ Onanto ɔflo. Nya wəəmbətəyi kulesa læ wə əsuəale əsuə. Bomu wɔtəyi mi lesa nə waanɔ ku nnya ləəbə bubə. ¹⁴ Wuutə babesə mə diye kato itsyise wuuləkə lesa nə ófo utsyiko mə ɔflo ote mi. ¹⁵ Lesa saa nə ni Anto əmə eto lelee, eyifo mə lele. Nyaso míntəyi mi minkə Lɛwɔnɔ nəmə ebufi lesa nə mintə wə ubə ote mi.”

Bakasebi Bamə Eto Nkuenlo Ebofiani Disuəyuə.

¹⁶ Yesu esi ótəyi nkə, “Ibu sɛkɛ biensiembunyə mə bio, nya læ lefe sɛkɛ kama bisi biunyə mə.”

¹⁷ Mfó nya wə bakasebi bətsyuə lɛtɔ mə bətsyuə bənkə, “Nya ótəyi mfo eto kasɔ nkɔpə? ɔtəyi bo nkə, Ibu sɛkɛ boensi embunyə wə bio. Nya sɛkɛ tsya læ nnya kamaa, busi buunyə wə. Nya usi ótəyi bo tsya nkə, ‘Itsyise ntɔ læ Anto əmə ɔflo.’

¹⁸ Nnya ótəyi nkə, ‘Ibu sɛkɛ,’ eto kasɔ ni bɛ? Bóannɔ lesa nə ɔnlɛ bətəyi eto kasɔ!”

¹⁹ Yesu áte nkə etiki ətsyuə kpe bála læ batɔ wə. Nyaso ótəyi mə nkə, “Ntəyi minkə ibu sɛkɛ bi-ensi embunyə mə bio, nya sɛkɛ læ nnya kamaa, bisi biunyə mə bio. Etiki nyamfo bɛnlɛ bɔlɛ kabe læ mi bətsyuə nti lee? ²⁰ Sitinti minlɛ mi bətəyi minkə biuwi kaminsəku, biləkə binəntu. Fɛɛ kawunsiə eto betidi luunyə disuəyuə. Nya mii, nkuenlo ebumuə mi, fɛɛ mi nkuenlo bomə ebofiani disuəyuə. ²¹ Lə usio labɛ kolee, woakɛ læ bulə əsuə it-syise ɔlɛ kanyi bunyə. Fɛɛ læ ólɛ ubi əmə ólosəə, woata kanyi ka únyə əsuə, itsyise wəənyə disuəyuə nkə ólɛ ubi ókpe læ kawunsiə. ²² Nko seka inte itə mi tsya nɛ. Məməɔ, bekpe læ nkuenlo əsuə. Fɛɛ muunyə mi bio. Nya disuəyuə luuyi mi akɔəsi kenke, disuəyuə nə eto okle kuutsyuə saa ləmbɔfo bofo ketsyiko mi ani kulefe.

²³ “Lə diyi nəmə ayoo, biembɔtɔ mə kulesa. Itsyise nɛ mi bətəyi sitinti miə lesa nə ke biɔtɔ mə Anto læ mə diye əsuəə, wuufi ni utə mi. ²⁴ Ibə esɛ məməɔ, bíantɔ tɔ kulesa læ mə diye əsuə. Bɛtɔ ete læ utə mi læ mi disuəyuə læ lɛflo lelo.

²⁵ “Ndi mi etiki ɛyɛ læ akpa əsuə. Fɛɛ lefe ebubə nə mensiembudi mi etiki nyenko læ akpa əsuə. Bomu muudi mi etiki wuee itsyi læ Anto əmə əsuə. ²⁶ Lə lefe nəmə ayoo, bɛtɔ wə asa læ mə diye əsuə. Minlɛ bətəyi miə məɔ, məɔtɔ nte mi. ²⁷ Itsyise Anto əmə kosate aala mi. Waala mi itsyise mi tsya aala

mε, nya béfo bεnɔ biə Onanto ɔflo mintsyi mímbə. ²⁸ Sitintii, Anto əmə ɔflo mintsyi mímbə kawunsiə, nya mɔmɔ nsi nle budu læ kawunsiə kesu Anto əmə ɔflo.”

²⁹ Nya wə bakasebi læteyi wə nkə, “Mɔmɔ, efe alɛ etiki budi kakpasə wuee, insini læ akpa əsuə. ³⁰ Mfe ko bote boə eyi lesa saa, nya yensife bə kuutsyuə saa si ɔtɔ fə etiki eto kasɔ. Nyamfo mate ətə bofo bɔnɔ boə Onanto ɔflo fétsyi.”

³¹ Mfó Yesu lætɔ mə nkə, “Mɔmɔ alɛ befo bεnɔ? ³² Lefe læ bubə, nya díubə tsya lélo nə boosensə mi nya utsyuə saa luusu wə umə beyani mɔ mate bitsyə. Fɛɛ læ sitintii, yembuyifo mɔ mate. Itsyise Anto əmə si ko mε. ³³ Nteyi mi nyamfo læ binyə diyuə se biyifo lɔni ku mε eso. Kawunsiə eto betidi ebutə binyə kanyi. Fɛɛ bińyə kekleke! Itsyise mbutəkə kawunsiə kamfo kato!”

17

Yesu Áto Ola.

¹ Se Yesu læteyi mə nyamfo ólosə, óbesə ənəmi kato nya óteyi nkə, “Nto, lefe nəmə éboyo. Besə fə Ubi eto diye kato bə læ fə Ubi tsya læ obesə fə diye kato. ² Itsyise éfi əsuəale kenke ətə wə læ kawunsiə eto betidi kenke əsuə bə mba kenke féfi fətə wə, læ utə mə nkpə manlo. ³ Nya nkpə manlo ni bə læ betidi læ bate fə, fə nwə hã mate ni Onanto kosate əmə nya læ bate Yesu Kristo wə fátsyese. ⁴ Mbesə fə diye kato nte læ betidi nti. Nya mínyifo keyifo ka fákpe mε læ kɔni fə nyifo læ kawunsiə mínlosə. ⁵ Mɔmɔ, Nto, besə fə Ubi eto diyənde kato læ fə ənəmi, diyənde nə əsuə mínke ku fə fε béyifo kawunsiə.

Yesu Áto Ola Lə Wə Bakasebi Eto Disi.

⁶ “Ntə miə mba fələkə fətə mε læ kawunsiə eto betidi ntii, te fə. Fə bale beni nya féfi mə fətə mε nya bétsyue fə ditiki koto. ⁷ Nya mɔmɔ, beyi bə lesa saa nə féfi fətə mε, etsyi fə ɔflo. ⁸ Mfi kenye ka fətə

mε fə nsu nteyi mə nsuko mə nya báfo ke. Nya beyi sitinti bə fə ɔflo mintsyi, nya fə ni nwə létsyese mε. ⁹ Nle ola boto læ mə disi, minle ola boto læ kawunsiə eto betidi kenke eto disi. Bomu læ mba féfi fətə mε eto disi, itsyise fə kosate eto bale beni.

¹⁰ “Mba kenke ni mɔ bale eyifo fə bale, nko ke fə bale tsya diyifo mɔ bale nε. Nya mɔ diyənde lébe kato eye læ mə əsuə. ¹¹ Mɔmɔ, nle fə ɔflo bubə. Minsibə læ kawunsiə mfo. Fɛɛ mə, besi bakpe læ ke. Anto Kenke, fə kosate fi fə diye eto əsuəale nnya fətə mε abe mə bə læ beyifo bani fe kase bo ku fə diyifo bani. ¹² Lefe nə mínke læ mə ɔflo, nle mə wεkεkεkεkε nya mínse mə eye læ diye nə fətə mε əsuə. Nse mə, itə bə kuutsyuə saa mánnya læ mə nti, enso utidi wə ele bə onya kokooko, bə læ nnya báwɔni bákpe læ Awɔnisa Kenke eto Kukue əsuə læ ibə itə.

¹³ “Nya mɔmɔ, nle fə ɔflo bubə. Nteyi nyamfo læ kawunsiə bə læ mə tsya læ beyi kenke læ mə akɔəsi ku mɔ disuəyuə nə minle bunyə. ¹⁴ Mbe fə ditiki nəmə letsya ntə mə, nya benni kawunsiə kamə eto bale fe kase mintsya lenni kawunsiə kamfo eto ole ke. Lə nyasoo, kawunsiə kamə eekisi mə.

¹⁵ “Minle bɔtɔ miə ləkə mə læ kawunsiə kamə. Bomu nle bɔtɔ miə læ ase mə, ələkə mə etsyiko Obuale əmə eto ani. ¹⁶ Fe kase minni kawunsiə kamfo eto olee, nko ke mə tsya lenni kawunsiə kamfo eto bale nε. ¹⁷ Yifo mə kenke læ sitinti siamə əsuə, itsyise fə ditiki nəmə eyifo sitinti. ¹⁸ Ntsyese mə kawunsiə fe kase fintsya létsyese mε kawunsiə seka. ¹⁹ Lə mə esoo, nyifo mɔ əsuə kenke ntə fə, bə læ mə tsya læ beyifo kenke læ sitinti siamə əsuə.

Yesu Áto Ola Lə Bafokanɔfo Kenke Eto Disi.

²⁰ “Minle nyamfo bɔtɔ kətə mə mate, bomu nle bɔtɔ kətə mba kenke lofo mε banɔ eye læ fə Ditiki Sɛɛ nəmə mə bɔteyi əsuə. ²¹ Anto, nle

boto miä læ ætə bæ læ beyifo bani fe kase fankpe læ mɛ nya mintsya nkpe læ fə əsuə. Tə læ beyifo bani ku bo bæ læ kawunsiə eto betidi læ bafə banɔ bæ fə uni létsyese mɛ.

²² “Ntə mə diyənde nə eto okle ke fətə bæ læ məmblɛ læ beyifo bani fe kase bo fə diyifo bani. ²³ Nkpe læ mə, nya fintsyä nkpe læ mɛ. Tə læ beyifo bani kenke bæ læ kawunsiə eto betidi læ bate bæ fə létsyese mɛ nya faala mə fe kase faala mɛ.

²⁴ “Anto, nla miä mba féfi fətə mɛ læ bəsiə mɛ læ ɔflo læ kaka minsi bæ læ bənyə mɔ diyənde, diyənde nə fətə mɛ itsyise ála mɛ fɛ béyifo kawunsiə.

²⁵ “Anto Σεε, kawunsiə eto betidi enyi fə, fɛɛ mɔ yi fə nya mba mfo tsya yi bæ fə létsyese mɛ. ²⁶ Ntə báte fə wuee, nya muutə besi bate fə eso nko, bæ læ lelabi nə féfi fətə mɛɛ, læ lɛkɛ læ mə nya læ mintsya læ nke læ mə.”

18

Yudafɔ Ɛmuə Yesu.

¹ Se Yesu léto ola əmfo ólosəə, wə ku wə bakasebi édu mfó nya báye læ Kidron eto utukplo bésu kaka nnuɛbi eto eyi eto ɔkuɛ kɛkɛ utsyuə lɛkɛ. Nya Yesu ku wə bakasebi dídufə mfó.

² Yuda wə dídu wə utəə, áte mfó itsyise lefe kpəə, Yesu ku wə bakasebi ála disí busu kakpe mfó. ³ Nyasoo, Yuda áyenko Romafɔ eto bamamanyə ku mba laase Disumuyo eto betsyuə, ba besumunyə ninə ku Farisifɔ létsyese nya ókpa mə úsuko ɔkuɛ kɛkɛ əmə. Bétsyi bemakə ku kakandíɛ ku atɛ.

⁴ Se Yesu léte asa nnya kenke læəbə wə bubə læ əsuə esoo, ɔbɔ úbə ótsyako mə nya ɔto mə nkə, “Owoe benle bəbɛbɛ?”

⁵ Bətə mbuayɛ bənkə, “Yesu Nasaretnyə əmə.”

Ɔteyi mə nkə, “Nyə mɔ ni wə mfo.” Yuda wə dídu wə útə tsya ńyə mə lenti. ⁶ Lefe nə Yesu díte mə mbuayɛ nkə, “Nyə mɔ ni wə mfoo,” bésinkli kama kama nya bédu bánɔ.

⁷ Usi ɔto mə nkə, “Owoe benle bəbɛbɛ?”

Bətə mbuayɛ bənkə, “Yesu Nasaretnyə əmə.”

⁸ Mfó nya Yesu leteyi mə nkə, “Mótɛyi mi koko minkə, nyə mɔ ni wə mfoo. Nyaso læ mɔ uni benle bəbɛbɛɛ, bitə læ mbamfo læ bedu.”

⁹ Ɔteyi nyamfo nko, bæ læ lesa nə úkatɛyi kokoo, læ ibə itə sitinti nkə, “Nto, mányansə mba féfi fətə mɛ eto læ ɔni læ mənti.”

¹⁰ Mfó Simon Petro dínə kalande nə untsyi úləkə læ akpatsya, nya ówe Usumunyə Ninə Kenke eto uyifoyifo eto kodianito úfə. Ndomunyə əmə eto diye ni Malko.

¹¹ Fɛɛ Yesu átɛyi Petro nkə, “Fi fə kalande kamə akpe læ akpatsya kafo! Bubə febu fə yanle bæ nnə lesa nə nkpe læ kanyi eto lɛkəbɛ nə mɔ Anto díte mɛ?”

Yudafɔ Ákpa Yesu Bésuko Annas Ɔflo.

¹² Nyamfo eto kamaa, Romafɔ eto bamamanyə eto ditsyukpa ku mə ɔtonkotonko ku Yudafɔ eto batonkpe bətsyuə əmuə Yesu læ əsuəale əsuə bákɛ. ¹³ Tutɛɛ, bákpa wə bésuko Annas ɔflo. Annas əmfo eyifo Kayafa eto usiəanto. Nya Kayafa əmfo ni Usumunyə Ninə Kenke wə díyifo kesumu eto keyifo lɛlɛ itə nəmfó. ¹⁴ Kayafa əmfo ni nwə lɛlɛ Yudafɔ eto beninə kɔlɛ nkə ɛlɛkɛ eso bæ utidi ɔni kpə læ betidi ba tā eto kɛnyɛ.

Petro Áteyi Nkə Únyi Yesu.

¹⁵ Simon Petro ku okasebi bamba ətəkəkə Yesu kama. Okasebi bamba əmfo eyifo Usumunyə Ninə Kenke eto utidiyi, nyaso wə dítekekə Yesu bésu Usumunyə Ninə Kenke eto diyo, ¹⁶ Fɛɛ Petroo, əńyə læ kesie. Okasebi bamba əmə ɛsinkli úbə údi etiki ku usiobi wə dínɔyə læ kesie kɛnyɛ mfó, nya útə nkə Petro tsya dufə læ diyo nəmə kafo.

¹⁷ Mfó nya usiobi əmə letɔ Petro nkə, “Fintsya, osani əmfo eto bakasebi eto ɔni fenii, lee?”

Mfó Petro dítə mbuayɛ nkə, “Owo, minni!”

¹⁸ Nya se leyɔ nɛ mə esoo, beyifobi ku mba laase mfó átsyaka ute nya bənyə banɛ bəyifə. Nya Petro tsya lenyi úsu únyə læ mə ɔflo mfó ɔnɛ ute əmə bəyifə.

¹⁹ Lefe nəmfóo, Usumunyə Ninə Kenke ákatɔ Yesu asa itsyi læ wə bakasebi ku asa nnya waate əsuə.

²⁰ Yesu ətə mbuayɛ nkə, “Meedi betidi ba tā etiki læ obia læ kusə komə kenke eto ənəmi lefe saa. Maate asa læ Disumuyo ku læ ntsyako kaka Yudafo kenke læəbə katsya. Méndi etiki saa kulefe læ kabiokɔ. ²¹ Nya beso ini mə fanɛ etiki nyamfo bɔtɔ? Tɔ betidi bamfo lesa nə mínteyi mə. Beyi ləsanə mínteyi.”

²² Se Yesu ləteyi nyamfo, mba laase mfó eto ɔni ko ləso wə læ kotosi nya ɔtɔ Yesu nkə, “Ntsyə feebu fə feedi Usumunyə Ninə Kenke əmə etiki nko?”

²³ Yesu ətə wə mbuayɛ nkə, “Lə ndi etiki bua ətsyuə, teyi utsyuə saa mfo læ ɔnɔ lesa nə ini. Fəɛ læ méndi etiki bua saa, beso fáso mə?”

²⁴ Mfó nya Annas dífi Yesu wə disi ɔkɛ læ bokle læ ukuə əsuə, ɔtsyese Usumunyə Ninə Kenke Kayafa ɔflo.

Petro Esi Ɔni Yesu.

²⁵ Lefe nəmfóo, Simon Petro si unyə mfó ɔɛ ute bəyifə. Nyaso bafefɛ ba dínyə mfó lətɔ wə bənkə, “Fintsya, ini osani əmə eto bakasebi eto ɔni fenii, lee?”

Mfó Petro áni nya ɔteyi nkə, “Owo lo, minni mə ɔni!”

²⁶ Mfó nya Usumunyə Ninə Kenke eto ndomunyə ɔni eto ɔyimi wə eto koto Petro léwe lətɔ wə nkə, “Inni fə uni mínyə læ ɔkuɛ mfó lee?”

²⁷ Petro esi útudi kenye ɔteyi nkə, “Owo lo!” Lamfolamfoo, nya ukuse dítə kenye.

Bákpa Yesu Bésuko Pilato Ɔflo.

²⁸ Olesiantɔ əmfóo, bákpa Yesu læ Kayafa eto diyo bésuko Romafo eto Aba eto Unyəsia eto kəsiəkɔ. Fəɛ Yudafo bamə méndufə mfó, itsyise bánla bæ bakpe mə əsuə kɔfiɔ fə læ

bedi Ukpə Ása Bo Ɔyila eto Diyiseɛ nəmə. ²⁹ Lə nyamfo esoo, Pilato ábo úbə ɔtsyako mə læ kesie kenye mfó, nya ɔtɔ mə nkə, “Nte kabua ka osani əmfo díyifo?”

³⁰ Bətə wə mbuayɛ bənkə, “Lenni kabua kplɛ kukətsyuə úyifo, eni boəmbokpa wə boboko fə ɔflo.”

³¹ Nyaso Pilato áteyi mə nkə, “Nyale bekpa wə bisuko læ mi kosate læ bisu bekponko wə lekpo læ mi kosate eto afi əsuə.”

Bətə mbuayɛ bənkə, “Bəntə bo kusu bənkə bokponko kuutsyuə saa lekpo bolo wə dikpənkpi.” ³² Asa nyamfo əbə nko bæ læ lesa nə Yesu ləteyi itsyi læ ukpə wə eto okle wəəbə bukpə læ ibə itə nko sitinti.

³³ Mfó nya Pilato dísinkli úsu údufə wə lekanyo mfó, nya ókpadi Yesu ɔtɔ wə nkə, “Fə ni Yudafo eto Oka əmə?”

³⁴ Yesu ətə wə mbuayɛ ɔtɔ wə nkə, “Fə kosate ete nɛ mə etiki nyamfo bɔtɔ lee, betidi bamba ləteyi fə nko itsyi læ mə əsuə?”

³⁵ Pilato ətə mbuayɛ nkə, “Ebu fə Yudanyə mini? Mi kosate eto betidi ku besumunyə ninə dífi fə bákpe mə læ kəni. Be féyifo?”

³⁶ Yesu ətə mbuayɛ nkə, “Mə sekakedikɔ mentsyi kaso mfo. Lə nya ete mə sekakedikɔ dítsyi kaso mfo ini, eni mə batənkpe ebota mə disi bələkə mə betsyiko Yudafo eto ani. Fəɛ mə sekakedikɔ mentsyi kawunsia mfo.”

³⁷ Se ɔteyi wə nko, Pilato átɔ wə nkə, “Nyale Oka fenii?”

Mfó Yesu ləteyi wə nkə, “Fə nɛ bɔteyi fə Oka mini. Nyamfo eso bale mə mímbə kawunsia nɛ, bæ læ mbə nləkə sitinti siamə nte. Nya utsyuə saa ke lətəkəkɔ sitinti siamə, aano lesa nə maateyi.”

³⁸ Pilato átɔ wə nkə, “Nya be ni sitinti siamə?”

Balo Yesu Dikpənkpi.

Se Pilato ləteyi nyamfo ólosə, úsinkli úsu Yudafo ɔflo læ lekple nya ɔteyi mə nkə, “Mənyə kabua saa læ wə əsuə læ nnya eso ele bæ nlo wə

dikpi. ³⁹ Fɛɛ lə mi lekpa əsuə, lə éyo Ukpə Ása Bo Ɔyila eto Diyi eto didifee, ele bə nləkə mba bákpe lə diyo eto ɔni ntə mi. Nyaso bela biə nyani Yudafo eto Oka əmə ntə mi?”

⁴⁰ Mfó nya məmble léfā bátɛyi bənkə, “Owo lo! Inni nwə mfo, bomu Baraba!” Nya Baraba əmfo eyifo nwə létaka únyə lə aba əsuə.

19

Pilato Ɔtə Báblɛ Yesu.

¹ Nyaso Pilato ətə bákpa Yesu bédunko nya báblɛ wə fefe ku katambo. ² Nya bamamanyə bamə dífi biyu eto kalɛmɛ béyifo lekpa kpa bėti wə lə disi. Nya béfi kafia sia bėti wə fe Oka seka. ³ Nya lə bányi bésu wə ɔfɔɔ bákateyi wə bənkə, “Yuu, yuuduu! Yudafo eto Oka o-o!” Nya lə bátɛyi wə nkoo, bákanyi kafi wə kasɔ wə lə atosi.

⁴ Pilato esi ɔbɔ úsu sitiditu nəmə ɔfɔ lə lekple nya ɔtɛyi mə nkə, “Bebe, mookpa wə mboko mi lə bete biə mənnyə kabua saa ka úyifo bə lə nlo wə dikpənkpi.” ⁵ Nyaso Yesu ábɔ úbə lekple mfó, ku biyu eto lekpa kpa lə wə disi nya onkpe awusia kəntsyɛ. Mfó Pilato átɛyi mə nkə, “Bebe! Nyə utidi əmə nýə mfo!”

⁶ Se besumunyə ninə ku mba laase Disumuyo dínýə wə, báfa bátɛyi bənkə, “Sɔ wə amanklasə lə uyikabie əsuə! Sɔ wə amanklasə lə uyikabie əsuə!”

Pilato átɛyi mə nkə, “Mi kosate kpa wə bisuko, lə bisu bəsɔ wə lə uyikabie əsuə. Mənnyə lehua saa lə wə əsuə nə eso moolo wə dikpənkpi.”

⁷ Yudafo bamə ətə mbuayɛ bənkə, “Bokpe kɔfi ko léte nkə ele bə ukpə. Itsyise ɔtɛyi nkə uyifo Onanto eto Ubi.”

⁸ Lefe nə Pilato lenɔ nnya bátɛyi mfoo, sikpi esi símuə wə sekpe. ⁹ Usinkli údufə lekayo nəmə nya ɔtɔ Yesu nkə, “Se fetsyi?” Fɛɛ Yesu məntə wə mbuayɛ saa. ¹⁰ Pilato áɔ wə nkə, “Nyale, bɔni fani fə

embudiko mɛ etiki? Lee enyi fə nkpe əsuəale moofɔ butə miə bayani fə nye basɔ fə lə uyikabie əsuə?”

¹¹ Yesu ətə wə mbuayɛ nkə, “Eni embɔkɛ əsuəale saa lə mɔ əsuə lenni Onanto díte fə nnya. Nya əmə eso nwə dífi mɛ ókpe fə lə kɔni díyifo lehua enso fə nɛ.”

¹² Se Pilato lenɔ nyamfoo, ɔbɛbe kusu nkə eni lə oyani wə. Fɛɛ betidi bamə áfa bembembe bátɛyi bənkə, “Lə ayani wə, nyale ensinini Romafɔ eto Okankplɛ eto ɔyetsyuə! Utsyuə saa wə dífi wə əsuə úyifo oka, átaka únyə lə Romafɔ eto Okankplɛ Kaisare əsuə!”

¹³ Se Pilato lenɔ etiki nyamfoo, ókpa Yesu ɔbɔnkɔ nya úsiə lə lekpa kpa mɛ əsuə lə kaka baakpo bə leba eto kasɔ nya baakpo bə Gabata lə Hebri eto sele əsuə. ¹⁴ Diyi nəmə éyifo fe kakɔmi eto lefosi ənuə eti lə diyi nə eto kəsiasə boodi Ukpə Ása Bo Ɔyila eto diyi.

Nya Pilato létɛyi betidi bamə nkə, “Nyə mi Oka!”

¹⁵ Báfa bátɛyi bənkə, “Lo wə! Lo wə! Sɔ wə lə uyikabie əsuə!”

Pilato áɔ mɛ nkə, “Bela biə nɔ mi oka əmə mmanklasə lə uyikabie əsuə?”

Mfó nya besumunyə ninə díte wə mbuayɛ bənkə, “Bunsibə oka saa enso Romafɔ eto Okankplɛ Kaisare!”

¹⁶ Se bátɛyi wə nkoo, Pilato áyani Yesu útə bamamanyə nkə basɔ wə lə uyikabie əsuə. Nyaso bákpa Yesu bédunko.

Bamamanyə Ásɔ Yesu Bámanklasə Lə Uyikabie Ɔsuə.

¹⁷ Bətə wə kosate étsyi wə uyi əmə úsu údufu kaka baakpo Ditidisi Ku Kalua. Baakpo mfó lə Hebri eto sele bə Golgata. ¹⁸ Mfó básɔ wə lə uyikabie əsuə. Básɔ betidi inuə bamba tsya lə mə keyikabie bamba əsuə bakɔ ku wə, ɔni lə Yesu eto kəmənɪ nya unuəfə lə wə kodiani.

¹⁹ Pilato áwɔni etiki ətsyuə útə béfi básɔ lə uyi əmə əsuə lə Yesu eto disi kato. Nnya báwɔni ni bə, “Yesu Nasaretnýə, Yudafo Eto Oka Ɔmə.”

20 Yudafɔ kpɛ ákla etiki nyamfo, itsyise kaka básɔ Yesu bamanklasɛ lɛ uyikabie mantsyo ku umɛnkplɛ ɛmɛ. Báwɔni asa nyamɛ lɛ Hebri ku Roma ku Griki eto bele ɛsuɛ. 21 Besumunyɛ ninɛ áni etiki nyamfo nya bátɛyi Pilato bɛnkɛ, “Manwɔ ni fɛnkɛ, ‘Yudafɔ eto Oka,’ bomu wɔni fɛnkɛ, ‘Utidi ɛmfo átɛyi nkɛ, “Mɔ ni Yudafɔ eto Oka.” ’ ’ ”

22 Mfó Pilato díta mbuayɛ nkɛ, “Lesɛ nɛ míwɔni, mbowɔni nlosɛ.”

23 Se bamamanyɛ bamɛ lesɔ Yesu lɛ uyikabie bálosɛ, bɛfi wɛ awu nnya ókpe nya bɛsie nnya lɛ akpa ana. Nya utsyuɛ saa dífi lekpa lɔni. Fɛɛ wɛ awu ani ɛbu. Awu nyamfoo, bánka nnya kukalebe saa, bomu budi bɛdi nnya idu lɛ simuɛ isu ekpo lɛ akpa eti.

24 Bamamanyɛ bamɛ átɛyi mɛ bɛtsyuɛ bɛnkɛ, “Boembusie awu nyamfo bɛtsyuɛ. Bomu bitɛ lɛ bokpo asa bɔsɛ lɛ bobɛ futsyɛ luudi lɛ bufi nnya butɛ wɛ.”

Nyamfo ɛbɛ itɛ nko bɛ nnya báwɔni bákpe lɛ Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue ɛsuɛ, ɛbɛ itɛ nko sitinti bɛ, “Bɛsie mɔ awu bɛtɛ bɛtsyuɛ.

Nya bákpo asa basɛ lɛ mɔ awu ɛsuɛ.” Nya lɛ sitinti tsyaa, nko bamamanyɛ bamɛ díyifo nɛ.

25 Nya mba dínyɛ lɛ Yesu eto uyikabie komɛ ɔflo ni Yesu eto ambe ku wɛ ambe eto ɔyimisio ku Maria wɛ ni Klopa eto usiɛ, ku Maria Magdalenyɛ. 26 Se Yesu dínyɛ wɛ ambe ku wɛ okasebi wɛ eto asa waala tinti ńyɛ mfó, ɔtɛyi wɛ ambe nkɛ, “Mbe, nnyɛ fɛ ubi!”

27 Mfó nya ɔtɛyi okasebi ɛmɛ tsyɛ nkɛ, “Nnyɛ fɛ ambe.” Nyaso idu lɛ lefe nɛmfó, okasebi ɛmɛ ákpa wɛ úsuko wɛ diyo nya ɔlɛ wɛ ola.

Yesu Ɛkpɛ.

28 Yesu áte nkɛ mɔmɔ, wóolosɛ lesɛ saa nɛ ele bɛ uyifo. Nya, bɛ lɛ lesɛ nɛ báwɔni bákpe lɛ Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue ɛsuɛ lɛ ibɛ itɛ nko esoo, Yesu átɛyi nkɛ, “Utukɔɛ lɛ mɛ.”

29 Lɛ mfó, ɔlotsyi utsyuɛ ɛtsyɛ mfó wɛ bɛyisɛ ku nte bo dínyɛnki. Nyaso bɛfi sekuayɛbo bákpe lɛ nte bomɛ ɛsuɛ nya bɛfi bákpe lɛ uyi utsyuɛ wɛ baakpo hisopo ɛsuɛ bábesɛ kato bɛtɛkɛ wɛ lɛ kɛnyɛ. 30 Se Yesu dínyɛ nte bomɛ ólosɛ, ɔtɛyi nkɛ, “Mɔmɔ, yóolo!”

Nya óbokosɛ wɛ disi kasɔ, nya ɔma kɛnyɛ.

31 Diyi nɛmfɛ eyifo Fida, nya ni kɛsiɛ eyifo Ɔnwɛditsyɛyi kplɛ itɛ Yudafɔ, nyaso bánla bɛ bekrɛnkpɛ kɛ bafaka lɛ uyikabie ɛsuɛ eyo Ɔnwɛditsyɛyi mfó. Nyaso bátɔ Pilato bɛ utɛ mɛ kusu lɛ besu bɛfɛsɛ mɛ akpa lɛ bɛlɛkɛ mɛ bɛtsyiko lɛ uyikabie ɛsuɛ. 32 Itɛ bamamanyɛ bamɛ ɛbɛ bɛfɛsɛ utidi tutɛ ku nwɛ nse eto akpa. Mɛ básɔ báfakasɛ lɛ keyikabie ɛsuɛ lɛ Yesu ɔflo. 33 Fɛɛ se báyo Yesu ɔflo, bɛnyɛ bɛ wɛ ɛbukpɛ koko. Nyaso bɛnsifɛsɛ wɛ akpa. 34 Bomu omamanyɛ ɔni ɛfi wɛ lefle óto wɛ lɛ lekpa. Lamfolamfo kɔtɔ ku ntu ko lɛbɔ.

35 Nwɛ dínyɛ asa nyamfo, wɛ dídi nnya adansiɛ bɛ lɛ mi tsyɛ lɛ befo bɛnɔ. Nya nnya ɔtɛyi eyifo sitinti. Nya uyi wue nkɛ sitinti ini ɔtɛyi. 36 Bɛyifo nyamfo bɛ lɛ nnya nkpe lɛ Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue ɛsuɛ lɛ ibɛ itɛ fe kase báwɔni bɛnkɛ, “Lɛ wɛ dikubi lɔni kulaa tsyaa, bembufɛsɛ ni.” 37 Nya báwɔni asa bamba bákpe lɛ Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue ɛsuɛ tsyɛ nɛ bɛtɛyi nkɛ, “Betidi ebɔtakasɛ ɛnɛmi babe nwɛ eto lekpa bɛse lefle bédunsɛ.”

Bɛbikɛ Yesu.

38 Nyamfo eto kamaa, Yosef wɛ ditsyi umɛ wɛ baakpo Arimatia, ɛbɛ ɔtɔ Pilato nkɛ lɛ oyani Yesu eto ɔkɔ utɛ wɛ. Yosef ɛmfo eyifo Yesu eto okasebi utsyuɛ. Fɛɛ wóanla nkɛ betidi te, itsyise úkate Yudafɔ eto beninɛ sikpi eso. Pilato átɔnɔ útɛ wɛ. Nyaso Yosef ɛbɛ ɔfo ɔkɔ ɛmɛ údunko. 39 Nikodemo wɛ lɛbiɔ úsu Yesu ɔflo ketsyɛ kani tsyɛ ɛtɛkɛko Yosef ɛmfo. Útsyi afa nnya befi kalɔ ɔkɔ itɛ busu kebikɛ, fe uyudu

ku afa nnya laanyi fifiifi baakpo bæ alɔɛ, nya nyamble eto kalende eboyo kilo awosi ɔtsyə, úsuko. ⁴⁰ Betidi inuə bamfo éfi afa nyamfo bédiki Yesu eto ɔko əmə læ əsuə nya béfi kafia flubia ka lefo koya bémli wə læ əsuə fe kase Yudafɔ díkalɔ ɔko itə bubikə. ⁴¹ Nya ɔkɔɛ kɛkɛ utsyuə ake læ kaka bálo Yesu ɔflo. Nya læ mfóo, béku kudi fɔfɔ ko kafo bembikəto kuutsyuə bənyə. ⁴² Se diyi nəmfo eto kəsiasə luudi ɔnwɛditsyayi nya kudi komə tsya læfi mfó esoo, béfi Yesu eto ɔko əmə bésu bəbikə mfó.

20

Bakasebi Bamə Inyə Bə Kudi Komə Tə Kefufu.

¹ Kɔsida eto kolensiənto se kale dímənsiə tɔ kaloo, Maria Magdalene ésu kudi komə ɔflo nya únyə nkə báminansə leba nə díti læ kudi komə kənyə mfó. ² Nyaso útsyetsyi úsu Simon Petro ku okasebi wə Yesu laala ɔflo. Nya ɔteyi mə nkə, “Bətsyə əbə bətsyi Bonamute bédunko læ kudi komə kafo. Nya bunyi kaka bətsyi wə bésu bətsyə!”

³ Mfó nya Petro ku okasebi ɔni əmə dídu bæ beesu kudi komə ɔflo. ⁴ Mə inuə bamə étsyetsyi batɔ, fɛɛ okasebi əmə áfe Petro nya oka wə kudi komə ɔflo mfó budufə. ⁵ Úbə kasɔ útsyue ənəmi óbe kudi komə kafo. Únyə mfiə flubia bomə, fɛɛ wéndufə ko kafo. ⁶ Simon Petro wə dítkə kama ubəə, áyɛ údufə kudi komə kafo nya únyə se mfiə flubia bomə nkpo læ kudi kafo læ kasɔ mfó. ⁷ Fɛɛ béfi kafia ka béfi bákɛ Yesu disí bətsyə lete, ke mánkɔ ku mfiə flubia fɛfɛ bomə. Bəkənə ke bətsyə lete. ⁸ Mfó nya okasebi wə leka kudi komə ɔflo búdufə tsya dídufə ko kafo. Únyə asa nyamə, nya ófo ɔno. ⁹ Tsya, fɛɛ bánno tɔ kasɔ nnya Awónisa Kɛnkɛ leteyi nkə ele bæ Yesu taka utsyi ɔkomə ubə nkpo.

Yesu Əlakə Əsuə Óte Maria Magdalene.

¹⁰ Nyamfo eto kama nya bakasebi bamə dísinkli bésu oto. ¹¹ Fɛɛ Maria

əbə únyə læ kudi komə ɔflo kewi keku. Nya lefe nə únyə mfó ɔnlɛ keku buwii, usi úbə kasɔ óbe kudi komə kafo. ¹² Mfó únyə Onanto eto batɔnkpe inuə ba nɛ mfiə flubia bensi læ kafo mfó. ɔni si læ kaka Yesu eto disí ditsyə nya unuəfə nsi læ wə akpa eti.

¹³ Bátɔ wə bæ, “Boambe, beso fanɛ keku buwi?”

Mfó nya Maria tsya díte mbuaye nkə, “Bətsyə əbə bətsyi mə Onamute bedunko, nya mante kaka bətsyi wə besuko!” ¹⁴ Lamfolamfo se ɔtsyi ɔwuninsə, únyə se Yesu nya mfó. Fɛɛ woante nkə Yesu uni.

¹⁵ Mfó Yesu letɔ wə nkə, “Boambe, beso fanɛ keku buwi? Owɔe fanɛ bəbɛbɛ?”

Fɛɛ úbu nkə, nwə laabe mfó uni, nyaso ɔteyi wə nkə, “Boanto, læ fə uni dítsyi wə féduko, nyalɛ teyi mə kaka fétsyi wə fésuko læ nsu ntsyi wə ndunko.”

¹⁶ Nya Yesu lékpadi wə nkə, “Maria!”

ɔtsyi ɔwuninsə útə ənəmi Yesu nya ókpadi wə læ Hebri eto sele əsuə nkə, “Rabuni!” Eto kasɔ ni Oteasa.

¹⁷ Mfó Yesu leteyi wə nkə, “Sinkli ayɛ mə butidi eto, itsyise ménsinkli tɔ nsu Anto əmə ɔflo kato. Bomu du esu ateyi mə bayimi fə nsinkli ntɔ læ nwə ni mə Anto ku mə Anto, mə Onanto ku mə Onanto ɔflo.”

¹⁸ Nyasoo, Maria Magdalenyə ésu ɔteyi bakasebi bamə nkə únyə Bonamute əmə nya ɔteyi mə asa nnya Yesu leteyi wə.

Yesu Əlakə Əsuə Óte Wə Bakasebi.

¹⁹ Kɔsida komə eto ditsyitsyo lefee, bakasebi bamə áko besi læ diyo nya bəti mə əsuə bákpe kekɛkɛ, se banɛ Yudafɔ eto beninə sikipi bote eso. Nya Yesu díbə unyə læ mə ntinti, nya ɔteyi mə nkə, “Diyuə læ disíəko mi.” ²⁰ Se ɔteyi nyamfo ólosəə, úfi wə ani ku lekpake óte mə. Əsuə əyuə bakasebi bamə se bənyə Bonamute əmə eso.

²¹ Nnya kamaa, Yesu esi ɔteyi mə nkə, “Diyuə læ disíəko mi. Fe kase Anto əmə létsyese məɛ, nko ke

mintsya nle mi botsyese ne.” ²² Se óteyi nyamfo ólosə, ówula ókpo lə mə nya óteyi mə nkə, “Befo Ləwɔnɔ Kɛnkɛ nəmə. ²³ Lə bifi betidi eto abua bətsyɛ məə, Onanto éfi nnya ótsyɛ mə, fɛɛ mba eto abua bəni bufi katsyɛɛ, Onanto tsya mémfi nnya ótsyɛ mə.”

Yesu Əlakə Əsuə Ote Toma.

²⁴ Lefe nə Yesu díbəə, Toma, lefosi bakasebi inuə bamə eto ɔni wə bensi baakpo Ɔfimfinyəə, manke mə lenti. ²⁵ Nyaso se úbəə, bakasebi fɛfɛ bamə áteyi wə bənkə, “Búnyə Bonamute əmə.”

Mfó nya Toma leteyi mə nkə, “Lə mənnyə belakabi eto afabe lə wə ani bə lə mfi mə lenimi inkpe lə nnya kafo nya mimfi mə kɔni minkpe lə wə lekpakee, məmbofo nnɔ kulefe.”

²⁶ Kɔsida kɔni eto kamaa, bakasebi bamə esi báko bési lə diyo kafo, nya Toma áke mə lenti. Besi bėti biku le diyo nəmə əsuə bəke. Tsya fɛɛ, Yesu əbə únyə lə mə ntinti nya óteyi nkə, “Diyuə lə disiəko mi.”

²⁷ Nya óteyi Toma nkə, “Bə lə əbə efi fə lenimi akpe mfo, lə abe mə ani. Lə efi fə kɔni akpe lə mə lekpaake, lə aye fə mamfokanɔ, nya lə afo anɔ!”

²⁸ Tomasi əlakə kɛnyɛ óteyi nkə, “Mə Onamute ku mə Onanto!”

²⁹ Mfó nya Yesu leteyi wə nkə, “Se fənyə mə esoo, áfo ánɔ. Diyuə itə mba dímənyə mə, fɛɛ báfo bánɔ!”

³⁰ Yesu esi úyifo ayanisa kpə óte lə wə bakasebi kpə eto ənəmi nnya báwɔni bákpɛ lə kukue komfo.

³¹ Fɛɛ báwɔni nyamfo bətsyə bə lə befo bɛnɔ biə Yesu ni Nwə Onanto Lékpɔ Ɔhile Utsyə ku Onanto eto Ubi kosate əmə. Nya eyɛ lə boofɔ kanɔ lə wə əsuəə, biunyə nkpə manlo.

21

Bənyə Yesu Lə Ditumbukple Ɔflo.

¹ Nyamfo eto kamaa, Yesu esi úləkə wə əsuə óte wə bakasebi lə Tiberia eto Ditumbukple ɔflo. Nya nyə kase íbə. ² Diyi lonii, Yesu eto bakasebi bətsyuə átsya besi. Mə ni Simon Petro ku Tomasi nwə tsya

bensi baakpo Ɔfimfinyə ku Nataniel nwə ditsyi Kana lə Galilea eto kaso ku Sebedeo eto bebi ku Yesu eto bakasebi bamba. ³ Mfó nya Simon Petro leteyi mə nkə, “Meesu nta asabu lə mbə.”

Mfó nya mə tsya leteyi wə bənkə, “Bontsya ebutəkəko fə busu.” Nyaso bəsu bédufə lə ɔklo əsuə nya bədu bəsu. Fɛɛ lə ketsyɛ ka kenkee, bənləkə akpɛ saa.

⁴ Nya lefe nə kofe lela koə koatoo, Yesu əbə únyə lə ditimbu nəmə kɛnyɛ. Fɛɛ bakasebi bamə mənnyə wə bətsyə lekpo. ⁵ Nya ótɔ mə nkə, “Bakosobi, bíənləkə akpɛ saa lee?”

Bətə mbuayɛ bənkə, “Owo lo!”

⁶ Nya óteyi mə nkə, “Beta mi asabu nyamə bekpo lə ɔklo əmə eto kodiani, lə binyə lesaatsyuə biləkə.” Nyaso bəyifo nko. Binə bia bələkə efui bəə, bamfo asabu nyamə bunə kələkə.

⁷ Okasebi wə eto asa Yesu laala áteyi Petro nkə, “Bonamute uni!” Se Simon Petro lenɔ nkə Bonamute unii, úfi wə awukentsyɛ ótsyasə lə nke, itsyese úləkə nnya utsyə, nya ósa údufə lə ntu bomə əsuə tuu. ⁸ Fɛɛ bakasebi fɛfɛ bamə əsiə lə ɔklo əmə balɛ bubə, balɛ asabu nnya díyi ku akpɛ bunə. Bántsyonko utuflo, yuutsyə fe akpaləkələkə kolofa. ⁹ Se bábo lə ɔklo əmə kafo bənyə kasɔ, bənyə se bátsyaka aka eto ute wə əsuə bákpɛ akpɛ ətsyuə. Abolo utsyuə tsya ətsyə mfó.

¹⁰ Nya Yesu leteyi mə nkə, “Bifi akpɛ ətsyuə nnya bíləkə məmɔ beboko.”

¹¹ Mfó nya Simon Petro dísu údufə lə ɔklo əmə nya únə asabu nnya díyi ku akpɛ nnya lemɔ óboko ketu kɛnyɛ. Akpɛ nyamə eto etu ni kolofa awosi anɔ ətsyə. Itə bə akpɛ nyamə efui nko tsyaa, asabu nyamə mánla.

¹² Lə nyamfo eto kamaa, Yesu áteyi mə nkə, “Bibə bidi lesa.” Fɛɛ bakasebi bamə eto kuutsyuə māmfo ɔkɔɛ bokpɛ katɔ wə nkə, “Owoe feni?” Itsyise báte bə Bonamute uni.

¹³ Nyaso Yesu ésu mə ɔflo nya úfi

abolo əmə útə mə. Nko ke úfi akpɛ nyamə tsya útə mə nɛ.

¹⁴ Nyamfo ni ditsyɛfə se Yesu díləkə wə əsuə ótɛ wə bakasebi se batakasə wə betsyiko ɔkɔmə nɛ.

¹⁵ Se bédi lesa bálɔsə, Yesu áto Simon Petro nkə, “Simon, Yohanes eto ubi, aala mɛ aso kase bafɛfɛ bamfo laala mɛ?”

Útə mbuayɛ nkə, “Ee, Bonamute! Fə kosate yi fənkə maala fə.”

Mfó nya Yesu létɛyi wə nkə, “Lɛ mɔ basamubi ola.”

¹⁶ Lə nyamfo eto kamaa, Yesu esi óto wə dinuɛfə nkə, “Simon, Yohanes eto ubi, aala mɛ?”

Petro esi útə wə mbuayɛ nkə, “Ee, Bonamute! Fə kosate yi fənkə maala fə.”

Mfó Yesu disí ótɛyi wə nkə, “Lɛ mɔ basamu ola!”

¹⁷ Yesu esi óto wə ditsyɛfə nkə, “Simon, Yohanes eto ubi, aala mɛ?”

Bɔto bomfo ələ Petro, itsyise ditsyɛfə sɔɔ ni nəmfo nɛ se Yesu létɔ wə nkə, “Aala mɛ?” Nyaso ótɛyi Yesu nkə, “Bonamute, eyi lesa saa. Nya fə kosate nyi fənkə maala fə!”

Mfó nya Yesu létɛyi wə nkə, “Lɛ mɔ basamu ola. ¹⁸ Sitinti minlɛ fə bɔtɛyi minkə, lefe nə fedí okosobii, ákafo kafia buti fə kosate kesu kaka ke fála. Fɛɛ lefe nə fákabee, ebobesɛ fə ani kato nya utidi bamba luubə okle fə kafia fɛ wookpa fə usuko kaka fanla fə eesu.” ¹⁹ Yesu átɛyi nyamfo nko lə ufi uləkə ukpə wə eto okle Petro ləəbə bukpə wə luuləkə Onanto eto diyənde ote.

Nyamfo eto kamaa, Yesu átɛyi wə nkə, “Təkəko mɛ.”

²⁰ Se Petro letsyi ɔwuninsəə, únyə se okasebi wə Yesu laala ńyə wə kama. Wə ni okasebi wə dísiə ɔkpiɔ Yesu, lə lefe nə békedi ditsyitsyosa fɛfɛ fɛ óto Yesu nkə, “Bonamute, owoe luudu fə utə?” ²¹ Nyaso se Petro dínyə wəə, óto Yesu nkə, “Bonamute, ntsyə ini lə wə əsuə?”

²² Yesu ətə wə mbuayɛ nkə, “Lə nla miə usiə nkpə isu ese lefe nə muusinkli mbə bioo, be eka fə ela? Fəə, təkəko mɛ!”

²³ Etiki nyamfo ába ékpo lə mba ntəkəko Yesu kama nti bə okasebi əmfo əmbə bukpə. Fɛɛ Yesu mántɛyi wə nkə wəəmbukpə. Nnya ɔtɛyi ni nkə, “Lə nla miə usiə nkpə isu ese lefe nə muubəə, be eka fə ela?”

²⁴ Wə ni okasebi wə nɛ adansie budi lə asa nyamfo əsuə, nya wə tsya ni nwə ləwɔni nnya utsyə nɛ. Nya buyi boə nnya əsuə údi adansieɛ, eyifo sitinti.

²⁵ Yesu esi úyifo asa bamba kpə tsya. Lə nnya ete bəwɔni nyamble bətsyə lɔni lɔni lɔnii, mfo nno miə eni bembunyə ekue nyamə eto kətsyəkə lə kawunsiə kamfo kenke kulaa tsya.

BATŌNKPE ETO NYIFO Asa Nnya Batŏnkpe Bamə Díyifo

1-2 Mɔyimisani Tiofilo, lə mɔ kukue tutɛ ko mɔwɔnii, nteyi asa nnya kenke Yesu díyifo idu lə lefe nə útsyə wə keyifo ku asatete kasɔ isu ese lefe nə Anto Onanto díbə ókpa wə úsuko kato. Fɛ wookpa wə usuko kato, Yesu áyɛ lə Lɛwɔnɔ Kenke eto əsuəale əsuə óte asa wə batŏnkpe ba úləkə asa. ³ Lə eyi fosi ana se úkpə ótaka kəmiə, úləkə wə əsuə óte lə esu kpə nnya lete sitinti bə okpe nkpə. Mba dínyə wəə, údi mə etiki itsyi lə Onanto eto sekakediko əsuə. ⁴ Se bəbə bátsya bensii, ókpe mə kɔfi nkə, “Biendu lə Yerusalem, bomu bisia bikabe kusu itə Lɛwɔnɔ Kenke nə mínteyi mi mintənsə miə mɔ Anto leteyi utsyə nkə wootsyese mi. ⁵ Yohanes alɛɛ, ntu te úfi úyifo betidi ntuflesəfləsə eto lekpa nəmə. Fɛ lə eyi asiani eto kamaa, Onanto ebufi Lɛwɔnɔ Kenke ufləsə mi.”

Anto Onanto Ákpa Yesu Úsuko Kato.

⁶ Lefe nə batŏnkpe bamə ku Yesu létsya bioo, bátɔ wə bənkə, “Bonamute, dimamfe foola fə atakasə Israel eto Sekadidi siamə ənyənsə bio, mɔmɔ lee?”

⁷ Nya Yesu leteyi mə nkə, “Yanle bə bete lefe nye eyi nnya mɔ Anto lə wə əsuəale əsuəə, leteyi utsyə nkə lesatsyua ebubə itə. ⁸ Nya lə lefe nəmə ayo bə Lɛwɔnɔ Kenke bə mi ɔflɔɔ, wuubə udufə mimble kenke lə əsuə nya wuufi wə əsuəale okpe mi nya biudi mɔ badansie lə Yerusalem ku Yudea kenke ku Samaria idu isu ese kawunsia eto nsekɔ ke.”

⁹ Se óteyi nyamfo ólosəə, Onanto étsyi wə úsuko kato nya bənyə banle wə bobə isu ese lefe nə údufə lə difule əsuə ónya lə mə ənəmi.

¹⁰ Nya se bənyə banle kato bobə tūū lə kase údu óntɔɔ, lamfolamfo

basani inuə bətsyua ba nkpe awu flubia ələkə əsuə báte mə, ¹¹ nya bátəyi bənkə, “Galilea eto basani, beso bińyə bənle kato bobə mə? Yesu əmfo, wə bínyə Onanto dítsyi úsuko kato, ebusinkli ubə fe kase bínyə ɔnlɛ budu kesu kato mmə.”

Matias Əbə Ófo Úsia Lə Yuda Eto Kenye.

¹² Lə nyamfo eto kamaa, batŏnkpe bamə ésinkli bətsyi kɔtini ko baakpo Nnuəbi eto Eyi eto Kɔtini əsuə mfó bəsu Yerusalem. Idu mfó ibə umə nti ebutsyə fe disunkpo eto ɔnwəkətsyəkɔ kani eto kusu. ¹³ Se bədufə uməə, bəsinkli bəsu kaka bakɛ lə abanslo kato. Mə mba ləkɛ mfó ni Petro, Yohanes, Yakobo, Andreas, Filipino, Tomas, Bartolomeo, Mateo, Yakobo wə ni Alfeo eto ubisaibi, Simon wə ləta mə kasɔ eto diši ku Yuda wə ni Yakobo eto ubisaibi. ¹⁴ Betidi bamfo ákatsya mləmləmlə ku besio bətsyua ku Maria, Yesu eto ambe ku Yesu eto bayimisani fe ditsyukpa ákato ola ku nsusu bəni.

¹⁵ Lə eyi nyamfó əsuə, bafokanɔfo ba eto leklabi lídi fe kolofa awosi ənuə ákatsya kato ola. ¹⁶ Mfó nya Petro létaka úńyə óteyi mə nkə, “Mə bayimi, asa nnya bəwɔni bətsyə lə Awɔnisa Kenke eto Kukue əsuə, lə kase Lɛwɔnɔ Kenke eyɛ lə Oka David əsuə, leteyi utsyə itsyi lə Yuda wə letŏnko betidi bəmuə Yesu, əbə itə. ¹⁷ Yuda éyifo mba ləkɛ lə bo ditsyukpa nəmfo eto ɔni, itsyise Yesu ələkə wə nkə wuntsya nyə kedikɔ lə bo keyifo kamfo kəmiə.”

¹⁸ Nyaa, bəfi kabua ka úyifo eto atabi bəsu báya kasɔ ka əsuə úsu úkpə. Kaka ófankli úbə ósɔ kasɔ, óba úsensə nya wə befonkə kenke ləbɔ békpo lə kasɔ mfó. ¹⁹ Wə ukpə əmfo eto etiki ába ékpo lə Yerusalem itə betidi bata ánɔ nnya. Nyaso bəfi kaka úkpə mfó bətəkə bə Akeldama lə mə sele əsuə eto kasɔ ni bə Kɔtɔ eto Kasɔ.

²⁰ Petro éskosə nkə, “Nyaso bəwɔni bákpe lə David eto Əsə eto Kukue əsuə bənkə,

'Beyani wə diyo bitsyæ
 nya kutsyuə saa mənsiə læ ni!
 Besi bəwəni bæ,
 'Bitə læ utidi bamba læ usiə læ wə
 keyifo eto kenye.'

21-22 Nyaso ele bæ utsyuə dufə bo nti
 fe futsyæ luudi adansiə itə Bonamute
 Yesu itsyi læ wə botaka ketsyi ɔkɔmə
 kəbə nkrə əsuə. Nya ele bæ uyifo
 futsyæ ləkə ləbo nti idu læ lefe nə
 kenke bo ku Yesu dıkatsyilama, idu
 lefe nə Yohanes lébe letsya itsyi
 læ ntuflesəfləsə eto lekpa əsuə ibə
 ese lefe nə Onanto léfo Yesu úsuko
 kato."

23 Nyaso bələkə betidi inuə ba ni
 Matias ku Yosef wə baakpo Barsaba
 nya bensi baakpo wə tsya bæ Yusto.
 24-25 Nya báto ola bətəyi bənkə,
 "Bonamute, fə nyi utidi saa eto
 nsusu kəmiə. Nyaso té bo ɔni læ
 betidi inuə bamfo eto nti, wə luusiə
 fe ɔtɔnkpe læ Yuda eto kenye wə
 léyani údu úsu kaka dińyə itə wə."

26 Nya lefe nə bákpo aba básə læ
 bələkə betidi inuə bamfo eto ɔnii,
 Matias ni nwə bələkə bákpe læ betidi
 lefosi ɔnwə bamə əsuə.

2

Ləwəno Kenke Áyifə Díbə Lə Pen- tekoste Eto Diyi.

1 Nyaso se Pentekoste eto Diyi
 léyoo, bafokanəfo kenke átsya læ
 kalebe kani kplo. 2 Lamfolamfoo,
 bánɔ kɔsɔ fe ufiebi kekkele eto bɔsɔ
 ditsyi kato. Nya ufiebi əmə díyi diyo
 nə kəfo bakə kenke. 3 Nya lesatsyuə
 fe ute eto odiakami díbə dísiə læ
 mə utsyuə saa əsuə. 4 Nya Ləwəno
 Kenke dídufə læ məmble əsuə, nya
 bətsyiko Onanto bətesə læ bele ate
 ate əsuə fe kase Ləwəno nəmə díte
 mə nkə bedi.

5 Nya læ lefe nəmfó tututuu,
 Yudafo ba lætə Onanto dibu ba
 ditsyi kawansiə eto ese ese əbə bakə
 læ Yerusalem. 6 Nyaso lefe nə bánɔ
 kudu kpłe komfóo, betidi kpə ésu
 bətsya mfó. Iyifo mə yanii ku sikpi
 se mə utsyuə saa lenə banle etiki
 budi læ wə sele əsuə. 7 Lə nyamfo
 esoo, íyifo mə yanii ku sikpi nya

bətsyiko mə əsuə bəto bənkə, "Nya
 betidi ba kenke nle etiki budi mfoo,
 inni Galileafo beni fə? 8 Nya ntsyə
 ibə fə bo utsyuə saa nle etiki bəno
 læ bo bele əsuə? 9-10 Bo mba ni
 Partiafo ku Mediafo ku Elamfo, ku
 mba ditsyi Mesopotamia ku Yudea
 ku Kapadokia ku Ponto ku Asia ku
 Frigia ku Pamfilia ku Egipte ku Libia
 eto lekpa nə læfi Kirene ku bəfo
 bamba ba ditsyi Roma ku Yudafo
 ku betidi ba díkedufə læ Yudafo
 eto ditsyukpa əsuə 11 ku Kretafo
 ku Arabiafo. Bomble læ bəno se
 banle Onanto eto asa kpłe nnya
 ɔnle buyifo buləkə kate læ bo bele
 əsuə!" 12 Kuutsyuə saa wə dínyə
 mfó mánnɔ eyifosa nyamə kasɔ.
 Íyifo mə yanii, nya bəkato mə əsuə
 bənkə, "Nnya díbə mfo eto kaso
 nkrə?"

13 Fəe mba dínyə mfó eto bətsyuə
 əkəmə mə ákatəyi bæ, "Ntə ete
 bəkpa, inni kulesa ini kon!"

Petro Édi Yudafo Bamə Etiki.

14 Mfó nya Petro létaka únyə ku
 lefosi ɔnwə fəfə bamə nya óbesə
 ɔkɔe kato ótəyi nkə, "Mi Yudafo ku
 mimba nkpe læ Yerusalem, nla miə
 bitsyue atə læ nkpasə mi læ bəno lesa
 nə díbə mfo. 15 Inni nte betidi bamfo
 díkpə fe kase bətsyuə díbu seka,
 itsyise olesia eto abombo ɔwəno mbə
 ete ni nyamfo nɛ. 16 Bomu lesa nə
 nle bubə mfoo, eyifo lesa nə Onanto
 eto Unyeləkətidi Yoel letəyi utsyə
 kokooko nkə,

17 'Onanto átəyi nkə,

"Lə eyi fəfə nnya luubə əsuəə,
 muufi mə Ləwəno nkpo læ ut-
 syuə saa əsuə,
 nya mi bebisaibi ku bebisiobi loobe
 mə ditiki letsya,
 nya mi bakosobi luunyə Onanto
 eto asakulakula,
 nya mi beninə tsya luusiə ala.

18 Ee, sitinti læ lefe nəmfoo, muute
 mə Ləwəno Kenke yifə disia læ
 mə beyifoyifo, besio ku basani
 kenke əsuə.

Nya booləkə mə ditiki kenye
 bate.

- 19 Nya muutə asa kplɛ kplɛ ku anyinsa bə
lə difule ku kasɔ kenke utsyuə saa nyə.
Biunyə kɔtɔ ku ute ku kuyuə kplɛ bɔ.
- 20 Kofe ebona tūū,
nya kofande eto ənəmi lɔɔsɛ həə fe kɔtɔ,
fɛ Bonamute eto diyənde eto diyi kplɛ nəmə looyo.
- 21 Lə lefe nəmfoo, boofɔ utsyuə saa ke lookpadi Bonamute eto diye,
nya wɔɔtɔ bɔwunsəkoo, wɔɔkɛ bofo." ' "
- 22 Petro esi údi etiki ótɛyi nkə, "Israelfɔ bɛnɔ etiki nyamfo. Yesu Nasaretnyə ni Nwə Onanto Lékpɔ Ǿhile Utsyə. Nya óte nyamfo lefe nə óyɛ lə wə əsuə úləkə wə əsuəale óte, nya úyifo asa kplɛ ku ayanisa kpə óte fe kase mi kosate nyi. Itsyisee, íbə lə mi nti mfo. 23 Nya Onanto létɔnɔ faa lə wə ketsyue əsuə óyani wə útə mi nya bítə babuayifo lélo wə lə lefe nə bɛsɔ wə bémanklasə lə uyikabie əsuə. 24 Tsyaa, Onanto esi ótakasə wə utsyiko ɔkɔmə nya óbɔ útsyi lə ukpə eto ani, itsyise ukpə embofo wə buti kakpe. 25 Nyamfo Oka David létɛyi itsyi lə wə əsuə nkə, 'Nnyə se Bonamute ínyə lə mɔ kodianí nya unsiko mɛ lefe saa esoo, mante kulesa sikpi.
- 26 Lə nyamfo esoo, disuəyuə eyi mɛ əsuə, nyaso muufi atesə ntə wə lefe saa!
Ite bə utidi wə luukpə mini tsyaa, muusiə nkpə nkabe wə kusu.
- 27 Itsyise əmbutə kusu ukpə təkə mɛ kato.
Nya fəmbutə tsya bə fə ubi kɛnkɛ eto sinə bu.
- 28 Fə díte mínte nkpə eto kusu itə lə nnyə lə fə ənəmi koo, muunyə disuəyuə lefe saa.'
- 29 "Nyaso, mɔ bayimi, nɛ mi bɔtɛyi sitinti minkə, bo ona Oka David wə lefo diye əkpə nya bɛbikə wə nya wə kudi nkpe lə bo nti mfo

- eyo mmi. 30 Fɛɛ uyifo Onanto eto unyeləkətidi. Nyaso óte lesa nə Onanto létɛyi utsyə nkə wootsyese David eto kafo eto ubi lə ubə udi seka lə David eto kɛnyɛ. 31 Se David léte nyamfo ɔtɔnsə esoo, ótɛyi utsyə nkə Kristo ebotaka utsyi ɔkɔmə. Ótɛyi nkə Onanto mányani wə utsyə lə ɔkɔmə, nya wə əsuə eto sinə tsya mémbu lə wə kudi kafo mfó. 32 Wə ni Yesu əmə Onanto létakasə utsyiko ɔkɔmə, nya ini etiki eto ɔnukualɛɛ, bomblɛ ni wə badansie. 33 Wə Anto Onanto ábesə wə kato úsu unsi lə wə kodianí, nya ófo Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ utsyiko lə wə ɔflɔ fe kase ótɛyi utsyə. Lesa nə bɛnɛ bunyə, kanɔ mfoo, eyifo wə ətəsa nnya úfi útə bo. 34-35 Ite bə inni David kosate létaka úsu kato mfó tsyaa, ótɛyi utsyə nkə, 'Bonamute Onanto əmə átɛyi mɔ Onamute əmə nkə, "Siə lə mɔ kodianí isu ese lefe nə moobokosə fə balo kasɔ ətəkə mə akpa lə disinti." ' "
- 36 Nyaso nla miə mi Israelfɔ kenke te biənkə wə Anto Onanto ni futsyə díte Yesu wə básɔ lə uyikabie əsuə bélo Onanto díte ófiani Bonamute ku Nwə Onanto Lékpɔ Ǿhile Bətsyə."
- 37 Nya se betidi bamfo lɛnɔ Petro eto etiki nyamfoo, ílə mə lə akɔəsi. Nyaso bátɔ Petro ku batɔnkpe fɛfɛ bənkə, "Bayimi, be ele bə buyifo?"
- 38 Nyaso Petro átɛyi mə nkə, "Ele bə mi utsyuə saa sinkli ɔyɛ abua buyifo, lə ofloma, lə ofo ntufləsəfləsə eto lekpa nəmə lə Yesu Kristo eto diye əsuə, lə Onanto lə ufi wə abua ɔtsyɛ wə, lə ofo Onanto eto ətəsa nnya ni Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ. 39 Nkomə eto kɛnyetsyətsyə te itə mi ku mi bebi ku mba kenke ditsyi katsyontsyokɔ ku betidi ba kenke Bonamute bo Anto lookpadi bafiani wə bale."
- 40 Nnya kamaa, Petro édi adansie údi mə etiki kpə nya ólɛ mə kɔlɛ, ólɛ mə lekpakpa nkə, "Biləkə mi əsuə bitsyiko lə kotonənə ko nɛ bubə lə kawunsie bua kamfo eto

betidi əsuə.” ⁴¹ Lə nyamfo esoo, betidi kpə ba leno Petro eto ditiki nəmə áfo bano, nya bəfləsə mə ntu, nya mə utú ébutsyə fe betidi akpi ətsyə. Mə dísu bákɔ diyi nəmfo lə bafokanɔfo əsuə nɛ. ⁴² Béfi mə lefe bətə batonkpe bamə nya báte mə asa, nya bákato ola kətə Onanto, nya békedi lesa kakɔ tsya, nya bəsiə ku bətsyuə lə loniyifoyifo əsuə.

Bafokanɔfo Əsiə Nkpə Lə Loniyifoyifo Əsuə.

⁴³ Se batonkpe bamə díyifo ayanisa kpə esoo, íyifo betidi bamə yanii. ⁴⁴ Nyaso bafokanɔfo lə mfo ákatsya lefe saa nya bəkəsie mə asa kenke kətə bətsyuə. ⁴⁵ Nya lə báte mə bikəə, bəkəfi atabi nnya bənyə kəsuko bəkəsie, utsyuə saa lə kase éhiä wə əsuə. ⁴⁶ Nya bəkəsu kátsya lə Anto Onanto eto Disumuyo diyi saa, nya bákatsya lə etsyukpa etsyukpa kédi asa lə mə ayo ku disuəyuə ku utu faa. ⁴⁷ Nya bákatesə Onanto. Itə betidi ba tā ékebu mə. Nya diyi saa, Bonamute kətə betidi fɔfo ba bofo lə nkpə díkəbə káko lə mə əsuə.

3

Onanto Átsya Utidi Wə Léba Onkpoo Kasɔ.

¹ Diyi lonii, Petro ku Yohanes ésu Onanto eto Disumuyo lə lefe nə Yudafɔ laato ola kətə Onanto. Iyifo fe kakomi eto abombo ətsyə lefe. ² Se báyo Disumuyo nəmə eto kesie ka baakpo Kesie Ka Laano Bobee. Mfó bənyə osani utsyuə wə léba onkpo lə kasɔ taa wə lelefe ke. Wə betidi éketsyi wə kəbəkətsyə mfo diyi saa bə lə úkato asa lə betidi ba laayɛ kedufə Disumuyo nəmə. ³ Se únyə Petro ku Yohanes nle bofe kédufə diyo nəməə, óto mə nkə bətə wə lesatsyuə. ⁴ Bále bənyə nya bábe wə tūū, nya Petro létəyi wə nkə, “Be bo mfo!” ⁵ Nya utidi əmə létakasə ənəmi útəkə lə mə, ku nsusu nkə bəəbə wə lesatsyuə butə.

⁶ Mfó nya Petro dídi etiki ótəyi wə nkə, “Moo, atabi saa ente me muutə fə! Nyaso muutə fə lesa nə nte me. Nle fe bətəyi lə Yesu Kristo Nasaretnyə eto diye əsuə minkə taka ənyə lə ayɛ edu!” ⁷ Nya Petro ləkəbe utidi əmfo eto kodianii nya útə nkə otaka uńyə. Nya lamfolamfoo, wə akpa ku bəkləbɛ eto ekubi dímuə ale! ⁸ Nya óbe ósa únyə lə wə akpa əsuə. Mfó útsyiko boye kesu kesinkli. Nya útəkəko mə údufə Disumuyo mfó, kayɛ kabé kasa katesə Onanto. ⁹ Betidi ba kenke ləkə mfó, ənyə wə onle boye nya onle Onanto bətesə. ¹⁰ Se bənyə wəə, bətsyə lekpo bə wə ni futsyə díkəsie lə Kesie Ka Laano Bobe kátə asa mfó. Nyaso íyifo mə yanii ku sikpi lə lesa nə bəyifo bətə wə əsuə.

Petro Édi Etiki Itsyi Lə Yesu Eto Əsuəale Əsuə Lə Disumuyo.

¹¹ Se osani əmə dímuə Petro ku Yohanes onle kekə lə lekpa nə baakpo Oka Solomo eto Lekpata nə nkpe lə Onanto eto Disumuyo mfó, betidi kpə étsyetsyi bəsu mə oflo. Wə bətsya éyifo mə yanii sekasitsyuə. ¹² Nya se Petro dínyə betidi baməə, ótəyi mə nkə, “Israelfɔ, bə díyifo mi yanii lə nyamfo əsuə fɛ? Nya beso bənle bo bobee fe bo kosate eto əsuəale ku Boanto eto sikpitete əsuə eso utidi emfo leyɛ? ¹³ Nnya ni bənkə Onanto lébesə wə Usumubi Yesu kato. Onanto əmfo ni Abraham ku Isak ku Yakob tsya eto Onanto nɛ. Wə tsya nsi ni bo bana eto Onanto. Wə Ubi ni Yesu wə bífi bíte biə balo. Nya bəni wə lə Pilato eto ənəmi lə lefe nə bətəyi biə binyi wə kulaa tsya, lə lefe nə Pilato wə léla nkə wóayani wə fɛ. ¹⁴ Beni utidi kenke ku osɛɛ, nya bətono biə oyani uwudifɔ bomu lə wə kənyɛ. ¹⁵ Bélo utidi wə ləətə betidi nkpə. Nya Onanto dísinkli ótakasə wə utsyiko okomə! Nya bo kosate dínyə wə ku bo ənəmi! ¹⁶ Eyɛ lə Yesu eto diye əsuəə, nya utidi wə letsyini bənle bunyə mfoo, dímuə əsuəale nɛ. Nya se ófo Yesu óno esoo, nnya díte

únyə bufitsyatsya fe kase mible nle bunyə ku mi ənəmi mfo nɛ.

¹⁷ “Mɔ bayimi, nyi miə mi ku mi beninə éyifo nyamfo eto okloe eyɛ lə mante mante əsuə. ¹⁸ Fɛɛ Onanto éboteyi utsyə nkə eyɛ lə wə bənyeləkətidi əsuə wə ubi Kristo, Utidi Wə Onanto Lékpɔ Ɔhile Utsyə ebudi ohiã. Nko eso útə nkə wə bənyeləkətidi eto lesa nə bátəyi bətsyə bə itə. ¹⁹⁻²⁰ Nyaso bisinkli lə abuayifoyifo kama lə bitəkəko Onanto, lə uflə mi abua uwi. Lə biyifo nkoo, buinyə Lɛwɔnɔ Kenke eto əsuəale itsyi lə Bonamute ɔflo, nya wootsyese Yesu wə ni Kristo Wə Onanto Lékpɔ Ɔhile Utsyə. ²¹ Nko ini eso Yesu luusiə kato isu ese lefe nə Onanto loolo lesa saa utsyə fe kase útə wə bənyeləkətidi kenke leteyi bətsyə taa kɔ ke. ²² Fe kase Moses leteyi utsyə nkə, ‘Bonamute Onanto ebuləkə unyeləkətidi utsyuə utsyiko lə mi nti fe kase útə mímbɔ. Nyaso bitsyuə wə ditiki nə ke wɔɔteyi mi koto. ²³ Nyaso nwə ke lembutsyue unyeləkətidi əmə kotoo, Onanto ebuləkə wə lə wə betidi nti nya wɔɔtsylɔsə wə.’

²⁴ “Lə sitintii, Onanto eto bənyeləkətidi kenke idu lə Samuel entɔɔ, éboteyi asa nnya nle bubə mfo mmi bətsyə. ²⁵ Nnya Onanto leteyi utsyə eyɛ lə wə bənyeləkətidi əsuə eyifo mi ale. Nya mi tsya kpe kedikɔ lə kenye ka Onanto lékle ku mi bana əsuə. Fe kase óteyi Abraham nkə, ‘Eyɛ lə fə ufluflu əsuə, mookpo kasɔ eto betidi kenke atsyɔ.’ ²⁶ Nyaso se Onanto díləkə wə Uyifoyifo Kristo ótee, tute ótsyese wə mi ɔflo nkə lə okpo mi atsyɔ, nya lə utə mi utsyuə saa lə ɔye abua buyifo.”

4

Bákpɔ Petro Ku Yohanes Bésuko Lekpo Eti.

¹ Lefe nə Petro ku Yohanes ńyə banle betidi bamə etiki budii, Yudafɔ eto besumunyə ku Disumuyo eto mba laase mfó eto beninə ku

Sadukifɔ tsya əbə mfó. ² Se bánɔ bə Petro ku Yohanes ńyə mfó bale etiki itsyi lə Yesu eto botaka ketsyi ɔkómə əsuə, nnya nle bote bənkə utidi wə díkəkpə ebotaka ubə nkpəə, kafo ányi mə tinti. ³ Nyaso bəmuə mə. Nya se kale mfe nle bolo esoo, bėti mə bákpe le diyo isu əsə kəsiesə. ⁴ Fɛɛ betidi kpə ba lenɔ mə etikii, báfo etiki sɛɛ nyamfo bánɔ. Mə utú ebuyifo fe basani akpi anɔ.

⁵ Nya se kale dísiəə, ibə bə Yudafɔ eto bəsuəaletidi ku beninə ku afi eto bateasa ákpe disi lə Yerusalem. ⁶ Bátsya ku Usumunyə Ninə Kenke Annas ku Kayafa ku Yohanes ku Aleksandro ku besumunyə ninə eto betidi tsya. ⁷ Nyaso bákpa Petro ku Yohanes bamə báboko mə ənəmi. Nya bátɔ mə bənkə, “Owoe eto diye ku əsuəale əsuə biyifo nyamfo?”

⁸ Petro wə díyi ku Lɛwɔnɔ Kenke eto əsuəale átaka únyə nya óteyi mə nkə, “Bo bəsuəaletidi ku umə eto beninə, ⁹ lə bela biənkə biano lesa sɛɛ nə búyifo bútə utidi wə letsyini mfo ku kase bótsya wə, ¹⁰ bitə mɛ kusu lə nteyi mi ku Israel eto betidi kenke lesatsyuə. Yesu Kristo wə ditsyi Nasaret wə bíte básɔ lə uyikabie əsuə, nya Onanto disi ótakasə wə utsyiko ɔkóməə, wə diye əsuə nya utidi əmfɔ dímuə ale nɛ. ¹¹ Nya Yesu əmfɔ əsuə Awɔnisa Kenke leteyi nkə, ‘Leba nə mba laato ayo leni bə dimbə kɔnɔɔ, ni bomu díbə lefiani nə nso bofe lə afɛfɛ kenke nti.’

¹² Wə hã ni futsyə loofɔ utidi buləkə, itsyise wə hã ni futsyə Onanto dítkə diye nya útə wə əsuəale lə betidi ba tã nti, nkə utə utidi nkpə.”

¹³ Se bəsuəaletidi ku beninə dínyə kase Petro ku Yohanes ba lenni bekuente nya bámfo bunə saa, nle etiki budi ku ute ku ute ku əsuəale nkoo, iyifo mə yanii. Nya bənyə bətsyə lekpo sitinti bə mə ku Yesu áye bəyifo keyifo lə bətsyuə. ¹⁴ Nya se bənyə utidi əmə bátsya ńyə mfó lə mə ɔflo, kenye əkpə mə, bántə lesa nə baateyi bio. ¹⁵ Nyaso bátəyi

mə bə banyi besu kama eto, nya mə hã dísiə mfó kefi nsusu læ lesa nə booyifo əsuə. ¹⁶ Mə bətsyuə átə bə, “Be ele bə buyifo ku betidi bamfo? Boəmbofo bətəyi boə lesa nə bəyifo mfo enni ayanisa itsyise utidi saa wə nkpe læ Yerusalem yi nya óno ditiki nəmfo. ¹⁷ Bomu bə læ etiki nyamfo læ εε bokpantsyaa, bitə læ bukə mə ato boə bensidi etiki saa læ Yesu eto diye əsuə bio.” ¹⁸ Nya bésinkli bákpadí mə báboko disikakpekə mfó nya bákpe mə kəfi bə idu lefe nəmfo entə, bənsidi kutsyuə saa etiki nye báte kulesa itsyi læ Yesu əsuə bio.

¹⁹ Nya Petro ku Yohanes dífe kenye bətəyi mə bənkə, “Mi kosate bibu nnya bebe biə nte nnya looke Onanto okə? Bə buyifo læ mi kəfi əsuə lee, læ Onanto eto kole əsuə? ²⁰ Bo alə, asa nnya búnyə ku bónə, boəmbofo kenye boma læ nnya əsuə kəsiə kpoo nko.”

²¹ Nyaso beninə bamə nle disi bokpe mfó ənyənki bákpe nya békə mə ato kekleke nya báyani mə. Kase betidi bamə kenke dínyə mfo nle Bonamute bətəse læ wə eyifosa esoo, beninə bamə mánte kusu ko booye bənə mə koto. ²² Utidi əmə bətsya ébofo alə fosi ana ku kama.

Bafokanəfo Áto Ola Bə Lə Bakpe Nkə Ale.

²³ Lefe nə báyani mə kamaa, Petro ku Yohanes əsu mə betidi bamə oflo nya bətəyi mə lesa nə betidi bamə lətəyi mə læ disikakpekə kamə.

²⁴ Nyaso bafokanəfo læ mfó kenke átsya nya báto ola bətə Onanto bə, “Bonamute, fə díyifo kato ku kasə ku lekpo ku asa nnya kenke nkpe læ nya. ²⁵ Fə ləyε læ Ləwəno Kenkə əsuə fətə bo Ona David wə ni fə Uyifoyifo dídi etiki ótəyi nkə,

‘Beso kawunsiə eto betidi ba lenni Yudafo nle bunyenki kefi nsusu bua?’

²⁶ Kawunsiə mfó eto baka átsya, báto ákpatsya, nya bəsuəaletidi lékpe disi bəfi nsusu læ Onanto əmə ku Utidi Wə Ókpo Ohile Utsyə əsuə.’

²⁷ Onukuale uni bə Herodes ku Pontio Pilato ku Israelfə ku mba lenni Israelfə átsya læ umə əmfó nya bákaka bənyə læ fə Uyifoyifo Kenkə Yesu wə fákpə ohile fətsyə əsuə. ²⁸ Fε læ fə əsuəale ku kobe əsuə, ábe fənkə læ bətsyaa, beyifo læ asa nnya fətsyue fətsyə əsuə. ²⁹ Nya mómə, O Bonamute, be sikpi sia banle bo bokpe, læ ətə bo fə beyifoyifo ləkəsi nə luutə bofo fə Ditiki Sε nəmə budi. ³⁰ Nnə fə kəni etsyue læ átsya betidi, læ eyifo ayanisa kpə, læ fə Uyifoyifo Kenkə Yesu eto diye əsuə.”

³¹ Se báto ola bəlosə, diyo nə kafo bankpe ko dítkə nya Ləwəno Kenkə ləyifə dísiə læ məmble əsuə nya bətsyiko Ditiki Sε nəmə bətəyi ku əsuəale.

Bafokanəfo Bamə Áwunsəko Bətsyuə.

³² Lə lefe nəmfo kenke, bafokanəfo kenke eyifo kenye kani læ ditsyəbi ku nsusu əsuə mə kuutsyuə saa membu wə hã eto lələkəsə eto disi, bomu mə lesa saa eyifo məmble eto lele. ³³ Nya batənkpe bamfo kenke dífi əsuəale kplə bəbe Onanto eto Ditiki Sε ditsya itsyi læ Bonamute Yesu eto botaka ketsyi okəmə əsuə. Nya Onanto eto atsyəkpokpo kplə dísiə ko mə kenke. ³⁴ Mə kutsyuə saa mánhiā kulesa, itsyise mba ayo nye nso nkpe, efi asa nyamfo báte nya bəfi atabi nnya bənyə, ³⁵ bəsuko batənkpe bamə nya bəsie nnya bətə utsyue saa læ kase inyə itə wə.

³⁶ Lə mfó, osani utsyue ake læ mə nti baakpo Yosef, wə ni Lewinyə wə ditsyi kasə ka baakpo Kipro. Batənkpe bamə ətəkə diye bə Barnaba, eto kasə ni nwə laakpe betidi otsyekle. ³⁷ Úfi wə kasə kətsyue óte nya úfi atabi nnya únyə úsuko batənkpe bamə.

5

Ananias Ku Safira Átəyi Sidia.

¹ Nya osani utsyue tsya dísiə wə baakpo Ananias ku wə usiə Safira.

Mə tsya éfi mə kaso kətsyuə báte. ² Nya úfi atabi nyamə eto ətsyuə ókula fə úfi afəfə óboko batónkpe bamə. Ditsyəbi nəmfo eyifo wə usiə Safira eto bote nya ótóno nkə beeyifo nko.

³ Nya Petro létə wə nkə, “Ananias, beso fətə Obonsam dítəkə fə kato, nya útə fátəyi Ləwóno Kenke sidia? Nya féfi fə kaso ka fáte eto atabi ətsyuə fákula fətsyə əsuə? ⁴ Kaso kamə, fə kale keni fə fáte ke, nya atabi nnya báfó fə kayo tsya eyifo fə ale. Be dítə eso féfi nsusu bua bomfó eto okle? Inni bo betidi bamfo fátəyi sidia, bomu Onanto!”

⁵ Kase Ananias leno ditiki nəmfo koo, lamfolamfo úduóno ókpo kaso, úkpə! Nyamfo ətə sikpi kplə əmuə mba kenke leno nnya. ⁶ Nya bakosobi ba ləkə mə lenti dífi kafia beti wə nya béfi wə bésu bəbikə.

⁷ Fə abombososo ətsyə eto kamaa, wə usiə tsya əbə údufə mfó. Fəfə wóannó tó lesa nə díkəbə. ⁸ Nya Petro létə wə nkə, “Təyi mə, se fə ku fə usə dífi mi kaso bété, atabi nnya kenke báfó mi kayo ni nyamfoo?”

Nya usio əmə dítə mbuayə nkə, “Ee, nyamble nə.”

⁹ Nya Petro létəyi wə nkə, “Beso fonko fə usə lékle kənyə bənle Ləwóno Kenke boto kabe? Bebe bakosobi ba dítəyi fə usə bésu bəbikə ni mba mfo nə. Mə ke luutsyi fintsya besuko nə.”

¹⁰ Lamfolamfo, wuntsya édu óno nya úkpə. Nya se bakosobi bamə díbə bənyə se úkpə onlabe, bətsyi wuntsya bésu bəbikə lə kaka bəbikə wə usə ke. ¹¹ Itə eso sikpi kplə əmuə mba kenke díkafo Ditiki Səfə nəmə bánó ku betidi ba kenke leno lesa nə díbə mfó.

Batónkpe Bamə Éyifo Ayanisa Kpə.

¹² Lefe nəmfo kenkee, batónkpe bamə éyifo ayanisa kpə lə betidi bamə nti. Bafokanofó ba lə mfóo, ákatsya lə Yudafo eto Disumuyo kaka baakpo Solomo eto Lekpata.

¹³ Itə bə betidi bamba kpə éfi lelabi

ku díbu bətə bafokanofó tsyaa, báte sikpi bámfo budufə lə mə nti. ¹⁴ Tsya fəfə betidi kpə, basani ku besio ésinkli lə nkpə bua bo bensi kama nya báfó Bonamute bánó. ¹⁵ Nya betidi lékpa mə befimfi bálabesə lə mə belabekə əsuə lə kpakpaakpe kaka bébu bə Petro ebəyə lə olə botsyilama, lə wə koyo lə kokpo lə befimfi bamfó əsuə lə bəmuə ale. ¹⁶ Nya betidi kpə lə kəmə ka letsyilama Yerusalem lékpa mə befimfi ku mba awóno bua nlə bule báboko mə ofló nya bətsya məmblə bufi.

Yudafo Eto Beninə Inə Etiki Ku Yesu Eto Batónkpe.

¹⁷ Nya Yudafo eto Usumunyə Ninə Kenke ku wə betidi ba ni Sadukifo eto ditsyukpa lesesə ənəmi kekkele lə batónkpe bamə əsuə. ¹⁸ Lə nyamfo esoo, bəmuə mə bákpe lə umə eto diyo. ¹⁹ Lə kətsyə kamfóo, Onanto eto otónkpe utsyuə əbə ósini diyo nəmə eto siku nya úləkə mə nya ótəyi mə nkə, ²⁰ “Bidu bisu Yudafo eto Disumuyo lə bisu bidi betidi ba kenke etiki itsyi lə nkpə fəfə bomə əsuə.”

²¹ Nyaso se kale dísiə, lə kase Onanto eto otónkpe létəyi mə əsuə, bésu bədufə Disumuyo mfó nya bətsyiko mə asa bote.

Lə lefe nəmfoo, Usumunyə Ninə ku wə betidi ákpadi Yudafo kenke eto beninə itə bətsya nya bákpe betidi bətsyuə bə besu bələkə batónkpe bamə lə diyo nəmə baboko. ²² Fəfə se bésu mfóo, bənnnyə mə! Nyaso bésinkli bəbə bətəyi mə bənkə, ²³ “Se búsuu, búnyə buə diyo nəmə eto biku kenke ti, nya mba laase kesie nýə mfó. Fəfə se bósini bikuu biamə, bənnnyə betidi bamə eto kuutsyuə lə diyo nəmə kafo.”

²⁴ Lefe nə mba laase Disumuyo nəmə eto uninə ku besumunyə ninə bamfo leno ditiki nəmfoo, iyifo mə yanii tinti, itsyise bántə lesa nə díbə lə batónkpe bamə lə əsuə.

²⁵ Nyamfo eto kamaa, utsyuə əbə ótəyi mə nkə, “Betidi ba bímua bəkpe lə diyoo, bebe, nyə mə nýə

læ Disumuyo nãmæ banlæ betidi asa botee!" ²⁶ Lamfolamfoo, mba laase mfo eto uninæ ku wæ betidi édu bésu Disumuyo mfo bésu bæmuæ mæ baboko. Fæ se báte sikpi bæ betidi bamæ ebubæ bato mæ aba esoo, bannæ mæ læ æsuæale æsuæ.

²⁷ Se bákpa mæ bésuko, bésu bænyænsæ mæ læ bakponkpo bamæ eto ənæmi. Usumunyæ Ninæ áto mæ nkæ, ²⁸ "Bóanteyi mi boænkæ biensidi etiki bæteyi kulesa itsyi læ Yesu æmfo æsuæ? Fæe híusensæ wæ ditiki nãmæ békpo læ Yerusalem kenke. Nya bela biæ biefi wæ ukpæ eto dikpilolo bitækæ bo læ æsuæ!"

²⁹ Mfó nya Petro ku batónkpe bamba bamæ dílakæ kénye bátýei bæ, "Etiki eto ɔnukualæ ni bæ Onanto ni futsyæ ele bæ butsyue koto, inni utidi. ³⁰ Yesu wæ bélo se bítæ básɔ bãmanklasæ læ uyikabie æsuæ, bo bana eto Onantoo, ni nwæ létakasæ wæ utsyiko ɔkɔmæ úbæ nkpæ næ. ³¹ Onanto ætsyæ wæ læ wæ sediani læ kato kaka ni kakplækɔ kenke fe ɔtɔnkɔtɔnko ku Ofomfokætæ itæ læ Israelfɔ læ bænyæ kusu batsyi mæ akɔesi bawuninsæ læ Onanto læ ufi mæ abua ɔtsyæ mæ. ³² Bo ku Læwɔnɔ Kenkæ, næ Onanto leefi kætæ mba leetsyue wæ koto ni mba ni ditiki næmfo eto badansie."

³³ Se bakponkpo bamæ lenɔ ditiki næmfo læ batónkpe bamæ eto kényeæ, kafo esi kányi mæ tinti, nyaso báse nnya uyi bænkæ ele bæ balo mæ. ³⁴ Fæe Farisifɔ eto osani ɔni wæ lækæ læ bakponkpo bamæ nti baakpo Gamaliel áni ko mæ. Úyifo utidi wæ betidi kenke díkebu tinti, nya úyifo afi eto oteasa tsya. Wæ ni futsyæ létaka uýyæ ótýei nkæ, bætæ læ batónkpe bamæ læ babɔ, fæ læ befi nsusu læ etiki nyamæ æsuæ. ³⁵ Nya ótýei mæ nkæ, "Israelfɔ, belɔ bebe sinini læ lesa næ bela biæ bieyifo betidi bamfo! ³⁶ Lefe ditsyuæ næ lefe mmæ, osani utsyuæ wæ lækæ baakpo Teuda, wæ dífi wæ æsuæ uyifo fe uninæ wæ nkpe díbu onso. Betidi alofa ana dítakæko wæ. Nya lefe næ bálo wæ, wæ betidi ba dítakæko

wæ ésensæ, nya wæ ditsyukpa nãmæ léba. ³⁷ Læ nnya kamaa, læ betidi eto leklafee, Yuda wæ ni Galileanyæ ákpa betidi ókpo læ æsuæ fe wæ bætækækotsyuæ. Nko ke se úkpæ, wæ bætækækotsyuæ mfó ko dísensæ. ³⁸ Nyaso lesa næ minyæ mɔtýei mi ko ni bæ, beyani betidi bamfo. Læ asa nnya banlæ bote nye asa nnya banlæ buyifo eyifo mæ kosate eto etsyuesaa, yæmbɔklæ fæ yuusensæ ³⁹ Fæe læ Onanto eto etsyuesa inii, boæmbofo mæ kusu buti. Læ boambe kukɔnɔ kulaa tsyaa, buubæ bunyæ boæ bɔle botaka kényæ læ Onanto Kosate æsuæ!"

⁴⁰ Bakponkpo bamæ áfo Gamaliel eto nsusu bo útæ mæ. Nyaso bákpadí batónkpe bamæ báboko mæ nti, nya báblæ mæ. Nya besi bækæ mæ ato bæ bensi týei kulesa saa itsyi læ Yesu eto ditiki æsuæ bio. Nya báyani mæ bédu.

⁴¹ Se batónkpe bamæ dídu læ lekpokakpoko bantɔ, bænyæ disuæyuæ tinti, itsyise bænyæ bænkæ Onanto ákla mæ ókpe læ betidi ba baakpe kofani læ Yesu eto disi nti. ⁴² Nya diyí saa, bákate Ditiki Sæe næme kátýei læ Yudafo eto Disumuyo ku ayo ayo kafe bænkæ Yesu ni Nwæ Onanto Lékpɔ ɔhile Utsyæ.

6

Bælækæ Bawunsækotsyuæ Ekuanse.

¹ Lefe næmfo se bakasebi bamæ dítsyiko bufuui, kænæ æbæ kédufæ læ Yudafo ba laateyi Sigriki ku mba laateyi Sihebri eto nti. Nnya ni bæ læ bésie diyí eto lesaa, díankayo mba laateyi Sigriki eto bakɔ besie. ² Læ nyamfo esoo, lefosi inuæ bamæ ákpadí bafokanɔfɔ bamæ kenke, nya bátýei mæ bænkæ, "Yanlækæ bæ bo-biasæ lefe læ didisa siesie eto etiki æsuæ læ lefe næ ele bæ bufi bo lefe kenke butæ Ditiki Sæe nãmæ eto budi. ³⁻⁴ Nyaso mɔmɔɔ, bayimi, betsyilamasæ ənæmi læ bilækæ basani ekuanse ba nyi kobe nya Læwɔnɔ Kenkæ nsi ko mæ. Buufi mæ butsyæ læ keyifo kamfo eto kénye itæ bæ bofo

lefe bɔkɛ itə olatoto ku Ditiki Sɛɛ nɛmɛ letsya bobe.”

⁵ Ditiki nɛmɛ ɔlɛkɛ itə mɛmblɛ kenke, nyaso bɛlɛkɛ Stefano wɛ ni utidi wɛ nkpe bofokanɔ nya Lɛwɔnɔ Kenke nsi ko wɛ lefe saa. Nya bɛlɛkɛ Filipino ku Prokoro ku Nikanɔ ku Timona ku Parmena ku nwɛ dikafiani Yudanyɛ wɛ baakpo Nikolas wɛ ditsyi Antiokia. ⁶ Bɛlɛkɛ betidi ekuanse bamfo bɛtɛ batɔnkpe bamɛ. Nya bɛtɛ ola bɛtɛkɛ mɛ ani lɛ disi itə keyifo kamɛ eto buyifo.

⁷ Lɛ nyaso Onanto eto Ditiki Sɛɛ nɛmɛ dɛsukosɛ busɛnsɛ kakpe. Nya bafokanɔfɔ lɛ Yerusalem difui bakpe. Yudafɔ eto besumunyɛ kpɛ tsya ɔtsyi bɛwuninsɛ bɛfɔ Ditiki Sɛɛ nɛmɛ.

Yudafɔ Eto Beninɛ ɛmuɛ Stefano.

⁸ Nyaso Stefano wɛ Onanto lɛkpɔ atsyɔ ɔtɛ ɔsuɛaleɛ, ɛyifo ayanisa kpɛ lɛ betidi bamɛ nti. ⁹ Fɛɛ Yudafɔ ba dikafɔ mɛ ɔsuɛ ɔsuɛ eto busiɛ ba ditsyi Kirene ku Aleksandria ku bɛtsyuɛ ba ditsyi Kilikia ku Asia eto ditsyukpa ɛtsyiko etiki bunɛ ku Stefano. ¹⁰ Fɛɛ mɛ kutsyuɛ saa mɛmfo buɔnyɛ lɛ wɛ ɛnɛmi lɛ kobe ko Lɛwɔnɔ Kenke dɛtɛ wɛ eso. ¹¹ Nyaso bɛkpɛ disi ku betidi bamba bɛ lɛ bɛtɛyi bidia lɛ wɛ ɔsuɛ bɛ, “Bɔnɔ se ɔkedi etiki uɔnyɛ lɛ Moses ku Onanto tsya ɔsuɛ!”

¹² Kenyelala kamfo ɛnɛ lefonyi lɛkpɛ lɛ betidi bamfo ku beninɛ ku afi eto bateasa bamɛ kenke ɔsuɛ. Nya bɛmuɛ Stefano nya bɛfi wɛ bɛsuko bakpronkpɔ eto ɛnɛmi. ¹³ Nya bɛboko betidi bɛtsyuɛ ba lɛkle kenye bɛtɛyi sidia bɛnkɛ, “Osani ɛmfo ɛkedi etitiki lefe saa kɛnyɛ lɛ Disumuyo Kenke kamfo ku lɛ Moses eto kɔfi ɔsuɛ. ¹⁴ Nya bɔnɔ bɛ ɔtɛyi tsya nkɛ utidi ɛmɛ ditsyi Nasaret baakpo Yesu mfɔ, ɔtɛyi nkɛ wooba Onanto eto Disumuyo Kenke kamfo nya woofloma akpa nnya Moses dɛtɛ bo!”

¹⁵ Nya mba kenke lɛkɛ lɛ lekpokakpokɔ mfɔ lɛtakasɛ ɛnɛmi bɛkpɛ lɛ Stefano ɔsuɛ, nya bɛnyɛ

bɛ wɛ ɛnɛmi ɛkɛyɛnde fe kato eto ɔtɔnkpe eto ale.

7

Stefano ɔbɛ Onanto Eto Dikiti Sɛ Nɛmɛ Letsya.

¹ Nya Usumunyɛ Ninɛ Kenke lɛtɔ Stefano nkɛ, “Etiki nnya banlɛ budi mfoo, sitinti ini banlɛ bɛtɛyi?”

² Nya Stefano dɛtɛ wɛ mbuayɛ nkɛ, “Boantomɛ ku mɔ bayimi, bitsyue koto kukɔnɔ lɛ bɛnɔ! Diyɛnde eto Onanto ɛlɛkɛ wɛ ɔsuɛ ɔtɛ bo ona Abraham lɛ Mesopotamia eto kasɔ fe ɔdu mfo ɔsu ɔsiɛ lɛ kasɔ ka baakpo Haran. ³ ɔtɛyi wɛ nkɛ, “Taka lɛ edu lɛ kasɔ kamfo ku lɛ fɛ betidi ɔflɔ lɛ esu kasɔ ka moote fɛ ɔsuɛ!”

⁴ “Nyaso ɔdu lɛ wɛ kasɔ nya ɔsu ɔsiɛ lɛ Haran. Lɛ Abraham eto anto eto ukpɛ eto kamaa, nya Onanto lɛkpa wɛ ɔboko kasɔ ka binsi mfo mmi nɛ. ⁵ Onanto mɛmbudi kasɔ kamfo eto dikuku sɛkɛ saa ɔtɛ Abraham fe wɛ kale, inni lɛ kokpa kɔni. Bomu ɔtɛyi wɛ ɔtɔnsɛ nkɛ kasɔ kamɛ ebofiani wɛ ku wɛ befluflu eto kale, ite bɛ ibɛ ese lefe nɛmfɔ, ubi saa mɛnkɛ wɛ. ⁶ Nnya Onanto lɛtɛyi wɛ ni nkɛ, ‘Fɛ befluflu ebofiani bafɔ lɛ kasɔ ka lenni mɛ kale ɔsuɛ. Boosiɛ mfo fe ndomufɔ nya boote mɛ ohiɛ itɛ alɛ alofa ana flɔflɔflɔ.’

⁷ Nya usi ɔtɛyi wɛ tsya nkɛ, ‘Moolo betidi ba dɛyifo mɛ mɛ ndomufɔ dikpi. Nya lɛ nnya kamaa, buudu lɛ kasɔ kamfɔ bɛbɛ basumu mɛ lɛ kaka mfo.’ ⁸ Mmɛ ini Onanto lɛkle kenye ku Abraham ini lelolala eto kenyekekɛ nɛ. Nyaso Abraham ɔla Isak lelo lɛ diyi flamflale se bɛle wɛ. Isak tsya ɔla Jakob lelo, nya Jakob tsya lɛla lelo lefosi bebi inuɛ ba bɛle dɛbɛ bɛfiani Yudafɔ eto ese lefosi ɛnuɛ ba lefo diye.

⁹ “Jakob eto bebi bamfo ɔsɛsɛ ɛnɛmi lɛ mɛ ɔyimi Yosef ɔsuɛ. Nya bɛmuɛ wɛ bɛtɛ fe ndomunyɛ lɛ Egipte eto kasɔ. Fɛɛ Onanto ɛsiɛko wɛ, ¹⁰ nya ɔlɛkɛ wɛ ɔtsyiko kanyi ku bulɛ saa ɔsuɛ. Se Yosef lɛbɔ ɔnyɛ lɛ Egipte eto Oka Farao eto ɛnɛmi, Onanto ɔtɛ wɛ ditsyɛbi sɛɛ ku kobe, itɛ Oka ɛmɛ ɛfi wɛ ɔtsyɛ nwɛ laabe

Egipte eto kaso ku wə diyo ku bikə kenke.

¹¹ “Lə lefe nəmfoo, kukpense kek-leke əbə lə Egipte ku Kanan eto nso kenke, nya inə kanyinyənyə kpə éboko. Bo bana mánkə didisa nə buudi. ¹² Nya se Yakob lenə nkə didisa kpe lə Egipte, ókpe wə bebi ba ni bo bana ditute nkə besu baya didisa baboko wə. ¹³ Lə mə dísu nuəfəə, Yosef ələkə wə əsuə óte wə bayimi nya Egipte eto Oka tsya díbə óte Yosef eto bayimi bamə. ¹⁴ Lə nnya eso Yosef ákpe wə bayimi nkə besu bakpa wə anto Yakob ku wə betidi kenke ba diyifo fe betidi fosi akuanse ku enə báboko. ¹⁵ Nyaso Yakob édu úsu Egipte kaka wə ku wə bebi díkpə. ¹⁶ Kamaa, bétsyi bəkpənkpə bamə bésinkli bésuko umə wə baakpo Sikem bésu bəbikə mfó. Bəbikə mə lə kudi ko Abraham léya ku sika flubia eto atabi ətsyue lə Hamə eto bebi oflo.

¹⁷ “Se kənyətsyətsyə ka Onanto dítsyə útə Abraham eto lefe nle boyoo, wə befluflu ba mfe nkpe lə Egipte ébole bəfui tinti. ¹⁸ Kafəfekoo, Oka fofə wə dímante Yosef étsyiko seka budi lə Egipte eto kaso. ¹⁹ Farao emfo ələkə nsusu bua úyifo Abraham eto befluflu bamfo disiale nya úkisi mə tsya. Itə óhiə mə bələkə mə bebisambi ba bále lə ayo báto bákpe lə kase buukpə.

²⁰ “Lefe nəmfo eto lefe nnya bále Moses nɛ. Nya bənyə bə úyifo ubi wə laanə bobe tsya. Lə nyamfo esoo, wə antomə éfi wə bákula afa ətsyə sōō lə diyo. ²¹ Nya lefe nə bənyə bə bensiembofo wə bəkulaa, bələkə wə lə mə əsuə. Nya Farao eto ubisiobi dísu ókə wə nya úfi wə ófianisə wə kafo eto ubi. ²² Óbe wə nya bəkluasə wə fe Egiptenyə lə mə esu ku mə asayifofo əsuə. Nya óbe ófiani utidi wə lekə əsuəale lə wə etikididi ku wə eyifosa kenke əsuə.

²³ “Se Moses léfo alə fosi anaa, íbə wə lə nsusu nkə lə usu obe kase banle wə bayimi Israelfə buyifo. ²⁴ Lə lefe nə úsu mfoo, únyə kase Egiptenyə nle mə oni disiale

buyifo. Esoo, úsu ówunsəko wə óso Egiptenyə əmfo ólo. ²⁵ Moses ébu nkə wə kosate eto betidi əbənə kaso nkə Onanto ebəye lə wə əsuə úləkə mə, fɛɛ mə mánno nnya kaso nko. ²⁶ Kəsiəsəə, únyə Israelfə inuə ba nle bəkpə. Úsu nkə lə usu okpla mə nya óteyi mə nkə, ‘Bee! Bayimi, bini! Yanle bə bikakpə keyifo lesafimfi mi bətsyua nko!’

²⁷ “Nya mə inuə bamə eto nwə nle wə oyimi disiale buyifo dínə Moses útsyə kutsyə nya óto wə nkə, ‘Be leka fə lə nnya əsuə? Owoe díləkə fə bo ətənkotənkə ku okponkpo lə bo etiki nyamfo əsuə fɛ? ²⁸ Lee, ala fə aalo mə fe kase fálo Egiptenyə əmə kənə?’ ²⁹ Se Moses lenə ditiki nəmfoo, útsyetsyi úsu óbiə lə Midia eto kaso fe ofo. Nya mfó óle bebi-saibi inuə.

³⁰ “Lə alə fosi ana eto kamaa, Onanto eto ətənkpe ələkə əsuə óte wə fe ute wə nle biyu eto kuyi botonsə eto ditsyəbi lə Sinai eto kətini oflo lə mfiminti mfo. ³¹ Se Moses dínə nyamfo nkoo, íyifo wə naa. Nyaso lefe nə ónyi ófi nkə lə obe lesa nə inii, nnya Onanto eto əkəə ábə óteyi nkə, ³² ‘Mə ni fə banamə eto Onanto, Abraham ku Isak ku Yakob eto Onanto.’ Moses étinkə ku sikpi eso wənsifo mfó bobe.

³³ “Onanto əmə áteyi wə nkə, ‘Ləkə fə afokpa! Itsyise kaka fənyəə, kaso kənke keni. ³⁴ Mbunyə kase mə betidi nle kanyi bunyə lə Egipte eto kaso mfó. Mbənə mə bəwənənə ku nku bo banle kakpadi mə. Nyaso mbubə miə lə mbə nləkə mə. Bə, mookpe fə koto lə Egipte!’

³⁵ “Moses emfo ni utidi wə Israelfə léni nya báto wə bənkə, ‘Owae díləkə fə bo ətənkotənkə ku okponkpo lə bo etiki nyamfo əsuə fɛ?’ Wə ni nwə Onanto létsyese nkə udi seka lə mə əsuə ku mə Ofom-fokətə, eyə lə Onanto eto ətənkpe wə díləkə əsuə óte lə ute wə díkənyə lə mfiminti mfó nɛ. ³⁶ Ókpa mə betidi bamə údunko lə Egipte nya úyifo ayanisa úləkə asa kpə óte lə Egipte

eto kaso ku la Lekpo Sia eto kenye ku la lefe na banye la mfiminti ala fosi ana so.

³⁷ "Moses amfo ni nwaletyi Israelfo nka, 'Onanto ebotsyese mi wa unyelakotidi fe kase otsyese me, nya wuulaka wa utsyiko la mi kosate eto nti.' ³⁸ Wa ni nwaletonko Israelfo ba leke la mfiminti mfo. Wa leke mfo ku bo banama. Wa ni nwaledinko Onanto eto otankpe etiki la Sinai eto kotini esua. Wa nsi ni futsya lefo Onanto eto ditiki na laeta nkpae oboko bo.

³⁹ "Fee bo banama mamfo Moses eto etiki nyama nyaso baka wa batsya kutsya nya bala ba eni la beesinkli besu Egipte eto kaso. ⁴⁰ Nyaso batyia Aaron bankae, 'Tsyae bafia ba lofo bo botonko eta bo, itsyise boante lesa na disu iyifo Moses amfo wa dina bo obonko la Egipte eto kaso.' ⁴¹ La nyaso bato ufi fe onantsyui eto ubi. Wa baketa kedi nya banya disuayua diy namfo la ufi ama befi ma ani beyifo mfo eso. ⁴² La nyamfo eso Onanto etsyi kama okpe ma. Nya oyani ma uta kofe ku kofande ku befanbebi eto kesumu, fe kase bawoni bakpe la benyelakotidi eto kukue nka, 'Israelfo, inni ma belo bebuki bita kedi

la alefosi ana nya beke la mfiminti mfo.

⁴³ Bomu Molok eto dibu ku Romfa eto befanbebi bia befianinsa bafia ba biketa kedi ne.

La nyaso muuta bamua mi besuko kaso faa la Babilonia eto kama bisu beke mfo.'

⁴⁴ "Bo banama etsyi Onanto eto diyo nya oto, syenko ma la mfiminti kafo. Bato diyo nama fe kase Onanto dilaka ote Moses nka bato ni pepyere. ⁴⁵ Kama kama, bo bana ba lefo diyo nama betsyiko la ma antoma oflo, etsyi ni ku ma la lefe na baye ku Yosua, nya besu bafokasoma betsyiko la ese nya Onanto lala la mfo se banto. Nya leke la ma nti mfo isu ese Oka David eto lefe. ⁴⁶ Onanto ala David eto asa tinti. La nya eso David ato Onanto

nka uta wa kusu la oto kasiako uta wa, Yakob eto Onanto. ⁴⁷ Fee Salomo ko dibae oto diyo nama.

⁴⁸ "Fee Onanto Esualenyae Kenke ansia la ayo nya kawunsia mfo eto betidi leto. Onanto aye la wa benyelakotidi esua otye nka,

⁴⁹ 'Kato ni ma sekakediko eto lekpome, nya kaso ni ma akpa eto katakako.

La nya esoo, nte diyo na eto okle footo eta me.

Sie ni kaka ele ba nsia?

⁵⁰ Lee, inni ma kosate diyifo asa nyamfo kenke?' "

⁵¹ La nyaso Stefano esi otye ma nke, "Letotidi kon eto betidi bini! Ntsyae bimbae bofokano ma! Biti ato la Onanto eto ditiki esua fe kase mi antoma diyifo. Lefe saa biatana kanya la Lewono Kenke esua.

⁵² Nte Onanto eto benyelakotidi ba mi banama dimanya la esua? Balo Onanto eto benyelakotidi ba dibae babe letsya taa ko ba ossetidi Wa Onanto Lekpo Ohile Utsyae la bubae. Nya ossetidi Wa Onanto Lekpo Ohile Utsyae amae, wa beni nya bika wa bita bala wa ne. ⁵³ Mi ni mba lefo Onanto eto kofi ko uta mi eye la Onanto eto otankpe eto ani, fee beni bientsyue ko koto!"

Bakpo Stefano Aba.

⁵⁴ Se bano etiki nya Stefano letyie la ma esua, kafo anyi ma tinti nya bayimi ma anyi ku leblofi. ⁵⁵ Fee se Lewono Kenke nsiko Stefano esoo, obesae wa anami kato faa, nya unya Onanto eto diyande ku Yesu wa nya la wa sediani. ⁵⁶ Nya otye ma nka, "Bebe! Nnya se kato lesini nya minya Utidi eto Ubi ama se unya la Onanto eto sediani!"

⁵⁷ Nya bafa bembembe nya beti ma ato eto kafo nya bedufe wa la esua bamua wa. ⁵⁸ Nya bana wa babonko la uma ama, nya betsyiko wa aba. Nya mba ama dina wa babonkoo, balaka ma awukple nya bankpe batsyae la okosobi wa baakpo Saulo eto ako. ⁵⁹ Nya lefe na banle wa aba bokpo, Stefano akpadi

Bonamute nya óto ola nkə, “Bonamute Yesu, fo mɔ ləwɔnɔ!”⁶⁰ Óse akonki nya ófa bembembe óteyi nkə, “Bonamute, fi mə abua nnya béyifo mfo atsyə mə!” Nya se óteyi nyamfo ólosəə, úkpə.

8

¹ Lə lefe nə banlɛ Stefano boloo, Saulo ni futsyə díkədi ute kakpe mə.

Saulo Ákpɔ Ku Bafokanɔfɔ.

Diya nəmfo ke nya bétsyiko bɔkpɔ ku bafokanɔfɔ kate mə ohiã lə Yerusalem. Nya məmblɛ dítsyetsyi bésu Yudea ku Samaria eto lekpa. Fɛɛ batɔnkpe bamə aλɛ, məmə ake lə mfó. ² Nya mba léfo Yesu bánɔ eto bətsyuə ésu bétsyi Stefano bésu bébikə ku nkuenlo.

³ Lə nnya kamaa, Saulo ətəkəko nya úlə bafokanɔfɔ bamə keklege nya údufə ayo kafo úkabəbɛ basani ku besio ta kənə kələkə kakpe mə lə ayo.

Filipo Ábe Onanto Eto Ditiki Sɛɛ Nəmə Letsya Lə Samaria.

⁴ Nya bafokanɔfɔ lə mfó ésensə bésu kalebe saa nya banlɛ Boanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə letsya bobɛ. ⁵ Nya Filipo wəə, údu úsu Samaria nya óteyi betidi Ditiki Sɛɛ nəmə itsyi lə Nwə Onanto Lékpɔ ɔhile Utsyə əsuə. ⁶ Betidi kpə étsyue ato bánɔ etiki nnya ɔnlɛ budi itsyise bənyə ayanisa kpə nnya úyifo eso báfo wə ditiki nəmə. ⁷ Óla awɔnɔ bua kpə utsyiko lə betidi əsuə, nya nkomə eto awɔnɔ bua nyamfó lékpɔ kudu bembembe fɛ bábo lə mə əsuə. Nya ótsya mba eto ani ku akpa díkpə ku mba léba bákpo lə kasɔ tsya nya bataka báye. ⁸ Nyamfo esoo, disuəyuə ake lə Samaria eto umə tinti!

⁹ Osani utsyuə ake lə Samaria baakpo Simon, uyifo utsyuə wə leeyifo afantosi eto afa. Lə lefe kentsyɛ nə léfe əsuəə, uyifo utsyuə wə díkatsya betidi keklege nya íkeyifo betidi yanii. Nya úkəbú wə əsuə ɔkplənyə wə lefé lə wə eyifosa ku

etiki nnya úkedi eso. ¹⁰ Samariafo eto bekpefi ku beninə kenke ékebu wə lə kase úkate əsuə keyifo eso. Le nnya esoo, béfi wə etikididi fe, “Wə ni Onanto eto əsuəale nya baakpo Əsuəale Kplɛ.” ¹¹ Se úkeyifo afa éfo lefe kentsyɛ esoo, béfi mə ənəmi bətəkə lə wə əsuə. Itsyise beetsyuə wə koto kanɔ wə etiki. ¹² Fɛɛ mɔmɔɔ, báfo Filipo eto ditiki nə ɔnlɛ bətəyi banɔ itsyi lə Onanto eto Sekadidi ku Yesu Kristo əsuə. Nya basani ku besio kpə léfo ntuflesəfləsə eto lekpa lə Bonamute Yesu Kristo eto diye əsuə. ¹³ Nya Simon əmə mfo tsya léfo ɔnɔ. Nya lefe nə ófo ntuflesəfləsə eto lekpa nəmfoo, úkətəkəko Filipo kesu kalebe saa ka ɔntɔ. Nya lə ənyəsa ku ayanisa nnya úkeyifo esoo, iyifo wə naa!

¹⁴ Nya lefe nə batɔnkpe ba ləkɛ lə Yerusalem lenɔ bə Samariafo ébofo Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə banɔɔ, bákpe Petro ku Yohanes lə mə oflo. ¹⁵ Se bésu bédufəə, báto ola lə bafokanɔfɔ fɔfɔ bamə eto disi bə lə bafo Ləwɔnɔ Kenke. ¹⁶ Nko ini nɛ itsyise isu ese lefe nəmfoo, bámfo tɔ Ləwɔnɔ Kenke. Ntu ete bəfləsə mə lə Bonamute Yesu eto diye əsuə. ¹⁷ Nyamfo esoo, Petro ku Yohanes éfi mə ani bətəkə mə lə esi, nya mə tsya léfo Ləwɔnɔ Kenke.

¹⁸ Se Simon dínyə nkə lə batɔnkpe bamfo éfi ani bətəkə mə lə esi koo, báfo Ləwɔnɔ Kenkɛ, úfi atabi nkə lə utə Petro ku Yohanes nya óteyi mə nkə, ¹⁹ “Bitə mintsyə əsuəale nyamfo itə bə utsyuə saa ke mimfi ani mintəkə lə ofo Ləwɔnɔ Kenke.”

²⁰ Nya Petro letəyi wə nkə, “Ekudi itə fə ku fə atabi kenke! Membu fə ebofo Onanto eto atesə boya ku atabi. ²¹ Embofo lekpa saa bokpa lə keyifo kamfo əsuə itsyise lekɔəsi mankpa fə lə Onanto eto ənəmi. ²² Ləkə fə nsusu lə asa buayifoyifo əsuə lə aλɛ Bonamute lekpa. Ətsyənə wuufi fə abua ɔtsyɛ fə lə fə nsusu bua bufi lə asa nyamfo eto okle əsuə eso. ²³ Itsyise nnyə miə akpe kənənsɛ kplɛ nya asa bua eto

buyifo tsya eyi fə utu, nya fafiani ndomunya itə lebua.”

²⁴ Nya Simon leteyi Petro ku Yohanes nkə, “Beto ola bɛɛ Onanto lekpa kpa bitə mɛ bə kotonənə kek-leke ko bɛtɛyi mfo eto okle embubə mɛ lə əsuə.”

²⁵ Nya lefe nə Petro ku Yohanes dikedi mə sedansiɛ nya bɛdi etiki itsyi lə Bonamute eto Ditiki Sɛɛ nə mə əsuə lə Samaria mfó, báye lə Samaria eto kəmə kpə bɛdi mə etiki lə Ditiki Sɛɛ nəmə əsuə lefe nə besinkli bantə lə Yerusalem.

Filipo Édi Etiki Ku Etiopia Eto Keyifo Eto Uninə.

²⁶ Itə Filipoo, Bonamute eto ɔtɔnkpe wə ditsyi kato əbə ɔtɛyi wə nkə, “Taka lə esu ɔnwɛdikueti lə mfiminti eto kusu ko lidu lə Yerusalem kɔntə lə Gasa.” ²⁷ Mfo ɔtaka nya ɔye kusu komə. Lefe nə ɔntə, ɔtsyako utidi utsyuə lə kusu nɛ bubə. Utidi əmfɔ éyifo uyifoyifo ninə wə nsi lə Etiopia eto Besio eto Oka baakpo Kandake eto sekakedikə eto atabi eto kɛnyɛ. Uyifoyifo ninə əmfɔ étsyi olakatokə lə Yerusalem.

²⁸ Ɔtə lə oto nya unsi lə nkenke bo ɔtɔmini nɛ bunə kafo, nya lə kase ɔnyɛ ɔntə, úkakla asa itsyi lə Unyeləkətidi Yesaya eto Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue əsuə. ²⁹ Nya Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ dídidi Filippo etiki ɔtɛyi nkə, “Ye mlə lə etu ɔtɔmini eto nkeke bomfó.”

³⁰ Filippo akɔse ɔye útu wə nya ɔnɔ se uyifoyifo ninə əmfɔ nɛ asa bokla ketsyi ko lə Yesaya eto kukue ko ɔwɔni kafo. Nya ɔtə wə nkə, “Asa nnya fanɛ bokla mfo anɔ nnya kasɔ?”

³¹ Nya uyifoyifo ninə əmfɔ dítə mbuayɛ nkə, “Owo lo, ntsyɛ yuubə bə mofo nnya kasɔ bɔnɔ lə lefe nə kuutsyuə saa ləmbə mfo lofo nnya kasɔ buləkə kate mɛ?” Nyaso ɔɛ Filippo lekpa nkə ubə udufə lə nkenke eto kufue komə kafo usiə lə wə ɔfɔ.

³² Nya etiki nnya úkakla lə Kukue Kɛnkɛ eto Awɔnisa nnya nkpe mfó ni nkə,

“Bákpa wə báyenko fe kase baayenko osamu kesuko wə kalokə.

Nya unsi kpoo fe osamu wə dímemfi nnya kulesa lə bákə wə bisə, nya wémfe kɛnyɛ ɔtɛyi kulesa.

³³ Bákpe wə kofani, nya bəntə ota wə əsuə disi.

Kuutsyuə saa embofo kulesa bɔtɛyi itsyi lə wə befluflu əsuə, itsyise bála wə nkpe diku lə kasɔ mfo.”

³⁴ Nya uyifoyifo ninə əmfɔ leteyi Filippo nkə, “Tɛyi mɛ, wə kosate Unyeləkətidi Yesaya ɔnɛ, lee utidi bamba utsyuə?”

³⁵ Mmə nnya Filippo dítɛyiko, ɔtɛyi wə asa lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue komə əsuə, nya úləkə Ditiki Sɛɛ nəmə kasɔ ku kase ɛnɛ bote itsyi lə Yesu əsuə.

³⁶⁻³⁷ Nya se banyɛ lə kusu bantə, bésu báyo kaka ntu ntsyuə nnyə lə usunte ɔfɔ. Nya uyifoyifo ninə əmə leteyi Filippo nkə, “Be, nyə ntu ntsyuə! Beso fəmbəfo mɛ ntu-fləsəfləsə eto lekpa nəmə buyifo mfó?”

Nya Filippo leteyi wə nkə, “Lə afo anɔ ku fə utu kenkee, ebofo mu bofo.”

³⁸ Nya uyifoyifo ninə əmfɔ leteyi nkə, “Mfo nnɔ miə Yesu Kristo ni Onanto eto Ubi.” Nya útə nkə bənyəsə ɔtɔmini eto nkenke bomə, nya bédufə lə ntu bomə əsuə, nya Filippo dífləsə wə ntu.

³⁹ Nya lə lefe nə bábɔ lə ntu bomə əsuə, Bonamute eto Lɛwɔnɔ ákpa Filippo dídunko, nya uyifoyifo ninə əmfɔ ménsinyə wə bio. Úsukosə wə kusu ko ɔnyɛ ku disuəyuə.

⁴⁰ Nnya kamaa, Filippo ənyə nkə unyə lə umə wə baakpo Asoto. Idu mfó, óbɛ Ditiki Sɛɛ nəmə letysa lə kəmə ka nkpe lə kusu mfó kenke isu ese lefe nə údufə Kaisarea eto umə.

9

Saulo Áyani Əsuə Útə Yesu.

¹ Le lefe nɛmfɔ kenke ɛsuɛɛ, Saulo ɛti kama Bonamute eto bafokanɔfɔ keklege nkɛ lɛ olo mɛ. Nya ɛsu Yudaɔfɔ eto Usumunyɛ Ninɛ Kenke ɔfɔ. ² Mfɔ ɛsu ɔtɔ nkɛ bɛtɛ wɛ ekue lɛ ufi ɔɛ usuko Yudaɔfɔ eto ntsyakɔ lɛ Damasko lɛ ɔkɛ ɛsuɛale umuɛ basani ku besio ba kenke dɛkafo Ditiki Sɛɛ eto kusu fɔfɔ komfo bɛnɔ lɛ okpa mɛ usuko Yerusalem.

³ Nya lefe nɛ Saulo dɛkanyi ɔfi Damasko ku wɛ nsusu bomfoo, dikunɛ diyɛnde ditsyuɛ ko dɛtsyi kato lɛkpo wɛ lɛ ɛsuɛ. ⁴ Ʋdu ɔnɔ nya ɔnɔ ɔkɛ utsyuɛ nɛ wɛ bɛtɛyi nkɛ, "Saulo, Saulo, besio fanɛ mɛ bɔkɔnko keklege nko?"

⁵ Nya Saulo lɛtɔ nkɛ, "Bonamute, fɛ owɛ uni?"

Ʋkɛ ɛmɛ ɛtɛ mbuayɛ nkɛ, "Mɔ Yesu wɛ fanɛ bɔkɔnko keklege uni. ⁶ Mɔmɔɔ, taka lɛ esu umɛ ɛmɛ. Bɔtɛyi fɛ lesa nɛ ele bɛ yifo."

⁷ Nya betidi bamɛ ku Saulo nyɛ lɛ kusu bantɔ mfɔ lɛle bɛnyɛ, bɛnte lesa nɛ baatɛyi. Bɛnɔ nkomɛ eto etikididi, fɛɛ bɛnnyɛ kuutsyuɛ saa.

⁸ Nya lefe nɛ Saulo lɛtaka ɛnyɛ fɛ ɛminkli ɛnɛmii, wɛnsifo bunyɛ. Nya bɛle wɛ lɛ kɔni bɛkpa wɛ bɛdufɛnko Damasko eto umɛ. ⁹ Ʋsiɛ mfo eyi ɛtsyɛ wɛnnyɛ asa, wɛndi lesa, wɛnnɛ kulesa.

¹⁰ Nya lɛ lefe nɛmfɔ, okasebi wɛ lɛfo ɔnɔ ɛkɛ lɛ Damasko wɛ baakpo Ananias. Bonamute ɛlɛkɛ ɛsuɛ ɔtɛ wɛ ɔkpadi wɛ ɔtɛyi nkɛ, "Ananias!"

Nya ɔtɔnɔ nkɛ, "Bonamute, nnyɛ mɔɔ!" ¹¹ Nya Bonamute lɛtɛyi wɛ nkɛ, "Taka lɛ ayɛ lɛ kusu ko baakpo Kusutsyɔtsyɔ, nya lɛ esu Yuda eto diyo lɛ atɔ nwɛ baakpo Saulo wɛ ditsyi Tarso eto disi. Ʋkpe mfo ɔɛ ɔla boto. ¹² Nya lɛ bulɛkɛkate bomɛ ɛsuɛɛ, ɛnyɛ osani utsyuɛ wɛ baakpo Ananias wɛ dɛbɛ ɛfi ani ɛtɛkɛ wɛ lɛ disi itɛ bɛ usinkli nyɛ asa."

¹³ Mfo nya Ananias dɛlɛkɛ kenye ɔtɛyi nkɛ, "Bonamute, mbɔnɔ sesi-asesia bulɛ bo eto okle utidi ɛmfɔ nɛ bafokanɔfɔ bokpe lɛ Yerusalem!

¹⁴ Nya mɛkanɔ tsya bɛ ɔfo ɛsuɛale eto ekue utsyiko lɛ besumunyɛ

ninɛ ɔfɔ nkɛ ubɛ umuɛ bafokanɔfɔ kenke lɛ Damasko!"

¹⁵ Fɛɛ Bonamute ɛtɛyi wɛ nkɛ, "Su lɛ esu eyifo lesa nɛ mɛntɛyi fɛ. Nnyɛ ni bɛ mbulɛkɛ utidi ɛmfɔ miɛ lɛ udi mɔ ɔyɛkpa wɛ luufi Ditiki Sɛɛ nɛmɛ usuko mba lenni Israelfɔ ku baka ku Israelfɔ kenke lɛ bɛtɛ mɛ. ¹⁶ Mɔ kosate ebote wɛ kase sɔɔ ele bɛ ɔyɛ udi ohiɛ lɛ mɔ disi."

¹⁷ Nyaso Ananias ɛsu ɛdufɛ diyo nɛ Saulo lɛkɛ, nya ɛfi wɛ ani ɛtɛkɛ lɛ wɛ, nya ɔtɛyi wɛ nkɛ, "Mɔyimi Saulo, Bonamute Yesu wɛ dɛlɛkɛ wɛ ɛsuɛ ɔtɛ fɛ lɛ kusuu, wɛ Yesu kosate ke ni futsyɛ lɛtsyese mɛ fɛ ɔfɔ nkɛ lɛ esinkli ɛnyɛ asa nnyɛ lɛ Lɛwɔnɔ Kenkɛ lɛ disiɛko fɛ."

¹⁸ Lamfolamfoo, iyifo Saulo fe bufɛ bɛfɛ lesatsyuɛ nɛ nte fe akpe eto dikpɛ seka lɛ wɛ ɛnɛmi nya ɛtsyiko asa bunyɛ. Nya se ɔtaka ɛnyɛ, bɛyifo wɛ ntufɛsɛfɛsɛ eto lekpa lɛ Yesu eto diye ɛsuɛ. ¹⁹ Nya se ɛdi lesa ɔlosɛɛ, usinkli ɛdufɛ lɛ wɛ ɛsuɛ ɛmuɛ ale.

Saulo Ʋbe Dikiti Sɛ Nɛmɛ Letsya Lɛ Damasko.

Saulo ɛsiɛ lɛ bafokanɔfɔ ɔfɔ lɛ Damasko itɛ eyi asiani. ²⁰ Lɛ lefe nɛmfɔ ɛsuɛɛ, ɛdu ɛsu Yudaɔfɔ eto ntsyakɔ ɛsu ɛdi etiki ɛlɛkɛ ɔtɛ nkɛ Yesu eyifo Onanto eto Ubi.

²¹ Iyifo mba kenke lenɔ wɛ ditiki nɛmfɔ yanii. Nya bɛtɔ mɛ ɛsuɛ bɛnkɛ, "Inni utidi ɛmfɔ lɛtsya ɔfɛ ɛkalo Yesu eto mba ntɛkɛko wɛ lɛ Yerusalem lefe nɛ lɛfɛ mɛɛ? Nya inni bubɛ ɛbɛ nkɛ wɛbɛ umuɛ bafokanɔfɔ usuko besumunyɛ ninɛ ɔfɔ?" ²² Nya Saulo dɛsukosɛ wɛ etiki sɛtɔ ɔkpasɛ ɔtɛyi nkɛ sitinti ɔnɛ bɛtɛyi. Yudaɔfɔ ba lɛkɛ lɛ Damasko mfɔ eto kuutsyuɛ mɛmfɔ kulesa bɛtɛyi kɛnyɛ lɛ wɛ ɛsuɛ.

Ʋkpasɛ mɛ nkɛ Yesu ni Nwɛ Onanto Lɛkpo Ʋhile Utsyɛ ɛmɛ. ²³ Lɛ lefe kpɛ eto kamaa, Yudaɔfɔ bamɛ ɛtsya bɛsɛ uyi bɛnkɛ boolo Saulo. ²⁴ Fɛɛ bɛtsyuɛ ɛbɛ bɛtɛyi wɛ itsyi lɛ ket-syue kamɛ ɛsuɛ. Lɛ nyamfo esoo, bɛkase umɛ ɛmɛ eto mbɔsie ketsyue ku kakomi itɛ kase buunyɛ wɛ balo

eso. ²⁵ Nyaso læ ketsye kanii, Saulo eto bayenkotsyuə éfi wə bákpe læ ditsyitsya kafo nya báyeke wə ku ukuə læ dibiaə nə nkpe læ ofati əsuə úbə kasə óbə údu læ umə əmə.

Saulo Ésu Údufə Yerusalem.

²⁶ Se úsu údufə Yerusalem, óla nkə læ usu ókə ku bakasebi ba nkpe mfó. Fəe bāmfo bānnə bæ uyifo okasebi eso mə tsya áte wə sikpi. ²⁷ Nyaso Barnaba áwunsəko wə ókra wə úsuko batənkpe bamə oflə óteyi mə kase ótsyako Bonamute læ kusu, nya Bonamute dídi wə etiki. Usi óteyi mə kase Saulo díləkə əsuə óte údi etiki læ kpakpaakpe itsyi læ Yesu əsuə læ Damasko. ²⁸ Lə nyasoo, báfo wə bákpe læ mə nti, óke ku mə nya báye bábé Ditiki Səe nəmə letsya læ Yesu eto diye əsuə læ Yerusalem.

²⁹ Nya kama údi etiki nya ókpe kənə ku Yudafo bətsyuə ba laateyi Sigriki, fəe bábəbe kusu bæ læ balo wə. ³⁰ Lefe nəmfó, se wə bayimi ba ni bafokanəfo lænə nnya nkoo, bákpa Saulo bésuko Kaisarea nya bákpa wə bátsyese wə umə Tarso.

³¹ Lə lefe nəmfó, bafokanəfo kenke ba lækə læ Yudea ku Galilea ku Samariaa, ála bəwənnə bəsiə, sikpi eto bulə saa mensike mə læ əsuə, nya bənyə setəsusu nya bəsiə nkpe læ Bonamute eto kototsyuetsyue əsuə, nya bəfi mə əsuə bákpe læ Ləwənnə Kenke eto əsuəale eto bəwunsəko əsuə.

Petro Ésu Lida Ku Yopa.

³² Petro áye ótsyilama nlebe kpə óbe bafokanəfo kenke. Nya úsu únyə bafokanəfo ba nkpe læ umə wə baakpo Lida tsya. ³³ Mfó úsu únyə osani utsyuə wə baakpo Ainea wə nle bufi nlabə læ kalebe kani, ani ku akpa díkpə alə mfamfla sōō. ³⁴ Nya se Petro dínyə wə, óteyi wə nkə, “Ainea, Yesu Kristo átsya fə bufi! Taka ənyə læ əkənə fə belabeke!” Lamfolamfo Ainea átaka uńyə. ³⁵ Nya se betidi ba kenke nkpe læ Lida ku Saron eto kəmə dínyə bæ Ainea átaka olə bəye kafe

mfó, bátsyi bawuninsə bəfi əsuə bətə Bonamute əmə.

³⁶ Usio utsyuə wə léfo ónə akə læ Yopa wə baakpo Tabita nya læ Sigriki əsuə bæ Dorkas eto kasə ni kafe. Úfi wə lefe kenke úyifo kasəe kpə nya úyifo kafo ekpe útə bakombo. ³⁷ Úbə ónə bufi nya úkpə. Se bəfləsə wə ntu bəlosə, bəsu bəlo wə bákpo læ abanslo kato. ³⁸ Lefe nəmfó se bānə bæ Petro əbə údufə Lida itsyise Lida mantsyo læ Yopa oflə, bafokanəfo læ Yopa ákpe wə betidi inuə bæ bakpa wə baboko Yopa akpa akpa.

³⁹ Nyaso Petro əmuə əsuə nya útəkəko mə besu kaka balabesə wə kato. Nya bakəbəsiaə ba nkpe mfó, dínyə batsyilama Petro banle nku buwi, nya bəfi awu akpa akpa nya Dorkas léka læ wə nkpe lefe banle wə bote.

⁴⁰ Petro ətə nkə məmblə bə læ diyo nəmə kafo nya óse akonki óto ola. Nya útsyi ənəmi útə ókə əmə nya óteyi nkə, “Tabita, taka!” Lamfolamfo úmənkle wə ənəmi, nya kase únyə Petro koo, ótaka úsiə. ⁴¹ Nya Petro ənə kəni utsyuə nya ówunsəko wə ótaka únyə. Petro esinkli ókpadi bafokanəfo ku bakəbəsiaə bamə bəbə, nya úfi wə ókpe mə læ ani ku nkpe. ⁴² Nya ditiki nəmfó dísensə lékpə læ Yopa mfó, itə betidi kpə áfo Bonamute bānə. ⁴³ Lə nnya kama, Petro əsiə læ Yopa mfó itə eyi kpə læ nwə baakpo Simon wə díkeyifo kubukikue eto keyifo mfó oflə.

10

Petro Ésu Únyə Kornelio.

¹ Lə lefe nəmfó, osani utsyuə əsiə læ Kaisarea eto umə wə baakpo Kornelio. Uyifo uninə utə Romafo eto bamamanyə eto ditsyukpa nə baakpo Italiafo. ² Uyifo utidi səe nya wə ku wə diyo eto betidi kenke díyifo mba leesumu Onanto. Utidi əmfə ákawunsəko Yudafo eto bakombo, nya úkato ola lefe saa kətə Onanto. ³ Diyi ləni læ ketsyitsyokəmi eto abombo ətsyə sekaa,

únyə buləkəkate butsyuə. Únyə lə buləkəkate əsuə bomə nkə Onanto eto ɔtɔnkpe utsyuə əbə, nya ókpadi wə nkə, “Kornelio!”

⁴ Nya lefe nə Kornelio dínýə wə, óbe wə tūū ku sikpi nya ótɔ wə nkə, “Onamute, be ini?”

Onanto eto ɔtɔnkpe əmfo átɛyi wə nkə, “Kase faato ola ku kase feeyifo kafo ɛkpe kətə betidi édufə Onanto ənə. ⁵ Kpe betidi bətsyuə lə besu Yopa lə besu bakpadi osani wə baakpo Simon wə bensi baakpo Petro baboko. ⁶ Okpe lə Simon wə nsi lə lekpo ɔflo wə leeyifo kubukikuə eto keyifo mfo.”

⁷ Se Onanto eto ɔtɔnkpe əmfo díduu, Kornelio ákpadi wə diyo eto betidi inuə ku bamamanyə eto mba laase wə tsya eto ɔni wə ni utidi sɛɛ. ⁸ Nya ótɛyi mə lesa nə díbə, nya ókpe mə nkə besu Yopa.

⁹ Se kale dísiə nya banyə lə kusu bantɔ nya ibu sɛkɛ lə bedufə Yopa mfóo, Petro ábe úsu diyo nə bankpe eto kato itə kakəmi eto lefosi abombo ənuə eto olatoto. ¹⁰ Kukpense étsyiko wə bələ, fɛɛ mfe banlə lesa bonwa nɛ. Nya únyə buləkəkate butsyuə. ¹¹ Únyə se kato lesini, nya únyə lesa nə fe kafia flubia kplɛ kətsyuə ka ləmɔ, nya banlə kə lə esi ana nyamə ketsyi kato kanlə kasɔ bubə. ¹² Lə kafia kamə kafo aakə bebuki akpa akpa ku bawa ku baklobɛ. ¹³ Mfó ɔnɔ ɔkɔɛ utsyuə nɛ bətɛyi nkə, “Petro, taka, lo lə edi!”

¹⁴ Fɛɛ Petro édi etiki ótɛyi nkə, “Owo lo! Kulefe! Bonamute, méndi tɔ kulesa nə Yudafɔ leekisi budi nyə!”

¹⁵ ɔkɔɛ emfo esi ótɛyi wə nkə, “Lesa nə Onanto díyifo kənkeɛ, mantɛyi fə iyifo ekisisa!” ¹⁶ Únyə buləkə kate bomfo sitsyə sɔ̃. Nya ditsyɛfə kamaa, bétɛyi kafia kamfo besuko kato.

¹⁷ Lefe nəmfoo, ditsyəbi nə díləkə əsuə léte mfó éyifo Petro yanii, nyaso ótɔ wə əsuə nkə, “Be nnya mínyə mfo lete, nnya kasɔ nkpe?”

Lefe nəmfo kee, betidi ba Kornelio lékpe mfó əbə bédufə umə əmə. Nya se bənyə diyo nə banlə bəbɔbɛɛ, bəbə bənyə lə ni kesie. ¹⁸ Nya bənyə banlə kaka Simon Petro nkpe disɔ bɔtɔ.

¹⁹ Nya se Petro dísiə úkəbu disɔ itsyi lə buləkəkate bo únyə əsuə, Lɛwɔnɔ ídi wə etiki létɛyi nkə, “Bebe basani itsyə əbə balɛ fə bəbɛbɛ. ²⁰ Taka, muə əsuə lə esu ko mə. Mante sikpi ku mə butəkəko kesu. Mɔ uni létsyese mə.”

²¹ Nyaso Petro ésu únyə mə nya ótɛyi mə nkə, “Mɔ ni nwə benlə bəbɛbɛ. Bomfo buɛɛ.”

²² Bətə wə mbuayɛ bənkə, “Butsyi Kornelio wə ni Romafɔ eto oma-manyə ninə ɔflo. Uyifo utidi sɛɛ wə ləsumu Onanto. Nya Yudafɔ kenke laala wə asa tinti. Onanto eto ɔtɔnkpe utsyuə létɛyi wə nkə okpe fə utidi lə əbə wə diyo lə ɔnɔ fə kənyɛ eto etiki nya fanyenko.” ²³ Lə nyaso Petro átɔnɔ ókpa mə údufənkɔ kaka onkpe nya ófo mə fe wə bafɔ útə bátɛyimɛ wə ɔflo.

Se kale dísiə, ótaka útəkəko mə. Nya bafokanɔfɔ ba ditsyi Yopa mfo eto bətsyuə dítəkəko mə bésu.

²⁴ Bésu bédufə Kaisarea kəsiəsə. Lefe nəmfoo, Kornelio ébokpo wə diyo eto betidi utsyə ku wə bayetsyuə bətsyuə nya bensi bənsəkə Petro eto bubə kedufə. ²⁵ Kase Petro nɛ diyo nəmə budufə, Kornelio átsyako wə nya óse akonko lə Petro eto ənəmi nya óbokosə wə disɔ kasɔ. ²⁶ Fɛɛ Petro átɛyi wə nkə, “Taka ənyə! Mintsya utidi ətə mini.” ²⁷ Nya lə kase bantɔ banlə etiki budii, Kornelio ákpa wə úsuko kaka betidi fɛfɛ létsya bensi.

²⁸ Nya Petro létɛyi mə nkə, “Mi kosate yi biə bo Yudafɔ eto kəfi məntə kusu nkə ndufə utidi wə lenni bo ɔni eto diyo nye nsu wə ɔflo kulaatsya. Fɛɛ Onanto ələkə óte mə nkə membu kuutsyuə saa fe utidi wə dimeńyə utə lee menyifo kənke. ²⁹ Lə nyaso se fákpe fə bakpadi mɛɛ, mánni nya míntaka mímbə nɛ. Nya besu benlə mə bokpadi?”

30 Kornelio áteyi wə nkə, “Fe eyi ana ni nnya léfee mməə, nya lə lefe nəmfo sekaa, se minlə ola boto lə kakomi eto ətsyə eto lefe lə mɔ diyoo, lefua utidi utsyuə ko ləbɔ únyə mə lə ənəmi, okpe awu nnya díkəyənde! 31-32 Ɔteyi mə nkə, ‘Kornelio, Onanto áno fə olatoto ku kase feeyifo kafo ekpe kətə betidi. Nyaso kpe betidi lə besu Yopa lə bakpadi nwə baakpo Simon wə bensi baakpo Petro wə nkpe lə Simon wə leeyifo keyifo kubukikue eto lə lekpo ɔflo baboko.’ 33 Nko eso lamfolamfo mínkpe fə ɔtɔnkpe miə ubə okpadi fə lə əbə nya fintsyaleklplatsya fátaka fákpe akpa kusu fəbə nɛ. Nyaso bomblɛ si lə Onanto eto ənəmi mfo busəkə fə bə lə əbə ateyi bo ditiki nə Bonamute ləteyi fə nkə batəyi bo.”

Petro Édi Etiki Úlakə Ditiki Sɛɛ Nəmə Kaso Óte Mə.

34 Nyaso Petro édi mə etiki nkə, “Nnyə ntsyə lekpo sitinti minkə Onanto aambe betidi eto ənəmi lə wə eyifosa əsuə. 35 Bomu kusə saa eto utidi wə laabokosə wə əsuə kaso kətə wə, keyifo kasɛɛ, wə waala nɛ. 36 Mfo nno miə bɛno Ditiki Sɛɛ nə Onanto díləkə óte Israelfo bə, eyɛ lə Yesu Kristo wə ni betidi kenke eto Onamute əsuəə, boonyə diyuə. 37 Biyi lesa kplɛ nə díbə Israel eto kaso kenke idu lə lefe nə Yohanes lébe letsya lə Galilea eto kaso itsyi lə ntuflesəfləsə eto lekpa nəmo əsuə. 38 Nya bɛno tsya kase Onanto lékpo Yesu wə ditsyi Nasaret ɔhile utsyə lə lefe nə úfi Ləwɔno Kenke ku əsuəale útə wə. Nya ótsyilama úkeyifo asa sɛɛ, nya ótsya mba Obonsam díkelə kelɛkɛ mə ketsyiko lə bulə bomə əsuə itsyise Onanto əsiə ko wə.

39 “Búdi adansie lə asa nnya kenke úyifo lə Israel eto kaso ku Yerusalem. Mfó əmə básɔ wə lə uyikabie əsuə bálo nɛ. 40 Fɛɛ Onanto esi ótaka wə utsyiko ɔkɔmə úbə nkpe lə diyi tsyəfə əsuə nya úləkə wə óte betidi dínyə. 41 Fɛɛ inni betidi ba kenke dínyə wə. Bomu

bo mba Onanto díləkə nkə budi wə badansieɛ, bo ni mba dínyə wə nɛ. Nya búdi nya búnə ku wə lə wə botaka kənyə eto kama. 42 Bo ni mba ótsyese nkə busu bətəyi Ditiki Sɛɛ nəmə lə kalebe saa butə betidi nɛ. Nya lə buləkə bote boənkə, Onanto ni futsyə díləkə Yesu fe Okpronkpo itə bəkpənkpe ku kawunsiə eto betidi kenke. 43 Nya Onanto eto bənyeləkətidi ba kenke dídi etiki itsyi lə wə bənkə utsyuə saa kee léfo wə ɔno, Onanto ebufo wə abua ɔtsyɛ wə lə Yesu eto diye eto əsuəale əsuə.”

Ləwɔno Kenke Áyifə Dísiə Lə Mba Lenni Yudafɔ Tsya Əsuə.

44 Nya lefe nə Petro nyə ɔnlɛ etiki nyamfo budii, Ləwɔno Kenke áyifə dísiə lə mba kenke ləkɛ mfo banlɛ Petro eto ditiki nəmə bɔno əsuə! 45 Yudafɔ eto bafokanɔfo ba dítekəko Petro betsyi Yopa bəbə mfóo, etiki nyamə éyifo mə yanii! Itsyise Onanto ətə wə Ləwɔno Kenke nəmə áyifə díbə dísiə lə mba lenni Yudafɔ tsya əsuə. 46 Fɛɛ bəmbɔfo bətəyi bə inni nko ini. Itsyise bánɔ se banlɛ bele bamba kpə bətəyi katɛsɛ Onanto. Nya Petro ləteyi nkə, 47 “Betidi bamfo tsya áfo Ləwɔno Kenke fe kase bo tsya lefo esoo, boəmbɔfo bɔni boə boəmbufləsə mə ntu.” 48 Nyaso útə kusu nkə bəfləsə mə ntu lə Yesu Kristo eto diye əsuə. Lə nyamfo eto kamaa, bálɛ Petro lekpa kpa bə usiə lə mə ɔflo itə eyi asiani.

11

Petro Fləkə Asa Kaso Óte Yerusalem Eto Bafokanɔfo.

1 Yanklɛ fɛ batɔnkpe bamə ku bafokanɔfo bamba lə Yudea lenɔ bə betidi ba lenni Yudafɔ tsya ébɔtsyi bəwuninsə báfo Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə bánɔ. 2 Nyaso lefe nə Petro dísinkli úsu Yerusalem eto uməə, Yudafɔ eto bafokanɔfo ba ləkɛ mfóo, mántɔno ko wə. Nya bəto wə bənkə, 3 “Beso fésu fásɔno lə bafɔ ba dímanla alo nya fákpe kɔni lə ɔkpe ɔni əsuə fédi lesa ku mə?”

⁴ Nyaso Petro əlakə etiki nyamfo kenke kaso óte mə nkə, ⁵ “Lə lefe nə minke lə Yopa minle ola botoo, nnyə buləkəkate butsyuə. Mfó mínyə kafia kplə kətsyuə ka banle lə esi ana kétsyi kato banle kə kaso bobokosə lə mə əflo. ⁶ Se minle ola mímbəe, nnyə bebuki akpa akpa eto kakle kpe lə kafia kamə kafo, batobuki ku betubuki ku mba laabodi lə kaso ku baklobə ákpo mfó. ⁷ Ete míno əkəe utsyuə nle etiki budi kateyi nkə, ‘Petro! Taka, lo lə edi!’

⁸ “Nyaso nləkə kənyə nteyi minke, ‘Kula o-o! Kulefe! Bonamute, méndi tə kulesa nə Yudafə leekisi budi nya.’

⁹ “Fəe əkəe əmfo esi údi etiki útsyi kato óteyi nkə, ‘Lesə nə Onanto diyifo kənkəe, manteyi fə diyifo dimankpa.’

¹⁰ “Nnyə buləkəkate bomfo sit-syə sōō. Lə nnya kamaa, kafia kplə kamfo ka eto kafo bebuki bamfo nkpo, bétsyi ke bábesə kato isu ese lefe nə kánya vī. ¹¹ Lə lefe nəmfó tututuu, betidi it-syə ba bákpe bə bakpa mə baboko Kaisarea əbə bédufə diyo nə minke.

¹² Nya Ləwəno Kenke leteyi mə nkə ntəkəko mə lə busu. Mə bayimi ekua bamfo ditsyi Yopaa, ətəkəko mə busu Kaisarea búsu búdufə osani wə lekpe mə batənkpe ini Kornelio eto diyo. ¹³ Óteyi bo kase Onanto eto ətənkpe dílakə əsuə óte wə nya óteyi wə nkə, ‘Bəbe utsyuə akpe Yopa lə usu əbəbe nwə baakpo Simon Petro. ¹⁴ Wuudi mi etiki nnya luutə bə fə ku fə diyo eto betidi kenke luunyə bofo.’

¹⁵ “Fə míntsyiko Ditiki Səe nəmə bəteyii, Ləwəno Kenke ébubə dídufə mə məmble kenke lə əsuə fe kase dídufə bo lə əsuə lə kaso kətsyikokə kamə! ¹⁶ Nyamfo díte mínkloma lesa nə Bonamute leteyi lefe nə óteyi nkə, ‘Sitinti Yohanes efi ntu ufləsə betidi. Fəe Onanto ebufi Ləwəno Kenke ufləsə mi.’ ¹⁷ Nya lə Onanto ətə betidi ba lenni Yudafə ətəsa nyamfo fe kase úfi útə bo lə lefe nə bófo Bonamute Yesu Kristo bóno,

owoe mini bə lə mmfo Onanto kusu buti nko?”

¹⁸ Se bəno etiki nyamfoo, bənsite lesa nə bəteyi. Bomu bətesə Onanto bəteyi bənkə, “Sitinti Onanto ətə betidi ba lenni Yudafə tsya kusu nkə batsyi bawuninsə lə bənyə nkpe.”

Bafokanofə Lə Antiokia Efui Bakpe.

¹⁹ Nya lefe nə asa nyamfo nle bubə nkoo, bafokanofə ba dítsyətsyi bədu lə bulə bo dítu mə itsyi lə kase bəlo Stefano əsuə, bəsu bédufə Foinike ku Kipro ku Antiokia eto kəmə. Nya bətsyilama banle ditiki səe nəmə bəteyi Yudafə hā. ²⁰ Nya bafokanofə ba ditsyi Kipro ku Kirene dísu Antiokia bəsu bəteyi betidi ba lenni Yudafə Bonamute Yesu eto Ditiki Səe nəmə. ²¹ Nya se Bonamute eto əsuəale ləke ko mə esoo, bafokanofə ba dífi əsuə bəte Bonamute əbə befui bakpe.

²² Lefe nə bafokanofə ba nkpe lə Yerusalem leno ditiki nəmfoo, bətsyese Barnaba bə usu lə usu obe lesa nə nle bubə lə Antiokia. ²³ Se úsu údufə mfó nya únyə kase Onanto ləwunsə ko məə, únyə disuəyuə tinti nya usi ókpe mə nkəale nkə bənyə keklege lə bəfokano əsuə nya lə bedi ənukuale bəte Bonamute ku mə utu kenke. ²⁴ Barnaba eyifo utidi səe wə nkpe bəfokano nya Ləwəno Kenke nsi ko wə tinti. Eyə lə wə bəwunsəko əsuə, bafokanofə bamə əbə befui bakpe.

²⁵ Lə nnya kamaa, Barnaba ésu Tarso, úsu óbəbe Saulo mfo. ²⁶ Se únyə wəə, ókpa wə bədu bəbə Antiokia nya mə inuə bamə dísiə mfó ləle wəlo. Bakə mfó bəkate betidi kpə asa. Antiokia mfó, nya bətsyiko bafokanofə bokpo bə Kristofə nē.

²⁷ Lə lefe nəmfó tututuu, Onanto eto bənyeləkətidi bətsyuə etsyi Yerusalem bəbə Antiokia. ²⁸ Mfó mə nti eto əni wə baakpo Agabo, létaka uńyə lə Ləwəno Kenke eto əsuəale əsuə nya óteyi nkə kukpensə keklege ebubə lə kawunsia kenke. Nyamfo

əbə itə lə lefe nə Romafɔ eto Okankplɛ wə baakpo Klaudio nɛ seka budi. ²⁹ Nyaso bafokanɔfɔ bamə éfi nsusu bə baako asa lə befi batsyese bafokanɔfɔ ba nkpe lə Yudea eto kasɔ. Nya mə utsyuə saa léko kase woofɔ. ³⁰ Nya se báko bikə biaməə, béfi mi bətə Barnaba ku Saulo nya béfi mi bésu bətə Yudea eto bafokanɔfɔ eto beninə.

12

Herodes Ákpe Batɔnkpe Bamə Bulə.

¹ Lə lefe nəmfo əsuə, Oka Herodes əmuə bafokanɔfɔ eto bətsyuə nkə lə ókpe mə bulə kekleke. ² Útə balo Yakobo wə ni Yohanes eto oyimisani ku lesiabi. ³ Nya se únyə nkə nnya úyifo ákɛ Yudafɔ ɔkɔɛɛ, úmuə Petro tsya lə lefe nə beedi Abolo nnya Eyan kisəsa Ləmbə eto Diyi. ⁴ Se bəmuə wəə, bákpe wə lə diyo kaka mba laase diyo nəmə eto ena ena eto akpa ana ba laafloma bətsyuə nnyə lefe saa banlɛ wə bəse. Herodes eto nsusu ni bə lə ubə ufi wə utə betidi lə bakponko wə lekpo lə mə diyisɛɛ nə baakpo Ukpə Ása Bo Jyila eto kama. ⁵ Nyaso mba laase mfó ákase Petro lə diyo nəmə. Fɛɛ bafokanɔfɔ bamə ákato ola kekleke ákalɛ Onanto lekpa kpa lə wə disi.

Onanto Eləkə Petro Wə Bákpe Lə Diyo.

⁶ Nya lə ketsye ka eto kəsiasə ka Herodes díbu disi nkə wútələkə Petro lə diyo utə betidi baməə, Petro álabɛ selabɛ lə mba laase eto inuə eto nti. Nya bákpe wə lə konyɔ kplɛ ko béfi batsyasə lə mə kosate eto ani əsuə. Nya fɛ mba laase mfó eto bətsyuə dínyə banlɛ siku siamə bəse. ⁷ Akpaakpa koo, Kato eto Ɔtɔnkpe ko ləbɔ nya lekpasə léfo diyo nəmə kenke. Nya Kato eto Ɔtɔnkpe dífi wə kɔni útəkə Petro lə lekpa kɛ ósanklisə wə nya ótɛyi nkə, “Kɔsɛ mlə lə ataka ənyə!” Konyɔ kplɛ ko nkpe wə lə kɔni lesini kóbo kókpo lə kasɔ. ⁸ Nya Kato eto Ɔtɔnkpe əmə lɛtɛyi wə nkə, “Fi fə

awu ku afəkpa akpe.” Nya Petro díyifo nko. Nya Ɔtɔnkpe əmə disi ótɛyi wə nkə, “Fi fə awu kentsyɛ akpe lə ətəkəko mɛ.”

⁹ Nya Petro létaka útəkəko wə, nya óbɔ lə diyo nəmə kafo. Lefe nəmfo kenke, wántɛ lə lesa nə Kato eto Ɔtɔnkpe əmə nɛ buyifo eyifo sitinti, úbu nkə kola ete ɔnlɛ busiə. ¹⁰ Nya báyɛ báfɛ mba laase eto ditsyukpa tutɛ ku bənuəfə. Nya se báyo situ eto kesie kplɛ ka baayɛ kedufə umə əməə, siku siamə kosate ko lesini əsuə. Nya báyɛ lə kesie kamə tsya báfɛ. Nya se báyɛ bésu sɛtɔ sɛkɛɛ, Kato eto Ɔtɔnkpe əmə ko lénɛya údu lə wə ɔflɔ.

¹¹ Lə nnya kama, fɛ Petro léte lesa nə díbə wə lə əsuə nya ótɛyi wə əsuə nkə, “Məmə mbote miə sitinti ini bə Bonamute létsyese wə Ɔtɔnkpe əmfɔ nkə ubə uləkə mɛ utsyiko lə Herodes eto ani ku asa nnya Yudafɔ díbu bə booyifo mɛ tsya lə diyo nəmfo kafo!”

¹² Nya se únyə nnya díbə utsyə lekpo, údu úsu Maria wə ni Yohanes Marko eto ambe eto diyo kaka betidi kpə létsya banlɛ ola boto. ¹³ Nya se Petro léyo diyo nəmə eto kəsiasə, ósɔ siku siamə. Nya uyifoyifosiobi utsyuə wə baakpo Roda ábɔ úsu nkə woabɛ futsyuə uni. ¹⁴ Se ónɔ Petro eto ɔkɔɛ utsyə lekpo, únyə disuəyuə ofensə! Itə wánsini wə siku siamə, bomu útsyetsyi úsu wə betidi ɔflɔ úsu ótɛyi mə nkə Petro əbə uńyə lə siku kama.

¹⁵ Bátɛyi wə bənkə, “Ntɔ disi lébia fə?” Nya usi únyə lə nnya əsuə nkə sitinti ini. Nyaso bátɛyi wə bənkə, “Nyalɛ ətsyuəə, wə kato eto ɔtɔnkpe uni!”

¹⁶ Lə lefe nəmfo kenke əsuəə, Petro esi únyə ɔlɛ kesie eto siku bɔsɔ. Nya lefe nə básini se nya bənyə wəə, iyifo mə yanii. ¹⁷ Úyifo mə kɔni nkə bənkpo kudu. Ɔtɛyi mə asa nnya díbə ku kase Bonamute díbə úləkə wə utsyiko lə diyo nəmə kafo. Nya ótɛyi mə nkə, “Bisu bɛtɛyi

Yakobo ku bayimi bafefe asa nnya dibə.” Nya udu mə læ oflo úsu kalebe bamba.

¹⁸ Nya se kale dísiəə, íyifo mba laase mfó yaa, nya éboko bulə kpə. Bátə mə əsuə bənkə, “Se tutuutu Petro lefe mómə?” ¹⁹ Nya Herodes ətə bábəbə wə tinti, fəə bənnə wə. Útə bəmuə mba laase diyo nəmə bákpkoko mə lekpo, nya útə nkə balo mə. Lə nnya kamaa, Herodes édu læ Yudea úsu úsiə læ Kaisarea itə lefe ditsyuə.

Oka Herodes Eto Ukpə.

²⁰ Lə lefe nəmfóo, Herodes ənyə əblo tinti ókpe Tiro ku Sidon eto betidi, nyaso bésu læ sitiditu əsuə bə læ besu bənyə wə. Bésu bátə bəwunsəko betsyi læ Blasto wə ni Herodes eto nwə laabe diyo oflo bə ələ Herodes lekpakpa læ utə læ ləniyifoyifo læ dibə læ mə inuə bamə ku Herodes eto nti. Ibə nko itsyise Herodes eto kasə bəkənyə mə didisa ketsyiko.

²¹ Nya læ diyi nə Oka Herodes ditsyə məə, ókpe wə bekankə nya úsiə læ wə lekankpome əsuə údi betidi bamə etiki. ²² Se údi etiki ólosəə, betidi bamə áfa básə ani bətə wə nya bətəyi bənkə, “Onanto Kosate eto əkəə uni! Inni utidi!”

²³ Lamfolamfoo, Bonamute eto ətənkpe ákpe Herodes bufi læ əsuə, itsyise wémfi atesə Onanto. Nya batsyini dídi wə əsuə kenke, nya úkpə.

²⁴ Nya Onanto eto Ditiki Səə nəmə ləyē letsyo, dísensə nya bafokanəfə difui bakpe.

²⁵ Nya lefe nə Barnaba ku Saulo lélosə mə keyifo ka bákpe mə bə besu beyifoo, bésinkli betsyi Yerusalem bəbə nya bákpa Yohanes wə tsya baakpo Marko báyenko báboko.

13

Bákpe Barnaba Ku Saulo Kətə.

¹ Lə Antiokiaa, Onanto eto bənyeləkətidi bətsyuə ku bateasa ákə læ bafokanəfə eto ditsyukpa

nəmə nti. Mə ni Barnaba ku Simon wə baakpo utidi naa ku Lukio wə ditsyi Kirene ku Manaen nwə ku Oka Herodes békluəsə bakə taa mə sikpefi lefe ku Saulo. ² Nya lefe nə banlə Bonamute bətəsə nya bakə læ kənyeklekle əsuəə, Ləwəno Kənkə əbə dídi mə etiki nkə, “Biləkə Barnaba ku Saulo bitsyə itə keyifo ka eso mínkpadi mə.” ³ Lə nyamfo esoo, beninə bamə ákle kənyə nya bátə ola nya bətəkə mə ani, nya bətsyə mə kusu.

Barnaba Ku Saulo Ésu Kipro.

⁴ Se Ləwəno Kənkə ditsyə mə kusu lélosəə, bésu umə wə baakpo Seleukia. Mfó bəfi əklo báyila lekpo nəmə bésu kasə ka ntu let-sylama eto umə wə baakpo Kipro. ⁵ Se bésu bédufə umə wə baakpo Salamii, bésu Yudafə eto ntsyako bésu bədi mə ditiki səə nəmə. Nya Marko Yohanes díkəko mə fe mə əwunsəkotsyuə.

⁶ Se bədu mfóo, báyē læ kasə kamə bésu bédufə umə wə baakpo Pafə. Mfó bətsyako Yudanyə wə ni ofate wə ni sedia eto unyeləkətidi wə baakpo Bar-Yesu eto ubi. ⁷ Ofate əmfə ku Aba eto unyəsia wə baakpo Sergio Paulo eyifo bayetsyuə. Nko eto Aba eto unyəsia əmfə wə diyifo obesibe ákpadi Barnaba ku Saulo nkə bəbə bənyə wə, itsyise óla nkə læ əno Onanto eto ditiki nəmə. ⁸ Nya se bésuu, ofate əmə wə baakpo tsya bə Elima læ Sigriki əsuəə, ənə etiki ku mə. Óla nkə læ uləkə Aba eto unyəsia əmfə eto nsusu utsyiko læ etiki nnya Saulo ku Barnaba lela bə beedi əsuə.

⁹⁻¹⁰ Fəə Saulo wə tsya bensi baakpo Pauloo, ábē ofate əmfə ku ləblofi kekkeke. Nya úləkə ótə wə læ Ləwəno Kənkə eto əsuəale nkə, “Fə Obonsam eto ubi, eyifo odia ku nwə laawē betidi kakpe. Nya feekisi kasəyifoyifo, nya faatsyi Bonamute eto ənukualetiki kawuninsə keyifo bidia! ¹¹ Bonamute ebutəkə fə kəni mómə nya wuutə fə ənəmi ba, nya

fensiembunyə kofe bio isu ese lə lefe ditsyuə eto kama!”

Lamfolamfo letontɔ eti Elima lə ənəmi, nya wénsifo asa bunyə bio. Úkawunya ani kabəbe utidi nkə lə ɔyenko wə. ¹² Lefe nəmfo se Aba eto unyəsia əmfó dínnyə nyamfo nkoo, íyifo wə yanii, nya ófo Bonamute eto ditiki nəmə ɔno.

Barnaba Ku Saulo Ésu Antiokia Lə Pisidia.

¹³ Nnya kamaa, Paulo ku mba ntəkəko wə ésu bédufə lə ɔklo nya bədu lə Pafə bésu Perge wə ni umənkplə wə nkpe lə Pamfilia eto kasɔ. Mfó nya Mərko Yohanes dídu mə lə ɔflo úsinkli úsu Yerusalem. ¹⁴ Se bədu lə Pergee, bésu Antiokia, umənkplə wə nkpe lə Pisidia. Nya lə ɔnweditsyayii, bésu Yudafo eto katsyako nya bəsiə kasɔ lə betidi bamə nti. ¹⁵ Lefe nə bákakla asa betsyiko lə Moses eto kofi eto kukue ku Onanto eto bənyeləkətidi eto asawɔniwɔni bəlosəə, katsyako eto batɔnkotɔnko ətə Paulo ku wə bətsyuə bote bə, “Bayimi, lə utsyuə kpe ditiki ditsyuə nkə woateyi lə ufi okpe bo nkəalee, lə ubə ɔteyi.”

¹⁶ Mfó Paulo létaka uńnyə nya óte kɔni kato lete bə bedi kaa, nya ɔteyi mə nkə, “Israelfo ku mimba kenke ba lenni Israelfo ba leetsyue Onanto koto, bitsyue ato lə bəno! ¹⁷ Israelfo eto Onanto ni nwə díləkə bo banamə nya ókpo mə atsyɔ. Nya úyifo mə kusə kplə eto betidi lə lefe nə bəsiə kafəle ka ni Egipte. Onanto ələkə mə utsyiko Egipte eyə lə wə əsuəale kplə nyamə əsuə. ¹⁸ Óbe mə nya ókpa mə ɔyenko lə mfiminti itə ale fosi ana nnya bákə mfo. ¹⁹ Se ɔtsylɔsə əsə akuanse lə Kanan eto kasɔ, úfi mə kasɔ kamə utə Israelfo fe mə kediko. ²⁰ Nyamfo kenke əbə itə fe ale alofa ana awosi anɔ eto nti.

“Lə nyamfo eto kamaa, Onanto ətə mə bakponkpo ba dídi seka lə mə əsuə isu ese Onanto eto Unyeləkətidi Samuel eto lefe. ²¹ Nya bále wə lekpa kpa bə utsyə oka utə mə. Nya Onanto díte mə Kis eto ubi Saulo wə

ditsyi Benyamin eto kafo, nya údi seka itə ale fosi ana. ²² Nnya kamaa, Onanto átakasə wə lə seka əsuə nya úfi David úsiəsə lə lekankpome nəmə əsuə. David əmfo ni utidi wə əsuə Onanto dídi etiki utsyiko nkə, ‘Yese eto ubi David ni utidi wə mə utu laala, itsyise wuuyifo lesa nə maala.’

²³ “Nko ke ini bə Onanto áyɛ lə David eto kafo, nya úləkə Ofomfokətə wə ni Yesu utə Israelfo fe kase utsyə bo kənyɛ. ²⁴ Nya fe Yesu luubəə, Ntuflesətidi Yohanes əbə ɔteyi Israelfo kenke nkə batsyi mə nkpe bawuninse lə mə akɔəsi bayə abua buuyifo lə ufləsə mə ntu. ²⁵ Lə lefe nə Yohanes eto keyifo nle kalosəkɔ bubəə, ɔteyi betidi bamə nkə, ‘Owoe bibu biə wə mini? Mə ni nwə bənle kusu bobə le? Owo lo! Fɛɛ wə kpe lə kusu ɔlə bubə mə kama, nya mənnyətə bə nyankli wə afukpa eto kekue kulaa tsya!’

²⁶ “Mə bayimi, Israel bebi, mi mba ni Abraham eto bebi ku mimba lenni Yudafo fe biesumu Onanto, nkpe manlo eto bofo bomfo əbə itə bomblə kenke. ²⁷ Betidi ba nkpe lə Yerusalem ku mə beninə māmfo Yesu bāno bə wə ni mə Ofomfokətə əmə. Nya bāno kasɔ Onanto eto bənyeləkətidi eto ditiki nə baakla kate bo lə ɔnweditsyayii saa əsuə. Fɛɛ bətə bənyeləkətidi eto etiki əbə itə se bəlo wə dikpənkpɛ eso. ²⁸ Nya ite bə bənnnyə kabua saa lə wə əsuə tsyaa, bətəyi Pilato bə utə kusu lə balo wə.

²⁹ “Nya lefe nə békeyifo lesa nə Awɔnisa Kenke eto Kukue letəyi utsyə itsyi lə lə wə əsuə bəlosəə, bələkə wə lə uyikabie əsuə bésu bebikə. ³⁰ Fɛɛ Onanto átakasə wə utsyiko ɔkɔmə. ³¹ Nya lə eyi kpə əsuəə, úləkə wə əsuə óte betidi ba wonko mə leyɛ itsyi Galilea isu Yerusalem. Mə ni betidi ba nle adansie budi lə wə əsuə lə Israel eto kusə nɛ.

³²⁻³³ “Nya məmɔɔ, búbə mfo boə boefi Ditiki Sɛɛ nəmə boboko mi bə Onanto eto kənyɛ ka útsyə bo banaməə, əbə itə bo, bo mba ni mə bebi. Nnya ni bə Onanto ətə nkə

Yesu si otaka utsyi ɔkɔmɛ ubɛ nkpɛ.
Nyamfo ni lesa nɛ David lɛwɔni lɛ
wɛ kusɛnkue nuɛfɛ kafo nkɛ Onanto
ɛtɛyi itsyi lɛ Yesu ɛsuɛ nkɛ,

‘Mɔ Ubi feni.

Nya mmii, mbofiani fɛ anto.’

³⁴ Nya nyamfo ni lesa nɛ Onanto
lɛtɛyi itsyi lɛ wɛ botakasɛ ketsyiko
ɔkɔmɛ kɛbɛ ni nkɛ wembubu lɛ kudi
kafo.

‘Mookpo fɛ atsyɔ nnya diyifo kenkɛ
fɛ kase mɔnse uyi mintsyɛ miɛ
mookpo David.’

³⁵ Nko usi ɛtɛyi lɛ David eto kuse
bamba nkɛ,

‘Mɛmbutɛ bɛ fɛ uyifoyifo kenkɛ
ɛmfo kɛ lɛ kudi kafo ebú.’

³⁶ “Ditiki nɛmfo manyɛ lɛ David
eto kutsyɛ itsyise usiɛ nkpɛ úyifo
Onanto eto lelabi ɛsuɛ, nya ukpɛ
nya bɛbikɛ wɛ ku wɛ bana mɛ
nya wɛ ɛsuɛ eto sinɛ tsya díbú.

³⁷ Fɛɛ nwɛ Onanto létakasɛ utsyiko
ɔkɔmɛ, wɛ ɛsuɛ eto sinɛ mémbú lɛ
kudi kafo.

³⁸ “Nyaso bayimi, bola boɛ betɛ lɛ
ekpa bɛ ɛyɛ lɛ Yesu ɛmfo ɛsuɛ, nya
bábe abuabufikatsyɛ eto ditiki nɛmɛ
letsya bɛtɛ mi nɛ. ³⁹ Nya utsyuɛ
saa wɛ lefo Yesu ɔnɔ, Onanto ebufi
wɛ abua ɔtsyɛ wɛ nya weembolo wɛ
dikpi. Nyamfo ni lesa lɔni nɛ Moses
eto kɔfi dímamfo buyifo kulefe nɛ.

⁴⁰ Nyaso bebe kukɔnɔ! Biɛntɛ lɛ
Onanto eto bɛnyɛlɛkɛtidi eto etiki
nnya bátɛyi bɛtsyɛ lɛ ɛyɛ bubɛ kɛtɛ
lɛ mi ɛsuɛ nko. ⁴¹ Itsyise Onanto
ɛtɛyi nkɛ,

‘Bebe mimba lɛmɛ mɔ ditiki. Bitɛ
lɛ iyifo mi yanii lɛ bɛtsyɛlɔ!

Itsyise lesa nɛ minlɛ buyifo mmii,
iyifo lesa nɛ biembofo bɛnɔ,
lɛ utsyuɛ ɛlɛkɛ ni kasɔ ote mi
kulaa tsya.’ ”

⁴² Se Paulo ku Barnaba nɛ bɔbɔ
lɛ disikakpekɔ mfóo, betidi bamɛ
ɛtɛyi mɛ bɛ besi bɛbɛ bedi mɛ
etiki nyamfo lɛ ɔnwɛditsyuɛ eto diyi
nɛ luubɛ. ⁴³ Nya lefe nɛ bɛsensɛ
lɛ disikakpekɔ mfóo, Yudafo kpɛ
ku bafokanɔfɔ ba léfiani Yudafo
nya baate Onanto sikpi ba lɛkɛ lɛ
disikakpekɔ mfóo, ɛtɛkɛko Paulo ku

Barnaba. Batɔnkpe bamɛ édi mɛ
etiki nya balɛ mɛ kɔlɛ bɛ bɛnyɛ kek-
leke lɛ bɛsiɛ nkpɛ le lefonɛ Onanto
ɛsuɛ.

⁴⁴ Lɛ ɔnwɛditsyɛyi nɛ disi
díɛkɛko nɛmfóo, ibu sɛkɛɛ eni
umɛ ɛmɛ kenkɛ eto betidi ɛbɛ
disikakpekɔ nɛmɛ lɛ banɔ Bona-
mute eto ditiki nɛmɛ. ⁴⁵ Nya lefe
nɛ Yudafo eto beninɛ dínyɛ sitiditu
sia díbɛ disikakpekɔ mfóo, básesɛ
ɛnɛmi lɛ mɛ ɛsuɛ, nya bɛtsyiko etiki
bunɛ ku Paulo lɛ etiki nnya ɔnlɛ
bɔtɛyi ɛsuɛ nya báka wɛ. ⁴⁶ Fɛɛ
Paulo ku Barnaba ákpɛ utu besi
bédi etiki bátɛyi mɛ bɛnkɛ, “Ele bɛ
budi Onanto eto Ditiki Sɛɛ nɛmfo itɛ
Yudafo bɔtɔnsɛ. Nya se bɛnɔ ditiki
nɛmfo nya bɛtɛyi biɛnkɛ bianla
nkɛ manlo bomfo, búfi ni bɔlɛ
mba lenni Yudafo butɛ. ⁴⁷ Nyamfo
ni kɔfi ko Bonamute díɛtɛ bo nkɛ,

‘Nnyifo fɛ fe okandiɛ ntɛ mba lenni
Yudafo
bɛ lɛ efi bofo aboko kawunsia
eto lɛkpɔ saa.’ ”

⁴⁸ Nya lefe nɛ mba lenni Yudafo
lenɔ lesa nɛ bátɛyi mfo, bɛnyɛ
disuɛyuɛ tinti, nya bátɛsɛ Bonamute
eto ditiki nɛmɛ. Nya mba kenkɛ
Onanto dílɛkɛ itɛ nkpɛ manloo, áfo
bánɔ. ⁴⁹ Nya Bonamute eto di-
tiki nɛmɛ dísensɛ dísu kasɔ kamɛ
kenkɛ.

⁵⁰ Fɛɛ Yudafo bɛtsyuɛ édi ute
bákpɛ lɛ besio ba nkpe dibu ba
leesumu Onanto ku umɛ eto beninɛ
eto nti. Nya bɛtsyiko Paulo ku
Barnaba bulɛ kɛnyɛ mɛ lɛ ɛsuɛ, nya
bála mɛ babɔsɛ lɛ mɛ lekpake mfó.

⁵¹ Fɛɛ lefe nɛ banlɛ budu lɛ umɛ
ɛmɛ, báflɛ utembu wɛ nkpo mɛ
lɛ akpa bákpɛ lɛ umɛ ɛmɛ nnya
léte bɛ umɛ ɛmɛ eto betidi áni mɛ.
Nyamfo eto kamaa, bɛdu mfo bɛsu
Ikonion. ⁵² Nya bafokanɔfɔ ba lɛkɛ
lɛ Antiokia mfó dínyɛ disuɛyuɛ tinti
nya béyi ku Lɛwɔnɔ Kenkɛ.

14

*Paulo Ku Barnaba Ésu Bédufɛ
Ikonion.*

1 Nya se bédufə Ikonion tsyaa, Paulo ku Barnaba ésu Yudafə eto katsyakə mfó. Nya se bátəyi Yudafə ku mba lenni Yudafə Ditiki Sɛɛ nəməə, mə nti eto betidi kpə áfo bánɔ. 2 Nya Yudafə ba dímamfo Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmfo bánɔ, ənə etiki ku mə nya bábiasə mba lenni Yudafə eto nsusu nya bətə bə bátaka bənyə lə Paulo ku Barnaba lə əsuə. 3 Fɛɛ batɔnkpe bamə əsiə lə umə əmə itə lefe kentsyɛ ditsyuə ákate Ditiki Sɛɛ nəmə ku ute. Nya Onanto tsya díləkə wə lefonə eto etiki eto sitinti óte ɛyɛ lə ayanisa kpə nnya útə bəyifo əsuə. 4 Ibə bə umə əmə eto betidi áma lə akpa ənuə, bətsyuə ətəkə lə Yudafə eto kama nya bətsyuə tsya dítəkə lə batɔnkpe bamə eto kama.

5-6 Lə lefə ditsyuə eto kamaa, umə əmə eto betidi bətsyuə ba leeni Yudafə ku Yudafə ku mə beninə éfi nsusu bə bataka bənyə lə mə əsuə bakpɔ mə aba. Batɔnkpe bamə áɔ mə ketsyue kamə, nya bətsyetsyi bədu bésu Likaonia eto kəmə ka ni Listra ku Derbe ku kəmə ka nkpe lə lekpa ke mfó. 7 Nya bədi Ditiki Sɛɛ nəmə mfó.

Paulo Ku Barnaba Lə Listra Ku Derbe.

8 Se bésu Listraa, osani utsyuə akɛ mfó wə letsyini taa lefe nə bále wə nya wámfo tɔ botaka kayɛ kulefe. 9 Úsiə mfó úkanɔ ditiki sɛɛ nə Paulo nyə ɔnlɛ budi. Nya se Paulo lébe wə tūū, únyə nkə ófo óɔɔ nya wə bufi bomə luuyua wə, 10 Nyaso Paulo áfā bembembe ótəyi wə nkə, “Taka ənyə lə fə akpa əsuə!” Nya osani əmfo lésa ótaka únyə nya útsyiko bəyɛ kafe.

11 Se betidi ba dínyə mfó banlɛ ditiki nəmə ato butsyue dínyə lesa nə Paulo díyifoo, báfā bembembe lə Likaoniafə eto sele əsuə bátəyi nkə, “Bananto beni! Báyifə bəbə bo nti fenkə betidi!” 12 Lə nyaso bətəkə Barnaba diye bə Seus. Nya bətəkə Paulo tsya bə Herme, itsyise wə ni futsyə dínyə nlɛ etiki budi

nɛ. 13 Nya Seus eto usumunyə, nwə eto kesumukɔ nyə lə umə əmə eto kabanto mfó, éfi banantsyui ku kaflawasi óboko nkə lə wə ku wə betidi bamə lə befi bətə batɔnkpe bamfo kedi lə umə əmə eto kabəsiɛ.

14 Nya lefe nə Paulo ku Barnaba lenɔ lesa nə baala bə beeyifoo, bənə mə kosate eto awu nnya bankpe báfuadi, nya bətsyetsyi bédufə lə betidi bamə nti. Mfó nya báfā 15 bátəyi bənkə, “Boantomə, be bənle buyifo mfó? Bontsya kaso kamfo eto betidi ete buni fe mi ke. Búbə mfo boə boefi ditiki sɛɛ nəmfo boboko mi. Bisinkli bəyɛ asa bimba nyamfo eto kakle buyifo lə bifi atesə bitə Onanto wə díte bo nkpə. Wə ni futsyə díyifo kato ku kaso ku lekpo ku asa nnya nkpe lə nnya kenke! 16 Kɔɔ Onanto ətə kusu betidi kenke nkə bəsiə nkpə lə kase mə léla əsuə. 17 Tsya usi wələkə kate mi nkə okpe sitinti ɛyɛ lə asa sɛ nnya weeyifo kətə mi. Wəətə mi ɔsɔmi ku bekelenkə lə lefe sɛɛ əsuə nya wəətə mi edisa ku disuəyua tsya.” 18 Ite bə bátəyi mə nyamfo kenke tsyaa, ilə fe betidi bamfo leyɛ kedi kamfo mə butə.

19 Nya Yudafə bətsyuə ditsyi Antiokia, umə wə nkpe lə Pisidia ku Ikonion bəbə bábiasə betidi bamfo eto nsusu, nya bátɔnɔ ku mə báto Paulo aba nya bákpi wə lə kaso bábɔnko lə umə əmə, nya bəbu bə úkpə. 20 Nya lefe nə bafokanɔfə ba nkpe mfo díbə bənyə bətsyilama wə, ótaka nya usinkli úsu umə əmə. Nya se kale disisə, wə ku Barnaba édu bésu Derbe.

Paulo Ku Barnaba Esinkli Besu Antiokia Wə Nkpe Lə Siria.

21 Nya besu bedi Ditiki Sɛɛ nəmə lə Derbe. Nya se betidi kpə bətsyuə díkafo bánɔ, bəsi besinkli bésu Listra ku Ikonion ku Antiokia lə Pisidia eto kaso. 22 Mfoo, besi bákpe bafokanɔfə nkpe mfo nkɛale bə bənyə kekleke lə mə bəfokanɔ əsuə. Nya bátəyi mə tsya bə, “Ele bə bunyə kanyi kpə fe lə bunyə disuəyua lə Onanto eto sekakedikɔ.”

²³ Lə nnya kama Paulo ku Barnaba tsya ələkə batənkotənkə bətə bafokanəfə eto etsyukpa nyamə kenke, nya lə olatoto kətə Onanto ku lə kənyeklekle əsuə, bəfi mə bəkpe lə Bonamte wə bəfo bəno eto ani.

²⁴ Nya lefe nə bəbo lə kəmə ka nkpe lə Pisidiaa, bəsinkli bəsu Pamfilia eto kasə. ²⁵ Nya batəyi Ditiki Səe nəmə lə Perge fə bəfe bəsu Atalia. ²⁶ Mfó bəsiə lə əklə bəyē bəsu Antiokia, kaka eto batənkotənkə dīkəfi batənkpe bamə bəkpe lə Onanto eto ani itə keyifo ka bəkalosə məmə.

²⁷ Se bəsu bədufə Antiokiaa, bəkpadī bafokanəfə ba nkpe mfó kenke bətsyə ditsyu nya bətəyi mə kusu ko bəyē eto etiki. Nya bətəyi mə asa nnya kenke Onanto ləyenko mə bəyifo ku kase ósini bəfokanə eto kusu utə mba lenni Yudafo. ²⁸ Nya bəsiə lə Antiokia ku bafokanəfə mfo itə lefe kəntsyē ditsyuə.

15

Batənkpe Bamə Ku Beninə Ākpe Disi Lə Yerusalem.

¹ Lə lefe nə Paulo ku Barnaba ləkə lə Antiokiaa, betidi bətsyuə ba ditsyi Yudea əbə mfó nya bəkate bafokanəfə bamə asa nnya ni bənkə, “Lə bənlə fə lelo fe kase Moses eto lekpa letee, embunyə bofo.” ² Paulo ku Barnaba ku betidi bamfo ənə ditiki nəmfə əklə. Lə nyamfo esoo, bətə bənkə bafokanəfə eto bətsyuə təkəko Paulo ku Barnaba lə besu Yerusalem lə mə ku batənkpe bamə ku bafokanəfə eto beninə ba nkpe lə mfó lə balə lelolala eto etiki nyamfo babe. ³ Nyaso se bafokanəfə eto ditsyukpa nəmə ditsyə mə kusu bəlosə, bədu bəsu Foinike ku Samaria eto kəmə nya bəsu bənyə bafokanəfə ba nkpe mfó. Bətəyi mə bə məmə, mba lenni Yudafo tsya éfi mə əsuə bətə Onanto, nnya ni bənkə mə tsya áfo bəno. Ditiki nəmfə ákpe məmblə disuəyuə tinti.

⁴ Nya se bəsu bədufə Yerusalem, mə beninə bamə ku bafokanəfə ku batənkpe bamə áfo mə kukəno. Nya

Paulo ku Barnaba dīfi mə kusu ko bəsu eto amaniə bəbo mə ku asa nnya kenke Onanto dīyifo óyē lə mə əsuə.

⁵ Fəe Farisifo ba dīkafo Ditiki Səe nəmə eto ditsyukpa eto bətsyuə átaka bənyə lə mə nti bətəyi bənkə, “Ele be bayimi ba lenni Yudafo tsya la lelo nya lə beyifo lə Moses eto kəfi əsuə.”

⁶ Nyaso mə beninə ku batənkpe bamə átsya fe ditsyukpa nya bədufə lə ditiki nəmfə əsuə. ⁷ Nya lə katsyakə kamfó, lə lefe nə bəkale etiki nyamə bəbe əklə, Petro átaka únyə nya ótəyi mə nkə, “Bayimi, mi kosate yi biə Onanto dīləkə mə taa kə utsyiko mi nti nkə ntəyi betidi ba lenni Yudafo tsya Ditiki Səe nəmfə lə mə tsya lə bəfo bəno. ⁸ Nya Onanto wə nyi betidi eto utu kəmiə, ələkə óte nkə ófo mə nya útə mə wə Ləwəno Kenkə fe kase úfi útə bo tsya. ⁹ Wənkpe kabakəfə lə bonko mə nti, nyaso ófo mə lə bəfokanə əsuə. Nya úfi mə abua ótsyə mə fe bo ke. ¹⁰ Nya məmə, beso biato Onanto kəbe məmə? Bo ku bo banamə māmfo bikə bia nkpe kalende butsyi! Beso bənlə mi bufi kətsyisə bafokanəfə mfo? ¹¹ Owo lo! Nnya ni bə bófo bóno boə kase Onanto dīnyə bo kaminsə nya ófo bo lə nkpe əyē lə Bonamute Yesu eto lefonə əsuə, wofo mə tsya fe kase məətsya léfo bəno.”

¹² Lə nyasoo, məmblə kenke ésinkli bəyē etiki budi nya bəsiə bətsyue ato lə nnya Barnaba ku Paulo lətəyi bənkə, Onanto áyē lə mə əsuə úyifo ayanisa kpə itə mba lenni Yudafo. ¹³ Lefe nə bəkalosə, Yakobo tsya átaka únyə ótəyi nkə, “Bayimi, bitsyue ato lə bəno. ¹⁴ Simon Petro éboklomasə bo ibə efe ditute, lə kase Onanto dīləkə wə leləbi óte betidi ba lenni Yudafo nya úləkə bətsyuə útsyiko lə mə nti nkə bəfiani wə bale. ¹⁵ Nya ditiki nə wə bənyeləkətidi lətəyi bətsyə əbə itə fe kase bəwəni bə Bonamute átəyi nkə,

16 'Lə nyamfo eto kamaa, muusinkli mbə
nya muusinkli nto Oka David
eto sekakedikɔ.

Nya muusinkli nto asa nnya lébia mfó
bə læ isinkli elɔ itsyə kukɔnɔ.

17 Itə bə betidi ba díbu,
ku mba lenni Yudafo kenke ba
mínkpadi minkə bedi mɔ be-
tidi
ebubə mɔ oflɔ.

Nko ini nɛ bə Bonamute éyifo læ lesa
saa nə óteyi útsyə əsuə.

18 Onanto leteyi ditiki nəmfo
betidi léte taa kɔ ke.'

19 "Nyaso mɔ, Yakobo, nɛ mi
bɔteyi minkə betidi ba lenni Yudafo
mfo nya béfi mə əsuə bətə Onantoo,
yanle bə ibə bə buti mə kusu læ
asa nyamfo əsuə. 20 Bomu bitə
lə bɔwɔni mə kukue buə baye asa
nnya beefi kətə bəfiə kedi nnya lætə
baanansə əsuə budi ku sɛsɔnɔdi ku
bebuki ba bəwaninsə simuə bəlo ku
kɔtɔ eto budi. 21 Itsyi taa kɔɔ, asa
nnya Moses læwɔni utsyəə, baakla
nnya nya baateyi nnya læ Yudafo eto
katsyako læ ɔnwɛditsyəyi saa læ umə
saa."

Bəwɔni Kukue Bətə Bafokanɔfo Ba Leni Yudafo.

22 Nya batɔnkpe ku beninə ku
bafokanɔfo kenke eto ditsyukpa
letɔnɔ bələkə betidi bətsyuə bə
bətəkəkɔ Paulo ku Barnaba besu
Antiokia. Betidi inuə ba bələkə eyifo
bafokanɔfo eto beninə. Mə ni Yuda
wə bensi baakpo tsya bə Barsaba ku
Sila.

23 Nya kukue kɔ bələ besuko eto
etiki nnya nkpe læ kɔ əsuə ni nkə,
Bo, batɔnkpe ku beninə ba ni mi
bayimi ba nkpe læ Yerusalem, boə
boəsiasə mi, bo bayimi ba lenni
Yudafo mba nkpe læ Antiokia ku
Siria ku Kilikia.

24 Bónɔ boə bo mfo eto
bafokanɔfo eto bətsyuə əbə mfó
bəbə bənə etiki ətsyuə ku mi itsyi
lə bo Yudafo eto lelolala eto lekpa
əsuə. Nyaa, inni bo létseye mə
bə bəbə batəyi mi etiki nyamfo
eto okle. 25-26 Nyamfo eso se

bókpe disi bətsyuəə, bələ beninə
inuə læ bo nti bɔtsyese ku bo
bayimi lala Barnaba ku Paul ba
díkefi mə nkpe bətə fə keditətə
itə Bonamute Yesu Kristo bə læ
bəbə mi oflɔ. 27 Yuda ku Sila tsya
ebətəyi mi asa nnya bɔwɔni bokpe
mfo. 28 Itsyise iyifo læwɔnɔ Kenke
eto lelabi ku bo lele tsya boənkə
yanle bə ibə bə bufi Yudafo eto afi
buyifo bitsyikə butsyisə mi enso
asa nyamfo. 29 Beni asa nnya béfi
bətə bəfiə kedi ku kɔtɔ budi ku
bebuki ba bəwaninsə simuə bəlo
eto budi ku sɛsɔnɔdi. Lə biələ mi
əsuə məə, lesa saa ebuyuə kɔ mi.

Bisiə kukɔnɔ.

30 Nyaso batɔnye bamfo áma kusu
bésu Antiokia. Nya se bésu bédufəə,
bákpadi bafokanɔfo bamə kenke
bəbə bətsya. Nya béfi kukue kɔ
bətsyiko Yerusalem mfó bətə mə.
31 Nya mba kenke leke mfo ənyə
disuəyuə ku nkɛale itsyi læ etiki nnya
bákla læ kukue komə əso.

32 Nya se Yuda ku Sila díyifo
Onanto eto bənyeləkətidi esoo,
bələkə asa kaso bəte mə, bələ mə
kələ, nya bákpe mə nkɛale. 33 Nya
se bəsiə mfó eyi asianii, bafokanɔfo
bamə ətə mə kusu bə besinkli besu
Yerusalem læ diyuə əsuə. 34 Fɛɛ Sila
nkə wuusisə mə læ oflɔ mfó. 35 Nya
Paulo ku Barnaba dísiə læ Antiokia
mfó nya mə ku babamba kpə áke
mfo bákate mə asa kedi mə etiki
utsyi læ Bonamute əsuə.

Paulo Ku Barnaba Ésie Bətsyuə Esu Nti.

36 Lə eyi ətsyuə kamaa, Paulo
átəyi Barnaba nkə, "Tə læ busi busu
bobe bo bayimi ba nkpe læ kəmə
ka kenke búkesu budi Ditiki Sɛɛ
nəmfó ku nka bóye bófe læ bobe kase
banlenko." 37 Barnaba átɔnɔ nya óla
nkə læ okpa Yohanes nwə tsya besi
baakpo Marko ɔyenko. 38 Fɛɛ Paulo
mántɔnɔko wə kulaa! Itsyise lefe
nə mə ku wə dísu Pamfiliaa, Marko
Yohanes ésikli læ mə kama údu, nya
wənsiə bəlosə mə keyifo. 39 Nyaso
Marko Yohanes eto etiki nyamfo əbə
ékpe mə inuə bamə kənə ekle, itə

bə bésense læ bətsyuə. Barnaba ákpa Marko óyenko nya béfi ɔklo bésu Kipro. ⁴⁰ Nya Paulo lékpa Sila óyenko, nya bafokanɔfɔ ba nkpe mfó dífi mə bákpe læ Onanto eto ani fɛ bédu. ⁴¹ Nya báye læ Siria ku Kilikia nya bákpe bafokanɔfɔ eto etsyuka nnya kenke nkpe mfó nkɛale.

16

Timoteo Itəkəko Paulo Ku Sila.

¹ Nya Paulo ku Sila dídu bésu umə wə baakpo Derbe, nya báye mfo bésu Listra. Lə mfóo, bésu bənyə ofokanɔnyə utsyuə wə baakpo Timoteo. Wə ambe éyifo Yudanyə wə díkafo Kristo ɔnɔ. Fɛɛ wə anto éyifo Grikinyə. ² Bafokanɔfɔ kenke ba nkpe læ Listra ku Ikonion, ékebu Timoteo tinti. ³ Wə ni futsyə Paulo lela kekleke nkə læ okpa wə ɔyenko. Nyaso útə bala wə lelo fe kase Yudafo eto lekpa léte, itsyise Yudafo ba kenke nkpe læ lekpo nəmfo yi bənkə wə anto éyifo Grikinyə. ⁴ Nya se báma kusuu, báye læ kəmə ka kenke nkpe mfó báfe, nya bátəyi mə ketsyue ka batɔnkpe eto beninə ba nkpe læ Yerusalem dítsyue bətsyə. Nyaso bátəyi mə bə læ beyifo læ nnya əsuə. ⁵ Nyamfo eso betidi bamə əbə befui bakpe, nya nko ke tsya mə bəfokanɔ tsya dimuə ale enso nɛ.

Paulo Inyə Buləkəkate Lə Troa.

⁶ Lə nyamfo eto kamaa, báye bésu Frigia ku Galatia, itsyise Ləwɔnɔ Kənke məntə mə kusu nkə bátəyi Ditiki Sɛɛ nəmə læ Asia eto kasɔ. ⁷ Nya lefe nə bésu bédufə Misiaa, bála bə læ besu Bitinia eto kasɔ. Fɛɛ mfó tsyaa, Yesu eto Ləwɔnɔ Kənke məntə kusu nkə besu mfó. ⁸ Nyaso bésinkli báye læ Misia eto kasɔ ɔflo nya bésu bédufə umə wə nkpe læ lekpo ɔflo baakpo Troa. ⁹ Ketsyue kamfóo, Paulo ənyə kələkəkate. Únyə nkə osani utsyuə wə ditsyi Makedonia nya únyə ɔnlɛ wə lekpa kpa bələ ákatəyi nkə, “Yila əbə Makedonia

lə əbə mfo læ əbə awunsəko bo o-o!” ¹⁰ Nya læ buləkəkate bomfo esoo, búmuə əsuə akpa kpa nya búdu búsu Makedonia. Itsyise nyamfo læ bo bote nkə Onanto ála nkə læ otsyese bo læ busu bətəyi Ditiki Sɛɛ nəmə mfó.

Lidia Éfi Wə Isua Útə Onanto Lə Filipi.

¹¹ Nyaso búsu búfi ɔklo læ Troa, nya bóye bófe búsu Samotrake. Nya se kale dísiəə, búdu búsu Neapoli. ¹² Se búdu mfóo, búsu búdufə Filipi wə ni Makedonia eto umə nkplɛ. Nya mfó tsya eyifo Romafɔ eto umə. Nya búsiə mfó itə eyi ətsyuə.

¹³ Lə ɔnwéditsyəyii, búdu læ umə əmfó búsu utuflo utsyuə kaka búbu boə mfó eto bediti aato ola kətə Onanto. Nya búsiə mfó bənlɛ besio ba díbə mfó Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə bətəyi. ¹⁴ Nya ɔni ake mə lenti baakpo Lidia Tiatira. Woate ago eto mfiə nya uyifo utidi wə léfo Onanto ɔnɔ kekleke. Nya lefe nə unsi mfó ɔnlɛ etiki nya bənlɛ bətəyi ato butsyuee, Onanto ásini wə nsusu nya ófo etiki nnya Paulo nlɛ budi mfó kenke ɔnɔ. ¹⁵ Nya se wonko wə diyo eto betidi kenke léfo ntuflesəfləsə eto lekpa nəməə, ɔlɛ bo lekpa kpa nkə, “Lə befo bənɔ biə mintsya eyifo Bonamute eto ofokanɔnyə sitintii, nyalɛ bibə bəsɔnɔ læ mɔ ɔflo.” Nya únənkɔ bo ditiki nəmfo isu ese lefe nə bótonɔ búsu bósonɔ læ wə ɔflo.

Bákpe Paulo Ku Sila Lə Aba Eto Diyo.

¹⁶ Nya diyí lɔni se bóntɔ læ ola katokɔɔ, bótsyako ndomunye siobi utsyuə wə ləwɔnɔ bua nsi læ əsuə wə ləənyə asa katəyi. Nya woaye læ nnya əsuə keyifo atabi kətə wə banamute mə. ¹⁷ Nya usiobi əmfó dítekəko bo ku Paulo kama kafə katəyi nkə, “Betidi bamfo eyifo Onanto eto beyifoyifo, nya bəbə mfo bə læ bate mi konantosu ko luutə Onanto tə mi nkpa.”

¹⁸ Nko eto eyifosa ətsyə nko éfo eyi kpə. Nya se ditsyəbi nəmə díbɛ dílə Paulo, útsyi ɔwuninsə nya údi

lewɔnɔ nɛ nsi lɛ usiobi ɛmɛ ɛsuɛ nkɛ, “Nlɛ fɛ bola lɛ Yesu Kristo eto diye ɛsuɛ miɛ bɔ lɛ wɛ ɛsuɛ!” Nya lamfolamfoo, lewɔnɔ bua nɛmɛ ko lɛbɔ lɛ wɛ ɛsuɛ.

¹⁹ Nya se wɛ banamute dɛnyɛ bɛ mɛ kudisu ɛtii, bɛmuɛ Paulo ku Sila nya bɛnɛ mɛ bɛsuko umɛ ɛmɛ eto beninɛ ɔflo lɛ obia nti. ²⁰ Nya bɛtɛyi lɛ obia nti mfɔ bɛnkɛ, “Betidi bamfo eyifo Yudafɔ, nya bɛbɛ mfo banlɛ bo umɛ bobiasɛ. ²¹ Bɛbɛ mfo balɛ asa nnya dɛnyɛ lɛ Romafɔ eto afi ɛsuɛ bote.”

²² Nya betidi kpɛ dɛbɛ bɛtsyilama mɛ, nya bɛtsyiko Paulo ku Sila bunɛ kesuko sɛtɔ ku kama. Nya bakponkpo bamɛ dɛtɛ kusu bɛnkɛ bɛlɛkɛ mɛ bikɛ lɛ ɛsuɛ, nya bɛtɛ kusu bɛnkɛ bablɛ mɛ ku akete. ²³ Lefe nɛ bɛblɛ mɛ bɛfɔ afabe lɛ ɛsuɛ tintii, bɛfi mɛ bɛsu bɛkpɛ lɛ Aba eto diyo. Nya bɛtɛyi utidi wɛ laase mba bɛkpɛ lɛ diyo mfɔ bɛnkɛ ɔɔ obe Paulo ku Sila kekkeke. ²⁴ Nya se bɛkɛ wɛ ato nko esoo, ɔkpa mɛ ɛsu ɔkpe diyo nɛmɛ eto kaka nso ale nya ɛti mɛ ɔkpe mfɔ, ɔkpe mɛ lɛ amana.

²⁵ Nya lɛ ntsyɛnti lefe nɛ Paulo ku Sila lɛkɛ mfo bɛkato ola kɛtɛ Onanto nya banlɛ ɛsɛ busɛ katɛsɛ wɛ nya mba nkpe lɛ diyo nɛmɛ ku mɛ ɛkɛtsyuɛ ato. ²⁶ Dikunɛ, kaso ko dɛtɛnkɛ kekkeke, nya diyo nɛmɛ kenke tsya dɛtɛnkɛ itɛ bɛ diyo ni biku kenke ɛsini, nya amana nnya bɛkpɛ mba bɛkape lɛ diyo nɛmɛ dɛfɛsɛ ɛbɔ. ²⁷ Se nwɛ laabe mba bɛkpɛ lɛ diyo lɛsanklii, ɛnyɛ nkɛ ayo nyamɛ eto biku kenke ɛsini bite leya. Nyaso se ɛbu nkɛ mba bɛkpɛ lɛ diyo nɛmɛ kenke ɛtsyɛtsyi bɛluu, ɛlɛkɛ wɛ lesiabi nkɛ lɛ olo ɛsuɛ. ²⁸ Nya se Paulo dɛnyɛ lesa nɛ ɔla nkɛ lɛ uyifo ɛsuɛ, ɔfɛ ɔkpadɛ wɛ ɔtɛyi nkɛ, “Menyifo nko! Bomblɛ kenke kpe mfo.”

²⁹ Nyaso utidi ɛmfɔ ɛkpadɛ nkɛ bɛfi okandɛ baboko. Nya lɛ ketɛnkɛ ku difufu ɛsuɛ, ɛsu ɔse akonki lɛ Paulo ku Sila ɔflo. ³⁰ Nya se ɔkpa mɛ ɔbɔnko lɛ diyo nɛmɛ kafoo, ɔtɔ

mɛ nkɛ, “Boantomɛ, be ele bɛ nyifo lɛ nyɛ bofo?”

³¹ Nya bɛtɛyi wɛ bɛnkɛ, “Fo Bonamute Yesu anɔ nya ɛye lɛ nnya ɛsuɛ, ebunyɛ bofo itɛ fɛ ku fɛ diyo eto betidi kenke.” ³² Nya bɛsu bɛtɛyi wɛ ku wɛ diyo eto betidi kenke Bonamute eto ditiki nɛmɛ. ³³ Nya ketsye kamfo ke nya ɛsɛ mɛ afabe nnya bɛfɔ, nya wɛ ku wɛ diyo eto betidi kenke lɛfɔ ntufɛsɛfɛsɛ eto lekpa nɛmɛ. ³⁴ Lɛ nnya kamaa, ɔkpa Paulo ku Sila ɛsuko wɛ diyo nya ɛtɛ mɛ lesa bɛdi. Nya wɛ diyo eto betidi kenke dɛnyɛ disuɛyuɛ tinti, itsyise bɛfɔ Onanto bɛnɔ.

³⁵ Se kale dɛsiɛ, umɛ ɛmɛ eto bakponkpo ɛkpɛ wɛ bamamanyɛ nkɛ besu bɛtɛyi nwɛ laabe mba bɛkpɛ lɛ diyo eto unɛnkɛ, “Nyani bafɔ bamɛ lɛ bedu.”

³⁶ Nyaso mɛ obebe ɛmfɔ ɛtɛyi Paulo ku Sila bɛnkɛ, “Bakponkpo bɛnkɛ nyani mi lɛ bidu. Nyaso bisu lɛ diyuɛ ɛsuɛ.”

³⁷ Nya Paulo lɛtɛyi bamamanyɛ bamfo bɛnkɛ, “Bablɛ bo lɛ umɛ tɛ eto ɛnɛmi lɛ lefe nɛ eto lefe bɛnkponko bo tɔ lekpo nya bɛfi bo bɛsu bɛkpɛ lɛ Aba eto diyo. Fɛ Romafɔ buni! Nya mɔmɔɔ, besu bala bɛnkɛ beyu bɛlɛkɛ kaa lɛ budu bɛ lɛ betidi mante? Kulefe! Tɛ lɛ mɛ kosate lɛ bɛbɛ bɛlɛkɛ bo kusu!”

³⁸ Nyaso bamamanyɛ bamfo ɛsinkli bɛsu bɛtɛyi bakponkpo bamɛ kɛnyɛ kamfo. Nya se bɛnɔ bɛ Paulo ku Sila eyifo Romafɔ, sikpi ɛmuɛ mɛ tinti! ³⁹ Lɛ nya mfo eso bɛsu bɛlɛ mɛ lekpa bɛyuɛsɛ mɛ kafo, fɛ bɛlɛkɛ mɛ lɛ aba eto diyo nɛmɛ. Nya bɛlɛ mɛ lekpa bɛ bɛdu lɛ umɛ ɛmɛ lɛ besu kalebe bamba. ⁴⁰ Nyaso Paulo ku Sila ɛdu bɛsu Lidia eto. Mfɔ nya bɛsu bɛnyɛ bafokanɔfɔ bamba. Nya bɛsi bɛkpɛ mɛ nkɛale enso, fɛ bɛdu lɛ umɛ ɛmɛ.

17

Paulo Ku Sila ɛdu Bɛsu Tesalonika.

¹ Nya se bésu báye læ Amfipoli ku Apoloniaa, bésu bédufə Tesalonika. Nya mfóo, Yudafə eto katsyakə ákə. ² Nya fe kase Paulo laala buyifoo, úsu mfó nkə læ úsu udi mə etiki læ disikakpekə kamə. Nya læ Ɔnweditsyayi ətsyə nya dítəkə læ bətsyuə əsuə, úsukate mə asa itsyi læ etiki nnya nkpe læ Awonisa kenke eto kukue əsuə. ³ Nya ókpasə mə bulə bo bətəyi bətsyə bə Kristo ebubə unyə ku kase læ nnya kamaa, wootaka utsyi ɔkəmə ubə nkpe. Paulo átəyi mə nkə, “Utidi wə eto etiki minlə mi bətəyi mfo ni Yesu wə ni Nwə Onanto Lékpə Ɔhile Utsyə nɛ.” ⁴ Etiki nnya ókpasə óte mə mfó átsyi mə bətsyuə eto nsusu bówuninsə, nya báfo bánɔ bətəkəkə Paulo ku Sila. Nya Grikifə kpə ba laate Onanto sikpi ku besio kpə ba nkpe díbu tsya átsyi bawuninsə læ umə əmə bətəkəkə mə.

⁵ Fɛɛ Yudafə asəsə ənəmi læ mə əsuə. Nyaso babəbɛ betidi bua bətsyuə læ umə əmə ba bətə bə umə əmə eto betidi læ bataka bənyə læ mə əsuə. Nyaso bákpa betidi kpə ba lánýə læ ditsyəbi saa əsuə ku kudu besu batsyilama Yason eto diyo ku nsusu bə læ bəmuə Paulo ku Sila læ bakpa mə besuko umə əmə eto katsyakə. ⁶ Nya se bənnýə mə esoo, bəmuə Yason ku bafokanɔfə bətsyuə nya bənə mə besuko katsyakə kamə. Mfó banlə bofa katəyi bənkə, “Betidi bətsyuə læ boye katsyilama kakpe bulə læ kalebe saa, nya bəbə mfó tsya bə læ bakpe, bulə. ⁷ Nya Yason tsya léfo mə ókpe læ wə diyo. Nya betidi bamə létaka bənyə læ Roma eto Okankplə eto kɔfi əsuə. Nya mə asatete nle bətəyi nkə oka bamba wə baakpo Yesu si okpe!” ⁸ Nya se bánɔ nyamfoo, betidi bamə ku umə eto beninə ənyənki nyan-klaa. ⁹ Nya bətəyi bənkə ele bə Yason ku wə betidi fo kayo fe mba dínyə mə kama fe læ bayani mə.

Paulo Ku Sila Édu Bésu Beroia.

¹⁰ Nyaso diyi nəmfo eto ketsyee, bafokanɔfə læ umə əmə ákpa Paulo ku Sila bətsyetsyiko bésuko Beroia. Nya se bésu bédufə mfóo, bésu Yudafə eto katsyakə. ¹¹ Mba læ Beroiaa, mə nsusu ásini læ Ditiki Sɛɛ nəmə əsuə esó Tesalonikafə. Nyaso bətsyue ato bánɔ lesa nə banlə bətəyi. Nya diyi saa, nya banlə budufə læ Awonisa Kenke eto Kukue komə əsuə kabe læ etiki nnya Paulo nle bətəyi eyifo sitinti. ¹² Itə eso mə nti eto bətsyuə kpə áfo bánɔ. Grikifə eto besio kpə ba nkpe díbu ku basani kpə tsya áfo bánɔ bətsyi bawuninsə.

¹³ Fɛɛ lefe nə Yudafə ba nkpe læ Tesalonika lenɔ bə Paulo kpe ɔle Ditiki Sɛɛ nəmə budi læ Beroiaa, bésu mfó bésu bákpe kənə ku bulə læ umə əmə. ¹⁴ Nyaso bafokanɔfə ba nkpe mfoo átaka kpla bənyə nya bákpa Paulo bésuko lekpo kénye. Nya íbu Sila ku Timoteo læ Beroia mfó. ¹⁵ Mba lékpa Paulo bayenko, áyenko wə bédufənkə Atene. Se bətsyi mfo banlə bubəə, Paulo atəkə mə kénye nkə bəbə batəyi Sila ku Timoteo læ bakɔse bəbə betu wə mfó.

Paulo Ákə Lə Atene.

¹⁶ Lefe nə Paulo ləkə læ Atene unsi unsəkə Sila ku Timoteo, iyifo lesa nə dílə wə tinti se únyə kase betidi bamfo dítsyə bəfiə beesumu, nya umə əmə kenke díyi ku bəfiə. ¹⁷ Lə nyasoo, úsu mfó nkə weesu udi Yudafə ku betidi bamba ba laate Onanto sikpi tsya etiki læ mə katsyakə. Nya diyi saa, úkedi mba úkənyə læ asi tsya etiki. ¹⁸ Nya lefe lɔnii, betidi bətsyuə ba ni Epikurofə ku Stoafə ba ni kawunsiə eto babesibe kplə ənə etiki ku Paulo nya bətəyi bənkə, “Be kon utikidi wə leenyi kulesa əmfó nle bətəyi?”

Nya babamba tsya letəyi bənkə, “Iyifo fenkə nsə bamba eto bəfiə əsuə ɔnlə etiki budi ketsyiko.” Nya betidi bamfó édi etiki nko itsyise bánɔ bə Paulo édi etiki itsyi læ Yesu ku wə botaka ketsyi ɔkəmə

kəbə əsuə. ¹⁹ Lə nyamfo esoo, bákpra wə bésuko kaka baakpo akpo lə Areopago ini umə eto beninə eto disikakpekə, nya bátəyi bənkə, “Bola boə boate asafəfo nnya fanle bote mfo eto kaso. ²⁰ Itsyise asa nnya fanle bote eyifo bo yanii. Nyaso bola boə boano nnya kaso.” ²¹ Nya Atenefo kenke ku bafə ba nkpe lə kaso mfóo, eefi mə lefe kətə asafəfo saa eto etiki bətəyi ku nnya bəno.

²² Nyaso Paulo átaka únyə lə disikakpekə kamə lə betidi bamfó eto ənəmi, nya ótəyi mə nkə, “Lə kusu saa əsuəə, nyə ntsyə lekpo miə mi Atenefoo, biyifo betidi ba laala kesumu tinti. ²³ Itsyise se minle botsyilama kale asa ola kabee, nya se mínyə mi nsumukoo, nnyə kesumuko kani ka bəwəni bətəkə lə kə leba əsuə bənkəə, ‘Búfi nyamfo bütə bo Anto wə bunyi.’ Nya Anto wə binyi fe bənle wə busumu mfoo, wə əsuə minla miə meedi mi etiki mómə nɛ.

²⁴ “Anto əmfo ni Bonamute wə diyifo kawunsiə, kato ku kaso ku asa nnya kenke nkpe lə ke. Nya woənsiə kpoo lə disumuyo fe nə kaso mfo eto betidi dífi mə ani báto. ²⁵ Nya woanhiä bə udi kulesa itsyi lə betidi eto ani eyɛ lə mə keyifo tsya əsuə, itsyise wə kosate ni futsyə ləətə utsyue saa nkpə ku lesa saa nə baahiä. ²⁶ Wə díləkə utidi saa eyɛ lə utidi ɔni əsuə bə lə busiə nkpə fe kɔto kɔni eto bebi lə kaso kamfo kenke əsuə. Wə kosate dítsyə lefe ku kedikə útə mə tsya. ²⁷ Nya Boanto dítsyue nyamfo utə bo betidi itə bə lə bəbɛbɛ wə esu lə bunyə wə, ekpe bə lə sintintii, woantsyonko bo. ²⁸ Itsyise fe kase mi mba laateyi akpa leteyii, ‘Wə ni nwə nsi nkpə nyaso bo tsya nsi nkpə, nya bunsí nkpə ku wə nya boalabe selabe lə wə.’ Nya baateyi tsya bənkə, ‘Bóbɔ butsyi lə wə.’

²⁹ “Nya se buni Onanto eto bebi esoo, yanle bə ibə bə bubú boə Onanto əmfo te fe lesa nə bo betidi dífi sika sia nye siflubia nye kuyi nye leba búyifo ku bo ani nye lesaatsyue

nə baawoe nye lə ditsyəbi saa əsuə. ³⁰ Nya idu lə kawunsiə eto kaso ketsyikokə ibə ese mómoo, Onanto mənə utidi saa koto itsyise bántə wə eso. Fɛɛ mómə mfoo, úkə bo ato nkə buləkə bo əsuə lə asa nyamfo eto kakle əsuə lə butsyi ənəmi butə wə. ³¹ Itsyise útsyə diyi nə utidi wə úləkə utsyə luubə okponko bo lekpo itsyi lə bo ditsyəbi əsuə eyɛ lə kɔtsyɔntsyɔsu əsuə Nya úləkə Nwə Onanto Lékpə ɔhile Utsyə óte bo idu lə lefe ne ótakasə wə utsyiko ɔkómə ubə nya unsi nkpə.”

³² Nya lefe nə bəno bə Paulo edi etiki itsyi lə botakaketsyi ɔkómə kə bə əsuəə, mə nti eto bətsyue əmə wə. Fɛɛ mə bətsyue tsya əmə wə bátəyi bənkə, “Bola boə busi boano lesatsyue itsyi lə utidi eto businkli kataka ketsyi ɔkómə əsuə.”

³³ Nyaso se íbə nko esoo, Paulo édu mə lə əsuə. ³⁴ Fɛɛ betidi bətsyue ətəkəkə wə nya bətsyi bəwuninsə báfo bəno. Nya utsyue uni áke mə lenti wə díyifo Areopago eto uninə wə baakpo Dionisio ku usio wə baakpo Damari ku babamba bətsyue tsya áfo bəno.

18

Paulo Ésu Korinto.

¹ Lə nnya kamaa, Paulo édu lə Atene úsu Korinto. ² Mfó úsu únyə Yudanyə wə baakpo Akwila, nwə bále lə Ponto. Wə ku wə usiə Priskila étsyi Italia bəbə mfó yankle to, itsyise kaso kamə eto Okankple wə baakpo Klaudo átəyi nkə Yudafə kenke du lə Roma. Paulo ésu úsunyə mə, ³ nya úsiə lə mə ɔflo ɔnle mə bəwunsəko lə kubukikue kanka eto keyifo ka woeyifo kedi əsuə. ⁴ Nya lə ɔnwéditsyəyi saa, Paulo ékesu Yudafə eto katsyakə nya úləkəkə asa kaso kate Yudafə ku Grikifə kenke itə lə bə lə batsyi mə akɔəsi bawuninsə.

⁵ Nya lefe nə Sila ku Timoteo dítsyi Makedonia bəbəə, Paulo ənyə lefe kpə úfi útə Ditiki Sɛɛ nəmə bote ku ni kasɔləkələkə kate Yudafə bamə

nkə Yesu ni Nwə Onanto Lékpó Ǿhile Utsyè tinti. ⁶ Nya læ lefe nà Yudafó bamfó létaka bányè læ wə əsuə, nya bésie wə abie læ Yesu eto disi esoo, Paulo áfle sitə læ wə əsuə, nya ótəyi mə nkə, “Lə bikpə nye benyaa, nyə mə ani, nyə mə akpa minyi nnya kulesa saa. Idu məmə mfoo, ndu ntó læ betidi ba lenni Yudafó Ǿfó læ nsu ntəyi mə Ditiki Səə nəmfo.”

⁷ Nya se údu mfóo, úsu ókə læ osani utsyuə wə lenni Yudanyə wə baakpo Tito Yusto wə laate Onanto sikpi nya wə diyo nkpe læ Yudafó eto katsyakó Ǿfó. ⁸ Fəə katsyakó kamə eto uninə wə baakpo Krispo ku wə diyo eto betidi kenke áfo Bonamute bánó, nya bəyifo mə ntuflesəfləsə eto lekpa. Nko ke, bəyifo ntuflesəfləsə eto lekpa bətə bafokanǾfó kpə bamba tsya læ Korinto mfó nɛ.

⁹ Nya læ diyi lóni eto ketsyee, Bonamute ətə Paulo ənyə kələkate ka əsuə ótəyi wə nkə, “Mante sikpi! Nya mensinkli læ Ditiki Səə nəmfo bətəyi eto kama. ¹⁰ Itsyise nsiko fə, nya kutsyuə saa əmbofo fə kabua buyifo. Betidi kpə kpe læ umə mfó ba ni mə bale.” ¹¹ Nyaso Paulo əsiə læ umə əmfo lələ lóni ku kutsyè kedi Onanto eto Ditiki Səə nəmfo kate betidi.

¹² Lə lefe nà bətsyè Galio fe Roma eto Aba eto unyəsia læ Akaia eto kasó, Yudafó bətsyuə áso mə əsuə lebo nya báwoe etiki læ Paulo əsuə nya bəmuə wə bəsuko lekpokakpokó. ¹³ Nya bátəyi Aba eto unyəsia əmə nkə, “Utidi əmfo læ betidi eto nsusu bobiasə nkə basumu Onanto læ kusu ko nnyə læ bo afi əsuə.” ¹⁴ Nya kase Paulo nkə læ uləkə kənyə læ udi etiki koo, Aba eto Unyəsia Galio əmfo ko dídí etiki ótəyi Yudafó bamə nkə, “Mi Yudafó bənó! Lə bənkə etiki nnya bəyenko bəboko mfo eyifo etiki keklege nnya léta kǾfi ibuu, nyalə mookə nnya lefe ntsyue mi etiki koto. ¹⁵ Fəə se iyifo kənə itsyi læ etiki ku aye ku mi afi eto asa ini esoo, mi kosate su

bətəyi nnya. Bəntsyə mə okponkpó læ mi asa nyamfo əsuə.” ¹⁶ Nyaso óla mə óbonko læ wə lekpokakpokó mfó. ¹⁷ Nyaso betidi eto ditsyukpa nəmfo əmuə Sostene wə ni mə katsyakó kamə eto ununə nya báblə wə læ lekpokpakpokó Ǿfó mfo. Fəə Galio mánkpə mə kənyə.

Paulo Ésinkli Úsu Antiokia.

¹⁸ Paulo esi úsiə læ Korinto eto umə mfó éfo eyi kpə. Lə nnya kamaa, ókla bafokanǾfó bamfó nya wə ku Akwila ku Priskila léyila lekpo bésu Siria. Tsya fe úduu, Paulo ətə nkə bakpi wə disi læ Kenkrea itsyi læ ntamu bo óka utsyè eso. ¹⁹ Se úsu údufə Efesoo, óyani Priskila ku Akwila útsyè mfo. Nya wə dídú úsu Yudafó eto katsyakó læ úsu Ǿlə asa obe ku Yudafó ba nkpe mfo. ²⁰ Betidi álə wə lekpa bə læ Ǿkə læ mə Ǿfó səkə, fəə wántónó. ²¹ Lə nyaso se Ǿnlə buluu, ótəyi mə nkə, “Lə Onanto atónó, muusinkli mbə mi Ǿfó.” Nya údufə læ Ǿkló əsuə nya údu læ Efeso.

²² Se úsu údufə læ Kaisareaa, ófe úsu Yerusalem nya úsu úsiəbə bafokanǾfó mfo. Nya usi ófe úsu Antiokia. ²³ Se úsiə mfo səkə, usi údu óyè Ǿbo læ Galatia ku Frigia. Nya læ lefe nəmfo əsuə, ótsyilama mfó kenke óbə bafokanǾfó ba nkpe læ dikuku mfó, nya ókakpe mə nkəale.

Apolo Ésu Efeso.

²⁴ Nya Yudanyə utsyuə díbə Efeso. Wə ni Apolo. Bále wə læ Aleksandria. Nya uyifo utidi wə nkpe kənyə laafo etiki budi, nya unyi Awónisa Kənkə eto kúkue eto etiki tsya. ²⁵ Ekpe bə wóónó Bonamute eto diye Ǿnó nya woedi etiki itsyi læ Yesu əsuə ku ute tsyaa, Yohanes eto ntu fləsəfləsə eto etiki hǾ ete unyi. ²⁶ Nya se únyə Ǿnlə etiki budi ku wə utu ku əsuəale læ Yudafó eto katsyakó mfó fe Priskila ku Akwila lənó, bákpa wə bəsuko mə diyo bésu bələkə Boanto eto Ditiki Səə nəmə kasó kukónó báte wə nya báte wə asa bawunsə.

27 Nya se Apolo díbu disi nkə woesu Akaiaa, Éfeso eto bafokanɔfɔ ésu báwunsəko wə nya báwɔni kukue bátsyese bafokanɔfɔ lə Akaia mfó bə lə úbə mfóo, lə bafo wə kukɔnɔ. Se úsu údufə mfóo, ówunsəko betidi kpə ba léfiani bafokanɔfɔ eyə lə Onanto eto lefonə əsuə. 28 Nya óso Yudafo ani lə kase unə etiki ku ku ute lə betidi nti. Nya etiki nnya nkpe lə Awɔnisa Kenke eto Kukue əsuəə, úfi úləkə óte ékpa wuee bə Yesu ni Nwə Onanto Lékpɔ Chile Utsyá.

19

Paulo Ésu Efeso.

1 Lə lefe nə Apolo ləkə lə Korintoo, Paulo tsya áyɛ lə akpa eto kusu nya úsu údufə lə Efeso. Mfo úsu únyə bafokanɔfɔ bətsyuə. 2 Nya ótɔ mə nkə, “Idu lefe nə béfo bɛnɔɔ, bíofɔ Ləwɔnɔ Kenke?”

Nya bátɛyi wə bənkə, “Owo lo! Be ni Ləwɔnɔ Kenke fɛ? Bóannɔ tɔ ni kulesa saa.”

3 Nya usi ótɔ mə nkə, “Nyalɛ nte ntufɛsəfləsə eto lekpa beyifo mi?”

Nya bátɛyi wə bənkə, “Yohanes eto ntufɛsəfləsə eto lekpa.”

4 Nya Paulo díləkə kaso óte mə nkə, “Yohanes əfləsə betidi ba ditsyi báwuninsə lə mə abua əsuə. Nya ótɛyi mə nkə ele bə bafo utidi wə luubə lə wə kama banɔ. Nya utidi əmfɔ ni Yesu.”

5 Nya se bánɔ ditiki nəmfoo, bátɔnɔ nya úfləsə mə ntu lə Bonamute Yesu eto diye əsuə. 6 Nya se nə Paulo dífi ani útəkə lə mə əsuəə, Ləwɔnɔ Kenke əbə dísiə lə məmblɛ əsuə, nya bətsyiko bele bele bətɛyi nya bələkə Onanto eto ditiki kɛnyɛ báte. 7 Nya basani bamə eto utu lídi fɛ lefosi inuə.

8 Nya se Paulo dísu Yudafo eto katsyakɔɔ, údi mə etiki ku ute lə afa ətsyə əsuə, úləkə asa kaso óte mə ku kasɔnɔnɔ nya ókplatsya kekɛle lə kase wookpa mə nsusu usuko Onanto eto Sekakedikɔ əsuə. 9 Fɛɛ mə bətsyuə méntsyue wə ditiki sɛɛ nəmə ato nya báni bofokanɔ, nya

lə betidi eto ənəmii, bédi etiki bua nnya dínyə lə Onanto eto kusu se əsuə. Nyaso Paulo édu lə mə ɔfɔ nya ókpa bafokanɔfɔ óyenko nya bédú bésu Tirano eto suku eto diyo. Mfóo, nya ókatsyako mə diyi saa, kédufə lə etiki əsuə ku mə. 10 Itə alɛ ənuə əsuəə, ókɛ mfó óte mə asa. Nya Ditiki Sɛɛ nəmfo dísensə eyɛ ísu Asia ku lekpa nəmfo kenke. Nya mba ni Yudafo ku mba lenni Yudafo tsya lenɔ ditiki nəmə.

Skeva Eto Bebi Ekuanse Ábɛbɛ Tsuəale.

11 Nya Onanto díta Paulo əsuəale nnya úfi keyifo ayanisa. 12 Nya lə bɛfi wə ofiamɛ nye wə əsuə eto awu bétidi ufimfi utsyuə lə əsuə koo, úkənyə bufitsyatsya, nya ékala awɔnɔ bua tya kabɔnko lə betidi ba əsuə ɛkɛ.

13 Nya Yudafo bətsyuə ba ni bafate ba laatsylama idu kalebe isu kalebee, ébu bənkə bofo boyɛ lə Bonamute Yesu eto diye əsuə bala awɔnɔ bua lə betidi əsuə. Nya bátɛyi bənkə, “Nnla mi lə Yesu wə eto diye əsuə Paulo laayɛ kala mi mbɔsə lə utidi əmfɔ əsuə!” 14 Nya betidi ba nɛ nyamfó eto okle buyifo éyifo bakosobi ekuanse ba ni Yudanyə utsyuə wə ni Usumunyə Ninə wə baakpo Skefa eto bebi.

15 Fɛɛ se bésu bə beedi ləwɔnɔ bua ditsyuə etikii, létɛyi mə nkə, “Mɔɔ nnyi Yesu, nya minyi Paulo tsya. Fɛɛ mimii, bawoe bini?”

16 Nya utidi əmə əsuə ləwɔnɔ bua nəmfo nsii, lɛblɛ mə! Nya báfo afabe tinti, nya bətsyetsyi bábɔ lə diyo nəmə leyaleya!

17 Nnya díbə mfó ésensə efia Efeso kenke itə bə Yudafo ku mba lenni Yudafo kenke ánɔ nnya. Lə nyamfo esoo, sikpi əmuə mə tinti, nya Bonamute Yesu eto diye disi lebe kato lekpe. 18 Nya mba lɛtsyi akɔəsi báwuninsə eto bətsyuə kpə díbə bələkə mə asa bua nnya báyifo kaso lə betidi eto ənəmi. 19 Nya mba ni bafate lə mə nti dífi mə afa eto ekue ku kekue ku bɛbɛ báboko nya

bátonsə nnya læ betidi eto ənəmi mfó. Ekue ku asa nyamfo kenke eto koya ebuyifo fe sika flubia eto akpi fosi anɔ. ²⁰ Nyamfo læ bote kase Bonamute eto ditiki dísensə ku əsuəale, nya éfo mfo kenke.

Bulə Ɖbə Lə Efeso.

²¹ Nyamfo eto kamaa, Ləwɔnɔ Kenke ələkə léte Paulo nkə ɔye usu Makedonia ku Akaiia læ usu Yerusalem. Nya Paulo létəyi nkə, “Lə ndufə mfóo, ele bæ nye nsu Roma tsya.” ²² Nya ótsyese wə bawunsəkotsyuə inuə, Timoteo ku Erasto nkə bákato wə læ Makedonia læ ubə. Nya wə lətsyime ɔkə kama læ Asia mfó itə lefe seke.

²³ Nya læ lefe nəmfóo, bulə kplə əbə læ Efeso itsyi læ kusu ko əsuə Kristo nkə bəəsiə nkpə eso. ²⁴ Nwə dínə bulə bomfo óboko ni utidi wə baakpo Demetrio wə ni ɔtsyuentsyue wə leefi sika flubia katsyue Artemi eto esumuyo keke. Nya nnya bote kənə kutəkə kpə kaboko wə ku wə bawunsəkotsyuə. ²⁵ Diyi lónii, Demetrio ákpadi bətsyuentsyue ba kenke bətsya nya ótəyi mə nkə, “Bayimi, biyi biə buənyə kutəkə kpə ketsyi læ bo keyifo kamfo əsuə. ²⁶ Nya bənle bɔnɔ, kənyə sitinti kase Paulo əmfo nle bo keyifo kamfo bobiasə kakpe bo kofani, nya ɔnlə betidi kpə eto nsusu bobiasə nkə befiə eto asa nnya boeyifo kenke menyifo lesa nə ele bæ bakpe disi kasɔ bətə! Lə nyamfo eso bo bikətete ébubə kasɔ! Nya inni Efeso mfo mate ni kaka nyamfo nle bubə. Bomu ɛlɛ bubə læ Asia eto kasɔ kenke! ²⁷ Nya inni bo mate eto keyifo ete lɔɔsɔ kasɔ! Sitintii, Boambe Ufiə Kplə Artemi eto diyo ku wə dibu ebonya læ Asia mfo ku læ kawunsia kenke!”

²⁸ Se bánɔ Demetrio eto etiki nyamfo, ɔblɔ éfi mə nya bényenki tinti nya báfā bembembe bətəyi bənkə, “Efoso eto Ambe Artemi ni Ufiə Kplə Kenke!” ²⁹ Nya kudu ko bákpo dísensə kófo umə əmə kenke. Nyaso bətsya fe ditsyukpa

nya bəmuə Paulo eto bayetsyuə inuə bətsyuə ba baakpo Gaio ku Aris-tarko ba ditsyi Makedonia. Nya bákpa mə bésuko umə əmə eto katsyakɔ. ³⁰ Nya Paulo tsya léla nkə læ wontsya læ usu mfo, fəe bafokanɔfɔ fəfə mántɔnɔko wə nko. ³¹ Nya lekpa ke nəmfɔ eto beninə ba díyifo Paulo eto bayetsyuə tsyaa, léla ɔtɔnkpe bákpe wə bálɛ wə lekpa kpa bənkə woensu mfó læ usu ufi wə əsuə okpe læ nnya əsuə kulaa!

³² Nya læ lefe nəmfó əsuə, diyo nəmə kafo eyi ku kudu. Nya betidi ba díbə bətsya mfóo eto utsyuə saa ku wə lesa nə ɔnlə bətəyi. Nya mə nti kpə mánte lesa nə eso bəbə mfo. ³³ Nya Yudafo bətsyuə díkə Aleksandro bæ usu unyə setɔ læ okpasə lesa nə díbə. Nya Aleksandro lébesə ani kato nkə utsyuə saa ye kudu bokpo læ ɔtəyi mə lesatsyuə. ³⁴ Nya se betidi bamfo dínə bæ Yudanyə unii, besi bətsyiko kudu bokpo kafa bembembe itə fe abombosɔsɔ ənuə. Nya bətəyi bənkə, “Efoso eto Ambe Artemi ni Ufiə Kplə Kenke!”

³⁵ Efo lefe fə Aba eto unyəsia ninə wə nkpe mfo léfo mə bəkɔnsə, nya údi etiki ótəyi mə nkə, “Mɔ bayimi, Efesofɔ, utsyuə saa læ mi nti yi nkə Efeso mfo ni Ufiə Kplə Artemi eto kəsiəkɔ. Nya wə kakpakɔ eto leba kenke, áfankli ditsyi kato díbə kasɔ, nya lenkpe læ bo nti. ³⁶ Nya kutsyuə saa əmbə lofo ditiki nəmfɔ sidia butəkə. Nyaso biyuəsə mi akəsə nya bieyifo kulesa saa læ ləblɔfi əsuə. ³⁷ Itsyise betidi ba bímuə békpa bəboko mfo, bényu kulesa bətsyiko læ Disumuyo nye babiasə bo Ufiə Artemi eto diye tsya. ³⁸ Fəe læ Demetrio ku wə bətsyuentsyue ənyə bæ bakpe ditiki ditsyuə læ utsyuə əsuə, bakponkpo kpe mfo. Nya bonkpe eyi nnya əsuə baakpo akpo. Lə bəyifo kabua kətsyuə, bofo ke buləkə kate mə mfó. ³⁹ Fəe læ lesa bamba ditsyuə kpe bela biə biefi bisukoo, bitə læ bufi busuko umə eto beninə ɔflɔ. ⁴⁰ Itsyise nyamfo læ bote fenke bɔlɛ

botaka kǎnyə lə Aba əsuə. Lə Romafɔ eto bamamanyə əbə bənyə mmi eto diyi nəmfo eto asayifoyifoo, boəmbofo kenye buləkə, nya buunə bo koto.”⁴¹ Nya se ɔteyi etiki nyamfo nkoo, útə bésensə bédú.

20

Paulo Ésu Makedonia Ku Akaia.

¹ Lefe nə bulə bomə díyuə kenye, Paulo ákpadi bafokanɔfɔ bəbə bátsya lə kalebe kani. Nya se ókpe mə nkəale lə mə bofokanɔ əsuə ólosə, ókla mə fə údu úsu Makedonia. ² Se údu ɔntɔ, Paulo áye lə kəmə ka nkpe lə lekpa ke nəmfo kenke nya údi mə etiki kpə úfi ókpe mə nkəale fə úsu údufə Akaia. ³ Úsiə mfó fe afa ətsyə. Lefe nə ɔnlə əsuə bumuə nkə lə usu Siria, únyə útsyə lekpo nkə Yudafo ba nkpe mfó lə wə ukpə eto esu bəbɛɛ. Nyaso úfi nsusu bio nkə wesinkli usu ɔye Makedonia. ⁴ Lefe nə ɔnlə buduu, betidi kpə ətəkənkə wə. Betidi bamə ni Sopater wə dítsyi Beroia wə ni Piro eto ubi ku Aristarko ku Sekundo ba dítsyi Tesalonika ku Gaio wə dítsyi Derbe ku Tihiko ku Trofimo ba dítsyi Asia eto lekpa ke ku Timoteo. ⁵ Mba mfo átɔ bo bə beesu bənyə bəsəkə bo lə umə wə baakpo Troa. ⁶ Nya lə Yudafo eto Nnamfokuā Eto Abolo Eto Eyididi eto kamaa, búfi ɔklɔ nya búdu lə Filipi, nya búsu bútu mə lə Troa lə eyi anɔ eto kama. Nya búsiə mfó éfo eyi akuanse.

Paulo Ésu Troa Lɛfɛfɛ.

⁷ Nya lə Kɔsida eto diyi tutɛɛ, bótsya lə kalebe kani boə lə budi Bonamute eto didisa lə bətsyuə. Nya se Paulo ləbə budú kəsiesə esoo, údi etiki ikulə isu taa ntsyenti. ⁸ Nya báto kakadiɛ kpə bətsyə lə abanslo eto diyo nə əsuə bótsya mfó. ⁹ Nya se Paulo eto etiki nlə bukulə esoo, selabe éfi okosobi wə baakpo Eutiko lə lefe nə unsi lə diyo nəmə eto mfənsle əsuə. Ófankli ut-syi lə abanslo eto botokətəkə tsyáfə

mfó úbə ɔsɔ lə kasɔ. Nya se bésu bətsyi wəə, bənyə bə úkpə. ¹⁰ Fɛɛ Paulo áyifə úsu kasɔ, úsu dikpefi nəmə ɔflɔ nya úbə kasɔ óbuta ni nya útsyi ni óboko wə akɔ nya ɔteyi mə nkə, “Biankpo kudu! Okpe nkpə!” ¹¹ Nya məmblɛ dísinkli bésu kato mfó bésu bédi Bonamute eto lesa nəmə. Lə nnya kama Paulo esi úsiə údi etiki isu ese kalesiəsiə fə údu. ¹² Nya se bákpa okosobi əmə ku nkpə besuko díyoo, əsuə əyuə mə tinti.

Paulo Etsyi Troa Úsu Mileto.

¹³ Nya Paulo dífi akpa eto kusu úsu Aso. Fɛɛ lə kase útsyue əsuə, bo éfi ɔklɔ bóto wə setɔ bə lə busu butsyi wə lə mfó. ¹⁴ Nyaso se úbə útu bo lə Aso mfó, údufə lə ɔklɔ əmə əsuə nya bonko wə kenke lídu búsu Mitilene. ¹⁵ Búdu lə mfó nya lə kəsiesə, búsu bóyo Kio. Nya lə diyi nəmfo eto kəsiesə tsyaa, bóyo Samo. Lə diyi tsyáfə əsuə, búsu búdufə Mileto. ¹⁶ Paulo mánla nkə bobiasə lefe kpə lə Asia mfó nyaso útə bókpia Efeso bófe, itsyise ɔlɛ bókɔse. Nya utsyue nkə lə woofoo, ele bə udufə Yerusalem lə Pentekoste eto diyi əsuə.

Paulo Ákla Efeso Eto Bafokanɔfɔ.

¹⁷ Nya se búsu búdufə Mileto, ókpe batɔnkpe lə Efesofɔ eto bafokanɔfɔ eto beninə ɔflɔ nkə bəbə bənyə wə mfó. ¹⁸ Nya se bəbə, ɔteyi mə nkə, “Bayimi, mímblɛ ta yi kase minke lə mi le nti lefe nə kenke minke mfo əsuə, idu lə diyi tute nə mímblɛ míndufə lə Asia eto kasɔ mfo ibə əsə mɔmɔ. ¹⁹ Binyə kase mímblɛ bókɔsə əsuə kasɔ míntə Bonamute, lə kanyi ku binəntu əsuə eyɛ lə Yudafo eto kase bála bə balo mɛ eso. ²⁰ Bɛlɛ ola bebe mɛ. Minni futsyə nkpe disiale. Bonamute eto asa nnya minyi lə wə əsuə, nnya ni lesa nə míntɛ mi nɛ, nya mémfi kulesa nkula mi. Nte Bonamute eto Ditiki Sɛɛ nəmə lə betidi nti ku lə mi ayo. ²¹ Nya kalebe saa mínsuu, nteyi Yudafo ku mba lenni Yudafo kekkeke minke baye asa bua buyifo

læ batsyi bawuninsæ befi mæ əsuə bətə Onanto, læ bafə Bonamute Yesu banə.

²² “Nya mómó, Ləwóno Kenke læ mæ bətəyi nkə nsu Yerusalem, nya minnyi lesa nə ləbə mē busu ketu mfó. ²³ Fεε læ kəmə ka kenke mínýe mínfee, nyi miə Ləwóno Kenke ələkə óte mē nkə moolabee diyo nyə kanyi. ²⁴ Fεε meenfi mɔ nkpə fe lesa nə lefe itə mē. Lesa nə lefe itə mē ni bə nlosə keyifo ka Bonamute Yesu lékpe mē kóni nkə nyifo. Nya keyifo ka ókpe kóni nkə nsu nyifo ni bə ntəyi betidi Ditiki Sεε nəmə itsyi læ Onanto eto lefonə əsuə.

²⁵ “Nyasoo, nyi miə mimba kenke lenə mɔ asatete itsyi læ Onanto eto sekakedikɔ əsuə, ensie embot-sya ku mē bio. ²⁶ Nyaso mmii, mætə mi bote minkə læ utsyuə áyansə wə nkpə eto kusuu, beembufi utidi əmfə eto kabua balo mē dikpi. ²⁷ Sitintii, mémfi Onanto eto sekakedikɔ eto kusu eto asa nkula mi. ²⁸ Lə nnya esoo, bebe mi əsuə kukóno. Ləwóno Kenke díyifo mi mba ni batónkotónko bə læ bele wə bebi ba Onanto dífi útə mi nkə bele mə ola. Bele mə kukóno, itsyise Onanto eto ubi dífi wə kɔtɔ ókpo kasɔ læ mə disí úfi úləkə mə utsyiko læ mə abua əsuə. ²⁹ Nnya minyi ekpa ko mə ni bənkə læ nyani mi ntsyə, betidi ebubə bataka bənyə bakpɔ mi bələ mi nya boosensə mi fe kase bekiti laakpɔ ku basamu kesensə mə. ³⁰ Nya læ mi nti kulaa tsyaa, mi bətsyuə ébusinkli læ Ditiki Sεε nəmə kama bawε mi, bákpa betidi kpə báyenko læ mə kosate eto bidiabidia eto asatete əsuə. ³¹ Bitəkə ənə bikabe læ bekloma kase mínkplatsya ku binəntu læ mi disí nya mínte mi asa ketsye ku kakómi itə alə ətsyə nnya minke mi lenti əsuə.

³² “Nya mómó mfoo, mfi mi nkpe læ Onanto eto ani bə læ ose mi. Lə wə ditiki nə laawunsəko betidii læ lekpe mi nkəale læ bəfokanɔ əsuə bo luutə biunyə kedikɔ læ Onanto eto, fe mba úləkə ókpo atsyɔ utsyə itə wə əsuə. ³³ Mánseə ənəmi læ kuutsyuə

saa eto sika sia nye sika flubia nye bikələle əsuə. ³⁴ Mi kosate yi biənkə mɔ ani nyamfo mímfí mínýifo keyifo fe minle budi nya mimfi minle betidi ba ləətəkəko mē bobé. ³⁵ Nyifo nyamfo kenke læ mfi nte mi kase ele bə bukawunsə ko bakombo, nya læ bekloma ditiki nə Bonamute Yesu lətəyi nkə, ‘Asa butə ətə disuəyüə enso bofo.’ ”

³⁶ Nya lefe nə Paulo dídi etiki nyamfo ólosə, óse akonki nya wə ku mə léto ola. ³⁷ Nya məmble ləkəbə wə bále nya béwi nku itsyise balé budu læ bətsyuə əflo. ³⁸ Nya nnya kulaa lesə mə nkuenlo bokpe ni nnya ótəyi mə nkə bensiebunyə wə bio eso. Nya bákpa wə bésu bətsyə kusu læ əklɔ əmə əflo læ lekpo kénye mfó.

21

Paulo Ési Usu Yerusalem.

¹ Nya se bətsyə bo kusu bəlosə, búsu búdufə læ əklɔ əmə nya bóyila búsu Kos. Se kale dísiə, búsu búdufə Rodo nya búdu mfó búsu Patara. ² Mfo nya búfi əklɔ wə ntɔ læ Foinike, nya búdu. ³ Se bóntɔ, búnyə Kipro eto kasɔ, nya bóye boofe mfo nya búdu bóye ukúe eto lekpace búsu búdufə Tiro læ Siria eto kasɔ. Nya búsu kaka booləkə bikə bia nkpe læ əklɔ əmə kafo. ⁴ Se bóyifə búsu umə, búnyə bafokanɔ ba nkpe mfó. Búsiə læ mə əflo eyi akuanse, itsyise Ləwóno Kenke díkələkə óte bafokanɔ bamfo lesa nə luubə læ Paulo əsuə, nyaso bále Paulo lek-pakpa bə woensu Yerusalem lefe nəmfó. ⁵ Fεε se lefe nə ele bə budu læ mə əflo léyoo, bafokanɔ mfó ku mə besio ku bebi kenke ákpa bo esu bətsyə kusu læ lekpo kénye, nya bomble lése akonki bóto ola. ⁶ Nya bútsyə bətsyuə esu fe búdufə læ əklɔ əmə kafo, nya mə tsya dísinkli bésu mə ayo.

⁷ Se búdu læ Tiroo, búnyə læ Ptolemai. Mfo búsu búsiə bafokanɔ ba nkpe mfo, nya búsiə læ mə əflo

diyi lɔni. ⁸ Nya se kale dísiä, búdu mfó búsu Kaisarea. Búsu bɔsɔnɔ Ditiki Sɛɛ eto otsyabe Filipo. Uyifo bawunsəkotsyuə ekuanse ba bələkə lə Yerusalem eto ɔni. ⁹ Ɔkɛ bebisiohi ena ba lensi tɔ bəsə. Beyifo Onanto eto bənyeləkətidi.

¹⁰ Nya búsiä mfó eyi ətsyuə. Lə lefe nə bɔkɛ mfóo, Onanto eto unyeləkətidi utsyuə wə baakpo Agabo étsyi Yudea úbə mfó. ¹¹ Nya se úbə bo ɔflɔ, ónyankli abɔsu nya Paulo lékle lə nkɛ nya úfi óklə wə kosate eto ani ku akpa nya óteyi nkə, “Ləwɔnɔ Kenkɛ lɛ bɔteyi nkə, ‘Nko ke Yudafo lookle abɔsu nyamfo eto osate lə Yerusalem nya boofi wə besu bakpe lə mba lenni Yudafo eto beninə eto ani nɛ.’ ”

¹² Nya se bóno etiki nyamfóo, bo ku betidi ba nkpe mfó kenke ále Paulo lekpakpa boə wensu Yerusalem. ¹³ Mfó nya óteyi bo nkə, “Beso bəenlɛ nku buwi nya bənle mɛ ani bolo mə? Ntɔnɔ miə bakle mɛ lə Yerusalem, lə nsu nkɔpə lə Bonamute Yesu eso.” ¹⁴ Nyaso lefe nə búnyə boə boəmbɔfo wə nsusu bɔtsyi kawuninsə, bóyani wə nya bɔteyi wə boənkə, “Bonamute Yesu eto lelabi bə itə.”

¹⁵ Lə eyi nyamfo eto kamaa, bomblɛ əmuə bikə nya búdu búsu Yerusalem. ¹⁶ Nya Kaisarea eto bafokanɔfo eto bətsyuə tsya dítanko bo. Bákpa bo besuko Kipro eto uninə wə baakpo Mnason bə lə búsu bɔsɔnɔ wə ɔflɔ mfó. Uninə əmfo eyifo ofokanɔnyə koko. ¹⁷ Nya se búdufə Yerusalem bafokanɔfo nkpe mfó áfo bo kukɔnɔ tinti.

Paulo Esu Nkə Lə Úsu Unyə Yakobo.

¹⁸ Se kale dísiä, Paulo ákpa bo nya búsu búnyə Yakobo ku Yerusalem eto bafokanɔfo eto beninə. ¹⁹ Nya se búsiäsə mə bólosə, Paulo áteyi mə asa nnya kenke Onanto lɛyɛ lə wə əsuə úyifo lə betidi ba lenni Yudafo nti.

²⁰ Se bətsyue wə ato balosə, məmblɛ kenke átesə Onanto. Nya bəteyi wə bənkə, “Ɔyimi lala, ənyə

kase Yudafo akpi akpi kɔpə díkafo bánɔ nya banlɛ Moses eto afi lə kɔni kekkele. ²¹ Bətsyuə áteyi mə bənkə fə lɛteyi Yudafo ba nkpe lə nlebe nlebe fə bənsidi Moses eto afi ku bo akpayifoyifo, nya fáteyi tsya fənkə mba ni Yudafo tsya mensila mə bebi alo. ²² Lə nyamfo eso be ele bə buyifo mɔmɔ? Buyi boə bəəbə esu bɔbɛbɛ kəbə. Itsyise bɔnɔ bə əbə ákpe lə bo ɔflɔ mfo.”

²³ Nya bətə wə nsusu bənkə, “Bokpe betidi ena bətsyuə lə bo mfo, ba díkaka ntamu. ²⁴ Yenko mə esuko Yudafo eto Disumuyo mfó nya lə fə nku lə bəkpɛ mi esi nya lə awunsəko mə lə bafo mə disikpinkpi eto kayo. Nyamfo luutə utidi saa nyə nkə sidia bəteyi lə fə əsuə, nyaso fintsyə lɛ Moses eto kɔfi budi lə kɔni. ²⁵ Nya bafokanɔfo ba lenni Yudafo, bówɔni ekue búte mə bɔteyi mə boə, bayə edisa nnya bəfi bətə bəfiə kedi ku kɔtɔ ku bebuki ba baawaninsə simuə kaalo eto sinə eto budi, lə bayə sɛsɔnɔ budi.”

²⁶ Nyaso se kale dísiä, Paulo ákpa basani bamə nya bəsu bəyifo disikpinkpi eto lekpa nəmə. Nyamfo eto kamaa, úsu Yudafo eto Disumuyo úsu útə besumunyə bote eyi nnya kama fə disikpinkpi eto lekpa nəmə loolo itə lə bəfi kedi eto bikə baboko lə beyifo keditətə eto lekpa lə mə disi.

Bəmúə Paulo Lə Yudafo Eto Disumuyo.

²⁷ Nya se íbu sɛkɛ lə eyi akuanse nyamə lə eyoo, Yudafo bətsyuə étsyi Asia eti bəbə bənyə Paulo lə Yudafo eto Disumuyo mfo. Nyaso bákpadɛ betidi bətsyuə básɔ lebo nya bəmúə wə. ²⁸ Nya bənyə mfó banlɛ kudu bokpo bənkə, “Israel eto basani, bəwunsəko bo! Osani əmfo ni nwə nle bətsylama kate betidi kenke lə nlebe nlebe asa nnya nnyə lə bo betidi ku afi ku Disumuyo nəmfo əsuə. Nya kama tsyaa, woakpa mba lenni Yudafo kedufənkɔ Disumuyo nnya nle bote nkə bákpe bo Yudafo eto kakenkəkɔ kamfo kɔfi!” ²⁹ Bəteyi

nko itsyise lefe nà lefe mæ, bænyæ bæ Paulo ku Trofimo wæ ni Efesonyæ balæ boye kafe læ Yerusalem. Læ nyaso bëfi nsusu bæ ókpa wæ úsuko Yudafó eto Disumuyo mfó.

³⁰ Nyaso se banle kudu bokpo nkoo, étakasæ betidi kenke læ umæ æmæ nya bátaka ku kudu nya bétsyetsyi bésu bátsya læ kusumuko mfó. Bætsyuæ ænæ Paulo babonko læ Disumuyo nya bëti biku kenke. ³¹ Nya lefe nà bála bæ læ balo wæ, Romafó eto bamamanyæ eto otónkotónko kplæ áno nkæ Yerusalemfó kenke átaka bænyæ balæ bulæ bokpe. ³² Lamfolamfó, ókpa bamamanyæ ninæ ku bamamanyæ bætsyuæ óyenko nya bésu kaka banle bulæ bokpe mfó. Nya se mba ntónko mba nle bulæ bokpe dínyæ bamamanyæ bamfó, báye Paulo boble.

³³ Mfó nya otónkotónko kplæ æmæ díta kusu nkæ bæmuæ Paulo nya bëfi amana ænuæ bákpe wæ. Nya fæ óto óno utsyæ eto okle utidi æmfo ni ku lesa nà úyifo. ³⁴ Nya betidi bamfó eto utsyuæ saa eto lesa nà óteyi læbo lete. Nya se bamamanyæ eto otónkotónko æmfo mámfo ditiki saa nà banle boteyi kasó bono itsyi læ kudu ko betidi bamæ nle bokpo esoo, óteyi nkæ bakpa Paulo besu beti bakpe læ bamamanyæ eto diyo. ³⁵⁻³⁶ Nya lefe nà báyo kesiee, ibæ bæ ele bæ bamamanyæ bamæ tsyi Paulo ku mæ ani babesæ kato itsyi læ læblofi keklege nà sitiditu siamæ dífi læ Paulo æsuæ eso. Nya bætækæko mæ ku kudu bembembe ku etiki bækæ, “Belo wæ!”

Paulo Edi Etiki Ulækæ Æsuæ Kasó.

³⁷ Nya læ lefe nà baala bæ befi wæ besu beti bakpe læ diyoo, Paulo áteyi bamamanyæ eto otónkotónko kplæ nkæ, “Æntæ mæ kusu læ ndinko fæ etiki sækæ?”

Nya bamamanyæ eto uninæ æmæ læto wæ nkæ, “Bee! Aanó Sigriki fæ?”

³⁸ Nya usi óto wæ nkæ, “Inni fæ ni Egiptenyæ wæ lékpa bewudifo akpi ana ba létaka bænyæ læ Aba æsuæ lefe

nà léfe mæ læ mfóo, nya bétsyetsyi bédu bésu mfiminti kafo?”

³⁹ Nya Paulo dílakæ kenye nkæ, “Yudanyæ mini. Bále mæ læ Tarso læ Kilikia eto kasó. Nya umæ æmfóo, enni umæ kækæ. Læ nyasoo, lekpakpa tæ kusu læ ndi ko betidi bamfo etiki.”

⁴⁰ Nyaso uninæ æmfo átóno útæ Paulo kusu nkæ udinko mæ etiki. Nya Paulo læbo úbæ únyæ læ kesie eto atalakpoe mfo nya óbesæ ani kato nya óteyi mæ nkæ bedi kã. Nya se bëdi kãã, údi mæ etiki læ Yudafó eto sele æsuæ nkæ,

22

¹ “Boantomæ ku bayimi ba letsya mfo, nle mi taflatsye boto! Bitæ kusu læ nkpasæ mi etiki nyamfo læ benó.” ² Nya lefe nà bánó bæ Yudafó eto sele onle budii, básinkli báye kudu bokpo, betsyue wæ ato. Nya Paulo læteyi mæ nkæ, ³ “Yudanyæ mini, nya bále mæ læ Tarso læ Kilikia eto kasó. Fæ Yerusalem mfo mínsu suku. Gamaliel léte mæ asa. Báte mæ boantomæ eto afi ku mæ akpa kenke. Nya mímfí mæ lékæsi kenke míntæ Onanto fe kase mi tsya nle buyifo mmi. ⁴ Nya idu læ lefe næmfóo, ntsyæ kasó ku bafokanófo læ kusu fofó komfo æsuæ butækæko, nya mínlæ miæ balo mæ. Nyaso mímuæ basani ku besio nkpe læ Aba eto diyo. ⁵ Usumunyæ Ninæ Kenke ku katsyakó kamæ eto uninæ saa ebudi nya mínlæ boteyi mfo eto adansiæ, itsyise mæ díkawóni ekue kætæ mæ bæ nsunkeyifo asa nyamfo. Nya lefe nà míntó læ Damaskoo, bætæ mæ æsuæale bækæ nnyæ bafokanófo bæ nkpe mfóo, læ mmuæ mæ, læ nkle mæ mfi mboko Yerusalem bæ læ bænæ mæ koto.

Paulo Édi Etiki Itsyi Læ Kase Ótsyi Lækæsi Ówuninsæ Æsuæ.

⁶ “Læ lefe nà mínyæ míntó ibu sækæ læ ndufæ Damaskoo, iyifo fe kakómi eto lefosi abombo ænuæ, lamfolamfo diyænde keklege ditsyuæ dítsyi kato díbæ lékpo mæ læ æsuæ!

⁷ Nya míndu míno mínkpo læ kasó nya míno se okæ utsyuæ nle etiki

budi kátèyi mē nkə, ‘Saulo, Saulo, beso fənyə mē lə əsuə mmə?’

⁸ “Nya míntə mínkə, ‘Bonamute, owoe feni?’

“Nya usi údi mē etiki nkə, ‘Mò ni Yesu Nasaretnya.’ ⁹ Nya betidi ba ku mē nyεε, ənyə diyənde nəmfo. Fεε banno utsyə wə nle etiki budinko mfo eto okəε.

¹⁰ “Nya míntə wə minkə, ‘Bonamute, be ele bə nyifo?’

“Nya usi ótèyi mē nkə, ‘Taka, lə esu Damasko. Mfó moote fə lesa nə mínləkə fə miə lə eyifo.’ ¹¹ Diyənde kplε nəmfo ába mē ənəmi itə bə betidi ba bonko mē nyεε, ləkəbe mē lə kəni bálε fε búsu búdufə Damasko.

¹² “Nya, osani utsyue akε mfó wə baakpo Ananias. Uyifo utidi wə leebu Onanto tinti, nya woaye lə bo afi əsuə tsya. Nya Yudafo ba nkpe mfó kenke leebu wə tinti. ¹³ Utidi əmfo əbə únyə mē lə oflɔ nya ótèyi mē nkə, ‘Oyimisani Saulo, sinkli ənyə asa!’ Lə nya koo, mò ənəmi lékpa kε, nya mínyə wə!

¹⁴ “Nya ótèyi mē nkə, ‘Bo bana eto Onanto ni futsyə díləkə fə nkə laate wə lelabi, nya lə ənyə wə Ubi Kenke lə ate wə tsya, lə anɔ wə etiki itsyi lə wə kenye. ¹⁵ Ele bə fi nkomə eto ditiki nəmfo esuko kalebe saa fe odansie esu ateyi betidi kenke lesa nə fənyə nya fanɔ tsya. ¹⁶ Nya mómɔɔ, kulesa mensi bu. Taka ənyə, lə afo ntuflesəfləsə eto lekpa. Lə akpadi wə diye, lə uflə fə abua uwi.’

Onanto Ákpe Paulo Nkə Úsu Mba Lenni Yudafo Oflo.

¹⁷ “Nyamfo eto kamaa, nsinkli nsu Yerusalem. Nya lefe nə mínsu Disumuyo minle ola botoo, iyifo mē fe selabe minle, nya mínyə buləkəkate butsyuə. ¹⁸ Mfó nya Bonamute kosate letèyi mē nkə, ‘Kose lə edu lə Yerusalem, itsyise betidi ba nkpe mfo embutsyue fə ditiki nə fɔtèyi itsyi lə mē əsuə koto.’

¹⁹ “Nya míntə mbuaye minkə, ‘Bonamute, məmble yi bənkə mò

díkəsu katsyakɔ isu katsyakɔ kesu kəmuə bafokanɔfo nya mínkable mə. ²⁰ Lə lefe nə banle Otsyabe Stefano boloo, mintsya átɔnɔ ku mə, nya bələkə mə awu kato bətə mē minle fε bákato wə aba kalo.’

²¹ “Nya Bonamute letèyi mē nkə, ‘Taka, lə ama kusu itsyise kaka minle fə botsyese atsyo tinti lə betidi ba lenni Yudafo nti!’ ”

²² Lə lefe nəmfo kenke, betidi bamfó nyə kpoo banle wə ditiki ato butsyuə. Fεε lefe nə údi wə ditiki nəmfo ólosə, məmble ákpo kudu bátèyi bənkə, “Aa! Lo wə ku wə ditsyabi kenke! Yensile bə okε lə kawunsia kamfo kon!”

²³ Nya məmble lekpo kudu bembembe ku ləblofi bála mə awu lə əsuə, nya bákpa utembu bəsə wə, nya utembu əmə lébe kato ófo mfo kenke. ²⁴ Nya Roma eto bamamanyə eto ɔtɔnkɔtɔnko kplε əmə díte nkə bákpa wə bedufənkɔ diyo kafo lə bable wə lə babεbe lesa nə eso Yudafo bamfo nle wə kudu bokpo. ²⁵ Fεε lefe nə bákple wə bəəbə wə bəblεε, Paulo áto omamanyə ninə ɔni wə dińyə mfó nkə, “Kusu kpe bə bable Romanyə wə bənkponko tɔ lekpo?”

²⁶ Se uninə əmfo lenɔ nyafoo, úsu ɔtɔnkɔtɔnko kplε əmə oflɔ nya óto wə nkə, “Be biə biyifo mfo mmə? Osani əmfoo, Romanyə uni lo!”

²⁷ Nyaso bamamanyə eto ɔtɔnkɔtɔnko kplε əmfo dísu Paulo oflɔ nya óto wə nkə, “Be fanle bətèyi? Romanyə feni?”

Nya Paulo díte mbuaye nkə, “Ee!”

²⁸ Nya ɔtɔnkɔtɔnko kplε əmfo letèyi wə nkə, “Mintsya Romanyə mini. Fεε mɔɔ, atabi kpə míntə fe mimfiani Romanyə!”

Nya Paulo díte wə mbuaye bio nkə, “Mò alεε, mò anto ku ambe kenke eyifo Romafɔ.”

²⁹ Lamfolamfo se betidi ba bə bable wə lə batɔ wə kenye eto etiki banɔ léte bə Romanyə unii, difufu əmuə məmble kenke nya bányi besu kama. Nya lefe nə mə ɔtɔnkɔtɔnko kplε léte nkə Romanyə unii, sikpi

əmuə wə tinti, itsyise wə ni futsyə dítə kusu nkə bakpe wə lə amana əsuə.

Bákpa Paulo Bésuko Bakponkpo ɔflo.

³⁰ Bamamanyə eto ɔtɔnkɔtɔnko kplɛ əmfo ála nkə waate lesa nə díbɛ fɛ bɛfi etiki lə Paulo əsuə. Nyaso se kale dísiəə, ókpadi Yudafo eto besumunyə ninə ku mə bakponkpo kenke nya məmblɛ díbɛ bakɔ. Nya útə nkə banyankli Paulo nya bákpa wə báboko mə ənəmi bə lə bedufə lə wə etiki əsuə.

23

¹ Lefe nə Paulo létsyilamasə ənəmii, únyə Yudafo eto bakponkpo ba díkəbə bensi lə lekpokakpoko mfó, nya ótɛyi mə nkə, “Bayimi, mə ləkəesi anlɛ mə dikpi bolo lə Onanto eto ənəmi íbɛ ese lə mmi eto diyi nə mfo.” ² Nya se Ananias wə ni Yudafo eto Usumunyə Ninə Kenke lə mə nti mfó lɛnɔ kase Paulo dítə mbuayɛ bomfoo, ótɛyi mba ńyɛ lə Paulo ɔflo mfo nkə basɔ wə lə kɛnyɛ. ³ Mfó Paulo letɛyi wə nkə, “Onanto əbɔsɔ fə nko ke! Fə nwə ni ofati wə bákua diflubi futututu! Nte okponkpo wə eto okle fe ni mfo? Nte kɔfi ko eto okle əsuə fáyɛ fanlɛ mə lekpo bokponko, fɛɛ fə əmə ke ńyɛ lə ko əsuə se fətə kusu fə basɔ mə!”

⁴ Nya mba dínyə lə Paulo ɔflo mfó letɔ wə bənkə, “Onanto eto Usumunyə Ninə Kenke fanlɛ boka mmə?”

⁵ Lə nyasoo, Paulo ətə mbuayɛ nkə, “Mɔ bayimi, Israelfɔ, mánte nko minkə wə ni Usumunyə Ninə Kenke. Lə nko inii, eni méndi wə etiki nko. Itsyise bátɛyi lə Awɔnisa Kenke eto Kúkue nkə, ‘Mántɛyi etiki bua saa nnya dínyə lə mi batɔnkɔtɔnko əsuə.’ ”

⁶ Nya Paulo ənyə nkə, betidi ba díbɛ bátisya mfó eto bətsyuə eyifo ditsyukpa nə baakpo Sadukifo, nya bətsyuə tsya diyifo Farisifo. Lə nyasoo, ófā bembembe ótɛyi nkə, “Mɔ bayimi, Farisinyə mini! Nya Farisinyə eto kafo bale mə

bétsyiko! Nyaso banlɛ mə lekpo bokponko mmi nə itsyise mfo nno miə bəkpənkə si bootaka bətsyi ɔkɔmə bəbə bio!” ⁷ Nya lefe nə Paulo letɛyi nko eto ditiki nəmfo ólosəə, dikunə kədiə ko dídufə lə etsyukpa ənuə nyamfo eto nti, nya báma lə akpa ənuə. ⁸ Itsyise Sadukifo aatɛyi bənkə bəkpənkpə ənsiəmbotaka, nya Onanto eto batɔnkpe ku awɔnɔ əmbə, fɛɛ Farisifo áfo nyamfo kenke bánɔ.

⁹ Mfo nya kədiə dídufə mə lenti nyanklaa. Mfo nya kɔfi eto bateasa ba ni Farisifo dínyə lə Paulo eto ditiki nəmə eto kama bə ɔnukualɛ ótɛyi. Nya bákpo kudu bembembe bátɛyi bənkə, “Boənyə lesa bua saa lə wə əsuə! Nya lə ləwɔnɔ ditsyuə nye Onanto eto ɔtɔnkpe utsyuə nle wə etiki budinkoo, be lebia lə nnya əsuə?” ¹⁰ Mfóo, etiki eto kənə kamə əbə kake ale tinti. Nyaso bama-manyə eto ɔtɔnkɔtɔnko kplɛ əmə áte sikpi nkə boonə Paulo bésense nyasoo, ótɛyi wə bamamanyə nkə bakpa wə besu beti bakpe lə Aba eto diyo.

¹¹ Nya diyi nəmfo eto ntsyəntii, Bonamute əbə Paulo ɔflo nya ótɛyi wə nkə, “Paulo, kpe utu! Fə kase fənyə fédi mə ditiki nəmə eto adansiɛ lə Yerusalem, nko ke fuúnýə edi ni lə Roma tsya nɛ.”

Yudafo Ákpe Disi Bənkə Baalo Paulo.

¹² Nya se kale dísiəə, Yudafo bətsyuə áka ntamu bənkə bəəmbudi lesa nye bənə ntu isu ese lefe nə eto lefe balo Paulo! ¹³ Nya betidi bamfo ebuyifo fe betidi fosi ana ku kama. ¹⁴ Nya bésu besumunyə ninə kenke ku mə batɔnkɔtɔnko ɔflo nya bésu bátɛyi mə bənkə, “Boka ntamu boənkə boəmbudi nye bunə kulesa isu ese lefe nə boolo Paulo. ¹⁵ Lə nyaso mi ku bakponkpo tɛyi bamamanyə eto ɔtɔnkɔtɔnko bə lə okpa Paulo oboko katsyakɔ mfó. Biyifo fenke bela biə bisi biatɔ wə etiki nyamə

eto lekpasə. Nya læ bakpa wə bale bobokoo, læ bolo wə læ kusu.”

¹⁶ Nya se Paulo eto utitabo læno etiki nya kenke bātəyi mfo esoo, útsyətšyi úsu Aba eto diyo kaka bákpe Paulo nya úsu úyu ótəyi wə etiki nya bātəyi.

¹⁷ Nyaso Paulo ákpadi omamanyə ninə wə dínyə læ mfó nya ótəyi wə nkə, “Kpa okosobi əmfə esuko mi ununə oflo. Ƴyenko ditiki keklege nkə læ ótəyi wə.”

¹⁸ Lə nya esoo, omamanyə əmə ákpa okosobi əmfə úsuko mə un-inə əmə oflo. Nya ótəyi wə nkə, “Paulo wə bákpe læ diyo mfo lekpađi mə nya ótəyi mə nkə nkpa dikpefi nəmfə mboko fə oflo læ ótəyi fə ditiki ditsyuə nə ɔnyenka.”

¹⁹ Nyaso bamamanyə ninə kenke eto ɔtənkotənkə əmfə ákəbe okosobi əmfə læ kəni nya ókpa wə usuko lekpađi nya ótə wə nkə, “Be fanyenka fə atəyi mə?”

²⁰ Nya ótəyi wə nkə, “Yudafə bətsyuə ákle kənyə ku mə beninə bənkə bəbə bale fə lekpađi bæ læ akpa Paulo aboko kətsyakə mfó kuseə ku nsusu bæ læ batə wə etiki ətsyuə. ²¹ Fəə mamfo mə etiki, itsyise mə betidi fe awosi ana ku kama əbəbiə læ kusu komə kala wə kusu. Betidi bamfo akle kənyə bæ boolo Paulo fə boodi lesa nye bəne ntu. Nyaso bale kusu bəbəbe əyē læ fə. Boomuə əsuə besu bəbiə læ kusu mfo, itsyise bale kusu bobə bæ əbətəntə ətə mə nko.”

²² Bamamanyə eto ɔtənkotənkə əmfə əkə wə ato nkə, “Məntə læ kutsyuə saa læ usi ɔntə ditiki nə fətəyi mə mfo bləmbə!” Nya útə okosobi əmfə kusu dídu.

Bákpa Paulo Bésuko Aba Eto Unyəsia Felike Oflo.

²³ Nyamfo eto kamaa, omamanyə ninə əmfə ákpadi wə beninə inuə nya ótəyi mə nkə, “Bəbəbe bamamanyə alofa ənuə ba luusu Kaisarea mmi ku kətsyə abombo ɔwəntəmbə. Bəbəbe betidi alofa ənuə ba tsya luutsyi afle ku betidi fosi akuanse

ba læəsiə læ batəmini. ²⁴ Bitə Paulo batəmini læ usiə læ bekpa wə bəyenko buə bisuko Aba eto Unyəsia Felike oflo.”

²⁵ Nya ówəni kukue kutsyuə nkə befi besuko unyəsia əmə nkə,

²⁶ Kukue komfo etsyi mə Klaudio Lisia oflo nya minlə ko bufi kətsyese fə Boote kplə Felike minlə fə busiəsə.

²⁷ Yudafə dímuə utidi əmfə nya yofo budi bæ bala bæ baalo wə fə mintə bamamanyə miə bafə wə, itsyise nno bæ Romanyə uni. ²⁸ Nyaso nkpa wə nsuko mə kətsyakə bæ læ banə lesa nə uyifo. ²⁹ Nnyə ntsyə lekpađi minkə nnyə eso bəmuə wə mfo yē læ mə Yudafə eto afi əsuə nya inni bota kebu bo eso ele bæ bakpe wə læ diyo nye balo wə. ³⁰ Lə lefe nə utsyuə letəyi mə ənkə bale disi bubu læ wə əsuə bæ læ balo wə, lamfolamfo mbu disi minkə læ nkpa wə mboko fə oflo nya læ nteyi mba wə ku mə ləke etiki miə befi kabua ka uyifo baboko fə oflo.

³¹ Nyaso bamamanyə bamfó eyifo læ lesa nə bātəyi mə əsuə. Nyaso kətsyē kamfó, bákpa Paulo báyenka taa Antipatri. ³² Nya se kale dísiə, bamamanyə ba nye læ akpa ésinkli bésu Aba eto diyokakpeko mfó, nya bətə mba læəsiə læ batəmini bæ bayenka Paulo besuko Kaisarea. ³³ Se bésu bédufə, bákpa Paulo ku kukue ko bətə mə mfo bésu bətə Aba eto Unyəsia əmə. ³⁴ Nya læ lefe nə ɔnlə kukue komə boklaa, ótə Paulo kaka útsyi. Se óntə nkə Paulo etsyi Kilikiaa, ³⁵ usi ótəyi wə nkə, “Muudufə læ fə etiki nyamfo əsuə nno nya kukəntə læ lefe nəmə ayo læ fonko betidi ba ləke etiki mfó əbə.” Nya usi útə wə bamamanyə ba nnyə mfó nkə bákpa Paulo besu beti bakpe læ diyo nə Oka Herodes léto læ bakase wə.

Yudafɔ Ála Etiki Bətəkə Paulo.

¹ Eyi anɔ eto kamaa, Usumunya Ninə Kenke Ananias ku Yudafɔ eto beninə bətsyuə ku mə Otsyiami wə bákpo Tertulo əbə Kaisarea. Bəbə Felike ɔflo bə lə bəbə babɔ wə kabua ka Paulo nle buyifo.

² Nya se bákpadɪ Pauloo, Tertulo ákpe kenye ɔtɛyi nkə, “Bo Ububutidi, lefe kpə ni nəmfoo, diyua akɛ bo lenti eyɛ lə fə kobe ku bote butsyue bo fefi fanyenko bo eso. Nya bunyə boə bətsyikawuninsə sɛɛ kpə tsya əbə lə bo kasɔ mfo kenke.

³ Nyamfo eso bo Yudafɔ kenke lə fə ani bɔsɔ. ⁴ Nya bɔlɛ fə lekpa kpa bɔlɛ boə lə bɔyɛ fə lefe bobiasə, lə etsyue ato anɔ etiki nya boəbə bətɛyi itysi lə osani əmfo əsuə.

⁵ “Se bunyə wə, bunyə boə uyifo nwə laakpe bulə, nya woatsyilama kafe lefe saa akabiasə Yudafɔ eto nsusu lə kalebe saa lə kasɔ kamfo kenke bə lə bənə asa bua baboko lə bənyə Aba lə əsuə. Nya wə ni ditsyukpa nə baakpo Nasarefɔ eto ɔtɔnkɔtɔnko. ⁶ Nya búnyə tsya boə úkatsyilama kɛyifo asa nnya dítə bə ókpe bo Yudafɔ eto Disumuyo kɔfi fə búmuə wə. Bɔla boə eni boeyifo wə lesa nə dínyə itə asa bua nnya uyifo únyə lə bo afi əsuə.

⁷ Fɛɛ bamamanyə eto ɔtɔnkɔtɔnko ninə Lisia díbə ɔlɛ wə ɔfo, nya útə əsuəale nkə wonko mba ləkə etiki bə lekpo eti lə fə ənəmi. ⁸ Nyaso ebofo wə bɔtɔ lə anɔ lə etiki nnya bətɛyi mfo eyifo sidia.”

⁹ Nya Yudafɔ bamə kenke lekɔ bédɪ adansiɛ bətɛyi bətəkə lə nnya kenke Tertulo lɛtɛyi bə iyifo ɔnukuale.

Paulo Édi Etiki Ókpansə Wə Etiki Lə Felike Eto Ənəmi.

¹⁰ Nya lefe nə Aba eto unyɛsiə emfo diyifo Paulo kɔni nkə udi etikii, Paulo ətsyə kasɔ nkə, “Anto, nnyi miə fə ni futsyuə laakpo akpo lə Yudafɔ nti alɛ kpə ni nyamfo. Lə nyaso iyifo mɛ disuəyuə bə ndi etiki nləkə mɔ əsuə kasɔ lə fə ənəmi.

¹¹ Yuuyifo fə bote bənkə iyifo fe

lefosi eyi ənuə ni nyamfo se mímbə Yerusalem mímbə lə Yudafɔ eto Disumuyo mfó bə lə ntə kedi. ¹² Nya kuutsyuə mənyə se bonko kuutsyuə nle etiki bunə nye mínkpe bulə saa lə Yudafɔ eto Disumuyo mfó nye lə Yudafɔ eto ntsyakɔ tsya nnye lə umə əmə kafo. ¹³ Nya betidi bamfo eto kuutsyuə saa əmbofo kulesa bunyə kate sitinti, bə etiki nnya bətɛyi mfo eyifo sitinti. ¹⁴ Nyaa, ditiki nə əsuə mɔɔtɔnɔ ku mə ni bənkə nnyə lə boantomə eto Onanto eto bɔfokanɔ eto kusu ko mə bənkə iyifo ditsyukpa nə nnyə lə mə əsuə. Nnya ni bə mmfo Moses eto kɔfi nno kekkele ku asa nnya bəwɔni bákpe lə Onanto eto bənyeləkətidi eto ekue əsuə. ¹⁵ Mfi ənəmi ntəkə lə Onanto əsuə fe kase mə tsya dífi mə ənəmi bətəkə bə betidi ba kenkee, bə baseɛ ku babua tǎ ebɔtaka betsyi ɔkɔmə bəbə. ¹⁶ Lə nyamfo esoo, mfi mɔ əsuəale kenke nkpe bə nləkə mɔ nsusu nte lə nkpa lə nyamfo əsuə lə Onanto ku betidi kenke eto ənəmi.

¹⁷ “Alɛ kpə ni nyamfo mensike lə Yerusalem. Nya misinkli mímbə miə mufi ətəsa ntə bakombo ba ni mɔ kosate eto betidi nya lə ntə Onanto kedi tsya. ¹⁸ Lə lefe nə mínyifo disikpinkpi eto lekpa mínləsə, Yudafɔ bətsyuə əbə bənyə mɛ lə Disumuyo mfó. Nya bonko mba laakpo kudu kakpe bulə saa mányɛ. Nya mɔ əmə tsya mánkpe bulə saa. ¹⁹ Yoofɔ budi bə Yudafɔ ba ditsyi Asia eto kasɔ, mə ele bə bebə fə ɔflo. Nya lə mɔ ku mə kpe etiki ətsyuə, nnya booləkə batɛyi nɛ. ²⁰ Nnye betidi ba nsi mfó, yoofɔ budi bə bɔtɛyi asa bua nnya eto dikpi nə bálo mə lefe nə Yudafɔ eto bakponkpo ninə ba lɛke mfó fə bákponko mɛ lekpo. ²¹ Enso ditiki nə mímbesə ɔkɔɛ kato míntɛyi lə lefe nə mínyə lə mə ənəmi minkə, ‘Mbə katsyakɔ mfo lə nləkə mɔ əsuə kenye minkə mfo nno minkə bəkpənkpə si bootaka betsyi ɔkɔmə bəbə’ eso békponko mɛ lekpo?”

²² Nyaso Felike wə nyi kusufɔfɔtsyɔntsyo

eto ditsyukpa nya ófo ditiki nəmfo óno tintii, áteyi Yudafó bamfo nkə, “Bisinkli bəyε isu ese lefe nə bamamanyə eto ɔtɔnkɔtɔnko kplε Lisia luubə fε lə nla ditiki nəmfo nləkə.”²³ Nya útə kusu nkə omamanyə ninə kpa Paulo usu okpe lə diyo. Fεε balε wə ola kukɔnɔ, lə bətə wə bayetsyuə ba luubə bə bənyə wə nnye baboko wə asaa, kusu.

Paulo Áteyi Felike Ku Drusila Wə Etiki.

²⁴ Lə eyi asiani ətsyuə eto kamaa, Felike ku wə usiə Drusila wə ni Yudanyə əbə, nya útə nkə bakpa Paulo baboko, nya údi mə etiki itsyi lə Yesu Kristo eto bofokanɔ əsuə. ²⁵ Nya lefe nə unsi ɔnlε asa kasɔ buləkə kate mə itsyi lə nkpə sεε siəsia ku əsuə ola bɔlε ku Onanto eto lekpo kponkpo nə ləəbə bubə kama kamaa, sikpi alε Felike tinti. Mfóo, nya Felike lətəyi wə nkə, “Taka lə edu. Nya lə nsi nke lefe sεε, muutə bakpadi fə bətə mε.” ²⁶ Nya se úbu nkə Paulo ebuyifo nte butsyuə utə wə esoo, úkakpe nkə bákakpadi wə lefe saa lə wonko wə lə bəkədi etiki lə bətsyuə.

²⁷ Lə alε ənuə eto kamaa, bələkə Felike bédunko nya báboko Porkio Festo lə wə kənyε. Nya se Felike ləbεbε nkə Yudafó la wə asa esoo, útə kusu nkə Paulo si ɔkε diyo nəmə mfó.

25

Paulo Éfi Wə Etiki Úsuko Okankplε Kaisare ɔflo.

¹ Eyi ətsyε eto kama se Festo díbə údufə lə wə sininə kedikɔɔ, údu lə Kaisarea úsu Yerusalem. ² Mfó nya besumunyə ninə ku Yudafó eto beninə lətəyi wə etiki itsyi lə Paulo əsuə. Nya bálε wə lekpa kpa bənkə ³ okpa Paulo oboko Yerusalem. Nya mə nsusu ni bənkə bɔɔbiɔ bəsəkə wə lə kusu. Nya lə ubə ɔlε bofee, lə balo wə. ⁴ Nya Festo lətəyi mə nkə, “Paulo labe lə diyo lə Kaesarea. Nya mintsya luubə mfo lefe kliminti eto

kama. ⁵ Nyaso bitə lə mi beninə lə bəbə mfó lə bəbə bələkə kabua ka úyifo bate.”

⁶ Lə eyi mflamfla nye lefosi eto kamaa, Festo ésinkli úsu Kaesarea. Se kale dísiə, ókpadi Paulo eto lekpo nəmfo. ⁷ Nya se Paulo díbə údufə lekpokakpokɔ mfóo, Yudafó ba ditsyi Yerusalem əbə bənyə bətsyilama wə nya báwe etiki kpə bətəkə wə lə əsuə nya bámfo kənyε buləkə kate ɔnukualε wə nkpe lə nnya.

⁸ Paulo édi etiki óteyi nkə, “Ményifo kabua saa nta Yudafó eto kɔfi nye Disumuyo nye Okankplε Kaisare eto kɔfi əsuə mbu.”

⁹ Nya se Festo léla nkə lə Yudafó la wə asa esoo, ótɔ Paulo nkə, “Ala fənkə eesu Yerusalem lə nsu nkponko fə lekpo nəmə mfó?”

¹⁰ Nya Paulo lətəyi wə nkə, “Owo. Iyifo mε kusutətə bənkə kasɔ kamfo eto Okankplε Kaisare kosate kponko mε lekpo nəmfo. Fə kosate yi sitinti fənkə manta kɔfi sa mbu nyifo kabua sa lə Yudafó əsuə. ¹¹ Lə nyifo lesa nə dínyə itə bə balo mə, mɔɔtɔnɔ miə balo mε! Fεε lə manta kɔfi saa mbuu, yembutə kusu bə fə nye utidi bamba lə ufi mε utə betidi bamfo lə balo. Lə nyaso mfi mɔ etiki nlε butsyə lə Okankplε Kaisare eto ənəmi!”

¹² Nyamfo eto kamaa, Festo ku wə beninə álε etiki nyamə bábe nya óteyi Paulo bənkə, “Se féfi fə etiki fanlε Okankplε Kaisare butə esoo, ebusu Okankplε Kaisare eto ənəmi.”

Oka Agripa Ku Berenike Áno Paulo Eto Etiki.

¹³ Lə eyi ətsyuə eto kamaa, Oka Agripa ku wə ɔyimisio wə baakpo Bernike əbə Festo ɔflo lə Kaisarea bə lə bəbə bənyə wə bəsiasə. ¹⁴ Bəsia mfó eyi kpə nya Festo dífi Paulo eto etiki óteyi Oka əmfo nkə, “Osani utsyuə labe lə Aba eto diyo mfo, nya Felike léyani utsyε. ¹⁵ Lefe nə mínsu Yerusalem, besumunyə ninə ku mə batɔnkɔtɔnko áteyi mε etiki nnya bála bətəkə wə, nya bətəyi mε bə ntə kusu lə balo wə dikpi.

¹⁶ “Nya mínlekə kasə mínte mə miə Romafə eto kəfi məntə kusu bə balo utidi dikpi fə lə bakponko wə lekpo. Ele bə bətə wə kusu lə wə ku betidi ba ləkə etiki lə batsya batəyi nya fə lə balo wə dikpi. ¹⁷ Lefe nə bəbə mfo lə etiki nyamfo əsuə, mintsya mémfi nnya ntsyə lə əsuə. Lə nnya kəsiasə eto olesiaə, ntə miə bakpa osani əmfo baboko mə lekpokakpokə. ¹⁸ Fəe etiki nnya béfi lə wəə, menyifo etiki bua nnya mímbu miə nnya boofi lə wə əsuə. ¹⁹ Asa nnya bátəyi mfó eyifo etiki nnya ditsyi lə mə kafokanə ku utidi wə baakpo Yesu wə díkpə, nya Paulo, wə nle bətəyi nkə okpe nkə əsuə! ²⁰ Iyifo mə basaa nya mante kase mōyē nla etiki nyamə. Lə nyaso ntə Paulo lə woola nkə woefi ditiki nəmə usuko Yerusalem lə usu uləkə etiki nyamfo kenye lə Yerusalem mfó. ²¹ Nya Paulo lətəyi nkə óla nkə woefi wə etiki usuko Okankplə Kaisare lə udi, lə nyaso ntə miə beti wə bakpe lə diyo isu ese lefe nə mootsyese wə Okankplə əmə oflo.”

²² Nya Oka Agripa lətəyi Festo nkə, “Nla miə mə kosate lə nnə wə ditiki nəmə.”

Nya Festo lətəyi wə nkə, “Ebənə ditiki nəmfo kusə!”

Paulo Ebə Agripa Eto Enəmi.

²³ Nya se kale disiaə, Oka Agripa ku Berenike áləkə ku bekankə bəbə lekayo nya bédufə lekpokakpokə mfó. Nya bamamanyə ku umə əmə eto beninə dítəkəko mə bəəbə. Nya Festo dítə əsuəale nkə bakpa Paulo baboko.

²⁴ Nya Festo lətəyi nkə, “Oka Agripa ku mi mba kenke díbə bétsya mfo, osani əmfo ni utidi wə Yudafə ba nkpe lə Yerusalem ku Kaisarea mfo kenke tsya léla bə balo! ²⁵ Fəe lə mə nsusu əsuə, wényifo kulesa nə dítə bə balo wə dikpənkpi. Fəe wə əmə tsya nkə úfi wə etiki útə bo Okankplə. Nya mintsya mánni nko. ²⁶ Fəe be ni lesa nə ele bə

nwəni ntə bo Okankplə əmfo? Itsyisee, wényifo tə kabua saa mə. Lə nyaso nkpa wə mboko mi ku fə Oka Agripa titlu, minkə lə bidufə lə wə ditiki əsuə lə bete mə ditiki nə ele bə nwəni ntsyese wə. ²⁷ Itsyisee, yanləkə bə nkpa nwə bákpe lə diyo ntsyese kasə kamfo eto Okankplə lə lefe nə eto lefe mənnyə kabua ka úyifo ka mōwəni ntsyese wə.”

26

Paulo Áta Wə Əsuə Eto Disi Lə Agripa Eto Enəmi.

¹ Nya Agripa lətəyi Paulo nkə, “Kusu kpe bə di fə etiki.”

Lə nnya esoo, Paulo ábesə wə kəni kato nya údi etiki ótəyi nkə, ² “Bo Oka Səe Agripa, disi ekpə kpe mə mmi bə mofo mə ditiki buləkə kate lə fə ənəmi lə nnya eso Yudafə difi etiki lə mə əsuə. ³ Itsyisee nyi miə fəə, eyi Yudafə eto kənə ka nkpe lə mə nti ku mə akpa kenke kukənə. Nyamfo esoo, minlə fə lekpa nē. Kpe utu lə anə mə etiki ətə mə.

⁴ “Yudafə kenke yi kase mínle mə əsuə ola idu lə mə sikpefi lefe lə mə umə ku lə Yerusalem tsya. ⁵ Lə bōtəyi onukualəe, nko seka mísia nkpe fe Farisinyə itsyi taa mə sikpefi lefe nē. Nya Yudafə eto afi ku akpa kpe ale eso nsumu bamba saa eto ale kenke. ⁶ Lə nyaso ete béfi etiki nyamfo banlə butəkə mə lə əsuə nē lə kase mińyə minlə kusu bobē itə kenye ka Onanto lətəyi bo bana mə utsyə eso. ⁷ Israelfə eto lefosi atobi ənuə nnya kenke lə bokplatsya kēkēle kətsyə ku kakəmi bə lə mə tsya lə bənyə kusu kə minlə bobē mfo. Bo Oka Səe, nyamfo eso Yudafə nle mə kenye bola kətəkə mə etiki lə əsuə nē. ⁸ Beso ele bə ilə bə mi mba nkpe mfo kenke fo bənə biə Onanto aatakasə bəkpənkpe?

⁹ “Lefe nə léfe mməə, mfi nnya ntəkə lə mə əsuə miə muuyifo lesa saa nə mofo lə nńyə lə Yesu wə ni Nasaretnyə eto mba ntəkəko wə lə əsuə. ¹⁰ Yudafə eto besumunyə ninə ətə mə əsuəale bə mmuə betidi

kenke kpə nkpe lə diyo lə Yerusalem. Nya mba bálo lə mə nti tsyaa, íyifo mɔ lelabi bə ibə nko ¹¹ Ntəkəko mə nya mínkpɔ mə nya mínte mə ohiã eyɛ isu kəmə bamba ka letsyo kulaa tsya. Nya míntə miə beyifo mə asafimfi lə Yudafo eto ntsyako kenke. Nya mínyə mə lə əsuə ku ləblofi miə bedi mbusiotiki nnya dińyə lə Yesu əsuə.

Paulo Áteyi Kase Útsyi Ɔwuninsə Útəkəko Yesu Kama.

¹² “Nko eto ditsyəbi əsuə minkɛ minyɛ míntɔ lə Damasko ku əsuəale fe kase besumunyə ninə díte mə. ¹³ Bo Oka Sɛɛ, kase minyɛ kusu lə kakɔmi eto lefosi ənuə lefee, nnyə diyənde nə lekpa lenso mfenti eto kofe ditsyi kato nya lékpo létsyilama bonko mba nyɛ bɔntɔ. ¹⁴ Nya mfó se bomble dídu bónɔɔ, nno ɔkɔɛ utsyuə lə Yudafo eto sele əsuə nle bɔteyi nkə, ‘Saulo, Saulo, beso fáńyə mə lə əsuə nko? Lə áta biyu kokpaa, fá kosate ete lofo lefabe.’

¹⁵ “Nya míntɔ wə minkə, ‘Bona-mute, owoe fe ni?’

“Nya ɔkɔɛ əmə ləteyi nkə, ‘Mɔ ni Yesu wə fanle bɔkponko kekleke. ¹⁶ Mɔmɔɔ, taka əńyə! Se mínkələkə əsuə mínte fá esoo, muufi fá ny-ifo mɔ uyifoyifo. Ebɔteyi kawunsiə eto betidi kenke lesa nə fáńyə mfo ku asa nnya muukələkə nkate fá. ¹⁷ Nya kaka minle fá bɔtsyeseɛ, moose fá, nləkə fá ntsyiko lə fá betidi ku lə bele bamba tsya nti. ¹⁸ Muutə asini mə ənəmi nnya luutə bə ebuləkə mə etsyiko lə Obonsam eto əsuəale ku ketuntu ka bankpe əsuə bə lə bafɔ Onanto eto əsuəale ku diyənde nə əsuə onkpe banɔ. Bə lə Onanto lə ufi mə abua ɔtsyɛ mə itə bə lə bəńyə kəsiəkɔ kato fe mba úləkə óboko wə akɔ báfiani mba úləkə utsyə itsyise báfɔ mə bánɔ eso.’

Paulo Édi Etiki Itsyi Wə Keyifo Ɔsuə.

¹⁹ “Lə nyasoo, Oka Agripa, nyamfo eso mányɛ buyifo lə nnya Onanto dílakə óte mə itsyi kato əsuə nə. ²⁰ Ntsyiko Ditiki Sɛɛ nəmə budi kate Damaskofɔ lə nnya kama Yerusalemfɔ, lə nnya kama Yudafo kenke ku mba lenni Yudafo tsya miə besinkli lə mə abua əsuə lə befi mə əsuə bətə Onanto, lə bate lə mə asayifoyifo əsuə bə bátsyi bəwuninsə sitinti. ²¹ Nyamfo eso Yudafo dímuə mə lə Yudafo eto Disumuyo nə. Nya bála bə eni baalo mə. ²² Fɛɛ Onanto əlakə mə utsyiko lə mə ani. Nyaso minsi minkpe nkpe minle adansiə nyamfo budi kate mi beninə ku betidi kenke tsya nə. Lesa nə minle bɔteyi mfoo, nnya tututu ni nnya Onanto eto bəńyeləkətidi ku nnya Moses ləteyi bə yuubə itə nə. ²³ Nnya ni bə Nwə Onanto Lékpɔ Ɔhile Utsyə ebubə unyə kanyi. Nya wə ni utidi tute wə lootaka utsyi ɔkɔmə ubə, nya wə luunə diyənde oboko Yudafo ku mba lenni Yudafo kenke.”

²⁴ Lamfolamfoo, Festo áfa óteyi nkə, “Paulo, disi ábia fá! Fə sikuenta kplɛ siamə ábiasə fá disi!”

²⁵ Nya Paulo ləteyi nkə, “Ububutidi Festo, disi mambia mə. Biemfi ditiki nəmfɔ fe ayetikiki. Etiki tinti minle bɔteyi. ²⁶ Sitinti, Oka Agripa yi etiki nnya minle bɔteyi mfo. Nyaso minle wə etiki budinko ku utu faa nə. Mfo nno miə nyamfo eto kulesa menyifo wə akulasa, uyi nnya lesa saa. ²⁷ Oka Agripa, áfo nnya Onanto eto bəńyeləkətidi ləteyi áno? Nyi miə áfo mə áno.”

²⁸ Nya Agripa létɔ Paulo nkə, “Ala fá ntsyi nwuninsə mfiani Ukristonyə lə lefe kliminti nəmfɔ əsuə?”

²⁹ Nya Paulo díte mbuayɛ nkə, “Lefe kliminti dini o-o, ləkentsyɛ dinii, nle ola boto mmi minkə, mi mba nkpe mfo kenke tsyi bəwuninsə fe mintsya kə. Fɛɛ biunyə kanyi bakpe mi amana fe kase mɔ nle bunyə mə!”

³⁰ Nya Oka Agripa ku Festo ku Bernike ku betidi bamba bamfó kenke létaka bəńyə. ³¹ Nya se

bataka bábo læ mfoo, bákpe disi læ Paulo eto ditiki nãmfo əsuə bátəyi bənkə, “Utidi əmfo menyifo lesa saa bua nə ele bə balo wə nye bakpe wə læ diyo.”

³² Nya Agripa letəyi Festo nkə, “Eni boofu wə boyani lenni nya úkefi ditiki nãmfo útsyə Okankplə Kaisare læ ənəmi eso.”

27

Bákpa Paulo Bésuko Roma.

¹ Nya lefe nə bási uyi bənkə ele bə busu Roma læ Italiaa, bákpa Paulo ku mba bákpe læ diyo ku babamba bákpe læ omamanyə ninə wə baakpo Yulio eto ani. We ni Okankplə eto bamamanyə eto dit-syukpa eto uninə. ² Nya búfi əklə wə dítsyi Adramitio nya útə ənəmi Asia eto lekpa ke eti. Nya bo ku Makedonianyə wə baakpo Aristarko wə ditsyi Tesalonika dísiə læ əklə əmə.

³ Nya lefe nə kale dísiə, bóyo Sidon eto lekpo kenye. Mfó Yulio díte Paulo kusu kafo faa nkə usu umə læ usu unyə wə bayetsyuə itə læ bətə wə asa nnya wuufi əye kusu.

⁴ Nya se busi búdu mfóo læ əklə əsuə nya læ kase ufiebi əmə ləke kenye ale eso, bóye Kipro eto Ənwədukue eti kaka bóbo læ ufiebi əmə əsuə.

⁵ Nya se bófe mfóo, bóye læ Kilikia ku Pamfilia eto lekpo kenye, nya búsu búnyə læ umə wə baakpo Mira læ Likia eto lekpa ke. ⁶ Lə mfó omamanyə ninə wə nyenko bo ənyə əklə utschuə wə ditsyi Aleksandria əntə læ Italia eto kaso. Nya útə búsiə læ wə.

⁷ Nya læ eyi kpə eto kamaa, ílə fe búsu bóyo umə wə baakpo Knido. Nya læ ufiebi wə nle bəso kekkele eso, bóamfo bóye kesu setə. Nyaso se búdufə Salmonee, bótsyi bóye búsu Kreta əflə kaka kaso kamə díti ufiebi əmə eso wánke kenye ale.

⁸ Disiale fe bóye búsu búdufə kaka baakpo Əklə eto Kənyənko ka lələke ka dimensitsyo ku umə wə baakpo Lasea.

⁹ Nya se búkedi eyi kpə læ kusu ko bonye eso, Yudafo eto kenye lekkefe ébofe. Nya bóye læ ntu əsuə læ lefe nãmfo ebubə əke ale eso. Lə nyamfo eso, Paulo ále mə kələ nkə, ¹⁰ “Boanto məə, nnyə minkə bo kusu bóye idu məmə əntə əbə ale bəke kaso, itsyise əklə əmfo ebudufə læ bulə əsuə, nya asa kpə ku betidi tsya ebətsylo.” ¹¹ Fəe bamamanyə eto uninə əmfo áfo əklə əmə eto okanka ku əklə sate eto lesa nə bátəyi óno enso nnya Paulo letəyi. ¹² Nyaso se ənwəkətsyəkə kamə mánleke itə lefe kentsyē se leyə lefe nle bubə eso, mba wə ku mə nye kusu átsyi bənkə bala bə baaye besu bedufə Foinike bomu. Mfoti ebələke itə mə bəke læ leyə lefe nəmə. Itsyise Foinike eyifo umə læ Kreta eto kaso eto kaka kakələ kpə læətsyə ənwe nnya leeti ufiebi kusu læ kofe eto diyo kedufəko eti.

Ufiebi Kekkele Áso Lə Lekpo Əsuə.

¹³ Lə lefe nãmfo ufiebi sēe utschuə etsyiko bəso ketsyi Ənwədikue eti, nya iyifo fe yələke itə kusu bóye. Lə nyaso bəmuə əsuə nya bədu báye læ Kreta əflə. ¹⁴ Fəe lamfolamfoo, ufiebi bua utschuə ko dítsyiko bəso itsyi læ kodianani eto lekpa ke itsyi læ Kreta eti. ¹⁵ Nya óso útsyi əklə əmə eto setə óbesə kato. Bala bə læ yələke læ batsyi əklə əmə eto ənəmi bawuninsə besuko kaso eti, tsya bamfo. Nyaso báyani wə nya ufiebi əmə ləso útsyi wə óyenko.

¹⁶ Nya kama kamaa, búsu búnyə kabənkə sēke kətsyuə læ kaso ka ntu letsyilama ka baakpo Kauda eto kutsyə kəni. Nya disiale fe bófo bo əklə kəke əmə bətsyasə læ əklə wə əsuə bunsí. ¹⁷ Nya se bənyə bə bulə saa ensibəə, bəfi kekua bəkle əklə kplə əmə tsya. Bate sikpi bənkə ufiebi ebəso utschyi wə usu okpe læ kota eto kəwunimi bua əsuə læ Libia eto lekpo kenye. Nyaso bábokosə ufiebi nto mfiə bo bətsyasə læ əklə əmə əsuə kaso. Lə nyamfo eso ufiebi əmə ənə wə óyenko. ¹⁸ Se

kale dísiə fe ufiebi əmə dímanyē

to bɔsɔ, bɛtsyiko bikə bia nkpe lə wə kafo buləkə kato kakpe lə ntu əsuə. ¹⁹ Nya lə diyi tsyɛfə əsuə, bɛtsyiko ɔklɔ əmə eto biyifokə kpə tsya bɔsɛ kato kakpe. ²⁰ Lə eyi kpə nnya dítəkə, ufiebi əmə áso keklege isi eso itə bə bóonyə kofe nye befandebi. Nya itə bə bo kpə ménsibe kusu boə busi bɔkɛ nkpe kon!

²¹ Nya lefe kpə əbə léfe bankɛ kɔni bendi lesa, mfó Paulo létaka únyə lə mə ənəmi nya ótɛyi mə nkə, “Mɔ bayimi, lə nnya ete bɛnɔ mɔ etikii, eni bóendu lə Kreta, enni asa nyamfo kenke məmbə itsyə bo mmə. ²² Nyaso nle mi lekpa kpa tinti minkə bekpe utu, ɔklɔ əmə ebonya, fɛɛ bo kuutsyuə saa embukpə! ²³ Itsyise kənə ku ketsyee, Onanto wə mbə mɛ ini wə meesumuu, wə ɔtɔnkpe əbə únyə mɛ lə ɔflo. ²⁴ Nya ótɛyi mɛ nkə, ‘Paulo, mensite sikpi. Ele bə efi fə ditiki əsuko Kaisare əflo! Itsyise Onanto kpe kafo ekpe, únyə fonko mba nye kusu kaminsə eso mi kutsyuə saa embonya.’ ²⁵ Nyaso mɔ betidi, bimua utu bɛlɛ! Mfo Onanto nnɔ, lesa saa ebubə itə fe kase ótɛyi mɛ. ²⁶ Fɛɛ ele bə ɔklɔ əmə su ɔsi lə kɔwunimi əsuə lə kaso ka ntu letsyilama.”

²⁷ Nya ufiebi dísukosə bɔsɔ ketinkəsə bo sɛtɔ ku kama lə Adria eto lekpo əsuə itə lefosi eyi ana. Nya lə lefosi diyi nale eto ntsyentii, bo ɔklɔ əmə eto beyifoyifo ebu bənkə bɔonyi bafi kaso kətsyuə. ²⁸ Mfo nya bésusu ntu bomə eto letsyobi bábe, nya bənyə bənkə ntu bomə eto letsyobi eyifo fe akpa kolofa akpafosi ənuə. Nya se besi báye bésu sɛtɔ sɛkɛɛ, besi bésusu nya bənyə bə ntu bomə eto letsyobi eyifo akpa afosi ɔwɔnɔmbə. ²⁹ Nya se báte sikpi bənkə ufiebi ebɔsɔ utsyi ɔklɔ əmə usu ɔsɔ lə abansə ətsyuə əsuə esoo, báyani bitu bəna bia nkpe kalende tinti ləmmuə ɔklɔ kənyənsə lə kalebe kani. Nya bənyə nya bákato ola keklege bə kale lə kəsia mlə. ³⁰ Nyaso se ɔklɔ əmə eto

beyifoyifo léla bə lə betsyetsyi bedu esoo, bələkə ɔklɔ kɛkɛ əmə bətəkə lə ntu əsuə nya bákə bətɛyi bənkə bála bə babe lə ɔklɔ kplɛ əmə eto sɛtɔ sia bákpe bitu bia nkpe kalende ebofo ɔklɔ əmə bumuə kətsyɛ. ³¹ Fɛɛ Paulo átɛyi bamamanyə ku mə uninə nkə, “Lə betidi bamfo manke lə ɔklɔ əmfɔ kafoo, biukpə.” ³² Nyaso bamamanyə bamfo ála ukua wə ləkobe ɔklɔ kɛkɛ əmə ɔnlɛ, nya báyani wə bákpe lə ntu bomə əsuə.

³³ Nya lefe nə kale nle busiə, Paulo ále mə lekpa kpa nkə məmble di lesa. Nya usi ótɛyi mə nkə, “Eyi lefosi ana nɛ se bɔkɛ lə bulə əsuə nya mi kuutsyuə saa ménsifi tɔ kulesa okpe kɛnyɛ. ³⁴ Lə nyaso nle mi lekpa kpa minkə, bidi lesatsyuə lə binyə əsuəale itə bə biembukpə. Itsyise lə ɔsɔsɔ ɔni embusiə lə mi əsuə.” ³⁵ Nyaso Paulo éfi didisa, nya se ósɔ Onanto ani lə məmble eto ənəmi mfó, úbudi lesa nəmə ditsyuə údi. ³⁶ Lamfolamfoo, utsyuə saa eto utu əsiə kaso nya məmble ditsyiko lesa nəmə budi. ³⁷ Betidi ba lɛkɛ lə ɔklɔ əmə kafo eyifo betidi alofa ənuə awosi akuanse ku ekua. ³⁸ Nya se bédi báləsə, betidi bamə esi bələkə bidikə bia kenke díbu lə ɔklɔ əmə kafo bákpe lə ntu əsuə, itə bə ɔklɔ əmə átaka kalende.

ɔklɔ Ɛmə Ába Úsensə.

³⁹ Lefe nə kale dísia kak-paa, bənyə lekpo kɛnyɛ bətsyɛ lekpo mfó. Fɛɛ bənyə ɔklɔ eto ɔnwɛkətsyəkɔ kətsyuə lə lekpo kɛnyɛ mfó kaka beebu bə yɔlɛkɛ bə baye lə besu bənyənsə ɔklɔ əmə. ⁴⁰ Nyaso bala kekue ka ləkobe bitu bia ləmmuə ɔklɔ kənyənsə, nya bányankli kekue ka ləkobe ɔklɔ əmə eto nnya laate wə kusu lə ɔlɛ boye. Nya bábesə ɔklɔ əmə eto mfiə bo ufiebi leetsyi itə lə ufiebi əmə lə unə mə ɔyenko usuko. ⁴¹ Nya se báye bantɔ, ɔklɔ əmə ésu ɔsi lə kɔwunimi əsuə itə bə wénsifo boye bio. Nya se ufiebi tsya nle bɔsɔ kəkə wə kama esoo, óba úsensə kenke.

⁴² Nya se bamamanyə bamfo díbu bæ mba bákpe læ Aba eto diyo bamə ebutsyetsyi beduu, bələkə nsusu bæ læ baso mə balo. ⁴³ Fεε se mə ɔtɔnkɔtɔnko əmfo léla nkə woafɔ Paulo læ nkpe esoo, wántɔnɔ ku mə. Nyaso útə kusu nkə nwə kee loofoo, læ basa bedufə læ ntu bomə əsuə læ bake babo. ⁴⁴ Nya mba luubu tsyaa, læ bəsiə læ ɔklo əmə eto kətsyə ku lesa nə kee loofoo mə butsyi kayenko læ ntu bomə əsuə kabosə kesuko utuflo. Lə nyaso bomble éyifo nko nya bóbo búsu lekpo kénye mfó, bo kutsyuə saa ménkpə.

28

Paulo Éyifo Ayanisa Ètsyuə Lə Malta.

¹ Lefe nə bóbo bófe læ bulə bomə əsuə, búsu bóte boənkə mfó ni kaso ka ntu letsyilama baakpo Malta. ² Nya kaso kamfo eto betidi léfo bo kukɔnɔ. Lefe nəmfɔ eyifo ɔsɔmi ku leyɔ lefe, nyaso bətsyaka ute kplə læ lekpo kénye bətə bo nya báfo bo kukɔnɔ. ³ Nya lefe nə Paulo nle atɔni ətsyuə bɔsɛ læ ubə okpe læ ute əmə əsuə, owa utsyuə ko ləbo læ atɔni nyamə nti itsyi læ ute əmə eto leyilabi eso, nya óbe óyε ókle Paulo eto kɔni. ⁴ Nya se mfó eto betidi dínyə bæ owa əmfo faka læ wə kɔni əsuə, bətəyi bənkə, “Utidi əmfo eyifo nwə laalo betidi. Nyaso itə bæ ɔbo utsyi læ lekpo eto ukpə kəmiə tsyaa, bo Ufiə ɔnukualɛ embɔtɔnɔ nkə usiə nkpe.” ⁵ Nya Paulo ləwunya wə læ wə kɔni ókpe læ ute əmə kəmiə nya kulesa saa ményifo wə tsya. ⁶ Nya betidi ba dínyə banlɛ wə bobee, díbu bæ wɔɔfo nye wɔɔsɔ kaso ukpə lamfolamfo. Nya se bənyə bábe wə eklɛε fɛ kulesa məmbəə, bətsyi mə nsusu læ wə əsuə báwuninsə nya bətəyi bənkə ufiə utsyuə uni.

⁷ Nya kaka búsu bóyifə mfó, éyifo kaso ka ləfi Oka Publio eto diyo. Nya oka əmfo tsya léfo bo ku disuəyuə, nya óbe bo itə eyi ətsyε sɔɔ. ⁸ Lə lefe nəmfɔ tututu, Publio eto anto áno bufi. Atikesi əmuə

wə, nya ɔnlɛ kafɔ boto tsya. Nya se Paulo dísu wə ɔflo læ diyo nya óto ola nya úfi ani útəkə læ wəə, bufi bomə áyε wə. ⁹ Se bánɔ bæ bufi bomə áyε wəə, befimfi ba kenke nkpe læ kaso kamə məmbɛ ábo bəbə, nya Paulo létsya mə. ¹⁰ Nya læ eyifosa nyamfo esoo, bətsyε bo asa kpə. Nya se lefe léyo bæ budu mfoo, báboko bo asa kpə bæ bufi bóyε kusu.

Bédu Lə Malta Bésu Roma.

¹¹ Búsiə mfó éfo afa ətsyε fɛ búdu. Lefe nə bɔnlɛ buluu, búsiə læ ɔklo wə baakpo bənkə Bafimfi Eto Bəfiə wə dítsyi Aleksandria wə díbə únyə læ kaso kamfó læ leyɔ lefe nəmə mfó. ¹² Se búdu mfó, umənkplɛ wə búsu búnyə ni Sirakusa. Nya búsiə mfo tsya eyi ətsyε. ¹³ Se búdu mfó, bóyε búsu búdufə Regio. Nya se kale dísiə, ufiəbi sɛɛ etsyiko bɔsɔ ketsyi bo kama wə ləwunsəko bo, wə lékpa bo úsuko Puteoli læ diyi nuəfə əsuə. ¹⁴ Nya mfó, búsu búnyə mba bafokanɔfo bətsyuə, nya báɛ bo lekpa kpa bæ busiə læ mə ɔflo eyi akuanse. Lə nyamfo eto kama se búdu mfó, búsu búdufə Roma. ¹⁵ Nya se bayimi ba nkpe læ Roma tsya lenɔ bæ bokpe kusu bóɛ bubəə, bətsyuə ba dítsyi faa əbə bákɔ læ bo læ Apia eto asi. Nya bətsyuə tsya díbə bákɔ læ bo læ kaka baakpo Nsɔnɔkɔ Ntsyε. Se Paulo dínyə məə, ɔsɔ Onanto ani, nya isi ékpe wə nkɛale enso.

Bésu Bédufə Roma.

¹⁶ Nya lefe nə búsu búdufə Romaa, bətə Paulo kusu bæ úsiə kaka woala. Nya bətə kusu bæ bamamanyə bamə eto ɔni kase wə.

¹⁷ Lə eyi ətsyε kamaa, Paulo ákpadi Yudafo eto batɔnkɔtɔnko ba nkpe læ mfó kenke bəbə básɔ lebo. Se bətsyaa, ótəyi mə nkə, “Mɔ bayimi, Yudafo ba nkpe læ Yerusalem dímuə mɛ nya befi mɛ bésu bətə Romafɔ eto Aba bənkə okpronko mɛ lekpo læ lefe nə eto lefe nə ményifo bo Yudafo eto kutsyuə saa kulesa

nye íta bo banamə eto lekpa saa mbu. ¹⁸ Romafɔ bamfó ákpronko mɛ lekpo nya bála bə lə bayani mɛ. Itsyisee, bənnɔyə lesa nə əsuə bɔɔyɛ balo mɛ nye balo mɛ dikpi fe kase Yudafo eto beninə ba dimuə mɛ lela. ¹⁹ Nya lefe nəmfo se Yudafo bamfó dímantɔnɔ lə nyamfó əsuə, ótɔnɔ nkə ntɛyi mə lə nla miə bakpa mɛ lə nsu nnyə Okankplɛ Kaisare kosate ɔflo. Nya yenyifo mɔ lelabi miə maala bo kasɔ eto betidi kɛnyɛ. ²⁰ Nyamfo eso mínkpadi mi lə ndiko mi etiki nɛ. Itsyise Nwə Onanto Lékpɔ Ɔhile Utsyə ini Israelfɔ kenke eto nwə banlɛ kusu bobee, wə ni nwə mimfo minɔ miə wə ni nwə eso baakpe mɛ lə amana əsuə nɛ.”

²¹ Nya bátɛyi wə bənkə, “Bo alɛɛ, bóamfo tɔ kulesa itsyi lə fə əsuə. Nya bóamfo kukue nye kɛnyɛ bua saa lə fə əsuə itsyi lə bayimi ba dítsyi Yudea bəbə bo ɔflo. ²² Fɛɛ bola boə boanɔ lesatsyuə itsyi lə lesa nə fáfo fánɔ mfo əsuə. Itsyise sintintii, baantɛyi kulesa sɛɛ sa itsyi lə ditsyukpa nəmfo əsuə ku kalebe saa.”

²³ Nyaso bətsyə wə diyi lɔni, nya betidi kpə díbə wə ɔflo. Mfo nya údi mə etiki itsyi lə Onanto eto sekakedikɔ əsuə. Nya ókpa mə nsusu úsuko kaka Moses ku Onanto eto bənyɛləkətidi lɛwɔni asa bətsyə itsyi lə Yesu əsuə. Nya údi mə etiki idu lə olesia isu ese lə ditsyitsyo lefe.

²⁴ Nya betidi bətsyuə lə mə nti léfo wə bánɔ, fɛɛ bətsyuə tsya dímamfo lesa nə ótɛyi banɔ. ²⁵ Nya etiki nyamfo léboko kənə lə mə nti. Nya se banlɛ busənsə keluu, Paulo átɛyi mə etiki fɛfɛ nəmfo nkə, “Ɔnukualɛ uni bə Lɛwɔnɔ Kenkɛ lɛyɛ lə Yesaya əsuə nya ótɛyi bo banamə bənkə,

²⁶ ‘Bisu bikatɛyi Yudafo bənkə,
“Bionɔ fɛ biəmbɔnɔ kasɔ,
nya buinyə nya biəmbunyə fɛ
bisu bete.”

²⁷ Itsyise betidi bamfo eto ketu kpe
ale,
nya mə ato etidi,
nya bėti mə ənəmi tsya.

Lenni nko innii, eni ele bə mə ənəmi
nnyə,
nya mə ato tsya ebɔnɔ,
nya mə nsusu tsya ebokpa kɛ
bə lə bətsyi bawuninsə lə bəbə mɔ
ɔflo bə lə mɔ, Onantoo, lə
ntsya mə.’ ”

²⁸⁻²⁹ Nya Paulo lélosə wə etiki nyamə nkə, “Ele bə ntɛyi mi lə bete biənkə, ditiki nə Onanto luufi ofo betidi lə nkpəə, bəfi ni bésuko mba lenni Yudafo. Nya məə, bofo ni banɔ!”

³⁰ Nya Paulo lɛkɛ mfoó alɛ ənuə lə diyo nə ófo úkafó kayo, nya úkafɔ betidi ba kenke ba díkəbə wə ɔflo. ³¹ Óbɛ Onanto eto sekakedikɔ letsya ku wə utu ku əsuəale útə mə, nya ótɛ mə asa nnya lɛyɛ lə Bonanto Yesu Kristo əsuə. Nya kutsyuə saa ménti wə kusu.

ROMAFƆ Kukue Ko Paulo Lɛwɔni Útɔ Romafɔ

¹ Mɔ, Paulo, wɛ ni Yesu Kristo eto uyifoyifo, nya mini nwɛ bɔtsyese ku Onanto dɪlɛkɛ nkɛ mbɛ wɛ Ditiki Sɛɛ letsyaa, mɔ ni nwɛ lɛwɔni kukue komfo nɛ. ² Onanto eto Ditiki Sɛɛ nɛ ɔtɛyi wɛ bɛnyɛlɛkɛtidi ba ɔlɛkɛ ɔtsyɛ nkɛ wuulɛkɛ ote kawunsiɛ fe kase bɔwɔni bɔkpɛ lɛ Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue ɛsuɛ. ³ Katɛyiketsyɛ kamfo ɛtsyi lɛ Onanto eto Ubi wɛ ni Bonamute Yesu Kristo ɛsuɛ. Bɔlɛ wɛ fe kawunsiɛ kamfo eto utidi wɛ ni Oka David eto kafo eto ubi. ⁴ Nya ɛyɛ lɛ Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ ɛsuɛ, Onanto ɛlɛkɛ wɛ ɔte betidi lɛ wɛ ɛsuɛale ɛsuɛ nkɛ wɛ ni wɛ ubi wɛ ɔtakasɛ utsyiko ɔkɔmɛ. ⁵ Nya ɛyɛ lɛ Kristo ɛsuɛ, Onanto ɛnyɛ bo kaminsɛ nya ɔfi bo ɔyifo wɛ batɔnkɛ itɛ Kristo bɛ lɛ butɛ kawunsiɛ eto betidi lɛ bafɔ wɛ banɔ lɛ beyifo wɛ lelabi. ⁶ Nya mimba nkɛ lɛ Roma tsya, eyifo betidi ba Onanto lɛkpadi nkɛ bibɛ bɛfiani Yesu Kristo eto bale.

⁷ Nyamfo eso minlɛ kukue komfo bɔwɔni kɛtɛ mi mba kɛnkɛ nkɛ lɛ Roma nya Onanto laala mi, nya ɔkpadi mi nkɛ, bibɛ bɛfiani wɛ bale nɛ.

Boanto Onanto ku Bonamute Yesu Kristo eto lefonɛ ku diyuɛ lɛ disɛko mi.

Paulo ɔla Nkɛ Lɛ Ubɛ Unyɛ Mɛ.

⁸ Ditutɛɛ, nyɛ lɛ Yesu Kristo ɛsuɛ nɛ mɔ Onanto ani bɔsɔ lɛ mi disi, itsyise kawunsiɛ eto betidi kɛnkɛ ɔnɔ kase bɛfo Onanto bɛnɔ. ⁹ Onanto wɛ eto keyifo meeyifo ku kafo faa, nwɛ eto Ditiki Sɛɛ nɛ maabe letsya itsyi lɛ wɛ ubi ɛsuɛ, wɛ ni futsyɛ luulɛkɛ ote nkɛ maanta mi ɛsuɛ kulefe lɛ nɛlɛ ola boto nɛ. ¹⁰ Nya lefe saa nɛ minlɛ ola botoo, maalɛ Onanto lekpakpa minkɛ lɛ iyifo wɛ lelabi, lɛ nyɛ kusu lɛ mbɛ nyɛ mi lɛ lefe nɛmfɔ ɛsuɛ.

¹¹ Iyifo mɔ lelabi kekɛlɛ bɛ lɛ mbɛ nnyɛ mi lɛ nwunsɛko mi lɛ

lɛwɔnɔ ɛsuɛ bɛ lɛ binyɛ ɛsuɛale. ¹² Lesa nɛ minlɛ bɔtɛyi mfo ni bɛnkɛ lɛ bokɛ bo ɛsuɛ nɛkɛale lɛ lefe nɛmfɔ kɛmiɛ, lɛ mi bɔfokanɔ lɛ bokɛ mɛ nɛkɛale, lɛ mintsya lɛ nkɛ mi nɛkɛale.

¹³ Mɔ bayimi, nla miɛ betɛ biɛnkɛ iyifo mɔ ketsyue lɛ lefe kpɛ ɛsuɛ bɛ lɛ mbɛ mi ɔflɔ, fɛɛ yɛntɛ mɛ kusu nko. Iyifo mɔ lelabi bɛnkɛ nwunsɛko betidi lɛ bafɔ Kristo banɔ lɛ mi nti fe kase minyifo lɛ betidi ba lenni Yudafɔ bamba nti. ¹⁴ Nko eto keyifo kamfo eyifo lesa nɛ ele bɛ nyifo ntɛ utidi saa, Grikifo ku mba lenni Grikifo, ku betidi ba nyi ekue ku mba lenyi ekue tsya. ¹⁵ Lɛ nyamfo eso maabɛbɛ kekɛlɛ bɛ mbɛ ntɛyi mi mba nkɛ lɛ Roma tsya Ditiki Sɛɛ nɛmfɔ.

ɛsuɛale Nya Ditiki Sɛɛ Nɛmfɔ Nkɛ.

¹⁶ Ditiki Sɛɛ nɛmɛ eto bɔtɛyi anlɛ mɛ kofani, itsyise iyifo Onanto eto ɛsuɛale nya lɛatɛ utsyue saa wɛ laafokanɔ lɛ unyɛ nkɛpɛ. Yudafɔ ni betutɛ ba lɔnɔ fe mba lenni Yudafɔ lɛ bɛtɛkɛ. ¹⁷ Ditiki Sɛɛ nɛmfɔ ɛlɛkɛ kusu sɛɛ ko lɛlɛkɛ Onanto eto lelabi kate. Nya kusu sɛɛ komfo ɛtsyi lɛ bɔfokanɔ ɛsuɛ idu lɛ kasɔ ketsyikokɔ isu ese lɛ kalosɛkɔ. Lɛ fe kase bɔwɔni lɛ Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue ɛsuɛ bɛnkɛ, "Utidi wɛ kɛ ni ɔsɛɛ lɛ Onanto eto ɛnɛmi ɛyɛ lɛ bɔfokanɔ ɛsuɛ, wɛ hɔ luusɛ nkɛpɛ nɛ."

Onanto ɛnyɛ ɔblɔ Lɛ Lebua Saa Eto Okɛ ɛsuɛ.

¹⁸ Onanto ɛlɛkɛ wɛ lɛblɔfi itsyi taa kato kate lɛ asa nnyɛ dɪnyɛ wɛ ɛsuɛ ku asa bua eto eyifosa nnyɛ leeti betidi kusu bɛ lɛ bayɛ ɔnukuale ɛmɛ kosate bote. ¹⁹ Wɛnyɛ ɔblɔ itsyise betidi ɛnyɛ Onanto eto asa nnyɛ ɔyifo ketsyɛ lekɛpo wuee. Itsyise Onanto kosate dɪlɛkɛ nnyɛ wuee ɔte mɛ. ²⁰ Itsyise idu lɛ lefe nɛ Onanto dɪyifo kawunsiɛ, asa nnyɛ kɛnkɛ ɔyifo utsyɛ lɛ kee, ɛlɛkɛ Wɛ ɛsuɛale manlo nnyɛ boɛnnyɛ ku wɛ ditsyɛbi boɛnnyɛ ku bo ɛnɛmi kate.

Nyaso kuutsyuə saa bio əmbofo bətəyi nkə woamfo Onanto օոօ.

²¹ Ite bə betidi yi Onanto tsyaa, beemfi dibu nə dińyə itə wə kətə wə. Nya baansօ wə ani tsya. Lə nnya kənyεε, asa bimba eto disi ete beebu. Nsusu sε saa əmbə mə nya mə nsusu leena tūū. ²² Nya bəənyə mə əsuə fe babesibe, fεε bamumu beni. ²³ Nya baayε Onanto wə ni nkpə kenke busumu, kefi atəsə kətə asa bimba nnya ləmbə nkpə. Beefi asa fe utidi nye baklօbε nye bebuki akpa ana nye bebuki ba laakpi lə kasօ fe owa eto okle kesumu bon.

²⁴ Lə nyasoo, Onanto ələkə mə ani, nkə beyifo lesa nə kee baala. Nya beefi mə əsuə eto sinə keyifo asinsa ku afanisa ku mə betsyuə. ²⁵ Nya beefi bidiatəyitəyi kətsyə lə Onanto eto Ditiki Sεε nəmə eto kənyε. Bomu lə kedi bufi kətə Onanto eto kənyεε, beefi ke kətə asa nnya Onanto əmə diyifo. Fεε Onanto kosate wə dińyə utə atəsə lefe saa, wə ele bə besumu nε. Ibə itə nko.

²⁶ Asa nyamfo eto okle eto buyifo eso Onanto léyani betidi bamfօ nε, nya beeyifo asa nnya ni mə sinə eto alasa nnya ləənə mə kakpe lə afanisa əsuə. Nya besio kulaa tsya laayani basani ketsye kesu kalabeko mə besiotseyuə nnya lanyε lə kusu əsuə. ²⁷ Nya nko ke ini bə mə basani tsya laayani besio ketsye nya beeyifo afanisa nyamfo eto okle kalabeko bətsyuə fe sisə ku sisiə seka. Nya lə nyamfo esoo, Onanto ənə mə koto ko dińyə itə mə lə mə ditsyəbi bua nə baate mfo eso. ²⁸ Nya se báni bə be-mbokase asa nnya dińyə itə itsyi lə Onanto əsuə esoo, Onanto ələkə mə ani, nkə bəyifo asa nnya dimaləke léfo mə nsusu kenke. Nya beeyifo asa nnya yanle bə beyifo. ²⁹ Nya asa bua saa yifoyifo eto okle lefo mə nkpə kenke. Nya asa bua nyamə ni nsusu bua fifi, kunənkpə ku kabua eto bօbεbε kətə utsyuə. Nnya disi iyi mə nkpə əsuə ni kənənsε, betidilolo ku ekiti kponkpօ ku bidiatəyitəyi ku

kekisi ku mə bətsyuə eto ketikimadidi. ³⁰ Nya beedi etiki bua kabiasə mə bətsyuə eto aye. Beyifo betidi ba leekisi Onanto. Baaka bətsyuə, nya baabesə əsuə kato, nya baate əsuə. Nya baabεbε kabua kətə bətsyuə lə esu kpə əsuə. Nya bəəmbu mə anto ku ambemə. ³¹ Beyifo betidi ba lenyi kasε lə kabua əsuə. Nya mə kosate eto lesa nə baatəyi tsyaa, beenyifo lə nnya əsuə. Bakpe lefomfi nya bəənnə utidi kaminsə nya bankpe disiale. ³² Beeyi bənkə lə Onanto eto afi əsuəə, betidi ba ləəsia nkpə nkoo, Onanto ebolo mə dikpi. Fεε mfe bəəńyə kekleke lə mə asa bua nyamfo buyifo əsuə nε. Nya inni nyamfo mate, bomu beekeko betidi ba leeyifo asa nyamfo tsya.

2

Onanto Aakponko Betidi Kenke Lekpo Lə Ծnukualε Əsuə.

¹ Nyaso, mə օyimi, fə nլε betidi bamba lekpo bokponko? Niə, niə, niə inii, əmbofo bətəyi fə, fə ye lə kusu sεε əsuə. Lə álo fuut-syuə dikpii, nko ke foolo fə əsuə dikpi nε. Itsyise asa nnya beeyi-foo, nnya okle ke fintsyə leeyifo nε. ² Buyi boə Onanto hā ni օsεε nya okpe əsuəale bə okponko betidi ba leeyifo asa nyamfo eto okle lekpo. ³ Nya lə fə mə օyimi, wə ni kawun-sia kamfo eto utidi wə leeyifo asa nyamfo eto kakle lε betidi bamba dikpi boloo, ebu fə ebofo butsyetsyi kedu lə Onanto eto lekpokponko əsuə? ⁴ Nye ebu fə bimba ete ini bə Onanto leeyifo fə kafօekpε nya onkpe dibusə ku disuətsyə itə fə? Enyi sitinti fə, Onanto eeyifo fə kafօekpε kamfo itsyise woala nkə woawunsəko fə lə atsyi awuninsə.

⁵ Nya se fetidi ato, fáni fə əmbotsyi fə ləkօəsi awuninsə esoo, fə kosate dítə Onanto ləəbə fə koto bunə kon lə diyi nə əsuə wookponko kawun-sia kenke lekpo tsyօntsyօ. Diyi nəmfo nya wuuləkə wə lefonyi ote nε. ⁶ Nya Onanto loobofu utsyuə

sa kayo læ wə keyifo ka úyifo kumə əsuə. ⁷ Betidi ba laakpe otsyekle læ kaseyifoyifo əsuə nya baabəbɛ Onanto eto diyənde ku dibu ku nkpə manloo, Onanto ebutə mə nkpə manlo. ⁸ Fɛɛ betidi ba ini kədiə hā baabəbɛ nya beentsyue ɔnuakualɛ əmə koto, nya baala asa bua buyifoo, Onanto ebunyə ɔblɔ okpe mə unə mə koto kekkeke. ⁹ Betidi ba kenke difi asa buayifoyifo betsyi disii, ebudi ohiā nya boonyə kanyi. Yudafɔ luudi betutɛ, nya mba lenni Yudafɔ luutəkə. ¹⁰ Fɛɛ mba leeyifo asa sɛɛ, Onanto ebutə mə kato eto diyənde ku dibu ku diyuəsə. Yudafɔ luudi betutɛ, nya mba lenni Yudafɔ luutəkə. ¹¹ Itsyise Onanto ambe utidi eto ənəmi fɛ woala etiki kələkə. ¹² Betidi ba kenke dímanɛ Mose eto afi fɛ bəyifo abuaa, tsya ebukpə banya, ite bə Onanto embufi afi nyamə okpronko mə lekpo tsyafɛ. Fɛɛ mba nyi Moses eto afi nyamə fɛ beeyifo asa buaa, Onanto ebokpronko mə lekpo eyɛ læ afi nyamə əsuə. ¹³ Itsyise inni betidi ba leetsyue ato kanɔ afi nyamə ba luudi basɛ læ Onanto eto ənəmi. Bomu, betidi ba leeyifo læ afi nyamə əsuə, mə ni mba luudi basɛɛ nɛ. ¹⁴ Afi nyamfo əmbɛ mba lenni Yudafɔ, fɛɛ læ kawunsiə eto kobetete əsuə mə kosate leeyifo læ kɔfi komə eto etsyuesa əsuə, ínwə efiani kɔfi itə mə ite bə kɔfi komə əmbə mə tsya. ¹⁵ Elɛ bote bə Onanto éfi asa nnya nkpe læ Moses eto afi nyamə əsuə ókpe læ mə akɔəsi əsuə. Nya mə akɔəsi tsya læ bote nko. Nya lefe ditsyuə, mə nsusu aalo mə dikpi nye ələkə mə kaseyifoyifo kate. ¹⁶ Nyamfo ebubə læ lefe nə Onanto luutə kusu Yesu Kristo kpronko betidi kenke lekpo læ asa nnya baakula læ mə nsusu kenke kəmiə fe kase Ditiki Sɛɛ nəmə maabe letsya nɛ bɔtɛyi.

Moses Eto Afi Átɛyi Asa Itsyi Lə Yudafɔ Əsuə.

¹⁷ Nya læ aakpadi fə əsuə fə Yudanyə, nya faayɛ læ Moses eto afi əsuə, nya faabesə əsuə kato fə, fə

eyifo Onanto eto ɔyetsyuə. ¹⁸ Eyi lesa nə Onanto laala, nya fenyi lesa nə ni lɛsɛ, fe kase fákase nnya læ kɔfi əsuə. ¹⁹ Eebu fə əsuə fe oteesu itə benəmba nya feni lekpasə itə betidi ba nkpe læ kutuntu. ²⁰ Efi fə əsuə eyifo nwə leekuləsə mba lenyi kobe nya faate asa mba ənə dimankpa tɔ. Eyi kukɔnɔ fə kobe ku ɔnuakualɛ sɔɔ nkpe læ Moses eto aafi nyamə əsuə. ²¹ Beso fə laate betidi bamba asa, fɛ faante fə əsuə asa nyamə? Aabe letsya fə benyu nya fə kosate enyuu? ²² Aatɛyi fə bankpo kusie nye kusə, fɛɛ fə kosate nkpə? Əfiəsə aalɛ fə sɛsi, fɛɛ eeyu asa nnya beefi kakpa wə. ²³ Aabesə əsuə kato fə eyi Onanto eto afi, fɛɛ enyi fənkə, fə ke laata Onanto eto afi kebuu, əəntə wə dibu? ²⁴ Lə Awɔnisa Kenke eto Kukue əsuə, bətɛyi bənkə, “Mi Yudafɔ eto eyifosa eso mba lenni Yudafɔ laakpadi Onanto diye bua.”

²⁵ Lə eeyifo læ afi nyamfo əsuə, fə lelolala eyifo lesa nə nkpe kutəkə. Fɛɛ læ eenyifo læ afi nyamə əsuə, nyalɛ lelolala nəmə eyifo lesa bimba. ²⁶ Nya læ utsyuə wə lenni Yudanyə, wə dímanla lelo eeyifo læ afi nyamə əsuə, Onanto ebunyə wə fe utsyuə wə lela lelo. ²⁷ Mɔmɔɔ, nwə lenni Yudanyə, fɛ weeyifo læ kɔfi komə əsuə, ebokpe kofani fə Yudanyə wə laata kɔfi ko bəwɔni bətsyə kebu ite bə bála fə lelo tsyafɛ.

²⁸ Inni əsuə eto sinə əsuə nnya boənyə futsyə ni Yudanyə tinti. Nya lelo eto bola kosate tsyaa, enni lesa nə ete nyə itə əsuə eto sinə eto keyifo ka betidi lænyə ketsye lekpo futsyə feni. ²⁹ Bomu utsyə ni Yudanyə tinti ni futsyə wə laate læ wə eyifosa əsuə nkə úfi wə lekɔəsi útə Onanto. Inni nnya leyɛ læ əsuə eto sinə sia bála eyɛ læ kɔfikpekpe eto lekpa eto ditiki əsuə. Bomu nnya leyɛ læ Ləwɔnɔ Kenke əsuə. Nya ini kawunsiə eto kuutsyuə wə laabesə utidi əmfo eto diye kato, bomu Onanto.

3

¹ Nya læ ite nkoo, nte kutəkə ko

Yudanya wə bála lelo luunya enso mba lenni Yudafɔ? Nte kutəkə ko nke lə lelolala əsuə? ² Lə esu kpə əsuə, kutəkə kpe. Tutεε, Yudafɔ eto ani nnya Onanto dífi wə Ditiki Sεε ókpe.

³ Fεε lə ibə bə mə bətsyuə mámfo bánɔ? Afo anɔ fə lə nyaso Onanto embuyifo lə wə kɛnyε ka útsyε əsuə? ⁴ Kulefe! Lə ibə bə utsyuə saa eeyifo odia kulaa tsyaa, te fə Onanto eeyifo lə wə ditiki əsuə. Fe kase b́awɔni lə Awɔnisa Kεnkε eto Kukue əsuə nnya nle bɔtɛyi nkə,

“Lesá saa aate bə fə kɛnyε eto etiki eyifo ɔnukuale.

Nya lə bakpronko fə lekpo, butə fə lεbε.”

⁵ Lə bo etikididi əsuə, boateyi boənkə bo abua nnya boeyifoo, ətə bə betidi nyə asa sεε nnya Onanto leeyifo ketsyε lekpo, ntsyε ini nnya tsyá? Lə nyasoo, bɔtɛyi boənkə yembɔlεkε bə Onanto nə bo kotoo? Kulefe! Fεε nko bətsyuə leebu nε!

⁶ Nya lə Onanto eni nwə leeyifo asa lə kusu əsuə, be əsuə wuunya okpronko kawunsiə eto betidi kenke lekpo? ⁷ Bətsyuə aala bɔtɔ bə, “Fεε lə mɔ bidia bia maateyi ələkə Onanto eto ɔnukualɛtiki kate wee, itə bə batesə wə, nyalε beso baalo mε dikpi bənkə utidi bua mini?”

⁸ Lə bufi nnya nkoo, bofo bɔtɛyi boənkə, “Bətə lə bukeyifo asa bua lə asεε lə ebɔ itsyi lə nnya əsuə.” Fεε betidi bətsyuə lə bo abie busə kaka bo, nya banlε bɔtɛyi bənkə bo bomu nle etiki budi nko. Betidi ba luufi nnya nkoo, bənyə itə bə Onanto lo mə dikpi.

Betidi Ba Kenke Eeyifo Kabua.

⁹ Nya mɔmɔɔ, be bofo bɔtɛyi lə bomba ni Yudafɔ əsuə? Bɔtɛyi bɔnlε boə bo ale alεkε eso mba lenni Yudafɔ eto alee? Kulefe! Itsyise mótɛyi ntɔnsə koko minkə kabua ébudi Yudafɔ əsuə ku mba lenni Yudafɔ kenke tsyá əsuə. ¹⁰ Itsyise nyamfo eto okle b́awɔni bákpe lə Awɔnisa Kεnkε eto Kukue nε bənkə,

“Kuutsyuə saa əmbə bə wə eyifo ɔsεε lə Onanto eto ənəmi. Lε ɔni kplo əmbə!

¹¹ Kuutsyuə saa əmbə wə ləonyə kasεε kətsyε lekpo.

Nya kuutsyuə saa tsyá əmbə wə laayε lə Onanto eto kusu sεε əsuə.

¹² Betidi ba kenke etsyi kama bakpe Onanto,

nya məmblε kenke ébota bébu.

Nya kutsyuə saa əmbə wə leeyifo kasεε. Lε ɔni kplon əmbə!

¹³ Mə akuelonlobi eyifo fe kudi ko lesini kɛnyε kunte.

Nya mə kadiakami nýə itə bidia bɔtɛyi.

Nya mə nyε eyifo fe owa eto keni.

¹⁴ Nya mə nyε kenke diyi ekudi ku kalo kpini.

¹⁵ Mə akpa aataka mlə mlə lə utidi eto bolo əsuə.

¹⁶ Bensi nkpə sεε saa nya ini kanyinyənyə h́ǎ bəənbə kaboko.

¹⁷ Nya benyi kase ele bə bəsiə nkpə lə diyuə əsuə.

¹⁸ Nya mə ditsyabi ante bə baate Onanto sikpi.”

¹⁹ Mɔmɔɔ, buyi boənkə lesa saa nə b́atɛyi lə Moses eto afi əsuə, b́atɛyi nnya bətə betidi ba nkpe lə afi nyamə kalo, bə lə utsyuə saa lə ɔyε wə əsuə kɛnyε buləkə, bə lə kawunsiə kenke kakε lə Onanto eto lekpokpo eto kalo. ²⁰ Nyasoo, kuutsyuə saa embuyifo ɔsεε lə Onanto eto ənəmi bə ɔyε lə afi əsuə eso. Bomuu, lesa nə afi nyamfo leeyifo ni bə yəələkə kate utidi nkə uyifo obuayifo.

Onanto Ku Kawunsiə Eto Betidi Eeyifo Bani Eyε Lə Kristo Bofokanɔ Isuə.

²¹ Fεε kusu ko əsuə Onanto leyε úləkə ótε nkə betidi eyifo basεε, mányε lə afi əsuə. Afi ku Onanto eto bənyeləkətidi ələkə nyamfo b́atε wuee. ²² Onanto ətə nkə betidi ba léfo Kristo bánɔɔ, yifo basεε. Úyifo nyamfo útə betidi ba kenke léfo Kristo bánɔ. Nya wóankpe kabakefe

læ betidi nti. ²³ Betidi baa tã eyifo kabua, nya bányi báfi Onanto eto diyènde blèmbè kon.

²⁴ Fɛɛ Onanto, eye læ Kristo Yesu wə léfo kayo læ bo disi ətə nkə bofiani basɛɛ læ wə lefonə əsuə eso. ²⁵ Onanto éfi Yesu útə fe kedi læ bo abua eto disi. Nya eye læ wə ukpə əsuəə, læ befi bo abua batsye læ bofo Kristo banɔ ko. Onanto éyifo nyamfo læ ufi ote bo nkə wə eyifosa ye læ kusu sɛ əsuə. Ɔkɛ dibusə læ lefe nə léfe mmə, nya úfəsɛ ənəmi úti betidi eto abua nnya béyifo. ²⁶ Úyifo nyamfo nkə læ ote bo lefe nəmfo nkə wə kosate eyifo nwə diyifo ɔsɛɛ, nya weebu nwə léfo Yesu ɔnɔ tsya nkə wuuntsya eyifo ɔsɛɛ læ wə ənəmi.

²⁷ Nya be əsuə bofo buńyə kasɔ lɛkɔəsi? Bumbə kulesa! Bə boaye læ afi əsuə eso lee? Owo, bomu eye læ bofokanɔ əsuəə, Onanto laalɔ bonko wə eto nti. ²⁸ Itsyise buyi wuee boə, eye læ bo bofokanɔ əsuəə, nya utidi laafiani ɔsɛɛ læ Onanto eto ənəmi, nya inni læ wə bɔye læ afi nyamfo əsuə eso. ²⁹ Nyee, Yudafɔ hã ete ni Onanto eto bale? Nya unni mba lenni Yudafɔ tsya eto Onanto? Ee, uyifo mə tsya eto ole. ³⁰ Onanto ɔni kplo nkpe. Wə luubu Yudafɔ nkə beyifo basɛɛ eye læ mə bofokanɔ əsuə. Nko ke eso wuubu mba lenni Yudafɔ tsya basɛɛ, eye læ bofokanɔ əsuə nɛ. ³¹ Nyaso be nyamfo nle bote? Bote ɛnlɛ bə bóyani afi nyamə butsyə bə læ bofokanɔ læ bofo busiə læ nnya kɛnyɛ? Kulefe! Inni nko, bomu bə læ bɔlɛ afi nyamə læ kɔni kekkeke.

4

Abraham Eto Nkpesiasia Aate Kase Bofokanɔ Nkpe Kutakə.

¹ Be ni lesa nə bofo bɔtɛyi ket-syiko læ bo Ona Abraham əsuə boə únyə utsyə lekpo itsyi læ ditiki nəmfo əsuə? ² Lə eye læ keyifo ka úyifo əsuə eso Onanto dínyə nkə Abraham eyifo ɔsɛɛ, nyalɛ okpe kɛńyənko wofo bɔtɛyi nko kasɔ lɛkɔəsi. Fɛɛ umbə kəńyənko nko læ Onanto eto

ənəmi, itsyise inni Abraham eto keyifo inni únyə. ³ Itsyise læ Awonisa Kenke eto Kukue kemiaə, bátɛyi bənkə, “Abraham áfo Onanto ɔnɔ. Lə nnya eso Onanto ənyə nkə uyifo ɔsɛɛ.”

⁴ Lə utsyuə eyifo keyifoo, wə kay- ofofo eni atsyɛsa, bomu iyifo lesa nə dínyə itə wə læ wə keyifo kamə eto kɛnyɛ. ⁵ Fɛ læ utsyuə afo ɔnɔ nkə Onanto eeyifo utidi wə laante wə sikpi woafiani ɔsɛɛ, læ wóenyifo keyifo saa tsyaa, fɛ ini læ wə bofokanɔ əsuə esoo, Onanto eefi wə fe ɔsɛɛ. ⁶ Nko eso Oka David lɛtɛyi nkə utidi wə Onanto dibu nkə uyifo ɔsɛɛ, fɛ yányɛ læ wə keyifo ka úyifo esoo, uyifo utidi wə baakpo atsyɔ. Oka David átɛyi nkə,

⁷ “Onanto ákpo atsyɔ betidi ba úfi mə abua ɔtsyɛ, nya úləkə mə utsyiko læ mə abua əsuə.

⁸ Onanto ákpo atsyɔ utidi wə eto abua Bonamute dímanwɔni útsyə wə blèmbè.”

⁹ Nya atsyɔkpokpo eto etiki Oka David lɛtɛyi mfoo, mba léla alo ete luunyə ni nnya? Kulefe! Eka mba dímanla alo tsya, itsyise Awonisa Kenke eto Kukue læ bɔtɛyi nkə, “Abraham áfo Onanto ɔnɔ, nyaso Onanto léfo wə nkə uyifo ɔsɛɛ nɛ.”

¹⁰ Nya dimamfe ini Onanto dínyə wə nkə uyifo ɔsɛɛ nko? Lefe nə Abraham dímanla tɔ lelo lee, lee lefe nə úkala lelo eto kamaa? Inni læ lefe nə óla lelo. Bomu fɛ wóla lelo.

¹¹ Lelolala eto lekpa nə Abraham díyifo mfóo, eyifo lekpotyɛtsyə nə laate bə Onanto áfo wə. Itsyise wə bofokanɔ ətə bə Onanto áfo wə nkə uyifo ɔsɛɛ fɛ óla lelo. Nya eye læ wə bofokanɔ əsuəə, Abraham afiani mba léfo bánɔ kenke eto anto. Nya Onanto áfo mə nkə beyifo basɛɛ læ lefe nə eto lefe bánla lelo kulaa tsya. ¹² Abraham eyifo anto itə mba bála alo tsya. Fɛ inni fe kase bála alo eso, bomu bə besi nkpe læ bofokanɔ əsuə fe kase Boanto Abraham dísiə fɛ óla lelo eso.

Onanto Áteyi Kenye Utsyá Útá Abraham.

¹³ Onanto áteyi kenye utsyá útá Abraham ku wə kafo eto bebi nkə boodi kawunsiə kamfo eto bikə fe benake. Wə kenye ka óteyi útsyá mfo manka kase Abraham leyε lə afi nyamə əsuə eso. Bomuu, óteyi utsyá nko itsyise ófo Abraham fe ɔsɛɛ eyε lə wə bofokanɔ əsuə eso. ¹⁴ Nya lə ite bə mba leeyifo lə afi əsuə loofo Onanto eto kənyetsyətsyə eto asaa, nyalɛ bofokanɔ mensi fe itə, ete kənyetsyətsyə tsya ensi əmbəkɛ nɛ. ¹⁵ Itsyise afi ələkə Onanto eto lɛblɔfi kate. Fɛ lə afi əmbəə, nyalɛ kɔfi botakebu tsya əmbəkɛ.

¹⁶ Lə nyasoo, kənyetsyətsyə kamfo aka bafokanɔfɔ nya ini kənyetsyətsyə itə Onanto eto betidi nya ini wə lefonə nə úfi útə betidi ba kenke ni Abraham eto kafo eto betidi. Nya inni mba Onanto dítə afi mate hã ete ni wə kafo eto betidi. Bomu mba léfo bánɔ tsya fe Abraham. Itsyisee, Abraham eyifo mba léfo bánɔ kenke eto anto. ¹⁷ Nya fe kase Awɔnisa Kenkɛ eto Kukue lɛtɛyii, “Mfi fə ntsyə ese kpə eto anto.” Nya kənyetsyətsyə kamfo díbə itə lə Onanto eto ənəmi. Onanto əmfoo, wə Abraham léfo ónɔɔ, kpe əsuəale itsyise wə lootakasə bəkpənkpə besinkli bəbə nkpə. Nya wə ləətə asa nnya dímanke kɔ ləəbə kakɛ!

¹⁸ Itə bə kusubebe si kəkɛ tsyaa, Abraham esi úkabe kusu kokoko, nkə woofiani ese kpə eto betidi eto anto fe kase Onanto lɛtɛyii nkə, “Fə kafo eto bebi tsya ebu-fui kpenkpenkpe fe befandebi.” ¹⁹ Abraham ébobe ófo fe alɛ kolofa. Fɛɛ ani mánlo wə lə wə bofokanɔ əsuə, ite bə wə əsuə eto sinə ébobe efe nya únyə nkə útəkə lə nkpə eto kotosi nya Sara tsya ébobe ófe ku bole. ²⁰ Fɛɛ nyamfo mánlo wə ani lə wə bofokanɔ əsuə. Bomu ókɔbe Onanto eto kənyetsyətsyə ólɛ kekɛle, nya ókpɛ nkɛale lə wə bofokanɔ bomfo əsuə nya úfi atesə útə Onanto. ²¹ Nya óte wuee nkə

Onanto kpe əsuəale woofo lesa nə ke óteyi utsyə buyifo. ²² Nya lə bofokanɔ bo ləkɛ wə esoo, Onanto ənyə nkə uyifo ɔsɛɛ. ²³ Nya inni wə mate əsuə ete báwɔni etiki nyamfo betsyiko bənkə, “Onanto ənyə nkə uyifo ɔsɛɛ.” ²⁴ Bomu eka bomba tsya Onanto dínɔnə nkə bo tsya eyifo basɛɛ eyε lə kase bófo Onanto wə létakasə Bonamute Yesu utsyiko ɔkɔmə bónɔ eso. ²⁵ Onanto ətə kusu bálo Kristo lə bo abua nnya búyifo eso. Nya Onanto létakasə wə utsyiko ɔkɔmə bə lə wə Onanto lə unyə bo basɛɛ lə wə ənəmi.

5

Onanto Ənyə Bo Fe Basɛɛ.

¹ Nya mómɔɔ, se Onanto díyifo bo basɛɛ eyε lə bo bofokanɔ əsuə esoo, Onanto ətə diyuə édufə bonko wə nti eyε lə Bonamute Yesu Kristo əsuə. ² Nya se bófo Kristo bɔnɔ esoo, útə nkə bofo Onanto eto lefonə nə əsuə bonkpɛ mómɔ. Nya bɔnlɛ disuəyuə bunyə sitinti, itsyise bɔlɛ kusu bobɛ boə buunyə kesikɔ lə Kristo ɔflɔ lə Onanto eto sekakedikɔ eto diyənde əsuə. ³ Lə nnya kamaa, boənyə disuəyuə lə bɔlɛ kanyi bunyə itsyise buyi boə kanyinyənyə kamfo eto okle ləətə boənyə kekɛle nɛ. ⁴ Nya bo buńyə kekɛle, əətə bo ditsyəbi sɛɛ. Nyamfo luutə bə bunyə kusubebe. ⁵ Nya kusubebe komfo əntə boedi kofani. Itsyise Onanto áyɛ lə Lɛwɔnɔ Kenkɛ nə útə bo əsuə útə nkə wə lelabi ba didufə bo lə əsuə kenke.

⁶ Lefe nə diyifole saa dímensi fo bo bəkɛɛ, Kristo əbə lə lefe sɛɛ əsuə nya úbə úkpə lə bo babuayifo eto disi. ⁷ Mómɔɔ, iyifo lesa nə nkpe ale bə utsyuə kpə lə utidi wə ni ɔsɛɛ eto disi. Fɛɛ yoofu budi bə utsyuə ebofo bɔtɔnɔ nkə lə ukpə lə utidi wə lɛlɛkɛ eto disi. ⁸ Fɛɛ Onanto ələkə óte bo wuee kase woala bo. Itsyise lefe nə bóke lə lebuə əsuəə, útə nkə Kristo kpə lə bo disi.

⁹ Nya se eyε lə Kristo eto koto əsuə nya úyifo bo basɛɛ lə Onanto

eto ənəmii, ukpə əmfɔ ebuləkə bo utsyiko lə Onanto eto leblɔfi kplɛ əsuə eso. ¹⁰ Nya lə Onanto álɔ bonko wə nti eyɛ lə wə ubi eto ukpə əsuə lə lefe nə búyifo wə balontidi mfóo, nyalɛ lefe nə bonko wə eto nti díkalɛkɛɛ, Onanto ebunyə bo kaminsə, úləkə bo kulaa tsya oso itsyise Kristo kpe nkpə. ¹¹ Nya inni nyamfo mate ete, bomu buunyə disuəyuə tinti ku wə itsyise Onanto kosate, eyɛ lə Bonamute Yesu Kristo wə Onanto álɔ bonko wə eto sete nti eso.

Nnya Ɔsuə Adam Nkpe Lete Lə Kristo Ɔsuə.

¹² Lebuə áyɛ lə utidi ɔni əsuə díbə kawunsiə, nya lebuə nəmə díne ukpə léboko kawunsiə. Nyamfo esoo, ukpə ləəbə utsyuə saa lə əsuə. Itsyise utsyuə saa éyifo lebuə. ¹³ Lebuə akɛ lə kawunsiə fɛ Onanto díte bo Moses eto afi. Fɛ lə kaka afi ləmbəə, Onanto anlo utidi dikpi. ¹⁴ Fɛɛ idu lə Adam lefe ibə Moses eto lefee, ukpə ákasɔ ani kawunsiə kenke eto betidi ku mba dímənyifo lebuə fe kase Adam díyifo se wényifo lə Onanto eto afi əsuə. Nya Adam əmfɔ nýə itə utidi wə ləəbə bubə.

¹⁵ Fɛɛ mə inuə bamə menyifo bani. Itsyise Onanto eto kafo faa eto etəsa so Adam eto lebuə nə úyifo. Adam ni utidi ɔni wə eto lebuə nə úyifo eso betidi kpə díkpə. Fɛɛ Onanto eto lefonə nə amɔ lesɔ nya nko ke ini wə kafo faa eto ətəsa itə betidi kpə tsya eyɛ lə utidi ɔni əsuə nɛ, nya wə ni Yesu Kristo nɛ. ¹⁶ Nsi nɛ bɔtɛyi minkə Onanto eto lefonə ku asa nnya lebo itsyi abua nnya utidi əmfɔ díyifo mankate. Itsyise abua dinə lekpokpronkpo ku dikpilolo eboko nɛ. Fɛɛ lə botakebu kpə eto kamaa, Yesu eto lefonə ətə bə betidi eyifo basɛɛ. ¹⁷ Eyɛ lə utidi ɔni əmfɔ eto lebuə əsuə nya ukpə díte kə betidi kato nɛ. Nko ke eyɛ lə Yesu Kristo əsuəə, nya betidi ba kenke dínyə Onanto eto lefonə nə díyifo mə basɛɛ, bənyə nkpə manlo ku sekakedidi enso kenke nɛ.

¹⁸ Nyasoo, se eyɛ lə lebuə lɔni nəmə əsuə bálo betidi kenke dikpii, nko ke yɔɔyɛ lə kasɛɛ kani əsuə Onanto luufi ɔtsyɛ betidi nya wuutə mə lebe nɛ. ¹⁹ Nya eyɛ lə kase utidi ɔni əmfɔ létaka únyə lə Onanto eto ditiki əsuə nya betidi kenke lefiani babuayifoo, nko ke eyɛ lə kase utidi ɔni əmfɔ dítsyue wə ditiki kotoo, Onanto ebutə betidi kpə fiani basɛɛ nɛ.

²⁰ Se afi nyamə díbəə, itə bə betidi ənyə mə abuyifoyifo bətsyə lekpo. Nya se bənyə mə abua kpə nyamə bətsyə lekpo, nko ke Onanto eto lefonə nye kaminsənyənyə ka úfi útə bo tsya leefui kakpe nɛ. ²¹ Nyaso kase lebuə díte ukpə dídi betidi əsuəə, nko ke ini bə Onanto eto lefonə ebutə bənkə bofiani basɛɛ lə budufə lə nkpə manlo eyɛ lə Bonamute Yesu Kristo əsuə nɛ.

6

Kristo Eso Bunsi Nkpe.

¹ Lə nyamfo esoo, be ele bə bɔtɛyi? Yɔɔlɛkɛ bə busukosə bukeyifo abua bə lə Onanto lə ukətə bo wə lefonə kawunsəə? ² Owo lo! Kulefe! Se búkpə itə lebuə esoo, yensile bə butə lebuə di bo ketu! Beso ele bə busi busiə nkpə ekeyifo lebuə? ³ Lefe nə bófo ntufɛsəfləsə eto lekpa eyɛ lə Yesu Kristo əsuə bə lə buyifo bani ku wəə, biyi biə ntu bo bəfləsə bo mfo ətə bə búyifo lɔni ku wə lə wə ukpə əsuə tsya. ⁴ Nya eyɛ lə ntufɛsəfləsə bomə esoo, ete bə bo tsya əkpə nya bəbikə bo ku wə. Nya Onanto leyɛ lə wə diyənde ku əsuəale əsuə ótakasə Kristo utsyiko ɔkɔmə bə lə bo tsya lə botaka busiə nkpə fɔfɔ bomə ku wə.

⁵ Nya se bonko wə díkeyifo bani lə wə ukpə əsuəə, nko ke buyifo bani ku wə lə wə botaka əsuə nɛ. ⁶ Nya buyi boə básɔ bo dítsyəbi koko nəmə bámanklasə lə uyikabie əsuə ku Kristo itə bə bo əsuə eto sinə sia laala abuyifoyifo lə setsylo kenke bə boyɛ ndomufɔ budi kətə lebuə bio. ⁷ Itsyise lə utidi əkpəə, lebuə ensiəmbokɛ əsuəale lə wə əsuə bio.

8 Nya læ búkpæ ku Kristo, bófo bóno boæ buusia nkpæ ku wæ tsya. 9 Buyi boæ se Onanto létakasæ Kristo utsyiko okomæ, woensiambukpæ bio. Ukpæ ensibæ æsuæale læ wæ æsuæ bio. 10 Kristo eto ukpæ wæ úkpæ, úkpæ itæ soni hã bæ læ lebuæ ensiem-butækæ kuutsyuæ saa kato. Nya nkpæ bo unsi mómoo, usi mu ku Onanto. 11 Nya nko ke ele bæ itsyæ nɛ bæ, mi tsya ækpæ nya yanle bæ lebuæ si ditækæ mi kato. Nyaso ele bæ bisia nkpæ bitæ Onanto læ mi loniyifoyifo ku Kristo Yesu æsuæ.

12 Nyaso biântæ læ lebuæ fo lekpe læ mi æsuæ eto sinæ sia læbæ bukpæ mfo æsuæ, bæ læ æsuæ eto sinæ læ sitækæ mi kato læ asa buæ buyifo æsuæ. 13 Nye biântæ kusu læ abua læ idi mi utu læ æsuæ eto uyi eto kukalebe saa læ lebuayifoyifo æsuæ. Bomu bifi mi æsuæ bitæ Onanto fe betidi ba Onanto dílækæ utsyiko læ ukpæ kemia óboko nkpæ æsuæ. Beyani mi æsuæ eto kalebe saa bitæ Onanto fænkæ mba bælækæ betsyiko ukpæ kénye baboko nkpæ. Beyani mi æsuæ bitæ Onanto læ ufi mi uyifo asa sɛ eto keyifo. 14 Yanle bæ lebuæ si ditækæ mi kato bio diyifo mi eto onamute, itsyise binsibæ læ afi kalɔ. Bomu bekpe læ Onanto eto lefonæ kalɔ.

Bifi Mi Æsuæ Bitæ Asasɛɛ Buyifo.

15 Nya be bonle bɔteyi? Bæ bunsibæ læ afi kalɔ itsyise bokpe læ Onanto eto lefonæ kalɔ eso, nyaso ele bæ bukeyifo abua? Owo lo. Inni nko ini! 16 Biyi sintinti biæ, læ bifi mi æsuæ bekpe læ nwæ eto keyifo bieyifo kaloo, nyalæ biyifo utidi æmæ eto beyifoyifo nye ndomufɔ. Læ lebuæ eto sele bianoo, nnya laabo ketsyiko mfó ni ukpæ. Læ Onanto eto sele bianoo, nya laabo ketsyi mfó ni kaseɛ yifoyifo.

17 Boaso Onanto ani, bæ læ lefe næ léfe mæ æsuæ, biyifo babuayifo, nya mómoo, bifi mii lekæsi kenke béfo Ditiki Sɛɛ næ mínte mi. 18 Nya bebo læ lebuæ æsuæ, béfloma nya biyifo ndomufɔ itæ asasɛɛ buyifo.

19 Nlɛ mi etiki budi eye læ kase betidi leedi æsuæ, læ nlækæ nyamfo kasɔ nte mi læ befo nnya kasɔ bonoo. Læ lefe næ léfe mmæ, béyani mi æsuæ nya béfiani ndomufɔ bitæ abua buyifo ku asa nnya dimankpa ku disiale eto asa buæ saa eto okle buyifo. Nko ke ini bæ mómoo, bifi mi æsuæ bifianisæ ndomufɔ bitæ asa sɛ buyifo nya ete bæ biyifo mba leeyifo asa kenkɛ. 20 Lefe næ biyifo ndomufɔ itæ lebuæ, yángle mi bæ biyifo kaseɛ. 21 Nya nte kutækæ ko binyæ itsyi læ asa nnya bikeyifo mfó nnya diyifo mi afanisa mómoo? Asa nnya, nyamfó kenke lænæ kaboko ete ni ukpe.

22 Nya mómoo, Onanto ælækæ mi utsyiko læ lebuæ eto ani, nya bibæ biyifo wæ ndomufɔ. Kutækæ ko binyæ se bifi mi æsuæ bitæ wæ kenke nya biyifo kenkɛ ni bæ, læ kalosækoo, buinyæ nkpæ manlo. 23 Lebuæ eto kayofofu ni ukpæ. Fɛɛ Onanto eto ætæsa nnya wætæ bo kafo faa ni nkpæ bo læmbæ kalosækoo eye læ Kristo Yesu wæ ni Bonamute eto loniyifoyifo ku bo æsuæ eso.

7

Usæ Ku Usiæ Eto Nkpe Aate Bo Lesaatsyuæ.

1 Sitintii, mo bayimi, benoo nnya mæbæ bɔteyi mfo eto kasɔ, itsyise mible yi afi nyamæ. Afi aakle utidi wæ nkpe læ nnya kaloo læ lefe næ unsi nkpæ hã æsuæ. 2 Tæ mfi nyamfo nte ditsyæbi næmæ. Usio wæ nsi kusæ, sisæ ku sisæ eto kofi aakle wæ kamanklasæ læ wæ usæ æsuæ læ lefe næ osani æmæ nsi nkpæ æsuæ. Fɛɛ læ osani æmæ ækpæ, kofi komæ mensikle usio æmæ. 3 Nyaso læ usio æmfo esu usiæ ko osani bamba læ lefe næ wæ usæ nsi nsi nkpæ, betidi ebɔteyi bæ okpo kusæ. Fɛ læ usæ æmæ ækpæ, kofi komæ mensikle wæ. Nya onkpe kusu wæsiæ kusæ bamba nya wæmbudi usænkpo.

4 Mo bayimi, nko ke ini itæ mi tsya nɛ. Itsyise læ afi nyamæ æsuæ, ele bote bækæ bíkpæ ku Kristo itsyise

biyifo Kristo eto lekpa ditsyuə, nya biefiani mi bətsyuə eto bale. Nya mómóó befiani wə, nwə batakasə betsyiko okómə eto ole, bə lə biyifo keyifo sɛ ka luubə kutəkə itə Onanto. ⁵ Lə lefe nə búsiə nkpə lə kawunsiə kamfo eto nkpə eto ləkɔende əsuə, lebuə eto ləkɔende nə kɔfi ləənə bo əsuə eto sinə kakpee, ábesə bo abuyifoyifo kato ekpe. Nya asa nnya ləbɔ lə nkpə bomfó siəsia ətə bo ukpə. ⁶ Fɛ mómóó, se búkpə nya bóbɔ lə asa nnya lékle bo itsyə esoo, afi nyamə ensibə əsuəale lə bo əsuə. Lə nnya eso boensiembuyifo kulesa eyɛ lə kusu koko ku ko kɔfi əsuə. Bomuu, bo eyifosa ebɔyɛ lə kusu fɔfɔ ko laayɛ lə Ləwɔnɔ Kɛnkɛ əsuə.

Afi Itə Bə Bunyə Lebuə Butsyə Lekpo.

⁷ Nya lə nyamfo esoo, be ele bə bukatɛyi? Boə, nyalɛ afi nyamə əbə kɔnɔɔ? Inni nko ini! Lə sitintii, eyɛ lə afi nyamfo əsuə nya boənyə lesa nə ni lebuə ketsyɛ lekpo nɛ. Lə kɔfi komfo ete dímantɛyi nkə, “Mansəsə ənəmi lə utidi bamba eto asa əsuə,” eni yofofo budi bə míntante kase basesə ənəmi lə sas əsuə. ⁸ Fɛ eyɛ lə kɔfi komə əsuə, lebuə ənyə kusu lesanklisə kənənsɛ saa eto okle lə mɛ əsuə. Nya lə kɔfi saa əmbə, eni lebuayifoyifo tsya əmbəkɛ əsuəale saa. ⁹ Mɔ kosate əsiə nkpə bomfo eto okle lə lefe nə léfe mmə nə mánte afi nyamə. Fɛ lefe nə mímbə mínte afi nyamə nya yénsitə mɛ kusu bə nyifo asa kpə, abuyifoyifo tsya átaka ínyə lə mɛ əsuə nya mínyə miə nkpə.

¹⁰ Nya afi nnya eni ele bə itə mɛ nkpə, nnya bomu leboko mɛ ukpə nɛ. ¹¹ Nya eyɛ lə afi əsuə, abuyifoyifo ənyə kusu ewɛ mɛ ekpe nya élo mɛ.

¹² Lə nyamfo esoo, afi alɛ, lesa kɛnkɛ ini fɛ, nya asa nnya yaate tsya eyifo kɛnkɛ, nya ənyɛ lə kusu sɛ əsuə, nya ɛlɛkɛ. ¹³ Nyalɛ, bɔtɛyi bɔnlɛ boə lesa sɛ nəmfo ni nə léboko mɛ ukpə? Inni nko ini! Bomu bə lə

bunyə butsyə lekpo boə lebuayifoyifo eyifo lesa bua esoo, lebuayifoyifo ayɛ lə lesa nə nkpe kɔnɔ əsuə nya dínə ukpə léboko. Nya eyɛ lə afi nyamfo əsuə, lebuayifoyifo ələkə ni ditsyabi kosate léte.

Lema Nə Nkpə Lə Əsuə Eto Sinə Ku Ləwɔnɔ Lenti.

¹⁴ Bomble yi boə Kɔfi eyifo ləwɔnɔ eto lesa. Fɛ nkpə bo minsi eyifo kawunsiə kamfo eto utidi eto nle, nya lebuayifoyifo diyi mɛ əsuə. ¹⁵ Maamfó asa nnya meeyifo kaso bɔnɔ. Itsyise lesa nə maala miə lə nyifoo, inni ni meeyifo. Bomu asa nnya meekisi sitintii, nnya ni nnya meeyifo nɛ. ¹⁶ Nya lə asa nnya maanla miə meeyifo nnya ni nnya meeyifoo, nyalɛ ɛlɛ bote bə ntɔnɔ miə afi nyamfo alɛkɛ. ¹⁷ Lə nyasoo, ɛlɛ bote bə inni mɔ kosate nle lesa nəmfo buyifo, bomu lebuə nə nkpe lə mɛ ni nnya eso meeyifo nko.

¹⁸ Nya nyi lə mɔ kosate eto əsuə kemiə miə, lesa sɛɛ saa əmbə lə mɛ. Nya nle nyamfo bɔtɛyi itsyi lə mɔ əsuə eto sinə eto ditsyabi koko nəmə əsuə eso. Itsyise maala sitinti miə ele bə eni nyifo kasɛ, fɛ meenyifo nko. ¹⁹ Itsyise kasɛ ka maala miə meeyifoo, inni ke ni lesa nə meeyifo. Nya lebuə nə bomu maanla miə meeyifo, nii ni nə meeyifo nɛ. ²⁰ Nyaso lə meeyifo asa nnya maanla miə meeyifoo, inni mɔ kosate lətsyə keyifo nnya. Bomuu, lebuə nə nkpe lə mɛ leeyifo nnya.

²¹ Lə nyamfo esoo, nsu nnyə lesakpa ditsyuə ntsyə lekpo. Lə nla miə meeyifo kasɛ, lebuə hā meeyifo kekɛkɛ. ²² Lə kusu bambaa əsuə, lə mɔ utu kemiə sitintii, Onanto eto afi aakpe mɛ disuəyua tinti. ²³ Fɛ nnyə miə asa bamba nnya laabɔ ketsyi lə mɛ, aakpɔ lema ku lesa nə mɔ nsusu laate mɛ nkə ɛlɛkɛ. Nya lətə abuyifoyifo ləbɔ lə mɛ nya yeeti mɛ kusu fe nwə bákpe lə diyo. ²⁴ Mɔ əsuə kpe kaminsə tinti. Nya owoe luuləkə mɛ utsyiko lə əsuə eto sinə eto abua nya kɔ, nya laakpa mɛ kesuko ukpə kemiə mfo? ²⁵ Maaso

Onanto ani, itsyise nnyə buləkə eyɛ lə Bonamute Yesu Kristo əsuə!

Nya mɔmɔ, lə mɔ nsusu əsuə, nyifo nwə leeyifo lə Onanto eto afi əsuə. Fɛɛ mɔ lə utidi əmə eto əsuə eto sinə əsuə, meeyifo lə lebuə eto kofi əsuə.

8

Lɛwɔnɔ Kenkɛ Ɔətə Nkə Busiə Nkpə.

¹ Lə nyamfo esoo, mba nsi nkpə lə lɔniyifoyifo ku Kristo Yesu əsuə, Onanto embolo mə dikpi. ² Itsyise eyɛ lə Kristo Yesu əsuə, afi nnya nye lə Lɛwɔnɔ Kenkɛ nə ləətə betidi nkpə, ətə nkə mɔ lə afi nnya ləənə utidi kakpe ku ukpə əsuə. ³ Lesa nə kofi ko Onanto dītə Moses dɔmamfo buyifo, se utidi lɛyɔkpɔ nya wɔanfo ko budi esoo, nnya Onanto dɔyifo mɔmɔ nɛ. Ɔtsyese wə ubi fənkə utidi wə nkpe lə əsuə eto sinə əsuə sia lebuə laakpɔ nko. Úbə lə betidi eto abua eto disɔ nya úfi wə əsuə útə fe kedi, nya útəkə lebuə kato nya úsensə lebuə nə nsi lə bo eto əsuəale. ⁴ Onanto éyifo nyamfo útə bo mba nsi nkpə lə kase Lɛwɔnɔ Kenkɛ laala, inni lə kase əsuə eto sinə eto ditsyəbi koko nəmə laala. Úyifo asa nyamfo kenkɛ bə ləbusiə nkpə lə kusu sɛɛ əsuə fe kase wə afi lete.

⁵ Betidi ba nsi nkpə lə mə əsuə eto ditsyəbi fe kɔɔ, lə kase baalaa, mə nsusu si buteke lə asa nnya mə əsuə eto sinə laala əsuə. Fɛɛ mba nsi nkpə eyɛ lə Lɛwɔnɔ Kenkɛ əsuə, mə nsusu teke lə nnya Lɛwɔnɔ Kenkɛ laalaa əsuə. ⁶ Utidi wə eto nsusu nteke lə əsuə eto sinə eto asa əsuə, wəənyə ukpə. Fɛɛ utidi wə eto nsusu nteke lə Lɛwɔnɔ Kenkɛ əsuə, wəənyə nkpə manlo ku diyuəsə. ⁷ Nya utidi wə eto nsusu nteke lə əsuə eto sinə eto asa əsuə hāa, uyifo Onanto eto olo, itsyise weentsyue Onanto eto afi koto. Nya lə sitinti, wəəmbofo nnya koto butsyue tsya kulefe. ⁸ Mba dītə bə mə əsuə eto sinə təkə mə kato, baamfo Onanto eto lelabi buyifo.

⁹ Lə Onanto eto Lɛwɔnɔ afo disɔ lə mi əsuə, nyalɛ binsisi nkpə lə mi əsuə eto sinə eto lɛkuənde əsuə, bomu fe kase Onanto eto Lɛwɔnɔ laala. Nya lə Kristo eto Lɛwɔnɔ mamfo disɔ lə utsyuə əsuə, nyalɛ unni Kristo eto ole. ¹⁰ Mɔmɔ lə wə Kristo afo disɔ unsi lə mii, mi əsuə eto sinə ebukpə lə lebuə eso. Fɛɛ mi lɛwɔnɔ ebusi disɔ nkpə itsyise Onanto eyifo mi basɛɛ eso. ¹¹ Nya lə Onanto eto Lɛwɔnɔ nə létakasə Yesu ditsyiko ɔkɔmə si lə mi əsuə, wə létakasə Kristo Yesu utsyiko ɔkɔmə, wə ni futsyə luutə mi əsuə eto sinə sia luukpə mfoo, nkpə, eyɛ lə wə Lɛwɔnɔ nə nsi nkpə lə mi əsuə eso.

¹² Nyaso, mɔ bayimi, keyifo ket-syuə abe bo lə ənəmi ka ele bə buyifo, fɛɛ inni əsuə eto sinə siamfo bunsɔ kayo, bə lə busiə nkpə lə se lelabi əsuə. ¹³ Lə bitəkəko bisɔ nkpə lə əsuə eto sinə eto lelabi əsuə, biukpə. Fɛɛ lə bɛyɛ lə Onanto eto Lɛwɔnɔ əsuə belo mi əsuə eto sinə eto ditsyəbi buə nəmə, buisiə nkpə manlo. ¹⁴ Itsyise betidi ba Onanto eto Lɛwɔnɔ laayenkoo, mə ni Onanto eto bebi nɛ. ¹⁵ Onanto məntə mi ndomufɔ eto lɛwɔnɔ nə luutə bikate sikpi. Bomu útə mi Lɛwɔnɔ nə ni bebi eto lele nya diətə boakpadi Onanto boə, “Abba” eto kasɔ ni, “Nto lala.”

¹⁶ Onanto eto Lɛwɔnɔ ku bo awɔnɔ kenkɛ lɛkɔ iyifo kenye ka nɛ bote bə buyifo Onanto eto bebi. ¹⁷ Nya lə buyifo wə bebii, nyalɛ buyifo mba leedi wə bikə. Nya bo ku Kristo ebudi Onanto eto bikə bɔkɔ. Nya fe kase búnyə kanyi fe Kristo, nko ke bo tsya luuyənle fe wə nɛ.

Buunyə Disuəyua.

¹⁸ Lə mɔ dinyəbi əsuə, sitinti lə befi kanyi ka bɔnɛ bunyə mɔmɔ mfoo, kanle kulesa saa kon lə befi bakatesəko ku diyənde ku disuəyua nə Onanto luutə bunyə. ¹⁹ Asa nnya Onanto dɔyifo kenkɛ si ɛɛ kusu bobɛ kekɛke itə lefe nə Onanto luuləkə wə bebi ote. ²⁰ Nya Onanto eto asayifoyifo nyamfo kenkee, kpe lə

kanyinyenyə əsuə. Fɛɛ inni asa nyamfo mate ete dítə ibə nko, bomu Onanto kosate wə dítə kusu nko. Nya utə kusu nkə bənyə kusubebe bə ²¹ wuuləkə asa nnya Onanto díyifo kenke utsyiko lə ukpə eto sedomu eto kabiasə eto ani lə bətsyə ɔnwɛ, nya wuutə kusu nkə bəyənde fe wə bebi ke.

²² Nya buyi boə ibə ese mɔmɔɔ, asa nnya Onanto díyifo kenke lə kanyi bunyə tinti, kakɔɛ fe usio wə nlabə kole. ²³ Nya inni nyamfo mate ete, bomu bo mba Onanto dífi wə dítəsa tutɛ nə ni wə Lɛwɔnɔ útə tsyaa, lə kanyi bunyə kukakɔɛ lə bo əsuə kemia, nya buufi ənəmi butəkə kekleke boə Onanto lə ufi bo fe wə bebi lə butsyə ɔnwɛ. ²⁴ Nya se bonkpe kusubebe komfo esoo, búnyə bofo. Fɛɛ asa nnya boənyə ku bo ənəmi, boensiabe nnya kusu. Itsyise kuutsyuə ensi ambe kusu kətə asa nnya mfi nkpe wə koko. ²⁵ Fɛɛ lə bufi bo ənəmi butəkə lə asa nnya boənnɔtə əsuə, nyalɛ ele bə bokpe utu buɛɛ, bukabe nnya kusu.

²⁶ Nya lə nko eto kusu komfo əsuə, nya Onanto eto Lɛwɔnɔ laawunsəko bo kekleke nɛ, itsyise bumbə ale nya bunyi kase ele bə boto ola butə Onanto bəyenko. Fɛɛ wə Lɛwɔnɔ kosate laakɔɛ kalɛ lek-pakpa kətə bo fe kase inyə itə bo lə kusu ko boəmbofo buləkə kate əsuə. ²⁷ Nya Onanto wə nyi betidi eto ketu kemia, yi lesa nə nkpe lə Lɛwɔnɔ eto nsusu əsuə tsya. Itsyise Lɛwɔnɔ nəmə aalɛ Onanto lek-pakpa lə bo disi fe kase Onanto laala.

²⁸ Buyi boə lesa saa nə Onanto leeyifoo, iyifo itə lələkəsə itə betidi ba laala wə nya ókpadi mə nkə beyifo wə keyifo. ²⁹ Nya betidi ba Onanto léte utsyə, úləkə mə utsyə nkə lə bale wə Ubi itə bə wə Ubi lə udi ututɛ utə wə bayimi kpə bamə. ³⁰ Lə nyaso mba Onanto díləkə utsyə, mə ókpadi nɛ. Nya mba ókpadii, úyifo mə basɛɛ. Nya mba úyifo basɛɛ, mə ókpasə əsuə bəyənde fe wə ke.

Yesu Kristo, Əlakə Kase Onanto Laala Bo Tinti Óte.

³¹ Lə nyamfo esoo, be ele bə bətəyi? Lə Onanto inyə bo kamaa, owoe lofo buńyə bo lə əsuə? ³² Nya lə Onanto mánni wə Ubi bufi kətə bo, bomu úfi wə útə kedi lə bo disii, beso wəmbufi asa nnya ta utə bo kafo faa eyɛ lə wə Ubi əmfo əsuə?

³³ Nya owoe luufi etiki lə Onanto eto betidi ba úləkə utsyə əsuə? Onanto kosate ébuləkə mə kənyɛ nkə bédi ləbɛ. ³⁴ Nya owoe lofo mə dikpi bolo? Kuutsyuə saa əmbə! Kristo Yesu wə ni utidi wə díkpə, nya nnya nsi nso ni bəə, wə ni nwə batakasə betsyiko ɔkɔmə nya unsi lə Onanto eto kodian nɛ bofo kətə bo. ³⁵ Nya owoe lofo lelabi nə nkpe lə bonko Kristo eto nti bola? Kanyinyenyə lee bulə, lee ohiātete, lee kukpense, lee leyasiəsia, lee sikpi bokpe, lee ukpə lee lesiabi eto kənyɛ? ³⁶ Ekpe lə Awɔnisa Kənke eto Kukue əsuə bə,

bulə əsuə
diyi saa diyi.

Nya beeyifo bo fe basamu ba bantɔ kalokɔ.”

³⁷ Nya lə nyamfo kenke əsuə, butəkə kato eyɛ lə kase Kristo laala bo eso. ³⁸⁻³⁹ Itsyise ékpako mə wuee bɛ kulesa saa əmbə nə luusənsə bo ku wə nti lə lelabi nə ufi utə bo eso. Ukpə nye nkpe lee kato eto batɔnkpe lee awɔnɔ eto əsuəale ətsyuə, lefe nəmfo lee nə luubə nye əsuəale ətsyuə ditsyi kato fanloo nye lə kaso mfo nye lesa saa nə beyifoo, kulesa saa əmbə nə lofo bo nti bola kulefe ketsyiko lə Onanto eto lelabi nə úfi útə bo eyɛ lə Kristo Yesu Bonamute əsuə.

9

Onanto Díləkə Yudafo, Nya Beyifo Wə Betidi.

¹ Lesa nə minlɛ bətəyi eyifo ɔnukuale, inni sidia minlɛ bətəyi, itsyise nyifo Kristo eto ole. Mə ləkɔəsi nə əsuə Onanto eto Lɛwɔnɔ nsii, lə mə bətəyi sitinti nkə minlɛ sidia bətəyi. ² Nnla miə bete biə

ele me bulə lə taa utu nya yenle me bufi tinti taa lə mɔ utu kemiə? ³ Iyifo mɔ lelabi miə, lə yɔɔwunsə ko mɔ betidi ba bonko mə ni kusə kɔni eto betidi eto disii, muutə kusu bə Onanto kudi me nkə woəfə me lə Kristo əsuə. ⁴ Itsyise mə ni Israel eto kusə ko Onanto dɪləkə utsyə. Nya ūfi mə uyifo wə bebi. Nya ūləkə wə sekakedikɔ eto diyənde óte mə. Nya ūləkə kenye ka ókle ku mə óte. Nya útə mə wə afi. Mə ni mba Onanto léte kase ele bə baye besumu wə nɛ. Nya mə ni mba ókle kenye ko utsyə. ⁵ Mə bana ni mba lefo aye, ba ni baseke, ba Onanto dɪləkə utsyə. Nya lə mə ntii, nya Kristo lebo utsyi ūbə fe kawunsia eto utidi. Idu mɔmɔ entɔ lefe saa bitə lə bufi atesə butə Onanto, wə ntəkə lesa saa kato. Ibə itə.

⁶ Inni bɔteyi minle miə Onanto eto kenye ka óteyi utsyə eyifo kebimba, nya wényifo lə ke əsuə. Itsyise inni Israelfɔ kenke ni Onanto eto betidi. ⁷ Nya inni Abraham eto kafo eto bebi kenke ni Onanto eto bebi. Onanto ateyi Abraham nkə, “Mɔɔye lə Isak əsuə mfɔnsə fə kafo eto bebi.” ⁸ Nyamfo lə bote nkə, inni Abraham eto bebi ba kenke ole ni Onanto eto bebi. Bomu Onanto eto bebi ni mba lefo wə kényetsyətsyə banɔ. Nya mbamfo woənyə fənkə Abraham eto bebi kosate nɛ. ⁹ Ditiki nə Onanto leteyi lə wə kényetsyətsyə əsuə ni nkə, “Muusinkli mbə lələ amba mfiəmato. Nya Sara ebole ubisaibi.”

¹⁰ Nya inni nyamfo mate. Fɛɛ Rebeka tsya ále bafimfi ini bebisaibi itsyi lə anto ɔni hã wə ni bo ona Isak əsuə. ¹¹⁻¹² Fɛɛ Onanto kpe kusu ko woaye kələkə betidi. Nya fe kase ibə itə nkoo, Onanto áteyi lesatsyue utsyə fə bále bafimfi bamfo, fə lə bafimfi bamfo lə beyifo keyifo sɛɛ lee kabua saa. Nya kusu ko əsuə woaye mfo enni lə mə keyifo saa əsuə. Bomu óteyi Rebeka nkə, “Ubi ninə ebofiani nwə luusumu dikpəfile.” ¹³ Ibə itə fe kase Onanto leteyi lə Awɔnisa Kenke eto Kukue əsuə nkə, “Nla Yakob, nya mɪnkisi

Esau.”

¹⁴ Lə nyamfo esoo, be ele bə bɔteyi mɔmɔ? Bɔteyi bonle boə Onanto eenyifo asa lə kusu sɛɛ əsuə? Kulefe! Inni nko inte kon. ¹⁵ Fɛɛ óteyi Moses nkə,

“Utidi wə maala miə muunə kafoo, wə muunə kafo nɛ.

Nya utidi wə minla miə məənyə kaminsə, wə muunyə kaminsə nɛ.”

¹⁶ Nyaso kase Onanto ləənyə utidi kaminsə, aanye lə utidi əmə eto lesa nə woala nye wəəyifo əsuə. Bomuu, itsyi lə kase Onanto kosate laabe lə kaminsənyənyə əsuə.

¹⁷ Nya lə Awɔnisa Kenke eto Kukue əsuə, Onanto áteyi Egipte eto Oka Farao nkə, “Lə nyamfo esoo, nle fə seka butsyə bə lə nləkə mɔ əsuəale nte betidi eye lə fə əsuə, nya bə lə mɔ diye lə leyɛ letsyo bə lə kawunsia eto betidi kenke lə banɔ.”

¹⁸ Lə nyasoo, utidi wə Onanto laala nkə wəənyə kaminsə, wə wəənyə kaminsə nɛ. Nya nwə waala nkə utidi atoo, wə wətə wətidi ato nɛ.

Onanto Əənyə Ɔblo Lə Bo Əsuə Nya Wəənyə Bo Kaminsə Tsya.

¹⁹ Mi bətsyue ebɔtɔ me nkə, “Lə ite nkoo, beso Onanto nsi laalo utidi dikpi? Owoe loofo botaka kənyə lə Onanto eto ləkɔele əsuə.” ²⁰ Nya owoe feni kon bə lə edi etiki ənyə lə Onanto əsuə? Dikplibi antɔ utidi wə léto ni nkə, “Beso fə fáto me mmə?”

²¹ Lə nyamfo eto kamaa, utidi wə laato ekplibi kpe kusu woaso səfɔtə fe kase ke woala. Nya woofɔ səfɔtə sia ɔminansə bufi kato ekplibi ənuə, nya wuufi dikplibi lɔni nə óto, laanɔ bobə utsyə itə eyididi. Nya wuufi dikplibi nuəfə utsyə itə ekubi bokpa kakpɔ. ²² Nya nko ke Onanto tsya díyifo nɛ. Woala nkə wəələkə wə leblofi ote mba əsuə únyə ɔblo, bə lə bənyə wə əsuəale. Fɛɛ woefi disuətsyə tinti kətə mba ɔnlɛ ɔblo bunyə kakpe lə lefe nə eto lefe úkase uyi nkə wɔɔtsylɔsə mə. ²³ Nya nko ini bə óla nkə lə uləkə asa sɛɛ nnya nkpe lə wə diyənde kplɛ kemiə ote

mba woola nkə wəənyə kaminsə. Nya buyifo betidi ba ɔlɔ utsyə nkə lə bubə bunyə wə diyənde kplɛ. ²⁴ Lə nyaso úləkə bo tsya, inni Yudafo mate. Bomu ku mba lenni Yudafo tsya. ²⁵ Ɔtɛyi ekpa wuee lə Onanto eto Unyeləkətidi Hosea eto kukue əsuə nkə, “Betidi ba díməndi mɔ balee, mookpadi mə ‘Mɔ betidi.’

Nya kuse ko eto betidi maanlaa, mookpadi mə ‘Mɔ balala.’

²⁶ Nya lə kaka tutuutu bátɛyi mə bə, Binni mɔ betidi, mfo əmə tutuutu bookpadi mə bə Onanto Wə Nsi Nkpe Lefe Saa eto bebi.”

²⁷ Onanto eto Unyeləkətidi Yesaya ábɛ letsya bembembe útə Israelfo katɛyi nkə,

“Lə íbə bə Israelfo fui kpenkpenkpe fe lekpo eto ləwinimi tsyaa, mə nti esiani hā luunyə buləkə.

²⁸ Itsyise Bonamute ebokponko kawunsia eto betidi kenke lekpo mlə.”

²⁹ Nya yuubə itə fe kase Yesaya lətɛyi lə lefe nə léfe mə nkə,

“Lenni Bonamute Ɔsuəaletidi Kenke díbu bo kafo eto bebi bətsyuə utsyə,

eni bóɔtsylɔsɔ bo tsya fe Sodom seka, nya butsyə fe Gomora seka!”

Ditiki Sɛɛ Nəmə Te Ditə Yudafo Tsya.

³⁰ Lə nyamfo esoo, be ini bɔnlɛ bɔtɛyi? Nko ini bə betidi ba lenni Israelfo nya bennsi nkpə lə kusu sɛɛ əsuə, mə díbə báfiani betidi ba ni baseɛ mɔmɔ lə Onanto eto ənemi se báfo wə bánɔ eso. ³¹ Fɛɛ Israelfo ba léfo afi nyamə nya banlɛ bokplatsya kekkeke bə lə beyifo kaseɛ, mámfo buyifo lə nnya əsuə bafiani baseɛ.

³² Nya beso íbə nko? Itsyise bányɛ lə bɔfokanɔ əsuə bafɔ kaseɛ buyifo, bomu béfi mə ənemi bətəkə lə mə kosate eto eyisafa əsuə, nya bétusə lə Kristo wə nte fe leba nə əsuə utidi leetusə. ³³ Fe kase bəwɔni bətsyə bə lə nyaso bétusə lə Kristo wə ni fe leba nə nte lə mə kusu əsuə fe kase

inte lə Awɔnisa Kenke eto Kukue əsuə nnya nɛ bɔtɛyi nkə,

“Bebe! Mfi leba nə luutə betidi tusa lə ni nɛ butsyə lə Sion eto umə.

Nya bóɔtsyinini lə ni əsuə bedu banɔ.

Fɛɛ utidi wə ke lefo wə ɔnɔɔ, wəmbudi kafoni lə wə ɔflo kulefe.”

10

¹ Mɔ bayimi, iyifo mɔ lelabi nə ditsyi lə mɔ utu kemia ku mɔ olatoto itə Onanto mia Yudafo lə bənyə bofo.

² Nnyə mə kama nɛ bɔtɛyi minkə, baakpe otsyekle sitinti lə Onanto busumu əsuə. Fɛɛ benyi kusu komə.

³ Itsyise bántɛ kusu ko Onanto laala nkə utidi yɛ lə uyifo ɔsɛɛ lə wə ənəmi. Bomu mə kosate ləbɛbɛ mə kusu bətə əsuə. Lə nyamfo eso bámbokosə əsuə kasɔ bətə Onanto itə bə lə ote mə kusu ko əsuə bóɔyɛ lə uyifo mə baseɛ. ⁴ Itsyise Kristo díbə ófo əsuəale lə Moses eto afi eto ani. Nya utidi saa léfo Kristo ɔnɔɔ, úyifo wə ɔsɛɛ lə Onanto eto ənəmi.

Utidi Saa Ebofo Butə Bə Onanto Fo Wə Lə Nkpe.

⁵ Moses áwɔni asa utsyiko lə kase utidi leeyifo ɔsɛɛ eyɛ lə afi əsuə katɛyi nkə, “Utidi saa wə leeyifo lə afi nyamfo əsuə, afi nyamfo ebutə wə nkpə.”

⁶ Fɛɛ Awɔnisa Kenke eto Kukue átɛyi itsyi lə kase utidi leeyifo ɔsɛɛ lə Onanto eto ənəmi eyɛ lə bɔfokanɔ əsuə nkə, “Mantə fə əsuə fənkə, ‘Owoe loobe usu Kato?’ Nya kasɔ ni bə, ‘Owoe loobe usu Kato usu okpa Kristo oboko?’ ⁷ Nya mantə fə əsuə fənkə, ‘Owoe luudufə usu kasɔ mfo ke?’ Nya kɔsɔ ni bə, ‘Owoe luusu ɔkɔmə usu oboko Kristo ku wə?’ ”

⁸ Bomu lesa nə enlɛ bote ni bənkə, “Onanto eto ditiki nəmə ebɔfi fə pɛɛ, nya lenkpe lə fə kɛnyɛ ku fə ləkɔɛsi kemia.” Nya nyamfo ni bɔfokanɔ eto ditiki nə bɔnlɛ letsya bobɛ nɛ.

⁹ Nya lə emenkli kɛnyɛ, fatɛyi fə Yesu ni Bonamute, nya fafo fanɔ lə fə ləkɔɛsi kemia fə Onanto átakasə wə utsyiko ɔkɔmə, Onanto ebutə

fə nkpə. ¹⁰ Itsyise eyε lə fə ləkəəsi kemie nya faafə kanoo, nya feeyifo ɔsεε lə Onanto eto ənəmi nε. Nya eyε lə fə kenye ka fefi fələkə nyamfo fatee, nya əsuə fuunyə bofo nε. ¹¹ Itsyise lə nyamfo seka əsuə nya Awonisa Kenke eto Kukue leteyi nkə, “Utsyuə saa wə léfo wə ónoo, kofani əmbəle wə kulefe.”

¹² Nyamfo lε bote nkə, letekeke saa əmbə lə Yudafo ku mba lenni Yudanyə nti. Nya Onanto ni bomble eto Onamute, nya wookpo betidi ba kenke laato ola kətə wə atsyo. ¹³ Fe kase enkpe lə Awonisa Kenke eto Kukue əsuə, “Utidi saa wə laato ola kakpadi Bonamute eto diyee, ebunyə bofo.”

¹⁴ Fεε utsyuə saa ke dímamfo ónoo, ntsyə wofo wə bokpadi kato wə lesa? Nya utidi wə kee eto ditiki bāmfo bábe ni letsyaa, ntsyə fε bofo wə bofo kanə? Nya lə kuutsyuə māmbe ditiki nəmə letsya bətə mə lə lefe nə léfe mməə, ntsyə fε bənoo ni? ¹⁵ Nya lə bántsyese batonkpee, ntsyə boobe ditiki nəmə letsya? Bawoni bakpe lə Awonisa Kenke eto Kukue əsuə bə, “Kase mba léboko Ditiki Sεε nəmə díbə bédufə, aano bobe tinti.”

¹⁶ Fεε inni məmble kenke ni mba díkafo Ditiki Sεε nə mə. Itsyise Yesaya kosate áteyi nkə, “Bonamute, owoe léfo ditiki nə bóbe letsya óno?” ¹⁷ Lə nyasoo, bofokano ye lə ditiki nə bənoo əsuə. Nya ditiki nəmə bənoo ye lə Kristo letsya bobe əsuə. ¹⁸ Fεε lesa nə minle bəto ni bəə, sitinti ini bə Israelfo mánnə ditiki nəmə? Bánə ni fe kase Awonisa Kenke eto Kukue leteyi nkə,

“Bánə mə kudu lə kawunsiə kenke, nya mə ditiki dísensə dísu kawunsiə eto kaseko kenke.”

¹⁹ Nya lə nsi nto nno miə nyale Israel eto kusə mánnə ni kasoo? Moses kosate ni utidi tute wə dítsyiko Onanto eto ditiki nəmə kenye buləkə kate katēyi nkə,

“Muutə miə bεsεε ənəmi lə betidi ba lenni kusə əsuə.

Nya eyε lə betidibuki ba eto ənəmi dimansini to lə bətə binyə oblo.”

²⁰ Nya Yesaya esi ókpe okəe óteyi mə wuee nkə Onanto ateyi nkə, “Betidi ba dímambebe mεε, momo bənyə mε.

Nya mínləkə mə əsuə mínte betidi ba dímantə kulesa itsyi lə mε əsuə bánə.”

²¹ Fεε lə Israelfo əsuəə, óteyi nkə, “Nsensə mə ani ntsyə lefe nə ta, bə lə mfo betidi ba lembu kuutsyuə saa nya bətaka bənyə lə mε əsuə.”

11

Onanto Inyə Israelfo Kaminsə.

¹ Nyaso nle bəto momo miə nyale Onanto áni wə Betidi? Owo lo. Inni nko ini kulaa! Mə kosate eyifo Israelnyə nya mini Abraham eto kafo eto ubi wə ditsyi Benyamin eto kafo. ² Onanto manni wə betidi ba unyi, úləkə utsyə taa kasoketsyiko ke. Nya biyi lesa nə bawoni bákpe lə Awonisa Kenke eto Kukue bə Unyeləkətidi Elia áteyi Onanto it-syi lə Israelfo eto disiale əsuə nkə, ³ “Bonamute, betidi bamfo lélo fə bənyeləkətidi nya bésensə fə kedi eto leba kenke! Ini mə hā ni utidi wə díbu, nya banle bəbεε bə lə balo mε!” ⁴ Nte mbuaye bo Onanto díte wə? Jteyi wə nkə, “Nləkə betidi akpi akuanse ntsyə itə mə əsuə ba dímanse akonki bətə ufie Baal.” ⁵ Nko ke itsyə fe kase inte momo nε. Israel eto betidi esiani bətsyuə ebu ba Onanto díləkə utsyə itə wə əsuə eyε lə wə lefonə eso. ⁶ Wə lefonə əsuə nya óye úləkə mə, nya inni lesa nə bəyifo eso úləkə mə. Nya lə Onanto ələkə betidi lə mə keyifo ka banle eso, nyale eni wə lefonə menyifo lefonə tinti.

⁷ Nyale ntsyə nε? Lesa nə əsuə Israelfo dífi kusubebe bətəkə kekeleke, bənnə ni. Fεε mba seke Onanto díləkə utsyə ənyə ni. Bafεfe éti ato bətə Onanto eto bokpadi. ⁸ Fe nyamfo əsuəə, Awonisa Kenke eto Kukue áteyi nkə,

“Onanto ələkə mə ani, nya kuninə didi mə utu ku mə nsusu kenke.

Nya ibə nko ibə ese taa mi eto bale tsya əsuə, beentsyue koto nya bəənyə kulesa kətsyə lekpo.”

⁹ Nyaso Oka David átəyi nkə,

“Lə itə mə diyi saa eto lesa kedikɔ lə efiani uyibi wə bábio lə banɔ lə wə.

Nya lə bədu bánɔ bədufə lə kotonənə əsuə.

¹⁰ Nya lə itə mə ənəmi lə eba bə bensiembunyə kulesa bətsyə lekpo.

Nnya lə itə mə kanyinyənyə lə kafiani bitsyike itə mə lefe saa.”

¹¹ Nya maato tsya minkə lefe nə Yudafɔ lətsyinini bədu bánɔ, banya kenke nya bənsifo botaka keńyə? Owo! Inni nko ini? Bomu itsyi lə mə botakebu esoo, mba lenni Yudafɔ tsya əbə bənyə bofo bə lə itə lə ənəmi lə esə mə lə Yudafɔ bakpɔ mə kutsyuəsə. ¹² Yudafɔ eto lebuə nə bəyifo eso Onanto ətə nkə kawunsiə kenke nyə asa səs. Nya lefe nə Yudafɔ ku Onanto eto nti lebiaa, asa səs esi ibə, ɪləkə mba lenni Yudafɔ eto disi lə ntu nya báfo Onanto eto atsyɔkpokpo kpə. Nya lə mə botakebu áboko atsyɔkpokpo nyamfo eto okle kawunsiə, lə ibə bə Yudafɔ kenke esinkli bəbə bako ku Onantoo, wə atsyɔkpokpo nnya luubə ebufui ekpe tinti.

Betidi Ba Lenni Yudafɔ Ənyə Bofo.

¹³ Nya məmɔ mimba lenni Yudafɔ, nle mi bətsyi lə lefe nəmfo nə minyifo nwə bətsyese mi mfoo, bə nləkə mə keyifo eto bofe nte mi.

¹⁴ Nya ətsyuə eyə lə nyamfo əsuə, muutə ənəmi ebosə mə betidi, bakpɔ kutsyuəsə itə ətsyuə Onanto ebofo mə bətsyuə. ¹⁵ Itsyise se Onanto diləkə mə anii, diyuə əbə Onanto ku kawunsiə eto betidi eto nti. Nya be luubə lə Onanto esinkli ofo mə? Yuuyifo fe kase utidi leekpe kesinkli kataka kəbə nkpə! ¹⁶ Lə didisa eto kutsyə tute ko befi bətə Onanto eyifo

kenkəs, nyalə didisa nəmə kenke eyifo kenke, Nko ke lə kuyi komə eto keyudu eyifo kenke, nyalə ko kalə tsya eyifo kenke.

¹⁷ Bála kuyi ko bətsyi eto kalə, nya bəfi mimba lenni Yudafɔ ba nte fe dibutu eto kuyi ko bála bákale bəmaklasə lə nko bətsyi eto ɔlə wə bála eto kenye. Itə bə mi tsya əbə bele kedi bunyə ketsyiko lə kuyitsyitsyi komə, ko ni Yudafɔ eto keyudu ɔflo. ¹⁸ Nyaso bebe sinini biə biambesə əsuə kato lə uyile wə bála əsuə. Itsyise lə biyifo nkoo, ele bə binyə bitsyə lekpo biə inni mi ni ko uyudu. Bomu uyudu nle mi lə nkpə nə. ¹⁹ Ebofo bətsyi fənkə, “Bála uyile əmə bələkə bə lə befi fə bəkə lə wə kenye.” ²⁰ Nya nko ini nə. Fəs biyi biə mə mamfokanɔ eso bála mə bələkə. Nya mi ənyə kafɔkɔ se befo benɔ eso. Fəs nyamfo anle bote bə bebesə mi əsuə kato, bomu ele bə bikate sikpi. ²¹ Itsyise lə Onanto mənəmə mə kaminsə ɔkɔbe Yudafɔ ba ni fe kuyi komfo eto ɔlə ɔlə, befo benɔ biə wuunyə mi kaminsə ɔkɔbe mi ɔlə?

²² Nyamfo lə bo bote kase Onanto lənyə kaminsə ku kase wə ditiki nkpe ale. Okpe ale itə betidi ba díməntsyue wə koto, nya woefi wə lefonə kətə mi mba léfo wə benɔ keklege lefe saa. Lə bienyifo nkoo, Onanto ebola mi uləkə lə kuyi komə əsuə. ²³ Nya lə Yudafɔ tsya áye mə mamfokanɔ, Onanto ebufi mə tsya okpe lə kuyi komə əsuə. Itsyise Onanto kpe əsuəale bə usinkli otsyasə kuyi eto kalə lə kuyi komə əsuə bə lə ɛkɔbe ɛlə. ²⁴ Mimba lenni Yudafɔ te fe kuyi ko ńyə lə dibutu, nya bála ko kalə bəbə bákale bəkə lə umə eto kuyi ko bətsyi əsuə. Israel eto kusə eyifo fe kuyi ko bətsyi. Eso imbə ale itə Onanto bə ufi kuyitsyitsyi komə eto kalə ka bála usinkli ke otsyasə ukɔ lə nko əsuə bála ke, nya yɔləkə eso.

Onanto Eto Betidi Kenke Ebunya Bofo.

²⁵ Mɔ bayimi, asa ɔtsyuə kpe nnya lekula mi nya minla miə mæləkə nte mi bæ yensikula mi læ beye bubu biə biyi kobe tinti beso. Nnya ni bæ, Yudafɔ bətsyuə eto atotitidi nnya bankpe embutsyə ɛklɛ. Bomu atotitidi nyamfo ebola lefe nɛ Onanto dɔnyə sitiditu sia woala læ mba lenni Yudafɔ eto nti ɔlosə. ²⁶ Nya kusu komfo əsuə yɔɔyɛ bæ Yudafɔ kenke læ bənyə bofo fe kase Onanto lɛtɛyi læ Awɔnisa Kenke eto Kukue nkə, “Ofomfokətə ebutsyi Sion ubə,

nya wuubə uləkə disiale saa læ Yakob eto kato eto bebi nti.

²⁷ Nya kenyɛklekle kamfo ebəkɛ læ bonko mə eto nti læ lefe nɛ minləkə abuayifoyifo læ mə nti.”

²⁸ Yudafɔ eyifo Onanto eto balo, itsyise bāmfo Ditiki Sɛɛ nəmə banɔ. Lə nyamfo esoo, mimba lenni Yudafɔ kpe kənyənkɔ. Fɛɛ se Onanto dɔləkə mə utsyə taa banamə lefe esoo, woala mə. ²⁹ Itsyise læ Onanto ələkə betidi bətsyuə nya úte mə wə lefonə ditsyuə, wəmbofloma ni. ³⁰ Nya mimba lenni Yudafɔ, bɛta Onanto bíbu læ lefe nɛ léfe mə əsuə, fɛ mɔmɔ, Onanto ənyə mi kaminsə læ Yudafɔ eto atotitidi esoo, ³¹ nko ini bæ læ kase Onanto dɔnyə mi kaminsə esoo, Yudafɔ ensientsyue Onanto koto mɔmɔ bæ læ Onanto læ unyə mə tsya kaminsə. ³² Onanto ələkə betidi ba ta ani, nya mə atotitidi dɔti mə kusu iyifo fe diyo bákpe mə, læ itə bæ unyə məmblɛ kaminsə.

Tə Lə Bɔtesə Onanto.

³³ Onanto amɔ tinti! Nya asa sɛɛ kenke etsyi wə ɔflɔ. Nya sitintii, wə ni kobe nya unyi asa nnya kenke eto kemiə kukɔnɔ. kələkə kasɔ bɔnɔ.

Nya kutsyuə sa əmbofo esu nya əsuə waayɛ keyifo wə asa kasɔ bɔnɔ.

Nya kutsyuə saa əmbofo esu nya əsuə wə ayɛ keyifo wə asa kasɔ bɔnɔ.

³⁴ Nko eso bawɔni bákpe læ Awɔnisa Kenke eto Kukue əsuə nkə,

“Owoe laanɔ Bonamute eto nsusu kasɔ?

Nya owoe ni wə ɔwunsəkotsyuə?

³⁵ Owoe dɔkətə wə lesatsyuə unyə bæ læ ubə utsyə wə læ nnya kɛnyɛ?”

³⁶ Wə dɔyifo lesa saa, nya wə dɔmuə asa nnya kenke ɔnlɛ, nya wə ni lesa saa eto kalosəkɔ.

Atəsə itə Onanto idu mɔmɔ isu manlo manlo.

Ibə itə.

12

Bitə Lə Busiə Nkpe Bukeyifo Onanto Eto Keyifo.

¹ Nyaso, mɔ bayimi, se Onanto nɛ bo kaminsə bunyə ɛyɛ læ wə kafo ɛkpe tinti esoo, nɛ mi lekpa kpa sitinti miə, bifi mi əsuə bitə Onanto fe keditətə seka nnya diyifo kenke, nnya læyusə wə kafo tsya læ mi nkpə bo binsi mfo eso. Nyamfo ni kase ele bæ bɔyɛ busumu Onanto læ lekɔəsi kəmiə nɛ. ² Biensia nkpə fe kase kawunsia kamfo eto betidi læsia mu. Bomu bitə læ Onanto læ ɔtsyi mi nsusu ɔwuninsə læ befiani betidi fɔfɔ. Nyamfo luutə binyə lesa nɛ Onanto laala, ku lesa nɛ lɛlɛkɛ, nya diake wə ɔkɔɛ nya leflɔ kenke tsya.

³ Nya ɛyɛ læ keyifo ka útə mɛ læ wə lefonə əsuə esoo, nɛ mible bɔtɛyi minkə biambesə əsuə kato enso kase ele bæ itsyə. Bomu bitə læ mi nsusu læ bote bæ bebokosə əsuə kasɔ nya utsyuə saa læ ukato wə əsuə ukabe læ wə bofakanɔ bo Onanto dɔtə wə eto ale əsuə.

⁴ Fe kase bonkpe əsuə ani nnya nkpe akpa akpa nnya leeyifo keyifo kani eto oklee, ⁵ nko ke ini bæ buyifo betidi kpə tsya. Buyifo utidi eto əsuə ani nnya ntsyi akpa akpa kpə nyamfo læ bo lɔniyifoyifo ku Kristo eso, nya akpa akpa nyamə lekɔ bətsyuə iyifo utidi ɔni. ⁶ Nyaso bitə læ bufi ətəsə akpa akpa nnya Onanto dɔtə bo ɛyɛ læ wə lefonə əsuə buyifo keyifo. Lə utidi utsyuə afo Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə eto buləkəkate eto ətəsaa, ele bæ obe ni letsya ku

bofokanɔ bo nkpe wə. ⁷ Lə utidi ut-syuə eto ətəsa ni bə ɔwunsəko betidi bamba eto keyifoo, ele bə uyifo ke ku kafo faa ka woofoo. Lə asabote inii, ele bə ote asa nyamə fe kase woofoo. ⁸ Lə betidi nkɛale kpekpe inii, ele bə okpe betidi nkɛale lə nnya əsuə. Lə kafoɛkpe buyifo kətə betidi inii, ele bə uyifo nnya ku kafo faa. Nya lə betidi bɔyenko tsya inii, ele bə ufi wə kobe kenke utə keyifo kamə eto buyifo, lə ɔtɔnko mə. Lə kaminsənyənyə inii, ele bə unyə kaminsə ku wə utu kenke.

⁹ Bela mi betidi ku lelabi kenke. Bikisi lehua lə bəkobe lesa sɛɛ bɛlɛ kekɛle. ¹⁰ Bifi lelabi bitə mi bətsyuə ku utu faa fənkə bayimi ba léfo bānɔ. Nya bitə mi bətsyuə dibu enso mi əsuə. ¹¹ Bienyifo sɛflɔ, bomu bekpe ɔtsyini lə mi keyifo əsuə. Bisumu Bonamute əmə ku mi utu kenke. ¹² Se bənle kusu bobɛ itə lesatsyuə esoo, binyə disuəyuə lə keyifo saa ka bənle buyifo əsuə. Nya binyə kekɛle lə kanyi əsuə. Nya bikato ola lefe saa. ¹³ Bəwunsəko mi bayimitsyuə ba léfo bānɔ ba asa nle bohīā. Nya bifi kafo faa befo bafɔ.

¹⁴ Bɛtɔ Onanto lə okpo betidi ba laabɛbɛ mi kabua atsyɔ. Tɔ atsyɔkpokpo ətə mə, menkudi mə. ¹⁵ Binyə disuəyuə ku mba nle disuəyuə bunyə. Nya biwinko mba nle buwi. ¹⁶ Biyifo bani ku mi bətsyuə lə mə nkɔpəsiasia əsuə. Bi-ambesə əsuə kato, bomu bəkɔ ani ku mba dimanle betidi lə betidi eto ənəmi. Nya mənnyə fə əsuə fe nwə ni obesibe onso.

¹⁷ Lə utsyuə eyifo mi kabua biemfi kabua bətisə wə oko. Kplatsya lə eyifo lesa nə lələkɛ lə bitidi eto ənəmi. ¹⁸ Beye kusu saa ko luunə diyuə eboko mi ku betidi bamba eto nti. ¹⁹ Mɔ bayimi, biantisə utidi eto lehua oko kulefe. Bomu bitə Onanto kusu lə utə utidi əmə ni kayofofɔ utə mi. Itsyise Onanto átɛyi lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue nkə, “Mɔ ni Onamute wə laato kɛnyɛ kətə, nya mɔ ni futsyɛ ləətə kayofofɔ.”

²⁰ Bomu lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue əsuə, bətɛyi bo bə,

“Lə kukpense lə fə oloo, tə wə lesa lə udi.

Lə utukue lɛ wəwə, tə wə ntu lə unə.”

Itsyise lə eyifo nkoo, akpa kutəmbli akpo wə lə disinti, nye ətə kofani alɛ wə

²¹ Biəntə lə kabua lə kedi mi utu, bomu bifi kasɛɛ buyifo bitəkə lehua kato.

13

Bifi Dibu Bitə Kasɔ Ka Əsuə Binsi Eto Batɔnkotɔnko.

¹ Ele bə utidi saa fi dibu utə Aba eto ɔtɔnkotɔnko. Itsyise aba saa əmbə əsuəale leni Onanto ɔflɔ itsyi. Nya Aba wə nsi mɔmɔɔ, Onanto dífi mə utsyə mfó. ² Lə utidi utsyuə átaka uńyə lə Aba utsyuə əsuə, Onanto eto lesa nə útsyue útsyə əsuə, ni ótaka uńyə nɛ. Nya betidi ba leeyifo nkoo, bəənə kotonənə kaboko əsuə.

³ Betidi ba leeyifo kasɛɛ, aante Aba sikpi, bomu betidi buaa, mə laate asa sikpi nɛ. Lə bela biə biayɛ Aba sikpi botee, ele bə biyifo lesa saa lə kusu əsuə lə befo atesə.

⁴ Itsyise uyifo Onanto eto uyifoyifo wə laabɛbɛ fə kasɛɛ. Fɛɛ lə eeyifo kabua, nyalɛ te wə sikpi. Itsyise inni bimba ini bə bətə wə əsuəale! Onanto eto uyifoyifo uni. Nya uyifo utidi wə laabe nkə beyifo lesa saa lə kusu əsuə nya wəənə obuayifo saa koto.

⁵ Nyamfo eso ele bə bebokosə əsuə kasɔ bitə batɔnkotɔnko. Nya inni lə Onanto eto ləblɔfi mate nɛ luubə fə əsuə eso, bomu lə fə ləkɔəsi nə loolo fə dikpi tsya eso.

⁶ Lə nyamfo tsya eso ele bə befo oko bitə mi kasɔ eto batɔnkotɔnko, itsyise Onanto eto keyifo banlɛ buyifo. Nya bəfi mə lefe kenke bətə bə lə batɔnko betidi. ⁷ Nyasoo, befo oko bitə utsyuə saa wə ele bə befo bitə. Lə kasɔ kamfo eto atabi ni nnya bensi bə lə befi bətə utsyuə saa wə ele bə bətə, bifi bitə. Lə oko unii, ele bə befo wuntsya. Lə futsyɛ

ele bæ bifi dibu bitæ, bifi bitæ wæ. Nya læ atesæ tsya ele bæ idii, nyalæ bifi atesæ bitæ.

Ele Bæ Bola Bætsyuæ.

⁸ Læ bisi utsyuæ kayoo, manni ke bofo. Fo kemblæ alosæ. Fææ kay-
ofofu ka biusiæ ka biembofo ke bofo kalosæ, ke ni lelabi itæ mi bayimit-
syuæ. Itsyise utidi saa wæ nkpe lelabi
itæ wæ ɔyimitsyuæ, ete bæ utsyue
Onanto eto afi nyamæ koto. ⁹ Afi
nnya bætæ bo læ bɔtɛyi nkæ, “Mankpo
kusiæ nye kusæ, manlo utidi, menyu,
mansesæ ənæmi læ kuutsyuæ eto asa
æsua,” nya læ befi afi nnya kenke
bakoo, eka lesa lɔni klon næ ni bæ,
“Læ fæ ɔyimitsyuæ fe fæ æsuæ.” ¹⁰ Læ
aala fæ ɔyimitsyuæ, embuyifo wæ
kabua. Nyaso lelabi ni lesa næ æsuæ
afi nyamfo kenke nkpæsæ.

¹¹ Besankli læ selabe æsuæ! Læ bæyɛ
læ kusu komfo æsuæ. Itsyise biyi
lefe næ æsuæ bonkpe mɔmɔ. Lefe næ
æsua Onanto luulækæ bo ebɔfi mɔmɔ
enso lefe næ boto Kristo bofo kanɔ.
¹² Ketsye lefe ébubæ éfe, nya kale
fe kale busiæ. Nyaso bæyɛ ketsye
eto asa buyifo, læ bifi amamawu nya
dińyæ itæ betidi bæ nkpe læ lekpasæ
eto diyænde æsuæ bekpe. ¹³ Bitæ
læ bɔlæ bo æsuæ ola fe betidi bæ
laayɛ læ lekpasæ eto diyænde æsuæ.
Nya yenyifo udikpuu eto budi ku
sitækpæ ku asɔnɔdidi eto abua ku
disialeiyifoyifo eto asa ku ntimama
ku kenæmisæ eto eyifosa. ¹⁴ Bomu
bifi Bonamute Yesu Kristo bekpe fe
awu, læ bilækæ nsusu bitsyiko læ æsuæ
eto sinæ eto asa bimba nnya laakle
mi læ ɔkɔæ æsuæ.

14

Biankponko Mi Bayimitsyuæ Lekpo.

¹ Befo mi utidi wæ eto bofokanɔ
dimæmmuæ tɔ ale ku kafo faa bekpe
læ mi nti. Biemfi kediæ betsyako wæ
læ lesa næ ele bæ uyifo lee yanle næ
bæ uyifo æsuæ. ² Utsyuæ eto bofokanɔ
ætæ wæ kusu bæ ofo lesa saa budi, fæ,
bætsyuæ bæ eto bofokanɔ mæmmuæ
tɔ alee, didisa næ bánkpesinæ ni næ

hã beedi. ³ Nya yanle bæ utidi wæ
leedi lesa saa mfoo, nyæ wæ fe nwæ
dimənyæ utæ. Nya nko ini yanle bæ
nwæ leekisi didisa ditsyuæ tsya kpo
nwæ leedi lesa saa eto ənæmi kasɔ.
Itsyise Onanto áfo wuntsya læ nkpæ.

⁴ Owoe feni bæ læ akponko utidi
bamba eto uyifoyifo lekpo? Wæ
kosate eto Onamute eto ənæmi eebe
læ nwæ mæ ńyæ keklege utæ wæ lee,
lee unńyæ. Nya uyifoyifo əmæ tsya
ebuńyæ keklege, itsyise Bonamute
ebofo butæ nkæ uńyæ keklege utæ wæ.

⁵ Utidi utsyuæ eebu nkæ diyi dit-
syuæ afé lesa abamba. Nya utsyuæ
tsya ənyæ eyi nnya kenke nkæ iyifo
ani. Ele be utsyuæ saa nyæ nkæ
lesa næ weeyifo alæke. ⁶ Utsyuæ
saa ke leefi dibu kætæ diyi dutsyuæ,
woeyifo nko kefi kætæ Bonamute
dibu. Nya utidi utsyuæ wæ ke leedi
didisa ditsyuæ tsya, woedi ni kefi
kætæ Bonamute dibu, itsyise wasɔ
Onanto ani læ didisa nəmæ eto disi.
Nya utidi wæ lænni nkæ woembudi
lesa ditsyuæ eto okle tsyaa, woeyifo
nko kefi kætæ Bonamute dibu. Nya
wasɔ Onanto ani. ⁷ Bo kuutsyuæ
saa ensi nkpæ itæ wæ æsuæ hã. Nya
nko ke ini bæ bo kuutsyuæ saa tsya
ənkpæ kætæ wæ æsuæ. ⁸ Læ busi
nkpæ, busi mu itæ Bonamute. Nya
læ bukpæ tsyaa, bukpæ itæ Bonamute.
Nyaso læ busi o-o nye bukpæ o-o,
buyifo Bonamute eto bale.

⁹ Nyamfo eso sitintii, Kristo əkpæ,
nya usi ɔtaka utsyi ɔkɔmæ úbæ nkpæ
bæ læ ofiani Onamute utæ bəkpənkpə
ku bəkpənsiæ kenke. ¹⁰ Beso ele
bæ lo fæ ɔyimitsyuæ dikpi? Nyee,
beso fənyæ fæ ɔyimitsyuæ fæ wæ
mamfɔ? Bomblæ ebunyæ læ Onanto
eto lekankpomɛ eto ənæmi bæ læ
okponkobo lekpo. ¹¹ Itsyise bawɔni
bákpe læ Awɔninsa Eto Kukue Kenke
bæ,
“Bonamute átɛyi nkæ, ‘Læ lefe næ
minsi nkpæ mfoo, nɛ mi
bɔtɛyi keklege minkæ,
utsyuæ saa ebose akonki utæ mɛ.
Nya utidi saa ebofo ɔnɔ nkæ mɔ
mi Onanto.’ ”

¹² Nyaso utsyuə saa læ bo nti ebuləkə wə əsuə kənyɛ læ Onanto ɔflo.

Menyifo Kulesa Nə Luutə Fə ɔyimitsyuə Lə Udu ɔno Lə Wə Bofokano Ɔsuə.

¹³ Lə nyaso bitə læ boɣɛ bo bətsyuə bətɛyi bæ bamflo. Bomu bitə læ bose lesatsyuə uyi bæ boembuyifo kulesa nə luuti kuutsyuə saa kusu læ wə bofokano əsuə bæ yembunə kuutsyuə ekpe læ lebuə əsuə. ¹⁴ Se minsi nkɔpə læ ləniyifoyifo ku Bonamute Yesu esoo, nyi sitinti læ mo ləkɔəsi kemia miə didisa saa əmbə nə laabiasə kuutsyuə. Fɛ læ utsyuə ənyə lesatsyuə fe lesa nə laabiasə wə, lesa nə əmə ebobiasə wə əsuə.

¹⁵ Lə eedi lesatsyuə nnya fenyi fə nnyakpe fə ɔyimitsyuə buləə, yenyifo lelabi fanlɛ buləkə kate wə. Məntə læ lesa nə feedi læ lebiasə fə ɔyimitsyuə eto bofokano, itsyise Kristo əkpə læ wə disi tsya. ¹⁶ Nya biəntə læ betidi bamba læ bakpe lesa nə mi nyi biə diyifo lesa sɛɛ, kɔfi. ¹⁷ Itsyise læ Onanto eto sekakediko kato, budi ku bunə manle kulesa. Bomu nnya əsuə inkpesə ni kaseyifoyifo, diyuə ku disuəyuə nə ləwɔno kɛnkɛ ləətə. ¹⁸ Itsyise nwə leesumu Kristo læ kusu komfo əsuə, wə Onanto laala nya betidi tsya ləətə dibu nɛ.

¹⁹ Nyaso bitə læ bokpe nkɛale saa bofo læ buyifo lesa nə laaboko betidi diyuə læ itə betidi læ babé disi læ ləwɔno əsuə. ²⁰ Bianyɛ læ didisa eso bebiasə Onanto eto keyifo. Edisa saa eyifo kɛnkɛ, fɛɛ yanlɛkɛ bæ eyɛ læ didisa nə utidi luudi eso yuutə utsyuə dufə læ kabua əsuə. ²¹ Lesa sɛɛ ete ini bənkə, yɛ sinə nye nte nye lesa nə luunə fə ɔyimitsyuə lekpe læ lebuə əsuə budi nye bunə.

²² Nyaso tə læ lesa nə fafo fanə læ asa nyamfo əsuə, læ ɛkɛ læ fə ku Onanto eto nti ete. Disuəyuə aakɛ utidi læ əsuə læ wə ləkɔəsi aanlo wə dikpi læ lesa nə úyifo alɛkɛ itə wə. ²³ Fɛɛ læ utidi utsyuə edi lesa nə wə ləkɔəsi diməntə wə kusuu, Onanto aalo wə dikpi læ udi

ni, itsyise weentsyue lesa nə ófo óno koto. Nya lesa saa nə báyifo dímanyɛ læ bofokano əsuə, eyifo lebuə.

15

Bitə Lə Buyifo Asa Nnya Lɔɔkɛ Betidi Bamba Ɔkɔɛ Bomu.

¹ Bomba eto bofokano dikəmuə alee, ele bæ bɔwunsəko mba eto bofokano ləmbəto ale bənyə. Nya yanle bæ búyifo nya lələkɛ itə bo əsuə ete. ² Lə nyaso ele bæ bo nti eto utsyuə saa yifo lesa nə lələkɛ itə wə ɔyimitsyuə nya luutə bæ obe læ ləwɔno əsuə. ³ Itsyise Kristo kulaa tsyaa, inni lesa nə lələkɛ itə wə əsuə úyifo. Bəwɔni bákpe læ Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue əsuə bæ, Kristo átɛyi Onanto nkə, “Aka nnya betidi laaka fəə, əbə ékpo mə læ əsuə.” ⁴ Nya asa nnya kɛnkɛ bəwɔni bətsyə læ lefe nə léfe mmə læ Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue əsuə, bəwɔni nnya bətsyə bæ læ bokasə asa læ nnya əsuə, bæ læ bokpe læ kanyi əsuə tsyaa, utsyuə saa læ únyə kekɛkɛ eyɛ læ Awɔnisa Kɛnkɛ eto bɔwunsəko bo nkpe itə bo əsuə bæ læ bunyə kusubebe.

⁵ Onanto wə laawunsəko bo bæ læ bofo buńyə kekɛkɛ læ kanyi nyənyə saa əsuə, nya woakpe bo nkɛalee, læ utə ləniyifoyifo læ lɛkɛ mi læ nti læ Kristo Yesu eto kama butənkɔ əsuə. ⁶ Nya læ mible læ bufi ɔkɔɛ ɔni bebesə Onanto wə ni Bonamute Yesu Kristo eto Anto kato.

Bátɛyi Mba Lenni Yudafɔ Tsya Ditiki Sɛɛ Nəmə.

⁷ Lə nnya esoo, bisensə mi ani læ befo bətsyuə fe kase Kristo dísensə ani ófo mi. Biyifo nyamfo læ betidi læ batəsə Onanto. ⁸ Nyaso nɛ mi bətɛyi kakpasə minkə Kristo əbə ófiani Yudafɔ eto usumunyə bæ læ uləkə ditiki nə Onanto lətɛyi Yudafɔ eto bana eto bana útsyə ote nkə ditiki nəmfɔ eyifo ɔnukualɛ nya bæ læ ibə itə nko sitinti. ⁹ Nya bæ betidi ba lenni Yudafɔ tsya læ batəsə Onanto

lə wə kaminsənyənyə eso. Báwɔni lə Awɔnisa Kenke eto Kukue əsuə nkə, “Lə nyamfo esoo, mɔɔtesə fə lə betidi ba lenni Yudafɔ eto nti.

Nya muusə əsə mfi ntesə fə diye.”

¹⁰ Nya besi bátəyi bənkə, “Mimba lenni Yudafɔ nyə disuəyuə ku Onanto eto kusə.”

¹¹ Besi bátəyi tsya bə, “Mimba lenni Yudafɔ kenke betesə Bonamute əmə.

Nya mi ese ese eto betidi kenke betesə wə.”

¹² Yesaya tsya esi ówɔni ɔlɛ bətəyi nkə,

“Yese eto kafo eto ubi ebuke ɔbɔ.

Nya wə ni utidi wə lootaka udi seka lə ese ese eto betidi ba kenke lenni Yudafɔ əsuə.

Nya buufi mə kusubebe bətəkə lə wə əsuə.”

¹³ Nlɛ lekpa kpa miə Onanto wə ni bo kusubebe tə lə disuəyuə lə diyi mi əsuə kenke, nya lə binyə diyuə lə kase bifi mi əsuə bitəkə lə wə əsuəale əsuə, lə Onanto eto Ləwɔnɔ Kenke eto əsuəale lə itə bə mi kusubebe lə kobe kokpe mi lə əsuə.

Paulo Əlakə Nnya Eso Ówɔni Kukue Ko Nkpe Kasɔnɔnɔ Kpə Mfo Ótsyese Mə.

¹⁴ Mɔ bayimi, mɔ kosate mfo nɔ sitinti miə asa sɛɛ buyifo aba ekpo mi lə əsuə kenke. Nya biyi asa nnya kenke itə bə biofo mi bətsyuə asa bote lə nnya əsuə. ¹⁵ Mfi mɔ utu ntəkə sitinti lə ni nya minwɔni asa kpə lə kukue komfo fe kaklomasə itə mi lə asa nyamfo eyɛ lə Onanto eto lefonə nə útə mɛ eto əsuəale əsuə. ¹⁶ Itsyise úyifo mɛ nkə ntsyi nwoninsə nyifo Kristo eto uyifoyifo ntə betidi ba lenni Yudafɔ. Nya lə nyifo kesumu eto keyifo ka ni bənkə mbe Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə letsya ntə betidi ba lenni Yudafɔ bə lə nnə mə mboko Onanto fe kesumu eto asa nnya nnya luudufə Onanto ənə, ini Ləwɔnɔ Kenke díyifo nnya kenke.

¹⁷ Lə nyamfo eso mofo lekɔəsi bɔsɔ lə lesa nə Yesu Kristo díyifo

eyɛ lə keyifo ka minlɛ buyifo kətə Onanto eso. ¹⁸ Məmbofo lekɔəsi bɔsɔ kedi etiki lə lesatsyuə bamba əsuə enso nnya Kristo díyifo eyɛ lə mɛ əsuə hã.

Utə nkə nnə betidi ba lenni Yudafɔ mboko, bə lə bəbə bətsyue Onanto eto ditiki koto eyɛ lə lesa nə mínteyi mə ku nə mínyifo əsuə tsya. ¹⁹ Nya úyifo nko eyɛ lə asa nnya mínləkə mínte ku ayanisa nnya bənyə mínyifo eyɛ lə Ləwɔnɔ Kenke eto əsuəale əsuə eso. Lə nyaso ídu lə Yerusalem eyɛ etsyil-ama ísu Iliriko eto lekpo mfó, mbe Kristo eto Ditiki Sɛɛ nəmə letsya éfia kenke. ²⁰ Ídu taa kɔ kenke, íyifo mɔ lelabi kekkele minkə lə mbé Ditiki Sɛɛ nəmə letsya lə nlebe bo banno tɔ Kristo eto diye. Nya inni bə lə nto ntəkə lə utsyuə bamba eto lesa nə útsyɛ kasɔ ku boto əsuə. ²¹ Bomu bə lesa nə bawɔni bətsyɛ lə Awɔnisa Kenke eto Kukue kafo lə ibə itə nko bə,

“Betidi ba bánteyi mə itsyi lə ditiki nəmə lefe nə léfee, mə luunyə bətsyɛ wə lekpo bate wə nɛ. Nya mba tsya dimanno tɔ kulesa lə wə əsuə lə lefe nə léfee, mə lɔnɔ wə kasɔ nɛ.”

²² Keyifo ka minlɛ buyifo mfo əntə mɛ kusu nyaso maamfo mi ɔflɔ bubə nɛ. ²³ Fɛ mɔmɔɔ, se mínkalosə mɔ keyifo lə lekpo nəmfoo, nya se minlɛ kusu bəbɛbɛ lə alɛ kpə nnya léfe bə lə mbə nyə mi esoo, ²⁴ mfi nsusu miə lə mbə nlɛ Spania bofee, lə nyɛ mi ɔflɔ. Nla miə maayɛ mi ɔflɔ lə bəwunsəko mɛ lə mɔ mfó busu əsuə lə nsia lə mi ɔflɔ lə búnyə disuəyuə ku bətsyuə itə lefe kliminti ditsyuə eto kama bólosə. ²⁵ Tsyafɛ mɔmɔɔ, ntɔ lə Yerusalem lə nsu nwunsəko Onanto eto betidi ba nkpe mfó. ²⁶ Itsyise iyifo bafokanɔfɔ lə Makedonia ku Akaia eto lelabi faa bə baako atabi ətsyuə lə befi bətsyese bakombo ba nkpe lə bafokanɔfɔ nti lə Yerusalem mfó. ²⁷ Iyifo mə lelabi kafo faa bə beyifo nko. Nya lə sitintii, beyifo bayodi lə mɔ ɔflɔ! Itsyise lə betidi ba lenni Yudafɔ ənyə kedikɔ ku Yudafɔ eto

lewɔnɔ eto asa sɛ əsuə, eyi fənkə ele bə mə tsya wunsəko Yudafo ku mə asa nnya banlɛ bunyə ketsyiko lə nnya əsuə.

²⁸ Nyaso lə nyifo keyifo kamfo nlosə nya bafɔ asa nnya bənyə basɔ leboo, muusu Spania nya mɔɔyɛ mi ɔflo mfó lə mfe ntɔ. ²⁹ Nyi miə lefe nə muubə mi ɔflo, nyenko Kristo eto atsyokpokpo kenke nlɛ mi boboko.

³⁰ Mɔ bayimi, nlɛ mi lekpakpa tinti lə Bonamute Yesu Kristo eto diye əsuə ku Lewɔnɔ Kenkɛ eto lelabi əsuə miə bəwunsəko mɛ lə boto ɔla kekkele butə Onanto lə mɔ disi.

³¹ Beto ɔla bɛlɛ Onanto lekpakpa bə lə uləkə mɛ utsyiko Yudea eto betidi ba ni mankokafɔ eto ani nya lə mɔ keyifo lə Yerusalem mfó lə kake Onanto eto betidi mfó ɔkɔɛ bamə. ³² Nya lə Onanto atɔnɔɔ, muubə ndufə mi nti ku disuəyua, bə lə bomblɛ lə bola bɔwɔnɔ busiə.

³³ Onanto wə lətə diyua, lə usiəko mimblɛ kenke. Ibə itə.

16

Paulo Əsiəsə Betidi Akpa Akpa Ba Nkpe Lə Roma Ótsyese.

¹ Nla miə mæləkə bo ɔyimisio Foebe nte mi. Uyifo ɔwunsəkotsyuə utə Kenkrea lə bafokanɔfo nti. ² Nya nlɛ mi lekpakpa miə lə befo wə kukɔnɔ lə Bonamute eto diye əsuə lə kusu ko dińyə itə Onanto eto betidi əsuə. Bitə wə bɔwunsəko saa bo wɔɔtɔ utsyiko mi ɔflo, itsyise ɔwunsəko betidi kpə ku mɔ əmə tsya.

³ Siəsə Priska ku wə usə Akwila ba bomə diyifo mɔ beyifoyifotsyuə lə Kristo Yesu əsuə. ⁴ Bəmuə əsuə bənyə bə boofɔ bukpə lə mɔ disi kulaa tsya. Nya inni mɔ mate ete nlɛ mə ani bɔɔ, bomu ku betidi ba lenni Yudafo eto bafokanɔfo eto etsyukpa bamba ətsyuə kenke tsya.

⁵ Lə əsiəsə bafokanɔfo ba laatsya lə mə diyɔ mfó tsya. Siəsə mɔ ɔyetsyuə lala Epaineto wə ni utute wə letsyi lekɔəsi ɔwuninsə ófo Kristo lə Asia eto kasɔ mfó.

⁶ Nya lə əsiəsə Maria wə díyifo keyifo kekkele útə mi ditsyukpa nəmfó.

⁷ Siəsə Androniko ku Yunia ba ni mɔ kusə eto betidi ba ni bonko mə bákpe lə aba eto diyɔ mfó. Betidi yi mə tinti fe mba baatsyese nkpe lə batɔnkpe nti. Nya bóto mɛ lə Kristo bofo kanɔ əsuə.

⁸ Siəsə Amplia wə maala tinti lə Bonamute əsuə ətə mɛ.

⁹ Nya lə əsiəsə Urbana wə ni bo uyifotsyuə ku ɔyetsyuə lə Kristo əsuə ətə mɛ. Nya lə əsiəsə mɔ ɔyimitsyuə lala Staki.

¹⁰ Siəsə Apele wə bóto bóbe nya búnyə boə uńyə itə Kristo. Nya lə əsiəsə Aristobulo eto diyɔ eto betidi kenke ətə mɛ.

¹¹ Siəsə Herodion mɔ otokponyə ətə mɛ. Nya lə əsiəsə Narkiso eto diyɔ eto betidi ba dífi mə əsuə bətə Kristo.

¹² Siəsə besio ba ni Trifaena ku Trifosa ba diyifo Bonamute eto keyifo. Nya lə əsiəsə mɔ ɔyimitsyuə lala Persi wə ni usio ɔni wə tsya díyifo keyifo tinti utə Bonamute.

¹³ Siəsə Rufo wə Bonamute díləkə fe wə ole ku wə ambe wə tsya lelɛ mɛ fe mɔ ambe ke.

¹⁴ Siəsə Asinkrito, Flegon, Herme, Patroba, Herma ku mə bayimi bafokanɔfo ba nkpe lə mə ɔflo.

¹⁵ Siəsə Filologo, Yulia, Nereo ku wə ɔyimisio, ku Olimpa ku Onanto eto betidi kenke ba nkpe lə mə ɔflo.

¹⁶ Bisiasə bətsyuə lə bəkəbe bətsyuə bɛlɛ lə Kristo eto kusu əsuə. Bafokanɔfo lə Kristo əsuə eto etsyukpa kenke bə bəsiəsə mi o-o.

¹⁷ Mɔ bayimi, nlɛ mi kələ bələ kekkele minkə bimua əsuə bińyə bikabe kusu itə betidi ba lela bə beesensə mi nti. Kənyə lə asa nnya bóte mi əsuə kefi keti mi kusu. Biləkə mi əsuə bitsyiko lə mə əsuə. ¹⁸ Itsyise betidi ba leeyifo asa nyamfo eto kaklee, beenyifo Bonamute Yesu Kristo eto keyifo. Bomu mə kosatee, mə alasa nnya beeyifo nɛ. Nya bakpe kənyə mlimlimli lə mə etikididi nnya baawɛ betidi

ketitlisə asa kakpe mba lanle kulesa bote. ¹⁹ Utidi saa áno kase biet-syue Ditiki Sɛɛ nəmə koto, lə nyaso mənyə disuənyə tinti lə mi əsuə. Fɛɛ lesa nə mimbɛbɛ mintsyiko mi ɔflo ni bə binyə lesa sɛɛ bitsyə lekpo. Nya lə befiani betidi ba lanla asa bua buyifo. ²⁰ Onanto wə ləətə diyuəsə, ebusənsə oba Obonsam kenke okpo, nya wuutə nkə bitəkə wə kato lə lefe kliminti əsuə. Bonamute Yesu Kristo eto lefonə lə disiakə mi.

²¹ Timoteo wə ni mɔ uyifotsyuə nkə wəəsiasə mi. Nko ke ini Lukio tsya ku Yason ku Sosipatro ba bomə ni kusə kəni eto betidi bə bəəsiasə mi.

²² Mɔ Tertio wə ləwɔni kukue komfo əsiasə mi lə Bonamute eto diye əsuə.

²³ Gaio wə lefo mɛ kəfo faa ku bafokanɔfo eto ditsyukpa nə laakpe disi mfo kenke bə bəəsiasə mi.

Nya Erasto wə ni umə əmfo eto nwə ləətsyə mə atabi ku bo ɔyimisani Kwarto bə bəəsiasə mi.

²⁴ Bonamute Yesu Kristo eto lefonə lə disiakə mible kenke. Ibə itə.

²⁵ Nya mɔmɔɔ, bitə lə bɔtəsə Onanto, wə loofó mi nkəale bokpe nkə lə biŋyə kekleke fe kase minlə bɔtɛyi lə Ditiki Sɛɛ nə minlə buləkə kate itsyi lə Yesu Kristo əsuə. Ditiki Sɛɛ nəmfo aka asa nnya bakula nya Onanto diləkə óte nya lekula bo alɛ kpə nnya léfe əsuə. ²⁶ Fɛ, mɔmɔɔ, bələkə asa bate bə lə betidi ba kenke lə banɔ kasɔ fe kase wə bənyeləkətidi ləwɔni bətsyə. Onanto wə nsi nkpə lefe saa eto lelabi ni bənkə, ele bə babe Ditiki Sɛɛ nəmfo letsya itə kawunsiə ka kenke lə bəfo wə banɔ lə betsyue wə ditiki koto. ²⁷ Ele bə bɔtəsə Onanto wə hā ni obesibe idu mɔmɔ ɛntɔ lefe saa ɛyɛ lə Yesu Kristo eto diye əsuə! Ibə itə.

1 KORINTOFÓ Kukue Tútε Ko Paulo Lɛwɔni Útə Korintofó

¹ Mɔ, Paulo, wə ɛye lə Onanto eto lelabi əsuə mimfiani Yesu Kristo eto ɔtɔnkpee, mɔ ku bo ɔyimisani Sostene nle mi kukue komfo bɔwɔni nɛ.

² Bɔwɔni kukue komfo bɔle Korintofó eto bafokanɔfó ba ɛye lə Yesu Kristo əsuə Onanto dílɛkə nya ókpadi mə nkə bafiani wə betidi kɛnkɛ. Fe kase úyifo betidi ba kɛnkɛ tsya lefo Bonamute Yesu Kristo banɔ. Wə ni bonko məmble eto Onamute.

³ Bɔle bɔtɔ boə Boanto Onanto ku Bonamute Yesu Kristo eto lefonə ku diyuə lə ditəkəko mi.

Onanto Ʒətə Bo Asa Sɛɛ Ʒye Lə Yesu Kristo Eso.

⁴ Maaso Onanto ani lefe saa lə mi disi lə wə lefonə nə úfi útə mi ɔyenko lə Yesu Kristo əsuə eso.

⁵ Ídu lə lefe nə bíyifo lɔni ku Kristo, biobe lə kusu saa əsuə titlu lə etiki-didi ka ku kobe tete əsuə. ⁶ Yesu Kristo eto ditiki nəmfo afo disia lə miinti kukɔnɔ. ⁷ Lə nyamfo esoo, lə lefe nə biinyə hinsəke Boanto Onanto bə utə Bonamute Yesu Kristo kusu lə uləkə wə əsuə otee, Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ eto ətəsa saa eyi mi əsuə.

⁸ Nya woose mi lə mi bɔfokanɔ əsuə kukɔnɔ isu ese lə kalosəko. Wə ni futsyə luutə nkə lə Bonamute Yesu Kristo əbə nkə woakponko kawunsiə eto betidi lekpo lə Ditiki Sɛɛ nəmə əsuəə, bembolo mi dikpi. ⁹ Onanto wə lékpadi mi nkə biyifo lɔni ku wə ubi Bonamute Yesu Kristo, wə ni nwə əsuə bioka bese nɛ.

Bebe Sinini Biə Kəsənsə Embudufə Mi Lenti.

¹⁰ Nye lə Bonamute Yesu Kristo eto əsuəale nya utə mə əsuə, nle mi bɔtɛyi kekkele fe mɔ bayimi bafokanɔfó miə lə mible lə bɛnɔ bətsyuə kaso itə bə kəsənsə embokɛ mi lenti. Nya lə mi kɛnyɛ lə keyifo

kani lə asa nnya biebu disi ket-syiko ku nsusu bo əsuə bese uyi.

¹¹ Itsyise bayimi, betidi bətsyuə ba dítsyi Klo eto diyo átɛyi mə bə kədiə kpe mi lenti mfó. ¹² Lesa nə minle ni bə utsyuə saa ku lesa nə ɔnle bɔtɛyi. Bətsyuə bə, “Paulo eto kama mintəkə.” Nya obamba tsya nle bɔtɛyi nkə, “Mɔ alɛ Apolo eto kama mintəkə.” Nya obamba tsya nle bɔtɛyi nkə, “Petro eto kama mintəkə.” Nya obamba tsya nle bɔtɛyi nkə, “Kristo eto kama mintəkə.”

¹³ Mɔtɔ mi miə nyalɛ boofɔ Kristo boba kakpe lə akpa akpa? Nye Paulo ni nwə díkpə lə uyi əsuə lə mi disi? Nye bəfləsə utsyuə ku ntu lə Paulo eto diye əsuə? Owo lo! ¹⁴ Maaso Onanto ani bə ményifo kutsyuə saa ntuflesəfləsə eto lekpa lə mi nti enso Krispo ku Gaio mate hā. ¹⁵ Nyaso kutsyuə saa, embofo bɔtɛyi nkə mɔ diye kpe lə mba difləsə wə ntu nti. ¹⁶ Mookloma miə nyifo Stefana ntuflesəfləsə eto lekpa ntə wə ku wə diyo eto betidi, nya mensikloma lə mfləsə kuutsyuə bamba saa tsya ntu. ¹⁷ Kristo mántsyese mə nkə mbə nkeyifo ntuflesəfləsə eto lekpa kətə betidi. Bomu ótsyese mə nkə mbe Ditiki Sɛɛ nəmə letsya ntə betidi. Nya maanyɛ lə kawunsiə kamfo eto kobetete eto kusu əsuə kabe Ditiki Sɛɛ nəmə letsya. Itsyise lə nyifo nkoo, nyalɛ Yesu Kristo eto ukpə wə úkpə eto əsuəale ebuyifo ubimba.

Kristo Eto Ditiki Sɛɛ Ni Onanto Eto Ʒsuəale Ku Kobe.

¹⁸ Nyi kase betidi bamə eto ditsyabi ditə bə balɛ bukpə lə lɛwɔnɔ əsuə. Kristo eto ukpə lə kuyi əsuə eto etiki eyifo ebukisa lə mə oflo. Fɛɛ bomba Onanto ləətə nkə bunyə bofoo, buyi boə Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə eyifo Onanto eto wə əsuəale. ¹⁹ Lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue əsuə, Onanto átɛyi nkə

“Mɔtsylɔsə babesibe eto kobetete.

Nya muuləkə nte miə bekuente eto etiki eyifo əsuəale itə mi.”

20 Nyamfo læ bote bæ kawunsiä kamfo eto babesibe ku bekuenta ku betidi ba kpæ nye laafo etiki bunä kenke eyifo ebimbasa. 21 Onanto yi, eye læ wæ kobetete äsuä úyifo betidi nko, nkæ læ baye býe læ mä kawunsiä eto kobetete äsuä bate wæ. Nya wæ Ditiki Sæ næ eto letsya boabe mfoo, nya woälækæ eyifo ebukisa læ betidi bätisyuä ɔflo. Fæ Onanto aaye læ nnya äsuä nya woälækæ betidi ba léfo bánɔ læ nkpæ. 22 Yudafɔ aabebe bæ bænyä ayanisa buyifo. Nya Grikifɔ, mä aala bæ baate kawunsiä kamfo eto kobe. 23 Fæ boo, Kristo wæ básɔ bámanklasæ læ uyikabie usuä eto Ditiki Sæ nämæ eto letsya boabe. Nya Ditiki Sæ nämfo laaye kedufæ kelä Yudafɔ læ akæsi. Nya betidi ba lenni Yudafɔ tsya, laanɔ nya fe ebukisa. 24 Fæ betidi ba Onanto dílækæ utä læ Yudafɔ ku Grikifɔ ntii, Kristo wæ eto Ditiki Sæ boabe letsya mfo, wæ ni Onanto eto äsuäale ku wæ kobetete næ. 25 Itsyise lesa næ betidi lænyä bæ iyifo Onanto eto ebukisaa, iyifo kobetete eso betidi eto ale. Nya Onanto eto eyifosa nya diyifo fe yɔkpɔɔ, kpe äsuäale eso betidi eto ale.

26 Mɔ bayimi, fæ Onanto læ ulækæ mii, biokloma kase bítsyä læ betidi eto ənæmi! Mi kpæ mánte kobe nya bíanke äsuäale saa. Nye bíambɔ bítsyi mmfo bo lækæ dibu kafo saa. 27 Bomu Onanto étsyue úlækæ betidi ba læ kawunsiä eto ənæmi leeninä nkæ læ okpe kawunsiä kamfo eto babesibe kofani. Nya úlækæ betidi ba dimanle kulesa læ kawunsiä eto ənæmi itä læ ufi okpe kawunsiä eto bäsüäletidi bamfo kofani. 28 Onanto äläkæ betidi ba dimanle kulesa læ kawunsiä eto betidi eto ənæmi, nya beembu mä kakpe ku lesa nti nkæ læ ɔye læ mä usuä okpe betidi ba kawunsiä leebu bæ mä ni mba nkpæ dibu nya bankpæ kalende kofani, se benni kulesa eso. 29 Nyamfo luutä bæ kutsyuä saa embofo botaka keýyæ kasɔ lækæsi læ Onanto eto ənæmi. 30 Onanto uni ditä kusu nkæ biyifo bani ku

Yesu Kristo. Nya Kristo ämä ni bo kobetete ko Onanto dífi útä bo. Nya eye læ Kristo ämä äsuä eso Onanto lænyä bo nkæ býe læ kusu sæ äsuä. Nya bófiäni Onanto eto betidi kenkæ. Nya ófo kayo læ bo disí úlækæ bo útsyiko abuayifoyifo äsuä. 31 Nyamfo eso Awónisa Kenkæ eto Kukue nle bötëyi nkæ, “Utidi wæ laasɔ wæ lækæsi, ele bæ ɔsɔ wæ lækæsi læ lesa næ Bonamute díyifo utä wæ äsuä.”

2

Paulo Édi Etiki Utsyi Læ Kristo Æsuä.

1 Mɔ bayimi, lefe næ mímbæ mi ɔflo miä læ mbé Onanto eto etiki kulakula tinti letsya nte mii, ményifo nko ku kenye kamini nye læ kawunsiä kamfo eto kobe äsuä ntä mi. 2 Lefe næ mímbæ mínkæ mi læ ɔflo, ni mi etiki itsyi læ Yesu Kristo ete äsuä. Nya naya nsi nso kenke ni læ wæ ukpæ læ uyikabie äsuä. 3 Nyaso lefe næ mímbæ mi ɔflo, mbæ fe ɔsɔsɔbi. Nya sikpi dímuä mä ku ketinkä tsya. 4 Nya biunyä biä asa nnya mínte áte nko ke, yényifo fe utidi wæ eto kenye nkpe kobe nya únyi kobe. Bomu mɔ etiki nya mikädii, áte sitinti kase Onanto eto Læwɔnɔ nkpe äsuäale. 5 Læ nyamfo esoo, inni kawunsiä eto utidi eto kobetete äsuä býe béte Kristo, bomu eye læ Onanto eto äsuäale äsuä.

Læwɔnɔ Kenkæ Yi Lesa Saa Læ Onanto Æsuä.

6 Fæ mɔ etiki nnya meedi, meedi nya kätä betide ba nyi kobe nya bekesu setɔ læ læwɔnɔ eto asa kasɔnɔnɔ äsuä. Nya yanka kawunsiä kamfo eto kobetete nye bäsüäletidi ba leedi seka læ kasɔ kamfo äsuä nya banlæ mä äsuä bonyansä. 7 Kobetete ko eto etiki minlæ bötëyi mfoo, etsyi læ Onanto eto kobe ko bákula betidi äsuä. Fæ Onanto étsyue ketsyue kamfo útsyä kokoko nkæ wuulækæ bo fæ úyifo kawunsiä. 8 Kawunsiä kamfo eto bäsüäletidi eto kuutsyuä mánte kulesa itsyi læ kobe komfo äsuä.

Itsyise læ nnya ete bátee, eni bánso Bonamute le uyikabie əsuə. ⁹ Fεε Awónisa Kenke eto Kukue læ bətəyi nkə,

“Lesə nə kuutsyuə saa mənəyə nye woanno tɔɔ, nya kuutsyuə saa mémbu tɔ disi utsyiko tsya nkə yuubə itə, nya tutuutu ni lesa nə Onanto ditsyue utsyə utə betidi ba laala wə nε.”

¹⁰ Fεε bo alεε, Onanto diləkə wə asakulakula nyamfo læ lekple óte bo, eyε læ wə Ləwɔnɔ əsuə.

Onanto eto Ləwɔnɔ eedufə læ lesa saa əsuə nya kaate, nya diate Onanto eto asakulakula kulaa tsya.

¹¹ Fe kase utidi eto ləwɔnɔ nə nkpe læ wə əsuə hā nyi wə kemiə eto lesa saa itsyi læ wə əsuə, nko ke ini bə Onanto eto Ləwɔnɔ hā nyi lesa saa itsyi læ Onanto əsuə nε.

¹² Nya boo, inni kawunsiə kamfo eto ləwɔnɔ nə lætə beeyifo asa bua nkpe læ bo əsuə. Bomu Onanto eto Ləwɔnɔ nə luutə bote ətəsa nnya bófo butsyiko læ wə ɔflɔ, kafo faa, ni ni nnə nkpe læ bo əsuə nε. ¹³ Lə nyamfo esoo, inni kawunsiə kamfo eto kobe eto asa nnya betidi laate bófo búfi bɔnlε mi etiki budi. Bomu asa nnya Onanto eto Ləwɔnɔ diləkə óte bo, nya ni asa nnya boələkə kate mba léfo Ləwɔnɔ nəmə nε.

¹⁴ Utidi saa wə Onanto eto Ləwɔnɔ nəmfo dímamfo disia læ wə əsuə, wəmbofo ətəsa nnya Onanto eto Ləwɔnɔ lætə bofo. Nya utidi əmfó tsya əmbofo asa nyamfo kasɔ bɔnɔ, itsyise asa nyamfó eyifo wə ebukisa. Nyaso Onanto eto Ləwɔnɔ əsuə nya utidi lɔɔyε fe wuunyə ətəsa nyamfó utsyə lekpo kase efo koya. ¹⁵ Utidi wə Onanto eto Ləwɔnɔ lefo disia læ əsuə, wə lofo lesa saa bunyə kətsyε nε. Fεε wə alεε, betidi embofo wə bunyə kətsyε lekpo nε. ¹⁶ Awónisa Kenke eto Kukue læ bətəyi nkə,

“Utidi saa enyi lesa nə nkpe læ Bonamute eto nsusu.

Nya kuutsyuə saa tsya anté wə kulesa.”

Fεε boo, Kristo eto nsusu kpe læ bo əsuə.

3

Bo Ni Onanto Eto Beyifoyifo.

¹ Mɔ bayimi, məmbofo mi etiki budinko læ Ditiki Sεε nəmə əsuə fe kase muudinko betidi ba Onanto eto Ləwɔnɔ nəmə díkafo dísiə læ mə əsuə. Bomu muudinko mi etiki fe betidi ba eto ənəmi nsi ntəkə læ kawunsiə eto asa əsuə. Nya bisi biyifo ekpefi kεkε læ Kristo bofokanɔ əsuə. ² Mɔ asa nnya maate mii, eyifo nya diyuə imbə ale fe kase mintu lələkε itə bebifɔfɔ butə. Nya yenyifo asa nnya eto kasɔnɔnɔ nkpe ale fe kase inte itə utidi wə díkabe wə leedi asa nnya nkpe kalende seka. Nya ta mɔmɔ biambe tɔ itə lesa nə nkpe kalende budi. ³ Itsyise bisi bisi nkpe fe betidi ba difi mə nsusu bətəkə læ kawunsiə kamfo hā eto asa əsuə. Nya læ kenəmisε si kakpe læ mi nti nya biədiə nniə læ bətsyuə əsuəə, nyamfo mate kulaa ate nkə bisi bisi nkpe itə kawunsiə kamfo eto asa. ⁴ Lə mi nti utsyuə esi ótəyi nkə, “Mɔɔ, Paulo eto kama mintəkə,” nya obamba tsya nle bətəyi nkə, “Mɔɔ, Apolo eto kama mintəkə,” biyifo asa fe betidi ba kawunsiə kamfo eto eyifosa léfo disia dinsi læ mi əsuə.

⁵ Nya læ nyamfo kenke kamaa, owoe ni Apolo? Nya owoe ni Paulo? Onanto eto beyifoyifo ete buni. Nya bóyε læ mi əsuə læ bofo bɔnɔ. Nya bo nti eto utsyuə saa nlenko keyifo ka Onanto díte wə nkə uyifo. ⁶ Mɔ ni ditsyiko keyifo kamə kasɔ fe kase beetsyi diyibibi. Nya Apolo lékpo ni ntu. Fεε Onanto ni nwə díte lébe lébɔ disi. ⁷ Lə nyamfo esoo, utidi wə ditsyii, ku utidi wə lékpo ni ntuu, məmblε ményifo kulesa kinki. Nya Onanto bomu ni nwə díyifo, itsyise wə ni nwə díte lébe lébɔ disi. ⁸ Bobakefə kubutsyuə saa əmbə læ utidi wə leetsyi kuyi ku nwə laakpo ko ntu nti. Onanto ni futsyε wə lofo mə kayo læ mə keyifo eto kényε. ⁹ Itsyise buyifo beyifotsyuə læ keyifo kani əsuə. Nya boakɔ ani keyifo ke kətə Onanto. Nya biyifo Onanto eto

okue wə əsuə bunyə bɔnlɛ keyifo. Nya bini diyo nə tsya Onanto léto.

¹⁰ Nya lə Onanto eto kətə ka útə mɛ əsuə, ətə mfiani fe diyo eto otonto sɛɛ. Nya mintsyə diyo nəmə kasɔ lə leba əsuə. Nya utidi bamba dibə ɔnlɛ boto kətəkə lə ni. Fɛɛ utsyuə saa wə dibə ɔnlɛ boto kətəkə, ele bə ɔlɔ obe kase ɔnlɛ diyo nəmə boto kayenko. ¹¹ Itsyise Yesu Kristo ni leba nə əsuə Onanto dífi útsyə diyo nəmə kasɔ ele bə betidi be bato diyo nəmə besukosə. Nya kuutsyuə bamba saa ensi embobo leba bamba bufi ketsyə ni kasɔ boto bio. ¹² Bətsyuə ebufi sika sia nye siflubia nye aba nya nkpe koya, nye keyi nye sefa kato diyo nəmə. ¹³ Fɛɛ lə diyo nə utsyuə saa léto alɛkɛ nye dianlɛkɛɛ, Kristo eto disumuyo nəmə ni nnə luuləkə lete nɛ. Itsyise lə disumuyo nəmə əsuə, ute buufi bələkə utsyuə saa eto keyifo lə lekple bate. Ute əmfɔ ni nwə luubə ukedi keyifo saa obe, lə obe lə keyifo kamə alɛkɛ. ¹⁴ Lə utsyuə eto bikə bia úfi óto diyo nəmə ənyə, lə ute áto óyɛ mfo ófɛɛ, otonto əmfó ebofo kayofɔfo. ¹⁵ Fɛɛ lə utsyuə eto bikə bia úfi óto diyo nəmə ato utee, wəmbobo kayofɔfo saa. Fɛɛ wə kosate ebunyə buləkə fe nwə dítsyetsyi óbɔ lə ute əmə əsuə.

Mi Kosate Eyifo Onanto Eto Disumuyo Kenkɛ.

¹⁶ Ele bə bete lə ekpako mi wuee biə mi kosate eyifo Onanto eto disumuyo. Nya Onanto eto Lɛwɔnɔ nkpe lə mi əsuə. ¹⁷ Itsyise Onanto eto disumuyo eyifo kakɛnkɛkɔ, nya mi ni wə disumuyo nəmə. Nyaso lə utsyuə ata Onanto eto disumuyo nəmə ubuu, Onanto ebətsylɔsə wuntsya.

¹⁸ Kuutsyuə saa manwɛ wə əsuə lə mi nti. Lə utsyuə lə mi nti eebu wə əsuə fe kawunsiə kamfo eto obese-bee, ufi wə əsuə uyifo ubuki bomu lə betidi eto ənəmi lə itə bə woofiani obesebe tinti lə Onanto eto ənəmi. ¹⁹ Itsyise lesa nə kawunsiə eto betidi leebu fe kobetete, nyamfó eyifo

ebukisa lə Onanto eto ənəmi. Nyaso Awɔnisa Kenkɛ eto Kukue lɛtɛyi nkə, “Babesibe eto asayifoyifo əsuə nya Onanto laayɛ kemuə mə lə kubu əsuə nɛ.” ²⁰ Nya besi bəwɔni bətɛyi bənkə, “Onanto yi nkə babesibe eto nsusu bufi manle kulesa saa kon.” ²¹ Lə nyamfo esoo, yanle bə utidi saa kabesə əsuə kato lə lesa nə betidi lofo buyifo əsuə. Itsyise lə sitintii, lesa saa te mfó itə mi lɛlɛkɛsə. ²² Paulo nye Apolo nye Petro nye kawunsiə kamfoo, nye ukpə ku nkprə, mɔmɔ nye lefe nə luubə, asa nyamfo kenke eyifo mi ale. ²³ Nyaa, biyifo Kristo eto bale. Nya Kristo tsya diyifo Onanto eto ole.

4

Boeyifo Kristo Eto Keyifo Lə Onukualɛ Ɔsuə.

¹ Utsyuə saa kəənyə bo fe Kristo eto beyifoyifo ba bɛfi Onanto eto etiki kulakula lə lefe nə léfe mmə, bákpe kɔni bə bɔlɛ nya ola. ² Nya lesa nə lefé itə nwə laabe Boanto Onanto eto asa əsuə ni bə úyifo keyifo kamə lə ɔnukualɛ əsuə. ³ Lə mɔ kutsyee, yənlə mɛ bə kuutsyuə kponko mɛ lekpo lə mɔ ditiki əsuə nye ɛyɛ lə kawunsiə kamfo eto kobe əsuə unyə nkə nta mbu. Maankponko mɔ əsuə lekpo kulaa tsya lə ditiki nəmə əsuə. ⁴ Mɔ lɛkɔɛsi anlo mɛ dikpi saa. Fɛɛ nyamfo anlɛ bote nkə meenyifo kabua saa, eso mbɔbɔ mfe lə kabua ku lə mɔ etikididi kemiə. Itsyisee, Bonamute wə lofo mɛ lekpo bokponko nɛ. ⁵ Nyaso yanle bə kuutsyuə saa kponko wə utsyuə lekpo isu ese lefe nə Bonamute Yesu eto dibəfe nəmə leyo. Lə ubə, wə ni futsyə lookponko utsyuə saa lekpo nɛ. Nya wə ni nwə luuləkə asa bua kenke nnya lɛkula lə lekple ote nya wuuləkə asa bua nya betidi nlɛ bubu tsya ote. Mfo nya Onanto lɔɔtesə utidi saa dińyə itə atesə.

⁶ Mɔ bayimi, bə lə befo asa nnya bɔnlɛ bɔtɛyi ɛyɛ lə mɔ ku Apolo əsuə kasɔ bɔnɔ, nwɔni nyamfó bə

læ bebe bekase. Nya læ bekase asa nnya eto kasó etiki nyamfo nle bulækæ kate nya báwóni bátèyi bänkæ, “Bikeyifo asa bikayæ læ kusu æsuæ tlolololo.” Læ nyamfo esoo, biembu betidi bətsyuæ bakplənyə beso babamba. ⁷ Owoe díyifo fə nya fankpə kutækə fanso fuutsyuə? Asa nnya nkpə fə kenkee, Onanto ni nwə dífi útə fə. Læ nko intee, beso faabesə æsuæ kato fenkə inni Onanto ni wə díte fə asa nnya nte fə.

⁸ Lee asa nnya bela biə biakææ, bíuńyə nyamble kokoo? Nye batabinyə bíkafiani? Lee bíofiani baka læ lefe nə eto lefe bo lenni tɔ baka? Eléké! Eni seka ele bänkə bikedi pəfə bæ læ bo tsya læ budi se ku mi! ⁹ Itsyise ele mæ fenkə bo mba ni batónkpee, kesiækɔ ka Onanto dífi utə bo ni kafefekɔ. Nya buyifo fe betidi ba bálo dikpi bæ læ balo mæ læ mba kenke eto ənəmi. Nya buyifo abesa nnya kawunsiə kenke ku Onanto eto batónkpə ńyə baanle bobe. ¹⁰ Buyifo bamumu læ Kristo eso. Fææ mi eyifo babesibe se biyifo bani ku Kristo eso! Bo eyifo betidi ba ləyɔkpɔ eso bumbə ale. Fææ mii, biyifo mba nkpe ale. Buyifo betidi bimba læ betidi eto ənəmi. Fææ mii, bekpe dibu. ¹¹ Ibə ese mómɔɔ, boəsiə kukpənsə ku utukue. Nya bikə kpāā saa əmbə bo boalə. Nya betidi laable bo. Nya bumbə kakəkɔ saa boəsiə. ¹² Nya boeyifo keyifo keklege kabe bo æsuæ. Læ betidi ékudi boo, boo, boakpo mæ atsyɔ. Læ ibə bæ bəətəkəkɔ bo læ bate bo ohiāa, bo boakpe nkəale. ¹³ Læ báka bo, boefi kafo buææ eto etiki kətə mə mbuayə. Betidi ənyə bo fe kuku. Buyifo kawunsiə kamfo eto kuku ku ekubi ibə əsə mómɔ.

¹⁴ Minle mi kukue komfo eto okle bəwóni bæ læ mfi nkpe mi kofani. Bomu bæ læ nle mi kələ fe mɔ bebi lala seka. ¹⁵ Itsyise læ ite bæ bekpe betidi akpi lefosi ba laalə mi ola kulaa tsya læ mi bofokanɔ eto nkpə bo binsi æsuəə, bimbə antomə kpə. Itsyise fe kase binsi nkpə nya biyifo lóni ku Kristo esoo, mɔ ni mi anto,

se mɔ ni Ditiki Sɛɛ nəmə boboko mi eso.

¹⁶ Læ nya esoo, nle mi lekpa kpa miə læ bitəkəkɔ mɔ ditsyəbi kama. ¹⁷ Nyamfo æsuə eso minle Timoteo botsyese mi nɛ. Uyifo mɔ ubi lala wə leeyifo Bonamute Yesu eto keyifo læ kusu æsuə. Wuubə oklomasə mi kase məəsiə nkpə fe Kristo eto nle bo eto kusu mətəkəkɔ. Nya nyamfo maate bafokanɔfɔ kenke kaka kee minsu.

¹⁸ Mi nti eto bətsyuə átaka bəńyə abesə mə æsuə kato eso mə bətsyuə fefə, itsyise bébu bänkə, mensi embusinkli mbə mi ɔflo. ¹⁹ Nya læ Bonamute Yesu átɔnɔɔ, muubə nyə mi læ lefe kliminti æsuə. Nya mɔ kosate muubənyə əsuale nnya betidi ba laabesə æsuə kato nkpe, nya moobe læ inni etiki bimba banle budii. ²⁰ Itsyise Onanto eto sekadidi aanye ku etiki bimba budi. Bomu yaayə ku əsuəale. ²¹ Bela biə mbə mi ɔflo læ mbə nnə mi kato lee, lee mbə mi ɔflo læ lelabi ku diyuə əsuəə?

5

Biləkə Sɛsɔnɔdidi Lə Mi Mba Léfo Bɛnɔ Eto Nti.

¹ Nya mómɔɔ, betidi læ bəteyi kpə bänkə, sɛsɔnɔdidi kpe læ mi nti. Nya mamfokanɔfɔ kulaa tsya anla nnya okle buyifo. Bátèyi mɛ bänkə osani utsyuə ku wə anto eto usiə ákɔ okla. ² Nya beso biate æsuə nko? Keku bomu ele bæ bikewi. Nya utidi wə díyifo nyamfo eto okle, ele bæ biləkə wə læ mimba léfo bɛnɔ nti. ³ Ite bæ ntsyo læ mi ɔflo nya boənyə bətsyuə ənəmi ku ənəmi tsyaa, nkpe læ mi nti læ ləwɔnɔ æsuə. Nya se minkpe læ mi nti esoo, nlo utidi wə díyifo lehua nəmfɔ eto okle dikpi ⁴ læ Bonamute Yesu Kristo eto əsuəale æsuə. Læ betsya bisii, ele bæ bete biə mintsya kpe mi lenti læ ləwɔnɔ æsuə. Nya Bonamute Yesu Kristo eto əsuəale ebəkə bo lenti. ⁵ Ele bæ beyani utidi əmfɔ bitə Obonsam læ ɔtsylɔsə wə æsuə eto sinə. Nya læ ukpə kula tsyaa, wə ləwɔnɔ læ dinyə bofo læ diyí nə æsuə Yesu lookponko

kawunsiä kenke eto betidi lekpo læ Ditiki Sɛɛ nɛmɛ əsuə.

⁶ Yanle bæ bikabesə əsuə kato. Binyi biə əyənkişəsa sɛkɛ ete laat-syakasə ku nnamfo bo banwɔ nnya lætə boataka kabe kato? ⁷ Biləkə əyənkişəsa saa, nnya ni lebuə, bit-syiko læ mii nti. Nya biyifo nnamfo fɔfɔ bo bɔnwɔ, bo əsuə əyənkişəsa saa læmbə, fe kase minyi miə bite seka sitinti. Itsyise bo Ukpə Asa Bo Jyila eto Diyi eboyo. Nya mɔmɔɔ, boolo bo Ukpə Asa Bo Jyila eto Lesambi nə ni Kristo. ⁸ Nyaso, biəntə læ budi bo Ukpə Asa Bo Jyila eto Diyi ku abolo nnya əsuə əyənkişəsa koko nkpe, nnya nsusu buə ku asa buə boeyifo. Bomu bitə læ budi diyi nɛmfo ku abolo wə əsuə əyənkişəsa saa læmbə nya læ bote boə boenyifo ənəmi ənəmi eto betidi. Bomu læ bɔyɛ ku Ditiki Sɛɛ nɛmɛ læ ɔnukualɛ əsuə.

⁹ Nya læ kukue ko mɔwɔni mintə mi kafo, ɔnteyi mi minkə bianyɛ ku betidi ba ni basɔnɔdi. ¹⁰ Mɔmɔɔ, inni betidi ba dimamfo banɔ ete minlɛ. Betidi ba minlɛ ni basɔnɔdi nya baasesə ənəmi læ asa əsuə, mba ni beyu, leeyu betidi eto atabi kedi, ku mba lætə bæfiə kedi tsya. Nya læ ateyi fə ələkə əsuə læ mə əsuə kenke, ete bæ ele bæ ləkə əsuə etsyiko læ kawunsiə kamfo kenke əsuə! ¹¹ Bomu lesa nə minlɛ bɔteyi ni bæ nwə laakpo wə əsuə nkə ɔyimi wə dɔkafo ɔnɔ fɛ weedi sɛsɔnɔ nye onkpə kenəmisɛ nye lætə bæfiə kedi nye laakpo betidi aye buə nye leekpə ntə nye leeyu, ləkə fə əsuə læ wə. Nyanle bæ fə ku wə kɔ ani læ ɔkpɛ ɔni bidi lesa kulaa tsya.

¹²⁻¹³ Iyifo lesa nə lekpa bæ, inni mɔ keyifo keni bæ nkpo betidi ba lenni bafokanɔfɔ eto itiki eto lekpo. Bomu Onanto ni nwə lookpo mə etiki eto lekpo. Fɛɛ ele bæ bokponko bafokanɔfɔ mə nti eto lekpo fe kase Awɔnisa Kenkɛ eto Kukue nɛ bɔteyi nkə, “Bela utidi buə biləkə læ mi katsyako nti.”

6

Ele Bə Bafokanɔfɔ Lɔ Bətsyuə Nti.

¹ Lə etiki edufə læ ofokanɔnyə ku wə utsyuə eto ntii, yanle bæ ufi etiki nyamə usuko manfokanɔfɔ ɔflo nkə bedufə læ nnya əsuə bətə wə. Bomu mi nti eto ɔni, wə ele bæ udi etiki nyamə nɛ. ² Biyi biə Onanto eto betidi ni mba lookponko kawunsiə eto betidi lekpo. Nya læ biyi biə mi ele bæ bekponko kawunsiə eto betidi lekpo, ele bæ befo budufə læ etiki wɛlɛwɛlɛ esuə bɛlɔ bitsyə. ³ Biyi wəə biə bo bafokanɔfɔ bo ni mba lookponko kato eto batɔkpɛ lekpo. Lə nyamfo esoo, yanle bæ ibə bæ kawunsiə mfo eto etiki wɛlɛwɛlɛ, so bo ani ku bɔlɛ kabe. ⁴ Nyaso læ etiki nyamfo eto okle edufə mi lentii, ele bæ biləkə betidi ba biambu kakpɛ læ kulesa nti kulaa tsya biə bedufə læ nnya əsuə, enso bæ bifi etiki nyamə bisuko lekplɛ kalebe bamba. ⁵ Nlɛ mi etiki nyamfo bɔteyi bæ læ kofani læ kɔlɛ mi. Nya bɔteyi bɛnlɛ biə obesibe saa əmbə mi mba lefo bɛnɔ nti wə lofo etiki nyamfo bɔlɔ ketsyə. ⁶ Fɛɛ læ ofokanɔnyə aakpa wə ɔyimitsyuə usuko betidi bamba ba ni mamfokanɔfɔ ɔflo nkə læ bedi mə etiki bətə məə, nyamfo alɛkɛɛ?

⁷ Nsusu bo nkpə mi fɛ biefi mi əsuə kesuko lekpokakpokɔ aate nkə mi bofokanɔ mamflo kon. Fe nwə lɛfo ɔnɔ, læ utidi utsyuə áta fə ubu nya fəmuə utu falɛ famankpɛ wə kɛnyɛɛ, yenyifo lesa nə lɛlɛkɛ ensoo? Nko ini bæ læ utidi utsyuə efi fə lesatsyuə, mankpɛ utidi əmfo kɛnyɛ. ⁸ Fɛɛ mi kosate bomu ni bətsyə létə bibu. Nya bieyu mi bayimitsyuə bafokanɔfɔ eto bike kulaa tsya. ⁹⁻¹⁰ Nya biyi sitinti biə betidi ba leeyifo asa buə embudufə Onanto eto sekakedikɔ. Bianwɛ mi əsuə læ sibuki əsuə! Itsyise betidi ba leeyifo akuɛnsa, nye mba lætə bæfiə kedi nye leedi sɛsɔnɔ, nye basani ba laalabe ko mə basanitsyuə, nye mba leeyu, nye mba laasesə ənəmi læ asa əsuə, nye mba lænə nte bo nkpə ale kəkpə, nye baabiasə

betidi eto aye, nye mba leefi betidi eto atabi læ əsuəale kedi, mə nti eto kuutsyuə saa embudufə Onanto eto sekakediko. ¹¹ Asa nyamfo mi bətsyuə díkeyifo kə. Fəe Bonamute Yesu ébuflə mi asa bua úwui læ mi əsuə nya úyifo mi kenke útə Onanto. Nya úsinkli ólekəsə mi ku Onanto eto nti eyə læ Bonamute Yesu Kristo ku Onanto eto Ləwəno əsuə.

Bələ Mi Əsuə Ola Kukəno Nya Lə Bifi Dibu Bitə Onanto.

¹² Mi nti eto utsyuə ebətəyi nkə, “Nkpə kusu meeyifo lesa saa.” Sitinti ini. Fəe inni lesa saa lələkə itə fə. Moofə bətəyi minkə, “Nkpə kusu meeyifo lesa saa.” Fəe yanle bə ibə bə lesa saa di mə utu. ¹³ Utidi bamba tsya ebofo bətəyi nkə, “Buyifo bəyifo didisa itə kafo, nya kafo tsya nkpə itə didisa.” Sitinti ini, fəe Onanto ebutə nkə nyamfo kenke eto lefe læ dibə lefe. Nya inni bə læ bufi bo əsuə eto sinə bukeyifo akənsa eto asa eso ete. Bomu bə læ bufi nnya bukeyifo Boanto Onanto eto keyifo. Nya wuutə əsuə eto sinə lesa nə dińyə itə se. ¹⁴ Fe kase Onanto létakasə Bonamute Yesu utsyiko okəmə, nko ke wootakasə bo tsya uńyənsə læ wə əsuəale nə. ¹⁵ Biyi biə mi əsuə eto sinə eyifo Kristo eto əsuə eto sinə sitsyuə. Nya yanləkə bə efi Kristo eto əsuə eto sinə sitsyuə akə ku utidi wə difi səsəndi uyifo wə keyifo. ¹⁶ Biyi tsya biə læ utidi éfi wə əsuə okə ku nwə nsi nkpə læ səsəndidi əsuə, uyifo onni ku wə læ əsuə eto sinə əsuə. Awənisə Kenkə Eto Kukuə átəyi ékpa wuee nkə, “Mə inuə bamə ebuyifo bani læ sinə əsuə.” ¹⁷ Fəe utidi wə difi wə əsuə omanklasə læ Bonamute əsuə, uyifo onni ku wə læ ləwəno əsuə.

¹⁸ Biensiyifo abua eyə læ səsəndidi əsuə. Lebua bamba saa eto okle nə utidi diyifo, diammankla læ wə əsuə eto sinə əsuə. Fəe utidi saa wə leedi səsəno, weeyifo lebua keńyə læ wə kosate eto əsuə eto sinə əsuə. ¹⁹ Biyi wuee biə, mi əsuə eto sinə eyifo Ləwəno Kenkə nkpe læ

mi eto kəsiəkə nya ini Onanto difi wə útə mi. Inni mi mbə mi əsuə. ²⁰ Itsyise Onanto áfo kayo kpə læ mi disi. Nyaso bifi mi əsuə eto sinə bikeyifo asa nnya laakpe Onanto dibu.

7

Bələ Mi Əsuə Kukəno Lə Bofokano Eto Kusu Əsuə.

¹ Nya eyə læ kukue ko bəwəni bitə mə eto etiki əsuə, nle mi bətəyi minkə læ osani utsyuə si nkpə nya waanla nkə weefi kusia, bete biə utsyue nnya kukəno. ² Fəe se səsəndidi ləbo esoo, ele bə osani saa fi kusia. Nya usio saa tsya læ usia kusə. ³ Yanle bə osani ni nkə wəəmbəkə okla ku wə usia. Nko ke yanle bə usio ni nkə wəəmbutsyə wə usə okla. ⁴ Itsyise usio saa eto əsuə eni wə fate eto ale. Bomu iyifo wə usə tsya eto ale. Nko ke ini bə osani eto əsuə tsya eni wə fate eto ale. Bomu wə usia tsya eto ale ini. ⁵ Lə mə nti eto onni aala nkə weesu wə utsyuə oflə, ele bə wə unuəfə tənə utə wə enso bə, læ iyifo mə inuə bamə eto ketsyue ketsyue etənsə bə læ kusu kutsyuə əsuə itə lefe kliminti, fe itə olatoto seka esoo, fə yebutə kusu nə. Nya læ nnya kamaa, ele bə besinkli bəsiə nkpə fe kase bisia kə. Lə biyifo nkoo, biembudufə læ Obonsam eto bulə saa əsuə. ⁶ Nyamfo menyifo kəfi minlə mi butə. Bomu nsusu butsyue ete minlə mi butə. ⁷ Lə sitintii, nta nla miə utsyuə saa siə fe kase minsi. Fəe utsyuə saa ku wə ditəsa nə Onanto ditə wə. Utidi saa ku wə lele nə bətə wə.

⁸ Məmo, itə mba lemfi tə bəsiə nye lensi tə bəsə ku bakəbəsiə nye bakəsee, nle mi bətəyi minkə læ bisia kusia memfifemfi, kusə mənsiəmənsiə fe kase minsii, éləkə itə mi eso. ⁹ Fəe læ biəmbofo mi əsuə ola bələ kəsiə læ asa nnya lookpe mi bulə əsuə esoo, biofo bəsiə bufi nye besə busia. Itsyise læ eyifo nkoo, éləkə itə utsyue əmə eso bə okaye katsyilama kedi səsəno ukafe.

¹⁰ Nya mi bəsə ku bəsia, kofi ko minle mi bokpe mfo eni mo kole. Bomu, Boanto Onanto nle mi ko bokpe. Nnya ni bə kusia manni kusə. ¹¹ Fεε lə ɔni wə əsuə, ele bə wə mate siə nye wə ku wə usə sinkli bəsia. Nya yanle bə osani tsya ni wə usia.

¹² Nya mi bafεε, nle mi nyamfo bətɛyi, fεε inni Bonamute eto kofi. Lə mi mba lefo bɛnɔ fi kusia ko dɛmamfo ɔnɔ nya usio əmə lɛtɔnɔ nkə bəsia fe usə ku usia, osani əmə manni wə. ¹³ Nko ke lə usio wə lɛfo ɔnɔ utsyuə si kusə ko dɛmamfo ɔnɔ nya osani əmə lɛnɔ kasɔ nkə bəsia fe usə ku usia, yanle bə usio əmə du lə osani əmə eto diyo. ¹⁴ Itsyise osani wə dɛmamfo ɔnɔ əmə, Onanto ebuyifo wə kɛnkɛ eyɛ lə usio wə lɛfo ɔnɔ əmə eso. Nya nko ke ini bə Onanto ebuyifo usio wə dɛmamfo ɔnɔ tsya kɛnkɛ lə wə usə wə lɛfo ɔnɔ eso. Lenni nkoo, mə bebi embuyifo kɛnkɛ. Fεε fe kase intee, Onanto eeyifo bebi bamə kɛnkɛ.

¹⁵ Fεε lə utidi wə ni mamfokanɔnyə aala nkə wanyani nwə ni ofokanɔnyə, kusu kpe itə nko faa. Nya lə kusu komfo eto oklee əsuə, usio nye osani wə ni ofokanɔnyə, kpe kusu weeyifo lesa nə kee ola. Onanto ákpadi bo nkə bubə busiə nkpə lə diyuə əsuə. ¹⁶ Nyaso fə usio wə ni ofokanɔnyə, lə əsiə ku fə usə nkoo, etsyuə nə ebuləkə wə etsyiko lə lebuə eto nkpə əsuə. Nko ke ini bə lə fə ofokanɔsani tsya ku fə usiə əsiə nkoo, etsyuə nə ebuləkə wə etsyiko lə lebuə eto nkpə əsuə.

Bisiə Nkpə Eyɛ Lə Kusu Ko Onanto Dítə Kɔsini Kutə Fə Ku Fə Usiə.

¹⁷ Lesa nə maate lə bafokanɔfɔ eto etsyukpa kɛnkɛ nti, ni bənkə lə utsyuə saa lə usu sɛtɔ lə usiə nkpə lə kusu ko Bonamute dítə wə eyɛ lə kase unsi lə lefe nə Onanto lékpadi wə əsuə. ¹⁸ Lə ála lelo fε Onanto lékpadi fə, nyalɛ sukosɛ nko. Nya lə ámanla tɔ lelo fε Onanto lékpadi fə, mantɛyi tsya fə esi esu ala lelo. ¹⁹ Itsyise lə ála lelo nye ámanla leloo,

nyamfo menyifo kulesa. Bomu nnya lefe ni kase ele bə boola lesa nə Onanto léte bo nkə buyifo, nnya ni lesa nə lefe nɛ. ²⁰ Nyaso siə nkpə lə ditsyəbi nə əsuə fakɛ fε Onanto lékpadi fə. ²¹ Lə utidi bamba eto opanyə feni fε Onanto lékpadi fə, nyamfo mənɔ fə kon. Fεε lə ayɛ lə kusu ko əsuə fɔɔyɛ ayɛ utidi bamba eto opanyə budi nya lə ələkə fə əsuə, yɛ lə kusu komə əsuə. ²² Lə ndomunɔnyə feni fε Bonamute lékpadi fə, eyifo Bonamute eto nwə nsi lə wə əsuə əsuə. Nya lə eyifo nwə nsi lə fə esuə əsuə fε Bonamute lékpadi fə, afiani Bonamute ndomunɔnyə. ²³ Onanto áfo nya kayo kpe lə fə disi. Nyaso mensiyifo fə əsuə ndomunɔnyə ətə utidi bamba saa. ²⁴ Mo bayimi, mi nti eto utsyuə saa yifo lɔni ku Onanto lə utidi wə fedi əsuə fε bákpadɛ fə.

Tɛ Lə Fə Nsusu Lə Butəkə Lə Boanto Onanto Eto Keyifo Əsuə.

²⁵ Mɔmɔ, itsyi lə nnya bɛtɔ itsyi lə mba lensitɔ bəsə əsuə, mámfo kofi saa itsyi lə Bonamute ɔfɔ. Fεε se Bonamute dínɔnyə mɛ kaminsə nya únɔnyə mɛ nwə dínɔnyə utə esoo, nnyə mo nsusu lə nnya əsuə. ²⁶ Lə utidi ebu obe nya unyə kase asa nle ale bɔkɛ lə lefe nəmfo əsuə, nnyə miə elɛkɛ itə bə osani siə nko lə ɔyɛ kusia bufi. ²⁷ Nya lə éfi kusia, mantɛyi fə aani wə. Nya lə émemfi tɔ kusia, mantɛyi fə eesu abɛbɛ usio lə efi. ²⁸ Fεε lə ébufi kusia, émenyifo kabua. Nya lə usio wə dɛmansiə tɔ kusə esu usiə kusə, wényifo kabua saa. Fεε nla minkə lə nləkə mi ntsyiko lə bulə bo leetu usə ku usiə lə nkpə bomfo əsuə.

²⁹ Mo bayimi, lesa nə minle mi bətɛyi ni bənkə, lefe nə díbu mensi kulə. Nya idu mɔmɔ ɛntɔ, ele bə mimba mfi bəsia, siə nkpə fe bimfi bəsia. ³⁰ Nya betidi ba bulə nle butuu, beyifo fe bulə saa anlɛ mə butu. Nya mba lənyə disuəyuə, beyifo fe banlɛ disuəyuə bunyə. Nya betidi ba laaya asaa, beyifo fe asa nnya baaya kɛnkɛ eni mə kosate

eto ale. ³¹ Nya mba difi kawunsiä kamfo eto bikä bøbëbë betsyi lä disii, bemfi mä ənəmi bätəkä lä asa nyamfó əsuə. Itsyise fe kase boənyə kawunsiä kamfo eto bikä məmɔɔ, inni nko biubə bitsyā lä lefe kliminti nə luubə kama.

³² Nla miä biləkä mi nsusu bitsyiko lä lesa saa əsuə. Itsyise osani wə lemfi kusiaə, eefi wə nsusu kətəkä lä Bonamute eto keyifo əsuə nya woakpe nkəale keyifo lesa nə loəkə Bonamute ɔkɔɛ. ³³ Fɛɛ osani wə mfi kusiaə, wə nsusu ətəkä lä kawunsiä kamfo eto asa əsuə. Itsyise woala nkə woeyifo asa nnya loəkə wə usiä ɔkɔɛ. ³⁴ Nko ini nɛ, bə okpe lä asakpa ənuə eto nti, lekpa nəmfo ku nənse, ditsyuə saa lɛ wə bunə. Nya usio wə lensi kusə nye kebite, eefi wə lefe kətəkä lä Bonamute eto keyifo əsuə. Itsyise woala nkə woefi wə əsuə kenke ku lɛwɔnɔ utə wə. Nya usio wə nsi kusə, wə nsusu ətəkä lä kawunsiä eto asa əsuə, itsyise woala nkə woeyifo asa nnya loəkə wə usə ɔkɔɛ. ³⁵ Nla miä lä nwunsäko mi. Nyamfo eso meedi mi etiki lä asa nyamfo əsuə nɛ. Inni kofi saa mimfi minlɛ mi bokpe. Bomu nla miä lä bisia nkpə lä kusu sɛɛ əsuə. Nya biofo mi əsuə kenke bufi kətə lä Bonamute hä kenke ku mi ketu kenke.

³⁶ Nya lä osani átɔ usio disii nkə weefii, nya únyə nkə bembofo busiä kpo eyo lefe nə beebuu, bofo bətsyuə bokpa. Nyamfo menyifo lehua. ³⁷ Fɛ osani wə difi nsusu kekkeke nkə weembufi tɔ usio əmə fɛ wofo busiä sɛkɛ, wofo ko bɔyɛ bokpa eto. Osani əmfo tsya éyifo ɛlɛkɛ. ³⁸ Nyaso, osani wə dífi kusiaə, eyifo ɛlɛkɛ. Fɛɛ nwə əmə dímemfi kusiaə mfó. Wə ale alɛkɛ eso nwə.

³⁹ Usio wə díkesiä kusə, umbə kusu unsi wəəsiä kusə bamba lä lefə nə w'usə nsi nsi nkpə. Nya lä usə əmə əkpə, nya fɛ wofo kusə bamba ko woala busiäko nɛ. Fɛɛ ele bə osani əmə yifo nwə lefo ɔnɔ. ⁴⁰ Nya lä nnya ete wofo busiä kusə mənisiä, eni weebunyə disuəyuə enso nko. Nko mä mɔ nsusu nɛ mɛ bətɛyi nɛ,

nya mfo nɔ miä iyifo Onanto eto Lɛwɔnɔ eto lelabi tsya.

8

Onanto ɔni Hä Ete Nkpə.

¹ Nya məmɔɔ, nla miä maateyi mi lesatsyuə itsyi lä didisa nə béfi bətə bəfiä kedi əsuə. Boateyi boə bo utsyuə sa yi kobe. Fɛɛ buyi tsya boə kobe komfo ətə bə utidi abesə əsuə kato nya woate əsuə. Fɛɛ lesa nə laakpe betidi nkəale ni lelabi. ² Utidi saa wə leebu nkə uyi lesaa, lä sitinti, unyi ni fe kase ele bə ote. ³ Fɛɛ utidi wə laala Onantoo, Onanto yi wə.

⁴ Nya nyamfo ni lesa nə minla miä maateyi mi itsyi lä didisa nə béfi bətə bəfiä kedi lä kedikətəkə əsuə. Buyi boə asa nnya betidi díyifo bətsyə bətə kedii, eyifo asa bimba lä kawunsiä kamfo. Itsyise buyi sitinti boə Onanto ɔni hä nkpe. ⁵ Lä betidi lɛ etikii, baateyi bənkə bəfiä kpe lä kato nye kasɔ mfo nya bəfiä akpa akpa bamfo fui ku mä banamute kula tsya. ⁶ Tsyafɛ boo, buyi boə Onanto ɔni hä ete nkpe. Wə ni Anto wə diləkə asa nyamfo kenke. Nya we ni nwə bunsii nkpə butə. Nya Bonamute ɔni hä wə nkpee, wə ni Yesu Kristo wə əsuə Onanto leyɛ úyifo asa nnya kenke. Nya eyɛ lä wə əsuə nya bunsii nkpə nɛ.

⁷ Inni utidi saa nyi Ditiki Sɛɛ nəmfo. Asa nnya betidi diləkə bətsyə beesumuu, iyifo mä bətsyuə fe sitinti ini ibə ese lä mmi, bə lä bedi lesa nəmfo eto oklee, beebu bə bəfiä eto lesa dini bədi. Nya mä nsusu bo ləmbə ale laalo mä dikpi bə edisa nyamfo ətə baabiasə mä əsuə. ⁸ Inni didisa nə boedi nə loobiasə bonko Onanto eto nti. Nya yembobiasə kulesa lä búdi ni. Nya nko ke ini boəmbunyə kulesa lä budi lesa kuditsyuə.

⁹ Bebe kukɔnɔ lä kusu ko benkpə əsuə, bə lä bɛyɛ utidi wə eto bofokanɔ ləmbə ale bunə kakpe lä lehua əsuə. ¹⁰ Bu abe lä utidi wə eto bofokanɔ ləmbə ale nyə fə nwə

nyi nyamfo ni nwə ńyə nle lesa nə bəfi bətə bəfiə kedi budi lə difiəyo. Wuntsya ebunyə əsuəale bə lə udi lesa nə bəfi bətə bəfiə kedi mfó. ¹¹ Lə nyamfo esoo, fə ɔyimitsyuə wə eto disi eso Kristo díkpə nya wə bofokanɔ ləmbə ale átsylɔ lə fə lesa nə fənyə fe ləsesa eso. ¹² Lə ibə nkoo, nyalɛ alɛ fə bətsyuə ba ni bafokanɔfɔ bota kebu. Nya ətə fə mba eto bofokanɔ ləmbə ale lə ikelə mə lə mə akɔəsi kemiə. Nya lə ibə nkoo, éyifo lehua alɛ Kristo bota kebu. ¹³ Nyaso lə lesa nə meedi ebutə mɔ ɔyimitsyuə lə uyifo lehua, mensiembudi lesa nə bəfi bətə bəfiə kedi kulefe lə kase yuunə mɔ ɔnyimitsyuə ekpe lə lehua kəmiə eso.

9

Ɔtɔnkpe Eto Əsuəale Ku Wə Nyifo.

¹ Bibu biə mimbə kusu bə nyifo lesa nə maala? Nye minni ɔtɔnkpe nya mənnyə Bonamute Yesu lee? Nya inni mi ni eyibibi nnya ləbɔ itsyi lə mɔ keyifo ka minyifo mintə Bonamute Yesu əsuə? ² Lə ibə bə bətsyuə embofo mɛ fe Bonamute Yesu eto ɔtɔnkpe, mi áfo mɛ nko. Nya fe kase biyifo lɔni ku Bonamute Yesu, nyamfó mate áte bənkə mi kosate lə nyamfo buləkə kate wuee biənkə nyifo Bonamute Yesu eto ɔtɔnkpe.

³ Nya lə betidi aala bə bəənə nko mɛ eto etiki lə nyamfo əsuəə, nyamfo muufi nləkə mɔ əsuə kənyɛ nɛ. ⁴ Əyɛ lə kusu əsuə bə bətə bo didisa ku ənəsa nye ntu. ⁵ Itə kusu bə bo tsya yenko bo bəsiə fe kase batɔnkpe bamba ku Bonamute Yesu eto bayimisasi ku Petro tsya leeyifo. ⁶ Lee mɔ ku Barnaba mate ete ele bə buyifo keyifo bobə bo əsuə?

⁷ Omamanyə kuutsyuə enyifo keyifo kafo wə əsuə wə kayofofo. Nya ɔkuɛmfo saa, kpe kusu weedi bidikə bia únyə utsyiko lə wə ɔkuɛ. Nya nwə ləətsyə bebuki kpe kusu bə unə mmintu bo beeke betsyiko lə bebuki bamə əsuə. ⁸ Minlɛ asa nyamfo bətəyi ɛyɛ, lə asa nnya betidi eto

nsusu dinyə bə elɛkɛ əsuə. Nko ini lesa nə kofi nle bətəyi nɛ. ⁹ Boakla lə Moses eto afi eto kukue esuə bə, ubuki wə fakpa fesuko keyifo ɔnlɛ keyifo kətə fə, mankle wə kənyɛ lə uńyə ɔlɛ keyifo. Fɛɛ inni bebuki bamfo tinti əsuə nya Onanto nle etiki budi. ¹⁰ Bo əsuə eso Onanto nle ditiki nəmfo bətəyi nɛ. Lə sitintii, bo eso bəwɔni ditiki nəmfo nɛ. Utidi wə lekpe bidikə ku utidi wə ləəfəsə nye ləələkə bidikə, eeyifo nko ku nsusu nye kusubebe nkə utsyuə saa ebunyə bidikə biamə eto bitsyuə udi. ¹¹ Boto ləwɔnɔ sɛɛ eto eyibibi bokpe lə mi nti. Nya lə mi tsya efi əsuə eto sinə eto bikə bitə boo, ebiasə lesa ətsyuə? ¹² Le betidi bamba əənyə kusu kənyə kutəkə kutsyuə ketsyi lə mi ɔflɔ, nyalɛ ele bə bo nyə kutəkə kpe enso mə kulaa tsya.

Fɛɛ boo, boanyɛ lə kusu komfó bə lə bunyə kulesa lə mi ɔflɔ. Bomu bufi lesa saa butəkə lə bo əsuə itə lə Kristo eto Ditiki Sɛɛ nəmə lə leyɛ lə kusu sɛɛ əsuə lə disensə disu kalebe saa. ¹³ Biyi wuee biənkə betidi ba leeyifo keyifo lə Onanto eto disumuyoo, mfó bəənyə mə didisa ketsyiko nɛ. Nya betidi ba leefi mə keditətə eto asa kesu kətəkə lə kedikətəkə eto leba əsuəə, nnya ətsyuə bətə mə fe mə kedikɔ nɛ. ¹⁴ Nko əmə ke ini sitinti bə Bonamute ditə kofi nkə betidi ba laabe Ditiki Sɛɛ nəmə letsya be kətə betidii, letsya bobə nəmə əsuə ele bə bedi lesa nɛ.

¹⁵ Fɛɛ ménfi kusu komfo nyifo keyifo saa ntə əsuə. Nye bəwɔni minlɛ mi kukue komfo bə lə ntɔ lesatsyuə ntsyiko mi ɔflɔ? Lə nyamfó esoo, lə nkpə kulaa tsya alɛkɛ itə mɛ eso. Itsyise manla miə lesanə əsuə itə mɛ kusu bə mbesə əsuə katoo, utidi utsyuə yɛ lə nnya əsuə uyifo nnya etiki bimba. ¹⁶ Yəntə mə kusu bə nkabesə əsuə kato bə maabe ditiki sɛɛ nəmə letsya eso. Boanto Onanto ebunə mɛ koto lə mambe Ditiki Sɛɛ nəmə letsya ntə betidi! ¹⁷ Lə nnya ete iyifo bə mɔ kosate ete díləkə keyifo kamfo mintə mɔ əsuəə, eni moobe kusu miə ele bə bafɔ mɛ kayo

læ nnya disi. Fɛɛ iyifo keyifo ka Boanto Onanto dílækə utə mə nkə ele bæ nyifo. Itsyise iyifo keyifo ka Onanto dífi mɛ utsyæ læ ke kɛnyɛ. ¹⁸ Nya nte kayo ka baafɔ mɛ læ ke disi? Kayofɔfo ka mænyə læ nnya əsuə ni maabe Ditiki Sɛɛ nəmə letsya kafo faa. Nya membunyə kayofɔfo saa læ Ditiki Sɛɛ nə meedi əsuə.

¹⁹ Kusu saa asini kutə mɛ se mimbə læ kuutsyuə kalɔ eso. Fɛɛ nyifo mɔ əsuə fe utidi wə leeyifo betidi ba tā eto keyifo bæ læ nnə betidi kpə moko Boanto Onanto. ²⁰ Læ nle keyifo læ Yudafɔ ntii, mə əsiə nkprə fe Yudanyə bæ læ itə bæ mofofo mə bunə kaboko Boanto Onanto. Itə bæ mimbə læ Moses eto kɔfi kalɔ tsyaa, mæsiə nkprə nko seka ku mba leetsyue wə kɔfi koto læ lefe nə minkpe læ mə nti itə læ mfo mə bunə kətə Boanto Onanto. ²¹ Nko ke meeyifo ku betidi ba lenni Yudafɔ tsya nɛ. Nya mæsiə læ mə nti fe utidi wə lenni Yudanyə. Nya meentsyue Yudafɔ eto kɔfi koto itə læ nnə mæntə Bonamute Boanto Onanto. Nyamfo aante bæ ntaka ɲyə læ Onanto eto kɔfi əsuə itsyise læ sitintii, Kristo eto kɔfi əsuə nya meetsyue koto nɛ. ²² Læ nkpe læ mba eto bofokanɔ læmbə ale ntii, meeyifo mɔ əsuə fe mə ke bæ læ nnə mə mboko Boanto Onanto. Meeyifo əsuə kakatesə kɔ betidi ba eto nti minkpe itə læ nyɛ læ kusu saa əsuə bæ læ nnə betidi mboko Boanto Onanto. ²³ Meeyifo asa nyamfo kenke itə læ Ditiki Sɛɛ nəmə eso bæ læ nyə disuəyuə nə laabɔ ketsyiko læ ni keyifo buyifo əsuə.

²⁴ Biyi wuee biə betidi kpə læəkə ketsyetsyi etsyi. Fɛɛ mə nti utidi ɔni hā lætəkə kato kɛnyə nnya kayofɔfo. Nyaso bitsyetsyi nko əmə itə læ bitəkə kato læ binyə nnya kayofɔfo. ²⁵ Utidi saa wə læmuə əsuə fe weesu ketsyetsyii, waabokosə əsuə kasɔ kakase lesa nə baate wə ku nnya esu kenke bæ læ ofo kato butəkə kafo lekankpakpa nə laankle fe laa bia. Fɛɛ boɔ, boəmuə əsuə læ bofo lekpakpa nə læmbobia kulefe.

²⁶ Nyamfo eso meetsyetsyi sidididi kesu sɛtɔ bæ læ nsu nla ukwə wə nkprə sɛtɔ. Nya nyifo utidi wə laalɔ kabe fe woato kekpe nya maanto kekpe waata kebu. ²⁷ Mættə miə kekpe le mɛ, bæ mɔ əsuə læ inyə kanyi saa eto okle. Itsyise læ mbe Ditiki Sɛɛ nəmfo letsya ntə betidi bamba nya bubə botsya bokatesə əsuə bobee, manɲla miə bəlækə mɛ lenti bæ mænyə ntə kayofɔfo!

10

Paulo Ɛkə Mə Ato Lə Bəfiə Eto Kesumu Ɔsuə.

¹ Mɔ bayimi, nɲla miə bekloma lesa nə díbə læ bo bana ba dítakeko Moses əsuə. Lɛsɔmiloku leyɛ ko mə, nya lése məmblɛ kenke. Nya báye læ ditumbukplɛ sia eto nti bafe. ² Onanto éfi lɛsɔmiloku ku ditumbukplɛ sia úyifo fe mə ntufɛlɛsɛflɛsə eto lekpa fe betidi ba dítakeko Moses kama seka. ³ Məmblɛ edi Lɔwɔnɔ eto didisa nəmə tutuutu, ⁴ nya bənə Lɔwɔnɔ eto ntu bomə tsya ke. Bənə ntu betsyiko læ Lɔwɔnɔ nəmə eto kobansə nə leyenko mə lidufənko mfo. Nya kobansə komə ni Kristo əmə kosate. ⁵ Lefe nəmfó kemiə kulaa tsya, Onanto mænnyə disuəyuə læ mə kpə eto ditsyəbi əsuə. Læ nyasoo, bəkpə læ ntenti.

⁶ Asa nyamfo nnya ele bæ bunyə bokase asa bæ læ abua buyifo eto kamini lensiəmbəkə bo læ əsuə kakpe bo bulə, ⁷ nye bufi əsuə butə bəfiə busumu eto asayifoyifo fe mə ke. Nyamfo eto okle Awɔnisa Kenke eto Kukue letɛyi nkə, “Betidi bamfo álo bebuki, bədi bənə ku sitəkpə ku sɛsɔnɔdidi eto asa, nya báke bəwui əfiəkə.” ⁸ Yanle bæ ibə bæ bola asɔnɔsa buyifo fe kase mə betidi díyifo, nya betidi akpi fosi ənuə akpi ətsyə díkpə læ diyi lɔni əsuə. ⁹ Nya biəntə læ boto Boanto bobee. Nko ibə mə bətsyuə díyifo nya bawa dínə mə nya bəkpə. ¹⁰ Nya yanle bæ botaka buɲyə læ Onanto əsuə fe kase mə bətsyuə díyifo, eso nya Onanto eto ɔtɔnkpe wə nkpe ukpə eto əsuəale letsylɔsə mə.

11 Nyamfo kenke əbə itə bə lə bufi bokase kobe. Nnya bə bawɔni nnya bətsyuə bə lə bufi bələ bo kələ. Itsyise lefe nə əsuə bonkpə mfoo, eboyo kalosəkɔ. 12 Utsyuə saa wə leebu nkə uɲyə keklekee, be kukɔnɔ nkə weedu ɔnɔ. 13 Lesa saa nə laato fə kabee, nnya okle ebofo bubə lə utidi saa əsuə. Fɛɛ Onanto eeyifo lə wə katɛyi ketsyū əsuə. Nya wookpə fə nkəale bə lə afo bunyə lə lesa nə ke nɛ fə bulə əsuə, nya yemboso fə əsuəale, bə lə afo bunyə kekleke lə nnya əsuə. Lefe nə lesatsyuə nɛ fə bɔkpɔnkoo, Onanto ebutə fə əsuəale bə lə efi ənyə lə asa nyamfo kenke lə əsuə, nya woote fə kusu kɔ əsuə fə ɔyɛ abɔ afe lə nnya əsuə.

14 Nyaso, mɔ bayimi, biləkə mi əsuə bitsyiko lə bəfiə busumu saa əsuə. 15 Nɛ mi etiki budi fe betidi ba nyi kobe. Nyaso bitsyue asa nya maateyi mi mfo koto lə bɛnɔ. 16 Ləkɔbe nə boefi kasɔ Onanto anii, ɲyə itə Boanto eto kɔtɔ. Nya abolo nnya boedi lə bələ Boanto eto lesa kenke budii, aate bə bo ku Kristo eyifo bani. 17 Ite bə bufui tsyaa, lə sitintii, buyifo əsuə eto sinə sɔni kplo. Itsyise abolo ani ete ini boedi.

18 Bibu Israel bebi ba leedi lesa nə befi bətə Onanto kedi, beyifo bani ku Onanto. Itsyise wə uni befi asa bətə kedi lə wə keditətə eto leba əsuə. 19 Nya mɔmɔɔ, bubu fanlɛ fə bətɛyi minlɛ miə bəfiə ba befi ani batoo, nya məətsya eyifo Onanto kosate? Nye lesa nə bəfi bətə kedi bətə asa bamba, nyamfo eyifo lesa tinti ditsyuə? 20 Owo lo! Lesa nə minlɛ mi bətɛyi, nya ni bə, asa nnya bəfi bətə kedi lə kedikətəkɔ eto aba əsuə, befi nya bətə kedi bətə awɔnɔ bua, inni Onanto. Nya manla miə biyifo bani ku awɔnɔ bua nyamfo. 21 Yanləkɛ bə binə asa itsyi lə Boanto eto ləkɔbe kafo nya bisi bisu binə itsyi lə awɔnɔ bua tsya eto ləkɔbe kafo. Yanlɛ bə edi lesa lə Boanto eto kedikətəkɔ nya esi esu edi lesa lə awɔnɔ bua eto kedikətəkɔ tsya. 22 Nye bela biə Boanto lə unyə ɔblɔ

okpɛ bo? Biembu disi biə bokpɛ əsuəale beso wə.

23 Baateyi lekpa bənkə, “Kusu kpe bə buyifo lesa saa.” Sitinti ini. Fɛɛ inni lesa saa lələkɛ bə buyifo. Kusu kpe bə buyifo lesa saa, fɛɛ inni lesa saa laaboko bo kutəkə. 24 Yanlɛ bə nwə léfo ɔnɔ bɛbɛ wə maate hā eto kasɛɛ, bomu ele bə ɔbɛbɛ kasɛɛ utə wə utsyuə tsya.

25 Bekpɛ kusu biaya sinə saa sia banlɛ bote lə asi kayimi. Nya yanhiā bə lə bətɔ bɛnɔ sinə sia eto okle sini fɛ lə beya. 26 Itsyise Awɔnisa Kenke eto Kukue lə bətɛyi nkə, “Kawunsia ku asa nnya nkpe lə ke kenke, Boanto eto ale ini.”

27 Lə manfokanɔnyə utsyuə akpadi fə nkə bə lə bidi lesa nya fatɔnɔ fesu, lesa nə ke dii, di ni nya manto kulesa anɔ lə disa nəmə eyifo kenke lee dienyifo. 28 Bomu lə utidi utsyuə atɛyi fə nkə befi lesa nəmə bətə bəfiə kedi, mendi ni. Nyamfo luutə bə utidi əmə eto ləkɔəsi lembulə wə nɛ. 29 Itsyise inni fə nwə lidi lesa nəmə eto utu eso yuukələ bomu nwə nse. Utidi utsyuə ebofo bətɔ nkə, “Beso lə nkpe kusu meeyifo lesa ətsyuə fɛ ini utidi bamba yookpɛ bulə lə ləkɔəsi, nya ele bə nyɛ lesa nəmə buyifo? 30 Lə nsɔ Onanto ani lə lesa nə mɪndi əsuə, beso ele bə utidi bamba bu nkə nta mbu lə nyamfo əsuə se minsɔ Onanto ani?”

31 Fɛɛ kloma fənkə lesa saa nə utsyuə leeyifo nye leedi nye ləənə, ele bə uyifo nnyamble kenke bə lə befi dibu bətə Onanto. 32 Bienyifo kulesa nə luuɲyə lə Yudafɔ nye mba lenni Yudafɔ nye Onanto eto bafokanɔfɔ eto ditsyukpa əsuə. 33 Biyifo fe kase meeyifo lesa saa. Maabe kusu miə məmbuyifo kulesa nə luuɲyə lə kutsyuə saa əsuə. Mambe kusu itə mɔ lələkɛsə, bomu itə lesa nə lələkɛ itə utsyuə saa bə lə bənyə buləkə.

11

1 Bebe lə bekase mɔ ditsyəbi fe kase mintsya laabe Kristo eto lele.

Kristo Ni Utsyuə Saa Eto Disi.

² Maatesə mi itsyise biakloma me lefe saa nya biakloma asa nnya minte mi nya biaye læ nnya əsuə lefe saa.

³ Fεε nla miə bekloma wuee biə, Kristo eyifo utidi saa eto disii. Nya usə tsya eyifo disii itə usio. Nya Onanto ni disii itə Kristo. ⁴ Nyaso osani wə laato ola nye laabe Onanto eto Ditiki Sεε letsya læ Onanto eto Disumuyo nya úfi lesatsyuə úti disii, wəntə Kristo dibu. ⁵ Nya usio wə laato ola nye laabe Onanto eto Ditiki Sεε letsya læ Disumuyo nya weemfi ofiamε keti disii, wəntə wə usə dibu. Nya letekeke saa əmbə læ wə ku usio wə lekpi disii nya wanle wə əsuə ola eto nti. ⁶ Lə usio əmfó mémfi ofiamε úti disii, nyale ete bənkə ókpi disii. Nya se iyifo afanisa bənkə usio kə disii nye ókpi disii esoo, ele bə ufi ofiamε uti disii. ⁷ Yanle bə osani fi kulesa uti disii læ Disumuyo itsyise Onanto éyifo osani læ wə ditsyabi əsuə. Nya wələkə Onanto eto dibu kate. Fε kusia wəə, ələkə osani eto dibu kate. ⁸ Itsyise Onanto mánka usio buyifo ketsyiko osani əsuə. Bomu usio úyifo útsyiko læ osani əsuə. ⁹ Nya inni usio eso Onanto díyifo osani. Bomu osani eso Onanto díyifo usio. ¹⁰ Nya læ Onanto eto batónkpə esoo, ele bə usio fi ofiamε uti disii læ ete bə okpe læ osani eto kalə.

¹¹ Nya læ bo bəfokanə eto nkprəsiəsia əsuəə, usio ənsia lete læ osani əsuə, nya osani tsya ənsia lete læ usio əsuə. ¹² Itsyise fe kase bələkə usio betsyiko læ osani əsuəə, nko ke ini bə usio tsya lele osani nε. Fεε læ nyamfo kenkee, Onanto oflə itsyise.

¹³ Mi kosate bu bebe læ eləkə bə usio nyə ukato ola lefe nə eto lefe weefi kulesa uti læ disii? ¹⁴ Fe kase Onanto díyifo kawunsia, nyamfo mate læ bo lasatsyuə bote. Yanleke bə osani yani wə disii utsyə diyii nya sɛwəni nyoma. Iyifo afanisa. ¹⁵ Fεε læ usio eto sɛwəni ekulə seyoma nkoo, iyifo dibu itə wə. Itsyise Onanto ətə wə sɛwəni sia dikulə fe lesa nə diti wə disii. ¹⁶ Fεε læ

utidi utsyuə ala nkə wəənə etiki læ nyamfo əsuəə, lesa nə ete mɔtɛyi wə ni bə bo Onanto eto bəfokanəfo eto etsyukpa kenke ensibə kusumu eto ketsyue bamba saa enso nkamfo.

¹⁷ Nya læ asa nnya minle muuləkə kate nte mfo əsuəə, inni atesə ini məəbə mi butə. Itsyise læ mi bətsya læ Onanto eto kesumu əsuəə, lesa nə laabə ketsyise læ mi bətsya əsuə eni lesa sε. Bomu asa bua nso bəbə ketsyise mfó. ¹⁸ Itsyise ditute, nno bə læ bətsya fe bəfokanəfo, biama mi əsuə læ akpa akpa. Nya iyifo me fe nyamfo eyifo onukualε. ¹⁹ Kusu kuni bə kənə dufə mi lenti bə læ iləkəkə mba ni bəfokanəfo ba ni banikualetidi læ mi nti ete bə læ betidi læ bənyə mə bətsyə lekpo. ²⁰ Nya læ bətsya fe ditsyukpaa, inni Bonamute Yesu eto didisa kenke nə bibə kedikə. ²¹ Itsyise læ bibə bekpe disii, biənnə kəsiəkə mi bətsyuə fe utsyuə saa leefi wə lesa kedi. Nyamfo ətə bə kukpense aale bətsyuə nya bətsyuə ləənə nte kekpa. ²² Nya bimbə ayo bə læ bisia læ nnya kafo læ bidi binə? Nye bola bela biə biə bəfokanəfo eto etsyukpa nyamə bekpe læ kofani əsuə, ku læ bekpe bakombo ba nkpe læ bo nti kofani. Be ele bə ntɛyi mi? Bətesə ele bə ntesə mi læ nyamfo eso lee? Owo lo!

²³ Itsyise lesa nə mímfo mintsyiko læ Bonamute Yesu oflə, ni ni nne minte mi nε. Nya læ ketsyise ka əsuə fe boofi wə bakpee kəni, úfi abolo, ²⁴ nya se óso Onanto anii, úbudi nnya nya ótɛyi nkə, “Nnyə nyamfo ni mɔ əsuə eto sinə sia muufi ntə Onanto kedi læ mi disii. Befo læ bidi læ bifi bikakloma me.” ²⁵ Nko ke ini læ didisa nəmə eto kamaa, úfi ləkəbe nəmə nya ótɛyi nkə, “Ləkəbe nəmfó ni Onanto eto ketsyue fəfo ka mɔ kəto úfi óse uyi. Nya lefe saa nə biunə læ ni, binə læ bifi bikakloma me.” ²⁶ Nyamfo læ bote nkə lefe saa nə biudi nye biunə læ ləkəbe nəmfó kafo, bεε Bonamute Yesu eto ukpə bokloma isu ese lefe nə usi wuubə.

²⁷ Nyaso utidi saa wə luudi Bonamute Yesu eto lesa nəmfó nye wu-

unə lə ləkobe nəmfo kafo lə kusu ko dimantsye əsuə, ebote bə uyifo lebuə se wəntə Bonamute Yesu eto əsuə eto sinə ku koto dibu eso. ²⁸ Lə nyamfo esoo, ele bə utsyuə saa to wə əsuə obe kukonɔ fɛ lə udi abolo nye unə utsyiko lə Bonamute Yesu eto ləkobe kafo. ²⁹ Itsyise lə wante lesa nə Bonamute Yesu eto əsuə eto sinə ni fɛ udi abolo nyamə nye unə utsyiko lə ləkobe nəmə kafo, weedi nya wəənə lekpokpronkpo kaboko əsuə. ³⁰ Nyamfo dítə bə mii nti eto betidi kpə əmbə əsuəale nya bətsyuə diyifo befinfi. Nya kpə tsya díkpə nɛ. ³¹ Nya lə bote kobe nya butsyiko bo əsuə budufə kobee, yuutə bə Onanto embokpronko bo lekpo. ³² Fɛɛ Bonamute Yesu aakpronko bo lekpo nya wəənə bo koto bə lə Onanto lə ɔye bo bətsylɔsə ku manfokanɔfɔ.

³³ Lə nyamfo esoo, mɔ bayimi, lə bətsya biə biedi Bonamute Yesu eto lesaa, binyə bisiəkə utsyuə. ³⁴ Nya lə kukpense lɛ utsyuə, ele bə udi lə wə diyo bə lə Onanto wankpronko mi lekpo lə bətsya fe ditsyukpa seka. Nya lə etiki bamba kpe, lə mbə mfóo, bɔɔle nnya bobə.

12

¹ Nya mɔmɔɔ, lə asa nnya leka Ləwɔnɔ Kenkɛ eto ətəsa əsuə, mɔ bayimi, nɔlɔ miə bete ɔnukuale eto ditiki nə nkpe lə nyamfo əsuə. ² Biyi wuee biə lefe nə bíante tɔ Onanto, bitə asa nnya ləmbə nkpe kədi mi nya bíkəsumu asa nyamfó nya bénya kusu komə. ³ Nya ele bə bete biə utidi saa wə Onanto eto Ləwɔnɔ Kenkɛ nsi lə əsuə, əbəmbɔfo etiki budi nkə, “Mbusiotidi ni Yesu.” Nko ke tsya ini bə kuutsyuə saa embofo bəteyi nkə, “Yesu ni Boanto,” lenni Onanto eto Ləwɔnɔ Kenkɛ nsi wə lə əsuə.

⁴ Onanto eto Ləwɔnɔ Kenkɛ ətə ətəsa kpə, fɛɛ Ləwɔnɔ lɔni nəmə ete diini. ⁵ Esu kpə kpe nnya əsuə boeyifo keyifo kətə Bonamute, fɛɛ Bonamute ɔni əmə ete uni nɛ. ⁶ Nya nyifo akpa akpa akpa tsya kpe, fɛɛ

Onanto ɔni əmə ete ləetə əsuəle utsyuə saa weeyifo ke.

⁷ Ətəsa nnya utsyuə saa nkpee, Onanto eto Ləwɔnɔ ni nwə dítə wə ətəsa nyamə bə lə betidi bə kenke lə bakɛ wə əsuə eto kutəkə. ⁸ Utsyuə, Onanto eto Ləwɔnɔ ətə wə ətəsa nnya ləetə bə weedi etiki budi ku kobe ɛye lə Ləwɔnɔ nəmə əsuə. Nya utsyuə tsyaa, Ləwɔnɔ nəmə ətə wə ətəsa nnya ləetə bə uyi etikibudi ketsyiko lesa nə unyi əsuə ɛye lə Ləwɔnɔ nəmə ke əsuə. ⁹ Nya obamba kpe bofokanɔ kek-leke ɛye lə Ləwɔnɔ nəmfo ke əsuə. Nya utsyuə, okpe ətəsa nnya weefi katsya bufi ɛye lə Ləwɔnɔ nəmə ke əsuə. ¹⁰ Utidi bamba aafɔ ayanisa buyifo kate. Nya utsyuə, lə kase wuudi Onanto eto ditiki nəmə. Nya utidi bambaa, bə lə unyə awɔnɔ akpa akpa utsyə lekpo. Nya utsyuə, bele bele eto bəteyi. Nya obamba tsyaa, bele bele eto kaso buləkə. ¹¹ Asa nyamfo kenke, Onanto eto Ləwɔnɔ lɔni nəmə eto eyifosa ete ini. Ləwɔnɔ ni leesie ətəsa nyamə kətə utsyuə saa ɛye lə kase waala əsuə.

¹² Kristo eyifo utidi eto əsuə eto uyi wə nkpe əsuə eto akpa lete lete kpə. Etidisuə ani ete ini tsya əsuə eto akpa lete lete, ləkɔ iyifo ani. ¹³ Nko ke ini lə bomba ni Yudafɔ ku əsə bamba eto betidi ku betidi bə ni ndomunyə ku betide bə nsi lə mə əsuə əsuə tsya eto nti nɛ. Ləwɔnɔ lɔni nə ete bəfi bəyifo bo ntuflesəfləsə eto lekpa, ni əmə díyifo bo əsuə eto sinə ɔni nɛ. Nya Ləwɔnɔ lɔni nəmə eto ntu ete bəfi bəte bɔmblɛ dínə nɛ.

¹⁴ Itsyise etidisuə ani eenyifo utidi. Bomu əsuə eto akpa lete lete kpə bəfi bákɔ fɛ íyifo utidi ɔni. ¹⁵ Lə kokpa átəyi nkə, “Se minni kɔni esoo, məmbɔkɔ ku əsuə eto sinə siamə,” nyamfo anle bote sitinti nkə kuni əsuə eto sinə eto lekpa ditsyuə. ¹⁶ Nya lə koto tsya nkə, “Se minni dinəmi esoo, məmbɔkɔ ku əsuə nyamə,” nnya tsya anle bote sitinti nkə kuni əsuə eto lekpa

ditsyuə. ¹⁷ Nya læ əsuə nyamə kenke ete ni dinəmii, ntsyə yuubə fə dionɔ lesatsyuə? Nya læ koto mate tsya inii, ntsyə yuutsyə fə kɔɔnɔ asa eto bɔnyi? ¹⁸ Fɛɛ læ bɔlɛ ola bobee, buunyə boə Onanto efi akpa lete lete úyifo utidi eto dimu nəmə fe kase wə kosate lela nkə utsyə. ¹⁹ Lə əsuə eto lekpa lɔni ete ni utidii, ntsyə wuutsyə! ²⁰ Fɛɛ fe kase boənyə, akpa nyamə fui. Tsya utidi ɔni ete uni.

²¹ Fɛɛ se inni ɔni ete unii, dinəmi embofo kɔni bɔtɛyi nkə, “Manhiã fə læ mɔ kulesa əsuə.” Nya nko ke disii tsya lembofo kokpa bɔtɛyi nkə, “Manhia fə læ mɔ kulesa kəmiə.” ²² Lə kusu kutsyuə, akpa nya nte fe nnya læmbə ale saa, nnya bomu læ bæ imbə bo læ əsuə, boəmbɔfo kulesa buyifo. ²³ Nya akpa nya boembu kakpe læ kulesa kemia, nnya bomu buunyi bæ ele bæ bɔlɛ ola nɛ. Nya akpa nnya laannɔ bobee bæ buləkə bote betidi læ bənyə, nnya boale ola kalɔ kale kukɔnɔ nɛ. ²⁴ Nya boenyifo nko kətə akpa nnya betidi lænyə lefe saa. Fɛɛ Onanto dífi nnya ɔkɔ ku akpa nyamfó nko nya útə nkə bufi dibu butə akpa nnya bomu boənyə boə bæmbə kutəkə saa. ²⁵ Nyamfo te nko bæ læ ntimama læ boyɛ bɔkɛ læ akpa nyamə nti. Bomu læ akpa nyamfo kenke læ ifi lɔniyifoyifo itə mə bətsyuə. ²⁶ Nya læ əsuə eto lekpa ditsyuə læ kanyi bunyə, əsuə nyamə kenke ənyə kanyi nya əsuə eto akpa bamba tsya lænyə kanyi. Nya læ batesə lekpa ditsyuə, əsuə eto akpa nyamfo kenke ənyə disuəyuə.

²⁷ Nyaso mible ləkɔ biyifo Kristo eto əsuə eto sinə siamə nya mi utsyuə saa eyifo wə əsuə nyamə eto lekpa lɔni. ²⁸ Nya betidi ateate ba Onanto dífi ókpe læ bafokanɔfɔ nti ni tutɛɛ, batɔnkpe bamə, nya dinuəfə, bənyɛləkətidi, nya ditsyɛfə, bateasa, fə mba leeyifo ayanisa. Nya mba nkpe əsuəale laatsya bufi nye laawunsəko betidi nye batɔnkotɔnko nye mba laateyi

bele bele. ²⁹ Inni betidi ba kenke ni batɔnkpe nye bənyɛləkətidi nye bateasa. Nya inni utsyuə saa nkpe əsuəale laafo ayanisa buyifo kələkə kate. ³⁰ Nya inni utsyuə saa nkpe əsuəale laafo bufi bɔtsya nye laafo belebele bɔtɛyi nye laafo belebele kasɔ buləkə kate. ³¹ Nyamfo esoo, bifi mi akɔəsi bitəkə læ asa nnya nkpe kutəkə enso əsuə.

Asa nnya nkpe kutəkə enso nyamble kenke ni nnya muubə nte mi mfo nɛ.

13

Paulo Əlakə Bafokanɔfɔ Eto Lelabi Óte.

¹ Lə nnya ete mofo bele bele bia betidi ku Onanto eto batɔnkpe kenke lateyi nya maanla betidii, mɔ etiki nnya meedi kenke eyifo efufu fe kase læ basɔ tsyensi eto kakpe laale. ² Nya læ nləkə Onanto eto kənyɛ nte nya maanɔ asakulakula kasɔ nya minyi asa nnya kenke, nya minkpe bafokanɔ bo mofo bufi kanyi atini ketsyiko læ nnya kənyəkɔ fə mimbɛ lelabilii, minni kulesa. ³ Nya læ mfi mɔ bikə bia nte mə kulaa tsya ntə bakombo nya mintə miə batonsə mə kulaa tsya fə mimbɛ lelabilii, minni kulesa kon.

⁴ Lelabi kpe dibusə nya lenkpe kafoekpe. Diansesə ənəmi nya diambesə əsuə kato nya diate əsuə. ⁵ Lelabi entidi ato nya dianta asa kətə əsuə nye dinyə ɔblɔ. Nnya lelabi emfi nsusu bua læ utidi əsuə. ⁶ Nya diənnnyə disuəyuə læ asa bua əsuə. Bomu diənyə disuəyuə læ asa sɛɛ əsuə. ⁷ Lelabi əntə disii læ bafokanɔfɔ ku kusubebe əsuə nya diənyə kekkeke læ bulə saa bulə əsuə.

⁸ Lelabi əmbə kasekɔ. Onanto eto kənyɛ buləkə kpe, fɛɛ ekpe ke kalokɔ. Bele akpa akpa bɔtɛyi tsya kpe, fɛɛ biubə mi kasekɔ. Kobetete kpe sitinti, fɛɛ ko lefe ebubə efe. ⁹ Itsyise kobetete ku kənyɛ ləkələkə eto kətə ka Onanto dífə bo, mamfɔ. ¹⁰ Fɛɛ læ lesa nə

leflɔ kenke abɔ dibəə, lesa nə di-mamflɔ ensi əmbɔkɛ. ¹¹ Lefe nə minyifo dikpefi, nkədi etiki nya mɪnkənɔ asa kasɔ nya mɪnkebu disi fe dikpefi. Mɔmɔ wə minkabee, ekpefisa nyamfo mensile mɛ kulesa. ¹² Asa nnya boənyə mɔmɔɔ, iyifo flu-fluflu fe kase boənyə lesa lə ahuhɔɛ əsuə. Nya kama fɛ buunyə nnya wuee, ənəmi ku ənəmi. Nya lesa nə minyi mɔmɔɔ, mankpako mɛ elo. Fɛɛ kamaa, muubə nyə lesa saa nya yeokpa wuee fe kase Onanto nyi mɛ mɔmɔ kenke.

¹³ Sitintii, asakpa ətsyə ni nnya nkpe mfo. Nya nyamfo ni bɔfokanɔ ku kusubebe ku lelabi. Fɛɛ nnya nso lə nnya nti kenke ni lelabi.

14

Paulo Áte Asa Itsyi Lə Ləwɔnɔ Eto Ətəsa Bamba Əsuə.

¹ Nyaso bitə lə lelabi lə diyifo lesa nə mi utsyuə saa lɔɔbɛbɛ kekleke nkə lə ɔkɛ. Nya bifi mi ənəmi bitəkə lə ləwɔnɔ eto ətəsa əsuə. Nya ətəsa nnya nso bofe kenke nibə lə afo Onanto eto ditiki sɛɛ kenyebuləkə. ² Utidi wə laatɛyi bele bele, weedi etiki ku betidi, bomu Onanto ni nwə weedinko etiki. Itsyise utidi kuutsyuə əmbɔnɔ nnya kasɔ, nya lə etikididi əsuə waatɛyi asa ketsyi lə asakulakula əsuə eyɛ lə Onanto eto Ləwɔnɔ eto əsuəale əsuə. ³ Fɛɛ utidi wə ləələkə Onanto eto ditiki kenye kətə betidi, waawunsə ko mə nya waakpe mə nya woakpe mə nkɛale nya wəəyuəsə mə utu. ⁴ Utidi wə laatɛyi bele bele bia eto kasɔ betidi laanɔɔ, wə əsuə ete waawunsəko. Fɛɛ utidi wə lətəkə Onanto eto ditiki kenye, waawunsəko bafokanɔ eto ditsyukpənə kenke.

⁵ Iyifo mɔ lelabi lə mible ebofo bele bele bɔtɛyi. Fɛɛ lə biofo Onanto eto ditiki kenye buləkə kətə betidii, yɔɔlɛkɛ itə mɛ eso. Itsyise utidi wə ləələkə Onanto eto ditiki kenye kətə betidii, kpe kutəkə eso utidi wə laatɛyi bele bele, siankpa utidi ut-syuə kpe wə lofo asa nnya woatɛyi

kasɔ buləkə kətə mba nti onkpə mfo, itə lə bafokanɔ eto ditsyukpa nəmə lə bafɔ kasɔ bɔnɔ.

⁶ Nyamfo esoo, mɔ bayimi, lə mbə mi ɔflɔ nya minlɛ bele bele bele bia kuutsyuə saa laannɔ biɔtɛyii, nte kutəkə ko biunyə lə nnya esuə? Biembunyə kutəkə saa, ensɔ lə nləkə Onanto eto kenyeɛtsyɛtsyɛ kasɔ ntemi, nye minte mi lesa ətsyuə, nye minləkə Onanto eto Ditiki Sɛɛ kenye minte, nye minte mi asa ətsyuə.

⁷ Bu abe asa nnya buasɔ nye buefə nya əsuə nkpə lembə fe kakpatsyaku nye osanku nya lembofo əsə bufə lə nnya kosate əsuə. Ntsyə yuutə bə utidi utsyuə ebɔnɔ lə ote kusə ko banlɛ bufə lə utidi wə leefe kakpatsyaku nye osanku əmfó, amfo nnya bufə kukɔnɔ bə lə afo kusə komə eto ɔkɔɛ bɔnɔ wuee ketsyə lekpo? ⁸ Nya lə utidi wə leefe kakpatsyaku amfo ke bufə kakpadi asa nyamə kukɔnɔɔ, ntsyə yuutə bə betidi fo əsuə bumuə itə lema? ⁹ Nko ke ete ini bə utidi di etiki lə sele sityuə əsuə sia betidi lembofo lesa nə woatɛyi kasɔ bɔnɔ. Bomu wuubə uyifo fe ufiebi wə lənya údufə lə difule əsuə, nya kasonɔnɔ ləmbə. ¹⁰ Bele kpə kpe lə kawunsɔ, sele kusityuə saa əmbə sia ləmbə kasonɔnɔ. ¹¹ Fɛɛ lə utsyuə anno sele sia maatɛyi eto kasɔɔ, ete mfiani ɔfɔ lə wə ɔflɔ, nya wə tsya áfiani ɔfɔ lə mɔ ɔflɔ. ¹² Se ənəmi lɛsɛ mi lə Ləwɔnɔ eto ətəsa bofo əsuə, bitə lə ənəmi lə ɛsɛ mi lə befo ətəsa nnya lɔɔwunsəko bafokanɔ eto ditsyukpa nə luunə mə isuko seto enso.

¹³ Nya utidi wə laatɛyi bele bele, ele bə ɔtɔ Onanto lə utə wə ətəsa bə lə ofo nnya woatɛyi kenyebuləkə. ¹⁴ Itsyise lə nye lə kusu komfo əsuə nto ola, mɔ ləwɔnɔ ete nɛ olaa, fɛɛ inni lə mɔ nsusu əsuə. ¹⁵ Nyaso be ele bə nyifo? Mooto ola ku mɔ ləwɔnɔ kekleke, fɛɛ mooto ola ku mɔ nsusu tsya. Nya muusə əsə ku mɔ ləwɔnɔ, fɛɛ əsə nnya muusə ebutsyi taa mɔ nsusu kemiə tsya. ¹⁶ Nya

lɛ ɛnyɛ alɛ Onanto ani bɔsɔ itsyi lɛ fɛ lɛwɔnɔ ɛsuɛ kee, ntsyɛ yuuyifo fɛ utidi wɛ nyɛ fɛ lɛ akɔ mfo lɔnɔ lesa nɛ fanlɛ bɔtɛyi fɛ wɔɔtɛyi nkɛ fɛ olatoto lɛ ibɛ itɛ fe kase fanlɛ Onanto ani bɔsɔ se woanno lesa nɛ fanlɛ bɔtɛyi mfɔ? ¹⁷ Nya lɛ fɛ ani nnya faaso Onanto alɛkɛ kula tsya, betidi bamba embunyɛ kutɛkɛ saa betsyiko lɛ nnya ɛsuɛ.

¹⁸ Maaso Onanto ani bɛ meedinko Onanto etiki lɛ bele bele ɛsuɛ enso mi nti eto utsyuɛ saa. ¹⁹ Fɛɛ lɛ bo katsyakɔ, moola miɛ maatɛyi etiki anɔ nnya eto kaso betidi lɔnɔ lɛ mfi nnya nte betidi asa enso bɛ nkɛdi etiki kpɛ lɛ bele bele ɛsuɛ sia betidi laanno kaso.

²⁰ Mɔ bayimi, bienyifo mi ɛsuɛ fe bekpefi lɛ mi disibubu ɛsuɛ. Bomu biyifo mi ɛsuɛ fe beninɛ lɛ mi disibubu ɛsuɛ. Fɛɛ lɛ abua eto esu ɛsuɛ, biyifo mi ɛsuɛ fe bekpefi seka. ²¹ Nya lɛ Awɔnisa Kenkɛ eto Kukue ɛsuɛ, Boanto Onanto ɛtɛyi nkɛ,

“Muudi etiki ku mɔ Kusɛ eto betidi ɛyɛ lɛ betidi ba laateyi bele bele ɛsuɛ.

Nya muudi etiki ɛyɛ lɛ bafɔ eto kenye ɛsuɛ,

Fɛɛ bembutsyue mɔ ɔkɔɛ koto.”

²² Nyaso bele bele bɔtɛyi eyifo lesatsyuɛ bulɛkɛkate manfokanɔfɔ fɛɛ inni itɛ bafokanɔfɔ. Fɛɛ Onanto eto ditiki kenye bulɛkɛ, nnya ni lesa nɛ muufi nte bafokanɔfɔ asa nnya inni itɛ mamfokanɔfɔ.

²³ Lɛ nyamfo esoo, lɛ bafokanɔfɔ kenke eto utsyuɛ saa etsyiko etiki budi lɛ bele bele ɛsuɛ nya utidi utsyuɛ bamba kpe mfo lɛ mi nti nye betidi ba mamfokanɔfɔ nkpe mi lɛ ntii, biɛnyɛ biɛ bɔɔtɛyi bɛnkɛ disi abia mi fe bebuki? ²⁴ Fɛɛ lɛ mi nti eto utsyuɛ saa eyifo Onanto eto Unyelɛkɛtidi nya utidi himba nye utidi wɛ mamfokanɔnyɛ utsyuɛ ɛbɛ ɛdufɛ lɛ mi ntii, wuunyɛ wɛ lebuɛ utsyuɛ lekpo ɛyɛ lɛ lesa nɛ wɔanɔ eso. Asa nnya woanɔ ebote wɛ nkɛ Onanto ebokponko wɛ lekpo. ²⁵ Nya wɛ kosate ebulɛkɛ asa nnya lɛbiɔ enkpe lɛ wɛ lɛ lekple nya woobokosɛ

ɛsuɛ kaso ɔtesɛ Onanto ɔtɛyi nkɛ, “Sitinti, Onanto kpe mi lenti!”

²⁶ Mɔ bayimi, nla miɛ mateyi lesatsyuɛ nɛ nkpe lɛ nyamfo ɛsuɛ lɛ mi disikakpekɔ. Lɛ betsyɛ biɛ biato olaa, utsyuɛ kpe kusɛ ko waala nkɛ wɛsɛ, nya utsyuɛ kpe lesatsyuɛ waala nkɛ waate. Nya utsyuɛ tsya ala nkɛ wɛlɛkɛ Onanto eto lesatsyuɛ ote. Nya utsyuɛ tsya kpe kenye lɛ bele bele ɛsuɛ, nya utsyuɛ tsya ala nkɛ wɛlɛkɛ asa nyamfo kaso. Fɛɛ bebe biɛ biyifo asa nyamfo kenke bɛ ɛwunsɛko bafokanɔfɔ eto ditsyukpa nɛmɛ. ²⁷ Lɛ utsyuɛ kpe kenye kɛtsyuɛ ka ola nkɛ waateyi lɛ bele bele ɛsuɛ, utidi fe inuɛ nye itsyɛ hɛ te ele bɛ bedi etiki nnya nkpe mɛ ɔni, ɔni. Nya ele bɛ bɛnyɛ uti bamba wɛ tsya luulɛkɛ asa nyamɛ bɛtɛyi mfɔ eto kaso. ²⁸ Nya lɛ mba mfɔ wɛ luulɛkɛ nnya kasɔ, utidi wɛ nɛ etiki mfɔ, ele bɛ ɔyɛ lɛ wɛ ku Onanto hɛ lɛ bedi etiki lɛ bɛtsyuɛ ɛsuɛ.

²⁹ Betidi inuɛ nye itsyɛ ba lefo etiki ɛtsyuɛ itsyi lɛ Onanto ɔfɔ ebefo kenye bulɛkɛ kateyi nnya le mba dibu lɛ bedufɛ lɛ nyamfo ɛsuɛ babe kukɔnɔ. ³⁰ Nya lɛ mba nkpe lɛ katsyakɔ mfɔ eto utsyuɛ ɛfo kenye ketsyuɛ itsyi lɛ Onanto ɔfɔ, ele bɛ utidi wɛ nɛ etiki budi mfo yɛ wɛ etiki nnya ɔnɛ budi lɛ utɛ utidi ɛmɛ kusu. ³¹ Mible kenke ebofo mi kenye ka bɛnyenko bɔtɛyi ɔni ɔni itɛ bɛ utsyuɛ saa ebofo lesatsyuɛ nnya lookpe wɛ ɛsuɛale. ³² Betidi ba lɛlɛkɛ Onanto eto ditiki kenye aafɔ ɛsuɛ bunwɛ kalɛ lɛ etiki nnya budi ɛsuɛ. ³³ Itsyise Onanto aala nkɛ buyifo asa lɛ kusu ku diyuɛ ɛsuɛ.

Kase seka inte lɛ Onanto eto bafokanɔfɔ eto etsyukpa kenke ntii, ³⁴ ele bɛ besio di kɛɛ lɛ bafokanɔfɔ eto katsyakɔ. Bomuu, ele bɛ babokosɛ mɛ ɛsuɛ kaso fe kase Onanto eto kɔfi laate. Nya bɛmbɛ kusu bɛ lɛ bedi etiki. ³⁵ Nya lɛ bala bɛ baato lesatsyuɛ eto kaso banɔ, mɛ bɛsɛ ele bɛ batɔ lɛ mɛ ayo. Itsyise iyifo afanisa bɛ usio

ńya ukedi etiki læ bafokanofó eto katsyako.

³⁶ Nye, boteyi benle bæ mi oflo Onanto eto ditiki nãmæ dítsyi dibææ? Nye mi oflo ete ditiki nãmæ díbæ leyoo? ³⁷ Læ mi nti eto utsyuæ eebu nkæ Onanto eto unyelækætidi unii, nye okpe Læwɔnɔ eto ætæsa, ele bæ íbæ bæ ote nkæ, nya minle bɔwɔni kætæ mi eyifo kɔfi itsyi læ Onanto oflo. ³⁸ Nya læ utidi æmæ áni ditiki nãmfoo, ele bæ mi tsya ni wæ.

³⁹ Nyaso, mɔ bayimi, bifi mi kusubebe kenke bitækæ læ Onanto eto ditiki kényelækælækæ æsuæ. Fæe bienti mba laateyi bele bele kusu. ⁴⁰ Nyaso ele bæ biyifo lesa saa læ kusu sæe æsuæ.

15

Bekloma Lesa Næ Bófo Bónɔ.

¹ Mɔ bayimi, mɔmɔ, nla miæ bekloma ditiki sæe næ mímboko mi béfo. Ditiki næ béfo benɔ nya bińyæ læ ni æsuæ kekleke læ bɔfokanɔ æsuæ.

² Nya nyamfó ni ditiki sæe nãmæ ku ni letsya næ mímbæ míntæ mi næ. Ditiki næ mæ ebutæ mi nkpæ læ bele ni kekleke, le inni nko mi bɔfokanɔ eyifo ebimba.

³ Lesa næ mímfɔ mintsyiko Boanto Onanto oflɔɔ, ni ke mímfɔ míntæ mi næ. Nya nyamfɔ ni lesa næ mímfɔ ku koya kpæ enso kenke bæ Kristo ækpæ læ bɔ abua eto disi fe kase báwɔni bákpe læ Awɔnisa Kenke eto Kukue kemiæ. ⁴ Nya bébikæ wæ, nya Onanto létakasæ wæ utsyiko ɔkɔmæ óboko nkpæ læ eyi ætsyæ eto kama, nya ubæ unsi læ nkpæ fe kase bawɔni bákpe læ Awɔnisa Kenke eto Kukue æsuæ. ⁵ Nya ulækæ æsuæ óte Petro ku batɔnkpe lefosi inuæ bamæ.

⁶ Nyamfɔ eto kamaa, wæelækæ æsuæ óte mba ditækæko wæ ba eso betidi lofa anɔ læ lefe ditsyuæ æsuæ. Nya mæ nti eto bətsyuæ kpæ si besi nkpæ mmi, ite bæ mæ bətsyuæ ébukpæ koko. ⁷ Nya nyamfɔ eto kamaa, ulækæ æsuæ óte Yakobo ku batɔnkpe bamæ kenke. ⁸ Nya læ kalosækɔɔ, ulækæ æsuæ óte mintsya, mɔ nte fe

utidi wæ bále læ lefe næ dímanyɔ æsuæ.

⁹ Itsyise mɔ ni batɔnkpe kenke nti eto nwæ nso bɔfæ. Nya mæńyæ ntæ bæ bakpo mæ bæ ɔtɔnkpe kulaa tsya, etsyise ntækæko Onanto eto bafokanofó eto ditsyukpa kama nte mæ ohiä. ¹⁰ Fæe eyæ læ Onanto eto lefonæ esoo, nyifo utidi wæ mini mmi. Nya wæ lefonæ eto asa nnya útæ mæ, æbæ kutækæ. Nya mínyifo keyifo kekleke enso batɔnkpe bamba ba æsuæ kulaa betidi dífi ænæmi bətækæ nya inni læ mɔ æsuæale æsuæ. Bomu læ Onanto eto æsuæale nya læwunsæko mæ mímfɔ nyamfɔ buyifo. ¹¹ Nyaso læ mɔ ni leteyi mi lesaatsyuæ o-o, nye mæ leteyi mi o-o, lesa loni nãmæ ete bɔnle boteyi næ. Nya nyamfɔ ni nnya béfo benɔ næ.

Onanto Átakasæ Kristo Úńyansæ Utsyiko Bəkpənkpə Nti.

¹² Mɔmɔ se bɔnle boteyi boæ Onanto átakasæ Kristo úńyansæ utsyiko ɔkɔmæ úbæ nkpæ, beso ini bæ mi bətsyuæ læ boteyi nkæ, Onanto ensiembotakasæ bəkpənkpə utsyiko ɔkɔmæ oboko nkpæ bio? ¹³ Læ nko ini sitintii, nyale Onanto mántakasæ Kristo utsyiko ɔkɔmæ óboko nkpæ. ¹⁴ Nya læ Onanto mántakasæ Kristo utsyiko ɔkɔmæ úbæ nkpæ sitintii, nyale nnya letsyabebe æmbəke kutækæ itæ mi. Nya mi bɔfokanɔ tsya eyifo bimba. ¹⁵ Nya nte lesa næ nsi lookpe bo nkæale læ lefe næ eto lefe inni sidia bɔnle boteyi læ Onanto æsuæ boæ ótakasæ Yesu utsyiko ɔkɔmæ úbæ nkpæ. Fæe læ sitinti ini bæ bəkpənkpə aantaka ketsyi ɔkɔmæ kəbæ nkpæ, nyale wátakasæ Yesu utsyiko ɔkɔmæ. ¹⁶ Nyaso læ sitinti ini bæ baatakasæ bəkpənkpə ketsyiko ɔkɔmæ, nyalæe, bete biæ wantakasæ Yesu utsyiko ɔkɔmæ óboko nkpæ. ¹⁷ Nya læ Onanto mántakasæ Yesu utsyiko ɔkɔmæ sitintii, nyale mi bɔfokanɔ æmbæ kutækæ saa, nya bisi benkpe læ mi abua æsuæ. ¹⁸ Nya kaso ni bənkæ mba léfo Kristo bánɔ ba díkpæ tsya ánya. ¹⁹ Nya læ kawunsæ

kamfo eto nkpə eso ete bufi bo kusubebe butəkə lə Kristo əsuə, nyalə bo nkpə kpe kaminsə enso lə kawunsia kenke eto betidi nti.

²⁰ Fɛɛ ɔnukualɛ ini bənkə Onanto átakasə Kristo utsyiko ɔkɔmə. Nya wə ni utidi tutɛ wə létaka utsyi ɔkɔmə lə bəkpənkpə nti nnya nɛ bo uyi bose nkə mba kenke díkekpə si bootaka. ²¹ Itsyise fe kase ukpə leyɛ lə utidi ɔni əsuə úbə kawunsia, nko ke ini bə bəkpənkpə ebotaka betsyi ɔkɔmə eyɛ lə utidi ɔni hā əsuə nɛ. ²² Fe kase betidi kenke eyɛ lə Adam əsuə ləkpə se beyifo lɔni ku wə esoo, nko ke ini tsya bə Onanto ebotakasə betidi ba díkekpə kenke bə lə bəbə bəsiə nkpə eyɛ lə mə lɔniyifoyifo ku Kristo eso. ²³ Fɛɛ Onanto ebotakasə utsyuə saa wə nsi nkpə lə kusu ko Onanto kosate ditsyue utsyɛ əsuə. Nya Kristo ni ututɛ. Nya lə lefe nə luubə bio əsuə, mba dífi mə əsuə bətə Kristoo, mə usi wootakasə uńyansə nɛ. ²⁴ Lə nnya kamaa, kalosəko ebubə. Nya Kristo ebotsylɔsə ləwɔɔ eto əsuəale saa, betidi ba nsi lə ndikɔ ndikɔ kenye ku mba nkpə ləwɔɔ eto əsuəale saa eto okle. Nya Kristo luufi sekakedikɔ siamə okpe lə Onanto wə ni Anto eto ani. ²⁵ Itsyise ele bə Kristo di seka isu ese lefe nə Onanto luufi wə balo kenke okpe lə Kristo eto akpa kalɔ.

²⁶ Nya olo fɛfɛ wə eto ditsyəbi wɔɔtsylɔsə ni ukpə.

²⁷ Itsyise Awɔnisa Kenke eto Kukue áteyi nkə, “Onanto éfi asa kenke ókpe lə wə akpa kalɔ.” Nya ekpa wuee bə lə bətɛyi bə asa kenkee, nyamfo anlɛ bote bə Onanto wə dífi asa nyamfo ókpe lə Kristo eto akpa kalɔ tsya bébu wə bakpe lenti. ²⁸ Nya lə lefe nə Onanto difi asa nnya kenke ókpe lə Kristo kalɔ ólesə, wə Kristo wə ni Onanto Eto Ubi əmə ebufi wə əsuə okpe lə Onanto əmə eto kalɔ bə lə Onanto lə udi seka lə asa nnya kenke əsuə.

²⁹ Mɔmɔɔ, itsyi lə betidi ba laafo ntufɛsəfləsə eto lekpa əsuə, lə betidi ba díkekpə koko eto disi, be ni diyifobi nəmə eto kasɔ? Nya be

nkpə lə nnya əsuə? Lə sitinti ini fe kase bətsyuə laatɛyi bənkə bensiembotakasə bəkpənkpə bəbə nkpə be ini eso ele bə bəfləsə betidi bamə ntu lə mba díkekpə bafe eto disi? ³⁰ Nya bo mba ni batɔnkpe tsya nkpə? Beso bo tsya eto nkpə nkpe lə bulə əsuə lefe saa? ³¹ Mɔ bayimi, ukpə eto bulə təkəko mə diyi saa nə kale disia! Nya maabesə əsuə kato kətə ukpə lə mi disi itsyi lə kase buyifo bani ku Bonamute Kristo Yesu eso. Nyaso məələkə nyamfo kate wuee nɛ. ³² Fɛɛ lə kawunsia kamfo eto nsusu əsuə eso ete mɔnkpə ku betidi ba nte fe bebutubuki lə Efesoo, be ni kutəkə ko mɔnyə lə nnya əsuə? Nya lə betidi ensiembotaka betsyi ɔkɔmə bəbə nkpə sitintii, nyalə biyi biə iyifo fenkə, buyifo fe kase lekpa ditsyuə nɛ bətɛyi nkə,

“Bitə lə budi lə bunə,
itsyise kuse ete boə bəkpə nɛ.”

³³ Biəntə lə bawɛ mi bakpe. Sɛyetsyuə bua eto betidi aabiasə ditsyəbi sɛɛ eto ole. ³⁴ Bisinkli bifi nsusu lə asa sɛɛ buyifo əsuə, lə beyɛ asa bua buyifo. Nɛ mi etiki budi wuee bə lə kofani lə kolɛ mi, itsyise mi bətsyuə enyi Onanto.

Paulo Édi Etiki Itsyi Lə Bəkpənkpə Eto Businkli Kataka Əsuə.

³⁵ Utsyuə ebɔtɔ nkə, “Ntsyə bunsii bootakasə bəkpənkpə nya ntsyə boosinkli bəbə bəsiə nkpə? Nya nte əsuə nnya eto okle lɔkɛ mə?” ³⁶ Mi betidi eto bamumu! Lə ato diyibibi lə kasɔ, dienka kafiani lesa nə nkpe nkpə lə díembu lə sitə əsuə. ³⁷ Nya lesa nə bétoo, edisa eto dibibi ete yeedi fe lentabi nye edisa ətsyuə eto dibibi ete dini. Nya inni lesa nəmə eto uyibi ni nnya bífi békpe lə kasɔ fɛ diabe. ³⁸ Onanto ətə diyibibi nəmə ditsyəbi nə ke woala. Wəətə diyibibi saa ku ni uyi eto okle nə lələkɛ itə ni.

³⁹ Nya asa nnya kenke nkpe nkpə, ətsyuə saa ku nnya əsuə eto sinə. Betidi eto əsuə eto sinə kpe lete. Nya nko ni bebuki tsya eto əsuə

eto sinə nɛ. Baklobɛ tsya eto əsuə eto sinə kpe lete nya ketu eto sinə tsya əsuənkpe lete.

⁴⁰ Kato eto asa kpe. Nya kasɔ mfo eto asa tsya nkpe. Asa nnya nkpe kato eto əsuə eto bɔnɔ bobɛ kpe lete lə nnya nkpe lə kasɔ mfo eto əsuə eto bɔnɔ bobɛ. ⁴¹ Kofe ku ko diyəndɛbi ku kofande tsya eto diyəndɛbi nkpe lete. Nya befandɛbi tsyaa, mə diyəndɛ kpe lete. Nya lə befandɛbi nti kulaa tsyaa, letekɛkɛ kpe lə mə diyəndɛbi əsuə.

⁴² Nko ke yuutsyɛ lə lefe nə Onanto lootakasə bəkrənkpə utsyiko ɔkɔmə nya boosinkli bəbə bəsiə nkpə nɛ. Lə bebikə utidi eto sinə, siyifo lesa nə luubu ebɪa. Nya lə batakasə wə baboko nkpə, weensi embukpə. ⁴³ Lə bebikə wə, weensiannɔ bobɛ nya wəyua. Nya lefe nə batakasə wə betsyiko ɔkɔmə, woanɔ bobɛ nya woakɛ əsuəale. ⁴⁴ Lefe nə bebikə wə, uyifo kawunsiə eto əsuə eto sinə sia dīkpə.

Nya lə batakasə wə baboko nkpə, uyifo ləwɔnɔ eto əsuə. Lə kawunsiə eto əsuə kpee, nyalɛ betɛ biə ləwɔnɔ kemɪə eto əsuə tsya kpe. ⁴⁵ Itsyise ekpe lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue əsuə bə, “Utidi tutɛ wə ni Adam, Onanto uni diyifo wə nya útə wə nkpə fe kawunsiə eto utidi.” Nya Adam fɛfɛ əmfoo, wə ni Ləwɔnɔ nə ləətə nkpə nɛ. ⁴⁶ Inni ləwɔnɔ nə nkpe lə bo ləətə boeyifo asaa, laatɔ. Bomu əsuə eto sinə laatɔ. Nya kama fɛ ləwɔnɔ nə nkpə kemɪə ləələkə. ⁴⁷ Adam tutɛ wə Onanto dīyifoo, úləkə wə utsyiko sitə əsuə. Nya Adam nuəfə alɛ, kato utsyi úbə. ⁴⁸ Nya betidi ba nkpe lə kasɔ mfoo, mə eyifo fe utidi wə buləkə betsyiko lə kasɔ eto sitə hā əsuə. Nya mba beyifo itə kato, mə tsya eyifo fe utidi wə ditsyi kato, úbə. ⁴⁹ Fɛ kase bunte fe utidi wə ləbɔ utsyi lə kasɔ mfo eto ditsyɛbii, nko ke ini bə utidi wə ditsyi kato ubə, ebutə nkə bofo wə ditsyɛbi nɛ.

⁵⁰ Mɔ bayimi, nyamfo eto kasɔ ləkələkə ni bənkə lesa nə ni əsuə eto

sinə ku kɔtɔ, əmbofo kedikɔ bunyə lə Onanto eto sekakedikɔ. Nya lesa nə laabɪaa, embofo kedikɔ bunyə lə lesa nə laambia əsuə.

⁵¹⁻⁵² Bɛnɔ akulasa nyamfo. Inni bomblɛ kenke luukpə. Fɛɛ lə bəfə kakpatsyaku fɛfɛɛ, bɔotsyi bomblɛ eto ditsyɛbi bawuninsə. Nya wuuyifo nnya nko lə dinəmisɔsɔ lɔni kplo əsuə. Itsyise lə kakpatsyaku fɛfɛ əfə, Onanto ebotakasə bəkrənkpə ɔboko nkpə itə bensiembukpə kulefe. Nya woofloma bo ditsyɛbi kenke. ⁵³ Itsyise lesa nə labɪaa, ele bə lefloma ku nə lambɪa lə dibə lefo lə nə labɪa eto kɛnyɛ. Nya lesa nə ləəkpə tayaa, woofloma ni lə nə ləənkpə lə dibə lefo lə ni kɛnyɛ. ⁵⁴ Nyaso lə asa nyamfo əbə itə nko nya baaflooma asa nnya laabɪa isu nnya lensiambɪaa, nyalɛ Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue eto etiki nnya nɛ bɔtɛyi nkə, “Bátsyɔ ukpə eto ditsyɛbi butəkə wə kato!” əbə itə nko sitinti. ⁵⁵ Nya bəwɔni tsya balɛ bɔtɛyi bənkə,

“O Ukpə, sieti fə əsuəale nyamə nte?

Nya se fə əsuəale eto obé əmə faata bo nte?”

⁵⁶ Ukpə əənyə əsuəale nya woata bo obé ɛyɛ lə lebuayifoyifo eso. Nya əsuəale nnya lebuə ləənyə etsyi lə kɔfi əsuə. ⁵⁷ Fɛɛ boasɔ Onanto ani. Wə uni ditə nkə butəkə lebuə kato ɛyɛ lə Bonamute Yesu Kristo əsuə!

⁵⁸ Nyaso, mɔ bayimi lala, biɲyə kekɛkɛ, biəntə disi. Nya biɲyə kekɛkɛ lə Bonamute eto keyifo əsuə lefe saa. Itsyise biyi biə kulesa əmbə bə biuyifo ni lə Bonamute Yesu eto keyifo əsuə ka luuyifo kebimbale.

16

Okokoko Kətə Mba Léfo Onanto Bánɔ Bamba.

¹ Mɔmɔ, bəwɔni mɛ lesatsyua it-syi lə atabi nnya belə biə biako lə bifi bisu bəwunsəko Onanto eto betidi ba nkpə lə Yudea eto kasɔ əsuə. Nya ɛlɛkɛ bə biyifo nya eto okɛ mɪntɛyi Galatiafɔ eto bafokanɔfɔ miə beyifo. ² Nya lə Kɔsida saa Kɔsida

eto diyi əsuəə, ele bə utsyuə saa muə əsuə utsyə ku lesa nə woofɔ boko itsyi lə lesa nə ofo bunyə əsuə bə yembusu iyifo bə bako oko əmə lekoləwɛ lə lefe nə minkə mɪndufə mi ɔflo mfó. ³ Nya lə mbə ndufəə, mɔwɔni kukue nkpe lə betidi ba biləkə lə kɔni, ko boofi balɛ bayenko ku mi ətəsa nnya befi bantɔnko lə Yerusalem. ⁴ Nya lə ɛlɛkɛ bə mintsya suu, nyalɛ bonko mə ebɔyɛ busu.

Paulo Eto Kusuyeyɛ Eto Ketsyue.

⁵ Mɔɔyɛ Makedonia fɛ mooyo mi ɔflo, itsyise ele bə nyɛ mfó fɛ lə mbə. ⁶ Iyifo mə fe muudi eyi asiani lə mi ɔflo mfó. Ditsyuə mɔokɛ lə mi ɔflo ku lɛyɔ lefe. Lə nnya kamaa, biɔwunsəko mə lə mɔ kusuyeyɛ əsuə kesa kaka ke elə bə nsu. ⁷ Manla miə maakpɔ mbə nyɛ mi ɔflo ete. Bomuu, moola miə maake lə mi ɔflo itə lefe sɛkɛ ditsyuə lə Bonamute ətə mə kusu nko.

⁸ Mɔokɛ lə Efeso mfo isu ese lə Pentekoste eto diyi əsuə. ⁹ Kusu sɛɛ asini mə tinti lə mfó, bə nyifo keyifo ka nkpe kutəkə tinti, ite bə betidi ba nyə mə lə əsuə fui itsyi lə keyifo ka meeyifo əsuə eso.

¹⁰ Lə Timoteo əbə udufə mi ɔflo, bebe biə befo wə kukɔnɔ. Itsyise Bonamute eto keyifo tsya ete ɔnlɛ buyifo fe mɔ ke. ¹¹ Yanle bə mi kuutsyuə saa nyə wə lə əsuə ubu wə sikpefi. Bomu befo wə, lə bɛwunsəko wə bə lə wə kusu bɔyɛ əsuə ku diyuə bə lə usi usinkli ubə mɔ ɔflo buɛɛ. Itsyise nlɛ wə kusu bobɛ miə wə usinkli ubə ku bo bayimisani lefo banɔ.

¹² Mɔmɔɔ itsyi lə bɔyimi Apolo eto etiki əsuəə, mbɔlɛ wə kola kek-leke miə ubə mi ɔflo ku wə bayimi bətsyuə. Fɛɛ woantɔnɔ tɔ nkə wəəbə lə lefe nəmfo əsuə tɔ. Fɛɛ mfo nno miə lə lefe ətə wə kusu koo, wuubə.

Bokla Ku Kusutɔtɔ.

¹³ Bitəkə ənə, lə biñyə kek-leke lə mi bofokanɔ əsuə. Bekpe utu lə binyə kek-leke. ¹⁴ Nya biyifo mi keyifo saa ku lelabi.

¹⁵ Biyi Stefana ku wə diyɔ eto betidi. Mə ni betidi tutɛ ba lɛtsyi bawuninsə báfo bánɔ lə Akaia eto kaso eto lekpake mfó. Nya béfi mə əsuə bətəkawunsəko mba eto əsuə bákpasə. Mɔ bayimi, nlɛ mi lekpakpa minkə ¹⁶ bitə kusu faa batɔnkotɔnko bamfo ku babamba ba laawunsəko mə lə mə keyifo lə batɔnko mi.

¹⁷ Yiafo mə disuəyuə bə Stefana ku Fortunato ku Akaiko əbə bedufə, nya eyifo mə fe mi ini minyə. ¹⁸ Bətə bə insi nyə əsuəale fe kase bákpe mi əsuəale. Nya betidi bamfo eto oklee, inyə bə bitə mə dibu sitinti nɛ.

¹⁹ Bafokanɔfɔ ba nkpe lə Asia eto kaso eto lekpake mfo kenke bə bəəsiasə mi! Akwila ku Priskila ku mə mbaa laatsya lə mə diyɔ bə bəəsiasə mi kukɔnɔ lə Bonamute eto diyɛ əsuə. ²⁰ Bo bayimi ba nkpe mfo kenke bə bəəsiasə mi o-o!

Bɛbuta bətsyuə lə bisiasə bətsyuə fe bayimi lala.

²¹ Mɔ, Paulo kosate, dífi mɔ kɔni minlɛ nyamfo bɔwɔni kəsiasə mi.

²² Utsyuə saa wə laanla Bonamutee, yoole wə lə əsuə. O Bonamute, bə!

²³ Bonamute Yesu eto lefonə lə disiəko mi. ²⁴ Mfi mɔ lelabi tinti nlɛ mɪmblɛ kenke butə lə Kristo Yesu eto diyɛ əsuə. Ibə itə.

2 KORINTOFỌ Kukue Nuəfə Ko Paulo Ləwəni Útə Korintofə

¹ Mɔ, Paulo, wə ɛye lə Onanto eto lelabi əsuə mimfiani Bonamute Yesu Kristo eto ɔtɔnkpee, mɔ ku bo ɔyimisani Timoteo nle kukue komfo bəwəni kətə mi, Onanto eto bafokanɔfɔ eto ditsyukpa nə nkpe lə Korinto ku betidi ba kenke Onanto eto betidi lə Akaia eto kasɔ kenke.

² Bɔlɛ bɔtɔ boə Boanto Onanto ku Bonamute Yesu Kristo eto lefonə ku diyuə lə disiāko mi.

Paulo Aasɔ Onanto Ani Lə Bo Kanyinyənyə Saa Ɔsuə.

³ Bitə lə bufi atesɛ butə Onanto wə ni Bonamute Yesu Kristo eto Anto. Wə ni anto wə ləənyə bo kaminsə, nya woawunsəko bo. ⁴ Waamansə bo ləkɔ lə bulə saa bo leetu bo, itə bə lə bo tsya lə bofo bo bətsyuə bəwunsəko lə mə bulə saa kəmiə. Nya fe kase Onanto laawunsə ko bo, nko ke ele bə bo tsya wunsəko bo betidi ba nle kanyi bunyə nɛ. ⁵ Itsyise fe kase boənyə kanyi kpə fe nka eto okle Kristo tsya dinyə, nko ke ini bə lə bo lɔniyifoyifo ku Kristoo, Onanto tsya laamansə bo ləkɔ sitinti nɛ. ⁶ Lə bāte bo ohiā, bāte bo ohiā bə lə Onanto lə omansə mi ləkɔ, lə ofo mi lə nkprə. Lə bāmansə bo ləkɔ, bāmansə bo ləkɔ itə lə Onanto lə omansə mi ləkɔ bə lə befo buñyə kekleke lə mi kanyinyənyə kamfo eto okle əsuə fe kase bo tsya leeyifo lə kanyinyənyə kamfo eto okle seka kəmiə. ⁷ Kulesa saa embofo bo kusubebe lə mi disɔ butinkəsə, itsyise fe kanyi ka biənyə fe bo ke sekaa, nko ke Onanto loomansə mi ləkɔ fe kase úkamansə bo tsya ləkɔ seka.

⁸ Bayimi, bola boə bete bulə bo eto okle dítu bo lə Asia eto kasɔ kukɔnɔ. Kanyi ka búnyə ákɛ ale itə bo tinti itə bə bóensibe kusu boə booke nkprə kulaa tsya. ⁹ Lə sitintii, iyifo bo fe dikpənkpi bálo bo! Fɛɛ nyamfo əbə itə nko bə lə

bufi bo kusubebe butəkə lə Onanto wə laatakasə bekpənkprə ketsyiko ɔkomə kaboko nkprə əsuə, inni lə bo mate eto əsuəale əsuə. ¹⁰ Úləkə bo utsyiko lə ukpə eto bulə kplɛ kəmiə. Nya unsi wuukələkə bo tsya lefe saa. Sitintii, wə ini bɔnlɛ kusu bobə boə usi wuuləkə bo tsya kokoko, ¹¹ lə kase biato ola lə bo disɔ eso. Itsyise lə betidi kpə aato ola, Onanto ebɔnɔ mə olatoto nya betidi kpə lɔɔsɔ wə ani lə kase ɔwunsəko bo eso.

Paulo Áteyi Lesa Nə Eso Ɔtsyi Wə Ketsyue Ɔwuninsə.

¹² Lesa nə eso boabesə əsuə kato ni bənkə bo akɔesi anlo bo dikpi, itsyise bóle bo əsuə kukɔnɔ lə betidi kenke eto ənəmi. Nya bo ku mi eto nkprəsiəsiə áye lə Onanto eto kusu əsuə, nya kawɛ ləmbə lə nnya kəmiə. Inni kawunsiə kamfo eto kobetete əsuə buufi bunsɔ nkprə ku mi nko, bomu lə Onanto eto lefonə ku wə əsuəale nnya əsuə bítəkəko eso. ¹³⁻¹⁴ Asa nnya biofo bokla kanɔ kasɔ, nnya hā ete boawəni kətə mi nɛ. Nya ite bə asa nyamfo eto ətsyuə eto kasɔ ete bɛnɔ mɔmɔ tsyaa, mfo nnɔ miə biubə bɛnɔ bo kasɔ belosə kenke, nya yuutə bə biofo əsuə kato bobesə lə bo disɔ, nya bo tsya lofo əsuə kato bobesə lə mi disɔ lə Bonamute Yesu eto diyi nəmə əsuə.

¹⁵ Lə nnya mimfo nyamfo kenke minɔ nko esoo, minka nsusu búləkə miə eni lə nka mi ɔfɔ boye bə lə mi disuəyuə lə diyifo sinuə. ¹⁶ Tutɛɛ, eni lə mbə nyɛ mfó lə ntɔ lə Makedoniaa, ku lə nle businkli nle bubə, bə lə bəwunsəko mɛ lə nsu Yudea. ¹⁷ Se mínləkə mɔ nsusu miə lə nyifo nkoo, bote nyamfo nle bə meenyifo asa lə kusu əsuə? Nya bote nyamfo nle bə kawunsiə kamfo eto nsusu meefi keyifo asa fe utidi wə laatsyi wə nsusu kawuninsə mləməmlə katəyi nkə, ee ku owo lə lefe lɔni nəmə ke əsuə?

¹⁸ Bomu fe kase Onanto laatsyi ɔnukualɛɛ, nko ke ini lesa saa nə bówəni bótsyese mi ni nɛ. Nya inni fe kase utidi laakpɔ katəyi nkə ee kesinkli katəyi nkə owo, inni.

19 Onanto eto Ubi Yesu Kristo eto ditiki nã mɔ ku Silvano ku Timoteo lébe letsya búta mii, inni nwã laatɛyi nkã ee usi ɔtɛyi nkã owo tsya. Bomu uyifo nwã eto ditiki ni ee lefe saa. 20 Itsyise Onanto eto kenye saa ka ɔtɛyi útsyã, ɛbã itã ɛye læ Yesu Kristo ɛsuã. Nyamfo eso boatɛyi ɛye læ wã ɛsuã boãnkã, “Ibã itã nko.” Bã læ bufi atɛsã butã Onanto. 21 Onanto ɛtã nkã bo ku mimble kenke yifo bani ku Kristo nya wã kosate dílakã bo útsyã nkã buyifo wã kekyifo. 22 Wã ni nwã dítakã bo léba útsyã úfi óte nkã wã mbã bo lefe saa, nya úfi Lɛwɔnɔ Kenke ókpe bo læ akɛsi fenkã lekpotɛsyɛtsyã itã læ asa nnya kenke buubã bofo butɛyiko læ wã ani.

23 Onanto ni adansiɛ læ mɔ ku mi nti nkã kaminsã mínyã mi eso mínnyɛ Korinto busu nɛ. 24 Inni bãnkã læ bufi lesa nã bofo bɔnɔ bonyinkã mi bokpe eso, itsyise mi bofokanɔ fe dínyã kekleke koko. Nyaso bɔnlɛ keyifo buyifo ku mi bã læ binyã disuɛyũ nɛ.

2

1 Nyaso nyifo mɔ nsusu minkã mensiembubã mi ɔflo bã læ mbã nló mi ani. 2 Itsyise læ mbã nló mi anii, owœ nsi loãkã wã lookpe mɛ disuɛyũ, enso mimba mã ke mintã ani lélo mfó? 3 Nyaso míwɔni kukue kekleke nkomã míntɛyese mi nɛ, itsyise mánla miã læ mbã mfó, yuutã buitã bã ani ló mɛ. Fɛɛ mi ni betidi ba ele bã bekpe mɛ disuɛyũ nɛ. Nya mfo nno miã læ nɛ disuɛyũ bunyã, mi tsya ɛnyã disuɛyũ nkomã ke. 4 Sitintii, kukue ko míwɔni míntã mi mfóo, nwɔni ko læ bulã kpã ku læ binãntu ɛsuã. Nya mánwɔni ko bã læ itã ani læ eló mi kutsyũ, bomu bã læ binyã bitsyã lekpo kase maala mi sitinti eso.

Paulo Éfi Obuayifo Utsyũ Eto Lebua Ɔtsyɛ Wã.

5 Nyaso læ utsyũ útã ani áló utɛyã, inni mɔ mate ete úyifo nko. Bomu bofo bɔtɛyi læ kusu kutsyũ ɛsuã boã bomble kenke utã ani lélo.

Fɛɛ manla miã boãkã wã kotome bosonsã. 6 Kase mi kpã díkãnã utidi ɛmfo koto læ mi ntii, ɛsiã itã wã. 7 Nyaso bifi lesa nã úyifo betɛyɛ wã læ bekpe wã nkɛale bã læ ɛye wã bulã læ eló wã ani kenke. 8 Lã nyamfo esoo, nɛ mi lekpa miã bekpe wã nkɛale læ bilãkã bete wã biã bisi biala wã sitinti. 9 Nwɔni mi kukue komfo itsyise nla miã læ mfi nto mi mbe miã biñyã kekleke ku læ bietsyue asa nnya kenke maate mi koto lefe saa. 10 Lã bífi utsyũ eto botakebu betɛyɛ wã, míntɛyã éfi ntsyɛ wã. Nya læ mfi botakebu butɛyũ ntsyɛ læ butɛyũ kpe bã ele bã mfi ntsyɛ kulaa tsyaa, læ mi eso mímfí míntɛyɛ læ Kristo eto ɛnãmi. 11 Nnyifo nyamfo nko læ kase Obonsam læmbotafa mi, itsyise buyi wã kobe.

Paulo Ála Nkã Lã Ɔnɔ Mã Etiki Lã Tito Ɔflo.

12 Se mínsu míndufã Troas eto Umã miã læ nsu mbe Ditiki Sɛɛ nãmã letsya itsyi læ Kristo ɛsuã, nnyã miã Bonamute ébɔsini kusu itã keyifo kamã læ mfó. 13 Fɛɛ ílã mɛ tinti itsyise mǎnnyã mɔ ɔyimisani Tito mfó. Lã nyaso ntɔ kusu nya mímfɛ mínsu Makedonia.

Boatakã Kato Lã Kristo Eso.

14 Fɛɛ boasɔ Onanto ani! Nya ɛye læ lɔniyifoyifo ku Kristoo, Onanto aayenko bo lefe saa fe ndomufɔ ba lætãkãkã Kristo læ wã katobutãkã eto bɔyɛ ɛsuã. Nya Onanto aayɛ læ bo ɛsuã kabe Kristo letsya kate kawunsia kenke fe kase nnuabi bo laanyi fififi eto ufiebi laayɛ katsyo kesu kalebe saa. 15 Itsyise buyifo fe ufiebi wã laanyi fififi wã Kristo dífi útã Onanto wã leesensã kesu betidi ba nyɛ læ kusu sɛɛ ɛsuã itã bofo ku mba nyɛ læ kusu bua ɛsuã ntɔ læ bonyã ɛsuã. 16 Itã betidi ba lembunyã nkpã manloo, buyifo fe ufiebi wã laate mã bã bonyã eto ole beni. Fɛɛ betidi ba luunyã bofo, buyifo fe ufiebi wã lætã nkpã manlo itã mã. Nya læ sitinti, owœ lofo keyifo kamfo eto okle buyifo? 17 Bunte fe betidi kpã ba laafo Ditiki Sɛɛ nãmã

kayenko fe bikə bia baate lə asi. Fɛɛ se ini Onanto dɪləkə bo esoo, buyifo bani ku Kristo nya boedi etiki lə ɔnukuale əsuə lə Onanto eto ənəmi fe Kristo eto beyifoyifo.

3

Onanto Itə Bo Nkpə Lə Kenyeklekle Fɔfɔ Ɔsuə.

¹ Bote nyamfo nɛ nkə busi bɔɛ bo əsuə bɔtɛɛ? Fe kase inte itə betidi bətsyuə sekaa, isi ehiā kukue bofo ketsyiko mi ɔflo nye kaboko mi itə bo buləkə kate? ² Mi kosate ni kukue ko nkpe bo, ko bákawɔni bákpe lə bo ketu kəmiə itə le utsyuə saa loofu bote ku lə okla. ³ Ekpa wuee bə Kristo kosate leyɛ lə bo əsuə nya útə nkə bofo bɔnɔ. Nyaso mi ni kukue ko ɔwɔni. Inni awɔnisa eto ntu úfi ɔwɔni asa nyamfo. Bomu Onanto Eto Ləwɔnɔ nə nsi nkpə eto əsuəalə úfi ɔwɔni nnya. Nya wánwɔni nnya lə aba əsuə fe kase úyifo nnya lə lefe nə léfe mmə, bomu lə betidi eto ketu kəmiə.

Kenyeklekle Fɔfɔ Eto Batɔyɛ.

⁴ Bofo bɔtɛyi nko boə bokpe kənyəkɔ ka Onanto dítə bo eyɛ lə Kristo əsuə eso. ⁵ Bumbə kenye bofo bɔtɛyi boə bokpe əsuəale lə bo əsuə boafu keyifo kamfo buyifo. Bomu əsuəale nnya nkpe bo etsyi Onanto ɔflo. ⁶ Wə ni nwə dɪyifo nkə bɔkɛ əsuəale lə bofiani kenyeklekle fɔfɔ kamə eto batɔnkpe. Nya kenyeklekle fɔfɔ kamfo anyɛ lə afi koko nnya bákɔni bətsyə əsuə. Bomu kayɛ lə Onanto eto Ləwɔnɔ əsuə. Itsyise afi nya bákɔni bətsyə, aaboko ukpə. Fɛɛ Onanto eto Ləwɔnɔ ətə nkpe.

⁷ Onanto eto afi nnya bákɔni kokoko mfó, eyifo etiki nnya bákɔni bətəkə lə aba əsuə. Nya lefe nə bəfi nnya bətə betidi, Onanto eto diyənde ətə bə Moses eto ənəmi əyənde. Nya íte bə diyənde nəmə ələkə ibu lə Moses eto ənəmi tsyaa, Israel bebi mámfo buńyə kabe wə ənəmi. Nya lə afi nnya laafu bo dikpənkpi bolo ələkə əsuə ete ku

Onanto eto diyənde nkoo, ⁸ nya lə wə Ləwɔnɔ eto ləbɔbi eto diyənde so ditute famfamfa. ⁹ Nya lə kɔfi koko ko laalo utidi dikpənkpi áfo diyənde nəmfo eto okle butə, ele bə bote boə Ditiki Sɛɛ nə leeyifo bomba leeyifo kasɛɛ eto diyənde eboso ditute eto lele kenke. ¹⁰ Bɔɛ bɔtɛyi nko itsyise diyənde kplɛ nə nkpe mfo mɔmɔ, éyifo dinyənde nə ləkɛ kɔ fe leni. ¹¹ Nya lə lesa nə ləkɛ itə lefe kliminti ənyə diyənde nəmfo eto oklee, nyalɛ lesa nə nte itə manlo manlo eto diyənde eboso famfamfa. Ni diyənde so nəmfo kon.

¹² Nya se bonkpe kusubebe lə lesa fɔfɔ nə ləmbə kalokɔ esoo, nyaso boedi etiki saa wuee ku ɔkɔɛ nɛ. ¹³ Nya bunte fe Moses wə dífi ofiamɛ úti wə ənəmi itə lə Israel bebi lə buunnyə bə Onanto eto diyənde nə ləkɛ lə wə ənəmi lə bɔni kalo. ¹⁴ Sitintii, mə nsusu mányɛ etsyo, ibə ese lə mi. Ite fe ofiamɛ wə mfo eto okle si uti mə lə nsusu lə balɛ kɔfi koko eto kukue komfo eto ditiki bokla. Itsyise lesa nə hā luutə bələkə ofiamɛ əmfó bato bakpe ni lə utidi lə ufi wə əsuə okpe lə Kristo əsuə. ¹⁵ Sitinti ibə ese taa mmii, lə balɛ Moses eto afi eto kukue eto etiki nyamfo boklaa, iyifo fe ofiamɛ əmə si uti mə lə nsusu. ¹⁶ Fɛɛ lə utidi átsyi ɔwuninsə úfi əsuə útə Bonamute, ofiamɛ wə leeti wə nsusu, aasini nya waano etiki nyamə kasɔ. ¹⁷ Nya mɔmɔ, Bonamute wə bɔnlɛ bokpadi mfo, ni Ləwɔnɔ nəmə nɛ. Nya kaka Bonamute eto Ləwɔnɔ nkpe, ətə kusu itə əsuə əsuə eto busiə. ¹⁸ Nya bomba mblɛ kenke ba kulesa saa enti bo lə ənəmi bɔnlɛ Bonamute eto diyənde nəmə buləkə kate wuee. Balɛ bo bɔtsyi kawuninsə kətsyə lə wə ditsyəbi nəmə əsuə nya bo diyənde nəmə nɛ kato bobɛ kakpe. Bonamute əmə ni Ləwɔnɔ nə nɛ nyamfo buyifo nko nɛ.

4

Bute Fe Ekplibi Nnya Bító.

1 Onanto læ wə kaminsənyənyə əsuəə, dífi keyifo kamfo ókpe bo læ kóni. Lə nyaso ani anló bo læ ke buyifo əsuə. 2 Búləkə ato læ asabiombiɔ ku afanisa saa buyifo əsuə. Bóni awəsu saa ku Onanto eto ditiki nəmə bətsyi kawuninsə læ kusu saa əsuə. Bomu boələkə ɔnukuale kate. Boəsiə nkpə bo lekpa wuee læ Onanto eto ənəmi itə utsyuə saa ebunyə bo ditsyəbi sɛɛ utsyə lekpo. 3 Nya læ Ditiki Sɛɛ nə boabé letsya mfo eyifo akulasa itə betidi betsyuəə, bete biə mba nyɛ læ konyasu əsuə ete iyifo akulasaa itə. 4 Nya betidi bamfó mámfɔ bánɔ itsyise kawunsiə kamfo eto olo, Obonsam, éti mə ənəmi. Nya weeti mə kusu bæ baamfo Ditiki Sɛɛ eto lekpasə nə mə bunyə. Lekpasə nə laabɔ ketsyi læ Ditiki Sɛɛ nə ditsyi Kristo eto diyənde əsuə wə ni Onanto kosate eto ditsyəbi. 5 Boambe bo kosate eto əsuə letsya kətə mi, bomu Yesu Kristo ni nwə eto ditiki boabé letsya kətə mi boə wə ni Bonamute. Nya bo eyifo beyifoyifo itə mi læ Yesu eto disi eso. 6 Onanto wə lɛtɛyi læ kawunsiə eto ketsyikokɔ nkə, “Lekpasə yənde ləbɔ ditsyi ketuntu əsuə,” ke ni Onanto wə díɛ nkə wə lekpasə yənde læ bo ketu kəmiə læ ditə nkə bunyə Onanto eto diyənde nə nɛɛ buyənde læ Yesu Kristo eto ənəmi butsyə lekpo.

7 Fɛɛ bomba léfo asafokoya nyamfo itsyi Onanto ɔflɔɔ, te fe sɛfɔte eto ekplibi. Nya ite nko læ iləkə eté sitinti bæ, inni bo ɔflɔ əsuəale kplɛ kenke nyamə ditsyi, bomu itsyi Onanto ɔflɔ. 8 Boənyə kanyi læ lefe kpə əsuə, fɛɛ bulə bomə aanso bo ani. Yaakpe bo nsusu bulə, fɛɛ yaanló bo ani. 9 Balo kpə ətəkəkə bo, fɛɛ Onanto aanyani bo kətsyə. Ite bæ baayinkə bo kakpe læ kasɔ tsyaa, bambiasə bo. 10 Lefe saa, bo əsuə eto sinə əənyə kanyi ka laale Yesu eto ukpə eto okle. Bə læ nkpə bo bunsɪ, læ bole Yesu eto nɛɛ. 11 Lə sitintii, nkpə bo bunsɪ kenke kpe læ

ukpə eto bulə kəmiə læ Yesu eto disi eso bæ læ bənyə Yesu eto nkpə eto ditsyəbi læ bo əsuə eto sinə bətsyə lekpo læ bo. 12 Lə mmə esoo, ukpə læ keyifo læ bo lefe saa, fɛɛ nkpə læ keyifo læ mi əsuə.

13 Bávɔni læ Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue əsuə bənkə, “Mfo nɔɔ, nyaso mímbɛ wə letsya nɛ.” Nko ke ini bæ bo tsya áfo bóɔɔ eso bóbe Ditiki Sɛɛ nəmə letsya nɛ. 14 Nya buyi boə Onanto wə létakasə Bonamute Yesu utsyiko ɔkɔmə óboko nkpəə, wə əmə ke ebotakasə bo tsya ku Yesu oboko nkpə nya wookpa bo ku mi kenke oboko wə ənəmi. 15 Mi lɛlɛkəsə eso asa nyamfo kenke nte nko. Nya kase mba Onanto nɛɛ wə lefonə bote nɛɛ bufui kakpe, ebutə bæ mə leninsɔ læ lebe kato lekpe bæ læ befi batesə Onanto.

Buunyə Dibu Ku Dusuənyuə Kpə.

16 Lə nyamfo eso boəntə ani laalo bo, læ bo əsuə eto sinə læ buku kulaa tsyaa, buyi boə bo ləwɔɔ kəmiə eto nkpə læ boto kətəkə lefe saa. 17 Nya kanyi sɛkɛ ka bɔnlɛ bunyə mɔmɔɔ, embutsyə ɛklɛ, bomu bɔlɔ kanlɛ bo əsuə kətsyə itə diyənde kplɛ nə ləmbə kalosəkɔ. Boəmbɔfo ni bufi katesɛ ko kanyi saa. 18 Inni asa nnya boənyə əsuə boefi bo ənəmi kətəkə, bomu læ asa nnya boənnənyə əsuə. Nya asa nnya boənyə ku ənəmi te itə lefe kliminti ditsyuə ete. Nya nnya bo ənəmi lembofo bunyəə, te itə lefe saa.

5

1 Nya læ bo əsuə eto sinə sia ni dibú nə kafo boəsiə læ kasɔ mfo abaa, bokpe diyo bamba læ Onanto eto Umə kato. Nya diyo nəmfoo, wə kosate dífi wə ani óto, nya diuńyə lefe saa. 2 Nya lefe nə əsuə bunsɪ læ kasɔ mfo læ sinə əsuəə, boala kawɔɔ. Nya boabe kusu kekɛle boə læ bofo Onanto eto sekakediko eto umə eto əsuə eto sinə. 3 Nya læ bofo kato eto əsuə eto sinə siamfo, yensiembutsyə fe busi leya. 4 Nya se bunsɪ læ kasɔ kamfo eto sinə eto dibú kafo, busi boala kawɔɔ læ bulə

əsua. Nya inni bənkə bola boə lə bobo lə kaso kamfo eto sinə əsuə. Bomu bola boə lə bofo Onanto eto sekakediko eto sinə buti lə əsuə bə lə sinə sia ləənkpə lə sefo nsia ləəkpə eto kənyə kenke. ⁵ Onanto ni nwə lələ bo utsyə itə nko eto bofloma bomfo eto bubə. Nya úfi wə Ləwəno útə bo fe lesa nə bufi bənlə kusu bobə uyi bəse itə asa nnya kenke ólo utsyə bo eto bubə.

⁶ Nyamfo eso bonkpe okəe lefe saa nē. Nya buyi boənkə lə bokpe lə əsuə eto sinə siamfo əsuə, boanyoto Bonamute oflo nye wə ənəmi. ⁷ Nya nkpə bo bunsii mfo, busi mu lə bofokano əsuə. Nya inni lə lesa nə bo ənəmi kənyə lə bote ini. ⁸ Bokpe okəe tinti nya enkpe bo okəe enso lə boyani əsuə eto sinə siamfo butsyə lə budufə Bonamute eto ku bo ənəmi bomu. ⁹ Nya lesa nə bənlə bəbēbē enso kenke ni bə, bokpe mfo o-o, bokpe lə Onanto eto umə o-o, ele bə buyifo lesa nə luudufə wə ənə. ¹⁰ Itsyise ele bə bomblə bo lə Kristo eto ənəmi bə lə okpronko bo lekpo. Nya utsyue saa lofo kayo ka dinyə itə lə nkpə bo usiə lə kawunsiə kamfo. Kase keni o-o, kabua keni o-o, Kristo ebofo wə kayo eyə lə nkpə bo úsiə lə kaso kamfo kənyə.

Bitə Lə Ləniyifoyifo Lə Ləkə Bo Ku Onanto Nti Eyə Lə Kristo Əsuə.

¹¹ Se bunyi boə ele bə bote Bonamute əmə sikpii, eso boakplatsya kefi nya kakpe betidi bamba əsuə bə mə tsya yifo nko. Onanto wə yi kase bunte kenke nya mfo nno miə mi tsya yi bo ditsyabi taa utu kəmiə. ¹² Inni bənkə busi bəle bo əsuə bətesə kate mi, bomu bəle bokplatsya boə boətə mi lə bebesə əsuə kato lə bo disi eso. Nnla miə binyə kənyənkə befo mbuayə butə betidi ba lefi əsuə eto dinyəsa kabesə əsuə kato, nya inni bə lə ditsyabi sē eso. ¹³ Lə iyifo bətsyue fe betidi ba disi lebia bunii, nyale itsyi lə keyifo ka boeyifo əsuə eyə lə Onanto wə boala eso. Nya lə disi mambia boo, ite nko itə mi lələkəsə.

¹⁴ Kristo eto lelabi nə onkpe itə bo eyi bo əsuə. Nya se ekpako bo boə utidi oni ete díkpə lə betidi ba kenke eto disi esoo, nyamfo lə bote bə bomblə díkpə. ¹⁵ Kristo əkpə lə betidi ba kenke eto disi bə lə mba nsi nkpə, mensisiə nkpə itə mə əsuə nye mə lelabi. Bomu lə bəsiə nkpə itə Kristo wə díkpə lə mə disi esoo, wə batakasə bətsyiko okmə.

¹⁶ Nya lə nyamfo eto kamaa, boensiemfi kawunsiə kamfo eto betidi eto kənyə kakpronko kuutsyue lekpo. Itə bə bókpronko Kristo lekpo lə kusu komfo əsuə lə lefe nə léfe mmə, mómə, boesienyifo nko.

¹⁷ Nyaso lə utsyue ku Kristo éyifo banii, útə nkə ofiani utidi fəfo. Nya wə utidi eto ditsyabi koko nəmə ébubə lefe. Nya lefəfo ébubə lefo lə ni kənyə. ¹⁸ Onanto ni nwə díyifo asa nyamfo kenke. Nya úləkə asa nnya lébiasə bo ku wə nti bə lə buyifo bani ku wə eyə lə Kristo əsuə. Nya wə ke ni nwə dífi keyifo kamfo ókpe bo lə ani nkə lə bunə betidi bamba boboko wə oflo lə olə mə ku wə nti bafiani bahə. ¹⁹ Nya letsyabebe nəmfo ni nkə, Onanto, eyə lə Kristo əsuə, ólo wə ku betidi ba kenke eto nti. Nya úləkə ato lə mə abuayifoyifo kenke əsuə. Nya keyifo ka úfi ókpe bo lə kəni ni nkə, lə bəteyi betidi ba kenke ditiki nə díyifo mə wə bahə.

²⁰ Nya bo buni nyə lə Kristo eto kənyə. Nya Onanto kosate ni nwə nyə lə bo əsuə onlə mi kələ bələ. Nyamfo eso bunyə lə Kristo eto kənyə bənlə mi lekpa kpa boə bitə lə balə mi ku Onanto eto nti. ²¹ Kristo mənnyifo lehua saa. Fē lə bo disi esoo, Onanto eyifo wə ófo bo abua útsyi, bə lə buyifo bani ku wə, lə bofiani mba nye lə kusu sē əsuə lə Onanto eto ənəmi.

6

¹ Se ini bonko Onanto nye bənlə keyifo esoo, bəle mi lekpa kpa boə mimba díkafo Onanto eto lefonə, biambiasə ni. ² Itsyise Onanto átəyi nkə,

“Se lefe léyo bæ nnyə fə kaminsə,
nno fə olatoto.
Nya se éyo diyi nə ele bæ mmfo fə
tsyaa,

nwunsəko fə.”

Bənó! Nlé mi bətəyi minkə mómó
ni lefe nə ele bæ Onanto nyə mi
kaminsə nɛ. Nya mmi ni diyi nə ele
bæ Onanto fo fə læ nkpə nɛ.

Paulo Ɔnyə Kanyi.

³ Boanla boə kuutsyuə saa nyə
kabua læ bo keyifo əsuə. Lə nyaso
boanla boə boeyifo kulesa nə luuti
kuutsyuə saa bofokanó eto kusu.

⁴ Bomu læ lesa saa nə boeyifo əsuə,
boələkə kate wuee boə Onanto eto
beyifoyifo buni. Boənyə keklege
lə kusu saa əsuə, læ bulə əsuə ku
lə kanyinyənyə əsuə ku læ ohiā
kəmiə. ⁵ Lə bábɛ bo nye bákpe
bo læ Aba eto diyo nye báyele
bo nye búyifo keyifo bosonsə əsuə
nye bóənyə lefe bolabe selabe nye
búsiə kukpense tsya.

⁶ Boələkə kate boə buyifo Onanto
eto beyifoyifo ɛyɛ læ kase boale əsuə
kenke læ kobe ku dibusə ku kafo
ekpe əsuə. Nya Onanto eto Ləwónó
nsi ko bo nya boala betidi ku kafo
faa. ⁷ Boanwɛ betidi læ bo Ditiki Sɛɛ
eto letsyabebe əsuə. Nya Onanto
eto əsuəale nnya ntəkəko bo tsya
aate nkə buyifo wə beyifoyifo. Bo
nkpə sɛɛ siəsiə eyifo fe bemamakə
bia boefi kakpó lema, kata bo əsuə
disi tsya. ⁸ Bətsyuə əətə bo dibu
nya bətsyuə tsya laakpe bo kofani.
Bətsyuə aaka bo nya bətsyuə tsya
laatesə bo. Betidi əənyə bo fe badia,
fɛɛ ditiki eto ɔnukuale ni nə boatəyi.

⁹ Betidi eyifo fe benyi bo, fɛɛ beyi
bo kenke. Fe búkpə, fɛɛ busi nkpə!
Bənə bo koto sitinti, tsya bánlo bo.

¹⁰ Ite bæ befi bo fe baminsətidi
tsyaa, bɔɔɔ disuəyuə bunyə lefe saa.
Bənyə bo fe bakombo, fɛɛ boətə
betidi laafiani Onanto eto umə eto
batabinyə. Bənyə bo fe betidi ba
kulesa lente. Fɛɛ bo bomu lesa saa
nte nɛ.

¹¹ Bo bayimi, Korintofó, búdi mi
etiki kafo faa nya búmenkli bo
akɔəsi faa bítə mi. ¹² Inni bo

dímansini bo akɔəsi bítə mi! Mi,
bomu, dímansini mi akɔəsi bítə bo.
¹³ Nnɛ mi etiki budi mómó fe kase
ubianto leedi wə bebi etiki. Nya fe
kase búmenkli bo akɔəsi bófo mii,
mi tsya menkli mi akɔəsi bítə bo læ
befo bo nko.

*Mimba Ni Bafokanófo Ku Mam-
fokanófo Eni Bani.*

¹⁴ Bebe biə mimba ni bafokanófo
ku mba ni mamfokanófo menyifo
bani. Itsyise lesa nə nyɛ læ kusu
əsuə ku lesa nə lannye læ kusu əsuə
əmbfofo bókó keyifo lesa lóni kon.
Nko ke diyənde ku ketuntu lembofo
bókɛ læ kalebe kani nɛ. ¹⁵ Kristo ku
Obonsam embofo bani buyifo. Nko
ini bæ nwə léfo óno ku nwə dímamfo
ónó əmbfofo bani buyifo nɛ.

¹⁶ Ntsyə difiəyo ku Lenantoyo
loofo bókó kake læ kalebe kani?
Nyaso bo tsya mənnyə butə difiəyo,
itsyise bo ni Onanto wə leenkpə
eto kakenkó nye kəsiəkó. Fe kase
Onanto kosate letəyi nkə, “Muutsyə
kəsiəkó læ mə nti nya muusiəko mə,
nya moofiani mə Onanto, nya mə
tsyaa loofiani mə betidi.” ¹⁷ Nyaso
Bonamute ɛ wə betidi bətəyi nkə,
“Bəbo læ mə nti,

nya biləkə mi əsuə bitsyiko læ
betidi ba lætə bəfiə kedi nti.
Bientidi mə asa nnya laanansə əsuə
mfó,
nya mofo mi atuu.

¹⁸ Nya moofiani mi Anto,
nya mi tsya loofiani mə bebisani
ku bebisio.
Nko Bonamute Ɔsuəalenyə Kenke
letəyi nɛ.”

7

¹ Mə bayimi lala, se Onanto dítsyə
bo nyamfo kenke eto kənye esoo,
bitə læ buyifo bo əsuə kenke, læ
buləkə bo əsuə butsyiko læ lesa saa
nə loonansə bo əsuə eto sinə ku
ləwónó. Nya læ buyifo bo əsuə kenke
butə Onanto, se boebu wə nya boate
wə sikpi eso.

*Paulo Ɔnyə Disuəyuə Se Korintofó
Letsyi Mə Nkpə Bəwuninsə.*

² Bifi lelabi bitə bo lə mi akɔəsi. Bóanta kuutsyuə saa búbu nya bóantafa mi kuutsyuə saa ku bówe kutsyuə saa bókpe. ³ Minle nyamfo bətəyi lə nlo mi dikpi. Itsyise mótəyi mi lə lefe ditsyuə léfe miə, bóla mi asa sitinti bə lə ukpə kəmiə o-o, nkpə kəmiə o-o, kulesa embofo bo nti busensə. ⁴ Mmfo mi nno tinti! Nya maaso ləkɔəsi kabesə əsuə kato lə mi disi. Lə mi kanyinyənyə əsuə tsyaa, məəmuə utu kalə lə disuəyuə nə diyi mə əsuə kenke lə mi eso!

⁵ Se búsu búdufə Makedonia kulaa tsyaa, boənyə lefe butsyə ɔnwə saa. Bulə kpə etu bo, betidi ədiənkɔ bo lə kalebe saa. Nya betidi díkakpɔnkɔ bo nya búkate sikpi. ⁶ Fɛɛ Onanto wə laamansə betidi ba nle nku buwi ku nkuenlo ləkɔ, ákpe bo nkəale se Tito dítsyi mi ɔflo úbə údufə. ⁷ Nya inni wə bubə mate ete díta bə búnyə disuəyuə. Bomu ɔtəyi bo kase békpe wə otsyekle nya ləkə wə ɔkɔə nya ɔtəyi kase béla kekleke biə biənyə mə lə befo mə kafo faa, ku kase ílə mi itə mə lə nnya díbə əsuə ku kase bínyə mə kama kekleke lə beta mə disi. Nyamfo eso minsi mínyə disuəyuə tinti minso nə.

⁸ Kukue ko míwɔni míntə mii, álo mi ani tinti. Fɛɛ yenle mə bə nwɔni ko ntə mi. Itə bə kukue ko míntsyese mi álo mi ani tsyaa, álo mi ani itə lefe kliminti ete. Tutɛɛ, ílə mə, ⁹ fɛɛ mɔmɔɔ, nle disuəyuə bunyə. Inni nnya ani lélo mi eso, bomu bə íta bə mi lebuə nə bíyifo éfi mi nya betsyi bəwuninsə lə nnya eso. Se bínyə kanyi fe kase Onanto lélaa, nyaso bóenyifo mi kabua saa lə nnya əsuə. ¹⁰ Nya lə utsyuə ənyə kanyi fe kase Onanto laalaa, wəənyə bətsyi kawuninsə nya baafə wə lə nkpə, itə yensienlə wə. Fɛɛ lə utsyuə ənyə kanyi lə kawunsiə eto bola əsuə, ukpə hā wuunyə utə wə əsuə. ¹¹ Bebe kase kanyi kamfo eto okle ka Onanto lebebe útə mi nle keyifo lə mi əsuə. Itə biakplatsya kekleke keyifo asa kələkə əsuə ketsyiko lə lebuayifoyifo əsuə, kəsia nkpə sɛɛ.

Itə biantɔnkɔ asa nnya ləmbə kɔnɔ eto buyifo nya itə biate sikpi. Itə biabe kusu itə asa nnya luubə nya biankpe otsyekle lə asabuyifo əsuə ku itə biala biə bənə nwə leeyifo kabua koto. Lə asa nnya kenke əsuə, bíləkə bete fe mba nye lə kusu əsuə, ba kabua saa ləmbə lə əsuə lə etiki nyamə əsuə.

¹² Nya ite bə íwɔni kukue komfo ntsyese mi tsyaa, ini lə nwə díyifo kabua nye nwə báta bébu eso. Bomu íwɔni ko miə lə Onanto eto ənəmii, nləkə nte mi kase dibu biətə bo mfui tinti. ¹³ Nyamfo kenke ləkpe bo nkəale nə.

Inni bə ékpe bo nkəale ete, bomu lə kase Tito ləkpe bo disuəyuə ku wə disuəyuə nə únyə ku kase bəwunsə békpe wə anyɔ eso. Itsyise mímble ətə bə wə nsusu əsiə kasɔ buɛɛ. ¹⁴ Bíəntə ndi kofani lə wə ənəmi se mímbesə əsuə kato lə mi disi eso. Nya lə kase lesa saa nə bətəyi mi eyifo ɔnukualɛɛ, nyaso kase bóso ləkɔəsi lə mi əsuə búta Tito tsyaa, əbə itə itsyise eyɛ lə kusu əsuə. ¹⁵ Nyaso wə lelabi itə aabe kakanwu lə okloma kase bítsyue wə asatete koto ku kase béfo wə lə əsuə kasɔ bobokosə ku dibu əsuə eso. ¹⁶ Iyifo mə disuəyuə bə mofo mi bofo kano lə kusu saa əsuə.

8

Bitə Betidi Asa Kafo Faa.

¹ Mɔ bayimi, bola boə bete asa nnya Onanto díyifo útə bafokanɔfo eto etsyukpa nnya kenke nkpe lə Makedonia eyɛ lə wə lefonə əsuə. ² Bédufə lə boto kabe kekleke əsuə eyɛ lə bulə bo dítu mə əsuə eso. Fɛɛ lə nyamfo kenke kamaa, bənyə disuəyuə tinti nya béyifo kafo ekpe bətə betidi asa kpə ku kafo faa, ite bə beyifo bakombo tinti kulaa tsya fɛ. ³ Mofo bətəyi miə bətə betidi asa fe kase bofo. Nya nle mi bətəyi lə ɔnukuale əsuə minkə, bətə asa básənsə kase inte mə kulaa tsya lə mə kosate eto lelabi faa əsuə. Lə mə kosate eto kafo faa əsuə, ⁴ bálə boo lekpakpa sitinti bə lə butə mə

kusu læ bawunsæko betidi ba leeyifo Onanto eto keyifo læ Yudea eto kaso æsuæ. ⁵ Nya asa nnya béyifo mfóo, so kase bo kosate lébɛ kusu boæ bátafo buyifo! Tutɛɛ, béfi mæ æsuæ bɛtɛ Bonamute nya læ nnya kamaa, læ Onanto eto lelabi æsuæ, báyani mæ æsuæ bɛtɛ bo tsya.

⁶ Læ nyamfo esoo, bóteyi Tito wæ dítsyæ keyifo kamfo kaso læ mi nti boæ, úsukosæ læ ɔwunsæko mi læ belosæ lelabi eto keyifo kamfo. ⁷ Mómoo, bíusu setɔ læ lesa saa næ nkpe mi æsuæ. Sitintii, bíusu setɔ læ mi bofokanɔ ku etikididi ku kobetete ku otsyεkle kpekpe ku kase biala bo tsya æsuæ. Nyaso bola boæ bekpe nkεale læ bisu setɔ læ mi lelabi faa eto asatɛtɛ nyamfo æsuæ nko tsya.

⁸ Inni kofi minlɛ mi bokpe, bomu mfi lekplatsya næ betidi bamba nlɛɛ, bufi kakatesæ ko mi lele læ mbe læ mi ditidila tsya eyifo lelabi tinti.

⁹ Itsyise biyi kase Bonamute Yesu Kristo dífi lefonæ útæ mi. Nya ite bæ otabinyæ uni tsyaa, úyifo wæ æsuæ okombo læ mi disi eso bæ læ eye læ wæ sekombo æsuæ, uyifo mi batabinyæ.

¹⁰ Nsusu bo muutæ mi ni bɛnkæ yɔlɛkɛ bæ belosæ mómoo, keyifo ka bítsyæ kaso leléko. Mi ni betutɛ ba dítsyæ kaso nyamfo buyifo nya bini betidi tutɛ kulaa tsya læ nsusu bomfo eto bufi æsuæ. ¹¹ Nya fe kase bífi lelabi bítsyæ keyifo kamfo kaso, bisukosæ ke setɔ fe kase ini mi kosate dífi nnya buyifo eto nsusu bomæ. Nya bífi lesa næ nte mi biyifo ke belosæ. ¹² Læ iyifo mi lelabi kekkele biæ biætæ betidi asaa, Onanto ebofo lesa næ nte mi biæ biætæ. Nya inni læ lesa næ lente mi æsuæ.

¹³⁻¹⁴ Inni bóteyi minlɛ miæ meeyifo læ itæ betidi bamba eto bitsyikæ læ biyifo fomflo, læ nyifo mi bele læ bɛkɛ kalende, fɛɛ se asa kpæ nte mi mómoo esoo, elɛkɛ bæ bɛwunsæko mba inte. Nya lefe næ ehiã mi fɛ kpæ nte mæ tsyaa, bɔwunsæko mi. Læ ibæ nkoo, ete bɛwunsæko bɛtsyuæ læ kase inyæ itæ nɛ. ¹⁵ Nko seka báwɔni bákpɛ læ Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue nɛ bɛnkæ, “Nwæ dinyæ bikæ kpæ, mænnýæ kpæ

osonsæ nya nwæ dinyæ sɛkɛɛ, klolesa máhiã wæ.”

Bátsyese Tito Ku Wæ Bayetsyuæ Korinto.

¹⁶ Boaso Onanto ani, itsyise útæ ənæmi áɛ Tito nkæ læ ɔwunsæko mi fe kase bola boæ boawunsæko mi. ¹⁷ Se bóto butsyiko wæ ɔflo boæ ubæ ɔwunsæko mi, ótonɔ itsyise iyifo wæ lelabi nko, nkæ læ ubæ ɔwunsæ, inni læ kase bóto wæ eso, bomu iyifo wæ lelabi nko, nkæ læ ubæ mi ɔflo. ¹⁸ Nya kamaa, bóle Tito ku ɔyimisani wæ nkpe dibu læ bafokanɔfo kenke nti bɔtsyese mi læ kase woedi etiki kesensæ Ditiki Sɛɛ nɛmæ eso. ¹⁹ Læ nnya kamaa, uyifo utidi wæ bafokanɔfo eto etsyukpa dílkæ bæ utækæko bo læ ubæ ɔwunsæ læ lelabi eto æsuæbufikætæ eto keyifo ka boeyifo kefi atesæ kætæ Bonamute læ bufi bote tsya bɛnkæ iyifo bo lelabi boæ boawunsæko bɛtsyuæ.

²⁰ Bólɛ bo æsuæ kukɔnɔ nya boale ola kukɔnɔ ætæsa asa nnya betidi díte bo ku kafo faa mfó tsya, le kase kuutsyuæ saa lembubæ okpe kænæ ku bo læ kase bɔnlɛ atabi nyamæ buyifoko æsuæ. ²¹ Itsyise inni læ Bonamute eto ənæmi mate ete bola boæ boeyifo lesa næ lelékɛ, bomu læ betidi kenke eto ənæmi tsya.

²² Nyamfo esoo, búfi bo ɔyimi æmfo bóko ku mæ bótsyese mi nɛ. Bóto wæ bóbe kpæ búnyæ boæ bófo wæ bóno nya buyi wæ bæ okpe ot-syεkle tinti. Nya se ófo mi óno nko esoo, iyifo wæ lelabi kekkele nkæ woawunsæko mi. ²³ Nya itsyi læ Tito æsuæ, uyifo mɔ ɔyetsyuæ kekkele wæ leeyifo keyifo ku mæ kefi kawumsæko mi. Nya bayimi fɛfɛ ba nyɛ ku wæ, ni bafokanɔfo eto etsyukpa eto bɛnyesiæ. Nya beefi dibu kætæ Kristo. ²⁴ Nyaso bilækæ mi lelabi bete mæ læ bafokanɔfo fɛfɛ kenke læ bɛnyæ læ bate sitinti bæ, ɔnukuale ini bæ nyamfo eso boabesæ æsuæ kato læ mæ disi nɛ.

9

Bɔwunsæko Butæ Kristofɔ Bamba.

1 Nyə miə yanle bə nsi nwɔni kukue ntə mi itsyi lə bɔwunsəko bo ele bə butə Onanto eto bafokanɔfɔ lə Yudea eto kasɔ. ² Nyi minkə iyifo mi lelabi biə biawunsəko betidi bamfó. Nya maasɔ ləkɔesi lə mi disi lə nyamfo əsuə lefe saa kate bafokanɔfɔ nkpe lə Makedonia. Nteyi mə minkə bayimi ba nkpe lə Akaia eto kasɔ, əmuə əsuə bətsyə taa lələko bə buutə bɔwunsəko bomfo. Nya itsyi lə mi ute bokpe lə nnya əsuə, nya lésanklisə mə nti betidi kpə nɛ. ³ Nya mɔmɔɔ, nle bayimi bamfo botsyese mi bə lə bənyə bə bo əsuə katobesəbesə lə mi disii, eni bimba. Nya fe kase maateyi mə lefe saa, nla miə biumuə əsuə bitsyə ku mi bɔwunsəko. ⁴ Nya lə nnya ete bayimi ba nkpe lə Makedonia bətsyuə dítəkəko mə bəbə mi ɔflo nya bəbə bənyə bə bíəmmuə əsuə bitsyə fe kase mínteyii, bo ku mi ta eto ənəmi ebokpoo kasɔ sitinti, tsya fɛɛ mi kole ebosɔ le kase bufi ənəmi butəkə lə mi əsuə eso. ⁵ Nyamfo eso mimbu miə efe bə ntsyese bayimi bamfo mi ntɔnsə nɛ. Be lə bawunsəko mi bəbə ətəsa nnya bəteyi biə biutə bitsyə fe lə mbə ndufə. Nyamfo loote bə mi kətə kamə eyifo lesa nə bitə ku kafo faa. Inni bə kuutsyuə lenyinkə mi ókpe eso bənle asa nyamə butə.

Onanto Aala Utidi Wə Ləətə Lesa Ku Kafo Faa.

⁶ Bekloma biə utidi wə laato asa səkɛɛ, səkɛ ete wuufəsə. Nya nwə laato asa kpə, nko ke wuufəsə asa kpə tsya nɛ. ⁷ Nyaso mi utsyuə saa tə lesa nə wə kosate léla nkə wəətə kafo faa. Nya inni ku kanyinyənyə nye iyifo fe kuutsyuə nyə kuutsyuə lə əsuə fe útə nnya. Itsyise Onanto aala nwə ləətə lesa ku disuəyuə. ⁸ Nya Onanto ebofo fə lesa saa butə enso kase lehiā fə. Itə bə lə lefe saa əbəkɛ kpə nya fofo keyifo sɛɛ saa buyifo ku nnya. ⁹ Awɔnisa Kənke eto Kukue áteyi itsyi lə utidi əmfo eto okle əsuə nkə, “Wə ləətə betidi ba ni bakombo asa ku kafo faa,

nya wə kafokpɛ te lefe saa.”

¹⁰ Onanto wə ləətə ɔkuəmfo eyibibi nkə oto nya woənyə didisa kedii, ebutə fə eyibibi nnya kenke lefe itə fə. Nya wuutə yoobe itə fə didisa kpə itsyi lə fə lefonə eto keyifo itə betidi kpə eso. ¹¹ Wuutə nkə asa kpə kɛ fə lefe saa bə lə ekeyifo kafokpɛ, bə betidi kpə ebɔsɔ Onanto ani eye lə fə ətəsa nnya baafɔ kayenko lə bo əsuə eso.

¹² Itsyise bɔwunsəko bo biətə, aawunsəko Onanto eto betidi. Fɛɛ isi ensoo, yəətə Onanto leninsɔ kpə lefe saa. ¹³ Nya lə bɔwunsəko bomfo eto nnya laabɔ ketsyiko lə nnya əsuə, betidi kpə ebufi atesə bətə Onanto lə bɔfokanɔ nkpe mi lə Kristo eto Ditiki Sɛɛ nə bəfo bənɔ, ku mi kafokpɛ ka bifi bitə mə ku utsyuə saa. ¹⁴ Nya lə lelabi kplɛ əsuə, mə eboto ola lə mi disi lə lefonə kpə nə Onanto ditə mi eso. ¹⁵ Bitə bɔsɔ Onanto ani lə wə ditəsa nə boebofo bəteyi nə úfi útə bo eso.

10

Paulo Áta Disi Keyifo Ka Weeyifo.

¹ Mɔ, Paulo, kosate éfi Kristo eto əsuə kasɔ bokosə bokosə ku əsuə buyuəsə nle mi kələ bələ ku lek-pakpalələ miə mɔ nwə laabokosə əsuə kasɔ lə mi ənəmi fɛ meeyifo asa ku utu lə mimbə mi lə ɔflo uni. ² Lekpakpa minle mi bə lə mbə mi ɔflo, biəntə bə etiki kumi ku mi lə senyanya əsuə. Fɛɛ mi nti eto bətsyuə ba leebu bənkə kawunsiə kamfo eto kobe əsuə ete boeyifo bo asa kayenkoo, muunyənki nkpe mə. ³ Sitinti ini bə bokpə lə kawunsiə kamfo, fɛɛ inni kase kawunsiə kamfo laakpə lema bɔnlɛ bɔkpɔ. ⁴ Itsyise bəmakə bia boefi kakpɔ lemaa, mentsyi kawunsiə kamfo. Bomu Onanto eto əsuəale nnya nkpe ale boefi katsylɔsɔ balo bamə eto nyənkɔ kekleke bomə. ⁵ Boatsylɔsə bidia, bidia eto etikinənə ku lesa saa nə beefi kataka kənyə nnya leeti betidi kusu bə bate Onanto. Nya boəmuə nsusu saa fe betidi ba lema lekpɔ boə butsyue

Kristo koto. ⁶ Nya lefe nà bunyà buà beyani mi àsuà kenke bità Kristo eto ditikii, buunà koto utsyuà saa ke dímentsyue wà kotoo.

⁷ Asa nnya ni ànàmi ànàmi eto asa hã ete bènle bobè. Là mi utsyuà áfo óno nkà uyifo Kristo eto olee, okloma nkà fè kase wuuntsya ni Kristo eto olee, nko ke bo tsya ñyà butà Kristo nɛ. ⁸ Nya là nsò lèkòesi mbèsè àsuà kato enso kase ele bə nyifo là àsuàale nnya Bonamute dífi útà bo nkà bufi bunà mi là bebe là wə bɔfokanò àsuà, nya inni bə là bufi bunà mi bobokosə kamaa, kofani embòle mɛ là nnya àsuà. ⁹ Məmbola mià bibu bià sikpi minlɛ mi bokpɛ ɛyɛ là ekue nnya maawoni kətə mi àsuà. ¹⁰ Là mi ntii, utsyuà ebətɛyi nkà, “Paulo eto ekue nya waawoni kətə mi eto kɛnyɛ kpɛ ale ku àsuàale tinti. Fɛɛ là okpɛ là bo ɔfloo, uyua nya wə etiki àmbə kasononò saa.” ¹¹ Nla mià utidi emfo eto okle te nkà, asa nnya boawoni katsyese mi là ekue àsuà ku nnya boeyifo là bokpɛ mi là ɔfloo, letetekɛkɛ saa əmbə là nnya nti.

¹² Imbà bo ɔkɔɛ kon tsya boə boefi àsuà bokatesəko betidi ba diyifo fe mba leebu bə bakplenyə beni. Beyifo mba leeninə. Beefi mə àsuà kakatesəko mə betsyuà là mə asayifoyifo àsuà nya mə kosate dítsyə nnya beefi àsuà kakatesəko. ¹³ Fɛɛ boo, bo àsuà katobesəbesə əmboso kase ñnyà itə. Nya boombesə àsuà kato boso keyifo ka Onanto díta bo nya nka bɔnlɛ buyifo là mi nti tsyaa, nkpe là nti.

¹⁴ Nya se mi tsya nkpe là kaka Onanto díta bo nkà buyifo ke bose esoo, bóenyifo ke bɔyilasə ke kaseko. Itsyise bo ni mba dítsyiko mi ɔfloo bubə ku Kristo eto Ditiki Sɛɛ nəmà. ¹⁵ Nyaso boambesə àsuà kato kayila betidi bamba eto keyifo ka béyifo itsyise kaso nka Onanto díta bo. Bomu bo kusubebe təkə là mi bɔfokanò eto katobebe àsuà nya là bofo asa buyifo kaso nko là mi nti le kase Onanto díta bo nkà buyifo. ¹⁶ Là nnya kamaa, bofo

Ditiki Sɛɛ nəmà bətɛyi là nlebe bo kuutsyua dímanyetò óyo tsya. Nya yembudi bə bɔlɛ àsuà kato bobesə là keyifo ka betidi bamba díyifo àsuà. ¹⁷ Nko seka báwoni bákpe là Awonisa Kɛnkɛ eto Kukue àsuà bə, “Nwə ke laala nkà woabesə àsuà kato, ele bə obesə àsuà kato là lesa nə Bonamute díyifo àsuà.” ¹⁸ Itsyise inni utidi wə laatesə wə àsuà ni utidi sɛɛ, bomu nwə Onanto laatesə.

11

Məntə Là Olontidi Obonsam Là Obiasə Fə Nsusu.

¹ Nla mià là asini ani afo mɛ ku kafo faa, là nyifo fe nwə leeninə kulaa tsya. Nlɛ fə lekpa kpa, fo nnya ətə mɛ nko ete. ² Maakpò kutsyuaɛ là mi disi fe kase Onanto leeyifo là mi disi. Ntò mi disi ntə Kristo hã fe kase baatò kebite ka lenyitò osani disi kətə kusə. ³ Fɛɛ nlɛ sikpi bote mià Obonsam ebobiasə mi nsusu bə biembudi ɔnukuale bitə Kristo mate, bisumu wə fe kase bíkeyifo. Nko íbə bə owa əmə efi wə kawesu obiasə Eva eto nsusu nɛ. ⁴ Nlɛ mi nyamfo bətɛyi nko itsyise biatonò mlə kafo utidi saa wə ləəbə katɛyi mi ditiki bamba nə ləbɔ lete itsyilə là Yesu wə àsuà bobè letsya butə mi. Nya biafo ləwɔnò ku ditiki nə ləbɔ lete là Onanto eto Ləwɔnò ku bo Ditiki Sɛɛ nəmà àsuà kanò.

⁵ Fɛɛ mfo ñno mià məmbə kaso nsò betidi bamfó ba bieminkli ani kafo ku kafo faa fe mba diyifo batonkpe sɛɛ banso mba bátsyese sitinti. ⁶ Là maamfo etiki budi kukonò tsyaa, inni là Onanto eto Ditiki Sɛɛ àsuà minyi. Là ɔnukuale àsuà, búta bɛnò nyamfo kasò wuee là kusu saa kusu àsuà.

⁷ Lefe nə mímbé Ditiki Sɛɛ nəmà letsya míntə mii, māmfo mi kulesa fe kayofofo seka. Bomu mbokosə mɔ àsuà kasò ntə mi bə là ebesə mi kato. Nyaalɛ se mínyifo nyamfo nko esoo, kabua keni mínyifo? ⁸ Lefe nə minke mfo keyifo keyifo là mi nti, etsyukpa bamba díkafo mɛ kayo, bofo bətɛyi bə nkeyu mə bə là mfi nwunsə ko mi.

⁹ Lefe nà mínkɛ lə mi nti mínkabe mɔ əsuə, mənɔlə mi itə bɔwunsəko se atabi lehiā mɛ. Bayimi ba ditsyi Makedonia dikawunsəko mɛ lə lesa saa əsuə. Nya mémfi bulə saa ntəkə mi lə əsuə nya membufi bulə saa tsya mbə nkətəkə mi lə əsuə kulefe. ¹⁰ Se Kristo eto ɔnukualetiki nkpe lə mɛ esoo, nɛ bokakase miə kuutsyuə saa embofo mɛ kusu buti lə ləkɔəsi nə maasɔ lə ditiki nəmfo əsuə lə Akaia eto kasɔ lə kalebe saa. ¹¹ Bɔtɛyi minɛ nyamfo nko se manla mi eso lee? Onanto kosate yi nkə maala mi. ¹² Muusukosə keyifo ka minɛ buyifo nya membofo kulesa intsyiko miə ɔflɔ. Nya luutə bə mba nɛ mə əsuə bokpo bə batɔnkpe beni kabesə əsuə kato, bayɛ kusu bunyə katɛyi bənkə keyifo ka banɛ akateko nka bɔnɛ.

¹³ Betidi bamfó eni batɔnkpe kosate. Baawɛ betidi katɛyi bidia lə mə keyifo əsuə. Beeyifo mə əsuə bə lə betidi lə bənyə mə fe Kristo eto batɔnkpe kosate beni. ¹⁴ Nya nyamfo menyifo lesa fɔfɔ, itsyise Obonsam aafɔ əsuə bofloma keyifo fe kato eto ɔtɔnkpe wə ləyənde. ¹⁵ Nyaso nyamfo menyifo bo naa bə mba ntəkəko wə aatsyi mə əsuə kawuninsə keyifo fe basɛ ba leeyifo Onanto eto keyifo. Fɛɛ lə kalosəkɔɔ, boonyə nnya kayofofɔ fe kase inyɛ itə.

Paulo Ábesə Əsuə Kato Lə Asa Nnya Úlakə Óte Əsuə.

¹⁶ Nsi nɛ bɔtɛyi miə, kuutsyuə saa membu nkə meeninə. Fɛɛ lə utsyuə eebu nkoo, bifi nnya nko bitə mɛ bə moofɔ əsuə kato bobesə sɛkɛ ete eso. ¹⁷ Nya lesa nə minɛ bɔtɛyi mfoo, eni lesa nə Bonamute loola nkə ntɛyi. Fɛɛ əsuə kato bobesə eto ditiki nə minɛ bɔtɛyi mfo, eyifo fe kase nwə leeninə laabesə əsuə kato kedi ebukitiki. ¹⁸ Fɛɛ se betidi kpə leefi kawunsiə kamfo eto asa kabesə əsuə kato esoo, bitə lə mintsya lə mbesə əsuə kato sɛkɛ. ¹⁹ Se mi kosate diyifo babesibe nko esoo, nyaso bitsyəsüəko mba leeninə lə disuəyuə əsuə. ²⁰ Biakɛ lefe kulaa

tsya kətə lə utsyuə efi mi uyifo wə odomunyə nye díyifo mi lesafimfi, nye otafa mi nye woənyə mi lə kulesa əsuə nye ɔsɔ mi lə kotosi kulaa tsya. ²¹ Fɛɛ boo, iyifo bo kofani bə bóenyifo mi nyamfo eto okle. Lee bíbu biə eni búyifo nko?

Fɛɛ lə utsyuə ebofo utu bokpe kabesə əsuə kato lə lesatsyuə əsuə, nɛ etiki budu fe nwə leeninə lo, nyalɛɛ, mintsya ebofo utu bokpe nko seka, mbesə əsuə kato. ²² Bɔtɛyi banɛ bə Hebrifo benii lee? Mintsya mə mini nɛ. Bɔtɛyi banɛ bə Israelfɔ beni lee? Mintsya mə mini nɛ. Bɔtɛyi banɛ bə Abraham eto kafɔ eto bebi beni tsya lee? Mintsya mə mini nɛ. ²³ Kristo eto beyifoyifo beni lee? Nɛ etiki budi fenkə nwə disi lebia, fɛɛ etiki eto ɔnukuale ni nɛkɛ nso mə. Nyifo keyifo kekleke nso mə, bakpe mɛ lə Aba eto diyɔ sesia sesia baso mə. Bablɛ mɛ tsya sesia sesia baso mə. Nya minkɛ lə ukpə ku mənkpə eto nti sesia sesia. ²⁴ Sɛnɔ sɔɔ Yudafɔ ləblɛ mɛ awosi ətsyə sɛwɔnɔmbə ku ukue fiofio. ²⁵ Nya Romafɔ ləblɛ mɛ ku lekete sitsyɛ. Bato mɛ aba sɔni. Nsiə lə ɔkɔ sitsyɛ nya séba ku mɛ nya míndufə lə lekpo eto ntu əsuə. Nya lefe lonii, nkɛ lə ntu ketsye kani ku diyi wɔlɔlɔlɔ.

²⁶ Sesia sesia sesia sia mínyɛ kusuu, ndufə lə bulə akpa akpa əsuə. Lə mɔ kusu bɔyɛ kpə kəmiə, ndufə lə ketuyiyi ku beyu eto ani. Meedufə lə bulə kəmiə lə mɔ betidi Yudafɔ kosate ku mba lenni Yudafɔ tsya eto ani. Meedufə lə bulə əsuə lə kəmə nkplɛ eto betidi eto ani ku lə ntenti. Ndufə lə bulə lə lekpo əsuə ku bayimi ba ni bayimi ba ni badia eto ani. ²⁷ Nkpɔlatsya nyifo keyifo kekleke. Mánkɛ lefe nɛlabe selabe ntsye kpə. Məəsiə kukpənsɛ nya utukɔɛ laalɛ mɛ, nya lefe kpə maanke lesa kedi kemi. Leyɔ aalɛ mɛ, nya məənyə kulesa nə muufi nti əsuə. ²⁸ Nya ɛkɔ ku nyamfo kenkee, maanke lefe kala kəsiə itsyi lə kase məəsiə kebu disi lə bafokanɔfɔ eto

etsyukpa kpə nnya nkpe lə nlebe nlebe eto lələkəsə əsuə eso. ²⁹ Lə utsyuə əbə kama lə wə bofokanə əsuəə, yəətə bə ani aalo mintsya. Nya lə bətə utsyuə edufə lə lebuə əsuəə, yəələ mə lə utu.

³⁰ Lə ele bə mbesə əsuə kato, yuutsyi lə kase minyokpə eso. ³¹ Onanto wə ni Bonamute Yesu eto Anto, wə ni nwə boatese lefe saa, wə ni nwə nyi sitinti nkə asa nnya minlə bətəyi mfoo, minlə sídia bətəyi. ³² Lefe nə minkə lə Damasko, Aba eto Unyēsia ninə wə ləkə lə Oka Areta kalə, ala nkə lə umuə mə. Lə nyaso unyənsə mba laase asa lə ofati wə bato batsyilama umə əmə eto mbəsie nkə lə bəmuə mə. ³³ Fəe befi mə bakpe lə ditsyitsya bayenko ku ukuə eyə lə ofo wə nkpe lə ofati əmə babokosə kasə mbə ntsyetsyi ndu lə wə oflo.

12

¹ Ele bə nso ləkəsi mbesə əsuə kato ite bə kutəkə saa əmbə lə nnya əsuə. Fəe muudi etiki itsyi lə asa nnya minyə ku asa nnya Bonamute dītə mə ku nnya úləkə óte mə əsuə. ² Nyi osani utsyuə wə ni Kristonyə wə Bonamute lékpa usuko kato alə lefosi ana ni nnya léfe mmə. Fəe mante lə əsuə eto sinə əsuə ditsyi wə usuko kato lee, lə ləwəno mate əsuə ókpa wə usuko kato fanlo fanlo Onanto hā ete nyi. ³⁻⁴ Nnya hā minyi ni nkə Onanto ni nwə ditsyi utidi əmfo úsuko Paradiso kato mfó. Fəe nle mi bətəyi minkə minyi lə əsuə eto sinə əsuə útsyi wə úsuko lee, lə ləwəno əsuə fe buləkə kate əsuə seka. Onanto tsya hā ete nyi. Nya mfó, óno asa nnya bəntə kusu bə tətəyi nya bəambofo nnya kasə buləkə kate tsya. ⁵ Nyaso moobesə əsuə kato lə osani əmfo əsuə. Fəe mebosə əsuə kato lə mə kosate əsuə, enso asa nnya ditsyi lə mə bəyokpə əsuə hā ete. ⁶ Lə nla kulaa tsya miə maabesə əsuə kato, membuninə nyifo nko. Itsyise onokuale eto ditiki ni nə muudi. Fəe memuyifo nko, itsyise manla miə kuutsyuə nyə mə utidi bamba enso nwə mini lə

asa nnya úkənyə mínyifo ku nnya míntəyi eso.

⁷ Fəe lə itə bə lə nyə mə əsuə kato bobesə lə asa kpə nnya Onanto dílkə óte mə əsuə esoo, útə nkə nyə əsuə eto sinə eto kanyi. Kanyinyənyə kamfo te fe Obonsam eto otənkpe utsyuə wə nle mə bəble kekkeke nya yəətə maayə əsuə kato bobesə. ⁸ Nto ola nkpadí Bonamute sityə sōō lə nyamfo əsuə bə lə otakasə mə nnya lə əsuə. ⁹ Bomu ótəyi mə nkə, “Mə lefonə ni lesa nə hā lehiā itə fə, itsyise mələkə mə əsuəale kate lə asa nnya meeyifo kətə betidi ba ləmbə əsuəale saa enso.” Lə nyamfo esoo, məənyə disuəyuə kaso lə mə bəyokpə əsuə itə lə Kristo eto əsuəale lə lefo disia lə mə kenke. ¹⁰ Lə Kristo eto disi esoo, éləkə itə mə bə nyokpə ku betidi aka mə ku nle kanyi bunyə ku lə betidi ati mə kama ku lə asa anle bətsyə kukəknə kətə mə. Itsyise lefe nə əsuəale lelo mə lə əsuəə, nya məənyə əsuəale bamba nə.

Bafokanəfo Lə Korinto Eto Ditsyabi Ələ Paulo.

¹¹ Meedi etiki fe nwə leeninə seka, fəe mi díə íbə nko. Itsyise mi ni mba ele bə eni bətesə mə fə. Lə íbə bə manle kulesa kulaa tsyaa, batənkpe kpaa bamfó manleke baso mə kon. ¹² Ayanisa ku ekpinsa kpə nnya mínyifo lə dibusə əsuə lə mi ntii, áse uyi sitinti nkə otənkpe kpa mini. ¹³ Məənyə kulesa nə mínyifo míntə bafokanəfo eto etsyukpa bamba ənsə mi, enso bə māmfo kulesa ntsyiko mi oflo bə nyifo mi bitsyikə lee. Nyalə nle mi lekpakpa miə bifi bətsyə mə bə ményifo nko!

¹⁴ Ditsyəfə ni nəmfo se mímuə əsuə minlə mi oflo bubə nə, tsya memohiā bəwunsəko saa ntsyiko mi oflo. Mi kosate minhiā, inni mi atabi. Itsyise inni bekpefi ele bə bəmuə əsuə bətsyə lə befi babe mə antomə. Bomu antomə ni mba ele bə bəmuə əsuə bətsyə lə befi babe mə bebi. ¹⁵ Yuuyifo mə disuəyuə bə

muufi lesa nà nte mɛ ku mɔ ɛsuə kulaa tsya nwunsàko mi. Nya se maala mi sɔɔ nko esoo, beso ele bə mi lelabi itə mɛ bə kasɔ bomu nko?

¹⁶ Biɔtɔnɔ ku mɛ biə, mambə mfiani bitsyikə ntə mi. Fɛɛ utsyuə ebɔtɛyi nkə nyenko mi lə kɔwɛbe eto kusu ɛsuə nnyə kutəkə lə mi ɛsuə.

¹⁷ Lee, nyɛ lə betidi ba mɪnkpe mi eto utsyuə ɛsuə ntafa mi? ¹⁸ Nlɛ Tito lekprakpa nya mɪnkpe wə ku bo ɔyimisani bamba ɔni tsya miə bəbə mi ɔflo. Nya bɔtɛyi bɛnlɛ biə Tito áyɛ lə kusu kutsyuə ɛsuə ótafa mi lee? Inni nsusu bɔni ete nkpe bonko wə búfi búyifo nnya? Nya inni kusu kɔni ete bóyɛ?

¹⁹ Bubu bɛnlɛ lefe nəmfo kenke biə bo ɛsuə eto disi ete bɔnlɛ bota lə mi ənəmi? Owo lo! Bɔlɛ mi etiki budinko fe kase Kristo lela nkə budi lə Onanto eto ənəmi. Balala, lesa saa nə bɔtɛyi mii, nnya ete ni bənkə lə bɔwunsàko mi lə mi bofokanɔ lə bumuə ale boso. ²⁰ Nlɛ sikpi bote miə lə mbə mfóo, ɔtsyuə ditsyɛbi nə ɛsuə muubənyə mii, ebɔbɔ lete lə nɛ ɛsuə moola miə mənyə mi. Nko ke ini bə mi tsya ebunyə mɛ fe mfloma lə kase biola biə biənyə mɛ. Nlɛ sikpi bote miə muubənyə miə bɛlɛ ndiə, kasɛsə ənəmiə kekkeke nya lefonyi lɔkɛ lə mi nti nya biola biə ɛlɛkɛ itə mi hā ete ku bikakpadi bətsyuə aye bua kedi bətsyuə ketikima ku bikabesə ɛsuə kato nya kabakəfə luudufə mi lenti lə lesa saa ɛsuə. ²¹ Nlɛ sikpi bote miə lə nsi mbə mfóo, ani ebolo mɛ lə Onanto eto ənəmi. Nya muuwi keku lə betidi kpə eto disi, itsyise bantsyi bawuninsə lə mə ketu bənyə kanyi lə asa bua nnya bəyifo lə lefe nə léfe mmə eso. Asa nnya bəyifo bábiasə mə ɛsuə ini, akɔnsa ku disənkpo ku disiəkpɔ ku nkpe bua busiə.

13

Paulo Álɛ Korintofɔ Kɔlɛ Ku Kəsiə Fɛfɛ.

¹ Ditsyɛfə ni nəmfo se minlɛ mi ɔflo bubə nɛ. Bawɔni bákpe lə Awɔnisa Kenkɛ eto Kukue ɛsuə

bənkə, “Lə befi etiki lə utidi ɛsuəə, ele bə bənyə badansie inuə nye it-syə lə etiki nyamə ɛsuə fɛ lə balo wə dikpi.” ² Se mimbə mi ɔflo dinuəfəə, nnkə mba díyifo abua kɔ ku babamba saa ato. Mɔmɔɔ, min-sibə mi lə ɔflo mfó, nya nsi nle mə ato bukə bio, bɔtɛyi minlɛ miə lə nsi mbə mi ɔflo, mambɔni mba kenke diyifo asa bua koto bunə. ³ Nyamfo ebuyifo uyibose itə mi se bela biə biate biə Kristo eedi etiki ɛyɛ lə mɛ ɛsuə. Wəənyuəsə ɛsuə lə nnya weeyifo ku mi kulaa, bomu wələkə wə ɛsuəale kate lə mi nti sitinti. ⁴ Itə bə bɔyɔkpɔ ɛsuə básɔ wə bámanklasə lə uyikabie ɛsuəə, tsya ɛyɛ lə Onanto eto ɛsuəale ɛsuəə, ótaka úbə nkpe. Nko esoo, bo mba tsya diyifo bani ku wəə, ayɔkpɔ. Fɛɛ Onanto ebokpe bo nkɛale nya otakasə bo bə bo tsya bofo lesa nə ele bə buyifo lə mi nti buyifo, itsyise bo ku wə si nkpe lə Onanto eto ɛsuəale ɛsuə.

⁵ Beto mi ɛsuə bebe lə bisi nkpe lə bofokanɔ bomə ɛsuə. Bekatesə mi ɛsuə bebe kukɔnɔ. Lee híunyə bítsyɛ lekpo biə Yesu Kristo kpe lə mi ɛsuə sitinti? Biyi nko, nyalɛ ibə bə binyə bitsyɛ lekpo biə bíambo bəfɛ lə botokabe bomə ɛsuə. ⁶ Mfo nno miə biunyə bitsyɛ lekpo biə bo alɛ, bóflo.

⁷ Bɔlɛ ola boto katɔ Onanto boə wəntə lə biyifo kolesa saa nə leni lɛsɛ. Bɔlɛ nyamfo bɔtɔ, inni lə bufi boté betidi boə bóflo lə bo batɔnkpe eto keyifo ka bɔnlɛ buyifo ɛsuə eso. Bomu bɔlɛ nyamfo bɔtɛyi bə lə mi kosate lə bikeyifo lesa nə ni lɛsɛ lə ibə bə bóabɔ bófɛ lə boto kabe bomə ɛsuə kulaa tsya. ⁸ Itsyise boambofo kulesa buyifo kənyə lə Ditiki Sɛɛ nəmə ɛsuə, bomu lesa nə buyifo hā ni nə luusukosə ni sɛtɔ. ⁹ ɛsuə əyɛbo lə binyə sɛtɔsusu lə mi bofokanɔ ɛsuə, nya iyifo fe bo ɛsuəale əbɔ kasɔ lə mi nti lə nnya ɛsuə. Nyaso tsya boato ola boə lə bebe bɔbɔ disi lə mi bofokanɔ ɛsuə nɛ. ¹⁰ Lə nyamfo eso minlɛ nyamfo bɔwɔni kətə mi lefe nə mimbə mi

læ ɔflo nɛ, itə bæ læ mbə mi ɔfloɔ,
 læ nyɛ mi etiki bunəŋko keklege
 læ əsuəale nnya Bonamute ditə mɛ
 əsuə. Útə mɛ əsuəale nyamfo bæ
 læ mi bofokanɔ læ bobɛ kato bumuə
 ale boso, nya inni bæ læ ntə læ buyuə
 kɛnyɛ.

¹¹ Læ kalosəkɔɔ, mɔ bayimi, nɛ
 mi bokla miə bisia kukɔnɔ. Bebe
 bebɔ disi kenke læ mi bofokanɔ əsuə.
 Bitsyue koto bɛnɔ asa nnya kenke
 əsuə mínɛ mi kɔɛ læ kukue komfo
 əsuə. Bitə læ mi kɛnyɛ læ keyifo
 kani nya læ bisia læ diyuə əsuə. Nya
 Onanto wə laala betidi nya wə ətə
 diyuəə, læ usiəko mi.

¹² Bisiasə mi bətsyuə læ lelapi əsuə
 fe bayimi seka.

¹³ Bafokanɔfo kenke bæ bəsiəsə
 mi!

¹⁴ Bonamute Yesu Kristo eto lefonə
 ku Onanto eto lelapi ku Lɛwɔnɔ
 Kenke eto lɔniyifoyifo læ disiəko
 mible kenke.

GALATIAFỌ Kukue Ko Paulo Lẹwọni Útẹ Galatiafọ

¹ Kukue komfo etsyi mọ, Paulo, wẹ ni ọtọnkpe ọfọ. Mọ, Paulo, nwẹ eto bokpadi dímentsyi utidinini saa ọfọ nye eyẹ lẹ utidi saa ọsuẹ, bomu Bonamute Yesu Kristo ku Boanto Onanto wẹ létakasẹ Yesu utsyiko ọkọmẹ óboko nkpẹ ọfọ. ² Mọ ku mọ bayimi bafokanọfọ kenke ba nkpe mfo nlẹ kukue komfo bọwọni kẹsiẹsẹ mi bafokanọfọ eto etsyukpa kenke nnya nkpe lẹ Galatia katsyese.

³ Lẹ Boanto Onanto ku Bonamute Yesu Kristo eto lefonẹ lẹ disíẹko mi, ditẹ mi diyuẹ.

⁴ Yesu Kristo éfi wẹ ọsuẹ útẹ lẹ bo abua eto disi nkẹ lẹ ulẹkẹ bo utsyiko lẹ mmi eto kawunsiẹ bua ka bunsí mfo eto abuayifoyifo ọsuẹ. Yesu Kristo éyifo nyamfo, nnya ni bo Anto Onanto eto lelẹbi nẹ. ⁵ Atesẹ itẹ Onanto itsyi manlo isu manlo. Ibẹ itẹ.

Onanto Eto Ditiki Sẹẹ Lọni Ete Nkpe.

⁶ Iyifo mẹ naa tinti bẹ kayinkẹnẹ mfo ete ini nya bimfi bẹnle budu lẹ nwẹ lékpadi mi eyẹ lẹ Kristo eto lefonẹ ọsuẹ, ekesu kẹtẹkẹko ditiki bamba kama. ⁷ Sitintii, “Ditiki Sẹẹ bamba saa ensibẹ,” nya nlẹ nyamfo bọteyi itsyise betidi bọtsyuẹ lẹ bola bẹ baabiasẹ mi nsusu, nya banlẹ bokplatsya bẹ baaflo ma Kristo eto Ditiki Sẹẹ nẹmẹ. ⁸ Fẹẹ lẹ bo nye Onanto eto ọtọnkpe utsyuẹ etsyi kato, nya ubẹ nkẹ woateyi mi Ditiki Sẹẹ bamba nẹ lenni lesa nẹ bóbe letsya bóteyi mii, Onanto lẹ unẹ wẹ koto ọtsylọsẹ wẹ lẹ utẹ. ⁹ Bóteyi mi nnya bunyẹ nya minsí minlẹ mi nnya ke bọteyi bio minkẹ, lẹ utsyuẹ bamba saa esi ubẹ nkẹ woateyi mi Ditiki Sẹẹ bamba nẹ lenni lesa nẹ bóbe letsya bóteyi mii, Onanto lẹ unẹ wẹ koto ọtsylọsẹ wẹ lẹ utẹ.

¹⁰ Nyalẹ nnya minlẹ bọteyi mfoo, bibu biẹ betidi eto atesẹ minlẹ

bọbẹbẹ? Owo lẹ! Inni nko ini. Lesa nẹ mimbẹbẹ ni bẹ lẹ Onanto eto kọni lẹ kutẹkẹ lẹ nnya ọsuẹ. Bola minla miẹ maalẹkẹ lẹ betidi ọfọ lee? Lẹ nko ini minla miẹ meeyifoo, eni membuyifo Kristo eto uyifoyifo.

Paulo Ẹbẹ Ofiani Ọtọnkpe.

¹¹ Mọ bayimi, nla miẹ maateyi mi miẹ Ditiki Sẹẹ nẹ maabe letsyaa, dientsyi utidinini saa ọfọ. ¹² Mámfo ni ntsyiko utidi saa ọfọ, nye kutsyuẹ saa tsya léte mẹ ni. Bomuu, Yesu Kristo kosate dílẹkẹ ni óte mẹ.

¹³ Bẹnọ nkpẹ bo mínsiẹ mímfẹ lẹ lefe nẹ eto lefe mindi Yudanyẹ kosate kosate. Bátẹyi mi kase mínti Onanto eto besumunyẹ eto dit-syukpa kama kaminsẹ mọnyẹmọnyẹ nya míkplatsya kekẹkẹ miẹ lẹ mba ni. ¹⁴ Mbẹ nso mọ Yudafọ eto babentsyuẹ kpẹ lẹ Yudafọ eto ke-sumu ọsuẹ nya minkẹ otsyẹkẹ kekẹkẹ lẹ bo banamẹ eto akpayifoyifo ọsuẹ. ¹⁵⁻¹⁶ Fẹẹ lẹ Onanto eto lefonẹ esoo, ulẹkẹ mẹ útsyẹ fẹ bá le mẹ, nya ókpadi mẹ nkẹ mbẹ nyifo wẹ keyifo.

Únẹ mẹ kafọ ulẹkẹ wẹ ubi óte mẹ nkẹ lẹ nsu mbe wẹ Ditiki Sẹẹ nẹmẹ letsya ntẹ mba lenni Yudafọ. Ménsu kuutsyuẹ saa ọfọ nsu mfo nsusu ¹⁷ nye nsu Yerusalem nsu nyẹ mba ni batọnkpe mfó fẹ Onanto dílẹkẹ mẹ. Bomuu, ndu nsu Arabia lam-folamfọ fẹ kamaa, mínsinkli mímbẹ Damasko.

¹⁸ Alẹ ọtsyẹ kama fẹ mínsu Yerusalem mínsu mínyẹ Petro nya mínsiẹ lẹ wẹ ọfọ lefosi eyi anọ. ¹⁹ Fẹẹ mọnnýẹ batọnkpe bamẹ eto kuutsyuẹ tsya, enso Yakobo wẹ ni Bonamute eto ọyimisani hẹ.

²⁰ Nya lẹ sitintii, Onanto kosate yi nkẹ ditiki nẹ minlẹ mi bọwọni mfoo, inni sidia minlẹ bọteyi.

²¹ Lẹ nyamfo eto kama tsyaa, nsu Siria ku Kilikia eto akpọ mfó. ²² Lẹ lefe nẹmfoo, Kristo eto bafokanọfọ eto etsyukpa nnya nkpe lẹ Yudea eto kasọ mfó, mọnyẹ mẹ tọ bọnyẹ. ²³ Lesa nẹ hẹ bání betidi díkatẹyi ni bẹnkẹ, “Osani utsyuẹ wẹ lẹkẹ úkate bo ohiẹ nya ókplatsya nkẹ lẹ ọtsylọsẹ bọfokanọ bomẹ, wẹ

bomu díbà ɔnlɛ mu letsya bobɛ mómò nɛ.”²⁴ Lə nyaso básɔ Onanto ani lə mɔ disi.

2

Paulo Ésu Ótsya Ku Bafokanɔfo Eto Batɔnkotɔnko.

¹ Lefosi alɛ ana kamaa, nsinkli nsu Yerusalem ku Barnaba. Nkpa Tito tsya nyenko. ² Nsu mfó itsyise Onanto dílákə nnya óte mɛ nko. Nya lə mɔ botsya butsyuə ku mba ni batɔnkotɔnko maate hã əsuəə, nləkə letsya nə maabe kətə mba lenni Yudafɔ itsyi lə Ditiki Sɛɛ nəmə əsuəə, nte mə. Itsyise maanla miə keyifo ka mínyifo lə lefe nə lefee ku nka minlɛ buyifo lə kayɛ buyifo kebimba. ³ Bánhiɛ Tito, mɔ ɔyetsyuə, wə ni Grikinyə boə ola lelo. ⁴ Ite bə bətsyuə ála bə eni ola ni kokooko. Fɛɛ betidi bətsyuə ba díyifo mə əsuə fe bayimitsyuə ba léfo bánɔɔ, éyu bédufə lə bo ditsyukpa nti fe mba laasɔ asakanɔ lə babɛbɛ kusu kɔ bɔɔyɛ babiasə əsuə əsuə busiə bo Kristo Yesu díte bo, lə beyifo lə bofiani ndomufɔ. ⁵ Fɛɛ se ini bola boola boə ɔnukuale wə nkpe lə Ditiki Sɛɛ nəmə lə lɛbɔ lə utsyuə saa lə unyə esoo, bóantɔnɔ lə mə ditiki nəmə əsuə kon.

⁶ Fɛɛ betidi ba məənyə fe batɔnkotɔnko benii, məntə mɛ nsusu fɔfɔ saa. Nlɛ mə bokpo nko tsyaa, mɔɔ, ini ɔtɔnkotɔnko lefe mɛ. Itsyise Onantoo, waambe betidi eto ənəmi. ⁷ Bomuu, bənyə bə Onanto díte mɛ keyifo nkə nsu mbe Ditiki Sɛɛ nəmə letsya ntə mba lenni Yudafɔ, fe kase úfi Ditiki Sɛɛ nəmə eto letsyabebe kətə Yudafɔ ókpe lə Petro eto kɔni. ⁸ Nya eyɛ lə Onanto eto əsuəale əsuəə, ótsyese mɛ, fe wə ɔtɔnkpe itə mba lenni Yudafɔ fe kase ɔyelə əsuəale əsuə ótsyese Petro wə ɔtɔnkpe itə Yudafɔ seka. ⁹ Yakobo ku Petro ku Yohanes ba beefi fe batɔnkotɔnko itə bafokanɔfo eto etsyukpaa, ənyə bətsyɛ lekpo bə Onanto dífi keyifo kamə ókpe mɛ lə ani. Nyaso bətə Barnaba ku mɔ kɔni, nyamfo lete bə báfo bo fe

mba nlɛ keyifo kani eto okle buyifo lə bətsyuə. Bóse nnya uyi boə Barnaba ku mɔɔ, ebuyifo keyifo lə mba lenni Yudafɔ nti, nya məə tsya luuyifo keyifo lə Yudafɔ nti. ¹⁰ Nnya hã bátɔ bətsyiko lə bo ɔflɔ ni bə, lə bokloma kase bɔɔlɛ bakombo ba nkpe mə lenti, bunyə mə kaminsə. Nnya nyamfo eyifo lesa nə mintsya dítsyue míntsyə miə muuyifo.

Paul Átaka Uńyá Lə Petro Ésuə Lə Antiokia.

¹¹ Lefe nə Petro díbə Antiokiaa, ntaka ńyə lə wə əsuə itsyise úyifo lesa nə dimanlɛkɛ kon. ¹² Itsyise fɛ betidi ba Yakobo létsyese lúubə bedufəə, Petro ku wə bayimi ba lenni Yudafɔ kátsya kedi lesa kakɔ. Fɛɛ se betidi bamə díbə koo, óyɛ lesa budi ku mə nya údu úsu mba díbə eto lekpake, itsyise óte sikpi lə betidi ba díkatɛyi bə ele bə mba lenni Yudafɔ la lelo əsuə. ¹³ Yudafɔ eto bafokanɔfo bamba tsya étsyiko sikpi bote kətəkəko Petro kama. Barnaba tsya éyifo nko ke útəkəko mə kama.

¹⁴ Nya se mínyə miə bányə lə Ditiki Sɛɛ nəmə eto kusu əsuə esoo, ntɛyi Petro lə məmblɛ kenke eto ənəmi minkə, “Yudanyə feni, fɛɛ esi nkpe fe nwə lenni Yudanyə, nya inni nko ele bə Yudanyə siə nkpe. Ntsyə ibə bə alɛ bokplatsya fə aayinkə mba lenni Yudafɔ akpe fə bəsiə nkpe fe Yudafɔ?”

Yudafɔ Ku Mba Leni Yudafɔ Ənyə Buləkə Eyɛ Lə Bofokanɔ Ésuə.

¹⁵ Sitintii, Yudafɔ buni bále bo, bunni mba bále lenni Yudafɔ ba ni babuayifo. ¹⁶ Fɛɛ buyi boə Onanto aalɔ wə ku utidi eto nti eyɛ lə wə bofokanɔ bo utidi nkpe lə Yesu Kristo əsuə. Nya inni lə wə buyifo lə kɔfi əsuə eso. Bontsya áfo Kristo Yesu bɔnɔ, lə nnya eso Onanto álɔ bonko wə eto nti eyɛ lə bo Kristo bofokanɔ əsuə eso. Nya inni lə nnya boeyifo lə kɔfi əsuə eso. Itsyise Onanto mánlɔ wə ku kuutsyuə saa eto nti eyɛ lə kɔfi komə eto kotobutsyue əsuə eso.

17 Lə nyaso bələ bokplatsya boə Onanto lə bonko wə eto nti eye lə Kristo əsuə. Fəe lə buyifo nko fə utsyuə lənyə bo fe mba leeyifo asa bua fe kase mba lenni Yudafo ntee, bote enle bə Kristo aatonə ku lebuayifoyifo? Owo lo, kulefe! 18 Lə nyə kəfi buyifoo, mīndi ko minwui, nya mīnsinkli minle ko botakasə kənyənsəə, nyalə mə kosatə lə mə əsuə buləkə kate fe nwə laanye lə kəfi əsuə. 19 Itsyi lə kəfi əsuəə, mbofiani ukpənkpə, kəfi komə kosatə lélo mə, bə lə nsiə nkpə ntə Onanto bomu. 20 Bonko Kristo básə bāmanklasə lə uyikabie əsuə. Nya insini mə ni nsi nkpə, bomu Kristo nsi nkpə lə mə. Nya nkpə bo minsi məmə lə sinə əsuəə, nsi mu eye lə əsuəale nnya maafə se mīmfo Onanto eto Ubi mīnə eso. Wə ni nwə difi wə nkpə útə lə mə disi, itsyise waala mə. 21 Məmbuləkə Onanto eto lefonə nə weefi kətə betidi nwui kulefe. Itsyise lə yofobudi bə utidi ebuyifo əsəe lə Onanto eto ənəmi eye lə kəfi əsuəə, nyalə elə bote bə Kristo eto ukpə wə úkpəə, eyifo ubimba.

3

Onanto Etə Mi Wə Ləwəncə Eye Lə Mi Wə Bofokanə Eso.

1 Mi, Galatiafo, bamumu! Owəe kon lébiasə mi nsusu mmə? Inni mi kosatə eto ənəmi bələkə bəte mi kase Kristo eto ukpə leyə lə wə bəso kamanklasə lə uyikabie əsuə? 2 Bitə lə ntə mi ditiki nəmfo. Onanto eto Ləwəncə nə béfo, béfo ni eye lə kəfi komə buyifo əsuə lee, eye lə Ditiki Səe nəmə bəncə kafo ni kanə əsuə? 3 Bamumu bini nkomə? Se bītsyə nkpə kasə ku Onanto eto Ləwəncə eto əsuəalee, bela bənle məmə biə biefi mi kosatə eto əsuəale belosə? 4 Nyalə, bela biə nnya kenke əsuə bəyə bīnyə, yifo ebimbale? Fəe yembuyifo ebimbale nko nkpə! 5 Kase bīyifo lə kəfi əsuə eso Onanto difi wə Ləwəncə útə mi, nya ənlə ayanisa buyifo lə mi nti lee, eye lə kase bianə wə Ditiki Səe nəmə kafo ni kanə eso?

6 Bibu Abraham bebe lə kase Awənisə Kenke nle bəteyi nkə, “Se ófo Onanto óncə eso, Onanto ənyə nkə úyifo utidi səe.” 7 Nyaso ele bə bīnyə bitsyə lekpo biə mba nkpə bofokanə, mə ni Abraham eto bebi nē. 8 Awənisə Kenke nyamə áteyi itsyə nkə Onanto ebəlo wə ku mba lenni Yudafo eto nti. Nyaso Awənisə Kenke ábe Ditiki Səe nəmə letsya útə Abraham nkə, “Eye lə fə əsuə Onanto ebokpo betidi kenke atsyə.” 9 Abraham áfo óncə, nyaso bákpo wə atsyə nya ku mba kenke léfo bánə tsya.

10 Ekudi te itə mba nsi nkpə lə afi əsuə, itsyise bəwəni bətsyə lə Awənisə Kenke əsuə bə, “Utsyua saa ke lembutsyue asa nnya kenke bəwəni bákpe lə Afi eto Kukue kotoo, ekudi ebutəkəko wə.” 11 Sitinti ekpa wuee bənkə Onanto eembu kutsyua saa nkə uyifo əsəe eye lə kase úyifo lə kəfi komə əsuə eso, itsyise bəwəni bákpe lə Awənisə Kenke əsuə bə, “Utidi wə ke díyifo əsəe lə Onanto eto ənəmi eye lə bofokanə əsuəə, wə hā luusiə nkpə nē.” 12 Fəe kəfi komə mēnfi kukətsyua lə bofokanə əsuə. Bomu fe kase Awənisə Kenke leteyi, “Utsyua saa ke leeyifo lə lesa saa nə kəfi komə letə əsuə, ebusiə nkpə eye lə nnya əsuə.”

13 Fəe se Kristo léfiani ekudi lə bo disi eso, úləkə bo utsyiko lə kəfi komə eto ekudi əsuə, itsyise bəwəni bákpe lə Awənisə Kenke əsuə bənkə, “Onanto eto ekudi ebutəkəko utsyua saa wə boolo lə bofakasə lə uyi əsuə.” 14 Kristo éyifo nyamfo bə lə atsyəkpokpo nnya Onanto leteyi utsyə nkə yutəkəko Abraham, lə itəkəko mba lenni Yudafo tsya eye lə Kristo Yesu əsuə, bə lə eye lə bofokanə əsuəə, bo tsya lə bofo Ləwəncə nə Onanto dítsyə kenye útsyə bo.

Letekəkə Ditsyua Kpə Lə Kəfi Ku Kenyetsyatsyə Eto Nti.

15 Mə bayimi, nla miə meefi ditsyəbi ditsyua nkatesə ko bo diyi saa diyi eto nkpə bo bunsī. Lə betidi

inuə átɔnɔ nya báse uyi læ ditiki ditsyuə əsuəə, mə nti eto kuutsyuə əmbə kusu laaba ni nye ufi kulesa okpe læ ni. ¹⁶ Kase inii, kenye ka Onanto dítsyəə, útsyə ke útə Abraham ku wə ubi. Nya læ Awɔnisa Kenke eto Kukue əsuəə, Onanto méndi etiki ɔtəyi nkə Abraham ku wə bebi. Lə ɔtəyi nkə ku wə bebii, nyalə elə bote bæ bebi bamə fui. Bomu nnya ɔtəyi ni nkə wə ubi. Nya nyamfo læ bote nkə utidi ɔni kplo ɔnlə. Nya utidi əmə ni Kristo. ¹⁷ Lesa nə minlə bɔtəyi ni bənkə, Onanto ákle kenye ku Abraham, nya útsyə kenye nkə wuuyifo læ ke əsuə. Nyalə lofa ana alə fosi ana ku awosi ətsyə læ nnya kama eto kɔfi ko Onanto díte Moses, embofo kenye ka Onanto lékle útsyə mfó bɔninsə. ¹⁸ Nya læ Onanto eto ətəsa nyamə ye læ kɔfi komə əsuəə, nyalə yinsiye læ wə kenyeɔtsyətsyə kamə əsuə. Fəe inni nko ini. Bomu eyə læ Onanto kosate eto lefonə əsuəə, nya úfi ətəsa nyamə útsyə kenye útə Abraham nɛ.

¹⁹ Nyalə be ni kɔfi komə eto kutəkə kon? Béfi kɔfi komə báboko bæ læ bunyə lesa nə ni lehua, nya yuutsyə nko isu ese lefe nə Abraham eto ubi əmə luubə. Wə ini eso Onanto dítsyə kenye kamə nɛ. Onanto eto batɔnkpe léfo kɔfi komə báboko bo eyə læ utidi wə ńyə læ bonko Onanto læ nti. ²⁰ Fəe utidi lənti mensife, se ini wə ɔni əmə ke nlə lesa saa buyifo eso. Nya wə ɔni əməə ni Onanto.

Kɔfi Ayenko Bo Bə Bunyə Kristo.

²¹ Bote yenlə bæ kɔfi komə ńyə læ Onanto eto kenyeɔtsyətsyə əsuə? Owo lo, kulefe! Itsyise læ nnya ete kɔfi komə nkpe əsuəale bæ kutə utidinini nkprəə, eni efe bæ utsyuə saa ebuyifo læ kɔfi əsuə læ uyifo ɔsɛɛ læ Onanto eto ənəmi. ²² Fəe Awɔnisa Kenke eto Kukue átəyi nkə kawunsia kenke kpe læ lehua eto əsuəale kalɔ, nyaso ətəsa nnya Onanto dítsyə kenye útsyə nkə wuutə betidi ba nkpe bofokanɔ læ Yesu Kristo əsuəə, mə ni mba Onanto leefi kətə nɛ.

²³ Fəe isu ese lefe nə bofokanɔ læ Kristo əsuə díbəə, kɔfi komə éti bo kokpe fe mba bėti bákpe banlabe læ diyə isu ese lefe nə Onanto luuləkə bofokanɔ læ Kristo bomfo oboko. ²⁴ Nyaso kɔfi komə ékabe bo, isu ese lefe nə Kristo díbə, bæ læ buyifo basɛ læ Onanto eto ənəmi eyə læ bofokanɔ əsuə. ²⁵ Nya mɔmɔ se Kristo bofokanɔ díkəbəə, kɔfi komə ensiabe bo.

²⁶ Mimblə kenke áfiani Onanto eto bebi eyə læ Kristo Yesu bofokanɔ əsuə. ²⁷ Mimba kenke léfo ntufləsəfləsə eto lekpa nəmə bæ læ biyifo bani ku Kristoo, bifi Kristo bekpe fe awu seka. ²⁸ Nyaso letekəkə saa ensibə læ Yudanyə nye Grikinyə eto nti, lee ndomunyə nye nwə nsi læ wə əsuə əsuə eto nti lee osani nye usio eto nti. Itsyise mimblə kenke áfiani bani læ lɔniyifoyifo ku Kristo Yesu əsuə. ²⁹ Lə biyifo Kristo eto olee, itə bæ biyifo Abraham eto kafo eto bebi, itə bæ biyifo kenye ka Onanto dítsyə eto mba luudi ke bikə.

4

¹ Lesa nə minlə bɔtəyi ni bənkə, lefe nə ubi wə luudi wə anto eto bikə fe diyifo dikpefi, ubi əmə eyifo fe utidi wə ni ndomunyə seka. Ite bæ lesa saa eyifo wə lele tsya fə. ² Lefe nə uni dikpefi, betidi kpe laabe wə kalə wə ku wə bikə ola isu ese lefe nə wə anto dítsyə. ³ Nko əmə ke ini itə bo əmə tsya læ bo sikpefi lefe, bəke læ awɔnɔ nya ləkə læ kawunsia eto əsuəale kalɔ fe ndomufɔ seka. ⁴ Fəe se lefe nəmə léyoo, Onanto átsyese wə kosate eto ubi. Útə usio ále wə nya ɔkə læ Yudafo eto kɔfi kalɔ ⁵ bæ læ ofo mə disi eto kayo utə mba nkpe læ kɔfi komə kalɔ bæ læ bofiani wə Onanto kosate eto bebi. ⁶ Onanto aala nkə wələkə ote nkə wə bebi bini, nyaso ɔtsyese wə Ubi eto Ləwɔnɔ læ bo utu kəmiə katəyi nkə, “Abba” eto kasɔ ni nkə, “Mɔ Anto!” ⁷ Nko ini bæ læ Onanto esoo, ensini ndomunyə bio, bomu Onanto eto ubi wə luudi wə bikə.

Paulo Eto Nsusu Ilə Wə Lə Galatiafo Əsuə.

⁸ Lefe nà léfe mæ, bíante Onanto, nyaso bíyifo ndomufò bità əsuəale nya lenni Onanto eto ale. ⁹ Fɛɛ mómɔ əmə bimfi binyi Onanto nye mɔɔtɛyi minkə Onanto mfe nyi mii, beso bela biə biesinkli bifi əsuə bitə kawunsia eto awɔnɔ nnya ləmbə əsuəale saa? Beso bela biə bialiani mə ndomufò bio? ¹⁰ Nya biləkə eyi ku afa ku lefe ku alɛ ətsyuə bitsyə nya biesu keyifo akpa ətsyuə lə nnya əsuə? ¹¹ Sikpi aalɛ mɛ kətə mi lə nnya əsuə. Nya yeeyifo mɛ fe keyifo ka mínyifo míntə mi kenke eyifo kebimba.

¹² Mɔ bayimi, nɛ mi lekpa kpa miə bekase mɛ lə bele mɛ. Itsyise mintsya te fe mi ke. Nya bíenyifo mɛ kabua saa. ¹³ Biokloma diyi tutɛ nə mímbə mi ɔflo mfóo, se ini Ditiki Sɛɛ nəmə ete mímbə míntɛyi mii, əsuə tsya mánke mɛ ale. ¹⁴ Ite bə kase əsuə dítsyə mɛ ini bufi lékpe mɛ bulə nya díyifo mi boto kabe tsyaa, bianyani mɛ bitsyə nye bɛni mɛ. Bomu befo mɛ fe kase biofo Onanto eto ɔtɔnkpe, nya béfo mɛ tsya fe kase biofo Kristo Yesu əmə kosate. ¹⁵ Disuəyuə ku lelabi nə bété mɛ lefe nəmfo, se yéfe mómɔ? Moofó nnya adansie budi katɛyi minkə, lə nnya ete yofo kusu butə eni bitatɛyi biə biənə mi ənəmi biləkə bitə mɛ fɛ. ¹⁶ Lee, se míntɛyi mi ditiki nəmə eto ɔnukualɛ eso mímfiani mi olo?

¹⁷ Mba lɛsɛsə ənəmi lə mi əsuəə, bɔwɛ ete banlɛ mi. Kusu ete banlɛ bɔbɛbɛ bə lə bəfə mi lə mɛ əsuə, bə lə bitsyi bɛwuninsə bifi mi əsuə bitə mə hã mate eso. ¹⁸ Elɛkɛ bə ənəmi sɛɛ utidi lə lesa sɛɛ eto buyifo əsuə titlu lə nsusu bo eso nkə weeyifo lesa nəmə lə lɛlɛkɛ. Nya ele bə itsyə nko lefe saa inni lə lefe nə minkpe mi lə ɔflo hã ete. ¹⁹ Mɔ bebi lala! Iyifo fe kase ambe laakɛ lə kalelefo eto bunə əsuə, nko ke minlɛ kanyi bunyə lə mi disuə isu ese lefe nə muunyə miə Kristo eto dítsyəbi edufə mi lə əsuə kenke nɛ. ²⁰ Lə mi ɔflo minkpe mómɔ, eni elɛkɛ itə mɛ tinti, nya mɔ ɔkɔɛ ta floma iləkə ete kase binte itə mɛ. Elɛ mɛ bulə tinti lə lɛkɔɛsi lə kase binte əsuə!

Etiki Itsyi Lə Hagar Ku Sara Əsuə.

²¹ Nla mía maato mimba lela biə kɔfi komə təkə mi kato etiki nyamfo, bɛnlɛ bɔnɔ kase kɔfi komə nɛ bɔtɛyi? ²² Kɔlɛ bɔtɛyi nkə, bebisaibi inuə lɛkɛ Abraham. Ututɛ ni ndomunyəsio eto ole. Nya unuəfə eyifo diyo eto kusia ko bətə wə eto ole. ²³ Ubi wə ndomunyəsio əmə léle útə wə, bále wə fe kase osani ku usio ləəsia kale ubi. Fɛɛ ubi nuəfə əmə ábɔ utsyi lə diyo eto kusia ko bətə wə əsuə wə ini ətəsa nnya Onanto lɛtɛyi útsyə lə lefe nə osani ku usio dímensibe kusu itə bolé.

²⁴ Asa nyamfo lɛ asa ətsyuə eto okle bote. Besio inuə bamfo nýə lə kɛnyɛklekle koko ku kafɔfɔ eto kɛnyɛ. Mə ɔni ni Hagar, nya bebi ba óle, eyifo ndomufò, nya inýə itə kɛnyɛ ka bákɛ lə Sinai eto Kɔtini. ²⁵ Hagar wə nýə itə Sinai eto Kɔtini lə Arabia eto kasɔ əsuəə, eyifo fe lekpa nə nɛ bote kase mmi eto Yerusalem ku mba nkpe lə wə kenke nsi ni ndomufò kokooko. ²⁶ Fɛɛ Yerusalem wə nkpe kato alɛ si ute lə wə əsuə əsuə. Wə ni nýə itə bo ambe nɛ. ²⁷ Itsyise Awɔnisa Kenke eto Kukue átɛyi nkə, “Fə okonɔ, nyə disuəyuə!

Fə usio wə dímanle tɔ ubi ənyə, fã ku disuəyuə eto binəntu, fə nwə dímənyə kalelefo eto bunə tɔ ənyə!

Itsyise usio wə wə usə díləkə nsusu lə wə əsuəə, wə bebi ebufui baso usio wə nsi ku kusə lefe saa eto bale.”

²⁸ Nya mómɔ, mɔ bayimi, mi eyifo Onanto eto bebi eyɛ lə wə kɛnyɛ ka útsyə əsuə fe kase útsyə Isak eto kale fɛ bále wə. ²⁹ Lefe nəmfo, nwə bále fe kase utidinini laale ubii, áti ubi wə bále eyɛ lə Onanto eto Lɛwɔnɔ əsuə kama nkə lə okpe wə bulə, nya nko ke insi inte mmi nɛ. ³⁰ Fɛɛ be Awɔnisa Kenke eto Kukue nɛ bɔtɛyi? Kótɛyi nkə, “La ndomunyəsio əmə ku wə ubi lə bedu, itsyise ndomunyəsio eto ubi əmə əmbɔkɛ kedikɔ saa ku diyo eto usio əmə eto ole lə mə anto eto bikə əsuə.” ³¹ Lə nyamfo esoo, mɔ

bayimi, bunni ndomunyasio əmə eto bebi, bomu diyo eto kusia komə eto bale buni.

5

Bisi Bəke Lə Kristo Eto Əsuə Eto Kalə.

¹ Kristo ələkə bo nkə lə busiə lə bo əsuə əsuə. Nyaso biñyə kekleke, biəntə lə banyinkə mi bakpe lə kaso bə lə bisi befiani ndomufə bio.

² Bəno nyamfo! Mə, Paulo, nle mi bətəyi minkə lə bitə bala mi leloo, nyaale biənyə kutəkə saa lə Kristo əsuə. ³ Nsi nle mi ato bukə bio minkə, utsyuə saa ke loətoə bala wə lelo, nyaale usi ufi kəfi koko komə okle əsuə nya ele bə uyifo lə ko əsuə. ⁴ Mimba nle bokplatsya biə biəyifo basə lə Onanto eto ənəmi lə buyifo lə kəfi komə əsuə, te biə biləkə mi əsuə bitsyiko lə Kristo əsuə. Nya biənsi embunyə Onanto eto lefonə bio. ⁵ Bo alə, bo kusubebe ni bənkə Onanto ebuyifo bo basə lə wə əsuəale əsuə itsyise bəfo Onanto eto Ləwəno nəmə eyə lə bo bofokano əsuə. ⁶ Lə buyifo bani ku Kristo Yesuu, bala utsyuə lelo o-o, bānla o-o, yenyifo kulesa. Lesa nə nso bofe ete ni bofokano bo nyə lə bo bətsyuə eto lelabi əsuə.

⁷ Kə bəkakplatsya tinti. Owə diti mi kusu nkə bientsyue ənukualə əmə koto? ⁸ Inni Onanto wə lékpadi mi oboko letsyi mi nsusu əwuninsə nko. ⁹ Əyənkiəsə səke ete baakpe lə nnamfowəwə əsuə fe boataka. ¹⁰ Mifo nno miə Bonamute ebutə nkə boensiembofo kuutsyuə bamba saa eto nsusu enso mə nle hā. Nya nwəə ke nle mi nsusu bətsyi kawuninsə tsyaa, Onanto ebunə wə koto kokooko. ¹¹ Mə bayimi, lə nnya ete minsi minlə letsya bobə kate betidi miə ele bə bala lelo kokooko, besə bənsi banlə mə kama bəti? Lə nko ini, nyalə mə letsyabebe itsyi lə Kristo eto ukpə lə uyikabie əsuə emboboko bulə saa nkəpə. ¹² Nla miə eni betidi ba nle mi nsusu bulə bokpe sukosə sətə, lə bəkə əsuə kula tsya ko ete lə elo!

¹³ Mə bayimi, bokpadi bəkpadi mi bəboko bə bibə bisie lə mi əsuə əsuə. Fə mi busiə lə mi əsuə əsuə, menyifo kusutətə itə mi abuyifofo. Bomuu, ele bə bifi nnya lə mi bətsyuə bəwunsəko lə lelabi əsuə. ¹⁴ Itsyise kəfi komə eto nnya kənlə bətəyi kenke ete ni bənkə, “La fə əyimitsyuə fe kase faala fə əsuə.” ¹⁵ Fə bəkpə kobə kukəno bə lə bəle asafimfi buyifo bətsyuə, kəmuə bətsyuə kayimii, nyalə biəbə bətsyuə bətsyləsə kalosə.

Onanto Eto Ləwəno Ku Utidi Eto Ditsyəbi.

¹⁶ Nya minlə mi bətəyi ni nkə bitə lə Onanto eto Ləwəno lə lete mi kase biusiə nkəpə, lə itə bə bəyə bəyə lə utidi eto ditsyəbi eto asa nnya yəənə utidi kakpe əsuə. ¹⁷ Itsyise lesa nə utidi eto ditsyəbi laala, nyə lə lesa nə Ləwəno laala əsuə nya lesa nə Ləwəno tsya laala, nyə lə lesa nə utidi eto ditsyəbi tsya laala əsuə. Asakpa ənuə nyamfo eyifo balo lə bətsyuə əsuə, nnya eto kaso ni bənkə biembofo lesa nə ke biala buyifo. ¹⁸ Lə Ləwəno nəmə nyenko mii, ete bə binsibə lə kəfi komə kalə.

¹⁹ Lesa nə utidi eto ditsyəbi leeyifo akpa wuee. Diate ni ditsyəbi lə sənədi, asinsa yifoyifo ku akuənsa yifoyifo, ²⁰ lə bəfiə kprakpa ku lə səsilolo əsuə. Kolo tsyətsyə ku ndiə diədiə, kənənsə ku kəfo nyinsənyinsə ku mə ale hā lə ələkə əsuə. Nyamfo eesensə betidi ku etsyukpa eto nti ²¹ yəətə kənəminse, sitekpe ku disuəyuə bimba nyənyə ku nyamfo eto kakle. Nle mi kəle bəle lə nyamfo əsuə fe kase minkakabətəyi lə lefe nə léfe mə miə betidi ba leeyifo asa nyamfo eto kaklee, embunyə kedikə lə Onanto eto sekakedikə!

²² Fə Ləwəno eto asa nnya laabo ketsyi ni əsuə ni lelabi ku disuəyuə ku diyuə, disuətsyə ku kəfoəkpe ku lələkəsə ku asayifoyifo lə kusu sē əsuə ²³ ku əsuə kaso bobokosə ku əsuə bumə kalə. Kəfi saa əmbə nyə lə asa nyamfo əsuə. ²⁴ Nya

mba ni Kristo Yesu eto balee, éboso læ uyikabie əsuə mə əsuə eto sinə eto ditsyəbi ku nnya laale mə okɔɔ kənə mə kakpe læ lebuə əsuəə, báló. ²⁵ Nya se ini Ləwɔnɔ nəmə əsuə bonye bunsɪ nkpəə, nyalɛ bitə læ busiə nkpə læ Ləwɔnɔ nəmə eto lelabi əsuə. ²⁶ Biəntə læ bobesə bo əsuə kato, nye bunyə ɔblɔ bokpe bətsyuə, nye bɔsɛsə ənəmi læ bətsyuə əsuə.

6

Bəwunsəko Bətsyuə.

¹ Mɔ bayimi, læ lebuə əbə léso utsyuə ani læ mi ntii, ele bə mi mba Onanto eto Ləwɔnɔ nyenko tsyəsua ko wə buə belɔ wə bitsyə bə læ ɔye lebuə nəmə buyifo. Fɛɛ bebe mi disi kukɔnɔ bə mi tsya mendufə læ bulə bomfó eto okle kəmiə. ² Bəwunsəko bətsyuə læ bulə əsuə bə eye læ nnya əsuəə, biɔye læ Kristo eto kɔfi ko okpe mi əsuə. ³ Lə utsyuə ebu nkə utsyuə eto okle uni fɛ unni nkoo, wə əsuə ete ɔnlɛ bɔwɛ. ⁴ Ele bə utsyuə saa to wə əsuə obe. Lə unyə nkə elɛkɛ, nyalɛ wofo wə əsuə kato bobesə læ nnya úyifo əsuə, fɛɛ inni bə læ ufi nnya okatesəko ku utsyuə bamba saa eto ale tsya. ⁵ Itsyise ele bə utsyuə saa tsyi wə kosate eto bikə.

⁶ Utidi wə banlɛ Ditiki Sɛɛ nəmə bofokanɔ botee, ele bə wuntsya ufi asa sɛɛ nnya kenke nkpe wə usie ku wə oteasa.

⁷ Kuutsyuə saa manwɛ wə əsuə. Itsyise kuutsyuə saa embofo Onanto sibuki bubu. Lesa nə ke utidi laato, ni ke wəfəsə nɛ. ⁸ Lə áto asa læ sinə eto alasa əsuəə, asa nnya fuufəsə ni ukpə. Fɛɛ læ áto asa læ Ləwɔnɔ əsuəə, lesa nə fuufəsə ni nkpə manlo. ⁹ Boəntə læ ani læ elo bo læ kasɛbuyifo əsuə. Itsyise læ ani manlo boo, lefe ebubə nə buufəsə lesa nə bóto. ¹⁰ Nyaso se kusu nsi nkpə boo, bitə læ buyifo kasɛɛ butə utsyuə saa, enso kulaa ni mba buyifo lɔni ko læ bofokanɔ læ Kristo əsuə.

Lesə Nə Lefe Itə Bo Ni Nkpɛ Fɔfo Siəsia.

¹¹ Bebe awɔnisa kplɛ nnya mímfɪ mɔ kosate eto kɔni míwɔni mfo.

¹² Betidi ba nlɛ mi bonyinkə kakpe bənkə belə alo mfó, mə ni mba laabesə əsuə kato læ əsuə eto asa əsuə nɛ. Beeyifo nyamfo læ betidi læ bayɛ mə bulə bokpe læ Kristo eto ukpə læ uyikabie eto Ditiki Sɛɛ nəmə eso. ¹³ Mba laala alo mfó kulaa tsya entsyue kɔfi komə koto. Fɛɛ baala bə mi tsya la alo bə læ babesə əsuə kato bə mi tsya efi mi əsuə bekpe læ mə kɔfi kalɔ, bitə bála mi alo. ¹⁴ Mɔ alɛ, mensilə miə maabesə mɔ əsuə kato enso læ ukpə wə Yesu Kristo díkpe læ uyikabie əsuə. Itsyise eye læ wə ukpə læ uyikabie əsuə nya básɔ kawunsiə kamə læ uyikabie əsuə læ mɔ disi. Nya eye læ Kristo əmə kə əsuə nya básɔ mintsya læ uyikabie əsuə itə kawunsiə mensilə kulesa saa itə mɛ. ¹⁵ Bála utsyuə lelo o-o, bánla utsyuə lelo o-o, nnya mamfé. Bomu utidi fɔfo bofiani ni nnya lefé nɛ. ¹⁶ Onanto eto diyuə ku kamisə nyənyə læ disiəko mba laayɛ læ kusu komfo əsuə læ mə nkpə, ku Onanto eto betidi kenke.

¹⁷ Fɛfɛɛ, kuutsyuə saa mensilosə mɛ ɔnwɛ, itsyise mɔɔ, bɛmɔ bia ntəkə mɛ læ əsuə, læ bote bə Yesu eto ndomunyə mini.

¹⁸ Mɔ bayimi, nlɛ bɔtɔ miə Bonamute Yesu Kristo eto lefonə læ disiəko mimblɛ kenke. Ibə itə.

EFESOFỌ Kukue Ko Paulo Lɛwɔni Útə Efesofọ

¹ Mɔ, Paulo, wə ɛyɛ lə Onanto eto lelabi əsuə eso mini Kristo Yesu eto ɔtɔnkpee, mɔ nɛ kukue komfo bɔwɔni kətə mimba léfo Onanto bɛnɔ nkpe lə Efeso nya biyifo bani ku Kristo Yesu nya bietsyue wə etiki koto. ² Lə Boanto Onanto ku Bonamute Yesu Kristo lə befi mə lefone ku diyuə bətə mi.

Onanto Aakpo Bo Atsyɔ Lə Kristo Eso.

³ Bitə lə bɔsɔ Onanto wə ni Bonamute Yesu Kristo eto Anto ani. Wə ni nwə dífi lɛwɔnɔ eto atsyɔkpokpo nya nkpe kato kenke útə bo, se buyifo bani ku Kristo eso. ⁴ Itsyise fɛ Onanto lə uyifo kawunsiə, wúuləkə bo utsyə koko nkə lə bubə buyifo bani ku Kristo, bə lə buyifo kenke ku mba əsuə lehua ləmbəkə lə əsuə lə wə ənəmi. ⁵ Se Onanto laala bo esoo, wúutsyue utsyə koko nkə ɛyɛ lə bo lɔniyifoyifo ku Yesu Kristo esoo, lə bubə bofiani wə bebi. Nyamfo kon didi wə nsusu kokoko nɛ. ⁶ Lə nyamfo eso ele bə bɔtesɛ Onanto lə wə lefonə kplɛ nə úfi útə bo kafo faa ɛyɛ lə wə ubi lala əsuə eso. ⁷ Itsyise ɛyɛ lə Kristo eto kɔtɔ əsuəə, búnyə bofo, nyamfo ni bə búnyə abua eto bufikatsyɛ. Nte Onanto eto lefone kplɛ eto okle ni nə úfi útə bo mfo. ⁸ Ləfonə nə eto kakle ləmbə bɔtɛyi. ɛyɛ lə wə kobetete ku kase wə nsusu nyi lesa saa eso. ⁹ Útə bɔnɔ kasɔ ékpa wuee ketsyue kulakula ka béyifo bətsyə itə kə bolosə ɛyɛ lə Kristo əsuəə. ¹⁰ Nyamfo ni bənkə lə lefe nəmə ayoo, bookpa eyifosa kenke bakɔ, lesa saa nə nkpe kato ku kasɔ nya boofi asa nyamfo kenke bakpe lə Kristo eto kalɔ.

¹¹ Onanto ətə lesa saa əbə itə fe kase óla. Nya Onanto díləkə bo nkə bofiani wə betidi ɛyɛ lə bo lɔniyifoyifo ku Kristo lə lesa nə útsyue útsyə taa kasɔ ketsyikokɔ kɛ

əsuə. ¹² Nyaso bitə bomba ni betidi tute Onanto díkələkə útsyə kokoko bɔnlɛ kusu bobɛ itə Kristo, lə busiə nkpe bɔtesə Onanto eto diyənde. ¹³ Nya mi tsya léfiani Onanto eto betidi se bɛnɔ ɔnukualetiki nəmə ini Ditiki Sɛɛ nəmə eto letsyabebe, be bínyə bofo, itsyise béfo wə bɛnɔ eso. Úfi Lɛwɔnɔ Kenke nə eto kenye ótɛyi útsyə nkə wootsyese bo, útsyə mi lekpo nkə biyifo wə bale. ¹⁴ Lɛwɔnɔ nəmfo ni nnya Onanto dífi óse uyi útə bo nkə bo tsya ebunyə asa nnya útsyə kenye útə mba ni wə bale kokooko. Uyisese əmfo lɛ bo bote bə Onanto ebutə bomba ni wə bale nyə kedikɔ lə wə. Bitə bɔtesə wə diyənde!

Paulo Áto Ola Lə Mba Léfo Kukue Komfo Eto Disi.

¹⁵ Lə nyamfo esoo, idu lə lefe nə mínɔ miə béfo Bonamute Yesu bɛnɔ, ku kase biala mba kenke díkafo Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə bɔnɔ, ¹⁶ maanye Onanto ani bɔsɔ lə mi disí. Maakloma mi lefe saa lə mɔ olatoto əsuə. ¹⁷ Nya maato Onanto wə ni Bonamute Yesu Kristo eto Anto, ɔkenkenyə kenke miə utə mi wə Lɛwɔnɔ nə luutə bitsyə ənə nya lə uləkə Onanto əmə ote mi, bə lə bete wə kukɔnɔ. ¹⁸ Nya maato wə minkə lə ɔsini mi ənəmi, bə lə binyə nnya eso ókpadi mi óboko nkə lə bibə bete kusubebe ko eso ókpadi mi ku kase atsyɔkpokpo itə mba ni wə balee, lefo koya ¹⁹ ku kase wə əsuəale kplɛ nyamə nɛ keyifo kekkeke lə bomba léfo wə bɔnɔ əsuə. Nya əsuəale nyamfo, nnya nɛ keyifo lə boo, lekateko wə əsuəale kplɛ nyamə, ²⁰ nnya úfi ótakasə Kristo utsyiko ɔkɔmə úbə nkpe nya úfi wə útsyə lə wə kodianí lə kato kenke. ²¹ Mfó Kristo nsi ɔnlɛ seka budi nya kato eto sekadidi saa ku kasɔ mfo eto əsuəale saa əsuə ku əsuəale bamba saa nkpe wə kalɔ. Wə diye teke kato əsuəale saa ku sekakedikɔ saa lə kawunsiə kamfo ku nka nsi luubə. ²² Onanto éfi lesa saa ókpe lə Kristo eto akpa kalɔ nya úfi wə útə bafokanɔfo eto etsyukpa

kenke fe asa kenke eto Onamute wə nso kenke. ²³ Bafokanɔfɔ bamfo ni Kristo eto əsuə nnya ditə ɔflo kenke, nya Kristo tsya ni nwə ləətə asa nnya kenke laaflo kalo.

2

Onanto Dítə Nkə Binyə Nkpe Eyə Lə Kristo Ɔsuə.

¹ Kɔɔ se bəta bibu nya bíyifo lebuia itsyi lə mi koto mentsyuəmentsyue əsuə esoo, bíyifo fe betidi ba díkpe lə ləwɔnɔ əsuə. ² Lefe nəmfoó, bísia nkpə fe kawunsiə bua kamfo eto nkpəsiəsiə seka. Bítəkəko əsuəale nnya nle difule kato eto seka budi eto kama. Wə ni ləwɔnɔ nə nle keyifo mɔmɔ lə mba leni bə bembutsyue Onanto koto. ³ Lə sitintii, bomblɛ kenke ətsyə fe mə nya búsiə nkpə lə bo alasa əsuə, lə kase ingyə itə bo əsuə eto sinə ku nsusu seka. Ditsyəbi nəmfo ləkə lə bo eso Onanto dínyə ɔblo ókpe bo, fe kase únyə ókpe kawunsiə eto betidi kenke, únə mə koto nɛ. ⁴ Fɛɛ se Onanto eto kaminsənyənyə itə bo mfui nya kasekɔ ləmbə lə lelabi kplɛ nə onkpe utə bo esoo, ⁵ se búkpə lə ləwɔnɔ əsuə lə bo abua yifoyifo esoo, útə busikli búbə nkpə ku Kristo. Nya eyɛ lə Onanto eto lefonə əsuə, búnyə bofokətə nɛ. ⁶ Se buyifo bani ku Kristo Yesu esoo, ótakasə bo únyənsə ku wə, nya útə buudi seka ku Kristo lə kato. ⁷ Onanto éyifo nyamfo nkə lə ufi ote mba luubə kama kenke wə lefonə nə ləmbə bokatesəko ku kulesa saa ku wə kafekpe lə kase únyə bo kaminsə lə Kristo Yesu eso. ⁸⁻⁹ Itsyise eyɛ lə Onanto eto lefonə eso binyə bofokətə, se bəfo wə bɛnɔ eso. Nya inni lə mi kosate eto kulesa saa eto buyifo eso. Bomu iyifo Onanto eto ətəsa nnya úfi útə bə lə kuutsyue saa lə ɔyɛ əsuə kato bobesə lə nnya əsuə. ¹⁰ Onanto díyifo bo ku wə kosate eto ani nkə lə buyifo bani ku Kristo Yesu nkə lə busiə kasɛ yifoyifo eto nkpə bo wə kosate lələ utsyə nkə bubə busiə.

Kristo Éfi Betidi Kenke Ɔkɔ Beyifo Bani.

¹¹ Bekloma biə bíambɔ bitsyi lə Yudafɔ əsuə, bomu bále mi fe betidi ba lenyi Onanto. Yudafɔ eyifo mba laala alo, nya baaka mi bafefɛ bə betidi laanla alo. Fɛɛ sitintii, mba laala alo eeyifo əsuə eto sinə eto lekpa nə betidi leefi ani keeyifo. ¹² Bekloma biə lə lefe nəmfoó, binyə kəsese lə Kristo ɔflo nya bíyifo bafɔ nya bíenyifo Onanto eto betidi ba úləkə fe kase Yudafɔ. Nya bíanke lə kenye ka Onanto lékle ku wə betidi ku asa nnya eto kenye útsyə ku mə. Nya isi enso ni bə kusubebe kukutsyue saa manke mi itə kulesa nya Onanto saa tsya manke mi. ¹³ Fɛɛ mɔmɔɔ, eyɛ lə Kristo eto ukpə wə úkpə lə disii əsuə, bóokpa mi mba dínyə kəsese kɔ tsya bíbə bíyifo bani ku Kristo Yesu.

¹⁴ Itsyise Kristo kosate léboko diyuə lə bo nti lə lefe nə eto lefe únə loniyifoyifo óboko Yudafɔ ku mba lenni Yudafɔ nti. Nya úfi wə əsuə óba kekisi ka nte fe ofati wə ləkə lə mi nti úləkə. ¹⁵ Úləkə Yudafɔ eto kɔfi ku mə akpayifoyifo lenti eyɛ lə mə nkpə bo úsiə lə əsuə eto sinə əsuə bə lə ɔkɔ akpa ənuə nyamə beyifo mə utidi fɔfɔ oni bə lə beyifo bani ku wə, itə lə diyuə lə dibə lə mə nti. ¹⁶ Eyɛ lə Kristo eto ukpə wə úkpe lə uyikabie əsuə, ókpla kədiə ka ləkə lə akpa ənuə nyamə eto nti. Nya eyɛ lə ukpə əmə əsuə, ótsyasə betidi akpa ənuə bamə eto nti bəyifo utidi oni nya úyifo mə bani ku Onanto. ¹⁷ Nyaso se Kristo díbə, óbe diyuə eto Ditiki Sɛɛ letsya útə mi betidi ba letsyonko Onanto ku bomba ləfi wə. ¹⁸ Eyɛ lə Kristo əsuə nnya bo akpa ənuə nyamə kenke, Yudafɔ ku mba lenni Yudafɔ eyɛ lə Ləwɔnɔ Kenke əsuə, bofo buínyə lə Anto Onanto eto ənəmi.

¹⁹ Nyaso mimba lenni Yudafɔ ensinii bafɔ ku bayekusutidi bio. Biyifo betidi bani ku mba ni Onanto eto bebi, ku bəməm̄bi lə wə diyoo eto betidi nti. ²⁰ Mi tsya eyifo fe ofati wə báto bətəkə kekkeke

læ ketsyikokɔ eto leba næ batɔnkpe ku bænyelækətidi lékpe læ kasɔ nya Kristo Yesu kosate ni oseke əmə. ²¹ Wə ni utidi wə ləkobe diyo næ báto bətəkə mfó eto akpa nnya kenke ɔkɔ, nya útə léfiani Onanto eto kedikətəkɔ kenkə. ²² Nya læ mi lɔniyifoyifo ku wəə, balə mi tsya booto fe diyo kakɔ ku mi bətsyuə bə læ befiani kəsiəkɔ itə Onanto eyə læ wə Ləwɔnɔ nəmə əsuə.

3

Paulo Éfi Ditiki Sɛɛ Nəmə Úsuko Betidi Ba Lenni Yudafɔ.

¹ Lə nyamfo esoo, mɔ, Paulo, wə bakpe læ Aba eto diyo læ Kristo Yesu eto disi læ mi mba lenni Yudafɔ esoo, maato ola kətə Onanto. ² Sitintii, mfo nnɔ miə bíɔnɔ kase Onanto læ wə lefonə əsuəə, difi keyifo kamfo ókpe mɛ læ kɔni nkə nyifo itə mi kasɛɛ eso. ³ Fe kase mínkawɔni kliminti míntsyese mii, Onanto əlækə wə ketsyue ka úyifo ókulaa, óte mɛ. ⁴ Lə bekla kukue komfoo, biunye kase minɔ akulasa nnya nkpe læ Kristo əsuə kasɔ. ⁵ Kɔɔ Onanto məntə kawunsiə eto betidi te akulasa nyamfo. Fɛɛ mɔmɔɔ, útə eyə læ wə Ləwɔnɔ əsuə úləkə asa nyamfo ótə wə batɔnkpe kenkə ku wə bænyelækətidi. ⁶ Asakulakula nyamə ni bə útə nkə eyə læ wə Ditiki Sɛɛ nəmə əsuəə, mba lenni Yudafɔ tsya əbə báfiani mba leedi Onanto eto bikə ku Yudafɔ, bákɔ beyifo əsuə eto uyi ɔni, bənyə kedikɔ læ kənyetsyətsyə ka Onanto dítsyə eyə læ Kristo Yesu əsuə.

⁷ Onanto éyifo mɛ wə Ditiki Sɛɛ nəmfo eto uyifoyifo eyə læ wə ətəsa nnya úfi útə mɛ læ wə əsuəale əsuə eso. ⁸ Mɔ nwə ni ɔfɛfɛ kenkə minso læ mba léfo Onanto bánɔ ntii, ətə eyə læ wə lefonə əsuə mfi wə Ditiki Sɛɛ fokoya nɛ nkpe læ Kristo əsuə mbe letsya ntə mba lenni Yudafɔ. ⁹ Nya læ nyifo betidi læ bənyə kase ele bə befi Onanto eto akulasa eto ketsyue beyifo keyifoo, Onanto wə ni nwə díyifo asa nnya ta, éfi wə akulasa nyamfo ókula taa læ lefe

kokoko næ léfe əsuə. ¹⁰ Itə læ baye læ bafokanɔfɔ əsuə bələkə Onanto eto kobe ateate kpə nyamə bate kato eto batɔnkpe ku bəsuəalenyə ba nɛ seka budi læ kato eto kawunsiə. ¹¹ Nyamfo eyifo ketsyue manlo ka Onanto díyifo útsyə taa kokoko. Mɔmɔɔ, útə ketsyue kamfo əbə itə eyə læ Bonamute Yesu Kristo əsuə. ¹² Lə lɔniyifoyifo ku Kristo se bófo wə bóno esoo, ókpe bo nkɛale bə bɔnyi bófi Onanto læ bokakase əsuə. ¹³ Nyaso nɛ mi lekprakpa minkə læ kanyi ka minlə bunyə læ mi kənyə esoo, məntə læ elo mi ani itsyise biunyə kutəkə læ nnya əsuə.

Kristo Aala Bo.

¹⁴ Fe kase minlə bətɛyii, nyamfo eso maase akonki kato ola læ Anto əmə eto ənəmi nɛ. ¹⁵ Wə ɔflo asa nnya kenkə nkpe kato ku kasɔ laafo mə diye ketsyiko. ¹⁶ Nɛ ola boto miə Onanto læ utə wə Ləwɔnɔ læ difi ni əsuəale næ nkpe læ wə diyənde næ léba lékpoo, læ didufə læ mi ketu kəmiə ke. ¹⁷ Nya nɛ boto tsya miə Kristo læ uyifo wə kəsiəkɔ læ mi ketu kəmiə eyə læ bəfokanɔ əsuə nya læ mi lelabi eto keyudu læ kedufə læ kasɔ kekkele fe kase kuyi eto kale leeyifo nya læ dimuə ale, ¹⁸ bə læ mi ku mba léfo Onanto bánɔ kenkə læ binyə əsuəale læ bəno kase Kristo laala mi kasɔ, lelabi næ leba lenkpo, leyə letsyo, lebe kato fanloo nya letsyo disu kasɔ tsya. ¹⁹ Nya læ bibə bete Kristo eto lelabi næ biembofo kasɔ bɔnɔ kalosə bə læ Onanto eto dítsyəbi nəmə læ diyi mi əsuə kenkə.

Paulo Átesə Onanto.

²⁰ Onanto eto əsuəale ni nnya nɛ keyifo læ bo əsuə. Woafɔ lesa saa næ lefe itə bo buyifo kətə bo enso kase boato nye boebu disi ketsyiko kulaa tsya. ²¹ Átesə itə Onanto læ bafokanɔfɔ nti eyə læ Kristo Yesu əsuə itə lefe saa ku idu mɔmɔ isu manlo manlo! Ibə itə.

4

Kristo Itə Nkə Bafokanɔfɔ Kenke Yifo Bani.

¹ Nyaso mo nwə nlabe la diyo, se meeyifo Bonamute eto keyifo esoo, nle mi kole bole minkə bisia nkpə bo leflo bokate ko bokpadi bo Onanto lékpadi mi. ² Bebokosə əsuə kaso lefe saa, biyuə buεε ku la beke disuətsyə. Biləkə mi lelabi bete bətsyuə ku la beke dibusə bitə mi bətsyuə. ³ Bekplatsya la biyifo lesa saa la kənyε kani əsuə fe kase Ləwəno Kεnkε nəmə dīfi mi ókə, la bisia nkpə la diyuə əsuə. ⁴ Əsuə ani ku Ləwəno ləni ete nkpe fe kase kusubebe kəni hā nkpe mi nya ini nko eso Onanto lékpadi mi nε. ⁵ Onamute ɔni ku bofokano bəni ku ntuflesəfləsə eto lekpa ləni tsya ete nkpe. ⁶ Nko ini bə Onamute ku Anto ɔni ete nkpe itə betidi ba kenke nya uyifo asa kenke eto Onamute, weeyifo keyifo kayε la bo əsuə nya onkpe la bomble əsuə.

⁷ Nya ətəsa nnya únə kafo útə bo utsyuə saa, akate ko kase Kristo dítə.

⁸ Nyaso Awənisə Kεnkε eto Kukue leteyi nkə,

“Se óbe úsu kato fanlofanloo,

ókpa mba kpə úləkə utsyiko la sidomu əsuə úsuko.

Nya úsie ətəsa útə betidi.”

⁹ Nya se hátəyi bə óbe úsu kato fanlofanloo, nnya kaso nkpə? Nnya kaso ni bə tutεε, óyifə úbə taa kawunsia kamfo eto kaso ke. ¹⁰ Nya utidi ɔni əmə leyifə úbə kasoo, wə ke disi óbe úsu kato fanlofanloo nε, oso utsyuə saa nya ófo unsi la lesa saa əsuə la kato ku kaso kenke. ¹¹ Wə ni nwə dísie ətəsa útə utidi saa nya úləkə bətsyuə báfiani batənkpe nya bətsyuə tsya lefiani bənyeləkətidi, nya bətsyuə tsya lefiani mba laabe Ditiki Sεε nəmə letsya, bətsyuə ni mba laale bafokanofə ola, nya bətsyuə lefiani bateasa. ¹² Úsie ətəsa nyamfo útə nkə la ufi ɔlɔ Onanto eto betidi utsyə bə la ufi ɔlɔ bafokanofə utsyə la beyifo wə keyifo, nya yεkə ku nyamfoo, la ufi əsuəale okpe Kristo eto əsuə nnya ni bafokanofə eto ditsyukpa nəmə. ¹³ Onanto éyifo nyamfo nkə

la bomble la bubə buyifo bani la nnya bofo bəno əsuə, ku la bubə bote Onanto eto Ubi əmə. La bubə bobə boflo butsyə fe Kristo nya la wə ditsyəbi nəmə kenke la leba didufə bo la əsuə butsyə fe wə ke.

¹⁴ Nya boensi embutsyə fe bekpefi ba eto nsusu dímambe, ba asatete fofə saa nte fə ufiebi wə laaso keke mə kesuko seto ku kama, nya bidia-bidia eto bateasa laawε mə kakpe la mə nsusu bua əsuə. ¹⁵ La nyamfo eto kənyε, bə la bətəyi ɔnukuale la lelabi əsuə, bubə bobé la kusu saa əsuə fe Kristo wə nwə ni bo disi. ¹⁶ Wə lekəbe utidi eto uyi əmə kenke eto ntsyako ku kate kenke ɔnlε ɔni, itə bə utidi eto uyi əmə kenke eeyifo keyifo la kusu əsuə, kabé kaflo kawunsə la lelabi əsuə.

Bisia Nkpə Fe Onanto Eto Bebi Seka.

¹⁷ Nle mi kole bole la Bonamute eto diye əsuə minkə biensisia nkpə fe mba lenyi Onanto, ini asa bimba hā eto disi beebu. ¹⁸ Nya mə nsusu nkpe la ketuntu əsuə. Nya bəmbə kediko saa la Onanto eto nkpə bo wətə əsuə, itsyise benyi nnya kulesa kon tsya, nya bankpe letotidi. ¹⁹ Benyi kofani nyaso asa buayifoyifo eto kama hā bəətəkəko. Nya baasesə ənəmi la asa nnya laabiasə əsuə eto sinə saa eto buyifo əsuə.

²⁰ Bebe, inni nyamfo eto okle békase bitsyi la Kristo əsuə. ²¹ Mo éfi nnya minkə bəno asa itsyi la wə Ditiki Sεε nəmə əsuə. Nya fe mba ntəkəko wə kamaa, hátə mi ɔnukualetiki nnya nkpe la Yesu əsuə. ²² Beyani ditsyəbi koko eto nkpə bo bisia, nə dítə bisia nkpə bo eto okle bisia léfe. Asa nyamfo díkawε mi kakpe nya bíkətəkəko əsuə eto sinə eto eyifosa eto nkpə bo laabiasə utidi eto nkpə. ²³ Betsyi mi ketu ku nsusu bəwuninsə la biyifo bafofə. ²⁴ Nya bifi ditsyəbi fofə nə bəyifo la Onanto eto ditsyəbi əsuə nya weeyifo asa la kusu ko diyifo kεnkε bekpe fe awu.

²⁵ Nyaso beye sidia boteyi. Utsyuə saa teyi wə oyimitsyuə onukuale itsyise bo nti eto utsyuə saa lekɔ buyifo Kristo eto əsuə. ²⁶ Lə ənyə ɔblɔ, məntə lə fə ɔblɔ əmə lə okpa fə okpe lə lebuə əsuə nya məntə lə kofe lə kudufə fə diyo ku ɔblɔ. ²⁷ Biəntə Obonsam kusu saa. ²⁸ Utidi wə leeyuu, sinkli ɔye buyu lə ufi wə ani uyifo keyifo sɛɛ lə ɔkɛ lesatsyuə nə ofo bufi kawunsəko bakombo.

²⁹ Biəntə lə ditiki bua saa lə ləbɔ ditsyi lə mi kənyɛ, bomu bidi etiki nnya lɔwunsəko utidi lɔ wə utsyɛ, lə iyifo ləwunsəkobi itə mba lənɔ nnya. ³⁰ Biənyifo kulesa nə lem-butə Ləwɔnɔ Kɛnkɛ nyə disuəyuə. Itsyise Ləwɔnɔ Kɛnkɛ befi bətsyɛ mi lekpo nə lete bə nə Onanto ebofo mi lə nkɔpə lə diyi fɛfɛ nəmə əsuə. ³¹ Biəntə lefonfi lekɛ lə mi əsuə, biləkə ɔblɔ kekɛleke ku lefonyi bit-syiko lə mi akɔəsi. Biləkə lə mi nti kudukpokpo bimba, betidi eto diebi-asəbiasə ku nsusu bua saa kenke fifi lə utidi əsuə. ³² Lə nnya kənyɛɛ, bitə lə mi bətsyuə eto asa lə ɛlɛ mi kaminsə lə biyifo kafo ɛkɔpɛ bitə bətsyuə. Bifi abua bətsyɛ bətsyuə fe kase Onanto tsya dɪfi mi ale ɔtsyɛ mi ɛyɛ lə Kristo əsuə.

5

Bisiə Nkɔpɛ Bo Lɔkɛ Onanto Ɔkɔɛ.

¹ Se biyifo Onanto eto bebi lala esoo, ele bə bekplatsya lə bitsyɛ fe wə. ² Biləkə lelabi betɛ lə mi nkɔpəsiasə əsuə fe kase Kristo laala bo nya úfi wə əsuə fe kedi ka laanyi fififi útə Onanto lə bo disi. Nyamfo eyifo keditətə ka laakpe Onanto disuəyuə.

³ Se biyifo Onanto eto betidi esoo, yensile bə bakpo sɛsɔnɔdi ku asin-sayifoyifo saa nye kunəkpə eto diye ko lə mi nti. ⁴ Nko ke yensile bə boteyi kulesa butsyiko lə asinsa əsuə ku akɔensa nye amumusa əsuə. Bomu ele bə bufi leninsɔ butə Onanto. ⁵ Itsyise mi kosate yi biə utidi wə kee ni ɔsɔnɔdi nye leeyifo asinsa nye nkɔpɛ kunəkpə,

embunyə kedikɔ lə Kristo ku Onanto eto sekakedikɔ kəmiə. Lə onukuale əsuə, kənənsɛ lə asa əsuə akateko sifiəsumu.

⁶ Biəntə lə kuutsyuə saa lə ɔwɛ mi okpe ku etiki bimba saa, itsyise asa nyamfo eto kakle eso Onanto eto lefonyi looba lekpo lə mba nkɔpɛ letotidi əsuə nɛ. ⁷ Nyaso mi ku mə mamfloma ani bətsyuə lə mə eyifosa əsuə.

⁸ Itsyise kɔɔ, bɛkɛ lə ketuntu əsuə, fɛɛ mɔmɔɔ, se bɪkafiani Bonamute eto betidi esoo, bifi bɛkɔpɛ lə diyəndɛ əsuə. Nyaso bisia nkɔpɛ fe betidi ba nkɔpɛ lə diyəndɛ əsuə, ⁹ itsyise awɔnsa nnya laabɔ ketsyi lə betidi ba nsi nkɔpɛ lə diyəndɛ əsuə ni asa sɛɛ buyifo, asa buyifo lə kusu əsuə ku onukuale tɛyitɛyi. ¹⁰ Bekplatsya lə bekase asayifoyifo nnya laakpe Bonamute disuəyuə. ¹¹ Biankɔ ani ku mba eto eyifosa nsi nye lə ketuntu nnya laambɔ awɔnsa saa əsuə. Bomu biləkə mə betɛ. ¹² Itsyise iyifo afanisa tinti bə bedi etiki itsyiko lə eyifosa nyamfo eto okle əsuə lə kabɪɔbɪɔ əsuə kula tsya. ¹³ Nya lə bələkə asa nyamə kenke lə diyəndɛ əsuə batée, ete boonyə mə ditsyəbi nəmə kosate wuee nɛ. ¹⁴ Itsyise lesa saa nə bələkə batee lekplee, aabɔ bəənyə lə diyəndɛ əsuə. Nyamfo eso baatɛyi bə,

“Sankli fə nwə nɛ selabe,
taka etsyi ɔkɔmə əbə,
lə Kristo lə uyəndɛ okpo fə lə əsuə.”

¹⁵ Nyaso bebe sinini kase binsi nkɔpɛ. Biənsia nkɔpɛ fe betidi ba lenyi kobe. Bomu bisia nkɔpɛ fe betidi ba nyi kobe. ¹⁶ Biyifo kusu ko ditu mi mfo eto keyifo kukɔnɔ, itsyise asa buayifoyifo lə lefe nə bonkpe mfo əbə ebe kato tinti. ¹⁷ Le nyasoo, bi-enyifo mi əsuə fe betidibuki. Bomu bɛbɛbɛ lə betɛ asa nnya Bonamute əmə laala nkə biyifo. ¹⁸ Biənnə nte bikpə itsyise nyamfo akpe mi lə abuayifoyifo əsuə. Bomu bitə lə Ləwɔnɔ Kɛnkɛ lə lefo disia lə mi kenke. ¹⁹ Nya bifi Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue eto əsə eto etiki, ku atɛsɛ eto əsə, ku bofokanɔ eto əsə bidinko mi

bətsyuə etiki. Nya bifi atese eto əsə ku əsə minimini bətəsə Bonamute lə mi akəsəsi. ²⁰ Bəsə Boanto Onanto ani lefe saa lə lesa saa əsuə eyə lə Bonamute Yesu Kristo eto diye əsuə.

Usə Ku Usiə Eto Nkpesiəsiə

²¹ Bebokosə mi əsuə kasə bitə bətsyuə fe kase biebu Kristo seka.

²² Besio bokosə mə əsuə kasə bətə mə kosate eto bəsə fe kase baabokosə əsuə kasə kətə Bonamute əmə. ²³ Itsyise usə ni disi utə usiə fe kase bafokanəfə eto ditsyukpa eto disi ni Kristo. Ditsyukpa nəmə ni Kristo eto əsuə eto sinə nya Kristo kosate əmə ni se Ofomfokətə. ²⁴ Lə nyamfo esoo, fe kase bafokanəfə eto ditsyukpa nəmə lebokosə əsuə kasə dītə Kristoo, nko ke ini bə bəsiə tsya bokasə mə əsuə kasə bətə mə bəsə lə lesa saa əsuə nɛ.

²⁵ Bəsə, bela mi bəsiə fe kase Kristo léla bafokanəfə eto ditsyukpa nəmə nya úfi wə nkpe útə lə ni disi seka. ²⁶ Úyifo nyamfo lə ufi uyifo bafokanəfə eto ditsyukpa nəmə kənke utə Onanto lə lefe nə eto lefe úflə ni ku wə ditiki fe ntu ókpasə.

²⁷ Waanla nkə keni kukətsyuə saa lə kələ ni kukalebe saa lə kakpətsyi, nye lə keni kukətsyuə saa eto okle lə kətəkə lə ni. Ola nkə lə bafokanəfə eto ditsyukpa nəmə lə diyifo kənke, bənnyə kabiakə saa lə ni. Lə baləkəsə ni kukəntə fe befi ni babəntə lə wə ənəmi. ²⁸ Mmə ke ele bə bəsə la mə bəsiə fe kase baala mə kosate eto əsuə eto sinə nɛ. Nya osani wə laala wə usiə, wə kosate ɔnlɛ bola. ²⁹ Kuutsyuə saa eenyifo wə əsuə eto sinə disiale. Bomuu, waale se ola bə lə səkə ale, fe kase Kristo leeyifo kətə mba bafokanəfə eto ditsyukpa nəmə. ³⁰ Itsyise wə əsuə eto lekpa buni butə wə.

³¹ Fe kase Awənisə Kənke eto Kukue leteyi nkə, “Lə nyamfo eso osani du lə wə anto ku ambe ɔflə usu ɔkə ku wə usiə nya mə inuə bamə loofiani əsuə eto sinə sɔni.” ³² Kasəntəntə ka letsyoo, abio kakpe lə ditiki nəmfə kəmiə. Mə éfi nnya fe Kristo ku bafokanəfə eto ditsyukpa əsuə, banle etiki budi ketsyiko. ³³ Fɛɛ elɛ

etiki budi ketsyiko lə fintsya əsuə. Nya ni bə, ele bə mi utsyuə saa la wə usiə fe wə əsuə, nya usiə saa tsya lə ubu wə usə.

6

Bisiə Nkpe Bo Dińya Itə Bebi Ku Antomə.

¹ Mi bebii, bitsyue mi antomə ku ambemə koto fe kase enyɛ lɛ Kristo eto kusu əsuə itsyise nnya ni lesa nə letsyɛ bə biyifo nɛ. ² Kəfi kpekpe tute ko kənyetsyətəsyə nkpe ni bənkə, “Bu fə anto ku fə ambe.” ³ Isukosə eteyi nkə, “Bə lə eləkəkə fə lə əsiə nkpe kəntsye lə kasə kamfo əsuə.”

⁴ Antomə, biankpe mi bebi ləbləfi. Bomuu, bikulesə mə lə binə mə ku kələlɛlɛ eyə lə Bonamute eto bəfokanə eto kusu əsuə.

Ele Bə Bisiə Nkpe Kukəntə Ku Mi Banamute.

⁵ Ndomufə, mimba leeyifo betidi bamba eto nyifoo, bebokosə əsuə kasə lə bitsyue mi kasə mfo eto banamute koto itsyi taa mi ketu kəmiə fe kase bietsyue Kristo eto ditiki koto. ⁶ Bienyifo nko lə lefe nə mə ənəmi ntəkə lə mi əsuə bə lə bətəsə mi eso bomuu, bifi mi əsuəale kənke biyifo lesa nə Onanto laala, fe Kristo eto ndomufə. ⁷ Biləkə kafo faa biyifo keyifo fe Bonamute əmə bənle ke buyifo kətə seka, nya inni utidinini saa. ⁸ Bekloma biə Bonamute ebofo utsyuə saa kayo, ndomunyə feni o-o, nwə nsi wə əsuə əsuə feni o-o eyə lə keyifo sɛɛ ka feeyifo kumə.

⁹ Banamute, mi tsya yifo nkomə ke bitə mi ndomufə. Biankpe mə sikpi, itsyise biyi biə nwə ni mi ku mə Onamute əmə kpe kato. Waambe utidi eto ənəmi lə etiki bola kələkə əsuə.

Bifi Ləwəntə Kənke Eto Bemake Bikakpə Lema.

¹⁰ Lə kalosəkə, kase biyifo bani ku Bonamute, lə isi ekɛ ale besə eyə lə wə əsuəale kplɛ nyamə əsuə. ¹¹ Bekpe mi bemake kənke bia Onanto dītə mi bə lə befo buńyə kekkele lə Obonsam eto awəsə bua

nyamə əsuə. ¹² Itsyise inni bo kuu betidi nle bəkpə. Bomu bo ku awəno bua eto əsuəale, ləwəno eto əsuəale eto baka, kawunsiə tuu kamfo eto əsuəale eto baka, ku asa buayifoyifo eto baka ba nkpe kato eto əsuəale bənlə bəkpəno. ¹³ Lə nyamfo esoo, bifi Onanto eto bemake kenke bekpe. Bə lə diyi bua nəmə əbə ditu mii, biofo buńyə kekleke kakpə lema nəmə isu kalosəko, nya lə əsuəale lə isi ibu eke mi lə əsuə.

¹⁴ Nyaso bińyə kekleke! Bifi ɔnukuale eto Ditiki Sɛɛ nəmə bekle nke fe abosu lə bifi kaseyifoyifo biti fe akəsibi eto situ eto etisa. ¹⁵ Ditiki Sɛɛ nə ləənə diyuə kabokoo eto bətəyi, lə diyifo mi afəkpə nya biokpe bisu lema. ¹⁶ Ɔwunsə lə nyamfo əsuəə, bifi bəfokano bələ lə ani lə idi lesa nə loota mi əsuə lə lema. Itsyise nnya ni lesa nə loofə itə mi lə olontidi əmə ata mi wə kabe ka nte fe ute wə nle bunyə fla fla nya yaninsə ute əmə. ¹⁷ Nya bifi situ eto lemankpakpa nə ni Onanto eto nkpə bəfokətə biti lə disi ku Onanto eto ditiki nə ni kalande nə Ləwəno ditə mi bələ kekleke lə kəni. ¹⁸ Bikato ola lefe saa kətə Onanto. Bətə Onanto eto bəwunsəko kekleke fe kase Ləwəno nəmə loote. Lə nyamfo esoo, bińyə bikabe kusu, nya yaanlo mi ani. Bikato ola lefe saa lə mba lefiani Onanto eto betidi kenke eto disi.

¹⁹ Beto ola tsya lə mɔ disi bə lə Onanto lə ufi lesa nə ele bə nteyi okpe mɛ lə kənyɛ bə lə nteyi Ditiki Sɛɛ nəmə ku bəfokano lə sikpi mante mante əsuə, bə lə mbe let-sya nləkə asakulakula nnya nkpe lə Ditiki Sɛɛ nəmə əsuə nte. ²⁰ Ditiki Sɛɛ nəmfo eso mini ɔtənkpe wə bəti bəkpe lə diyo mfo nɛ. Beto ola bə lə mfo ni bətəyi ku unnyə fe kase ele bə nteyi ni.

Bələ Mi Bokla.

²¹ Tihiko, bo ɔyimisani lala, wə leeyifo asa lə Bonamute eto kusu əsuəə, ebubə ɔteyi mi kase minte ku keyifo ka kenke minlə mfo.

²² Botsyese ko minlə wə miə ubə

ɔteyi mi kase bonkpe mfo nya lə okpe mi nkəale.

²³ Boanto Onanto ku Bonamute Yesu Kristo lə bətə mi bəfokano kenke, diyuə ku lelabi ku bəfokano.

²⁴ Onanto eto lefonə lə ditəkəko betidi ba kenke laala Bonamute Yesu Kristo ku lelabi manlo.

FILIPIFÓ Kukue Kó Paulo Ləwóni Útə Filipifó

¹ Mə, Paulo, ku Timoteo ba ni Kristo Yesu eto beyifoyifo ləwóni kukue komfo.

Bufi bənlə kətə mi Onanto eto bafokanəfó kenke ba nkpe lə Filipi nya biyifo bani ku Kristo Yesu, ɛwunsə lə mi batənkotənkə ku mi bawunsəkotsyuə tsya. ² Bələ bəto bəə Boanto Onanto ku Bonamute Yesu Kristo eto lefonə ku diyuə lə disiaəko mi.

Paulo Áto Ola Lə Bafokanəfó Ba Nkpe Lə Filipi Eto Disi.

³ Lefe saa nə ke minkloma mii, maaso mə Onanto ani lə mi disia ⁴ Nya lefe saa nə ke minlə ola boto lə mimblə kenke eto disii, maato wə ku disuəyuə. ⁵ Itsyi lə kase bəwunsəko mə lə Ditiki Sɛɛ nəmə eto keyifo əsuə idu lə kaso ketsyikokə ibə ese mómə eso. ⁶ Mfo nno miə Onanto wə ditsyiko keyifo sɛɛ kamfo kaso lə mi ntii, ebusukosə ke isu ese kalosəko lə Kristo Yesu eto dibəfe nəmə.

⁷ Bekpe mə lə nsusu lefe saa nya ɛləkə itə bə nkebu disia ketsyiko lə mimblə əsuə nko. Itsyise mimblə efi kətsyuə lə kusu ko Onanto dítə mə, mómə əmə minlabe lə diyo ku lə lefe nə mísia lə mə əsuə əsuə bə lə nta Ditiki Sɛɛ nəmə disia bə lə betidi lə bafo ni bəno bənyə kekleke. ⁸ Onanto ni mə odansiə nkə sitinti minlə bətəyi minkə lelabi nə eto okle nkpe lə Kristo Yesu əsuə úte boo, ni okle minfi minlə mi butə nɛ.

⁹ Nlə ola boto miə mi lelabi nə nkpe mii, lə disia lebe kato lekpe lesə, lə befo ditiki nəmə kaso bəno kala kələkə kukəno kətə əsuə. ¹⁰ Nyamfo luutə befo lesa sɛɛ buləkə kətə əsuə bə lə Kristo eto diyə nəmə əsuə, biuyifo basɛ ba əsuə dikpilolo saa ləmbəkə. ¹¹ ɛwunsə lə nyamfo əsuə, bə lə kaseyifoyifo ka eto okle Yesu Kristo hā ləətə utidi leeyifoo,

lə keyi mi əsuə, bə lə befi babese Onanto kato, bətə wə dibu ku atesə.

Utidi Wə Leeyifo Yesu Eto Keyifo, Ebunyə Nkpe.

¹² Mə bayimi, nla miə bete sitinti miə asa nnya dítu məɛ, əbə ɛwunsə bə Ditiki Sɛɛ nemə əbə dínyə sətəsusə bomu. ¹³ Itə nyasoo, bama-manyə ba kenke nkpe lə lekayo mfo ku betidi bamba kpə ba kenke nkpe lə lekayo mfo ənyə bətsyuə lekpo bə bəkpe mə lə diyo itsyise nyifo Kristo eto uyifoyifo eso. ¹⁴ ɛwunsə ku nyamfo, mə bokpe lə diyo esi itə bafokanəfó kpə esi bakpe utu bawunsə lə Bonamute əmə əsuə itə bensiate sikpi lə Ditiki Sɛɛ nəmə budi ku ute.

¹⁵ Lə sitintii, mə nti betidi eto bətsyuə aayə lə kutsyuəɛ kpəkpo əsuə kedi Kristo eto ditiki nəmə kate, nya baala bə baatanko mə lə ni bətəyi əsuə, fɛɛ bətsyuə eeyifo nnya ku nsusu sɛɛ. ¹⁶ Lelabi dítə betidi eto lekpa nuəfə nəmfə bə babe Ditiki Sɛɛ nəmə letsya mmə, itsyise beyi bənkə bokpe Onanto lékpe mə nke nta Ditiki Sɛɛ nəmə disia. ¹⁷ Fɛɛ betidi eto lekpa tute ábe Kristo letsya lə kusu ko əmə boonyə kutəkə kətə mə suə eso, nya inni lə ɔnukuale əsuə, bomu bə lə beyifo nko lə kanyi ka minlə bunyə lə diyo nəmə kafo lə kabe kato kaso.

¹⁸ Fɛɛ nyamfo menyifo kulesa. Nya ni bə utsyuə abe Kristo letsya lə sidia, sidia əsuə o-o, lə ɔnukuale əsuə o-o, mə alɛɛ, bə bəbe Kristo letsyaa, nnya mate aakpe mə disuəyuə.

¹⁹ Nya muusukosə disuəyuə nəmə bunyə itsyise nyi miə ɛyɛ lə mi olatoto əsuə ku lə bəwunsəko bo laabo ketsyi lə Yesu Kristo eto Ləwóno əsuə, booləkə mə lə diyo. ²⁰ Nnya əsuə mimfi ənə mintəkə ku minlə kusu bobə kekleke ni bə medi kofani lə mə keyifo əsuə. Bomu bə lefe saa, ku lə titlu mómə, lə nkpe nkɛale ku mə əsuəale kenke, bə muunə dibu mboko Kristo, lə nkpe nkpe o-o nye lə bukpə minkpe tsya.

²¹ Nya be ni nkpe? Lə mə kutsyə, nnya ni bə lə nsi nkpe ntə

Kristo. Nya læ nkpee, nnya bomu luusi yooboko me kutækæ eso nɛ. ²² Læ nnya ete minsi muusiæ nkpæ, eni muuyifo keyifo ka luubæ kutækæ. Fɛɛ mante nnya ele bæ mfi lenti, ukpæ lee nkpæ. ²³ Mɔ nsusu áma læ akpa əsuə. Eni moola tinti miə maabɔ læ nkpæ bomfo nsu nsiæ læ Kristo ɔflo, itsyise nyamfo alækæ eso famfamfamfa. ²⁴ Fɛɛ læ mi esoo, efe bæ nsi nsiæ nkpæ læ kawunsiæ kamfo. ²⁵ Se mimfo nyamfo minɔ nko esoo, nyi miə muusiæ læ mible kenke ɔflo nsukosə nyifo bo kenke minle buyifo bæ læ busu setɔ, læ bunyæ disuəyua læ Kristo bofokanɔ əsuə. ²⁶ Nyamfo luutə bæ læ mbə mi ɔflo bioo, biunya kusu bebesə əsuə kato ɛyɛ læ me əsuə bæ biyifo bani ku Kristo Yesu eso.

²⁷ Lesa nə lefé mɔmɔ ni bənkə bisia nkpæ bo dinyanko mba léfo Kristo eto Ditiki Sɛɛ nəmə bánɔ. Itə bæ læ mbə mi ɔflo o-o, mambə o-o, læ nno ntsyiko læ mi əsuə bənkə binyə kekleke læ læwɔnɔ ku nsusu əsuə nya binyə kenyekani læ mi bofokanɔ əsuə bənle Ditiki Sɛɛ nəmə disi bota. ²⁸ Biantə mi balo sikpi. Bomu binyə ku utu kekleke. Nyamfo loote mə bæ mə ebonya bedufəə kasɔ nya mi ebutækə mə kato, itsyise Onanto nwə nle bɔkpɔ kətə mi, ebutə bitækə kato. ²⁹ Itsyise bətə mi kusu bæ bisumu Kristo inni bæ læ befo wə bənɔ ete eso, bomu bæ læ binyə kanyi tsya læ wə disi eso. ³⁰ Nya mɔmɔɔ, bɛkpɔnko me lema nəmə. Lema nəmə binyə mɪkəkpɔ kɔ əmə ete nɛ. Nya fe kase bɛɛnɔ, ni əmə ke ete minsi minle bɔkpɔ nɛ.

2

Ele Bə Bebokosə Əsuə Kasɔ Bitə Mi Bətsyua.

¹ Mfo nno miə mi nkpæ bo benkpe læ Kristo əsuəə, ətə binyə əsuəale. Nya wə lelabi læyuaesə mi ketu. Biyifo bani ku wə læwɔnɔ, nya bənle mi əsuə wɔkɔkɔkɔkɔ læ kafɔɛkpe ku kaminsənyənyə əsuə bitə bətsyua. ² Nnya læ nko ini sitintii, nyalɛ muukənko mi miə bitə læ nyə

disuəyua bæ nsusu bəni ku lelabi læ ləkɛ bo nya læ biyifo ləni læ læwɔnɔ ku disibubu əsuə. ³ Bienyifo kulesa nə lete mɔ mate hā eto lələkɛsə nye əsuə katobəsəbesə eto ditsyəbi. Bebokosə əsuə kasɔ, nya bibu betidi bamba fe baləkɛ baso mi. ⁴ Nya bəbɛbɛ betidi bamba eto kasɛɛ, inni fə mate eto lələkɛsə ete.

⁵ Bitə læ nsusu bo ləkɛ Kristo Yesu, læ bɔkɛ mi tsya. ⁶ Nnya ni bæ ite bæ okpe Onanto eto ditsyebi tsyaa, wóemfi nnya læ əsuəale əsuə nkə læ okate ku Onanto. ⁷ Bomu læ wə kosate eto lelabi əsuəə, úfi lesa saa nə nte wə útə kəfo faa, nya úyifo wə əsuə usumutidi. Nya úbə bále fe kawunsiæ kamfo eto utidi. ⁸ Utidi eto ditsyəbi ləkɛ wə nya óbokosə əsuə kasɔ nya óyɛ læ kototsyue eto kusu əsuə úsu taa ukpə kəmiə, ukpə læ uyikabie əsuə. ⁹ ɛyɛ læ nyamfo esoo, Onanto ábesə wə kato ka nso kenke, nya úfi diye nə nso bɔmɔ kaso diye saa útəkə wə. ¹⁰ Nya læ bakpadi Yesu eto diyee, ele bæ asayifoyifo nnya kenke nkpe kato ku kasɔ ku nnya nkpe læ kasanti se akonki bətə wə. ¹¹ Nya məmble luufe kenyə bateyi bæ Yesu Kristo ni Bonamute, bæ læ befi batesə Onanto wə ni Boanto.

Biyənde Fe Befandebi Lə Kawunsiæ Kamfo.

¹² Nyaso, mɔ bayimi, fe kase biet-syue me koto lefe saa, ite bæ mimbə læ mi ɔflo mɔmɔ tsyaa kulaa, isi efe bæ bitsyua koto beso. Bekplatsya kekleke læ bifi sikpitete ku ketinkə biyifo keyifo ka diyanko mi buləkə. ¹³ Itsyise Onanto læ keyifo læ mi əsuə lefe saa nkə læ yuutə bətonɔ bitsyue asa nnya útsyue utsyə koto.

¹⁴ Biankpe kənə nye beto taflatsyə læ kulesa buyifo əsuə. ¹⁵ Itə bæ læ kawunsuə biabia ka diyi ku abuayifoyifo mfoo, mii, biyifo Onanto eto bebi ba lekpa nya beele ku dikpilolo saa læmbə læ mi əsuə. Lə biyənde læ kawunsiæ eto betidi eto nti fe kase befandebi læyənde læ kato seka. ¹⁶ Befo ditiki nə lætə nkpə nəmə

bɛlɛ kekɛɛ, bə lə Kristo eto diyi nəmə əsuə, mofo ləkɔəsi bɔsɔ katɛyi minkə méntsyetsyi bimba nye ményifo keyifo bimba. ¹⁷ Mi bofokanɔ lə Bonamute əsuə ku mi keyifoyifoyifo te fenkə keditətə kətə wə. Eni mɔ kɔtɔ bokpo lə kaso ekoko keditətə kamfo. Nya lə ibə nkoo, yɔkɛ mɛ ɔkɔɛ nya muunyə disuəyuə tinti ku mi mblɛ. ¹⁸ Nko ke ini nɛ bə mi tsya nyə disuəyuə beto keyudu ku mɛ nɛ!

Timoteo Ku Epafrodito.

¹⁹ Lə Bonamte atɔnɔɔ, yəmbɔklɛ, mootsyese Timoteo mi ɔflɔ, bə lə usinkli ubə ɔtɛyi mɛ kase asa nte lə mi ɔflɔ, lə nsi nyə disuəyuə. ²⁰ Lə ɔnukuale əsuə, mimbə kuutsyuə saa wə leefi kətsyuə lə mɔ ku mi etiki əsuə fe wə. ²¹ Nya bafɛfɛɛ, utsyuə saa lɛ wə lɛlɛkəsə ete bobɛ, nya inni nnya ni Yesu Kristo eto kusu eto ale. ²² Fɛɛ mi kosate yi biə Timoteo alɛɛ, ɔwunsəkotsyuə uni utə mɛ, kase wəkənkɔ mɛ lə keyifo kamə əsuə fe ubi ku anto itə Ditiki Sɛɛ nəmə eto busənsə əsuə. ²³ Nyaso nɛ kusu bobɛ miə, lə nyə kase asa nyamə luubə itsyə ku mɛ koo, mootsyese wə mi ɔflɔ mlɛ. ²⁴ Nya mfo nno tsya miə Bonamute əmə kosate ebutə mɛ kusu nkə mbə mi ɔflɔ lə lefe kliminti əsuə.

²⁵ Mbu tsya miə ele bə ntsyese bo ɔyimi Epafrodito mi ɔflɔ, wə dínyəko mɛ kekɛɛ lə Onanto eto keyifo əsuə. Wə ni mi ɔtɔyɛ wə bətsyese mɔ ɔflɔ biə ubə ɔwunsəko mɛ. ²⁶ Se unyi nkə bɛnɔ biə əsuə abia wə esoo, ílə wə tinti nya óla kekɛɛ nkə wəəbə unyə mimblɛ. ²⁷ Lə sitintii, ónɔ bufi kekɛɛ ibu sɛkɛ lə ukpə. Fɛɛ Onanto ənyə wə kaminsə, nya inni wə mate bomu ku mɔ tǎ. Lenni nko eni mɔ kanyinyənyə eto bitsyikə eboso mɛ ani ku butsyi. ²⁸ Nyamfo kulaa eso minla miə matsyese wə mi ɔflɔ lə binyə wə, lə binyənkɔ wə disuənyə, nya mintsya loola nɔwɔnɔ mɔ utu siə kaso sɛkɛ. ²⁹ Nyaso befo wə ani ənuə, binyəko wə disuəyuə lə

Bonamute eto diye əsuə. Bitə betidi bamfo eto okle dibu. ³⁰ Itsyise ufi wə əsuə utə nya untə kpə lə Kristo eto keyifo ka nkə woawunsəko mɛ lə nyifo ka biamfo mə bɔwunsəko nyifo eso.

3

Biemfi Əsuə Bitə Əsuə Ɛto Sinə Eto Asayifoyifo.

¹ Kafɛfɛkɔɔ, mɔ bayimi, binyə disuəyuə bə biyifo bani ku Bonamute. Yenlə mɛ bə nsi nɔwɔni asa nyamfo ke ntsyese mi, itsyise nyamfo luutə buinyə kekɛɛ nɛ.

² Bɛɛ ola bińyə bikabe babuayifo bamfó ba leeyifo asa fe bakpa, betidi ba ləənyə kekɛɛ bə bala əsuə eto sinə, ini lelolala. ³ Bo ni mba léfo lelolala eto lekpa inni mə, itsyise boesumu Onanto ɛyɛ lə wə Lɛwɔnɔ əsuə nya boənyə disuəyuə se buyifo bani ku Kristo Yesu eso. Nya boemfi əsuə butə əsuə eto sinə bola eto lekpayifoyifo.

⁴ Nya lə utsyuə ebu nkə wofo əsuə bufi kətə lelolala eto lekpa buyifoo, eni mɔ bomu ele bə mfo əsuə eto sinə eto lekpayifoyifo eto asa ntə əsuə nso. ⁵ Mɔɔ, se bále mɛ eto diyi flamfla lee, nnya bála mɛ lelo nɛ, Israelnyə tinti mini nya mbɔ ntsyi lə Benyamin eto kafo. Hebrinyə kosate kosate wə eto anto ni Hebrinyə tinti wə mini nɛ. Nya lə Yudafɔ eto kɔfi əsuə, nyifo Farisinyə. ⁶ Nya lə kətsyuəfifi lə Yudanyədidi əsuə, nyifo lə nnya əsuə kekɛɛ itə bə ntəkəko Kristo eto bafokanɔfɔ kama nte mə ohiǎ tinti. Nya lə boyɛ lə Yudafɔ eto kɔfi əsuə, dikpilolo saa əmbɔkə lə mɛ itsyise, nyifo lə ko əsuə tinti.

⁷ Fɛɛ lə kutəkə kutsyuə akɛ lə nnya əsuə itə mɛ kɔ əmə tsyaa, mɔmɔɔ, lə Kristo esoo, efiani asa bimba nnya ləmbə kutəkə saa itə mɛ. ⁸ Sitintii, mfi nyamfo kenke fe asa nnya ləmbə kutəkə saa, itsyise mbə nyə ntsyə lekpo miə Kristo Yesu hǎ ni Bonamute nya nyamfo afe mɛ eso asa fɛfɛ kenke. Lə wə esoo, ntó

lesa saa nkpe nya mimfi asa fefe kenke fe kuku eto ekubi bæ læ Kristo læ oka mɛ kɔni bonko wæ læ buyifo bani, ⁹ læ mfi mɔ əsuə kenke ntə wæ. Nyasoo, minsini ɔsɛɛ itə mɔ əsuə eyɛ læ asayifoyifo læ kusu əsuə læ kɔfi komə kalɔ. Kasɛɛ ka ni læ Kristo bofo kanɔ əsuə hã mofo buyifo. Kasɛɛ ka Onanto hã lætə eyɛ læ bofokanɔ læ wæ əsuə. ¹⁰ Nya lesa nə minla ni bæ læ nte Kristo ku əsuəale nnya dítə ótakasə wæ utsyi ɔkɔmə úbə nkprə. Nya læ nnyə kanyi ku wæ, læ nyifo lɔni ku wæ læ wæ ukprə əsuə, ¹¹ ku kusubebe bæ Onanto ebokasə mintsya utsyiko ɔkɔmə oboko nkprə.

Paulo Áteyi Kase Ele Bə Uyifo Bə Lə Unyə Kayofofɔ.

¹² Minlə bɔteyi minke mbutəkə kato nye mbɔflo nlo. Bomu nle bokplatsya keklege bæ læ mfo kayofofɔ ka Kristo Yesu luufi utə mɛ. Itsyise Kristo Yesu éyifo mɛ nkə mfiani wə ole. ¹³ Lə sitintii, mɔ bayimi lala, mamfo nno miə mɔ kɔni éboka kayofofɔ kamə. Bomu lesa nə minlə bokplatsya læ nyifo ni læ nta nnya dikafe əsuə le mfi ənəmi ntəkə læ nnya nte setɔ eto kɔniboka əsuə. ¹⁴ Nyaso meetsyetsyi bebembe bæ læ nsu nsa usunklu əmə nyila, bæ læ mfo kayofofɔ ka Onanto lékpadi mɛ nkə mbə mfo læ kato eyɛ læ Kristo Yesu eso.

¹⁵ Bitə læ nsusu bomfo læ bɔkɛ bomba dikabe læ Ləwɔnɔ Kenke əsuə. Nya læ mi utsyuə kpe nsusu bamba ntsyuə, Onanto ebuləkə nyamfo ote mi ekpa wuee. ¹⁶ Niə, niə, nniə, bitə læ bɔyɛ busu setɔ læ kusu ko əsuə búkayɛ ibə ese mɔmɔ.

¹⁷ Mɔ bayimi, bebe mɔ eyifobi əsuə bɛyɛ. Bɛlɛ ola bebe mba nsi nkprə læ ditsyabi sɛɛ əsuə fe kase búsiə bote mi seka. ¹⁸ Mbɔteyi mi nyamfo sesia, sesia mfe nya mɔmɔ, nsi nle mi nnya bɔteyi ku binəntu miə bətsyuə kpə eto nkprə bo bensi ətə beyifo balo itə Kristo eto ukprə læ uyikabie əsuə. ¹⁹ Betidi bamfo eebudufɛ læ kanyimanlo manlo eto ute əsuə. Itsyise mə kafo ni mə

onanto. Nnya ni afanisaa, nnya əsuə bomu bənyə disuəyuə nya befi mə nsusu bətəkə læ kawunsiə eto bikə əsuə. ²⁰ Fɛ, bo alɛɛ, bo umə ni kato nya buńyə bɔnlɛ bo Ofomfokətə wə ni Bonamute Yesu Kristo kusu bobɛ bæ læ utsyi kato ubə. ²¹ Wə loofloma bo əsuə eto sinə sia læmbə ale uyifo se fe wə kosate eto əsuə eto sinə sia nkpe læ dinyəndə əsuə eyɛ læ wə əsuəale əsuə. Nya læ əsuəalə nyamə ke əsuə, wuunə lesa saa okpe læ wə kɔfi kalɔ.

4

Paulo Áteyi Filipifɔ Lesa Nə Ele Bə Beyifo.

¹ Nyaso, mɔ bayimi lala ba lefe bitə mɛ, ba minla miə məkənyə. Biakpe mɛ disuəyuə tinti nya maaso lekɔesi kabesə əsuə kato læ mi disi. Mɔ bayimi lala, nko ele bæ binyə keklege læ mi nkprə læ Bonamute əsuə nɛ.

² Nlɛ Ewodia ku Sintekɛ lekprakpa miə bɛnɔ bətsyuə kasɔ læ besinkli bisia fe bayimisiə læ Bonamute eso.

³ Nya mi tsya ba ni mɔ beyifotsyuə lalaa, nla miə bəwunsəko besio bamfo. Itsyise bəyifo keyifo keklege bəwunsəko mɛ bæ læ busənsə Ditiki Sɛɛ nəmə ku Klemens ku mɔ beyifotsyuə bamba kenke ba eto aye nkpe læ Onanto eto Nkprə eto Kukue kafo.

⁴ Binyə disuəyuə lefe saa bæ biyifo bani ku Bonamute əmə. Nsi nle bɔteyi bio miə binyə disuəyuə.

⁵ Bɛkɛ disuətsyə bitə utsyuə saa. Itsyise Bonamute əmə eto dibəfe ebɔfi. ⁶ Biənsiə bikala kawɔnɔ læ kulesa əsuə, bomu bikato ola bikətə Onanto læ lesa saa nə lehiə mi əsuə, bikasɔ wə ani itsyi taa mi ketu kəmiə ke. ⁷ Nya Onanto eto diyuə nə nso kawunsiə eto utidi eto kasonɔnɔ saa, læ lɛlɔ mi ketu ku nsusu ditsyə læ lɔniyifoyifo ku Kristo Yesu əsuə.

⁸ Lə kalosəkɔ, mɔ bayimi, bitə læ lesa nə nso kɔnɔ ku nnya dińyə itə atesə læ iyi mi nsusu kəmiə, nyamfo ni lesa nə ni ɔnukualɛ, lesa saa nə dińyə itə dibu, lesa saa nə ni lɛsɛɛ, lesa saa nə lekpa, lesa saa nə laano

bobe ku lesa sa nə dinyänko utidi nə. ⁹ Bisiə nkpə lə ləsanə békase ku béfo bitsyiko mə ɔflo, itsyi lə mə etikididi ku mə eyifosa tā əsuə. Nya lə Onanto wə ləətə diyuə lə usiəko mi.

Paulo Áso FilipifŌ Ani Lə Ɖtəsa Nya Bətə Wə Eso.

¹⁰ Lə mə ləniyifoyifo ku Bonamute əsuə, iyifo mə disuəyuə tinti bə lə lefe kentsyε kamaa bisi bεle buləkə kate mə biə bifi kətsyuə lə mə əsuə. Inni bətəyi minlə miə beni mə lə lefe nəmə, bomu kusu ete yəntə bə biləkə bete nko. ¹¹ Nya inni bətəyi minlə miə lesaatsyuə ahiā mə, bomu mbókase lə lesa saa əsuə ku lə kalebe saa miə lesa nə kee nte məε, dufə mə ənə. ¹² Nya lesa nə ini bə lesa hiā fə ku lesa nə ini bə, ləsa tsyə fə eso kase fahiā, mbokase kobe komfo. Itə bə lə kalebe saa ku lefe saa nyi kase muusiə nkpə, imi mə o-o, kukpənsə lə mə o-o, elεke itə mə. Lə ite mə kpə o-o nye elonko mə tsya. ¹³ Ɖsuəale nnya Kristo ditə məε, nnya ləətə maafo nyamfo kenke əsuə nə.

¹⁴ Fεε biyifo elεke tinti bə bəwunsəko mə lə mə bulə kəmiə. ¹⁵ Nya mi FilipifŌ kosate yi biə idu lefe nə míndu lə Makedoniaa, nya mítsyiko Ditiki Sεε nəmə letsya bobe kasɔɔ, mi hā ni bafokanɔfo eto ditsyukpa nə nle mə bəwunsəko, kətə mə asa. Kutəkə mínyə o-o, bɔsɔ εsɔ mə o-o, mi hā ni mba díkənko mə. ¹⁶ Lefe nə minke lə Tesalonika kulaa tsyaa, se mínhíā bəwunsəko, bəwunsəko mə lefe kpə. ¹⁷ Nya inni ətəsa minhiā itsyi mi ɔflo eso, bomu kutəkə ko mi luunyə bəyenko lə ətəsa nyamfo əsuə. ¹⁸ Béfo mə kayo kenke. Nya béfo mə kayo besonsə kase ele be itsyə. Ɖtəsa nya kenke bətsyese mə bəyenko lə Epafrodito əsuə əbə éka mə kəni. Ɖtəsa nyamfo eyifo fe keditətə eto asa nnya laanyi fifififi befi bətə Onanto nnya dídufə wə ənə nya ékpe wə disuəyuə. ¹⁹ Nya bo Onanto kosate ebutə mi ətəsa nnya kenke lohiā mi εyε lə

Kristo Yesu eto setabikε ku diyənde kplε nəmə esuə.

²⁰ Bitə lə bətəsə Boanto Onanto itsyi manlo isu manlo kenke. Ibə itə.

Kəsiə Fεfε.

²¹ Məəsiəsə mba ni Onanto eto bebi ba ni Kristo Yesu eto bale kenke o-o. Nya bayimi ba nkpe lə mə ɔflo mfo tsyaa, bə bəə siəsə mi o-o!

²² Betidi ba kenke léfo Onanto bánɔ nkpe mfo əsiəsə mi kukɔnɔ, titlu mba nkpe lə Roma eto Okankplε eto diyo.

²³ Lə Bonamute Yesu Kristo eto lefonə lə disiəko mi.

KOLOSEFỌ Kukue Ko Paulo Lɛwɔni Útə Kolosefọ

¹ Mɔ, Paulo, wə ɛye lə Onanto eto ketsyue əsuə eso mimfiani Kristo Yesu eto ɔtɔnkpee, boko bo ɔyimisani Timoteo wə nle kukue komfo bɔwɔni. ² Buƒi ko bɔle bo bayimi ba nkpe lə Kolose ba dikafo Kristo bɔnɔ sitinti butə. Bɔle Onanto wə ni bo Anto bɔtɔ boə lə ufi wə lefonə ku diyuə utə mi.

Paulo Ásɔ Onanto Ani Lə Kolosefọ Eto Disi.

³ Lefe saa lə bɔle ola botoo, boaso Onanto wə ni Bonamute Yesu Kristo eto Anto ani lə mi disi. ⁴ Itsyise bɔnɔ kase bəfo Kristo Yesu bənɔ ku kase biala mi bayimitsyuə bafokanɔfo kenke. ⁵ Lefe nə Ditiki Sɛɛ tinti nəmə leka mi ɔflo bubəə, bənɔ kusubebe ko nkpe lə ni. Yanso mi bɔfokanɔ ku lelabi teke lə lesa nə bənle kusu bobe balɔ bətsyə mi lə Onanto eto kato əsuə. ⁶ Ditiki Sɛɛ nəmə lə bobe kakpe nya lenle ebibi bɔnwɔ lə kawunsiə kamə kenke, fe kase dɔyifo lə mi tsya əsuə seka, idu lefe nə bənɔ kase Onanto ləənə utidi kafo nya bənɔ ni kasɔ tututu. ⁷ Bənɔ Onanto eto lefonə nəmfo eto etiki ɛye lə bo uyifotsyuə lala Epafra wə dɔyifo Kristo eto keyifo ku ɔnukuale lə bo kənyɛ. ⁸ Wə dɔbə ɔtɛyi bo lelabi nə Onanto eto Lɛwɔnɔ nəmə dɔfi útə mi.

⁹ Lə nya esoo, idu lə lefe nə bɔnɔ mi kɔsɔ, búkato ola lefe saa lə mi disi kato Onanto boə, ufi wə bote ku lelabi eto nsusu okpe mi lə əsuə, ɛye lə kobe kenke ku kasɔnɔnɔ ka Lɛwɔnɔ nəmə ləətə əsuə. ¹⁰ Itə lə befo nkpe busiə fe kase Bonamute əmə laala nya lə bofo wə lelabi buyifo lefe saa. Lə mi nkprəsiəsɔ lə buyi ku kasɛyifoyifo ku Onanto eto bote kakpe. ¹¹⁻¹² Onanto lə ufi wə əsuəale kple nnya ntəkə əsuəale saa kato okpe mi lə befo buńyə lə bulə saa eto kənyɛ ku dibusə. Lə bifi disuənyuə ku leninsɔ bitə Boanto

Onanto wə dɔtə bɔflo bofo kediko bunyə lə nka ɔlo útsyuə wə betidi lə wə sekakediko eto diyənde əsuə. ¹³ Wə dɔləkə bo utsyiko lə ketuntu eto əsuəale əsuə nya ókpa bo oboko wə Ubi lala eto sekakediko. ¹⁴ Nwə əsuə ɛye búnyə bofo itə úfi bo abua ɔtsyɛ bo.

Nwə Eto Okle Ni Onanto Eto Ubi Emə Ku Keyifo Ka Úyifo.

¹⁵ Kristo eto ditsyəbi əələkə Onanto wə boənyə ku ənəmi eto ditsyəbi kate. Ɔkɛ fe bəyifo asayifoyifo saa kenke. ¹⁶ Itsyise ɛye lə wə, nya Onanto dɔyifo asa nnya kenke nkpe kato ku kasɔ, nnya bəənyə ku nnya bəənyə, ɛkɔ lə awɔnɔ eto əsuəale kenke, banamute, baka ku əsuəalefo saa tsya eto okle. Onanto éyifo kawunsiə kenke ɛye lə wə itə wə. ¹⁷ Kristo akɛ fe Onanto dɔyifo lesa saa, nya ɛye lə ləniyifoyifo ku wə, nya lesa saa dɔnyə ni kəńyənko pɛpɛpɛ nɛ. ¹⁸ Wə ni disi itə wə əsuə nnya ni bafokanɔfo eto ditsyukpa nəmə. Wə ni kaka dɔənyə ni nkpe ketsyiko. Onanto eto Ubi əmə ni utute nya wə ni nwə létaka utsyiko ɔkɔmə úbə nkpe, bə lə udi utute lə asa nnya kenke nti. ¹⁹ Iyifo Onanto eto lalabi nkə ditsyəbi nə tutuutu nkpe wə, lə ləkɛ wə ubi əmə tsya. ²⁰ Isi iyifo wə lelabi tsya nkə lə uyifo bani ku kawunsiə kenke, nnya nkpe lə kasɔ mfo ku nnya nkpe kato kenke. Ubi əmə eto kɔtɔ ko ókpo kasɔ ɛye lə wə ukpə lə uyikabie əsuə, ko dɔnə diyuə nəmfo leboke nɛ.

²¹ Kɔ kabia ákɛ lə mi ku Onanto eto nti, nya bikisi wə lə mi nsusu kəmiə lə abua nnya biyifo eso. ²² Fe mɔmɔ, úsikli ófo mi kafo faa, ɛye lə uyikabie eto ukpə wə Ubi dɔkpe lə mi disi eso. Ɔye lə ukpə əmfɔ əsuə, nya Onanto dɔsinkli ɔlo mi utsyə lə wə ənəmi fe mba bəfləsə ntu nya keni nye dikpilolo saa ləmbə lə əsuə, lékpa kenke seka. ²³ Nyaso efe tinti bə befo buńyə bɛle mi bɔfokanɔ lə kɔni keklege. Bunte keklege lə bofo bunyə sitinti, nya boembu ləkə bo

nsusu butsyiko læ kusubebe ko Ditiki Σεε nāmē dinē léboku bo əsuə. Ditiki Σεε nāmfo əsuə bábe letsya bətə kawunsiə eto asayifoyifo kenke, nnya eto uyifoyifo mo Paulo díbē ófiani.

Paulo Éyifo Keyifo Fe Bafokanɔfo Eto Ditsyukpa Eto Uyifoyifo.

²⁴ Mómó, iyifo mē disuəyuə bə nle kanyi bunyə læ mi disi eso. Nya kanyi ka minle bunyə læ əsuə eto sinə əsuə mfoo, læ mē bəwunsəko bə læ mfləsə Kristo eto kanyi útə nkə nyə læ bafokanɔfo eto ditsyukpa nə ni wə əsuə eto sinə eto disi. ²⁵ Onanto átsyese mē nkə mfiani wə uyifoyifo bə læ mbe wə ditiki nāmē letsya ntə mi ku betidi ba kenke læ banɔ kasɔ ekpa wuee. ²⁶ Ditiki Σεε nāmfo eyifo lekulasa kɔɔ, nya úkələkə óte wə betidi. ²⁷ Onanto eto ketsyue keni bə læ uləkə akulasa nyamfo ote wə betidi læ bate, akulasa fo asi nya diyi ku atese mfo. Nya akulasa nyamfo ni bə Kristo nkpe læ mi ketu kəmiə itə mi tsya nkpe kedikɔ læ Onanto eto diyənde əsuə. ²⁸ Nya Kristo əmfo bənlē letsya bobē kətə utsyuə saa nē, nya læ kobe saa əsuə boalē mē kələ kate mē asa bə læ bokpa mē utsyuə saa busuko Onanto eto ənəmi fe mba diyifo bani ku Kristo ba díkabe baflo seka. ²⁹ Nyamfo eto otsyekle mimle kakplatsya ku əsuəale nnya kenke Kristo leefi kakpe mē læ əsuə nnya nle keyifo læ mē nē.

2

¹ Nla miə bete lekplatsya nə minle læ mi ku Laodikeafɔ ku betidi ba kenke bo ku mē dimantsya tɔ ənəmi ku ənəmi bote bətsyuə eto disi. ² Meeyifo nko bə læ bənyə əsuəale læ mē ketu kəmiə læ beyifo bani tsya ku mē bətsyuə læ lelabi əsuə. Isi ensoo, itə kase bofo asa kasɔ bɔnɔ kukɔnɔ, bə bətsyā lekpo Onanto eto asakulakula əmē ni Kristo. Nyamfo ni bikesinɔke bia lefo koya tinti. ³ Kristo ni safui sia laasini Onanto eto kobe ku kobetete eto akulasafɔ koya nyamfo. ⁴ Nyaso nle mi bəteyi

minkē biəntə læ kuutsyuə saa læ ɔwe mi okpe ku etiki eto kənə bimba niə niə ete fe ɔnukualē kpe læ nnya tsya. ⁵ Itsyise ite bə bənlē mē bunyə læ əsuə eto sinə əsuə tsyaa, nkpe læ mi nti læ ləwɔnɔ əsuə, nya iyifo mē disuənyuə læ kase bəkɔ binyə kekkeke læ mi Kristo bofokanɔ əsuə eso.

Utidi Eto Nkpesiasia Bo Ləflɔɔ, Kpe Lə Kristo Kəmiə.

⁶ Kase befo Kristo Yesu ku mi ləkɔəsi kenke fe mi Onamutee, biyifo bani ku wə nko. ⁷ Bitə læ keyudu læ kənyə kedufəkɔ katsyo læ wə, fe kuyi eto keyudu leedufe læ kasɔ. Beto mi nkpe bitəkə læ wə mi bofokanɔ læ bumuə ale fe kase báte mi. Lə biyi ku leninsɔ itə Onanto lefe saa.

⁸ Nyaso bebe biə kuutsyuə saa manwē mi uyifo mi ndomufɔ eyē læ betidinini eto kobetete bimba ko nye læ akpa nya báyani bətsyā betidi ku kawunsiə eto awɔnɔ eto əsuəale eto kate ka lanyē læ Kristo eto asatete eto esu əsuə. ⁹ Itsyise Onantotidi eto ditsyābi kenke nə ləflɔ akē læ Kristo eto əsuəale eto sinə əsuə læ wə utidididi eto ditsyuəbi nāmē əsuə. ¹⁰ Nya se buyifo bani ku wə, wə ni disi itə awɔnɔ eto əsuəale saa ku awɔnɔ eto baka saa, ete bə bo nkpe tsya aflɔ læ kusu saa əsuə.

¹¹ Se buyifo bani ku Kristo eso biyifo fe mba bála lelo, inni læ kase kawunsiə eto betidi leeyifo, bomuu eyē læ Kristo əsuə, Onanto ələkə mi ɔbɔnko læ əsuə eto sinə eto abuayifoyifo eto əsuəale eto kalɔ. Nyamfo ni lelo nə bála mi eyē læ Kristo əsuə nē. ¹² Itsyise lefe nə bəfləsə mi ntuu, bəbikə mi ku Kristo, nya eyē læ nnya əsuə, batakasə mi bənyənsə ku Kristo læ mi bofokanɔ eso, læ Onanto eto əsuəale nyamə əsuə, wə nwə ni létakasə wə utsyiko ɔkómə óboko nkpe.

¹³ Lefe ditsyuə nə léfee, bíkpe læ ləwɔnɔ əsuə læ mi abua nnya bíyifo eso, itsyise biedi Yudafɔ ba dímanke læ kɔfi kalɔ. Fē mómó, Onanto ébokpa mi óboko nkpe kəmiə ku

Kristo. Onanto éfi mi abua kenke ótsyε mi. ¹⁴ Ótsya ófió læ kayo ka búsiæ ku nnya afi nnya kenke lékle bo úlækæ bo læ nnya æsuæ kenke óso læ uyikabie æsuæ ku Kristo. ¹⁵ Nya læ uyikabie komfo æsuæ, Kristo ælækæ wæ æsuæ óbónko læ awóno eto æsuæale ku baka saa eto kaló nya ótsyilamako mæ ókpe mæ kofani nya úlækæ mæ óte fe ndomufó ba óso ani utækæ mæ kato.

¹⁶ Nyaso biætæ læ kuutsyuæ saa læ okpe mi afi læ lesa næ biudi nye biunæ lee biembudi nye buinæ æsuæ, nye nnya ni eyi sεε lee, læ kofa fófó abe lee nye Ónwéditsyæyi æsuæ. ¹⁷ Nyamfo kenke eyifo nnya nkpe kama enle bubæ eto koyo ete! Nnya eto koyo benle bunyæ ni Kristo kosate. ¹⁸ Biætæ læ ənəmi ənəmi eto utidi kuutsyuæ wæ laateyi nkæ utætæ kato itsyise wənyə ənətəkətəkə eto kələkəkate, ba laayinkæ betidi kakpe læ kawε eto æsuæ bokosəbokosə kasó ku kato eto batónkpe eto bósumu æsuæ læ balo mi dikpi. Asa bimba ku utidi eto nsusu lækəlækæ ete ini. Læ bitækəko utidi əmfó eto okle eto kamaa, biemunyə asa nnya eto kama benle bəti. ¹⁹ Nwəmfó eto okle ménsikó uyifo lóni læ Kristo, wə nwə ni disi utə utidi əmə. Wə æsuæ utidi əmə eto æsuæ eto nlokó ku wə əmə eto umu kenke tsya nkpəsə, wə ófó wənyə lesa sεε saa, nya woabe fe kase Onanto laala.

Nkpefó Siasia Eyε Læ Kristo Æsuæ.

²⁰ Se bíkpə ku Kristo esoo, bebó læ kawunsiæ eto awóno eto æsuæale kaló. Beso binsi biætæ baakpe mi afi fe bisi bekpe læ kawunsiæ kamə kaló seka? ²¹ Beso biesikeyifo læ nnya æsuæ læ baateyi mi bənkə bienyifo nyamfo eto keyifo ku biandia nəmə bebe nye bientidi nə nse? ²² Asa nnya eto afi bákpe mi mfo eyifo asa nnya læ beyifo nnya keyifo balosə koo, iyifo ebimbasa nnya lensibe kutækæ saa. Afi nyamfo kenke eyifo betidi eto ketsyue ku asatete ete. ²³ Ele fe asa nnya bátəyi mi mfo te fe

kobe kutsyuæ kpe læ nnya nya iyifo fe bəlækæ nnya betsyiko læ Onanto eto ketsyue ka útsyue utsyæ æsuæ. Yæætə bæ utidi bokosə æsuæ kasó, utə wə æsuæ eto sine nyə kanyi nnya luutə ola Onanto oso ku ofo æsuæ bumuə kalε. Fεε asa nyamfo eto okle buyifo anwunsəko kuutsyuæ bæ læ oso wə æsuæ eto sinə eto alasa ani.

3

¹ Se ini botakasə Onanto létakase mi ku Kristo utsyiko ókomə óboko nkpə esoo, beti asa nnya nkpe kato kama kaka Kristo kosate nsi læ wə lekankpome æsuæ læ Onanto eto kodiani. ² Bitə mi nsusu læ butækə læ asa nnya nkpe kato mfó æsuæ, inni læ asa nnya nkpe læ kasó mfo. ³ Itsyise se bíkpee, mi nkpə efi bokpe læ Kristo eto nle æsuæ bo læbió bonkpe læ Onanto æsuæ tsya. ⁴ Mi nkpə kosate eyifo nkpə læ Kristo æsuæ. Nya lefe nə wəobó bənyə, mi tsya ebóbo ku wə nya buinyə kedikó læ wə sekakedikó eto diyənde æsuæ.

Befiani Betidi Fófó.

⁵ Nyaso belo kasó mfo eto asa eto nkpə bo nkpe læ mi æsuæ fenkə asónədidi, asinasayifoyifo, æsuæ eto sinə eto kamininyənyə, kənənsε læ kawunsiæ eto bikə bókε æsuæ sia diyifo ufiəsumusumu. ⁶ Asa nyamfo eto okle ənə Onanto eto læblófi kaboko mba ditidi ato lentsyue wə koto æsuæ. ⁷ Læ nkpə bo bísia kó æsuæ, mi tsya éyifo asa nyamfo eto kakle.

⁸ Fεε mómó, ele bæ beyε asa nyamfo kenke eto kakle buyifo nnya ni óblónyənyə, lefonyi, kabua bóbεbε kətə fə utsyuæ, aka ku etik-ibua saa didi. ⁹ Se bíkəlækə mi ditsyəbi koko nəmə ku ni eyifosa læ mi æsuæ esoo, biesitəyi bətsyuə bidia bio. ¹⁰ Bifi békpe læ ditsyəbi fófó nəmə æsuæ mómó. Nya ditsyəbi fófó nəmfó ni wə Onanto kosate eto ditsyəbi nə onle bufi kakpe læ mi lefe saa, læ bəbé bisu sətó bæ læ bibə bete wə bəwunsə.

¹¹ Læ nyamfo esoo, kaba kəfə saa ensibə læ mba lenni Yudafó ku mba

ni Yudafɔ, mba bála alo ku mba bánla alo, bafɔ ku mba dimankpa əsuə, ndomufɔ ku mba nsi læ mə əsuə əsuə nti. Məmblə kenke eyifo bani læ Kristo əsuə, nya Kristo nkpe læ məmblə kəmiə.

¹² Mimbə eyifo Onanto eto be-tidi, nya óla mimbə nya úləkə mimbə uyifo wə kosate eto bale. Lə nyasoo, bifi ditsyəbi nə dińyə ditə nkomə seka bəyenko əsuə. Nya ni kaminsənyənyə, kafokpɛ, əsuə kasɔ bokosəbokosə, diyuəsə ku disuətsyuə. ¹³ Bitsyəsə ku mi bətsyuə, læ bifi bətsyɛ bətsyuə læ utsyuə áta wə utsyuə ubu. Ele bæ bifi bətsyɛ bətsyuə fe kase Bonamute difi ɔtsyɛ mi. ¹⁴ Əwunsə læ nyamfo kenke əsuəə, bifi lelabi bitə bətsyuə, itsyise ni laakɔ lesa saa kalɛ læ bətsyuə keyifo mə bani nə.

¹⁵ Kristo eto diyuə nə wəətə, læ didi seka læ mi ketu əsuə, itsyise nyamfo eso Onanto lékpadi mi ɔkɔ biyifo bani nə. Lɛ nnya əsuəə, bəsɔ Onanto ani. ¹⁶ Bitə læ Kristo eto Ditiki Sɛɛ nəmə, nə lefo koya tinti læ diyi mi ketu kəmiə. Bete bətsyuə asa, bələ bətsyuə kələ læ kobe əsuə. Bifi Awónisa Kenke eto əsə ku bafokanɔfɔ eto əsə ku ləwɔnɔ eto əsə bitə leninsɔ Onanto læ mi ketu kəmiə. ¹⁷ Nyaso bitə lesa saa nə biɔtəyi nye buiyifoo, læ eyɛ læ Bonamute Yesu əsuə, læ bifi leninsɔ bitə Boanto Onanto eyɛ læ wə diye əsuə.

Bisiə Nkpə Fɔfɔ Fe Mba Ni Kristo Eto Bale Seka.

¹⁸ Mi besensia, bebokesə əsuə kasɔ bitə mi bese, itsyise nko dińyə itə bæ biyifo fe Kristo eto bafokanɔfɔ nə.

¹⁹ Nko ke, mi bəsiəfi tsyaa, bifi lelabi bitə mi bəsiə. Nya bienyifo mə disiale.

²⁰ Mi bebi, bitsyue anto ku ambe mə koto læ lesa saa əsuə, itsyise nyamfo laake Onanto ɔkuɛ nə.

²¹ Mi bebiantomə, biankpe mi bebi ləbləfi bæ læ ani læ nyanlɔ mə.

²² Mi ndomufɔ, bitsyuə mi banamutemə koto læ lesa saa əsuə, inni

lə lefe nə mə ənəmi ntəkə læ mi əsuə ete, bæ læ bətesə mi læ keyifo əsuə eso, bomuu, biyifo ke ku mi ketu kenke læ dibu biətə Bonamute eso. ²³ Nya keyifo saa biuyifoo, biyifo ke ku kəfo faa fe Bonamute bənle ke buyifo kətə inni utidinini saa. ²⁴ Bekloma biə Bonamute ebofo mi kayo fe kayofofɔ ka ólɛ utsyə utə wə betidi. Itsyise Kristo ni Onamute wə bənle busumu. ²⁵ Nya utsyuə saa wə luuyifo kabuaa, ebunyə kayofofɔ itə kabua ka weeyifo. Itsyise Onanto aakponko utsyuə saa lekpo læ kusu tsyɔntsyɔ əsuə.

4

¹ Mba ni banamute, bələ mi ndomufɔ ba leeyifo mi nyifo ola læ kusu sɛɛ ko dińyə itə əsuə. Bekloma biə mi tsya kpe Onamute wə nkpe kato.

Kələlɛlɛ Ku Kate Eto Asa.

² Bianyɛ ola boto kətə Onanto lefe saa. Bitəkə ənə læ bələ ola boto læ bifi leninsɔ bikətə Onanto. ³ Beto ola læ bo tsya eto disi, bæ læ Onanto læ ɔsini bo kusu læ bofo Kristo eto ditiki nə diyifo lekulasa kɔɔ, nə eso minlabe læ aba eto diyoo, letsya bobə kələ ni kate. ⁴ Beto ola bæ læ mfo lekulasa nəmfɔ buləkə kate læ lekpa wuee fe kase ele bæ nyifo.

⁵ Bəyɛ ku mamfokanɔfɔ læ kobe əsuə, læ biyifo kusu saa ko lɔsini kutə mi eto keyifo fe kase efe itə.

⁶ Bidi etiki ku dibu, bæ læ lələkɛ bɔnɔ ku koto lefe saa, læ bete kase buitə etiki eto mbuayɛ sɛɛ itə utsyuə saa.

Bələ Mi Bokla.

⁷ Bo ɔyimisani Tasiko lala, wə nwə leeyifo asa læ kusu sɛɛ əsuə ku uyifoyifotsyuə læ Bonamute eto keyifo əsuə, eebɔtəyi mi lesa saa nə nlə mə bubə læ əsuə mfo. ⁸ Nyamfo eso minlə wə bətsyese mi ɔfɔ bæ læ ɔtəyi mi bo mfo eto etiki saa nya læ okpe mi otsyekle tsya. ⁹ Onesimo wə ni bo ɔyimi lala wə bəfobɔnɔ nwə ni mi nti eto ɔnii, tsya akɔ ku wə balɛ bube. Bɔtəyi mi lesa saa nə nlə bubə mfo eto etiki.

¹⁰ Aristarko nwə boko wə nlabe lə diyo mfo ku Marko wə ni Barnaba eto ɔyimisani bə bəəsiəsə mi o-o! Bóotə mi bote koko bə lə Marko əmfo əbə mi ɔflo, bisensə ani befo wə kafo faa. ¹¹ Yosua wə bensi bakpo Yusto tsya əəsiəsə mi. Mə itsyə bamfo hã ni Yudafo eto bafokanɔfo ba nle keyifo ku mɛ itə Onanto eto sekakediko kamə nɛ. Beyifo bawunsəkotsyuə tinti bətə mɛ.

¹² Epafra wə ni mi nti eto ɔni wə ni Kristo eto uyifoyifo tsya nkə wəəsiəsə mi o-o. Woato ola kek-leke lefe saa lə mi disi katə Onanto nkə lə binyə kek-leke, lə bɛflo lə kototsyuentsyue Onanto eto ditiki nəmə. ¹³ Mofo wə kɛnyɛ budi lə keyifo kek-leke ka weeyifo kətə mi ku betidi ba nkpe lə Laodikea ku Hierapoli. ¹⁴ Bo ɔyimitsyuə lala ofala kplɛ Luka ku Dema bə bəəsiəsə mi o-o. ¹⁵ Bəəsiəsə bayimi ba nkpe lə Laodikea ku Bɔyimisio Nimfa ku bafokanɔfo eto ditsyukpa nə laakpe disi lə wə diyo o-o.

¹⁶ Lə bekla kukue komfo belosə, bifi ko betsyese bafokanɔfo eto ditsyukpa nə nkpe lə Laodikea lə mə tsya lə bakla. Nko kee, mi tsya lə bekla kukue ko mɪwɔni mɪntə Laodikea eto bafokanɔfo eto ditsyukpa tsya.

¹⁷ Nya lə bɛtɛyi Arkipo biə lə okpe otsyese lə olosə Bonamute eto keyifo ka úfi ókpe wə lə ani mfó.

¹⁸ Mə, Paulo, kosate dífi mə kɔni minlɛ kəsiə kamfo bɔwɔni katsyese mi. Nya bianta əsuə biə nsi nlabe lə aba eto diyo. Nle Onanto bɔtə miə utə lə wə lefonə lə disiakɔ mi.

1 TESALONIKAFՉ Kukua Tutε Ko Paulo Lεwոni Utε Tesalonikafո

Boasiasa Mi.

¹ Mո, Paulo, ku Silvano ku Timoteo bo lεwոni kukue komfo bոnlε mi mba ni Boanto Onanto ku Bonamute Yesu Kristo eto bale lε Tesalonika butε. Nya bոnlε ola boto kεtε Boanto Onanto kato wε lefonε ku diyuε kεtε mi.

Boasո Onanto Ani Bε Bիfi Mi Isua Bիtε Wε.

² Boasո Onanto ani lε mible eto disi. Nya lefe sa lε bոlε ola botoo, boale wε lekpakpa lε mi disi. ³ Nya boanye Boanto Onanto bոtεyi lε mi bofokano lε keyifo ka benlε buyifo eso. Boatεyi wε tsya kase benlε betidi lelabi butε, nya benlε kusu bobekleke itε Bonamute Yesu Kristo.

⁴ Bo bayimi, buyi boεnkε Onanto aala mi tinti nya ulεkε mi fe wε bale. ⁵ Nya Ditiki Sεε nε bոbε bոtεyi mii, menyifo ditiki fufu nε ete bոboko mi. Bomu εye lε Lεwոոո Kenke eto εsuεale nya nlε ni εsuεale bulεkε kate bε nya bεfo benո eyifo sitinti. Binyε kase bոlε bo εsuε lε mi nti, nya bոyifo nko itε lε mi lekεsε eso. ⁶ Nya lε onukualεε, mi tsya εfo nnya binsi bo ku Bonamute eto nkpε bomε. Itε bε bεlε kanyi bunyε tsyaa, bεfo ditiki nεmfo ku disuεyuε nε Lεwոոո Kenke ditε mi.

⁷ Lε nyamfo eso bafokanոfo nkpε lε Makedonia ku Akaia eto kasո kenke, lε bobε kakase asa ketsyiko mi ջflo. ⁸ Fεε inni Bonamute eto ditiki nεmfo ete disensε ditsyi mi ջflo disu Makedonia ku Akaia kenke. Bomu mi Onanto bofokano tsya εbusensε isu kalebe saa. Nya insi ni bo nsi lոոtεyi kulesa, itsyise betidi ba tε εbոոո nya. ⁹ Nya mε kosate nlε etiki budi ketsyiko lε kase bεfo bo lε lefe nε bոbε mi ջflo ku kase bisinkli beyε bεfiε kedi butε, nya bifi mi εsuε bitε Onanto wε hε nkpε nkpε. ¹⁰ Nya biiնyε binsεkε wε Ubi Yesu

wε otakasε utsyiko ջkomε, nya ubε usiε nkpε ku Onanto, nya wuutsyi Onanto eto kato ubε. Yesu εmfo hε lofo bo bofo ketsyiko kotonεnε ko Onanto luutε babuayifo kenke.

2

Bεfo Bo Ditiki Fe Onanto Kosate Eto Lele.

¹ Mո bayimi, mi kosate yi lesa nε eso bոbε mi ջflo, nya bo mi ջflo bubε mεnyifo bimba. ² Nya biyi kase bոnyε kanyi nya banlε bo boka kakpo bo εnεmi kasո lε Filipi fε bubε boyo mi ջflo lε Tesalonika mfո. Itε bε bεlε bo lε mi mfո tsya, Bonamute εkpε bo nkeale nya bոtεyi mi wε Ditiki Sεε nεmε. ³ Nya kεlε ko bոnlε mi bոlεε, mentsyi lε bo mantebutsyuε nye lε nsusu bua saa nye lε bowε kuutsyuε saa bokpε. ⁴ Bomu Ditiki Sεε nεmε eto onukuale bոtεyi minlε. Nya lesa nε ele bε bոtεyi mi lefe saa dini nε Onanto lela nkε buyifo nε. Itsyise wε kosate εnyε tutεtute nkε buնyε butε bε bոtεyi mi wε Ditiki Sεε nεmε. Nya yentsyi lε kase betidi lεla, bomu lε kase Onanto wε nyi utudi saa eto lekεsi kεmiε lεla. ⁵ Biyi biε inni kawε eto etiki bոfi bոboko mi. Nya bոantεyi mi Ditiki Sεε nεmε lε bunyε kutεkε itsyi lε mi εsuε. Nya Onanto kosate ebudi bo odansie lε ditiki nεmε εsuε. ⁶ Boanto atεsε itsyi lε mi ջflo nye betidi bamba ջflo.

Itε bε bokpε kusu fe Kristo eto batոnkpε bε lε bobεbε bo lelekεsε bε bufi lesa saa butεkε mi lε εsuε tsyaa, ⁷ bոlε bo εsuε fe kase ubiambe laabe wε bebi ku lefonε. ⁸ Se boala mi sitinti esoo, iyifo bo lelabi boε mi tsya lε benո Ditiki Sεε nεmfo. Nya inni Onanto eto Ditiki Sεε mate. Bomu bufi bo nkpε tsya bոtε lε mi disi, itsyise befo koya tinti bitε bo. ⁹ Mո bayimi, bekloma biε lefe nε bոbε mi ջflo bոbε bոtεyi mi Ditiki Sεε nεmε mfոո, bոkplatsya bոto diwi ketsye ku kakոmi bոyifo keyifo itε bε, bոεmfi bo εsuε buyifo bitsyikε butεkε lε mi kutsyuε saa lε εsuε.

¹⁰ Mi kosate ku Onanto ebudi bo adansie læ nnya əsuə læ kase bóle bo əsuə kukəno læ mi mba dikafo beno nti. Búyifo lesa saa kukəno. Nya kuutsyuə saa mənəyə kabua saa læ bo əsuə. ¹¹ Biyi tsya biə bóle mi utsyuə saa fe kase ubianto laale wə bebi ola wəkəkəkə. ¹² Bókpe mi nkəale, bómansə mi ləkə nya búkale mi kələ kase biusiə nkpə sɛɛ itə bə Boanto Onanto ebunyə disuəyuə læ mi əsuə. Itsyise wə kosate wə lékpadi mi nkə læ binyə bofo læ wə sekakedikə ku diyənde kenke.

¹³ Nya eso ele bə bəso Onanto ani tsya ni bənkəə, lefe nə bótəyi mi Ditiki Sɛɛ nəmfoo, biəmfi ni fe ditiki bimba. Bomu béfo ni fenkə Onanto eto ditiki. Onukuale ini bə wə ditiki dini. Nya íkaboko bətsyikawuninsə tsya læ mi mba dikafo beno eto nkpəsiasie əsuə.

¹⁴ Mə bayimi, asa nnya díbə mi læ əsuə mfóo, nya ke ni lesa nə díbə læ Onanto eto betidi əsuə læ Yudafo eto kasə nɛ. Nya kanyi ka binyə læ mi betidi eto anii, nko kə íbə læ Yudafo eto kasə eto betidi ba léfo Yesu bánə læ Yudafo eto ani nɛ. ¹⁵ Yudafo bamfó álo Bonamute Yesu ku Onanto eto bənyeləkətidi tsya nya bəte bo tsya ohíā. Mə eyifosa átaka ínyə læ Onanto əsuə nya bətaka ku sikpi bənyə betidi ba tā læ əsuə. ¹⁶ Bákplatsya bə læ beti bo kusu bə boatəyi mba lenni Yudafo Ditiki Sɛɛ nəmə bə læ bənyə nkpə manlo. Lə nyaso mə asa buayifoyifo əbə ifui ékpia efe isu eyo kaka məmɔɔ, ísu ínə Onanto eto kotonənə eboko mə læ əsuə.

Befo Koya Bitə Bo Tinti.

¹⁷ Mə bayimi, yofo eyi asiani se búdu læ miə oflo. Tsya bekepe bo læ nsusu kəmiə. Nya bokplatsya læ kusu saa əsuə bofo, læ bubə botsya ku mi ənəmi ku ənəmi tsya yəntə kusu. ¹⁸ Bóla boə læ busi bubə bunyə mi. Nya mə, Paulo, kosatee, nyɛ esu saa nya mofo bə læ mfo bubə. Fɛɛ obuəle əmə məntə kusu. ¹⁹ Nla tinti miə læ mbə nyə mi, itsyise bufi bo ənə butəkə læ mi. Nya mi ni bo

disuəyuə, itsyise mi ku bafokanəfo bamba ni bo kutəkə ko eso bofo ləkəsi bəso læ lefe nə Bonamute Yesu luubə bio. ²⁰ Sitintii, mi ni bo ləmo ku bo disuəyuə nɛ.

3

¹ Nya se ɛnlə bo bulə se boensinyə mi tə esoo, bóse nya uyi boə bo inuə læ bətsyime læ Atene. ² Nya bətsyese Timoteo læ ubə okpe mi nkə alɛ, nya læ əwunsə ko mi læ mi bəfokanə əsuə. Uyifo bo əyimisami wə laawunsəko bo læ kanantoyifo ku Kristo eto Ditiki Sɛɛ eto bətəyi əsuə. ³ Bo nsusu ni bənkə boanla bə bulə ku kanyi ka bənlə bunyə læ elo mi kuutsyuə saa ani. Mi kosate fe biyi koko biə bulə ku kanyibunyə ni nnya leetu nwə ke ntəkəko Kristo. ⁴ Biokloma biə lefe nə bəkə mi læ ofloɔ, bütə mi bote katənsə boənkə bulə kpə ebutu mi. Nya fe kase binyii, íbə itə nko sitinti. ⁵ Nyamfo eso míntsyese Timoteo minkə ubə obe læ bisi bińyə kekləkə læ mi bəfokanə əsuə. Itsyise mmuə utu nno. Nya mə sikpitete ni bənkə ətsyuə oboale əmə ébubə óbiasə mi nsusu itə bə bo bokplatsya kenke əbə íyifo bimba.

Mi Bəfokanə Īətə Bo Disuənyuə.

⁶ Nya se Timoteo dísinkli ubəə, ótəyi bo ku disuəyuə nkə bisi bińyə kekleke læ mi bəfokanə ku mi lelabi itə mi bətsyuə insi enso. Ótəyi bo tsya nkə biakloma bo tinti nya bənlə kusu bobə biə biənyə bo fe kase bo tsya nlə bola boə boənyə mi. ⁷ Lə nyamfo esoo, mə bayimi, ite bə bóle kanyi bunyə nya asa nyamfo lekle bo tsyaa, mi bəfokanə aakpe bo disuəyuə kəyuəsə bo ketu. ⁸ Se bóno kase bińyə kekleke læ Bonamute eto bəfokanə esuəə, mfe fɛ nkpə fəfo dídufə bo læ əsuə nɛ.

⁹ Boəmbofo Onanto ani bəso yooyo disuəyuə nə bənlə bunyə læ wə ənəmi læ mi disi eso. ¹⁰ Bóle Boanto Onanto lekpakpa bóle ketsye ku kakəmi boə utə læ busi botsya læ bokpe mi nkəale læ mi bəfokanə əsuə.

¹¹ Nyaso mómóó, Boanto Onanto kosate ku Bonamute Yesu læ basini bo kusu bæ læ bofo mi օflo bubæ. ¹² Nya Bonamute læ utæ kusu bæ mi lelabi itæ mi bətsyuæ ku betidi bamba læ difui lekpe fe kase boala mi ke. Nya læ bela betidi bamba tsya fe kase boala mi. ¹³ Nyamfo luutæ Boanto Onanto lookpe mi əsuəale, ulækæ mi utsyiko læ Obonsam eto esu kenke əsuæ nya læ uyifo mi kenke læ wə ənəmi isu ese diyi nə Bonamute Yesu luusinkli ubə kawunsia kamfo ku wə mba kenke diyifo kenke.

4

Sia Nkrə Bo Ləkke Onanto Ǿkə.

¹ Mə bayimi, mə ditiki fefe nə minla miə malə mi lekprakpa læ ntəyi ni bæ, bisia nkrə bo ləkke Boanto Onanto Ǿkə fe kase bóte mi. Belenko nko kekleke, tsya bələ mi nkeale bokpe læ Bonamute Yesu eto diye əsuæ bæ læ bisi biyifo beso nko. ² Itsyise biyi asa nnya bote mi eyə læ Bonamute Yesu eto əsuəale əsuæ. ³ Onanto aala nkə biyifo mi əsuæ kenke læ bilækæ mi əsuæ bitsyiko læ asonədidi kenke əsuæ. ⁴ Ele bæ usə ku usiə te kase bəcələ mə əsuæ bəsiə nkrə bo diyifo kenke ku læ dibu əsuæ. ⁵ Nya biəntəkəko əsuæ eto sinə eto kamini bisia nkrə fe betidi ba laante Onanto sikpi. ⁶ Lə nyamfo esoo, kuutsyuə saa mansəsə ənəmi læ wə օyimitsyuə eto usiə əsuæ bæ læ usu ota wə ubu. Bəteyi mi nko bunyə nya bələ mi ato bukə kekleke boənkəə, Bonamute ebunə mba læyifo asa nyamfo eto kakle koto kekleke. ⁷ Onanto ákpadi bo nkə buyifo betidi kenke. Nyaso bitə læ bulækæ bo əsuæ butsyiko læ asinsa əsuæ. ⁸ Nyaso læ mi nti eto utsyuə ani buyifo læ etsyuesa nyamfo əsuəə, inni betidi əsuə ótaka únyə. Bomu Onanto, nwə leefi wə Ləwəno Kenke kətə mi, eto əsuə ótaka únyə.

⁹ Nya læ lelabi itæ mi bayimitsyuə bafokanəfə, yensife bæ bəwəni kulesa butə mi læ nnya əsuæ. Itsyi Onanto ébote mi kase ele bæ bela mi bətsyuə koko. ¹⁰ Nya læ օnukualə

əsuəə, sitinti ini bæ biala mi bayimitsyuə ba kenke díkafo banə ba nkrə læ Makedonia eto kasə kenke. Nya bunsia bənlə mi bəteyi lekprakpalələ əsuə boənkə biyifo beso nko. ¹¹ Bisia nkrə læ əsuə kasə bobokosə əsuə, nya utsyuə saa eto ənəmi læ itəkə læ wə keyifo əsuə, nya bifi mi ani biyifo keyifo bəbəbə lesa nə biudi fe kase bótəyi mi bofe. ¹² Nyamfo luutə bæ mba dímamfo banə, ebubu mi nya biemukpese læ kuutsyuə saa əsuə itə lesa nə loohiā mi.

Biensikewi Fe Bitidi Ba Ləmbə Kusubebe.

¹³ Mə bayimi, bola boə bete օnukualə itsyi læ betidi ba díkekpe əsuə, itə bæ læ bəyə nku buwi nku ku kaminsə fe betidi ba ləmbə sətə saa. ¹⁴ Bofə bəno boə Yesu əkrə nya usi ótaka utsyi օkəmə úbə nkrə. Nya Onanto luutə Yesu kpa mba əmə oboko ku wə læ wə bubə bio əsuə. ¹⁵ Lesa nə Bonamute ləteyi, ni əsuə buunyə bəcnlə mi bəteyi boəə, bo mba nsi nkrə læ Bonamute eto businkli kəbə lefee, boəmbəto mba díkekpe kato busu. ¹⁶ Lə lefe nəmfo o-o, bəcnə Bonamute eto bubə eto kulu ku օkə eto boto. Bəcnə Onanto eto Ǿtənkpe ninə kenke eto օkə. Nya buufə Onanto eto kakpat-syaku. Nya Bonamute kosate ləyifə utsyi kato ubə. Nya betidi ba lefo Kristo baanə fe bəkrəə, mə loka botaka kəbə nkrə. ¹⁷ Nyamfo eto kamaa, Onanto ebokpa bomba dibu nsi nkrə nya wookpa bo usu օkə ku betidi ba letaka busu botsyako Bonamute kato. Nya buusiə ku Bonamute isu manlo manlo. ¹⁸ Nyaso bifi etiki nyamfo bemansə bətsyuə ləkə.

5

Bisia Bikabe Kusu Itə Bonamute Eto Bubə.

¹ Mə bayimi, yamfe bæ nsi nwəni mi kulesa itsyi læ lefe nye eyi nnya asa nyamfo luubə. ² Itsyise mi kosate yi sitinti biə Bonamute eto diyi nə wuubə ebuyifo fe kase uyu laabə læ wə kabiako ku ketsye, ³ kəbə

keyu utidi. Nya læ lefe nã utidi saa nle bõtɛyi nkã lesa saa tã buɛ ku diyuã, lefe nãmfo ni lefe nã lesabua nã banlɛ kusu bobee nya diãbã kasɔ læ nti nɛ. Diubã fe kase kalelefo lænã ofonlɛ. Kalebe saa butsyetsyi kesu ãmbã.

⁴ Fɛɛ, mɔ bayimi, mimii binsibã læ ketuntu ãsuã. Nyaso yanlɛ bã diyi nãmã bã lefua mi fe kase uyu leeyifo. ⁵ Itsyise mimblɛ kenke kpe læ diyãnde ãsuã. Nya buunte fe betidi ba leefi mã ãsuã kakpe læ abua ãsuã keyifo asa kakula. ⁶ Nyaso biensitã læ selabe læ sifi mi bilãkã ato fe mba leennyi Bonamute. Bomu bitã læ buɲyã kekkeke læ bɔlɛ bo ãsuã kukɔnɔ. ⁷ Itsyise mba laalabe selabee, ketsye baalabe se. Nya mba ba nle ntã bukpã tsyaa, kãtsyã nya beekpã mu nɛ. ⁸ Fɛ bo mba nkpe læ diyãnde ãsuã, bitã læ butãkã ãnã kukɔnɔ. Le bufi bo bɔfokãnɔ ku bo lelabi bukase ãsuã fe kase lãkãesibi eto situ eto awu laawunsã ko bama-manyã. Nya læ bufi bo ãnãmi butãkã læ Boanto Onanto eto bɔfokãtã ãsuã fe kase omamanyã eto disi eto lema ankpakpa laafo wã læ nkpã. ⁹ Itsyise Onanto mãnãkã bo itã wã lefonyi nɛ nle bubã. Bomu bã læ bɔyɛ læ Bonamute Yesu Kristo ãsuã læ bunyã nkpe manlo. ¹⁰ Yesu ãmfo ãkpã læ bo disi bã læ busi nkpe o-o, bukpã o-o, buusiã ku wã læ wã dibã bio ãsuã. ¹¹ Lã nyamfo esoo, bikakpe nkãale læ bikawunsãko bãtsyuã fe kase bãnle buyifo mãmɔ.

Bɛlɛ Ɔsuã Ola Lã Bilãkã Asa Bua Saa Lã Ɔsuã.

¹² Bo bayimi, bɔlɛ mi lekpa kpa bã bifi dibu kpã bitã mi batɔnkɔtɔnko ba laakplatsya kate mi Kristo eto nkpe busiã eto esu. ¹³ Bela mã læ bibu mã kukɔnɔ læ kusu sɛɛ ko ãsuã banlɛ mi bokpa akanyãnko eso. Lã mimblɛ læ bisiã læ diyuã ãsuã.

¹⁴ Nnya kamaa, bo bayimi, bola tinti bɔã bɛlɛ kɔlɛ mba lanlɛ ot-syekle bokpe. Bekpe mba laate sikpi nkãale. Bɛwunsã ko mba lehiã bɔwunsã ko. Nya læ bifi dibusã bitã utsyuã saa. ¹⁵ Bɛlɔ bebe kukɔnɔ

bã kuutsyuã saa mãmfi kabua ofo kabua kayo. Bomu lefe saa, bikeyifo kasɛɛ bikãtã mi bãtsyuã ku betidi ba kenke.

¹⁶ Bitã læ diyuã læ lãkɛ mi læ ãsuã lefe saa. ¹⁷ Biãntã læ ani læ elo mi læ olatoto ãsuã. ¹⁸ Nya bifi læninsɔ bitã Boanto Onanto læ lesa saa ãsuã. Itsyise nyamfo ni lesa nã Onanto nle bɔtɔ ketsyiko læ mimba kenke ntãkãko Yesu Kristo nɛ.

¹⁹ Bienti Lãwɔnɔ Kenkɛ kusu læ mi nti. ²⁰ Biemfi lesa nã laabɔ ketsyi læ Onanto eto bãnyelãkãtidi eto kenye fe lesa bimba. ²¹ Bomu bekplatsya læ bebɛbɛ ɔnɔkualɛ wã nkpe lesa saa nã biɔnɔ læ bifi kasɛɛ ka nkpe læ nnya kekkeke. ²² Bilãkã mi ãsuã bitsyiko læ lebuã saa ãsuã.

²³ Nya bɔlɛ Onanto wã lætã bo diyuã saa bɔtɔ bã læ uyifo bo kenke læ kusu saa ãsuã. Nya læ ose mi lãwɔnɔ ku nsusu ku mi ãsuã eto sinã kenke bã bemunyã kabua saa læ mi ãsuã læ lefe nã Bonamute Yesu Kristo nsi luubã. ²⁴ Nya Onanto wã lãkpadi mi nkã befiani wã balee ebɔwunsãko mi isu ese læ kalosãko. Itsyise lesa nã ke ɔtɛyi nkã wuuyifoo, weeyifo ni.

²⁵ Mɔ bayimi, bikato ola kãtã Onanto læ bo disi. ²⁶ Bilãkã kãfo faa bebuta læ bisiãsã bafokãnɔfo. ²⁷ Nle mi bõtɛyi sitinti fe nwã ñyã læ Bonamute Yesu Kristo eto kenye minkã bekla kukue komfo bete bafokãnɔfo kenke.

²⁸ Bonamute Yesu Kristo eto lefonã læ disiã ko mi.

2 TESALONIKAFՉ Kukue Nuəfə Ko Paulo Ləwəni Útə Tesalonikafə

¹ Mə, Paulo, ku Silvano ku Timoteo bo ləwəni kukue komfo butə mi mba ni bo Boanto Onanto ku Banamute Yesu Kristo eto bale lə Tesalonika. ² Bole bəto minkə Boanto Onanto ku Bonamute Yesu Kristo eto diyuə ku lefonə lə disia ko mi.

Bole Onanto Lekpakpa Bə Fe Nkpesiasia Lə Bokate Ko Bokpadi Bo Ókpadi Fə.

³ Mə bayimi, ele bə bəso Onanto ani lefe saa lə mi disi. Lə nyaso eleke bə bukato ola, kasə wə ani bə mi bofokanə lə busi bəke ale boso ku mi lelabi tsya lə difui lekpe enso. ⁴ Nyamfo eso boakpo mi diye sɛɛ lə mba lefo Onanto banə nti. Iyifo bo ləmə nya boatəsə mi itsyise bińyə kekleke lə mi bofo kanə əsuə nya bənle otsyekle bokpe lə lefe nə eto lefe banle mi bulə kakpə mi ku kanyi ka bənle bunyə eso.

⁵ Nyamfo ɛ bote nkə Onanto aakpo akpo lə kusutsyontsyə əsuə. Nya wuutə mi kəsiəkə lə wə sekakedikə kasə bənle kanyi ka bənle bunyə eso. ⁶ Onanto ebuyifo lesa nə leyɛ. Nya wuunə mba nle mi bulə kenke koto. ⁷ Nya wuutə nkə bo ku mi mba kenke nle kanyi bunyə lə buunyə ɔnwəkətsyəkə sɛɛ. Onanto ebuyifo nyamfo lə lefe nə Bonamute Yesu ku Onanto eto batənkpe nkpe asuale kplɛ ləbə bətsyi kato ku əsuəale. ⁸ Buunə bətidi ba ləəmbu Onanto nya bəmfo Bonamute Yesu Kristo eto Ditiki Sɛɛ banə, koto. ⁹ Nya Bonamute loola mə udunko lə wə ənəmi. Nya bəəmbunyə wə diyənde ku wə əsuəale. Nya wəotsyləsə mə ku mə ditsyəbi bua nəmə. ¹⁰ Asa nyamfo ebubə itə lə diyi kplɛ nə əsuə Yesu luusinkli ubə. Nya lə diyi nəmfo əsuə, bafokanəfə kenke ebutəkəko wə ku atəsə eto əsə ku kudu. Nya miitsya əbəkə mə

lenti, itsyise bəfo wə Ditiki Sɛɛ nə bəteyi mi mfó bəno.

¹¹ Nyamfo eso boato ola lə mi disi lefe saa nɛ. Nya boale bo Onanto lekpakpa boə lə utə lə mi nkpesiasia lə bokate ku mi bokpadi bo ókpadi mi. Nya lə wə əsuəale lə ɛwunsə ko mi lə itə mi nsusu sɛɛ bo lookpe mi nkəale bə lesa saa nə biuyifo lə mi wə bofokanə esoo lə ibə itə kukənə. ¹² Bole asa nyamfo bəto kətə mi ku lekpakpalɛlɛ bə lə babesə Bonamute Yesu Kristo eto diye kato ɛyɛ lə mi eso. Nya wuuntsya lə obesə mi diye kato lə wə ku Onanto eto kafəokpe eso.

2

Biəntə Lə Kuutsyuə Saa Lə ɔwɛ Mi Okpe.

¹ Mə bayimi, itsyi lə Bonamute Yesu Kristo eto businkli kəbə bio ku bo bəko bətsyanko wə. ² Biəntə lə nyamfo lə ile mi nsusu nye ekpe mi bule, lə nnya banle bəteyi bə Bonamute eto dibəyi ɛbubə koko. Ɛtsyuə biubu bə ɛbə lə Onanto eto kənyɛ buləkə kate nye bo asatete nye etiki nnya bəwəni bütə mi əsuə. ³ Biəntə lə kuutsyuə saa lə ɔwɛ mi lə kusu saa əsuə kon. Itsyise Bonamute eto diyi nəmə əmbubə tə isu ese lefe nə usialetidi əmə lootaka uńyə lə Onanto əsuə nya obuəle əmə ləəbə bətsylə lə ute luuləkə əsuə ote. ⁴ Nya wootaka uńyə nkə lə uti Ləwəno Kenkɛ eto əsuəale kusu lə ote nkə wə hā ni awəno kenke eto əsuəaletidi. Nya wootaka ubə usiə lə Onanto eto Disumuyo nya wuuyifo wə əsuəə, fe wə ni Onanto.

⁵ Bıakloma biə lefe nə minke mi lə ɔflə, ntəyi mi asa nyamfo kenke. ⁶ Fɛɛ lesatsyuə leeti asa nyamfo kusu nkə yəəbə tə məmə. Nya mi kosate yi lesa nə ini. Nya obuəle əmə ebuləkə wə əsuə lekplɛ lə wə lefe ayo. ⁷ Nya disiale eto asa nnya banle buyifo kakula kokoko efe ɛlɛ bubə. Nya asa nnya luubəə, əmbubə tə isu ese le fe nə Onanto diləkə nwə diti obusle əmə kusu. ⁸ Nya lə nyamfo eto kamaa, Onanto ebuləkə obuəle

əmə ote. Nya læ lefe nə Bonamute Yesu luubəə, wuufi wə kənyə eto ufiebi ku wə diyənde otonsə wə obiasə wə ditsyəbi kenke. ⁹ Usialetidi əmə bə ku Obonsam eto əsuəale, nya wuuyifo bidia eto ayanisa akpa akpaa ote. ¹⁰ Nya betidi ba kenke lɔɔyɛ læ nnya əsuəə, ebonya kenke, wɔɔyɛ læ disiale ku kɔwəsɔ saa bə læ ɔwɛ mə okpe. Boonya itsyise bamfo Ditiki Sɛɛ nə Onanto lete mə bə bənyə nkɔɔ bəno. ¹¹ Nyamfo eso Onanto eboyani mə utə kawɛ eto lɛwɔnɔ nə luutə bafɔ bidia bəno. ¹² Lə kalosəkɔɔ, Onanto ebolo mə dikpi, itsyise bamfo Ditiki Sɛɛ nəmə bəno. Bomu bənyə disuəyua læ asa buayifoyifo əsuə.

Biɲyə Kekleke.

¹³ Mɔ bayimi, ele bə bokasɔ Onanto ani lefe saa læ mi disi eso. Buyi boə woala mi sitinti. Mi ni betidi tutɛ Onanto dɪləkə nkə binyə bofo. Úfi Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ úflə mi abua úwi nya bəfo ɔnukuale bəno. ¹⁴ Nya ɛyɛ læ bo Ditiki Sɛɛ nəmfɔ budi əsuəə, Onanto ákpadi mi nkə bibə befo diye fe kase Bonamute Yesu Kristo léfo. ¹⁵ Lə nyamfo eso, mɔ bayimi, biɲyə kekke læ bəkɔbe ɔnukuale eto asatete nnya bóte mi læ bo kukue ko bówɔni ku etiki nnya búdi mi, bɛlɛ nya kɔni kekke.

¹⁶ Nyaso bóle bɔwunsəko bɔtɔ ku lekpaɔpalele itsyi læ Bonamute Yesu Kristo ku Boanto Onanto wə laala bo, nya ɛyɛ læ wə lefonə əsuə ókpe bo nkɛale nya útə bo kusubebe tinti. ¹⁷ Bóle wə lekpaɔ buənkə, utə mi əsuəale læ okpe mi utu wə nkpe osa, bə læ bidi etiki ku læ biyifo asa sɛɛ lefe saa.

3

Bekloma Lə Bikato Ola Kətə Onanto Lə Bo Disi.

¹ Lə kalosəkɔɔ, mɔ bayimi, bekloma læ bikato ola kətə Onanto læ bo disi, itə bə læ Bonamute eto Ditiki Sɛɛ nəmfɔ læ disənsə disu nlebe ku dibu fe kase miitsya seka. ² Nya læ bɛtɔ Boanto Onanto tsya

biə læ uləkə bo utsyiko læ betidibua ku besialetidi eto ani əsuə, itsyise inni betidi ba tã léfo Ditiki Sɛɛ nə mə bəno. ³ Bonamute eyifo ɔnukualetidi, uuɲyə mi kama, ookpe mi nkɛale nya woobe mi bə olo Obonsam əmbutəkə bo kato. ⁴ Bonamute ətə bufi bo utu butəkə læ mi bə bɛlɛ bɔyɛ læ esu nya bote mi əsuə, nya buyi boənkə biofo buyifo læ nnya əsuə enso. ⁵ Bóle Bonamute lekpaɔ bə ɔsini mi ənəmi læ binyə læ bɛte kase wə, Kristo laakpe bo nkɛale ku kase Onanto laala bo.

Binyə Kekleke Itə Keyifoyifoyifo.

⁶ Mɔ bayimi, bóle mi kɔfi bokpe kekke læ Bonamute Yesu Kristo eto diye əsuə boə biləkə mi əsuə bitsyiko læ bayimi ba ni bafɔ nya banlɛ buyifo læ bo asatete əsuə. ⁷ Mi kosate biyi kukɔnɔ biə ele bə biyifo keyifo fe kase buyifo, itsyise bóenyifo sɛflɔ lefe nə bóke mi lenti. ⁸ Bóamfo bɔwunsəko itsyi læ kuutsyua saa ɔflɔ bə bóamfo kayo. Bomu búyifo keyifo kekke ketsye ku kakəmi bə bo bobə ményifo bitsyikə itə kuutsyua saa. ⁹ Inni nnya kasɔ ni bənkə bumbə kusu boatɛyi mi bə bebe bo eso. Bomu bóla boə bekase kase ele be beyifo keyifo. ¹⁰ Biokloma biə lefe nə bóke mi lenti, bóke mi kɔfi boənkə utidi wə ke laani nkə woəmbuyifo keyifoo, mendi tsya.

¹¹ Bóle mi nyamfo bɔtɛyi itsyise bóle bəno boə bafɔ bətsyua kpe mi lenti nya ini mə bayimitsyua eto ketikima hã te baayɛ kedi. ¹² Bɔninko betidi bamfo ditsyəbi nəmfɔ kekke læ Bonamute Yesu Kristo eto diye əsuə, bə læ balɛ mə əsuə kukɔnɔ læ be fi mə ani beyifo keyifo bedi.

¹³ Fɛɛ mii, bayimi, biəntə læ ani læ elo mi læ lesa sɛɛ buyifo əsuə. ¹⁴ Nya læ utsyua nkə woəmbuyifo læ ditiki nə bɔtɛyi mi læ kukue ko mfɔo, bitsyə wə lekpo nya læ biləkə wə læ mi nti, læ kofami læ kɔlɛ wə. ¹⁵ Tsya bienkisi utidi əmə. Bomu ele bə bɛlɛ wə kɔlɛ fe mi ɔyimi seka.

Bɔɛ Mi Bokla.

¹⁶ Bɔɛ Bonamute kosate wə ləətə diyuəsə lekpaɔpa bɔɛ bə lə utə mi kəmiə eto diyuəsə lə mi lə kusu saa əsuə. Lə Bonamute lə ɔɛ mimbɛ kenke ola.

¹⁷ Mɔ, Paulo, kosate uni nɛ etiki fɛfɛ nye nkla bomfo bɔwɔni kətə mi ku mɔ kɔni. Iyifo mɔ kosate eto lenimi eto awɔnisa fe kase maawɔni kakpe lə mɔ kukuewɔniwɔni saa kalɔ.

¹⁸ Bɔɛ ola boto boə Bonamute Yesu Kristo lə ɔɛ mi mblɛ kenke ola lə wə lefonə əsuə.

1 TIMOTEO Kukue Tūtɛ Ko Paulo Lɛwɔni Útə Timoteo

¹ Mɔ, Paulo, wə ni Yesu Kristo eto nwə ótsyese eyɛ lə bo Ofomfokətə Boanto Onanto ku Bonamute Yesu Kristo wə bɔnlɛ kusu bobee, nɛ kukue komfo bɔwɔni. ² Nya mimfi minlɛ fə Timoteo bot-syese. Eyi fə eyifo mɛ fe ubi lə bofokanɔ əsuə. Nyaso minlɛ Bonamute Onanto Ku Boanto Yesu bɔtɔ miə lə mə kaminsənyənyə lə kətəkəko fə lə bənyə fə kaminsə lə bətə fə diyuəsə.

Paulo Áɛ Wə Kɔɛ Itsyi Lə Bidia Eto Bateasa Ɔsuə.

³ Nla miə lə esi əsiə lə Efeso mfó fe kase míntɛyi fə lefe nə mínyɛ mfo mímfɛ minto lə Makedonia. Nnya ni bə eyi fənkə betidi bətsyuə kpə lə mfo ba nɛ asa nnya loobiasə nsusu itsyi lə bo asatete lə Kristo bofokanɔ əsuə. Ele bə ani komə nye ala betidi bamfo bə lə bayɛ nya kakloɛ buyifo. ⁴ Tɛyi mə lə bayɛ lefe bobiasə lə akokosatete ku bakoko eto ntsyikɔ eto katobobesə əsuə. Asa nyamfo eto okle bote akpe kənə lə betidi nti. Nya yaanyɛ lə Onanto eto nsusu əsuə. Nsusu bo nye lə bofokanɔ əsuə hā ele bə bote. ⁵ Nya lesa nə lefe bə biyifo ni bə ele bə bola bo bafokanɔfɔ tsyuə ku kafo faa, ku utu wə ləmbolo bo dikpi lə asa buayifoyifo saa əsuə. Nya ele bə bo bofokanɔ lə Kristo əsuə tsya yifo sitinti. ⁶ Fɛ betidi bətsyuə étsyi kama bakpe asa nyamfo. Nyaso bányɛ kusu sɛɛ komfo. Nya bəənə etiki bimba nya ləmbə kutəkə. ⁷ Baala bə baatsyi bawuninsə bafiani Mose eto kɔfi eto bateasa. Fɛɛ mə bamə kosate manɔ etiki nyamə kasɔ tsya. Beedi etiki keklege itsyi lə kɔfi komə əsuə, fɛ mə bamə kosate maanno lesa nə banlɛ bɔtɛyi kasɔ.

⁸ Bomblɛ kenke yi boə Mose eto kɔfi komə alɛkɛ, fɛɛ ele bə bətsyue

ko koto fe kase boate ko. ⁹ Nya ele bə bukakloma tsya boəə, inni betidi sɛɛ eso béyifo afi kəkə mə ato, bomu mba ditidi ato baata Onanto eto afi kebu ku mba leeyifo asa bua ku mə kakle ba eto nkpə diyi ku abuayifoyifo. Mə ni betidi ba ləmbə bofokanɔ saa, mba laalo mə antomə ku ambemə ku mba ni bewudifo. ¹⁰ Mba ni betidi ba leedi asɔnɔ ku basani ba laalabeko mə basanitsyuə. Mə ni betidi ba leeyu betidi bamba kəmuə kate ku mba ni badia ku mba laasɔ akɔəsi nye kakpadi asa katɛyi bidia. Nya ku mba kenke ba dímamfo Ditiki Sɛɛ nəmə eto asatete bánɔɔ, mə ni mba baanlɛ ato nyamfo bukə nɛ. ¹¹ Boonyə asa nnya minlɛ bote lə Ditiki Sɛɛ nə béfi bákpe mɛ lə kɔni bə nte itsyi diyənde eto Onanto wə boatsə nte oflɔ.

Paul Ásɔ Onanto Ani Lə Wə Kaminsənyənyə Eso.

¹² Məmbɔfo Bonamute Yesu Kristo ani bɔsɔ lə əsuəale nnya ufi utə mɛ nkə lə mfo keyifo kamfo buyifo eso. Nya lə ɔnukualɛɛ, úfi ke ókpe mɛ lə ani. Itsyise únyə mɛ nya uunyi nkə məmbutsyetsyi ke nyani wə ntsyɛ. ¹³ Ite bə lə lefe ditsyuə nə lefee, nnyə lə wə əsuə, lə etikibuadidi ku lə aka əsuə fɛ mímbə míntɛyi mɔ ləkɔəsi minwuninsə, Onanto ənyə mɛ kaminsə. Itsyise lə lefe nəmfoo, mámfo wə nno tɔ nya mánte lesa nə mínkeyifo tsya. ¹⁴ Bonamute ənə mɛ kafo tinti nya útə mɛ bofokanɔ ku lelabi se buunyə lə bo lɔniyifoyifo ku Yesu Kristo.

¹⁵ Ditiki nə minlɛ bɔtɛyi mfo eyifo etiki eto ɔnukualɛ, nya ele bə utidi saa fo ɔnɔ. Kristo Yesu wə ni Nwə Onanto Lékpɔ Ɔhile Utsyɛ, díbə kawunsiə kamfo nkə lə ubə uləkə babuayifo. Nya mɔ ni obuayifo kenke enso lə babuayifo nti. ¹⁶ Fɛɛ Onanto dínyə mɛ kaminsə nkə lə eyɛ lə mɔɔ ni obuayifo kenke enso əsuə, Kristo Yesu lə utə lə betidi lə bənyə bə okpe lelabi nə eso woefi katsyɛ babuayifo ba lefo wə banɔ. Lə nya esoo, wuutə mə nkpə bo

lambə kalosəkɔ kulefe tsya. ¹⁷ Nyaso bitə lə bukatəsə bo Oka wə nkpe kato wə boənyə ku bo ənəmi wə hã ni Onanto wə nsi nkpe isu manlo manlo. Nya lə bukabesə wə Onanto wə leenkpe eto diye kato lefe saa. Ibə itə.

¹⁸ Mɔ ubi Timoteo, keyifo ku afi nnya mimfi mintə fə mfoo, eka asa nnya bo Onanto eto bənyeləkətidi létəyi itsyi le fə əsuə. Lɛ etiki nyamfo kɔni kekleke fe bemake, ebutəkə kabua kato lə lema nəmfo əsuə. ¹⁹ Lɛ fə bofokanɔ kɔni kekleke, tə bə fə utu manlo fə dikpi. Betidi bətsyuə ba díməntsyue mə ketu eto kɔlɛ kotoo, mə dídu bánɔ banyansə mə bofokanɔ nɛ. ²⁰ Nya lə mə ntii, ni Himeneo ku Aleksandro. Nnə mə ato lə se mímfi mə míntə Obonsam bə lə bənyə kanyi lə wə ani. Nyamfo luutə bə bakase bə bayɛ etiki bua budi lə Onanto əsuə.

2

Bikato Ola.

¹ Lesa tute nə moola miə betə ni bə bikato ola bikətə Onanto lə bikalɛ wə lekpa kaso wə ani lə betidi ba tã eto disi. Bikəfi mi ku mə mblɛ eto ahiã bikətsyɛ lə Onanto eto ənəmi. ² Nya bikato ola kətə Onanto lə baka ku betidi ba kenke ntɔnko betidi bə lə bomblɛ lə bɔkɛ lə diyuə əsuə kalebe saa. Itə bə lə bobokosə bo əsuə kaso butə Onanto nya bufi dibu butə utsyuə saa. ³ Olatoto eyifo lesa nə laakɛ bo Ofomfokətə Onanto ɔkɔɛ. ⁴ Itsyise ola nkə utsyuə saa te wə Ditiki Sɛɛ nəmə lə ote ɔnukuale əmə bə lə utə wə nkpe. ⁵ Lə ɔnukualeɛ, Onanto ɔni ete nkpe. Nya Ofomfokətə tsya ɔni ete nkpe. Wə ni utidi wə baakpo Kristo Yesu. Wə ni futsyɛ laalɔ bonko Onanto eto nti. ⁶ Wə ni fuutsyuə dífi wə əsuə útə fe kedi lə kawunsia kenke eto betidi eto disi. Yesu éyifo nyamfo sitinti bə Onanto eto kenye ka útsyə nkə wofo utə wə betidi kenke eto lefe eboyo. ⁷ Nyamfo eso Onanto lékpe mɛ fe wə ɔtɔnkpe ku wə oteasa. Nyamfo menyifo bə sidia minlɛ bɔtəyi. Nlɛ mi bɔtəyi sitinti

minkə wə díləkə mɛ fe oteasa nkə lə mbə nləkə wə bofokanɔ eto Ditiki Sɛɛ nəmə nte betidi ba lennito Yudafɔ.

⁸ Lə bafokanɔfɔ eto katsyakɔ saa, nla minkə basani besə mə ani kato bato ola ku ketu ka lekpa kenke. Nya ɔblɔ nye kənə saa mankɛ mi lə nti. ⁹ Nla tsya miə besio lɛ mə əsuə ola eyɛ lə mə bikelele əsuə, lə ete bə balɛ mə əsuə kaso bobokosə. Inni bə bakle mə esi ku sika eto bikə akpa akpa nya lefo koya kpə nya loote bə balɛ mə əsuə kato bobesə. ¹⁰ Bomuu, ele bə mə ditsyabi sɛɛ te bə beyifo besio ba laate Onanto sikpi. ¹¹ Nya ele bə usio saa bokosə wə əsuə kaso lə okase asa, lə busiə kpo əsuə. ¹² Minlɛ mə kusu butə minkə baté basani asa nye bətəkə basani kato. Bomu ele bə bəsiə kpoo, bətsyue koto. ¹³ Itsyise Adam ni futsyɛ Onanto leka buyifo fɛ úləkə Eva utsyiko lə wə. ¹⁴ Nya inni Adam ni nwə olo əmə lɛwɛ, bomu usio əmə ni nwə ɔwɛ. Nya útə úyifo lebuə. ¹⁵ Nya lə usio ebuńyə kekleke lə wə bofokanɔ əsuə ku lə lelabi əsuə nya wuusia nkpe kenke nya woobokosə əsuə kaso, wɔɔyɛ lə kanyi ka nkpe lə ubilele əsuə ɔbɔ ofe.

3

Ditsyabi Nə Ele Bə Lɛkɛ Bofokanɔfɔ Eto Batɔnkotɔnko.

¹ ɔnukuale uni, baatəyi bənkəə, lə utsyuə aala nkə woeyifo bafokanɔfɔ eto ɔtɔnkotɔnko, ete bə woala nkə woeyifo keyifo sɛɛ. ² Fe bafokanɔfɔ eto ɔtɔnkotɔnko, ele bə uyifo utidi wə bulə saa lambə lə əsuə, uufi kusia kɔni, uyifo obesibe, ɔkɛ dibusə, ɔlɛ əsuə ola, nya betidi leebu wə. ɔkɛ kafokpɛ kəfo bafɔ nya uyifo oteasa sɛɛ. ³ Yanlɛ bə uyifo utəkpə, nya woankpɔ ekiti. Ele bə uyifo utidi wə diyuə, nya woenyifo nwə ləənə etiki, nya woansesə ənəmi lə atabi əsuə tsya. ⁴ Ele bə uyifo nwə laalɛ wə diyo eto betidi ola, nya wətə nkə wə bebi tsyue ditiki koto lə kusu saa əsuə. ⁵ Nya lə utidi utsyuə kpe wə leenyi

kase woobe wə diyoo, ntsyə wɔɔyɛ obe Onanto eto betidi ba wɔɔyenko? ⁶ Yanle bə uyifo nwə léfo Onanto ɔɔ fɔfɔ kase woembobesə əsuə kato, nya eyɛ lə nnya əsuə ote əsuə, lə ubə udu ɔɔ, nya Onanto luunə wə koto fe kase únə olontidi əmə koto. ⁷ Ele bə uyifo utidi wə nkpe diye sɛɛ lə mba dímamfo banɔ tsya eto ənəmi, nya luutə bəmbɔtɛyi kulesa bua saa bakpe wə kofani bə lə obuəle əmə lə unyə wə umuə.

⁸ Nko kə ini bə wə bawunsəkotsyua tsyaa, ele bə məə tsya yifo betidi ba nkpe ditsyəbi sɛɛ, nya baale keyifo ola kekleke. Ele bə beyifo betidi ba lænnə ntə kəkpə, nya baansesə ənəmi lə atabi əsuə tsya. ⁹ Ele bə beyifo bətsyua léfo Ditiki Sɛɛ nəmə báboko mfo banɔ kekleke ketu ka laanlo mə dikpi. ¹⁰ Nya ele bə beto mə ditsyibi bebe fɛ. Nya lə bənyə kabua saa lə mə əsuə, bitə lə beyifo bawunsəkotsyua. ¹¹ Ele bə mə bəsiə tsya, yifo besio ba nkpe ditsyəbi sɛɛ, nya benyifo betidi ba leedi betidi eto ntikima. Bomu ele bə beyifo besio ba leekpə ntə, nya beeyifo lesa saa lə kusu əsuə. ¹² Be fə, bawunsəkotsyua bamfo eto utsyua saa fi kusia kɔni kplon, nya woale wə bebi ku wə diyo eto betidi kenke ola. ¹³ Nya bawunsəkotsyua ba nle mə keyifo ola, mə kosate ebunya dibu ku kənyəsə sɛɛ lə betidi eto ənəmi. Nya bɔkɛ utu bedi etiki lə mə bofokanɔ lə Yesu Kristo əsuə kate betidi bamba.

¹⁴⁻¹⁵ Nle bobə bə yəmbɔklɛ muubə nyə mi. Fɛɛ nle asa nyamfo bɔwɔni kətə fə bə lə minle bubə mləə, lə efo fə bɔwunsəko lə ate lesa nə ele bə yifo fe ɔtɔnkɔtɔnko lə Onanto eto bebi nti. Nya mə ba ni Onanto wə nkpe nkpe eto bebii, mə ni omayi itə Ditiki Sɛɛ nəmə. ¹⁶ Onanto eto ditiki kenke nə bələkə bátee, kpe kalende tinti nya kuutsyua saa əmbofo bɔni nko. Nya ni bənkə,

“Bonamute əbə bale fe kawunsia eto utidi.

Lɛwɔnɔ Kenke ələkə óte nkə uyifo kenke.

Nya Onanto eto batɔnkpe dínyə wə. Nya bələkə wə báte lə kawunsia eto betidi kenke nti.

Kawunsia eto betidi kpə áfo wə báno.

Nya Onanto dítsyi wə úsuko kato lə diyənde kplɛ əsuə.”

4

Betidi Ebutəkəko Bidia Eto Bateasa Kama.

¹ Lɛwɔnɔ Kenke ələkə óte bo ókpasə nkə, fɛ kawunsia eto kalosəko looyoo, betidi bətsyua ebɔbɔ lə bofokanɔ eto Ditiki Sɛɛ nəmfo əsuə bətəkəko bidia eto awɔnɔ nnya mba luufi mə əsuə bətə obuəle əmə eto asatete. ² Bidia eto asa betidi bamfo laate, nya buufi mə disiale eto asatete bakula, itsyise mə akɔəsi əkpə fe situ ku ute béfi bátonsə nnya, bəmbə ɔnukuale. ³ Mə laate bə yanle bə betidi fi kusia. Nya baatɛyi bənkə yanle bə bedi edisa ətsyua eto okle tsya. Fɛɛ Onanto wə díyifo edisa kenke utsyua nkə mba léfo wə ditiki banɔ bentəkəko wə, lə bedi ku leninsɔ. ⁴ Nya sitintii, asa nnya kenke Onanto díyifoo, alɛkɛ. Nyaso yanle bə utidi saa kisi didisa kuditsyua. Bomu ele bə bafɔ ditsyua saa ku olatoto ku leninsɔ. ⁵ Itsyise Onanto eto ditiki nəmə ku bo leninsɔ læyifo didisa nəmə kenke.

Kristo Yesu Eto Usumunya Sɛ.

⁶ Lə até fə bayimitsyua asa nyamfoo, nya əsuə fɔɔyɛ afiani Yesu Kristo eto ɔwunsəko sɛɛ nɛ. Lə nya féfi bofokanɔ eto etiki nyamə ku asatete fékluəsə əsuə esoo, nyamfo luutə fə əsuəle nɛ. ⁷ Nyaso ləkə fə əsuə etsyiko lə amamosa nnya betidi laateyi nya dimanyɛ lə konantosu nya læmbə kutəkə saa. Nya kase konantosu lə ətəkəko ko kekleke. ⁸ Əsuə eto bunə itə ale bɔkɛ alɛkɛ lə kusu kutsyua, tsya Anantotiki bufi kekuləsə əsuə ku nya bokase kpe kutəkə eso nyamble kenke. Itsyise yuutə fə kutəkə lə nkpe bomfo ku lə kəkpəma eto nle tsya. ⁹ Nyamfo eyifo ɔnukuale wə ele bə utsyua saa

fo ɔno. ¹⁰ Nyamfo eso bonle keyifo kekleke nya bonle kanyi saa bunya ne. Itsyise bo kusubebe takə la nkpə manlo bo Onanto wə ni betidi ba tā eto Ofomfokətə əsuə. Nya mba luunyə wə bofokətə ni mba léfo wə bánɔ.

¹¹ Nyamfo ni asa nnya ele bə te mə ne. ¹² Məntə la betidi bətsyuə la bənyə fe amamflo itsyise eyifo okosobi eso. Bomuu, fiani ditsyəbi sɛɛ itə bafokanɔfo kenke eye la fə etikididi ku fə ditsyəbi ku fə lelabi itə betidi ku fə bofokanɔ ku fə nkpə kenke busiə tsya əsuə. ¹³ Nyə kekleke la akakla Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə əkətə bafokanɔfo kenke. Nyaso ləkə nya kasɔ la ate mə asa nyamə isu ese lefe nə muusinkli mbə. ¹⁴ Nya manye Onanto eto Ləwɔnɔ eto ətəsa nnya úfi útə fə eye la wə bənyeləkətidi ku bafokanɔfo eto batɔnkotɔnko ba dítəkə fə anii, eto keyifo buyifo. ¹⁵ Tə la fə nsusu la butəkə la nyamfo əsuə, nya la alə nko ekeyifo itə la betidi ba tā la bənyə la fə nkpə sɛɛ bo fensi eto sətɔsususu. ¹⁶ Lə fə əsuə kukɔnɔ ku asa nnya faate. Nyə kekleke la keyifo ka fanle əsuə. Itsyise la eyifo nkoo, ebuləkə fə əsuə ku betidi kenke ba laano fə ditiki etsyiko la kotonənə əsuə.

5

*Ele Bə Lə Bakobəsiə Ku
Batɔnkotɔnko Ku Beyifoyifo Ola
Kukɔnɔ.*

¹ Meyenki akpe nye manlo osani wə ni fə sininə ətsyə ku kudu. Bomu ləkə asa kasɔ ate wə ku utu buɛɛ fe fanto seka. Lə bakosobi fe bayanisani. ² Lə besio ba lebe banso fə fe fambe mə. Nya la alə mbite tsya fe fə bayimisiə, nya la alə fə əsuə kenke.

³ Bakobəsiə ba ləmbə bawunsəkotsyuə la mə kukɔnɔ ku dibu. ⁴ Fə la bakobəsiə bətsyuə kpe bebi nye bəflufuu, tə la bebi bamə la bakase tute, bakase kase boole mə diyo eto betidi ku mə mba léle mə ola fe kase mə bofokanɔ eto keyifo lete. Ele bə bedi betidi ba ləətsyə

mba léle mə kələ. Nyamfo ləədufə Onanto ənə ne. ⁵ Nya okosiə wə ləmbə ɔwunsəkotsyuə saa, ufi wə kusubebe utəkə la Onanto əsuə la ukato ola ukətə Onanto ketsyie ku kakəmi itsyise ohiā wə bəwunsəko. ⁶ Fɛɛ okosiə wə leedi səsɔnɔɔ, umbə nkpə la Onanto eto ənəmi, ite bə usi nkpə tsya. ⁷ Di mə etiki əkə mə ato itsyi la asa nyamfo əsuə bə la mə bətsyuə nye betidi bamba lembudi mə ketikima. ⁸ Nya la utsyuə la mi nti áni nkə woəmbələ wə diyo eto betidi ola kukɔnɔɔ, nyalə te fə óni wə bofokanɔ eto kusu komə, nya wə etiki abia eso utidi wə dimamfo ɔno kulaa tsya.

⁹ Memfi okosiə wə dimamfo tɔ alə fosi akua eto diye akɔ ku bakobəsiə eto ditsyukpa nə nkpe la bafokanɔfo nti. Nya nnya nsi nso ni bəə, okosiə wə nkpe la ditsyukpa məmfo nti di usio ni kusə kɔni hā úkəsiə. ¹⁰ Uyifo nwə betidi laakpadi diye sɛɛ la kase unsi nkpə sɛɛ eso. Ele bə udi usio wə nkpe ditsyəbi sɛɛ wə dínə wə bebi kukɔnɔ nya onkpe kafoekpe itə bafəbofo. Ele bə uyifo usio wə nkpe kafo ekpe itə wə bətsyuə ku bafokanɔfo tsyuə. Nya woawunsəko betidi ba kenke nkpe la bulə əsuə. Nya la ɔnukualɛɛ, ufi nkpə bo kenke unsi itə kasɛɛ eto buyifo.

¹¹ Bakobəsiə ba dimamfo tɔ alə fosi akuaa, məmfi mə aye akɔ la bakobəsiə eto ditsyukpa nəmfo nti. Itsyise la kusəsiəsiə la mə ɔkɔɛ, boosinkli la Kristo kama besu bəsiə bese fɔfo. ¹² Nya nyamfo ebutə bata kakle ka nkpe la mə ku Onanto nti bebu itə bedi dikpi. ¹³ Lə nnya kamaa, boofiani baflo bakatsyilama betidi eto ayo kedi etiki bimba nnya ləmbə kutəkə. Nya nnya nsi lebia enso ni bəə, bookakpadi betidi aye bua, kedi mə ketikima katəyi etiki nnya dimamfe. ¹⁴ Nyasoo, nla miə bakobəsiə bamfo eto kakle siə bese la bale bebi la bəsiə babe mə ayo bomu. Nyamfo ebutə bə bembuyifo asa nnya dimənyə itə nya lutə bo balo kusu bə bəkedi etiki bua saa la bo əsuə. ¹⁵ Itsyise

bakobasiä bətsyuə ébusinkli bésu bətəko Obonsam.

¹⁶ Lə bakobasiä bətsyuə kpe lə usio wə díkafo banɔ eto diyoo, ele bə obe mə ɔlɛ mə ola, itə bə mə bitsyikə əmbubə itəkə lə Onanto eto bafokanɔfɔ əsuə. Nyamfo lutə kusu bə bafokanɔfɔ mfó eto ditsyukpa ebofo bakobasiä bamba ba lambə bawunsəkotsyuə ola bɔlɛ.

¹⁷ Nya bafokanɔfɔ eto batɔnkotɔnkɔ ba nɛlɛ mə keyifo kamə olaa, ele bə bətə mə kayofofo ka disu sɛtɔ eto sinuə. Titlu mba laate asa fɛ bensi beedi betidi Ditiki Sɛɛ nəmə tsya. ¹⁸ Itsyise bátɛyi lə Awɔnisa Eto Kukue Kenke bənkə, “Mankle onantsyui wə laafodi kamɔ kətə fə eto kɛnyɛ lə ɔlɛ keyifo.” Besi bátɛyi tsya bəə, “Ele bə uyifoyifo saa nyə wə kayofofo itsyi lə keyifo ka ɔnlɛ əsuə.” ¹⁹ Lə utidi utsyuə əbə ɔlɛ ɔtɔnkotɔnkɔ utsyuə kɛnyɛ bolaa, mamfo nnya anɔ isu ese lefe nə ɛflɔ betidi inuə ku kama. ²⁰ Nya betidi ba ləasiə nkpə buaa, ləkə mə até lə mə bətsyuə nti lə əkə mə ato lə bafokanɔfɔ kenke eto ənəmi. Nyamfo luutə bafɛfɛ te sikpi nɛ.

²¹ Nyaso nɛlɛ fə kɔlɛ bɔlɛ lə Onanto ku Kristo ku Onanto eto batɔnkpe kenke eto ənəmi minkə lɛ nyamfo ola kukɔnɔ lə aye betidi eto ənəmi bobɛ bə lə esu ala utsyuə aso utsyuə. ²² Tsyə əsuə, mankpɔ lə ani butəkə lə utsyuə əsuə itə kanantoyifo buyifo. Nya makɔko babuayifo saa, bomu ləkə fə əsuə lə lebuayifoyifo saa əsuə.

²³ Nya se kafo eto bufi nkpe fə lə əsuə esoo, mantɛyi fə əkənə ntu fufu ete. Yɔɔlɛkɛ bə əkənə nte sɛkɛ sɛkɛ fɛ kofa seka.

²⁴ Betidi bətsyuə eto abua nnya beeyifo amfo bobio nyaso yəələkə mə dikpididi kate koko. Fɛ bətsyuəə, kama kama fɛ mə asabuayifoyifo tsya ləəbə kabɔ bəənyə. ²⁵ Nko kə ini bə asaseyifoyifo tsya əmbofo bobio, nya nnya ləbio tsya ebubə ebɔɔ lekple utsyuə saa nyə.

6

¹ Tɛyi bafokanɔfɔ ba ni ndomufɔ kenke fənkə ele bə babokosə mə əsuə kasɔ bətə mə banamute lə keyifokɔ, bə betidi saa embudi etiki bua saa itsyi lə Onanto ku bo bafokanɔ eto asatete əsuə. ² Nya ndomufɔ eto banamute ni bafokanɔfɔ, mántaka bənyə lə banamute bamə əsuə lə bafokanɔ eto sɛyimididi bataka. Bomu ele bə babokosə əsuə kasɔ bətə mə bawunsəkɔ mə kulaa enso. Itsyise betidi ba baanɛ bɔwunsəkɔ mfoo, beyifo mba lefo Yesu banɔ. Nya mə ku məmə kenke eyifo wə bale ba woala tinti. Nyamfo ele bə te mə lə akpe mə nkɛale lə beyifo ele bə beyifo lə bakpe mə nkɛale.

Binyə Kekleke Lə Mi Onanto Kama Butəkəko Əsuə.

³⁻⁴ Utidi wə ke laate asa bamba nya laanɛ bɔyɛ lə Bonamute Yesu Kristo eto Ditiki Sɛɛ əsuə, utsyə əmə lɛ wə əsuə kato bobesə unyi kulesa. Iyifo etiki bunə bimba ku kədiə ku bulə bimba ete woakpe. Nyamfo ləətə betidi kənənsɛ, ndiəkpekpe ku abiesese, ku nsusu bua bufi lə utidi əsuə nɛ. ⁵ Nya bəənə etiki kəntsyeɛ lefe saa. Betidi bamfo eto okle eto nsunsu ebukpə nya bensiyi Ditiki Sɛɛ nəmə eto ɔnukualɛ. Mə nsusu ete ni bənkə bəətəkəko Ditiki Sɛɛ nɛ mə kama lə bayɛ lə nnya əsuə bafiani batabinyə. Ləkə fə əsuə etsyiko mbamfo eto okle əsuə.

⁶ Fɛɛ lə utidi akpe ɔtsyini kekkeke lə Onanto eto bɔsumu əsuə nya asa nnya nte wə tsya didufə wə ənəə, uyifo otabinyə. ⁷ Itsyise fe kase bále boo, bóanɛ kulesa boboko kawunsia. Nya lə bukpe tsyaa, boəmbufi kulesa busuko. ⁸ Nyaso bitə lə bikə ku edisa nya ntə bo lə imi bo. ⁹ Fɛɛ betidi ba laasesə ənəmi lə bikə eto bɔkɛ əsuəə, mə leedufə lə Obonsam eto uyibi wə obio utsyə mə nɛ. Nya beetsyiko asa bimba buyifo, nya beefi kawunsia eto bikə bɔbɛbɛ kəkpimi lə əsuə nya baabiasə mə nkpə itə bəəkpə kanya kulaa. ¹⁰ Itsyise ənəmi bɔsesə lə atabi bɔbɛbɛ əsuə laayenko asa bua

kpə eto buyifo. Betidi bətsyuə lə kənəse lə atabi eto bəke eso áyansə mə bofokanɔ eto kusu. Nya mə nkpə kenke édufə lə bulə əsuə.

Nya Lə Bofokanɔ Eto Keyifo Eto Kusu Əsuə Kekleke.

¹¹ Nya se feyifo utidi wə dífi fə əsuə utə Onanto esoo, ləkə əsuə lə asa bua nyamfo kenke eto buyifo əsuə lə efi fə ənəmi ətəkə lə asa sɛɛ buyifo əsuə. Təkəko Boanto Onanto lə bofokanɔ ku lelabi əsuə. Kε dibusə lə alɛ betidi buɛɛ. ¹² Nya kekleke lə bofokanɔ eto keyifo əsuə lə akpe nkεale lə ənyə nkpə manlo manlo. Nkpə bomfo eso Onanto lékpadi fə lə lefe nə fáfo wə bokpadi eto bofokanɔ fáte lə mba díkafo babɔ ku babamba eto ənəmi nɛ.

¹³ Nya lə Onanto wə diyifo lesa saa ku Kristo wə dífə wə kenye úləkə wə bofokanɔ óte lə Pontio Pilato eto ənəmi, nɛ mɔ Ditiki Sɛɛ bufi kətə fə, ini mɔ kɔfi. ¹⁴ Nyaso nɛ fə bətɛyi minkə lə asa nyamfo ola kase kuutsyuə ləmbətɛyi kulesa bua itsyi lə fə əsuə isu ese lefe nə Bonamute Yesu Kristo luusinkli ubə. ¹⁵ Nya Onanto ebutə Yesu Kristo sinkli ubə lə lefe nə elɛkɛ itə wə. Onanto ni nwə nso kenke ku ni nwə fate nɛ seka budi lə lesa saa əsuə, nya uni baka kenke eto oka. Nya lesa saa laakpo wə Bonamute Onanto. Nya wə ni nwə boatesə. ¹⁶ Wə fate insi nkpə itsyise wəkpe kulefe kulefe. Nya wəyənde itə bə kuutsyuə saa əmbofo buńyə lə wə ənəmi lə ɔle bubə. Kuutsyuə saa mənnyə wə tɔ unyə nya kuutsyuə saa tsya əmbofo wə ənəmi boɓe. Nya atesə ku əsuəale ni wə ale lefe saa. Ibə itə.

¹⁷ Tɛyi mba nkpe kawunsia kamfo eto bikə fənkə, bambesə əsuə kato befi mə ənəmi bətəkə lə mi, bikə bia lalo əsuə. Bomu befi mə ənəmi bətəkə lə Onanto əsuə. Wə uni ləətə bo lesa saa kafo faa nkə lə bunyə disuəyuə. ¹⁸ Tɛyi mə fə bekeyifo kasɛɛ nya luutə boofiani batabinyə bənyə atsyokpokpo lə nnya buuyifo əsuə. Nya lə bəkətə betidi asa kafo faa. ¹⁹ Lə beyifo nkoo, balɛ bikə bia lambia bɔɔlɔ kətsyə itə mə əsuə

lə kama ka nɛ bubə. Lə nya əsuə boonyə nkpə tinti bətə əsuə.

²⁰ Timoteo, be fə alɔ asa nnya Onanto dífi útə fə ətsyə kukɔnɔ. Memfi fə əsuə akpe lə eyifosa bimba ku etikinənə bimba əsuə. Nyamfo əsuə betidi bətsyuə laaye kawɛ betidi fe mba ni babesibe. ²¹ Itsyise bətsyuə efi bə beyi asa nyamfo. Fɛɛ eyɛ lə nyamfo əsuə bányansə mə bofokanɔ eto kusu.

Nɛ Onanto bɔtɔ miə ufi wə lefonə obe mi.

2 TIMOTEO

Kukue Nuɛfɛ Ko Paulo

Lɛwɔni Ʋtɛ Timoteo

¹ Mɔ, Paulo, wɛ ɛyɛ lɛ Onanto eto lefonɛ ɛsuɛ mimfiani Yesu Kristo eto ɔtɔnkpe, wɛ nɛ letsya bobɛ itsyi lɛ nkpɛ bo buunyɛ lɛ Bonamute Yesu Kristo ɛsuɛ lɛ bo ku wɛ eto lɔniyifoyifo ɛsuɛ nɛ kukue komfo bɔwɛni kɛtɛ fɛ.

² Mɔ ubi lala Timoteo, nɛ Boanto Onanto ku Bonamute Kristo Yesu bɔtɔ miɛ mɛ lefonɛ lɛ disiɛko fɛ lɛ bɔnyɛ fɛ kaminsɛ, lɛ bɛtɛ fɛ diyuɛsɛ.

Nyɛ Kekleke Lɛ Bofokanɔ Ɛsuɛ.

³ Maasɔ Onanto wɛ meesumu fɛ kase mɔ banamɛ diyifo ani. Nyɛ meeyifo nko ku mɔ utu wɛ laanlo mɛ dikpi ɛsuɛ. Nyɛ, masɔ wɛ ani ketsye ku kakɔmi kalɛ wɛ lekpaɔpa lɛ fɛ disi lɛ nɛ ola boto. ⁴ Nyɛ lɛ nkloma binɛntu bia fɛwii, mala tinti miɛ mɛɛnyɛ fɛ lɛ ɛsuɛ lɛ iyuɛ mɛ. ⁵ Maakloma bofokanɔ kekkele bo nkpe fɛ. Bofokanɔ bo eto okle lɛkɛ fɛ ewu Lois ku fambe Eunike mɛ. Mfo nɔ miɛ fintsyɛ kpe mu okle. ⁶ Nsusu bomfo eso minɛ fɛ kukue komfo bɔwɛni bɛ lɛ alɛ kekkele ɛtɛsɛ nnyɛ Onanto dɛtɛ fɛ lɛ lefe nɛ mɛmfi ani mɛntɛkɛ fɛ lɛ ɛsuɛ mɛnto ola. ⁷ Itsyise lɛwɔnɔ nɛ Onanto dɛtɛ boɔ, ɛɛntɛ boate sikpi. Bomuu, Ʋtɛ bo lɛwɔnɔ nɛ lɛtɛtɛ bɔɛnyɛ ɛsuɛale, ku lelabi, ku ɛsuɛ eto lɛkɔle kato butɛkɛ tsya.

⁸ Lɛ nyamfo eso, mɛntɛ lɛ kofani lɛ kɔlɛ fɛ bɛ ɛnyɛ alɛ Bonamute eto Ditiki Sɛɛ nɛ mɛ bɔtɛyi nye lɛ kofani lɛ kɔlɛ fɛ lɛ mɔ disi nwɛ bɛkpe le diyɔ lɛ Kristo eto disi. Bomuu, fintsyɛ nyɛ kekkele lɛ ɛnyɛ kanyi lɛ wɛ disi lɛ ɛlɛkɛ Bonamute eto Ditiki Sɛɛ nɛmɛ ate. Itsyise Onanto ɛtɛ fɛ ɛsuɛale bɛ lɛ afo nyamfo buyifo. ⁹ Onanto ni nwɛ dɛtɛ bo nkpɛ nya ɔkpadi bo nkɛ bofiani wɛ betidi. Inni lɛ bo kasɛ ka bɛyifo eso. Bomuu, iyifo wɛ Onanto eto nsusu ku kafo ɛkpe ka Ʋfi Ʋtɛ bo eso.

Nyɛ ɛyɛ lɛ bo lɔniyifoyifo ku Bonamute Yesu Kristo ɛsuɛ nya bɛnyɛ Onanto eto lefonɛ nɛmfo fɛ Ʋyifo kawunsiɛ kulaa tsya. ¹⁰ Nyɛ mɔmɔ, Onanto ɛbulɛkɛ nyamfo ɔtɛ bo ɛkpa wuɛ lɛ Ofomfokɛtɛ Kristo Yesu ɛmfo eto bubɛ ɛsuɛ. Wɛ ni futsyɛ lɛso ukpɛ ku eto ɛsuɛale ani. Nyɛ ɛyɛ lɛ wɛ Ditiki Sɛɛ ɛsuɛ, ɔboko bo nkpɛ bo kalɔsekɔ lɛnsiembɔkɛ kulefe. ¹¹ Onanto efi mɛ uyifo nwɛ loobe wɛ letsya ku ɔtɔnkpe ku wɛ Ditiki Sɛɛ nɛmfo eto oteasa. ¹² Nyɛ lɛ nyamfo eso, nya minɛ kanyi bunyɛ nɛ. Fɛɛ kofani annɛ mɛ. Itsyise mfo nɔ sitinti, nya nyi utidi wɛ ɛsuɛ mɔ bofokanɔ nkpe. Nyɛ nyi tsya miɛ woose mɛ ku nya kenke mimfi minɛ bokpe lɛ wɛ ani isu ese lɛ Diyɛ nɛmɛ.

¹³ Lɛ etiki sɛɛ ku nnyɛ kenke mɛntɛ fɛ kukɔnɔ kekkele, nya lɛ ayɛ lɛ nnyɛ ɛsuɛ. Fo nya anɔ kekkele nya lɛ eyifo lɔni ku Kristo Yesu lɛ lelabi ɛsuɛ. ¹⁴ Nyɛ ɛyɛ lɛ Lɛwɔnɔ Kenkɛ eto ɛsuɛale nya nkpe lɛ bo ɛsuɛ, lɛ alɛ asa sɛɛ nya kenke bɛfi bɛtɛ fɛ kukɔnɔ.

¹⁵ Eyi fɛ Asiafɔ eto bafokanɔfɔ kenke ɛdu mɛ lɛ ɔflɔ, nko ke ni Figelo ku Hermefene tsya lidu mɛ lɛ ɔflɔ nɛ.

¹⁶ Nɛ Bonamute lekpaɔpa miɛ unyɛ Onesiforo ku wɛ diyɔ eto betidi kaminsɛ itsyise yɛanɛ wɛ kofani bɛ bɛkpe mɛ lɛ diyɔ. Bomuu, Ʋnyɛ ko mɛ nnyɛ ɔwunsɛ ko mɛ tinti. ¹⁷ Nyɛ lefe nɛ Ʋbɛ Romaa, ɔtsyilama kenkɛ ɔbɛbɛ mɛ isu ese lefene eto lefe Ʋnyɛ mɛ. ¹⁸ Nɛ bɔtɔ miɛ lɛ Onanto lɛ unyɛ wɛ kaminsɛ lɛ wɛ Lekpoyi ɛsuɛ. Fɛ kosate yi esu kpɛ nnyɛ ɛsuɛ ɔwunsɛko mɛ lɛ Efeso.

2

¹ Nyɛ fɛ, mɔ ubi, kpe nkɛale ɛyɛ lɛ Onanto eto lefonɛ nɛ Ʋfi Ʋtɛ bo bɛ bookpe lɛ lɔniyifoyifo ku Kristo Yesu ɛsuɛ. ² Nyɛ lɛ asa nnyɛ fɛnɔ bɛ nte lɛ betidi kpɛ eto ɛnɛmii, nko kɛ ele bɛ fintsyɛ fi akpe lɛ betidi ba lɛfobanɔ eto ani bɛ lɛ bɛfi besu bate betidi bamba tsya. ³ Nyɛ kekkele lɛ

kanyi əsuə fe kase omamanyə sɛɛ ləənyə, ətə Kristo Yesu. ⁴ Omamanyə wə nyə sitinti itə wə keyifoo, woola nkə wə eyifosa lə ekpe wə uninə disuəyuə. Nyaso woənsiəmbufi ani okpe lə betidi ba lenni bamamanyə eto asa nnya beeyifo əsuə. ⁵ Nko ini nɛ bə fɛ nwə leetsyetsyi lə udi ututɛɛ, ele bə uyifo lə afi nnya baakpe əsuə kukɔnɔ. ⁶ Ōkuemfo wə leeyifo keyifo ku otsyekle lə wə ɔkuɛɛ, wə ni futsyə laaka wə bidikə bia budi nɛ. ⁷ Bu disi lə etiki nnya minlə fə bətɛyi mfo kenke laabe, itsyise nyi minkə Bonamute ebutə anɔ nyamble kenke kasɔ.

⁸ Kloma Yesu Kristo wə ni Oka David eto ufluflu wə Onanto létakasə únyənsə utsyi ɔkɔmə úbə fe kase Ditiki Sɛɛ nə minlə bətɛyi mfo nle bote. ⁹ Nnle kanyi bunyə lə Ditiki Sɛɛ nə maatɛyi eso. Nya bakpe mɛ lə amana kulaa tsya fe utidi wə leeyifo asa bua. Fɛɛ Onanto eto etiki alɛɛ, bəmbɔfo ni kusu buti! ¹⁰ Lə nyamfo eso maafɔ lesa saa akamini itə Onanto eto betidi ba ukələkə utsyə esoo, bə lə mə tsya lə bənyə bofo bo ɛyɛ lə Kristo Yesu mate əsuə lə bɔyɛ lə nnya əsuə bunyə nkpə manlo eto disuəyuə.

¹¹ Ōnukuale uni baatɛyi bənkə,
“Lə búkpe ku wəə,
bo tsya ebusiə nkpə ku wə.

¹² Lə bofo buńyə kekkeke lə
kanyinyənyə saa əsuəə,
buudi seka ku wə.

Lə bɔni wəə,
wuntsya ebɔni bo.

¹³ Lə ibə bə bóyɛ bofokanɔ lə wə
kula tsyaa,
wəə, əmbɔyɛ buyifo lə kənyɛ ka
utsyə əsuə.

Itsyise wəmbɔni wə əsuə
kulefe.”

*Lɛ Fə Əsuə Kukɔnɔ Bə Lə Onanto
Lə Ofo Fə Kayo Sɛ.*

¹⁴ Kaklomasə mə asa nyamfo nya lə əkə mə ato kekkeke lə Onanto eto ənəmi bə lə bayɛ etiki bunə. Itsyise kasɛɛ saa aambɔ le nya əsuə. Bomu asa nyamfo ətə bə yaabiasə mba

laanɔ nya. Mə bofokanɔ ebɔyue.

¹⁵ Lɛ fə əsuə kukɔnɔ lə kusu saa əsuə bə lə Onanto utə fə kayofofo sɛɛ. Yifo fə keyifo kukɔnɔ bə kofani lə kɔyɛ fə bɔlɛ. Bomu yifo utidi wə laate Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə lə ɔnukuale kosate əsuə.

¹⁶ Ləkə fə əsuə etsyiko lə akuentiki ku asa bimba bətɛyi əsuə. Itsyise betidi ba leeyifo asa nyamfo eto oklee, yəələkə mə nsusu ketsyiko lə Onanto sikpibote əsuə famfamfa.

¹⁷ Asa nyamfo eto okle bote ale lefabe nə leenkpə nə laanyi kpitikpitikpiti. Nya betidi inuə ba létɛ asa nyamfo eto kakle ni Himeneo ku Fileto. ¹⁸ Banya kusu itsyi lə Ditiki Sɛɛ nəmə eto ɔnukuale əsuə, nya banlə bafokanɔfo eto nsusu bobiasə katɛyi bənkə botaka ketsyi ɔkɔmə kəbə nkpə eto lefe ébubə éfe. ¹⁹ Fɛɛ Onanto eto diyo eto leba nə əsuə óse ofati únyənsəə, ni nsi nyə. Nya leba nəmfɔ əsuəə, ówɔni etiki nya ləəbə mfo nkə, “Bonamute yi betidi ba ni wə bale nya,” nya “Utidi wə laatɛyi nkə ɔlɛ Bonamute busumuu, ele bə usinkli lə asa bua buyifo kama.”

²⁰ Lə diyo kplɛ saa, kedikpɛ akpa akpa ləətsyə mfo. Befi sika sia bəyifo kətsyuə kətsyuə ku sika flubia. Nya kətsyuə tsya sitə beefi baato kə fɛ nka baawoe tsya nkpe. Beeyifo kakpɛ kamfo lə esu esu əsuə, kətsyuə itə eyi sɛɛ eto budi eto keyifo. Nya kətsyuə tsya itə diyi saa eto keyifo buyifo. ²¹ Nyaso lə utidi utsyuə ələkə wə əsuə utsyiko lə asa bua əsuə nya uyifo wə əsuə kenkɛɛ, ofo koya utə Bonamute fenkə kakpɛ ka baalɔ bəətsyə itə eyisədidi. Itə bə bofo wə bufi itə keyifo sɛɛ saa buyifo.

²² Ləkə fə əsuə etsyiko lə bakosobi eto alasa bimba butəkəko əsuə. Nya yifo lesa saa lə kusu sɛɛ əsuə, lə əsiə bofokanɔ eto nkpə sɛɛ, lə akala betidi, nya lə əsiə nkpə kpoo ku mə lə diyuə əsuə. Yifo asa nyamfo ku mba nsi nkoə sɛɛ, laato ola ku ketu ka lekpa bə ɔwunsəko mi. ²³ Ləkə fə əsuə etsyiko lə ebukitiki ku etiki

bimba budi əsuə, itsyise kədiə ete asa nyamfo eto oklee, ləənə kaboko. ²⁴ Nya yanle bə Bonamute eto usumunya, lə ukədiə kədiə. Bomu ele bə ukəyifo kafoəkrə kətə utsyuə saa, udi oteasa sɛɛ, nya uyifo utidi wə diyuə. ²⁵ Nya betidi ba laataka kənyə lə Ditiki Sɛɛ nəmfo əsuə, ele bə ofo asa kaso buləkə kate mə ku utu buɛɛ. Nya ditsyuə Onanto ebutə nkə batsyi ləkəəsi bawuninsə lə bafo Ditiki Sɛɛ nəm. ²⁶ Lə nyamfo əsuə, mə nsusu ebəsinini bə lə bani Obon-sam wə difi mə uyifo mba leyifo wə lelabi əsuə.

3

Betidi Ebəni Onanto Lə Eyi Fɛfɛ Ɔsuə.

¹ Tsyə nyamfo lekpo fəə, lə eyi fɛfɛ əsuə, lefe nə loəkɛ ale ebubə. ² Betidi ebola asa nnya luutə mə hā eto lələkəsə nya boola atabi. Boobesə əsuə kato nya bookənə əsuə. Booyifo betidi ba luukaka, betidi kedi etiki bua lə betidi əsuə nya booyifo mba lembubu mə antomə ku ambemə. Booyifo mba ləəntsyə kələ ku betidi ba ləmbəfo Ditiki Sɛɛ nəmə banɔ tsya. ³ Booyifo betidi ba ləəmbəkə lefonə itə betidi bamba ku mba ba ləənyə mə bətsyuə kaminsə. Booyifo betidi ba laateyi bidia kale betidi lə kafo kabiase mə aye ku betidi ba ləəmbə disuətsyə kabuasə asa. Nya mə ənəmi əmbunya, bankpe disiale. Nya mə ni betidi ba laanla asa sɛɛ nɛ. ⁴ Mə ni betidi ba leedu mə bətsyuə. Nya mə ni betidi ba leebu bə mə ete ni babesibe ku betidi ba leebu bə mə hā ni bakple banso ku betidi ba laala kawunsiə kamfo eto kamini enso Onanto. ⁵ Betidi bamfo eto okle akplatsya kate bə mə ni betidi sɛɛ, fɛɛ bəmfo Onanto eto əsuəale bə bəkɛ lə mə nkɔ bə bensi əsuə. Nə fə əsuə ələkə lə betidi bamfi nti.

⁶ Itsyise betidi bamfo eto okloee, beeyu kedufə lə betidi eto ayo kabi-asə besio ba eto nsusu ləmbə ale. Besio bamfó eto abua eyifo bitsyike itə mə itsyise beyifo abua akpa akpa nnya laakpa mə kakpe lə abua kpə

əsuə. ⁷ Besio bamfo eto kakle aakase asa lefe saa, tsya bamfó etiki nyamə kaso bəno sitinti kulefe. ⁸ Kase eyɛ fɛ Yane ku Yambre letaka bənyə lə Mose əsuə lefe nə léfe məə, kusu komfo əsuə ke bidia eto bateasa bamfo tsya leyɛ bətaka bənyə lə onukuale eto Ditiki Sɛɛ nəmfo əsuə nɛ. Asa bua nya betidi bamfo nle buyifo afo mə nsusu kenke, itə bə bənyansə mə bofo kanɔ eto onukualesu. ⁹ Fɛɛ betidi bamfo eto okle əmbə seto buusu, itsyise mə sɛmumu sia nkpe mə ebəbɔ ete utidi saa nyə fe mba nle asa nyamfo eto okle buyifo nko, fe kase ibə lə Yane ku Yambre əsuə.

Boanto Onanto Ebuləkə Fə Utsyiko Lə Bulə Saa Eto Okle Ɔsuə.

¹⁰ Fɛ fəə, ébunya nya feenyi mə asatete, mə nkɔ bə minsi, mə nsusu ku mə bofokanɔ, kase maakplatsya, kase maala betidi, ku kase məəmuə utu kale lə kanyinyənyə əsuə. ¹¹ Eyi kase bətənko mɛ, bəkpe mɛ bulə, mínyə kanyi lefe nə mímbə Antiokia ku Ikonion ku Listra. Kloma ohiə kplɛ wə bəte mɛ. Fɛ lə nnya amble əsuə, Bonamute ələkə mɛ utsyiko lə nnya kəmiə.

¹² Onukuale əmə ni bənkəə, betidi ba kenke ləəsiə nkɔ sɛɛ lə Kristo əsuə, boonyə kanyi nya bookpe mə bulə bənyə mə lə əsuə. ¹³ Fɛɛ Betidi bua ku bidiabidia eto bateasa məə, kato ko mə asa bua buyifo loobe fe kase baanle betidi bəwɛ kakpe ke. Nya mə kosate tsya betidi bamba ebukawɛ mə kakpe. ¹⁴ Nya fəə, nla miə lə ənyə lə asa nnya fəkase nya fáfo fánɔ tsya əsuə kekleke. Itsyise eyi betidi ba oflo fəkase nya. ¹⁵ Idu lə fə sikpefi lefe kee, áte Kukue Kenke eto Awonisa eto etiki nya díbə yewunsəko fə fafiani obesibe, lə nyaso bofokətə eyɛ lə Kristo əsuə fánɔ.

¹⁶ Eyɛ lə Onanto eto əsuəale əsuə nya bəyɛ buunya asa nnya kenke baawonni baakpe lə Kukue Kenke eto Asawoniwonni kəmiə. Nya ələkə itə asatete ku bunyenki kakpe utidi ku kələle ku bunəfofo itə nkɔ sɛɛ

siəsiə. ¹⁷ Bawoni nya nko bæ læ utidi saa wə difi wə əsuə utə Onanto ebəflo nya yoolo wə itsyə itə keyifo sɛɛ saa buyifo.

4

Fi Fə Kenye Edi Ditiki Sɛɛ Nə Mə Ate.

¹ Nnyə læ Onanto ku Kristo Yesu wə luusinkli ubə okpronko kawunsiə eto betidi ku bəkrənkpə akpo eto kenye. Nya se wuusinkli ubə bio læ wə Sekadidi əsuə esoo, nle fə kolɛ bɔlɛ kekɛɛle minkə, ² bekpe kɔni o-o, bimbə kɔni o-o tsyaa, biləkə Ditiki Sɛɛ nəmə kenye bete. Bɛlɛ mə kolɛ, nya binyenki bekpe mə, læ bekpe mə nkɛale. Nya læ alɛ asakasɔ buləkə kate məə, tsyə əsuə læ efi utu buɛ ku disuətsyə atə mə. ³ Itsyise lefe ditsyua ebubə lefe nə betidi lensiəmbɔtɔnə bæ bəətsyue ato banɔ Ditiki Sɛɛ nəmfo. Bomu boola bæ baanɔ bateasa bamba ba looteyi mə etiki nya eto okle boola bæ baakanɔ. ⁴ Bootsiko kama butsyi kakpe Ditiki Sɛɛ nəmfo kətəko etiki tsyuentisyue eto kama. ⁵ Nya fəə, læ fə əsuə kukɔnɔ læ ayɛ læ kusu ko lɛlɛkɛ əsuə læ ekakpe ale læ kanyi saa əsuə. Nya læ eyifo keyifo kamə fe Ditiki Sɛɛ nəmə eto nwə laabe ni letsya. Nya læ eyifo fə keyifo kukɔnɔ fe bafokanɔfɔ eto ɔtɔnkɔtɔnko.

⁶ Itsyise mɔɔ, mɔ nkpə fe bɔlɛ kalosəkɔ bubə nya boofi mə fe ked-itətə. Nya lefe tsya boyo bæ mfe ndu læ kawunsiə kamfo. ⁷ Nkpɔ bɔkpɔ sɛɛ nya minlosə mɔ keyifo fe nwə leetsyetsyi etsyi sɛɛ. Nya minle mɔ bɔfokanɔ læ Kristo əsuə isu ese læ kalosəkɔ. ⁸ Nya idu mɔmɔɔ, Onanto ebutə mə kayofofo sɛɛ ka nle bote nkə nsi nkpə læ kusu əsuə fe nwə lefo ɔnɔ eto kayofofo ka bálɔ bətsyə itə mə. Iyifo kayofofo sɛɛ ka Bonamute wə laakpo lekpo læ kusu sɛɛ əsuə luutə mə læ duyɪ fɛfɛ əsuə. Nya inni mɔ mate ete lofo ni, bomu bonko betidi bamba ba kenke tsya dikəfi mə kusubebe bətəkə læ Bonamute eto bubə bio əsuə.

Bə Mlə, Lə Əbə Ənyə Mɛ.

⁹ Yɛ kusu saa fofo læ əbə ənyə mə. ¹⁰ Itsyise Dema edu mə læ ɔflo læ usu utəkəko kawunsiə kamfo eto bikə læ Tesalonika. Nya Kreskee, usu Galatia nya Tito dísu Dalmatia. ¹¹ Luka hā dibu onkpe mə læ ɔflo mfo. Nyaso kpa Marko læ bibə, itsyise uuyifo ɔwunsəkotsyua tinti utə mə. ¹² Ntsyese Tihiko Efeso. ¹³ Nya læ alɛ bubə, fo mɔ lɛyɔlefe eto awu nya miyani mintsyə læ Karpɔ ɔflo læ Troia aboko mə. Nya læ efi mɔ ekue titlu nya bəfi kubukikue bəyifo tsya aboko.

¹⁴ Aleksandro wə ni ɔtsyuentisyue eyifo mə kabua tinti. Nya Bonamute ebofo wə kayo læ nnya kenye. ¹⁵ Nyaso fintsya nyə kekɛɛle læ abe kukɔnɔ læ wə əsuə, itsyise ɔtaka uńyə læ bo asa nnya bɔnlɛ bote əsuə kekɛɛle.

¹⁶ Lefe nə bákpadɪ mə ditutɛ læ lekpo etii, kutsyua sa mámfo bubə kənyə mə kama læ etiki nyamə eti, bomu báyani mə bətsyə bədu. Fɛɛ nle Onanto lekpa kpa minkə wəənnə mə koto læ nyamfo əsuə. ¹⁷ Fɛɛ Bonamute ənyə mə kama nya ókpe mə nkɛale nya dítə mimfo Bonamute eto Ditiki Sɛɛ nəmə letsya bobɛ kətə mba lenni Yudafɔ mfo. Nya Bonamute díləkə mə utsyiko læ ukpə əsuə. ¹⁸ Bonamute ebuləkə mə utsyiko læ kabua saa əsuə, nya woopka mə ɔyenko buɛ buɛ isu ese lefe nə mindufə wə sekakedikɔ kato. Diyənde eto atəsə bufi bɔnlɛ Wə butə idu mɔmɔ isu manlo manlo. Ibə itə.

Nnlɛ Mi Bokla.

¹⁹ Məəsiəsə Priska ku Akwila ku Onesiforo eto diyo eto betidi kenke. ²⁰ Erasto si okpe læ Korinto. Trofimo tsya læ bufi, nyaso nyani wə ntsyə læ Mileto. ²¹ Kpe əsuə ku nkɛale læ əbə etu mə mfo fe lɛyɔlefe læ eyo. Eubulo ku Pude ku Lino ku Klaudia ku bayimi fɛfɛ kenke bafokanɔfɔ kenke bæ bəəsiəsə kukɔnɔ!

²² Bonamute læ usiəko fə, nya nle wə lekpa kpa bæ læ ɔlɛ mi ola læ wə lefonə əsuə.

TITO Kukue Ko Paulo Lɛwɔni Útə Tito

¹ Mɔ, Paulo, wə ni Onanto eto usumunyə ku Yesu Kristo eto ɔtɔnkpe, mɔ ni futsyə nɛ fə kukue komfo bɔwɔni. Onanto dɪlɛkə mɛ nya ɔtsyese mɛ nkə nsu nwunsəko wə betidi ba úlɛkə útsyə eto bafobanɔ lə nyenko mə lə bafɔ Ditiki Sɛɛ nəmə bánɔ lə bo bafokanɔsu əsuə. ² Bofokanɔsu komfo ditə bɔnlɛ kusu bobɛ itə nkpə manlo bo əsuə bófo bóno nɛ. Nya Onanto wə ləmbɔwɛ bo kosatee, wə lɛtɛyi ditiki nəmfo útsyə fɛ úyifo kawunsɪə. ³ Wədɪlɛkə nkpə manlo eto Ditiki Sɛɛ nəmfo ɔtɛ bo ɛyɛ lə wə ditiki nə minlɛ mi bɔtɛyi lə lefe nə wə kosate lɛtɛyi utsyə əsuə. Nyamfo ni lesa nə ufi okpe mɛ lə ani nya mimfi minlɛ letsya bobɛ kətə betidi. Boanto Onanto wə ni bo Ofomfokətə, wə lɛtɛyi mɛ nkə mbe ni letsya nɛ.

⁴ Mɔ olala Tito, nɛ kukue komfo bɔwɔni kətə fə itsyise eyifo mɔ ubi tinti lə bɔfokanɔ bɔni bo əsuə bonkpɛ eso. Nya nɛ Boanto Onanto ku Kristo Yesu wə ni bo Ofomfokətə lekpa kpa bə ɔlɛ fə ku lefonə ku diyuə əsuə, nya lə utə fə diyuəsə.

Paulo Itə Tito Keyifo Katsyua Lə Kreta.

⁵ Nyani fə ntsyə lə Kreta ku nsusu bə lə alɔ lesa saa nə dɪbu bɔlɔkətsyə ɔtsyə. Nya lə umə saa, ləkə batɔnkɔtɔnko ba lofo buɪnyə lə bafokanɔfɔ eto kɛnyɛ fɛ kase mɪntɛyi fə miə yifo. ⁶ Fɛ bafokanɔfɔ eto batɔnkɔtɔnkoo, yanlɛ bə etiki bua saa kɛ lə mə əsuə. Nya ele bə uyifo utidi wə mfi kusɪə kɔni hā. Nya wə bebi tsya eyifo bebi ba léfo banɔ kekɛkɛ, nya beenyifo mba ditidi ato, nya beebu mə antomə. ⁷ Fɛ bafokanɔfɔ eto ɔtɔnkɔtɔnko wə laabe Onanto eto keyifoo, yanlɛ bə bənyə nye befi etiki bua saa lə wə nye ukabesə əsuə kato nye kafo kanyi wə mləmləmlə. Nya yanlɛ bə

udui utekpe, nya yanlɛ bə okakpɔ ekiti kekɛkɛ nye ukasesə ənəmi tsya lə atabi əsuə. ⁸ Ele bə ofo bafɔ bofo, keyifo kafoɛkpɛ nya woala asa sɛɛ nya woalɛ wə əsuə ola. Nya ele bə uyifo utidi wə nkpe ditsyəbi sɛɛ, nya uyifo kɛnkɛ lə lɛwɔno əsuə, nya wooyɛ lə kɔfi əsuə. ⁹ Ele bə uyifo nwə nɛ Ditiki Sɛɛ nəmə lə kɔni kekɛkɛ fɛ kase bɔfokanɔ eto kusu leté. Nya kusu komfo əsuə hā ele bə wuukayɛ bə lə okpe betidi bamba tsya ute lə əsuə, nya lə ofo mba laataka kənyə lə Ditiki Sɛɛ nəmfo əsuə eto botakebu buləkə kate mə.

¹⁰ Itsyise betidi kpə kpe ba nɛ betidi bɔwɛ nya bətaka bənyə lə ditiki nəmə əsuə ku mə ebukisa buyifo. Nya mba nso asa nyamfo kɛnkɛ buyifo, mə ni Yudafo eto bafokanɔfɔ. ¹¹ Efe bə taka ənyə lə mə asa nyamfo eto okle eto bote əsuə, itsyise asa nyamfo ənə bulə kakpe lə diyo eto betidi eto bɔfokanɔ əsuə. Nya se ini atabi asa buabote eto bateasa bamfo lənyə ketsyiko le nya əsuə esoo, nyaso banlɛ asa bua nyamfo bote nɛ. ¹² Nya Kreta eto utidi ɔni wə ni mə unyɛlɛkətidi lɛtɛyi nkə, “Kretafo, bidia baatɛyi mi lefe saa nya beeyifo mba laabiasə asa kakpe fɛ bebuki, nya bedikpū beni nya bankpe sɛflo tsya.” ¹³ Asa nya unyɛlɛkətidi əmfo lɛtɛyi eyifo ɔnukualɛ. Nyaso bikə mə ato bə lə bayɛ ditsyəbi bua nəmfo bote itə lə mə bɔfokanɔ lə buyifo sitinti. ¹⁴ Nyamfo luutə bə bəlɛkə mə ato betsyiko lə Yudafo eto etikitsyuentisyuɛ ku betidi ba eto asatete nnya lanyɛ lə ɔnukualɛ eto Ditiki Sɛɛ nəmə əsuə nɛ.

¹⁵ Betidi ba kɛnkɛ diyifo mə əsuə kɛnkɛ, mə eyifosa tsya eyifo kɛnkɛ. Fɛɛ lə betidi ba diyifo mə əsuə betidi bua nya bəmfo banɔ ɔflo, kulesa menyifo kɛnkɛ. Mə esibubu ku mə ketu eyi ku asa bua, lə nyaso bəambofo nya ni asɛ lekpo butsyə ketsyiko lə abua əsuə. ¹⁶ Mə kosate aatɛyi bə beebu Onanto, fɛɛ mə eyifosa mante nko. Beyifo betidi ba laabiasə mə əsuə nya beembu

kulesa nya bəənyə bətə lesa sɛɛ saa buyifo.

2

Te Bofokanɔ Eto Asa Nnya Nyɛ Lə ɔnukualɛsu Ɔsuə.

¹ Fɛ fəə, te asa nnya nyɛ lə bofokanɔ eto kuşu sɛɛ əsuə. ² Te basani eto beninə kenke bə ele bə bebu mə əsuə, lə bakafɔ mə lɛkɔɛle ani bosɔ ku bətə ənə lefe saa. Nya lə bale mə əsuə kukɔnɔ, bale mə bofokanɔ kɔni kekleke, lə bala mə bətsyuə, nya lə bakpɛ nkɛale ku lə bakɛ dibusə tsya. ³ Nko ke ini itə besioninə tsya nɛ, te mə kase ele bə bəsiə nkpɛ bo dinyə itə besio ba diyifo kenke. Yanle bə bakakpadi betidi aye bua. Nya yanle bə bənə nte bəkpɛ tsya. Bomu ele bə bate betidi ditsyabi sɛɛ. ⁴ Nya ele bə baté besio bə nsi bese kase ele bə bala mə bese ku mə bebi tsya. ⁵ Nya ele bə bate mə kase bɔɔlɛ mə əsuə ola, nya ele bə bəsiə nkpɛ bo diyifo kenke, nya lə beyifo bəsiə ba laale mə bese ola kukɔnɔ, mba leebu mə bese. Nyamfo luutə bə kuutsyuə saa əmbɔtɛyi kulesa bua saa iitsyi lə Ditiki Sɛɛ nə ditsyi lə Onanto ɔflo əsuə nɛ.

⁶ Nko ke ɛyɛ lə kusu komfo əsuə ele bə lə ayenko bakosobi bamə tsya lə akpɛ mə nkɛale lə kase ele bə bale mə əsuə ola. ⁷ Lə asa nyamfo kenke eto kamaa, ele bə yifo fə əsuə futsyɔ eto ditsyabi ele bə utidi saa be lə okase utsyiko. Nya lə ənyə kekleke lə akate asa ku ɔnukualɛ. ⁸ Bə kukɔnɔ lə ekedi betidi etiki ku lə kusu sɛɛ əsuə itə bə bəmbunyə kabua saa itsyi lə fə əsuə, nya luutə bə fə baló tsya əmbɔtɛyi kabua saa lə bo əsuə, bomu lə kofani lə kɔlɛ mə.

⁹ Ele bə ndomufɔ bokosə mə əsuə kasɔ bətə mə banamute. Nya ele bə mə eyifosa kpɛ mə banamute disuəyua lə lesa saa əsuə. Nya yanle bə bənənko mə etiki. ¹⁰ Yanle bə beyu mə tsya, bomu ele bə baté mə bənkə betidi sɛɛ beni, nya beeyifo asa lə kusu əsuə kətə mə. Nyamfo luutə buunyə bətsyɔ lekpo bə bo asa

nnya boate iitsyi lə Boanto Onanto wə ni bo Ofomfokətə əsuə, eyifo asa sɛɛ.

¹¹ Itsyise Onanto əlɛkə wə lefonə onkpɛ óte bo, bə kawunsiə eto betidi kenke nyə diləkə. ¹² Onanto eto kafoɛkpɛ kamə lɛ bo bote nkə, buləkə bo ato butsyiko lə nkpɛ bua busiə ku kawunsiə eto asa bimba kama butəkəko əsuə. Nyaso ele bə bɔlɛ bo əsuə kukɔnɔ, nya lə busiə nkpɛ sɛɛ, lə buyifo əsuə kenke lə kawunsiə kamfo əsuə. ¹³ Kusu komfo buufi bukabe sɛtɔ itə diyi kpɛ nə əsuə búfi bo kusubebe bütəkə nɛ. Diyi nəmfo ni diyi nə əsuə bo Onanto ɔkplɛnyə, bo Ofomfokətə Yesu Kristo eto diyənde lɔɔbɔ utsyuə saa nyə. ¹⁴ Úfi wə əsuə útə lə bo disɪ, bə lə uləkə bo utsyiko lə bo abua saa əsuə lə bofiani betidi kenke ba ni wə kosate eto bale, nyaso bíala bə biekeyifo kaseɛ hā nɛ.

¹⁵ Te asa nyamfo ku əsuəale nya Onanto díttə fə, nya lə akpɛ nkɛale betidi ba kenke laanɔ fə Ditiki Sɛɛ nəmə kekleke, nya lə ənyənki akpɛ mba lanle bɔyɛ lə kusu əsuə tsya. Nyaso mənəttə kuutsyuə saa kusu lə unyə fə olosə.

3

Bikəyifo Kasɛɛ Ka Looboko Kutəkə Itə Betidi Ba Ta.

¹ Klomasə mə lə məmblɛ bakloma lə babokosə əsuə kasɔ kətə mə batɔnkɔtɔnko ku aba lə bətsyue mə ditiki koto, nya lə bekeyifo kaseɛ lə kusu saa əsuə. ² Tɛyi mə fənkə bankatɛyi betidi eto kabua. Bomu beyifo sɛhɔ ku utsyuə saa lə bəsiə lə diyuə əsuə ku utsyuə saa. Nya lə bekebu utidi saa lə kusu saa əsuə.

³ Fɛɛ bo əmə tsya ébuyifo ebukisa bunyə ku ato titli, nya bóta bubu kɔ əmə. Nya əsuə eto sinə eto abua yifoyifo butəkəko tsya diyi bo əsuə kɔ. Nya búfi bo lefe bütə disiale-yifoyifo, asabuyifo ku kənəminɛ, nya betidi díkisi bo nya bo tsya díkisi mə. ⁴ Fɛɛ lə lefe nə Boanto Onanto, bo Ofomfokətə, dílɛkə wə kafoɛkpɛ ku lelabi óte bo, ⁵ ófo

bo læ nkpə. Inni læ bo kaseε ka búiyifo eso, bomu eye læ Onanto læ wə kosate eto kaminsənyənyə əsuə, itsyise útə nkə wə Ləwɔnɔ bæ didufə læ bo əsuə. Ləwɔnɔ nəmfo esi dítə besinkli bále bo nya dítə bo nkpə fɔfɔ, nya díflə bo itə bæ buyifo kenke. ⁶ Onanto efi wə Ləwɔnɔ útə bo kpə eye læ bo Ofomfokətə Yesu Kristo əsuə. ⁷ Nya eye læ wə lefonə esoo, bonko wə eto nti əbə bɔlekε itə eso bontsya ditiki əbə búnyə nkpə manlo bo bɔnlε kusu bobε. ⁸ Ditiki nəmfo eyifo ɔnukualε.

Nya nla miə læ afo nya kekleke. Nya betidi ba díkafo Onanto banɔɔ, ele bæ befi mə lefe bətə asa sεε buyifo nya looboko kutəkə itə betidi ba kenke.

⁹ Məənnə etiki ku utidi læ asa himba əsuə. Mambiasə lefe læ betidi eto ketsyikɔ bokla kate əsuə, məndiə kədiə læ efi Mose eto afi eto etiki eyifo kənə eto etiki. Asa nyamfo kenke əmbə kutəkə saa. ¹⁰ Kə ato utidi wə laakpe ntisensəsensə læ bafokanɔfɔ nti sinuə. Lə nnya kamaa, yani wə. ¹¹ Eyi fə utidi əmfo eto oklee, lehua edi wə əsuə nya wə asa buayifoyifo əələkə wə kate, nya ókalo wə əsuə dikpi.

Etiki Fεfε Ku Nkla.

¹² Lə ntsyese fə Artema nye Tihikoo, ye kusu saa əsuə læ əbə ənyə mε læ Nikopoli. Itsyise mfó mimfi nsusu miə mɔɔkε læ leyɔ lefe nε. ¹³ Kplatsya læ aye kusu saa læ awunsəko Zena wə ni afi eto ukunte ku Apolo bæ læ bəmuə əsuə itə mə kusu komə busu. Nya laabe fə bəkε lesa saa nə baahiā. ¹⁴ Ele bæ mba dikafo baanɔ kasé kase boofi mə lefe kenke bətə asəyifoyifo nya looboko kutəkə itə mə. Nya kamaa, ele bæ bafo betidi bamba tsya bɔwunsəko læ bayε aflɔsa.

¹⁵ Bayimi ba kenke nkpe mε læ ɔflɔ mfo bæ bəəsiəsə fə. Fintsya siəsə bayimi mba dikafo baanɔ ba nkpe mfó ətə bo.

Onanto læ ɔlε mible kenke læ wə lefonə əsuə.

FILEMON Kukue Ko Paulo Lɛwɔni Útə Filemon

1-2 Mɔ, Paulo, wə nlabe lə Aba eto diyo lə Kristo Yesu eto disi, eyɛ lə letsya nə mímbe wə eso ku bo ɔyimi Timoteo, bo nle kukue komfo bɔwɔni kətə fə Filemon bo uyifotsyuə lala, bo ɔyimisio Apia ku bo ɔyetsyuə ku uyifotsyuə Arkipo ku bafokakɔfɔ eto ditsyukpa nə laatsya lə fə diyo. ³ Bɔlɛ bɔtɔ boə Onanto wə ni Boanto ku Bonamute Yesu Kristo eto lefonə ku diyuə lə disiəko mi.

Filemon Eto Lelabi Ku Wə Bofokanɔ.

⁴ ɔyimi Filemon, maakloma fə lefe saa lə mɔ olatoto əsuə. Nya maaso Onanto ani lə fə disi. ⁵ Itsyise maanɔ kase faala Onanto eto betidi ku kase fáfo Bonamute Yesu fánɔ. ⁶ Maato ola minkə bo seyetsyuə ku fə fe bafokanɔfɔ, eboboko kasɔnɔnɔ enso lə bonti. Itə ínə atsyɔkpokpo kenke nnya nkpe lə nkprə eyɛ lə bo lɔniyifoyifo ku Kristo əsuə. ⁷ ɔyimi lala, lelabi nə nkpe fə ətə nyə disuəyuə kpə ku nkɛalekpekpe! Ətə diyuəsə mba kenke lefo Onanto banɔ eto ketu.

Paulo Áɛ Filemon Lekpakpa Nkə Usinkli Ofo Onesimo.

⁸⁻⁹ Se minyifo fə ɔyimisani eyɛ lə seyetsyuə sia əsuə bonkpe lə Kristo əsuə esoo, eni mofo fə bɔtɛyi miə yifo lesa nə ele bə yifo. Tsyaa, se maala fə esoo, nla miə maale fə lekpakpa bomu. Itə bə mɔ ni Paulo wə ni Kristo Yesu eto ɔtonkpe. Nya mɔmɔɔ, nyifo nwə bėti bákpe lə diyo lə wə disi eso. ¹⁰ Nyaso mɔmɔɔ, nle fə lekpakpa lə Onesimo wə díkafiani mɔ kosate eto ubi eto disi lə lefe nə bakpe mɛ lə amla lə aba eto diyo. ¹¹ Itə bə wə diye eto kasɔ ni kutəkə tsyaa, kɔɔ utidi ko ete udi, wánkɛ kutəkə saa utə fə. Fə mɔmɔɔ, okpe kutəkə útə bonko fə ta.

¹² Mɔmɔɔ, nsinkliko wə nle fə bɔtsyese. Iyifo mɛ fe mɔ kosate eto utu minfi minle fə bɔtsyese. ¹³ Eni moola miə ɔkɛ mɛ lə ɔflo mfo lefe nə eto lefe minlabe lə diyo lə Ditiki Sɛɛ nəmə eso, bə lə ofo mɛ bɔwunsəko lə fə kɛnyɛ. ¹⁴ Fɛɛ manla miə maanyinkə fə nkpe miə lə awunsəko mɛ. Bomu moola miə iyifo lesa nə ditsyi fə utu kəmiə, diyifo fə lelabi. Nyaso membuyifo kulesa nə dimenyifo fə lelabi.

¹⁵ Ditsyuə nnya eso Onesimo dídu lə fə ɔflo lefe kliminti ditsyuə nəmfo ni bə lə ofo busikli kəbə kəsia fə lə ɔflo itə lefe nə ta. ¹⁶ Nya mɔmɔɔ, unsini ndomunyə fufu, bomu oso ndomunyə. Uyifo ɔyimi lala lə Kristo eso. Ofo koya utə mɛ tinti. Fɛɛ itə fə, ofo koya utə fə oso, itsyise uyifo fə ndomunyə fe utidinini, nya unsi uni ɔyimisani lə Bonamute əsuə.

¹⁷ Nyaso lə ənyə mɛ fe fə uyifotsyuə, sinkli afo wə fe kase fofo mɔ kosate. ¹⁸ Lə óta fə ubu nye unsi fə kayo kətsyuə, bu kə ətə mɛ. ¹⁹ Mɔ, Paulo, kosate difi mɔ kəni míwɔni nyamfo minkə mofo fə ke. Fɛɛ manla miə maaklomasə fə miə esi mɛ fə nkprə eto koya. ²⁰ Nya mɔ ɔyimi, tə lə nnyə kutəkə sɛkɛ ntsyi lə fə ɔflo, lə Bonamute eso ete. Yifo nyamfo nko lə lekpe mɛ lə disuəyuə lə lekɔesi kəmiə.

²¹ Nle kukue komfo bɔwɔni kətə fə ku bɔfokanɔ miə ebuyifo lə lesa nə mintɔ fə əsuə, nnya ni bə ebuyifo lə nnya əsuə nya uusi eso nko kulaa tsya. ²² Lə nnya kamaa, lɔ kasɔnɔkɔ ətsyɛ mɛ mfó. Itsyise mfo nnɔ miə Onanto ebɔnɔ mímble eto olatoto utə bayani mɛ nsinkli mbə mi ɔflo.

Paul Eto Kəsia Fɛfɛ.

²³ Epafra, wə bonko nkpe lə Aba eto diyo lə Kristo Yesu eto disi esoo, nkə wəsiəsə fə! ²⁴ Nko ke ini Marko ku Aristarko ku Dema ku Luka ba ni mɔ keyifo eto bawunsəkotsyuə, tsya bə bəsiəsə fə kukɔnɔ!

²⁵ Bonamute Yesu Kristo eto lefonə lə disiəko mímble kenke.

HEBRIFŌ Kukue Ko Bāwōni Bētə Hebrifō

*Onanto Eto Ditiki Eyē Lə Wuubi
Ɔsuə.*

¹ Koko lefee, Onanto édi bo banamə etiki sesia sesia sesia, nya læ esu kpə əsuə tsyaa, eyē læ wə bənyeləkətidi əsuə. ² Fɛɛ læ eyi fɛfɛ nyamfo əsuə, údi bo etiki eyē læ wə Ubi əsuə. Wə əsuə Onanto læyē úyifo kawunsiə, nya wə ni nwə Onanto díləkə nkə udi wə bikə kenke nɛ. ³ Ubi əmfo díləkə Onanto eto diyənde óte nya Onanto eto ditsyəbi tututu nkpe wuntsya. Nya úfi Onanto eto Ditiki Sɛɛ kplɛ nəmə úmuə kawunsiə kenke ɔnlɛ. Se úflə bo abua kenke úwii, úsu úsiə læ Onanto, Ɔsuəalenyə Kenke, eto kodianani kato.

Onanto Eto Ubi Eto Sɛkplɛ.

⁴ Onanto eyifo wə ubi ɔkplɛ enso wə batɔnkpe, fe kase wə diyē nə Onanto díte wə nso mə lele.

⁵ Itsyise Onanto mánteyi wə batɔnkpe eto kuutsyuə saa nkə,

“Fɛ ni mə Ubi.
Mmii, minle fə.”

Nye Onanto mánteyi itsyi læ wə ɔtɔnkpe saa əsuə nkə,

“Muudi wə Anto,
nya wuuyifo mə Ubi.”

⁶ Fɛɛ lefe nə Onanto léla nkə woat-syese wə Ubi tute kawunsiə kamfoo, óteyi nkə,

“Onanto eto batɔnkpe kenke ebusumu wə.”

⁷ Fɛɛ Onanto áteyi læ wə batɔnkpe əsuə nkə,

“Onanto eeyifo wə batɔnkpe fe ufiəbi,
nya wə kato eto besumunya bamfó fe ute eto kadiakami.”

⁸ Fɛɛ Onanto áteyi itsyi læ wə Ubi əsuə nkə,

“Onanto, fə sekakedikɔɔ, kalosəko embəkɛ læ se kulefe kulefe!

Fə sekakedidi læ fə betidi əsuə ebuyi ku kaseyifoyifo.

⁹ Aala kaseyifoyifo nya feekisi kabuayifoyifo.

Nyamfo eso Onanto, fə Onantoo, díləkə fə,
nya úfi disuəyuə nə nso nə úte fə bayetsyuə kenke úte fə.”

¹⁰ Usi óteyi nkə,

“Fə, Bonamute, fə ni nwə taa kaso ketsyikokɔ díyifo kaso,
nya féyifo kato ku fə kosate eto ani.

¹¹ Asa nyamfo kenke ebubə efe. Fɛɛ fə ebubu akɛ lefe saa.

Asa nyamfo kenke ebobia isensə fe kase mfia laala kafiani afianku.

¹² Ebukənə nnya fe kase bəkənə awu ku mfia itə bofloma.

Fɛɛ fə, nko ete fuutsyə nɛ, embofloma,
nya fə nkpe embolo kulefe.”

¹³ Nte ɔtɔnkpe wə Onanto læteyi nkə,
“Siə læ mə kodianani, isu ese lefe nə muufi

fə balo nkpe fə kalo bafiani nnya əsuə fuutəkə akpa”?

¹⁴ Nyalɛɛ, bawoe ni kato eto batɔnkpe fɛ? Mə ni awɔnɔ nnya leesumu Onanto nya woakpe mə atɔ nkə besu bawunsəko mba ele bə bafə læ nkpe manlo.

2

*Onanto Ebutə Nkə Betidi Nyə Bofə
Tinti.*

¹ Nyamfo eso ele bə bɔlɛ ɔnukualetiki nnya bɔnɔ ola kekleke nɛ. Lenni nkoo, boonya kusu læ nnya əsuə. ² Kenyɛ ka Onanto eto batɔnkpe díte bo banamə, eyifo ɔnukualɛ, nya læ utsyuə úta úbu nye útidi ato læ nnya əsuə, bənə wə koto sitinti fe kase ingyə itə. ³ Nyalɛɛ, ntsyə bofo butsyetsyi læ kotonənə eto kenyɛ, læ bɔni koto butsyue akafo Ditiki Sɛɛ kplɛ nəmfo? Bonamute kosate leka bofo eto Ditiki Sɛɛ nəmfo bɔteyi tute tute, fə mba kenke lenɔ ni læ wə kenyɛ tsya díbə bátəyi ni bəse uyi bətə bo bə, diyifo ɔnukualɛ. ⁴ Lə nnya əsuə, Onanto kosate tsya édi nnya adansiɛ ku ɔnukualɛ, læ nyaso úyifo ayanisa ku ayanisa læ esu kpə

əsuə, nya úsie Ləwɔnɔ Kenke eto ətəsa útə lə kase waala əsuə.

Nwə Ɔsuə Bɔɔye Bunyə Nkpe Manlo.

⁵ Onanto mémfi kawunsia fɔfɔ ka ləəbə bubə ka əsuə bɔnlɛ etiki budi ókpe lə batɔnkpe kalɔ. ⁶ Fɛɛ Anantotiki eto lekpa ditsyuə édi nnya adansie eteyi nkə,

“Be ni utidi, O Onanto, bə fə ənəmii, lə itəkə lə wə əsuə nko?

Be ko ni utidinini bə lə aale wə ola nko?

⁷ Ábokosə wə kasɔ itə lefe kliminti ditsyuə enso Onanto eto batɔnkpe.

Fɛɛ əbə éfi diyənde kplɛ ku dibu étsyisə wə fe lekankpakpa.

⁸ Nya fətə údi seka lə lesa saa əsuə.”

Bátɛyi bənkə Onanto éyifo utidi nkə udi seka lə lesa saa əsuə nya nyamfo lə bote wuee bənkə, lesa saa banlɛ. Tsya lə kase intee, bɔnlɛ tɔ bunyə kase utidi nlɛ seka budi lə lesa saa əsuə. ⁹ Fɛɛ Yesu əmfoo, wə lə lefe kliminti əsuə bábokosə kasɔ fe okpe lə Onanto eto batɔnkpe kalɔ, itə eyɛ lə Onanto eto lefonə əsuə, lə ukpə lə utsyue saa eto disi. Bɔlɛ wə bunyə mɔmɔ nwə bėti ətəsa ku dibu kenke eto lenkpakpa, eyɛ lə ukpə wə úkpə eso.

¹⁰ Elɛkɛ bə Onanto wə díyifo nya woalɔ lesa saa kətsyəə, tə Yesu lə ɔflɔ eyɛ lə kanyi ka únyə əsuə bə eyɛ lə nnya əsuə unə bebi kpə oboko lə bənyə kedikɔ lə wə diyənde əsuə. Itsyise Yesu ni nwə lookpa mə usuko nkpə manlo kəmiə. ¹¹ Wə ləəflə abua lə betidi əsuə kewui, nya wə ku mba əsuə bəflə abua bəwui, anto ɔni uni mə. Nyaso yenyifo Yesu afanisa bə ókpadi mə nkə wə bayimi. ¹² Woatɛyi Onanto nkə,

“Mɔɔtɛyi mə bayimi lesa nə féyifo.

Nya mɔɔtesə fə lə mə katsyakɔ.”

¹³ Usi ótɛyi nkə,

“Muufi mə kusubebe ntəkə lə Onanto əsuə.”

Nya usi ótɛyi nkə,

“Nnyə mə ku bebi ba Onanto difi útə mɛ.”

¹⁴ Se betidi ba woakpadi nkə bebi ni betidi ba ləbɔ betsyi lə sinə ku kɔtɔ əsuəə, Yesu kosate əbə ófiani fe mə nnya úsiə nkpə fe mə ke. Úyifo nyamfo nko bə eyɛ lə wə ukpə əsuəə, lə ɔtsylɔsə Obonsam wə nkpe ukpə eto əsuəale. ¹⁵ Nya eyɛ lə kusu komfo əsuəə, lə uləkə mba kenke lɛkɛ lə sidomu əsuə lə mə nkpə əsuə lə nnya báte ukpə sikpi eso. ¹⁶ Nya ekpa bə inni Onanto eto batɔnkpe úbə kawunsəko kɔ, bomu Abraham eto bebi eto bebi. ¹⁷ Nya kasɔ ni bənkə, ele bə ofiani fe wə bayimi lə kusu saa əsuə bə lə ofiani omínsənyətidi ku nwə leesumu Onanto lə kusu əsuə eto Usumunyə Ninə Kenke lə utə kedi lə betidi eto abua eto disi. ¹⁸ Nya se wə kosate dínyə kanyi nya báto wə bábe esoo, wofo mba nkpe lə botokabe əsuə bɔwunsəko.

3

Yesu Eto Kənyənkɔ Kpe Kalende Kaso Moses Eto Kale.

¹ Mɔ bayimi lala lə Kristo əsuə, mi mba Onanto tsya lékpadi! Bibu Yesu bebe, nwə Onanto létsyese nkə ubə ofiani Usumunyə Ninə Kenke lə bofokanɔ bo bonkpe əsuə. ² Úyifo wə keyifo lə kusu əsuə útə nwə díləkə wə nkə uyifo wə keyifo fe kase Moses díyifo asa lə kusu əsuə lə wə keyifo əsuə lə Onanto eto diyo. ³ Beefi dibu kətə nwə léto diyo kaso diyo nə báto kosate. Nko ke Yesu nkpe dibu kplɛ enso Moses nɛ. ⁴ Itsyise diyo saa kpe ni otonto. Fɛɛ Onanto ni nwə léto lesa saa. ⁵ Moses éyifo uyifoyifo ɔnukualenyə lə Onanto eto diyo. Nya ótɛyi asa nnya əsuə Onanto luubə udi etiki utsyiko lə lefe nə luubəə, ótɔnsə. ⁶ Fɛɛ Kristo eyifo ɔnukualenyə fe Onanto eto Ubi wə nsi lə Onanto eto diyo eto kényɛ. Bo ni wə diyo nəmə nɛ, lə bokpe utu nya bofo bɔnɔ kekɛkɛ lə nnya əsuə bɔnlɛ kusu bobɛ.

Ɔwɛkətsyəkɔ Kpe Itə Onanto Eto Betidi.

7 Nnya Ləwɔnɔ Kenke leteyi nkə,
 “Lə bɛnɔ Onanto eto ɔkɔɛ mmii,
 8 bientidi ato
 fe kase itsyə lə mi banamə eto lefe,
 nya bātaka bənyə mɛ lə əsuə fe
 kase bāto mɛ bābe lə mfiminti
 mfó.
 9 Mfó nya bāto mɛ bābe, lə babe lesa
 nə muuyifo,
 ite bə bənyə asa nnya mínyifo lə
 alɛ fosi ana əsuə.
 10 Lə nnya eso nnyə ɔblɔ nkpe betidi
 bamə.
 Nya mínteyi minkə, ‘Baamfo mɛ
 akanɔ,
 nya baani beentsyue mɔ afi
 koto.’
 11 Lə nyaso kafo ányi mɛ nya mínka
 ntamu mínteyi minkə,
 ‘Bembudufə kasɔ ka eni míntə
 tə mə ɔnwəkətsyəkɔ kulefe!’
 ”

12 Mɔ bayimi bafokanɔtsyuə, bebe
 sinini biə mi nti eto kuutsyuə
 əmbəkɛ ləkɔɛsi bua nya wəmbəkɛ
 bɔfokanɔ bə wəmbɔtsyi kama okpe
 Onanto wə nsi nkɔpə. 13 Bomuu,
 bɛlɛ mi bətsyuə kɔlɛ diyi saa fe kase
 Mmii əmə bāwɔni bákpe lə Awɔnisa
 Kenke eto Kukue əsuə lɛka mi. Lə itə
 bə biəmbɔwɛ mi əsuə bekpe lə lebuə
 lə befiani mba ditidi ato.

14 Itsyise buyifo bani ku Kristo lə
 bɔlɛ bo bɔfokanɔ lə kɔni kekɛlɛ
 isu ese lə kalosəkɔ fe kase bútsyiko
 kasɔ. 15 Awɔnisa Kenke eto Kukue
 áteyi nkə,

“Lə bɛnɔ Onanto eto ɔkɔɛ mmii,
 bientidi ato
 fe kase itsyə lə mi bana mə eto lefe,
 nya bātaka bənyə lə Onanto
 əsuə.”

16 Bawe ni betidi ba lɛnɔ Onanto
 eto ɔkɔɛ nya bātaka bənyə lə wə
 əsuə? Mba kenke Moses lékpa
 óyenko utsyiko Egipte eto kasɔ əsuə.

17 Nya bawoe Onanto dínyə ɔblɔ
 ókpe itə alɛ fosi ana sɔɔ? Mə ni
 betidi ba díyifo lebuə ba díkɔpə lə
 mfiminti. 18 Bawoe əsuə Onanto
 léka ntamu óteyi nkə, “Kulefe, bem-
 budufə kasɔ ka əsuə eni míntətə mə
 ɔnwəkətsyəkɔ.” Bawoe ɔnlɛ? Mba
 létaka bənyə wə lə əsuə. 19 Bunyə

boə lə nnya eso bámfo kasɔ kama
 budufə, itsyise bámfo banɔ.

4

1 Mɔmɔɔ, se kusubebe nsi nkpe bo
 bə buunyə ɔnwetsyətsyə wə Onanto
 dítsyə bo kenye útsyə, bitə lə bobɛ
 kukɔnɔ bə, yəəmbə bə mi kuut-
 syuə saa mamfo ɔnwetsyətsyə wə
 útsyə bo kenye útsyə. 2 Itsyise
 bátəyi bo Ditiki Sɛɛ nəmə fe kase
 bátəyi mə tsya. Bánɔ kenye kamə,
 fɛɛ yényifo mə keyifo sɛɛ saa lə
 əsuə, itsyise se banɔ nii, bámfo
 ni bánɔ tsya. 3 Fɛɛ bomba léfo
 bóno, búdufə ɔnwəkətsyəkɔ kamə,
 ka Onanto dítsyə kenye. Itə fe kase
 óteyi útsyə nkə,

“Kafo ányi mɛ nya mínka ntamu
 míntsyə miə,
 ‘Bembudufə kasɔ ka eni
 míntətə mə ɔnwetsyətsyə
 kulefe!’ ”

Óteyi nyamfo nko ite bə wə kosate
 eto keyifo álo, idu lə lefe nə úyifo
 kawunsia ólosə fɛ. 4 Itsyise lə
 Awɔnisa Kenke eto Kukue əsuə,
 bāwɔni asa ətsyuə itsyi lə diyi
 kuansele əsuə bənkə,

“Onanto ətsyə ɔnwɛ lə diyi kuansele
 əsuə
 lə keyifo saa buyifo əsuə.”

5 Besi bátəyi ditiki nəmfo bə, “Bem-
 budufə kasɔ ka eni míntətə mə bafɔ
 ɔnwetsyətsyə əmə!”

6 Mba lɛka Ditiki Sɛɛ nəmə bóno
 māmfo ɔnwetsyətsyə əmə, itsyise
 bámfo ni banɔ. Fɛɛ itə bətsyuə,
 kusu si kokpe bə bafɔ ɔnwetsyətsyə
 əmə. 7 Bələkə nyamfo bāte itsyise
 Onanto esi útsyə diyi bamba nə
 baakpo Mmi. Alɛ kpə lə nnya
 kamaa, fɛ údi etiki utsyi lə nnya
 əsuə, eyɛ lə Oka David əsuə eyɛ lə
 Awɔnisa Kenke eto nnya búkatəyi
 bofe bə,

“Lə bɛnɔ Onanto eto ɔkɔɛ mmii,
 bientidi ato.”

8 Lə nnya ete Yosua ləyenko betidi
 bamə bédufə lə ɔnwetsyətsyə əmə
 Onanto dítsyə kenye útsyə, eni
 Onanto ménsidi etiki kama kama
 utsyiko lə diyi bamba əsuə. 9 Lə

nyamfo esoo, Onweditseyayi bamba si lekpe ita Onanto eto betidi fe diyi kuansele na asua Onanto ditsya onwe. ¹⁰ Itsyise nwae kee lefo Onweditseyayi na Onanto leteyi ut-syaa, ebutsyaa onwe la wa kosate eto keyifo kenke asua fe kase Onanto ditsya onwe la wa kale asua. ¹¹ Nyaso bita la bokplatsya la bofo onwetsyatsyaa amfo, ba la bo kuut-syua saa mentidi ato la nnya asua fe kase beyifo.

¹² Itsyisee, Onanto eto Ditiki See kpe nkpae nya lenle keyifo kekleke, nya lenkpe kobe lenso lesiabi nye nnuu. Diala lesa saa kalaka la nsusu ku lewon ka mia, isu ese taa asua eto ntsyako ku dikubi ku afo eto katsyako eto nti nya diakpo utidi eto nsusu ku utu ka mia kase kukono. ¹³ Asayifoyifo saa menyifo akulasa la Onanto eto anami. Wanyaa asayifoyifo saa tenklee nya ekpa wuee la wa anami. Nya wa ni nwae ele ba bo utsyua saa ta wa nkpae eto nkunta.

Yesu Ni Onanto Eto Usumunya Ninu Kenke.

¹⁴ Nyaso bita la bale bo bofokano bo boalaka kate kekleke. Itsyise bokpe Usumunya Ninu Kenke wa ni Yesu, Onanto eto Ubi wa dikato bo usu kato usu unya la Onanto kosate eto anami. ¹⁵ Bo Usumunya Ninu Kenke enni nwae laennyaa bo kaminsa, se bambae ale eso. Bomu bokpe utidi wa bato babe la kusu saa asua fe bo ke. Fee wenyifo lehua saa. ¹⁶ La nyaso bita la buya bembé, la bonyi bofi Onanto eto lekankpome kaka buunya wa lefona. Mfo wuunya bo kaminsa bunya wa lefona na loowunsako bo la lefe na ke eha bo.

5

¹ Usumunya Ninu Kenke saa, bedininini nti ete baalaka wa ketsyiko, nya baetsyaa wa ba la unya la ma kenye la Onanto eto kesumu asua, la uta wa kedi la banya ma abua eto bufikatsyee. ² Se wa kosate, la esu kpa asua, lambae ale la okla asua esoo, okpe disuatsyaa kata mba lenyi kusu

ko asua ele ba baye eso baata kebu. ³ Nya se wa kosate lambae ale la esu kpa asua esoo, ele ba uta kedi, enni la wa betidi ha eto abua eto disi te bomuu, la wa kosate tsyaa eto abua eto disi.

⁴ Kuut-syua saa anlaka wa asua Usumunya Ninu Kenke kefi dibu na laamankla la ni kata wa asua. Bomu Onanto ha laakpadi utidi, keyifo wa Usumunya Ninu Kenke fe kase okpadi Aaron seka. ⁵ Nko ama ke, Kristo memfi Usumunya Ninu Kenke eto dibu uta wa asua, bomu Onanto leteyi wa nka,

“Mo Ubiabi fe ni.

Mmi minle fa.”

⁶ Usi otayi la kalebe bamba tsyaa nka, “Usumunya feni idu manlo isu manlo

fe Melkisedek eto okle.”

⁷ Se Yesu didi utidi la kaso kamfoo, oto ola ku lekpa palele kekleke ku bofa bembembe ku binantu uta nwae lofo wa bulaka ketsyiko ukpa ka mia. Nya se obokosa asua kaso nya woate Onanto sikpi esoo, Onanto ana wa olatoto. ⁸ Ite ba uyifo Onanto eto Ubi tsyaa, la wa kanyinyanya asua okase kase baabokosa asua kaso. ⁹ Se Onanto diyifo wa nwae lefo la kusu saa asua olosaa, uba uyifo wa nwae asua mba kenke leetsyue wa koto laaye kanya nkpae manlo. ¹⁰ Wa ni nwae Onanto leteyi utsyaa nka wuuba ofiani Usumunya Ninu Kenke fe Melkisedek eto okle.

¹¹ Etiki kpa kpe bo la kenye bo ele ba boteyi itsyi la etiki nyamfo asua fe, fee nnya boteyi kpe bulae, itsyise benle asa kaso bono mlamlamlale. ¹² Lefe kpa aka ba eni befiani bateasa, fee bisi behia utsyua ba la ote mi asa tute itsyi la Onanto eto Ditiki See nama asua, lefe na eto lefe ele ba bidi lesa na nkpe ale, isi efe ba beyimi mmintu. ¹³ Utsyua saa wa ele ba oyimi mmintuu, esi uyifo ubisambi wa lenyito lesa na ni lese nye lehua. ¹⁴ Lesa na nkpe alee, eyifo lesa na leleke ita mba dikabe eye la buyifokanya asua, lofo lekpo butsyaa la na ni lese ku lehua eto nti.

6

¹ Nyaso bitə læ busu seto læ bobé læ asatete əsuə, læ bəbo læ asatete tute nnya bófo itsyi læ Kristo əsuə. Nyamfo ni bənkə bətsyi bo akəesi bəwuninsə bəbo læ abua əsuə ku nyifo bo læmbə kutəkə saa ku læ Onanto bəfokanə əsuə. ² Bāte mi asa læ ntuflesəfləsə, anitəkətəkə læ betidi əsuə, læ bəkrənkpə eto businkli kataka kəbə nkpə ku læ lekpokponkpo fəfə əsuə. ³ Bitə læ busu seto! Nya nyamfo ele bæ buyifo læ Onanto atəno nkə busu seto nɛ.

⁴ Itsyise ntsyə yuubə bæ mba léfo bāno kə nya bəsinkli kamaa, besinkliko mə baboko bətsyikawuninsə eto kusu? Koo bāke læ Onanto eto diyənde əsuə, bādia kato eto ətəsa babe nya báfo Ləwəno Kenke eto əsuəale. ⁵ Bāte læ asa nnya díkəbə éfə əsuə bæ Onanto eto ditiki aləke nya bəkənyə kutəkə ko nkpe læ əsuəale nnya nkpe læ lefe nə luubə əsuə. ⁶ Lə nnya əsuə, bāni mə bəfokanə læ Onanto əsuə! Esoo, yəke ale bæ besi bənə mə baboko bətsyikawuninsə əsuə, itsyise besi balə Onanto eto Ubi bəso læ uyikabie əsuə, kənə wə kakpe læ kofani əsuə læ kawunsiə kenke eto ənəmi.

⁷ Onanto aakpo atsyə kasə ka lænə nsəmintu bo laani kakpo læ ke, ka leeke eyi ku sefa nnya laaləke itə mba eso baafə ke kakpe bidikə. ⁸ Fəe kasə ka leeke biyu ku kanyii, kaanləke kətə kulesa, kakpe læ bulə əsuə bæ Onanto ebukudi ke nya wootonsə ke ku ute.

⁹ Fəe balala, læ búdi etiki mmə tsyaa, bófo mi bəno boə læ mi kutsyə aləe, buyi boə bəfo atsyəkpokpo sɛə nnya loofə mi læ nkpə. ¹⁰ Onanto enni nwə lanyə læ kusutsyontsyə əsuə. Weembota keyifo ka biyifo nye lelabi nə bitə wə læ ləwunsəko bo bitə nya binsi bənle butə bəfokanəfo bamba. ¹¹ Bo lelabi itə mi ni bənkə mi utsyue saa læ nnya kekəleke nko isu ese læ kalosəko, bæ lesa nə bənle kusu bobee, le ibə itə nko. ¹² Boanla boə biyifo sɛflə, bomu læ biyifo asa fe bəfokanəfo ba nkpe

dibusə bæ læ bafo lesa nə Onanto dítsyə kenye útə mə.

Onanto Eto Kenye Ka Útsyə Eyifo Sitinti.

¹³ Lefe nə Onanto dítsyə Abraham kenye, óteyi óse uyi nkə, wuuyifo læ lesa nə óteyi útsyə əsuə. Se kuut-syue læmbə læmo onso wə esoo, úfi wə kosate eto diye únyənsə kama. ¹⁴ Óteyi nkə, “Nlɛ fə kenye butsyə minkə, mookpo fə atsyə, ntə fə be-flufu kpə.” ¹⁵ Nya se Abraham ləke dibusə, úmuə utu əle esoo, únyə asa nnya kenke Onanto dítsyə wə kenye.

¹⁶ Betidi aakpadi asa nnya læmo enso mə kosate eto diye læ befi bala etiki nnya bəteyi, læ befi bala etiki nnya tā. ¹⁷ Nyamfo eso Onanto lékpadi asa úfi óse wə kenye tsyətəsyə uyi nɛ, bæ læ ekpako mba luubə bafo wə kenye tsyətəsyə wuee bæ wə ketsyue amfloma kulefe. ¹⁸ Onanto áyɛ læ esu ənuə əsuə, nya ni kenye tsyətəsyə ku asakpadikpadi nnya lantsyi kawuninsə, nya bembufi bəteyi sidia tsya, nya bomba díkənyə kabiəko læ wə, bonkpe kusubebe læ wə əsuə, læ bəkəbe nnya bəle kekəleke ku kusubebe ko eto kenye bətsyə bo.

¹⁹ Kusubebe ko nkpe bo mfo eyifo fe lesa nə dímuə bo nkpə butsyə kekəleke. Nya kusubebe komfo aakpia kafia ka nti Disumuyo eto seto kafe kedufə læ kedikətəko kəmiə. ²⁰ Mfó əmə Yesu díkatə úsu læ bo kenye fe ətəusu seka. Wə díbə ofiani fe Usumunyə Ninə Kenke Melkisedek eto okle isu ese manlo manlo.

7

Usumunyə Melkisedek

¹ Melkisedek əmfo édi seka læ Salem, nya úyifo usumunyə útə Onanto wə ntəkə kato fanlo fanlo. Óbo ótsyako Abraham læ lefe nə útsyi lema nə úsu ókpə nya útəkə baka ena ba létsyilama mfó kato. Melkisedek əmfo ésu ótsyako wə nya ókpə wə atsyə. ² Nya Abraham díte wə bikə bia əke utsyiko mfó eto lekpafofile.

Tutæ, diye Melkisedek eto kaso ni Kasayifoyifo eto Oka. Nnya kama se údi Salem eto Oka esoo, wə diye eto kaso ni Diyuəsə eto Oka. ³ Bánwəni kulesa bətsyə itsyi lə wə anto nye ambe nye lə wə ketsyiko əsuə nye wə leleyi lee lə wə ukpə əsuə. Uyifo fe Onanto eto Ubi, nya úyifo usumunyə idu lə ketsyikoko isu kalosəko.

⁴ Bebe kase úyifo utidi wə lefo diye. Abraham wə ni bo ona wə léfo diye éfi bikə bia útsyiko kamato eto lekpafofile kulaa tsya útə wə! ⁵ Nya mómoo, bətsyə kofi ko dítə kusu bənkə, Lewi eto befluflu di besumunyə. Baafə bikə bia Israel bebi ba ni mə betidi eto lekpafofile lə mə oflo, ite bə mə betidi bamə tsya eyifo Abraham eto befluflu tsya fə. ⁶ Melkisedek əmfə ményifo Lewi eto kafo eto ubi, tsyaa ófo lekpafofile utsyiko lə Abraham oflo, wəə ni utidi Onanto dítsyə kénye nya ókpo wə atsyə tsya. ⁷ Onukuale əmə ni bənkə, utidi wə laakpo atsyə kpe kalende oso utidi wə bákpo atsyə. ⁸ Lə besumunyə eto kutsyəə, mba laafə asa eto lekpafofilee, eyifo besumunyə ba ləəkpə. Lə Melkisedek eto kutsyəə, ófo lekpafofile nəmə fe usumunyə, fəə wə nsi nkpə manlo fe kase Awonisa Kenke eto Kukue nle bəteyi. ⁹ Nya boofə bəteyi kulaa tsya boə Lewi wə laafə lekpafofile nəmfo, óyē lə Abraham eto kutsyə ófo asa eto lekpafofile nəmfo útə Melkisedek. ¹⁰ Itsyise lefe nə Abraham létsyako Melkisedek nya útə wə asa eto lekpafofile nəmfo, bánle tə Lewi, usi ókē lə wə ona eto kəto kəmiə.

¹¹ Lewi bebi eto besumunyədidi əsuə nnya kofi ləyē kubə itə Israel bebi nē. Nya lə nnya ete Lewi bebi eto besumunyədidi ləfləo, eni yensife bə usumunyə bamba eto okle si ubə, nwə ləbo utsyi lə Melkisedek eto okle eto kutsyə əsuə, inni lə Aaron eto kutsyə. ¹² Lə besumunyədidi eto kutsyə átsyi kəwuninsəə, ele bə kofi

ko nyenko ko tsya tsyi kəwuninsə. ¹³ Nya Bonamute wə əsuə bəteyi asa nyamfo betsyikoo, étsyi lek-pake bamba nə eto utidi kuutsyua dímendi tə usumunyə unyə. ¹⁴ Ékpa wuee bə bále wə lə Yuda eto kafo, nya Moses mánkpo kafo kamfo eto diye ókpe lə mba luudi besumunyə nti.

Usumunyə Bamba Wə Ni Fe Melkisedek.

¹⁵ Etiki nyamfo esi ekpa eso, lə lefe nə eto lefe usumunyə bamba eto okle fe Melkisedek disi úbə údufə. ¹⁶ Utidi əmfə əbə ófiani usumunyə wə dímanyē lə utidi eto afi ku bunə əsuə, bə ofiani usumunyə lə diyo nə leedi əsuə, bomu eyē lə əsuəale nnya eto nkpə ləmbə kalokə kulefe əsuə. ¹⁷ Awonisa Kenke nyamə áteyi ekpa wuee nkə, “Usumunyə feni idu manlo isu manlo fe Melkisedek eto okle.”

¹⁸ Nyamfo lə bote nkə bələkə kofi koko komə bətsyə kutsyə itsyise kumbə kényeale nya koənyə kutə kulesa. ¹⁹ Itsyise Moses eto kofi mamfo kulesa nə ləflə buyifo. Nya mómoo, bəte bo kusubebe fəfo ko lələkə konso, nya booyē lə ko əsuə bəfi Onanto enso.

²⁰ Əwunsəə, Onanto aká ntamu ówunsə lə usumunyədidi fəfo əmfə əsuə. Kəo Onanto mánka ntamu ówunsə lə usumunyədidi əsuə.

²¹ Fəə se Yesu léfiani usumunyəə, Onanto áka ntamu útə wə óteyi nkə, “Bonamute áka ntamu, nya wəmbətsyi wə kénye əwuninsə lə nnya əsuə nkə, ‘Usumunyə feni idu manlo isu manlo.’ ”

²² Nyamfo ətə bə Yesu əbə ófiani nwə nyə kényeklekle kamfo kama, ka lələkə kanso.

²³ Bətsyi kawuninsə bamba tsya əbə. Besumunyə ba kə éfui tinti, nya bánkəklē lə mə keyifo əsuə. Itsyise bəkekpə. ²⁴ Fəə se Yesu, wə nsi nkpə itə manlo manlo esoo, wə keyifo fe usumunyə amfloma ani kesu utidiamba oflo. ²⁵ Lə nyasoo, woafə

mba læbæ Onanto ɔflo læ nkpæ lefe saa ɛye læ wæ kosate əsuə, itsyise usi nkpæ lefe saa ɔle bofokətə mə læ Onanto ɔflo.

²⁶ Læ nyamfo esoo, ele bæ Usumunyə Ninə fe Yesu kə bo. Nwə diyifo kenke, nya kabua saa læmbə wə læ əsuə, nya woambiasə əsuə, wə bələkə lete læ babuayifo nti, wə bəbesə kato fanlofanlofanlo. ²⁷ Yanhiā kulaa bæ Usumunyə Ninə Kenke ɛmfo eto oklee, kətə Onanto kedi lefe saa, tute læ wə kosate eto disi esoo, nnya kama læ betidi bamba eto disi eso, fe kase besumunyə ninə kenke fəfə leeyifo. Uyifo nyamfo diyifo læwə itə lefe nə kenke læ lefe nə úfi wə əsuə útə. ²⁸ Læ ɔnukuale əsuə, Moses eto kɔfi komə ətsyə betidinini ba dímamfloɔ, besumunyə ninə kplə, fɛɛ Onanto eto ntamu bo óka læ Moses eto kɔfi komə kamaa, ətsyə wə Ubi Usumunyə Ninə Kenke wə úyifo læflo itə lefe nə kenke.

8

Yesu Ni Bo Usumunyə Ninə Kenke.

¹ Nnya kenke bɔnlɛ bɔtɛyi ete ni bənkə, bokpe Usumunyə Ninə Kenke əmfo eto okle, wə nsi læ ɔkplenyə Kenke eto lekankpome eto kodiani læ kato. ² Usumunyə Ninə Kenke əmfo eesumu læ kakenkəkə ka ni Disumuyo tinti ka Bonamute díyifo, inni betidi díyifo.

³ Bətsyə Usumunyə Ninə Kenke saa bæ læ ufi ətəsa saa ku bebuki utə Onanto. Nyaso ele bæ bo usumunyə tsya kə lesaatsyuə nə uufi utə kedi.

⁴ Nya læ kasɔ mfo ete onkpee, eni wə əmbuyifo usumunyə, itsyise besumunyə ba lætə kedi læ Yudafo eto kɔfi eto kusuu, fe bakpe koko.

⁵ Keyifo ka beeyifo fe besumunyə mfo eyifo nka nte beeyifo læ Onanto eto kato eto koyo ete.

Nko esoo, læ lefe nə Moses nkə woato disumunyoo, Onanto lætɛyi wə nkə, “Be fənkə eyifo ni lekateko ku ditsyəbi nə báte fə læ kɔtini əsuə.” ⁶ Fɛɛ mɔmɔɔ, bətə Yesu kesumu eto keyifo ka ntəkə mə

kale kato, fe kase kenyeklekle ka útsyue læ wə betidi ku Onanto eto ntii, alekə kaso nka kɔ, itsyise wə kenyetstyə eto asa alekə eso asa nnya nkpe læ nka kɔ.

⁷ Læ nya ete kulesa dimambia læ kenyeklekle tute kamə əsuə, eni yensife itə kənuəfə kamfo. ⁸ Fɛɛ Onanto ənyə kabua læ wə betidi əsuə se ɔtɛyi nkə,

“Lefe læ bubə se mɔ, fə Onamutee,
lookle kenye fɔfɔ

ku Israel eto betidi
ku Yuda eto betidi.

⁹ Kenyeklekle kamfo embutsyə fe nka

mínkle ku mə bana mə,
lə lefe nə mínkəbe mə mínle læ kɔni
nya mínkpa mə mímbɔnko læ
Egipte eto kasɔ.

Itsyise béntsyue mɔ kenyeklekle
kamə koto.

Nyaso míntsyi kama mínkpe
mə nɛ.

Mmə Bonamute nle bɔtɛyi nɛ!

¹⁰ Mɔmɔɔ, nyə kenye ka mookle ku
Israel eto betidi
lə lefe nə læbə mə.

Muufi mɔ kɔfi nkpe mə læ mə nsusu
kəmiə.

Nya mɔɔwɔni ko nkpe læ mə
ketu kəmiə.

Muuyifo mə Onanto,
nya məə tsya ebuyifo mɔ betidi.

¹¹ Nya mə kuutsyuə ensi embote wə
utsyuə kulesa

nye wə ɔyimitsyuə tɛyi nkə bete
Bonamute əmə.

Itsyise mə utsyuə saa ebote mɛ
idu læ dikpefi isu ese læ uninə
əsuə.

¹² Nya muufi mə abua nnya kenke
béyifo ntsye mə.

Nya mensiembokloma mə abua
nya béyifo kulefe.”

¹³ Se Onanto lídi etiki utsyiko læ
kenyeklekle fɔfɔ əsuə, ete kasɔ bæ
nka kɔ eyifo kakoko. Nya lesa saa
nə lefiani lekoko nə lesibə kutəkə,
əmbɔklɛ fe dionya kenke.

9

*Kase Biusumu Onanto Lə Kasɔ Ku
Lə Onanto Eto Oto Kato.*

¹ Kenyeklekle tute eto afi áke kesumu eto afi, nya béyifo kaso mfo eto Disumuyo tsya bətsyā. ² Béyifo Kafia eto Mpatampa Kenke nya bésie ni lə akpa ənuə ku kafia. Baakpo seto eto lekpa bə Kakenkekə. Mfó bənyənsə okandis eto keyi ku kesumu eto opunu wə əsuə bəətəkə abolo nnya beefi kətə Onanto kedi. ³ Lə Disumuyo eto kaka befi kafia bala eto kamaa, ni kaka baakpo Kakenkekə Kenke. ⁴ Mfó béfi sika sia eto opunu wə əsuə baatonsə lifui ku kenyeklekle eto lelaka nə befi sika sia beti batsyilama bətsyā. Nya kenyeklekle eto lelaka nəmə kafoo, bákpe asa nnya ni sika sia eto okase utsyuə wə eto kafo bákpe didisa nə baakpo mana, ku Aaron eto uyilele wə díkə ku afanto, ku aba bləkete ənuə nya əsuə bəwəni Onanto eto afi bəətəkə. ⁵ Lə lelaka nəmə eto kato bəwe Onanto eto asa nnya nkpe nkpe baakpo bə Kerubi eto ditsyəbi bəətəkə ba nle Onanto eto diyənde buləkə kate. Mə mbamba eto koyo éti kaka bəənyə betidi kaminsə kefi mə abua katsyē mə. Fəe boəmbofo etiki budi mfo kələkə asa nyamfo kenke kaso kate mómə.

⁶ Nko ini bétsyue asa nyamfo bətsyā mfó nē. Besumunyə bamə eedufə Disumuyo tute kamə diyi saa kesu keyifo mə kesumuyifo mfó. ⁷ Kəmiə eto Disumuyo nəməə, Usumunyə Ninə Kenke hā nkpe kusu weedufə mfó lələ sōni hā. Nya lə ətə, ele bə ufi ubuki eto koto usuko mfó usu utə Onanto kedi lə wə ku kusə komə kenke eto betidi eto abua nnya béyifo lə mə mante mante əsuə eto disi. ⁸ Eyē lə nyamfo əsuə, Ləwəno Kenke ələkə óte nkə se seto eto Disumuyo nəmə nsi nte koo, yəntə kusu bə kuutsyuə saa kpia mfó ofe udufə lə Kakenkekə Kenke kəmiə. ⁹ Nyamfo eyifo asabuləkə kate ətsyuə itə utidi taa mmi, lə mmi eto kesumu əsuə. Itə bə bəətə ətəsa ku keditətə eto asa nyamfo lə ketsyue kamfo eto kusu əsuə tsyaa, nyamfo əntə bə nwə nle Onanto kesumu butə eto ləkəsi laakpa kenke.

¹⁰ Itsyise nyamfo kenke nyə lə budi ku bunə ku akpa eto etsyuesa kpə kpə, nnya ləye lə utidi eto əsuə bokpasə eto esu əsuə ete. Béyifo etsyuesa nyamfo kenke itə utidi isu ese lefe nə Onanto luubə ətə lesa saa utsyə eyē lə kusu fəfo əsuə.

Kristo Eto Koto Ələkə Abuayifoyifo Kalosə Lə Betidi Əsuə!

¹¹ Fəe Kristo ebubə koko fe Usumunyə Ninə Kenke itə asa sēe nya díkəbə. Uyifo usumunyə lə Kafia eto Mpatampa nə ləmə, nya ləflə lenso Kafia eto Mpatampa nə kə. Dienyifo dibu nə utidinini dífi wə ani uyifo eto kaso ni bənkə dienyifo kaso kamfo eto asayifoyifo. ¹² Lefe nə Kristo dídufə disumuyo nə məə, óye lə ni ofe ləni kplo, údufə lə kaka ni Kakenkekə Kenke. Nya wémfi bate nye banantsyui eto koto uyifo fe keditətə, bomu wə kosate eto koto itə lefe nə ta! Nya úyifo nko bə lə Onanto lə utə bo nkpe manlo.

¹³ Weefi bate ku banantsyui eto koto ku onantsyui eto ləkpe nə baatonsə eto ntə beefi kese lə nwə eto əsuə dimanle itə lə wə əsuə lə ele, iyifo wə kenke. ¹⁴ Lə nyamfo eyifo sitinti, nyale ntsyā yuutsyā bə Kristo eto koto bomu embokpasə bo esuə eso nko! Eyē lə wə Ləwəno nə nsi nkpe lefe saa əsuəə, úfi wə əsuə útə fe keditətə ka ləflə utə Onanto. Wə koto ebufləsə bo akəsi itsyiko lə akpa bimba eto eyifosa nnya ləmbə kutəkə saa bə lə busumu Onanto wə nsi nkpe lefe saa.

¹⁵ Nyaso Kristo ni nwə eyē lə kenyeklekle fəfo kamə əsuəə, dinyə lə bo kenyē ófo útə bo, bə lə betidi ba Onanto lékpadi lə bənyə nkpe manlo eto kedikə ka Onanto ditsyə kenyē útsyā. Nyamfo ebofo bubə kətə itsyise utidi ətəni wə díkpe, díləkə abuayifoyifo nnya ləkə lə kenyeklekle koko eto lefe úwui, bənyə bufikatsyē.

¹⁶ Lə kase yəəbəə, lə utidi mənkpəə, beensensə wə kenyətsyətəsyə eto kukue eto bikə. ¹⁷ Lə utidi wə ditsyə kenyē si usi nkpeə, bəmbofo

utidi əmə eto bike busənsə. ¹⁸ Lə nnya eso béfi kɔtɔ bákpe əsuəale kənyeklekle koko kamə əsuə nɛ.

¹⁹ Tutεε, Moses ábe letsya úləkə aklesa nnya nkpe lə kɔfi komə óte kusə komə kenke eto betidi. Nya úfi bate ku banatsyui eto kɔtɔ otsyakasə ku ntu ku basamu eto bisə sia ku afantosi nnya laanyi fififi fε úfi úse lə kɔfi eto kukue ku betidi bamə lə əsuə. ²⁰ Nya ótɛyi nkə, “Nyamfo ni kɔtɔ ko Onanto dífi ose kɔfi ko utə bo uyi nkə butsyue ko koto.” ²¹ Nko ke Moses dífi kɔtɔ komə úsə lə Kafia eto Mpatampa nəmə ku asa nnya kenke béfi béyifo kəsumu kamə nɛ. ²² Sitinti lə kɔfi komə əsuə kɔtɔ beefi kəflə lesa saa əsuə. Nya lə bankpo kɔtɔ kasɔ, beemfi lebuə katsyε.

Kristo Eto Əsuə Nya Úfi Útə Te Fe Kedi Ka Ləəflə Bo Abua Kewui.

²³ Inyə itə bə béyifo nkomə eto akpa nyamfo lə befi bakpasə asa nnya lele kato eto ale əsuə. Fεε lə asa nnya ni kato eto ale eto kutsyə, befi keditətə eto asa nnya lekpa əsuə enso kasɔ mfo eto alee, bákpasə nnya əsuə. ²⁴ Itsyise Kristo mensu kakənkəkɔ ka befi kawunsiə kamfo eto betidi eto ani beyifo, ka ni kakənkəkɔ kato eto okle ete. Bomu úsu kato kosate, kaka woala kənyə kətə bo lə Onanto eto ənəmi. ²⁵ Kristo ménsu mfó nkə lə ufi wə əsuə utə kedi sesia sesia lə bo disi, fe kase Yudafo eto Usumunyə Ninə Kenke leedufə Kakənkəkɔ Kenke mfó keyifo lələ saa lələ ku ubuki eto kɔtɔ, ko lenni wə kosate eto kole. ²⁶ Lə nko ini, eni yoofe bə ufi wə əsuə utə, unyə kanyi sesia sesia idu lə kawunsiə eto ketsyikokɔ ke. Bomu kase inte mɔmɔ, Kristo əbə lɔni kplo lə kawunsiə eto kalokɔ eto eyi nyamfo lə ufi wə kosate eto əsuə utə fe kedi lə uləkə lebuə uwui, lə bo disi.

²⁷ Onanto dítsyə nnya nkə utidi kpə sɔni kplo, nya lə nnya kamaa, bakponko wə lekpo. ²⁸ Nko ke ini Kristo dífi wə əsuə útə fe kedi sɔni kplo, itə betidi kpə eto bofo ketsyiko lə abua əsuə. Wuusinkli ubə

dinuəfə, insini lə lebuə eso, bomu bə lə ubə uləkə mba nsi banle wə kusu bobə itə nkpe manlo.

10

Kristo Éfi Wə Əsuə Útə Fe Kedi Sɔni Kplo Lə Betidi Eto Disi.

¹ Yudafo eto kɔfi komə, asa sεε nnya nle bubə eto koyo ete kuni, inni asε nnya kosate ləəbə bubə ini. Nyaso kɔfi komə embofo bɔyε lə keditətə ka beeyifo lələ saa lələ keyifo betidi ba laanyi kafi Onantoo, baflo balo kulefe. ² Lə nnya ete bofo betidi ba nle Onanto busumu buyifo kenkenke babɔ lə mə abua əsuə, eni mə ketu ensiembolo mə dikpi bio, nya keditətə saa ebolo. ³ Fεε keditətə lələ saa lələ nyamfo aaklomasə betidi mə abuayifoyifo hā te. ⁴ Itsyise bate ku banantsyui eto kɔtɔ embofo abua buflə kewui lə utidi əsuə.

⁵ Lə nyamfo eso fε Kristo luubə kawunsiə kamfoo, ótɛyi Onanto nkə, “Ámanhiā keditətə ku asatətə, bomu éyifo əsuə eto sinə ətə mε.

⁶ Bebuki botonsə kətə kedi ku lebuayifoyifo eto asatətə lə kedikətəkɔ eto leba əsuə, aankpe fə disuəyuə.

⁷ Nya míntɛyi minkə, ‘Nyə mɔ, mbə miə meyifo fə lelabi fe kase bawɔni lə mε əsuə lə kɔfi eto Kukue kəmiə.’ ”

⁸ Tutεε, ótɛyi nkə, “Ámanhiā keditətə ku asatətə, bebuki botonsə kətə kedi ku lebuayifoyifo eto keditətə.” Nya yənyuəsəfə kafo tsya, ite bə kɔfi komə áte nkə beyifo nko fε. ⁹ Mfó ótɛyi nkə, “Nyə mɔ mfo. Mbə miə meeyifo fə lelabi.” Eye lə nyamfo əsuə esoo, Onanto ələkə keditətə eto asa nnya kɔ útsyə kutsyə. Nya úfi Kristo eto keditətə útsyə lə nnya kənyε. ¹⁰ Se Yesu Kristo díyifo lə Onanto eto lelabi əsuə eye lə kase úfi wə əsuə eto sinə útə sɔni kplo itə afe nnya ta esoo, Onanto ákpasə bo əsuə lə nnya eso.

¹¹ Diyi saa, Yudafo eto usumunyə ənyə lə Onanto eto Disumuyo. We efi ətəsa nyamə ke kətə kedi lefe

saa, ite bæ yembofo abua nyamə buflə kewui tsya. ¹² Fɛɛ se Kristo dɪbə útə kedi kani kamə hã læ abua eto disɪ itə lefe nə kenke ólosəə, úsu úsiə læ Onanto eto kodiani. ¹³ Mfó unsi mómɔ idu isu ese lefe nə Onanto luufi wə balo okpe læ wə nkpakalɔ. ¹⁴ Kristo efi wə əsuə útə fe kedi ditə læwɛ, nya úyifo mba eto əsuə bákpasə læflɔ beyifo kenke isu manlo.

¹⁵ Nyaa, Lɛwɔnɔ Kenke əlakə nya ote wee nkə,

¹⁶ “Nyə kenyɛ ka mookle ku mə læ eyi nnya læəbə mmə kama.

Muufi mɔ kɔfi nkpe læ mə ketu kəmiə.

Nya mɔwɔni nya læ mə nsusu kəmiə.”

¹⁷ Nya usi ótɛyi nkə,

“Mensi embokloma mə abua ku mə eyifosa bua saa.”

¹⁸ Lə befi asa nyamfo bátsyɛɛ, yen-siembofe bæ, besi bətə kedi læ abua eto disɪ.

¹⁹ Lə nyamfo esoo, mɔ bayimi, bokpe kusu buedufə Kakenkəkɔ Kenke kamə eyɛ læ Yesu eto ukpə wə úkpə eso. ²⁰ Itsyise ósini kusu fɔfɔ utə bo, ko ni nkpə eto kusu eyɛ læ kafia ka bėti læ Kakenkəkɔ Kenke eto kenyɛ mfó ka nýə itə wə kosate eto əsuə eto sinə. ²¹ Bokpe Usumunyə Kplɛ wə nsi læ Onanto eto diyo nəmə eto kenyɛ. ²² Nyaso bitə læ bɔnyi bɔfi Onanto ku sitinti eto utu, ku bɔfokanɔ keklege ku akɔəsi nnya bəflə éle kenkenke bələkə betsyiko læ abua əsuə ku ntu bo keni saa læmbə bæ bo akɔəsi ensi aalo bo dikpi. ²³ Bitə læ bɔle nnya bofo bɔnɔ, bɔnlɛ kusu bobɛ kətə nya boələkə katee læ kɔni keklege, itsyise Onanto wə ditsyə bo kenyɛɛ, eyifo ɔnukualenyə. ²⁴ Bitə bukebu disɪ læ bukakpe bo bətsyua otsyikle læ leyimila ku nkpə sɛɛ busiə ku bətsyua əsuə. ²⁵ Biəntə læ bɔyɛ disikakpekɔ busu fe kase bo nti eto bətsyua leeyifo seka. Bomu bitə læ bokpe bətsyua nkɛale enso, se binyi biə Bonamute eto Diyi nəmə fe lælə bɔnyi kafi.

²⁶ Fɛɛ læ buyi ɔnukuale əmə, fe busi butsyə bɔnlɛ asa bua buyifo, nyalɛ keditətə saa ensibə ka duləkə abua iwui itə bunyə bufikatsyɛ bio.

²⁷ Bomu nya lesa saa nə luubu ni bæ Onanto ookponko bo lekpo, nya wɔɔtsylɔsə mba létaka bənyə læ wə əsuə læ ditefenku nə nkpe kenyɛ ale! ²⁸ Utsyua saa ke dímentsyue Moses eto kɔfi kotoo, bolo baalo wə kaminsə mənyəmənyə, læ bakponko wə lekpo balo wə dikpi læ badansie inuə nye itsyə eto kenyɛ kama.

²⁹ Nya ntsyə yuutsyə itə nwə laani Onanto eto Ubi, nwə læəntə dibu Onanto eto kenyeklege eto kɔtɔ ko díflə wə əsuə nya úləkə wə utsyiko læ lebuə əsuə nya waaka lefonə eto Lɛwɔnɔ? Ntsyə fe kotonənə keklege kutsyua eto okle lembunyə kutə wə! ³⁰ Itsyise buyi nwə lætɛyi nkə, “Muutsyə nnya kenyɛ. Mɔɔ, maatisə oko.” Nya owoe tsya lætɛyi nkə, “Bonamute ebokponko wə be-tidi lekpo.” ³¹ Mbɔbɔɛ mətə nwə luudufə læ Onanto wə nkpe nkpe eto lefonyi əsuə.

³² Bekloma kase ítsyə læ lefe nə lefe mmə. Lə lefe nə Onanto eto diyənde díkabɔ lékpɔ mi læ əsuə, nya bulə kpə dítu mi, fɛɛ bulə bomə məntəkə mi kato. ³³ Lefe ditsyua, baaka mi kulaa tsya læ betidi nti nya beeyifo mi disiale, nya læ afe bamba ətsyua tsyaa, beebu mi kakpe læ mba əsuə banlɛ asa nyamfo buyifo kakpe eto nti. ³⁴ Bińyə kanyi ku mba befi bakpe læ aba eto diyo. Nya lefe nə bəmuə mi balɛ mi bikə bafo læ əsuəale əsuə tsyaa, yənlə mi itsyise betɛ biə bisi bekpe bikə bia lefo koya enso mi, bia lembobia kulefe.

³⁵ Lə nyaso biəntə læ elo mi ani itsyise yuunə kutəkə kpə eboko mi. ³⁶ Ele bæ bekpe dibusə læ biyifo Onanto eto lelabi læ befo lesa nə útsyə kenyɛ utsyə mi. ³⁷ Itsyise fe kase Awɔnisa Kenke eto Kukue lætɛyii,

“Ibu sɛkɛɛ, læ nwə nlɛ bubə læ ubə udufə, wəəmbofe kama ku bubə.

³⁸ Mɔ utidi wə ni ɔsɛɛ, ebunya bofokano usia nkpə.
 Fɛɛ lə mə utsyuə etsyi kama okpe mɛɛ,
 membunya disuəyuə lə wə əsuə.”
³⁹ Fɛɛ boo, bunny betidi ba leetsyi kama kakpe bo bofokano bə lə bonya. Bomu boo, bófo bóno, nya Onanto léfo bo.

11

Lesə Nə Ni Bofokano.

¹ Lə akpe bofokano, eté bə akpe kusubebe kekleke itə lesa nə fanlɛ kusu bobə kətə. Ite bə anlɛ ni bunyə tsya. ² Bofokano dítə Onanto dínnyə disuəyuə lə bo bana əsuə lə kokolefe.

³ Eyɛ lə bofokano əsuə, nya bóno kaso boə Onanto éyifo kawunsia kenke lə wə ditiki əsuə. Nya úyifo nnya utsyiko lə lesa nə dimanke bənyə kɔ əsuə.

⁴ Bofokano əsuə eyɛ nya Abel dífi asa nnya leleke enso Kain eto ale útə Onanto kedi eso Onanto dínnyə wə nwə leeyifo kasɛɛ. Onanto áfo wə ətəsa nnya óyɛ lə nnya əsuə údi wə kenye nkə uyifo ɔsɛɛ. Ite bə Abel ékpe tsyaa, wə bofokano si bolɛ etiki budi ketsyiko lə wə əsuə.

⁵ Eyɛ lə Enok eto bofokano esoo, weenkpe. Onanto étsyi wə úsuko kato. Kuutsyuə saa mənnnyə wə, itsyise Onanto étsyi wə usuko kato. Awonisa Kenke eto Kukue lɛ bətɛyi nkə, fɛ útsyi Enok úsuko kato, wə asa édufə Onanto ənə. ⁶ Kuutsyuə eto etiki embudufə Onanto ənə, lenni eyɛ lə wə bofokano əsuə. Itsyise utsyuə saa wə ke ləəbə Onanto ɔflo, ele bə ofo ɔno nkə Onanto kpe nya wəətə mba laabɛɛ wə ləənyə wə.

⁷ Eyɛ lə bofokano əsuə nnya Onanto díkə Noa ato kekleke itsyi lə asa nnya ləəbə bubə nya wəənnnyə tɔ unyə əsuə. Útsyue Onanto koto nya ówə lelaka eto ɔklo nə léfo wə ku wə diyó eto betidi lə nkpə. Eyɛ lə wə bofokano bomfo əsuə Noa ələkə óte nkə kawunsia eto betidi kenke édi

dikpi. Nya ófiani ɔsɛɛ lə Onanto eto ənəmi nya únyə kediko lə wə ɔflo.

⁸ Eyɛ lə bofokano əsuə nnya Abraham leno Onanto eto bokpadi bo ókpadi wə nkə usu kaso ka Onanto dítsyə kenye útsyə nkə wuufi utə wə fe wə kediko əsuə. Údu lə wə kaso úsu kaka wánte kulaa tsya. ⁹ Eyɛ lə bofokano əsuə, úsia fe ɔfo lə kaso ka Onanto dítsyə wə kenye. Úsia lə ebu fe Isak ku Yakob ba léfo kenye tsyatsyə itsyi lə Onanto ɔflo. ¹⁰ Abraham ákabe kusu itə umənkplɛ wə báto bənyənsə wə ni nwə Onanto kosate léto.

¹¹ Eyɛ lə bofokano əsuə, ite bə Abraham wə díkabe ófee, léfiani anto nya Sara wə díkabe ofiani uninəsia tsya lele kafe, Onanto ətə nkə Abraham fiani ubianto itsyise uyi nkə Onanto wə dítsyə kenye útsyə, éyifo lə wə kenye əsuə. ¹² Ite bə Abraham obobe uku tsya, eyɛ lə utidi ɔni əmfo əsuə, nya beflufu kpə ləbɔ betsyi fe befanɛbi nkpe kato, fe kase lekpa eto kowunumi ko bəmbofo lə lekpa kenye.

¹³ Betidi bamfo kenke əsia nkpə lə bofokano əsuə isu ese lefe nə bəkpə. Bámfo asa nnya Onanto dítsyə kenye útsyə. Fɛɛ bənyə nya famfamfamfa nya bətə nya edufə nya bateyi bənkə sitinti bafɔ ku mba nye kusu ete beni lə kaso kamfo əsuə. ¹⁴ Nya betidi ba lateyi asa nyamfoo, ələkə kate wuee bənkə balɛ kusu bobə kətə mə kosate eto kəmənsɔ. ¹⁵ Lə kaso ka əsuə bétu ete banlɛ bəbɛɛ, eni bátafo businkli keso mfó. ¹⁶ Bomuu, bákabe kusu itə kaso ka leleke kanso nkamfó. Ke ni Onanto eto kato. Nyamfo eso yaanlɛ Onanto kofani lə bakpadi wə bə mə Onanto nɛ, itsyise ólo umənkplɛ utsyuə útsyə itə mə.

¹⁷ Eyɛ lə Abraham eto bofokano eso lə lefe nə Onanto léto wə óbee, ite bə Abraham ni nwə Onanto dítsyə kenye utsyə tsyaa, ótono lə ufi wə ubi ɔni kplo Isak utə Onanto kedi. ¹⁸ Ite bə Onanto ébətɛyi wə nkə, “Eyɛ lə fə ubi Isak əsuə nya fuunyə beflufu kpə ba mínteyi

míntsyə.” ¹⁹ Abraham éfi nnya nkə, Onanto ebofo wə ubi Isak botakasə ketsyiko ɔkɔmə kaboko nkpə. Nya fe kase íbəə, Abraham ésinkli ófo Isak fe ɔkɔmə útsyi úbə.

²⁰ Eyə lə bofokanɔ əsuə nnya Isak lékpo Yakob ku Esau atsyɔ itə setɔ sia nle bubə.

²¹ Eyə lə bofokanɔ əsuə nya Yakob le lefe nə ɔnle bukpəə, ókpo Yosef eto bebi atsyɔ, nya ótesə Onanto se úkpəsə lə uyi wə waale əsuə.

²² Eyə lə bofokanɔ əsuə se Yosef dínyə nkə wə dikpəfe éboyoo, údi etiki utsyi lə Israel bebi eto budu lə Egipte eto kasɔ əsuə nya ótəyi mə kase ele bə beyifo ku wə ɔkɔ.

²³ Eyə lə bofokanɔ əsuə eso Moses eto antomə dífi wə bákula lə afa ətsyə əsuə se bále wə. Bənyə bə úyifo dikpəfi nə laanɔ bobe nya bānte sikpi ku oka əmə eto kɔfi bota kebu əsuə.

²⁴ Eyə lə bofokanɔ əsuə nya Moses leni nkə bānkpadí wə bə Oka Farao eto ubisiobi eto ubi lefe nə úkabé.

²⁵ Iyifo wə lelabi nkə lə unyə kanyi ku Onanto eto betidi enso bə unyə kamini lə lebuayifoyifo əsuə itə lefe kliminti. ²⁶ Úbu nnya óbe nkə lə bakpé wə kofani lə Kristo eto disii, éləkə famfamfamfa eso kedi ka wu- unyə lə utəkəko Egipte eto kasɔ eto asa nnya wuunyə kama. Itsyise úfi wə ənəmi utəkə lə kutəkə ko Onanto luutə wə lə setó əsuə. ²⁷ Nya eyə lə bofokanɔ bomə esoo, údu lə Egipte eto kasɔ nya wəante okaəmə eto kafo ka lɔɔnyí wə sikpi. Nya fenkə únyə Onanto wə bo ənəmi ləmbofo bunyə, óni nkə wembusinkli kama.

²⁸ Bofokanɔ əsuə eyə nya útsyə Ukpe Ása Bo Jyila eto lekpa kasɔ lefe nə bəfi kɔtɔ bese lə biku ku keyi əsuə. Nya eyə lə nnya əsuə, Onanto eto ɔtɔnkpe wə díbə ólo Egiptefɔ eto ubisaibi ninə saa lə Egipte eto kasɔ nya yanle bə utidi Israelfɔ eto bebi saa.

²⁹ Eyə lə bofokanɔ əsuə nnya díte Israel bebi léfo Lekpo Sia bɔyila fe kasɔnti fufu əsuə bákayə nɛ. Fəe lefe nə Egiptefɔ lekplatsya bə

baayila ni, ntu bomə étsyiko mə búdunko. ³⁰ Eyə lə bofokanɔ əsuə, se Israel bebi leyə bātsyilama kafati ka báto bātsyilama Yeriko eto umə eyi akuansee, nnya díte kafati kamə léba kákpo kasɔ nɛ.

³¹ Eyə lə bofokanɔ əsuə nyaso bānlo Rahab wə ni otsyetɔ mfó fe kase bálo mba dimamfo Onanto banɔ. Itsyise ófo Israelfɔ eto betidi ba bātsyese ba dísu mfó bésu bātsyilama béyu kasɔ kamə bábe kukɔnɔ.

³² Be tsya ele bə nsi ntəyi mi? Lefe kpə əmbə mə bə lə ndi etiki ntsyiko lə Gideon, Barak, Samson, Yefta, David ku Samuel ku Onanto eto bənyeləkətidi əsuə. ³³ Eyə lə bofokanɔ əsuə, bákpo nso kpə bətəkə mə kato. Béyifo lesa nə dínyə itə nya bənyə kenye ka Onanto dítsyə útə mə. Nya bətsyuə díti bātsyata eto nnye. ³⁴ Nya bətsyuə leninsə etefenku kplə nnya díkatonsə asa. Nya bətsyuə ləbɔ báfe lə lesiabi eto kenye lə lema əsuə. Ite bə betidi bamfó kenke manke əsuəale saa tsya, Onanto ətə nkə bənyə əsuəale! Bənyə əsuəale fe bamamanyə ba ləkə ale kekleke, nya bətəkə bafɔ eto bamamanyə bamə kenke kato.

³⁵ Nya eyə lə bofokanɔ əsuə, besio léfo mə batokpenyə ba díkpə disi bəbə nkpə. Nya bətsyuə, lenni bə betidi mənlekə mə bətsyiko lə kanyinyənyə ka əsuə bákə, bomu bála bə lə bəkpə, bə lə bənyə botaka kəbə nkpə bo nso kɔnɔ.

³⁶ Bákpe bətsyuə kofio nya báble mə ku keyibi. Nya bákpe bətsyuə lə amena nya beti mə bákpe lə Aba eto diyo. ³⁷ Bákpo bətsyuə aba nya bákpe bətsyuə tsya eku ənə ku nlande, nya báto bətsyuə ku asiabi bálo. Nya bəfi basamu ku bate eto ekue bəmini mə əsuə nya báye bákafe itsyise kulesa məntsyə mə. Nya betidi lékpe mə bulə, nya bənyə kanyi tinti. ³⁸ Lə mə nkpə sɛɛ bo bəsiə esoo, kawunsia kamfo eto betidi māmfo mə. Nyaso bákayə bákafe lə mfiminti ku atiniku ku

kanyinyənyə fe mba bála læ mə nso, nya báke læ aba kalo ku læ əbiə læ kasonti.

³⁹ Ite bæ bátəsə betidi bamfo kənke ba bákpe bofokanɔ tsyaa, bámfo kənyə ka Onanto létəyi útsyə mə.

⁴⁰ Itsyise Onanto ənye asa bamba nya lələkə enso útsyə bo. Nya læ bo manke mə læ ntii, bembuyifo mə báflo balo.

12

Onanto Ni Bo Anto.

¹ Lə nyaso se bonkpe bamanya kpə bamfo ba letsyilama bo nya banlə bo otsyekle bokpe esoo, bitə læ buləkə asa nnya leeti bo kusu ku lebuə nə laakpa bo kekleke kalə lefe kpə buwui. Nya læ butsyetsyi etsyi nnya nte bo sətɔ ku unyə, kama bebe manke. ² Bitə læ bo ənəmi læ itəkə læ Yesu hā əsuə. Wə hā ni nwə əsuə bo bofokanɔ nkpəsə itsyi læ kasɔ ketsyikokɔ isu ese læ kalosəkɔ. Se óte disuəyua nə nte sətɔ wuunyə esoo, ókpe utu únyə kanyi læ uyikabie əsuə. Nya wémfi kofani ko wuudi læ uyikabie əsuə kulesa. Nya mómɔɔ, úsu usi læ Onanto eto lekankpomɛ oflo læ wə kodiani.

³ Bibu Yesu bebe, læ kanyi ka únyə læ babuayifo ba dínyə wə læ əsuə eto ani, bæ læ ani læ eyə mi bolo læ bitə disi. ⁴ Ite bæ bələ lema bókpo ku lebuə tsyaa, yányo kaka ele bæ bəkpo læ bakpo mi kɔtɔ læ kasɔ tɔ. ⁵ Nye biota əsuə Onanto eto lekəmansəmansə eto etiki nnya ótəyi úfi ókpe mi nkəale fe wə bebi? Ótəyi nkə,

“Mɔ Ubi, tsyue ato nya memfi Bonamute eto bunətətə fe asa bimba.

Nya məntə læ ilə fə læ unyəkɪ okpe fə.

⁶ Itsyise nwə Bonamute laalaa, wə wəənə læ kusu sɛɛ əsuə nɛ. Nya nwə tsyaa woafɔ fe ubii, wə wəənə koto nɛ.”

⁷ Bifi mi kanyi saa ka biənyə fe Onanto nle mi bunə butə fe wə bebi. Ubi utsyuə kpe bæ anto əənə wə?

⁸ Lə bəənnə mi fe kase bunyi boə bəənə ubi saa, nyalə bienyifo wə bebi tinti. Etə bæ biyifo fe bebi ba anto dímamfo seka. ⁹ Lə bo betidinini eto antomə seka læ kasɔ mfoo, bəənə bo nya boebu mə tsyaa læ nyamfo eso. Ntsyə eso yanlə bæ bobokosə əsuə kasɔ enso butə Onanto wə ni bo Anto læ ləwɔnɔ əsuə bæ busiə nkpə! ¹⁰ Bo kasɔ mfo eto antomə əənə bo itə lefe kliminti ditsyuə fe kase bənyə bæ iínyə itə bo. Fɛɛ Onanto wə əənə bo fe kase ələkə itə bo bæ læ bo tsyaa læ bunyə kedikɔ læ wə səkənke əsuə. ¹¹ Bunətətə utidii, aanke kutsyuə kamini, bomu yeefi wə. Fɛɛ læ nnya kamaa, mba bətə bunə nkoo, əətə beeyifo asa læ kusu əsuə, nnya ləətə bəəsɪə nkpə læ diyuə əsuə.

¹² Lə nyamfo esoo, bekpe mi ani ku akpa nnya leetinkə ale, læ bitə əsuəale fɔfɔ læ idufə læ nnya əsuə. ¹³ Biləkə esu nnya lekpa læ bəyɛ læ nnya əsuə bæ læ mba eto akpa ləmbə ale læ bafɔ bəyɛ læ nnya əsuə bæ bentusə. Bomu læ bətəkəkɔ mi kama læ bənyə əsuəale balosə.

¹⁴ Bekplatsya bæ læ diyuə læ ləkə læ mi ku betidi kənke eto nti, nya læ bekplatsya læ bisɪə nkpə kənke. Itsyise kuutsyuə saa embunyə Bonamute læ wenyifo kənke. ¹⁵ Bebe kukɔnɔ biə læ Onanto eto lefonə eto kusu manya mi. Bebe kukɔnɔ biə biəntə kuutsyuə saa tə læ binyə ɔblɔ kekleke bæ inə bulə eboko betidi kpə əsuə læ bafiani babuayifo. ¹⁶ Bebe biə mi kuutsyuə saa mamfiani ɔsɔnɔdi nye fe nwə ləmbə bofokanɔ fe Esau seka, wə dífi wə sininədidi ófloma ku didisa eto ɔkpe ɔni hā. ¹⁷ Kama kama fe kase binyii, óbɛbɛ ku binəntu nkə eni læ ofo wə anto eto atsyɔkpoko. Fɛɛ wátɔnɔ útə wə, itsyise wámfo kusu saa bunyə læ ofloma lesa nə úkeyifo útsyə.

¹⁸ Itsyise inni Sinai eto kətini ko utidi loofɔ bunyə ketidi oflo bíbə, fe kase Israel bebi díyifo. Mfó ketuntu suu ka diti kp̄ii, nya ufiebi nle bɔsɔ kekleke nkpe, fɛɛ kɔtɔni komə nle bunyə diadiadia. ¹⁹ Kakpatsyaku ka

nle bufə ku ɔkɔɛ wə nle bɔbɔ ketsyi mfó lɛ bole, nya mba nle nya bɔnɔ áɛ lekpakpa bənkə bensila bə baano koleasa nko bio. ²⁰ Itsyise bembofo buńnyə kanɔ kɔfi ko nle mə bɔtɛyi nkə, “Lə ubuki uni kulaa tsya wə eto kokpa ditidi kɔtini koməə, bakpɔ wə aba balo.” ²¹ Lə sitintii, nya bələkə báte mfó kpe sikpi tinti bə Moses kosate átɛyi nkə, “Sikpi ko dímuə mɛ, nya mintinkə!”

²² Bomu mi alɛɛ, Sion eto kɔtini komə ɔflo bíbə. Bíbə Onanto wə nsi nkpə eto umə wə ni Yerusalem kato ku wə batɔnkpe ba bembofo bokla ba lekpe disi mfo ɔflo. ²³ Bíbə disuəyuə eto disikakpekɔ ku Onanto eto bebininə ba eto aye báwɔni bakpe lə Onanto eto kukue kato ɔflo. Bíbə bińyə lə Onanto, kawunsiə kenke eto okpronkpo ku basɛɛ ba bəyifo lɛflo eto awɔnɔ eto nti. ²⁴ Nya mfó bíbə Yesu wə laafo kətə lə kakle fɔfɔ kamə ɔflo kaka kɔtɔ ko ókpo lə bo disi luunə asa sɛɛ kpə eboko nnya nso Abel eto kɔtɔ.

²⁵ Bebe kukɔnɔ biə bianni nwə nle mi etiki budinko eto ɔkɔɛ. Itsyise lə mba dímentsyue koto nwə léboko mə Ditiki Sɛɛ nəmə lə kasɔ mfo mámfo butsyetsyi kedu lə mə kotonənə əsuəə, ntsyə yofo bubə bə bo mba bátɛyi Ditiki Sɛɛ nəmə itsyi kato ebofo butsyetsyi lə ni kenye? ²⁶ Lefe nəmfó wə ɔkɔɛ étinkəsə kawunsiə kenke. Fɛɛ mómɔ útsyə bo kenye nkə, “Bioo, məəbə kawunsiə kamə butinkəsə. Nya inni nko mate tsya, bomu muutinkəsə kato tsya nwunsə.” ²⁷ Ditiki nəmfɔ bə, “Bioo” lə bote bə, Onanto ebuləkə asa nnya dí tinkə nnya ni asa nnya úyifo uwui lə nnya kəńyənkɔ. Nya asa nnya dímentinkəə, ebubu itsyə.

²⁸ Nyaso bitə lə bɔsɔ ani bə sekakedikɔ ka lembofo butinkə áka bo kɔni. Lə nnya esoo, bí tə lə bufi dibu ku sikpitete busumu wə lə kusu ko lɔkɛ wə ɔkɔɛ əsuə. ²⁹ Itsyise bo Onanto əmə eyifo ute wə laatonə lesa saa.

13

Lɛ Ɔsuə Lə Kase Yuudufə Onanto Ɔnə.

¹ Bitə lə sɛyimila lə siyi mi əsuə fe bayimi. ² Bianni bafɔ bofo, itsyise ɛyɛ lə nyamfo əsuəə, bətsyuə áfo Onanto eto batɔnkpe, fɛɛ bántɛ nko. ³ Bekloma mba bákpe lə Aba eto diyɔ tsya fe mba mi ku mə nlabe mfó. Nko kee, bekloma mba banlɛ ohiā bote fe mi ku mə banlɛ ohiā bote.

⁴ Usə ku usiə siə nkpə lə lelabi əsuə, nya ele bə utsyuə saa fi dibu utə kəsiə. Nya kuutsyuə mamfe wə utsyuə kama, itsyise Onanto ebokpronko mba leedi asɔnɔ, kakpo kusə nye kusie lekpo. ⁵ Mansesə ənəmi tsya lə atabi əsuə. Bomu bitə lə lesa nə nte mi lə didufə mi ənə. Itsyise Onanto átɛyi nkə, “Məmboyani mi ntsyə kulefe, nya membuləkə ato lə mi əsuə tsya kulefe.”

⁶ Nyaso bitə lə bɔtɛyi taa bo ketu kəmiə boə, “Bonamute ni mɔ ɔwunsəkotsyuə, nyaso məmbote sikpi.

Be utiditsyuə lofo mɛ buyifo?”

⁷ Bekloma mi batɔnkotɔnko ba dísiə ba letɛyi mi Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə. Bekloma kase bəsiə nkpə ku kase báfo Onanto bánɔ lə bɛyɛ lə mə kayekɔ lə bɔfokanɔ əsuə. ⁸ Yesu Kristo aamfloma kulefe. Fe kase útsyə lə lefe nə léfe məə, nko ke unte mómɔ ku lefe nə luubə kenke tsya nɛ.

⁹ Biəntə lə asatete akpa akpa nnya ləmbə disi ku akpa lə ɛwɛ mi ekpe lə benya kusu. Onanto eto lefonə hā laakpe bo nkəale, nya inni afi nnya lɛyɛ lə lesadidi əsuə. Mba laayɛ lə afi nyamfo əsuə əənnə bɔwunsəko nye kutəkə ketsyiko lə nnya əsuə.

¹⁰ Boo, bokpe kedikətəkɔ eto leba nə əsuə asa nnya boedi, nya mba ləətə kedi lə Yudafo eto kedikətəkɔ, yanle bə bedi betsyiko lə bo ole.

¹¹ Usumunyə Ninə Kenke əmə eefi ubuki eto kɔtɔ kedufənkɔ kaka ni Kakenkəkɔ Kenke. Mfó weesu kətə kedi kato bufikatsyɛ lə betidi ba

kenke eto abua eto disi. Fɛɛ baa-tonsa bebuki eto sinə siamə lə kabanto. ¹² Mmə kenke seka ini bə Yesu tsya ənyə kanyi lə umə əmə eto kabanto bə lə uflə betidi eto abua uwui eyɛ lə wə kɔtɔ əsuə. ¹³ Nyaso bitə lə busu botsyako wə lə kabanto mfó lə bakpe bo kofani faa, fe kase bákpe wuntsya kofani. ¹⁴ Itsyise umə saa əmbə bo lə kaso mfo wə luutsyə lefe saa manlo manlo. Bomu bunyə bɔlɛ kusu bobɛ itə umə wə luubə.

¹⁵ Nyaso bitə lə bɔyɛ lə Kristo əsuə bufi atəsə fe keditətə bukətə Onanto lefe saa. Nya ni nnya laabo ketsyi lə mba léfo wə diye bánɔ eto kɛnyɛ.

¹⁶ Bianta asa sɛɛ buyifo kətə bətsyuə ku bətsyuə bɔwunsəko əsuə. Itsyise ite fe keditətə ka eto okle laakpe Onanto disuəyuə.

¹⁷ Bitsyue mi batɔnkotɔnko koto lə bebokosə əsuə kaso bitə mə itsyise mə nlɛ mi kakla bobɛ lefe saa nɛ, itsyise ele bə bələkə nya kɛnyɛ lə Onanto ɔflɔ. Lə bitsyue mə kotoo, booyifo mə keyifo ku disuəyuə, fɛɛ lenni nkoo, kuulə mə ku buyifo nya ləmbəwunsəko mi.

¹⁸ Bikato ola lə bo disi. Buyi boə bo akɔəsi akpa wuee, itsyise bola boə boeyifo kasɛɛ lefe saa. ¹⁹ Nya nlɛ mi lekpa kpa kekkele miə lə beto ola biə lə Onanto lə utə kusu lə nsinkli mbə mi ɔflɔ mlə.

Olatoto Fɛɛ.

²⁰ Nlɛ bɔtɔ miə Onanto wə ləətə diyuə, wə létakasə Bonamute Yesu wə ni basamu eto ɔyɛnkonyə kplɛ utsyiko ɔkɔmə eyɛ lə kɛnyɛklekle manlo eto kɔtɔ komə əsuə, ²¹ lə ufi asa sɛɛ kenke utə mi kafa faa bə lə befo wə lelabi buyifo. Lə eyɛ lə Yesu Kristo əsuə lə Onanto lə uyifo lesa nə nkpe wə ɔkɔɛ lə bo nti. Wə ale lə idi diyənde kplɛ idu manlo isu manlo əsuə! Ibə itə.

Etiki Fɛɛ.

²² Mɔ bayimi, nlɛ mi lekpa kpa tinti miə lə bitsyue ato lə bɛnɔ kɔlɛ ko minlɛ mi bɔlɛ itsyi lə Ditiki sɛɛ nəmfo əsuə. Itsyise kukue kliminti ete miwɔni minlɛ mi botsyese.

²³ Nla miə məətə mi bote miə bələkə bo ɔyimi Timoteo lə Aba eto diyɔ. Lə wuubə mɔ ɔflɔ mlə, bonko wə ebubə bunyə mi busiəsə.

²⁴ Bisiəsə mi batɔnkotɔnko kenke ku Onanto eto betidi bamfó kenke bitə bo. Bo bayimi ba nkpe lə Italia kenke tsya əsiəsə mi.

²⁵ Lə Onanto eto lefonə lə disiəko mimblɛ kenke.

YAKOBO Kukue Ko Yakobo Lɛwɔni

1 Mɔ, Yakobo, wɛ ni Onanto ku Bonamute Yesu Kristo eto uyifoyifo nɛ mi Onanto eto betidi ba kenke disensɛ bankpo lɛ kawunsiɛ eto akpa nyamɛ kenke busiɛsɛ.

Binyɛ Disuɛyua Lɛ Bulɛ Lɛ Mi Butu.

2 Mɔ bayimi, binyɛ disuɛyua lɛ bulɛ kpɛ lete, lete lɛ mi butu. 3 Itsyise biyi biɛnkɛ lɛ bulɛ lɛ mi butu nya mi bofokanɔ dɪtɛ befo buɲyɛ lɛ mu kenyeɛ, nyamfo ebutɛ biofo buɲyɛ keklege lɛ bulɛ saa eto kenye. 4 Bitɛ lɛ mi bofo buɲyɛ keklege disimɛntɛmɛntɛ, lɛ ekpa mi eyenko bɛ lɛ bɛflɔ belo kenke, bɛ kulesa saa ensiebofe itɛ mi. 5 Fɛɛ lɛ mi nti eto utsyuɛ ebu dɪmamflɔ lɛ kobetete ɛsuɛ, ɔtɔ Onanto nya wuufi utɛ wɛ, itsyise Onanto eefi asa kɛtɛ utidi saa kafo faa lɛ kafoɛkpɛ ɛsuɛ. 6 Fɛɛ lɛ alɛ ola boto kato wɛ lesatsyuɛ, ele bɛ fo wɛ anɔ fɛ wuutɛ fɛ lesa nɛ mɛ, manyaki wɛ. Itsyise utidi wɛ kayakii, uyifo fe lekpo eto utuwa ufiebi laasɔ ketsyi katsyilamako. 7-8 Utidi wɛ nte nko, mi mba eto nsusu lafloma mlɛ mlɛ lɛ lesa nɛ ɔnlɛ buyifo ɛsuɛ, membu nkɛ wofo kulesa utsyiko lɛ Bonamute ɔflɔ.

9 Lɛ Onanto abesɛ ɔyimi okombo wɛ ni ofokanɔnyɛ kato, ele bɛ unyɛ disuɛyua. 10 Nko ke ini itɛ otabinyɛ wɛ ni ofokanɔnyɛ nɛ, bɛ lɛ Onanto ɛbokosɛ wɛ kasɔ, ele bɛ unyɛ disuɛyua. Itsyise otabinyɛ eto nkpɛ ebubɛ bofe fe kase efukpokpo laalo lɛ ofa ɛsuɛ kakpo lɛ kasɔ. 11 Lɛ kofe ato kobe kenye keklege, koafa kakpo lɛ sefa eto esi ɛsuɛ, itɛ efukpokpo nyamɛ aylɔbe, kaalo kakpo lɛ kasɔ nya katsylɔ. Nko ke ini itɛ otabinyɛ tsya wɛ lookakplatsya lɛ wɛ keyifoyifo ɛsuɛ keklege fɛ ubɛ ukpɛ nɛ.

12 Onanto ebokpo atsyɔ nwɛ ke lɛkpɛ utu unyɛ keklege lɛ botokabe ɛsuɛ nya ɛtɛkɛ bulɛ nye kabua kamɛ kato. Itsyise eyɛ lɛ nnya ɛsuɛ wuunyɛ kayofofo ka nkpe, ini bo Onanto luufi utɛ mba laala wɛ. 13 Lɛ utsyuɛ edufɛ lɛ botokabe ɛsuɛ, wanteyi nkɛ Onanto ɔflɔ itsyi. Itsyise kulesa embofo Onanto boto kabe lɛ uyifo lebuɛ, nya wɛ tsya emfi lebuɛ kanto kuutsyuɛ kabe. 14 Bomu utidi eto ɛsuɛ eto sinɛ eto alasaa, nnya laawɛ wɛ kɛnɛ wɛ kakpe lɛ botokabe ɛsuɛ nɛ. 15 Nya lɛ ɛsuɛ eto sinɛ eto alasa nyamfo alɛ kafo, kaale lebuayifoyifo. Nya lɛ lebuayifoyifo nɛmɛ abee, diale ukpe. 16 Mɔ bayimi, biɛntɛ lɛ kutsyuɛ saa lɛ ɔwɛ mi okpe.

17 Asa sɛɛ nnya nkpe bo kenke ku ɛtɛsa nnya lɛflɔ kenke boɛnyɛ, etsyi Boanto Onanto wɛ dɪyifo kato eto ɛnyɛlesa ɔflɔ. Nya woamfloma kakpe ketuntu fe kase ɛyifo kofe ku kofande leeyifo. 18 Onato ɛyɛ lɛ wɛ kosate eto lelabi ɛsuɛ, nya ɛlɛkɛ bo eyɛ lɛ wɛ ɔnukualetiki ɛsuɛ bɛ lɛ budi betute lɛ wɛ asayifoyifo kenke nti.

Ele Bɛ Bikeyifo Lɛ Bonamute Eto Ditiki ɛsuɛ.

19 Mɔ bayimi lala, bekloma lɛ bitɛkɛ ɛnɛ nyamfo ɛsuɛ. Bekɔse lɛ bitsyue ato mlɛ lɛ utsyuɛ lɛ etiki budi, fɛɛ bitsyɛsuɛ lɛ etikididi ku ɔblɔnyɛnyɛ mlɛ mlɛ ɛsuɛ. 20 Itsyise ɔblɔ ɛntɛ utidi leeyifo kaseɛ ka Onanto laala nkɛ uyifo. 21 Nyaso bilɛkɛ ani bitsyiko lɛ asinsa saa yifoyifo ku nkpɛ buɛ saa eto okle busiɛ ɛsuɛ. Bebokosɛ ɛsuɛ kasɔ bitɛ Onanto bɛ lɛ befo wɛ ditiki nɛ ɔkpɛ mi lɛ akɔesi, nnya ni lofo utɛ mi lɛ nkpɛ nɛ.

22 Bianwɛ mi ɛsuɛ biɛ beɛ Ditiki Sɛɛ nɛmɛ bɔnɔ ete, bomu bifi ni bekpɛ lɛ mi eyifosa ɛsuɛ. 23-24 Itsyise nwɛ laanɔ Ditiki Sɛɛ nɛmɛ ete fɛ weenyifo lɛ ni ɛsuɛ, akate ko utidi wɛ lɛnyɛ wɛ ɛsuɛ lɛ ahuhɔɛ ɛsuɛ kɛnyɛ kase unte. Fɛɛ lɛ kokpa lɛkɛlɛkɛ kedu mfo koo, woatasɛ

kase unte. ²⁵ Fɛɛ nwə leebu disi lə kɔfi ko lɛflɔ koətə utidi ləsiə lə wə əsuə əsuə, nya woale ola keyifo lə ko əsuə inni bɔnɔ te waanɔ koo, Onanto ebokpo wə atsyɔ lə lesa saa nə weeyifo əsuə.

²⁶ Lə utsyuə eebu nkə nwə leesumu Onanto uni, fɛ woanlɛ wə odiakami ola lə etikididi əsuə, ɔwɛ əsuə nya wə kesumu əmbə kutəkə saa. ²⁷ Kesumu ka nyɛ lə kusu əsuə, ka Boanto Onanto ləənyə nkə kakpra nya botakebu saa ləmbə lə muu, ni mbo mfo nɛ bə, balɛ bakɔbɛbi ku bakɔbəsia ba nɛ kanyi bunyə ola, nya lə balɛ əsuə ola, bələkə əsuə betsyiko lə kawunsia eto abuayifoyifo əsuə.

2

Biankpe Kabakefe Lə Betidi Nti.

¹ Mɔ bayimi, fɛ mba lefo Bonamute Yesu Kristo, wə nwə ni Diyənde eto Onamute bɛnɔ, yanlɛ bə bikabe betidi eto ənəmi ku mə nyənkɔ, bikeyifo asa. ² Boefi boə betidi inuə bətsyuə əbə mi katsyakɔ. ɔni eyifo ɔkplenyə wə nti kafia kplɛ ka lefo koya nya onkpe sika sia eto lɛsukpɛ lə lɛnimi, nya unuəfə wə ni okombo nti lefianku. ³ Békpasə ənəmi bitə ɔkplenyə əmə nya bəfo wə ku dibu, bɛtɛyi wə biənkə, “Nɛ fə lekprakpa, bə əsia lə kakplekɔ mfo.” Nya bɛtɛyi okombo əmə biəkə, “Fəə nyə mmə, nye bəsia lə kasonti lə mɔ ɔflɔ mfo.” ⁴ Lə biyifo nkomə, nyalɛ eni nsusu bua ini bifi bəla etiki bɪləkə, békpe kabakefe lə betidi nti nɛ?

⁵ Bɛnɔ! Mɔ bayimi lala, Onanto ələkə bakombo lə kawunsia kamfo nkə bafiani ləwɔnɔ eto bakplenyə lə bofokanɔ əsuə, lə bənyə kedikɔ lə wə sekakedikɔ ka úləkə utsyə itə mba laala wə. ⁶ Fɛɛ mii, biambu bakombo nya biakpe mə kafani. Inni batabinyə bomu laanyinkə mi kakpe kasɔ? Inni mə ləənə mi kesuko akpokakpokɔ? ⁷ Nya inni bakplenyə bamfo laatɛyi kabua ket-syiko dibu eto diye nə bəfi bətəkə mi se bəfiani Kristo eto bafokanɔfɔ?

⁸ Lə biyifo lə Onanto eto sekakedikɔ eto kɔfi komə əsuə tututu, fɛ kase bəwɔni bakpe lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue əsuə bə, “La fə ɔyimitsyuə fɛ fə əsuə sekaa,” ete eyifo lesa nə diɲyə itə nɛ. ⁹ Fɛɛ lə biabe betidi eto ənəmi fɛ biyifo asaa, nyalɛ biyifo lebuə. Nya kɔfi komə tsya lélo mi dikpi fɛ babuayifo. ¹⁰ Utsyuə saa ke léta kɔfi kɔni ubuu, údi dikpi, óta nyamble kenke ubu. ¹¹ Itsyise nwə lékpe kɔfi komə nkə, “Mankpo kusia nye kusə.” Wə ke lɛtɛyi nkə, “Manlo utidi nɛ.” Nyaso lə émendi sɛsɔnɔ fɛ fálo utidii, ete bɛ áta kɔfi ebu. ¹² Nyaso bitə lə bo etikididi ku bo eyifosa lə iləkə ete bə kɔfi ko dítə bófo bunsia lə bo əsuə əsuə, ko kefi Onanto luufi okponko bo lekpo tsya nɛ. ¹³ Itsyi lə lekpokponkpo nəmə əsuə, Onanto embunyə kaminsə kuutsyuə saa wə ləənyə wə utsyuə kaminsə. Fɛɛ Onanto embolo dikpi nwə ləənyə wə utsyuə kaminsə.

Biyifo Asa Nnya Laate Bə Bəfo Bɛnɔ.

¹⁴ Mɔ bayimi, lə mi utsyuə nkə okpe bofokanɔ fɛ wə eyifosa lənləkə nnya kate nkoo, nte kutəkə ko uunyə lə nnya əsuə? Wə bofokanɔ bomfo ebofo wə buləkə? ¹⁵ Bifi nnya biə, bayimisanii nye bayimisia bətsyuə kpe ba mfiə léla mə lə əsuə nye bəmbə lesa nə looyo mə budi ekemi. ¹⁶ Nte kaseɛ ka nkpe lə nnya lə mi ɔni átɛyi mə nkə, “Bisu lə diyuə əsuə, mi əsuə lə iyifo kpankpa, lə bidi bimi,” fɛ biambɛbɛ asa nnya lefe itə əsuə eto sinə eto nkprəkeke bitə mə, nte kutəkə ko nkpe lə nnya əsuə? ¹⁷ Nyaso lə bofokanɔ mate kpe utsyuə nya keyifo sa dimankɔ lə mu, wə bofokanɔ bomə eyifo bufufu.

¹⁸ Fɛɛ bətsyuə ebɔtɛyi bə, “Utidi ɔni kpe bofokanɔ, nya obamba tsya leeyifo keyifo.” Mɔ mbuayɛ ni nkə, “Ləkə ate mə kase utsyuə looke bofokanɔ fɛ weenyifo keyifo sɛɛ. Muuləkə mɔ bofokanɔ nte wə ɛyɛ lə keyifo sɛɛ ka meeyifo əsuə.” ¹⁹ Afo

anɔ fə Onanto ɔni ete nkpe? Nko ini sitinti nɛ. Fɛɛ kloma fə awɔnɔ bua tsya áfo banɔ nko, nya baate sikpi, ketinkə. ²⁰ Ɔmumu! Ala fə nləkə nte fə bə bofokanɔ bo keyifo sɛɛ saa dímakɔkoo, eyifo bofokanɔ fufu? ²¹ Ntsyɛ ibə fɛ bo Ona Abraham díyifo ɔsɛɛ lə Onanto eto ənəmi? Eyɛ lə lesa nə úyifo eso nɛ, itsyise úfi wə ubi Isak úsu útəkə lə kedikətəkɔ eto leba əsuə bə lə ufi wə utə Onanto kedi. ²² Benlɛ bunyɛ? Wə bofokanɔ ku keyifo ləkɔ iyifo lɔni. Nya keyifo ka úyifo ləkɔ nya fɛ wə bofokanɔ lɛflɔ bolo nɛ. ²³ Itə etiki nnya nkpe lə Awɔnisa Kenkɛ eto Kukue əsuə əbə itə bə, “Abraham áfo Onanto ɔnɔ, nya lə wə bofokanɔ esoo, Onanto ákpe wə dibu fe utidi wə ni ɔsɛɛ.” Nyaso Onanto dífi wə fe wə ɔyetsyue nɛ. ²⁴ Bíunyɛ mɔmɔ! Onanto ənnyɛ utidi eto bofokanɔ mate ete kebu wə bə uyifo ɔsɛɛ, wə keyifoyifoyifo ka laakɔko mu eso. Nya inni lə kase ófo ɔnɔ eso ete.

²⁵ Nko əmə ke eso Onanto léfo útə Rahab, otsyeto əmə nɛ. Wə ku Onanto eto nti əbə ɛlɛkɛ eyɛ lə kase ófo Israelfɔo eto batɔnkpe ba laabiɔ kabe asa lə wə diyo, nya ówunsəko mə báyɛ kusu bamba bétsyetsyi bédu eso.

²⁶ Nyaso ekpa wuee be fe kase lə utidi eto əsuə eyifo lesakpenkpe lə lɛwɔnɔ əmbə lə nii, nko ini lə eyifosa saa mankɔkoo, bofokanɔ tsya ekpe.

3

Bɛlɛ Mi Odiakami Ola.

¹ Mɔ bayimi, biəntə lə mi nti eto betidi kpɛ lə bafiani bateasa. Buyi buə bo mba ni bateasaa, Onanto ebokponko bo lekpo kekke lə diyi nəmə əsuə eso utsyue saa. ² Itsyise bomblɛ kenke aata kebu. Fɛ lə utidi utsyue kpe wə laanta kebu lə lesa nə waatɛyi əsuə nyalɛ utidi əmfɔ aflɔ nya waafɔ wə əsuə kenke tsya bɔlɛ kukɔnɔ. ³ Boefi situ kakle ɔtɔmimi eto kɛnyɛ bə lə utsyue bo koto bə lə bɔyenko wə busuko kaka kee boala. ⁴ Bibu ɔklɔ kplɛ wə ufiebi kplɛ laafo se bukə kayenko

lə lekpo əsuə, fɛɛ wə ɔyenkoyi kɛkɛ ete laaka wə kayenko. Nya baaka wə kayenko kesuko kaka kee okanka əmə ləla nkə weesuko ko. ⁵ Nko ke ini odoakami tsya nɛ. Itə bə ɔfɛ tinti lə etidisue kəmiə tsyaa, wə əsuə utidi laayɛ kabesə əsuə kato lə eyifosa kplɛ əsuə nɛ. Bebe kase ini bə ute eto odiakami kɛkɛ te lətə kusəmbia kplɛ lənyɛ ute kaato.

⁶ Nko seka odiakami tsya nte fe ute nɛ. Uyifo fe kawunsia ka diyi ku lebuə eto asa nnya nkpe lə bo lə əsuə eto sinə nti. Woanansə əsuə eto uyi əmə kenke nya woatsylɔsə bo nkɔsiasia. Fɛɛ wə kosate, ute manlɔ kosate laato ute kakpe lə wə nya woanyə lə bo əsuə flafɛfla. ⁷ Utidi áfo bebutubuki buyuəsə, nya wəatsyɛ mba tsya nkpe sisenle ku baklɔbɛ ku mba laakpii kasɔ ku akpe ku abamba kenke. ⁸ Fɛɛ kuutsyue saa mámfo tɔ odiakami eto nkɔɔ buyuəsə. Uyifo obuəle wə bembofo binyinkə kakpe, wə diyi ku keni ka laalo utidi fe owa eto keni. ⁹ Boefi wə katəsə Bonamute ku Boanto Onanto. Boefi wə kekudi bo bayim-itsyue, utidi wə beyifo lə Onanto eto ditsyəbi əsuə. ¹⁰ Aninsɔtiki ku ekuditikii, nyamblɛ aabɔ ketsyi lə kɛnyɛ kamə ke əsuə. Mɔ bayimi, yanlɛ bə nyamfo tsyɛ nko nkɔɔ. ¹¹ Ditubiə kuditsyue aanyifə ntu bo nkpe kamini kesi kaayifə mbo nkpe mba. ¹² Mɔ bayimi, kototsyabi ebofo lɛbesi bɔnwɔ? Nye aketekubi eto ukue nwɔ kototsyabi eto awɔnsa? Nko ke ditubiə nə laayifə mbantu ləmbɔfo ntu bo nkpe kamini bɔyifə tsya nɛ.

Onanto Eto Kobe Itə Utidi Aabokosə Isua Kasɔ.

¹³ Owɔe ni obesibe ku nwə laano asa kasɔ lə mi nti? Ufi nkɔsiasə sɛɛ uləkə nyamfo ote lə wə eyifosa əsuə, nya uyifo nnya ku əsuə kasɔ bokosəbokosə ku lə kobe əsuə. ¹⁴ Fɛɛ lə mi ketu kəmiə biasəsə ənəmi lə asa əsuə, lefonyi nkpe mi, nya mi nti eto utsyue saa laabɛbɛ wə mate eto lɛlɛkəsə, biantɛyi sidia belə ɔnukualɛ kɛnyɛ,

bifi mi bebesə əsuə kato biə biyi kobe. ¹⁵ Kobe komfo eto okle mentsyi kato, bomu kawunsiə mfo eto kole kuni, kunni nko nye lə ləwɔnɔ sɛɛ əsuə bomu nko nye lə ləwɔnɔ bua əsuə. ¹⁶ Itsyise kaka kutsyuəse kɔnkpɔ ku mɔ hā eto ale lə ɛlɛkɛ nkpee, kənə ku asa buayifoyifo saa eto okle hā laake mfo. ¹⁷ Fɛɛ tutɛɛ, kobe ko ditsyi kato akpa, kuyi ku diyuə, disuətsyuə ku sɛyemitsyuə kasɔnɔnɔ, kuyi ku kaminsənyənyə, nya koawɔ ebibi sɛɛ. Koannla ntisensense lə betidi əsuə, nya bətsyuə mamfokanɔ ku kawɛ saa anke lenti. ¹⁸ Betidi ba laakpla bətsyuə nti, kənə diyuə kaboko lə betidi ntii, aato eyibibi nnya eto awɔnsa ni nkpə sɛɛ siəsə.

4

Ele Bə Bebokosə Əsuə Kasɔ Bitə Bonamute.

¹ Be ləənə amakɔnkpɔ ku niə kakpe mi lenti? Yeetsyi lə mi kənənsɛ lə nkpədidi eto alasa nnya nle mi bɔkɔnkpɔ lə kəmiə lefe saa əsuə. ² Biabɛbɛ kawunsiə eto bikə, fɛɛ biəmbofo mi bɔkɛ. Nyaso bialo bətsyuə. Biabɛbɛ asa kekleke, fɛɛ biamfo nnya bunyə, nyaso biədiə niə kakpɔ bətsyuə. Bianke lesa nə biabɛbɛ, itsyise biantɔ Onanto biə utə mi nnya. ³ Nya lə betɔ Onanto asa tsyaa, biamfo nnya, itsyise biantɔ nnya ku nsusu sɛɛ, biatɔ asa kətə mi əsuə mate. Asa nnya biufi bekpe əsuə disuəyuə hā biatɔ. ⁴ Biyifo betidi ba lendi ɔnukualɛ! Binyi biə mba difi mə əsuə beyifo sɛyetsyuə ku kawunsiə kamfo eto nkpədidi eyifo Onanto eto balo? Nyaso fəə ke lela fənkə ələkə kawunsiə kamfo sɛyetsyuəə, ɛfi fə əsuə ɛyifo Onanto eto olo. ⁵ Biambu biənkə ɔnukualɛ əmbə lə Anantotiki nnya ləteyi nkə, “Ləwɔnɔ nə Onanto difi ókpe lə boo, eyifo ləwɔnɔ nə laakpɔ sitsyuəse kekleke lə bo disi.” ⁶ Fɛɛ Onanto eto lefonə nə wəətə boo, kpe ale leso kulaa. Fe kase Awɔnisa Kənke nyamə ləteyi nkə,

“Onanto əənyə lə mba laabesə əsuə kato əsuə, fɛɛ wəətə wə lefonə mba laabokosə əsuə kasɔ.”

⁷ Lə nyasoo, bebokosə əsuə kasɔ bitə Onanto. Biñyə lə Obonsam lə əsuə, ete wuutsyetsyi udu lə mi ɔflo. ⁸ Bɛyi bɛfi Onanto, ete wuutsya ebɔyi ɔfi mi. Biflə mi ani, mi mba ni babuayifo. Biflə abua biləkə lə mi akɔəsi, mi mba eto nsusu laafloma lə bofokanɔ əsuə! ⁹ Binyə kanyi lə mi akɔəsi, befa bembembe, biwu keku. Befloma mi siməməmə lə sefiani nkuwuiwui, lə mi disuəyuə lə diyifo kɔminii. ¹⁰ Bebokosə əsuə kasɔ bitə Bonamute əmə, ete woobesə mi kato.

¹¹ Mɔ bayimi, biendi ditiki nə diñyə itə lə mi bətsyuə əsuə. Nwə laateyi wə ɔyimitsyuə ditiki nə dimatsyɛ nye ditiki fimfi, nye laakpoko wə ɔyimitsyuə lekpo, aateyi ditiki nə dimanlɛkɛ iñyə lə kɔfi əsuə, nya waakponko kɔfi komə lekpo. Lə kɔfi komə faakponko lekpo, nyale əmənyifo nwə leeyifo lə kɔfi əsuə, bomu ko okponko feni. ¹² Onanto hā ni nwə laakpe afi nya uni okponko tsya. Wə hā lofo bofo kətə utidi nye ɔtsylɔsə wə tsya. Owɔe feebu fə wə feni fɛ faakponko fuutsyuə lekpo?

Mambesə Əsuə Kato.

¹³ Mɔmɔɔ, bitsyue koto bɛnɔ, mimba laateyi biəkə, “Mmi nye kusɛɛ, buusu kusu umə nkplɛ utsyuə nya budi fe lɛlɛ lɔni mfó, buuyifo nyifo bɔkɛ atabi kpenkpe.” ¹⁴ Biyi lesa nə luubə kusɛɛ? Mi nkpə te fe kuyuə ko laabɔ itə lefe kliminti, kesinkli kanya. ¹⁵ Lesa nə ele bə bəteyi ni bənkə, “Lə Bonamute atɔnɔ bonkpe nkpəə, buyifo nəmfɔ nye nəmə.” ¹⁶ Fɛ mɔmɔɔ, biaka kase kabesə əsuə kato. Əsuə kato bobesə bomfo kenke manlɛkɛ.

¹⁷ Lə nya esoo, nwə ke nyi lesɛ ele bə uyifo fɛ ɔni weenyifo nii, aata kebu keyifo lebu.

5

Atokəkə Itə Batabinya.

1 Nya mómóó, mi batabinyə bəno! Biwi nku bəso ani kenye lə bulə kplɛ bo ləəbə mi butu əsuə. 2 Mi betabikə ábia nya bale dídí mi awu ku mfia bábiasə kenke. 3 Mi sika sia ku sika flubia áto nkanda nya nyamfo luudi sedansie ínɣə lə mi əsuə nya yotonsə mi əsuə eto sinə fe ute seka. Bəbɛbɛ bikə bińɣənsə léto lə eyi fɛfɛ nyamfo. 4 Bebee! Beyifoyifo ba díyifo keyifo bətə mi lə kakueɛ, beni bíamfo mə nyo. Bidi kaa bəno kase banle mminsəku buwui bembembe! Nya mba difəsə bəkuenkə bətə mi fɛ beni bíamfo mə nyo eto kudu dikayo Boanto Onanto ɔkplɛnyə əmə eto kotoo. 5 Mi nkpə bo binsi lə kasɔ mfo eyi ku nkpədidi ku disuəyuənyənyə sɔ̃. Nya bíyifo mi əsuə bísíə ayinkua itə diyi nəmə itə bolo. 6 Bélo betidi ba dímantə mi bebu dikpi, nya bélo mə lə lefe nə bántaka bəńyə mi lə əsuə kulaa tsya.

Bekpe Utu Buɛɛ, Bińyə Bisəkə Bonamute Əmə Eto Bubə Bio.

7 Nyaso, mə bayimi, bifi disuətsyə lə bekpe utu buɛɛ bińyə isu ese lefe nə Bonamute əmə luubə bio. Bebe kase ɔkuɛmfo nkpə disuətsyə! Bebe kase woəńyə buɛɛ kəsəkə bəkuenkə kpenkpe bia wəəbə bunyə ketsyiko lə wə kasɔ, nya wəəńyə buɛɛ kəsəkə ɔsɔmi eto bɔni lə lefe sɛɛ əsuə. 8 Nko ele bə mi tsya muə utu bɛle nɛ. Biəntə lə ani elo mi, itsyise Bonamute əmə eto dibəfe bio eboyo elo.

9 Mə bayimi, biəndiə niə lə bətsyuə, bə lə Onanto lə ɔyɛ mi lekpo bokponko. Itsyise okponkpo əmə eto bube bɔfi. 10 Mə bayimi, bekloma Onanto eto bənyeləkətidi ba lébe ditiki nə mə letsya lə Bonamute əmə eti diye əsuə. Bitə lə bobɛ kase bəńyə kanyi nya bəmuə utu balɛɛ, lə bokase asa lə nnya əsuə. 11 Boakpo betidi bamba boə mba bakpo atsyɔ, itsyise bəńyə bembe lə kanyi əsuə. Biɔnɔ kase Hiob dímuə utu ɔlɛ ku kase Onanto léfo wə nnya layo lə kalosəkɔ. Itsyise

Bonamute kpe kəfoɛkpe nya woənyə utidi kaminsə.

12 Mə bayimi, ditiki kekkeke nə mɔɔtɛyi mi ni bənkə biankpadi asa, kato keni o-o, kasɔ keni o-o, nye lesa bamba saa dini o-o, biankpadi. Lə ditiki nəmə kpee, bɛtɛyi biə ee. Nya lə dimbəə, bɛtɛyi biə oowo, lə Onanto lə ɔyɛ mi dikpi bolo.

13 Lə utsyuə kpe lə bulə əsuə nye ɔnlɛ kanyi bunyə lə mi nti, oto ola utə Onanto. Lə utsyuə lə disuəyuə bunyəə, usə atesə eto əsə.

14 Lə mi nti eto utsyuə lə bufii, bekpadi bafokanɔfɔ eto ditsyukpa eto beninə lə bato ola lə wə disi, lə bediki wə nuəbi lə Bonamute eto diye əsuə. 15 Ola wə báto lə bəfokanɔ əsuə əbotsya ufunfi əmə, nya Bonamute lootakase wə, nya lufi wə abua ɔtsyɛ wə. 16 Nyaso biləkə mi abua kasɔ bitə bətsyuə lə beto ola lə mi bətsyuə eto disi lə binyə bufitsyantsya. Utidi sɛɛ eto olatoto kpe əsuəale nya weeyifo keyifo tinti.

17 Elia éyifo utidi fe kase bo tsya ni. Se óto ala kekkeke nkə ɔsɔmi yɛ bɔni, ɔyɛ bɔni lə alɛ ətsyə ku kutsyə əsuə sɔ̃. 18 Lə nnya kamaa, usi óto ola, nya Onanto díte ɔsɔmi leni nya bidikə leleke lə kasɔ kamə.

19 Mə bayimi, lə utsyuə əbə kama lə ɔnukualetiki nəməə, beklatsya lə beekpa wə beboko, 20 bekloma biə utsyuə saa ke lookpa obuayifo utsyiko lə kabuayifoyifo əsuə obokoo, wuutə obuayifo əmə nyə nkpə ku abua kpə nnya úyifo eto bufukatsyɛ.

1 PETRO Kukue Tutε Ko Petro Lεwɔni

¹ Kukue komfo etsyi mɔ, Petro, wɛ ni Yesu Kristo eto ɔtɔnkpe ɔflɔ. Nlε ko bɔwɔni kɛtɛ mimba ni Onanto eto betidilɛkɛlɛkɛ ba dɛsensɛ bɛsu benkpɛ fe bafɔ lɛ Ponto, Galatia, Kapadokia, Asia ku Bitinia eto nso ɛsuɛ. ² Anto Onanto kosate dilɛkɛ mi ɛyɛ lɛ wɛ lelabi ɛsuɛ. Nya itɛ Lεwɔnɔ Kenkɛ lɛkpasɛ mi ɛsuɛ biyifo betidi kenkɛ bɛ lɛ bitsyue Yesu Kristo koto, lɛ befi wɛ kɔtɔ bɛflɛ mi lɛ bele.

Lɛ Onanto eto lefonɛ ku diyuɛ lɛ difui disiɛko mi lefe saa.

Bafokanɔfɔ Eto Lesa Nɛ Banle Kusu Bobe Kɛtɛ.

³ Bitɛ lɛ bɔsɔ Onanto wɛ ni Bonamute Yesu Kristo eto Anto ani. Lɛ wɛ kaminsɛnyɛnyɛ kpɛ ɛsuɛ, ɛtɛ bo nkpɛ fɔfɔ ɛyɛ lɛ nnya ɔtakase Yesu Kristo utsyiko ɔkɔmɛ ɔboko nkpɛ eso. Nyamfo ɛtɛ bo kusubebe fɔfɔ ko lɛflɔ. ⁴ Lɛ nyasoo, bɛlɛ kusu bobɛ kɛtɛ kedikɔ eto atsyɔkpokpo fɔkoya ko Onanto lelɔ utsyɛ lɛ kato itɛ wɛ betidi ke lembobia, ka lemboto kɔti, ka lɛmbɔflɛ tsya. ⁵ Kedikɔ kamfo luudi mi kale, mimba ɛyɛ lɛ bofo kanɔ ɛsuɛ bɛlɔ mi bɛtsyɛ lɛ Onanto eto ɛsuɛale ɛsuɛ itɛ bofokɛtɛ lɛ nkpɛ bo buulɛkɛ bate lɛ lefe fɛfɛ ɛsuɛ.

⁶ Binyɛ disuɛyuɛ lɛ nyamfo ɛsuɛ, itɛ bɛ biunyɛ kanyi lɛ lefe kliminti ɛsuɛ ɛyɛ lɛ botokabɛ kpɛ ɛsuɛ tsya. ⁷ Nnya ni bɛ lɛ befi bato mi babe bɛ befo bɛnɔ sitinti. Fe kase baato sika sia laafɔ bobia kabɛ lɛ utɛ, nko ke bɛɛbɛ mi bofokanɔ bo lefo koya bonso sika kulaa tsya boto kabɛ lɛ utɛ ɛsuɛ, lɛ befi babe bɛ buutsyɛ itɛ lefe saa. Nyamfo ebutɛ Onanto atɛsɛ mi obesɛ mi kato ufi dibu utɛ mi lɛ diyi nɛ Yesu Kristo lɔɔbɔ ubɛ bɛnyɛ wɛ. ⁸ Itɛ bɛ biɛnyɛ wɛ tɔ binyɛ tsyaa, biala wɛ. Se bennlɛ wɛ bunyɛ mɔmɔ tsyaa, bɛfo wɛ bɛnɔ nya mi disuɛyuɛnyɛnyɛ nso bulɛkɛ

katsyi. ⁹ Kase bɛfo wɛ bɛnɔ esoo, itɛ bɛ Onato ɛtɛ nkɛ mi kakla nyɛ nkpɛ.

¹⁰ Onanto eto bɛnyɛlɛkɛtidi ba lɛbɛ letsya itsyi lɛ kase Onanto lɛɛbɛ mi ɛtɛsa butɛ, ɛtɛ bɛnɔ nya bɛfɛfɛ kekɛlɛ lɛ kase Onanto lɛɛbɛ mi bofo lɛ nkpɛ. ¹¹ Bɛfɛfɛ bɛ lɛ bate itsyi lɛ lefe nɛ yuubɛ ku kase yɛɛbɛ bubɛ. Lɛfɛ nɛmfɔ ni lefe nɛ Kristo eto Lεwɔnɔ nɛ nkpɛ lɛ mɛ ɛsuɛ nlɛ kɔni bote, kɛlɛkɛ kate kanyi ka Kristo ele bɛ unyɛ ku diyɛnde nɛ luutɛkɛ nnya kama. ¹² Onanto ɛlɛkɛ ɔtɛ bɛnyɛlɛkɛtidi bamfo nkɛ inni itɛ mɛ ɛsuɛ eto kutɛkɛ eso banlɛ keyifo, bomu itɛ mi. Bɛdi etiki bɛtsyiko asa nnya mba nlɛ Ditiki Sɛɛ nɛmɛ letsya bobɛ kɛtɛ mi mɔmɔ ɛyɛ lɛ Lεwɔnɔ Kenkɛ nɛ Onanto lɛtsyɛse itsyi kato eto ɛsuɛale ɛsuɛ. Onanto eto batɔnkpe kulaa tsya ɛlɛ kokoko bɛ eni lɛ bate lesaatsyuɛ itsyi lɛ asa nyamfo ɛsuɛ fɛ.

Ele Bɛ Bafokanɔfɔ Sia Nkpɛ Kenkɛ.

¹³ Nyaso bimɛ ɛsuɛ bitsyɛ itɛ keyifo. Bimɛ ɛsuɛ bitsyɛ kukɔnɔ lɛ bikabɛ kusu kekɛlɛ itɛ Onanto eto atsyɔkpokpo nnya wuutɛ mi lɛ lefe nɛ Yesu Kristo lɔɔbɔ bɛnyɛ. ¹⁴ Bitsyue Onanto eto ditiki koto nya biɛntɛ lɛ asa nnya dɛkɛnɛ mi kakpɛ lɛ abua ɛsuɛ kɔ, lɛ lefe nɛ Onanto eto ditiki dɛmankpako mi tɔɔ, lɛ isi eso mi ani mɔmɔ. ¹⁵ Bomuu, fe kase Onanto wɛ lɛkpadi mi nte kenkɛ, mi tsya tsyɛ kenkɛ lɛ lesa saa nɛ biuyifo ɛsuɛ. ¹⁶ Itsyise bɛwɔni bakpɛ lɛ Awɔnisa Kenkɛ ɛsuɛ bɛ Onanto ɛtɛyi nkɛ, "Biyifo kenkɛ, itsyise nyifo kenkɛ."

¹⁷ Biakpadi wɛ biɛ Boanto lɛ bɛlɛ ola boto kɛtɛ Onanto wɛ laambe utidi eto ɛnɛmi lɛ ɔlɛ lekpo bokpo ku utidi lɛ lesa nɛ utsyuɛ saa dɛyifo ɛsuɛ. Lɛ nyasoo, fe bafɔ lɛ kasɔ mfoo, bisɛ mi nkpɛ fɛfɛ bifi dibu bitɛ Onanto. ¹⁸ Itsyise biyi kayo ka Onanto lɛfo lɛ mi disɛ fɛ ɛlɛkɛ mi utsyiko lɛ nkpɛsiɛsiɛ lɛmbɛ kutɛkɛ bo bɛfo bitsyiko lɛ mi banamɛ ɔflɔ. Inni lesa nɛ bofo bobiasɛ fe sika sia lee sika flubia seka. ¹⁹ Bomu iyifo Kristo

eto koto ko lefo koya, wə díyifo fe Lesamubi nə lehua saa ləmbə lə əsuə, lékpa leflo kenke Onanto dífi útə kedi lə mi disi. ²⁰ Onanto əlakə wə utsyə fə béyifo kawunsiə nya úləkə wə óte lə eyifefə nyamfo əsuə lə mi disi eso. ²¹ Nya eyə lə Kristo əmfo əsuə esoo, béfo Onanto bəno. Nya wə ni futsyə létakasə wə utsyiko okomə úbə nkpə nya útə wə kedikə ka nkpə dibu kanso kenke. Lə nyamfo eso béfo Onanto bəno, nya bífi mi kusubebe bitəkə lə wə əsuə.

²² Nya se bitsyue onukualə əmə koto, eyə lə nnya əsuə békpasə mi əsuə biə biola mi bafokanəfo tsyuə lə onukualə əmə esoo, ele bə bela mi bətsyuə itsyi taa mi utu kəmiə ke. ²³ Onanto ətə mi nkpə fəfo eto businkli kale. Inni utidi wə leekpe dísinkli óle mi, bomu nwə leenkpe kulefe léle mi eyə lə Onanto eto ditiki nə nsi nkpə lefe saa əsuə.

²⁴ Itsyise Anantotiki átəyi nkə, “Betidi kenke te fe sefa seka.

Nya mə kolokə kenke te fe sefa eto efukpokpo seka.

Nya se efukpokpo laaylobe kalo kewui.

²⁵ Fəfə Onanto eto ditiki te lefe saa.”

Ditiki nəmfo ni Ditiki Səfə nə bəbe letsya bətə mi nə.

2

Bafokanəfo Ni Onanto Eto Betidi Kenke.

¹ Nyaso bisinkli bəyē asa bua saa eto okle buyifo. Biləkə mi əsuə bityiko lə sediatəyitəyi, ənəmi ənəmi eto nkpəsiəsiə, kutsyuəsekponkpə, ku utidi eto diyebiasəbiasə əsuə.

² Bela Onanto eto ditiki tinti nəmə fe kase bebisambi laala mmintu kek-leke bə lə bebe bekpe lə mi bofo kanə əsuə fe kase Onanto laala.

³ Itsyise Anantotiki átəyi nkə, “Mi kosate ebunyə kase Bonamute nkpə kafo ekpə.”

⁴ Bibə Bonamute oflo. Wə ni nkpə eto leba nə batonto leni bə dimbə kulesa nti, fəfə Onanto əlakə ni utsyə nkə lefo koya tinti lə wə ənəmi. ⁵ Mi

tsya eyifo fe aba nnya nkpə nkpə, nyaso bifi mi əsuə bitə Onanto lə oto lewəno eto diyo. Diyo nəmfo kafo biokə fe besumunyə kenke, nya biyē lə Yesu Kristo əsuə bitə Onanto lewəno eto kedi ka lookə wə okə. ⁶ Itsyise Awonisa Kenke eto Kukue átəyi nkə,

“Nləkə leba nə lefo koya,

nya mimfi ni míntəkə lə Sion eto diyo eto kaka nso bofe.

Nya utsyuə saa wə lofo wə onə, wembudi kofani kulefe.”

⁷ Nya leba nəmfo áfo koya tinti lə mimba lefo wə bəno oflo, nya lə mba dímamfo wə banə oflo, ele bə bate bənkə, diyifo

“Leba nə batonto leni bə dimbə kəno,

fəfə ni bomu díbə léfiani leba nə léfo koya

lenso kenke nə.”

⁸ Nya Awonisa Kenke eto Kukue eto lekpa ditsyuə tsya átəyi nkə,

“Diyifo leba nə luutə betidi tusə, lə ni bedu banə.”

Bétusə lə ni itsyise bámfo Ditiki Səfə nəmə bánə. Nko ini Onanto eto Ditiki Səfə nə ótəyi útsyə nkə yuubə itə mə nə.

⁹ Fəfə mii, biyifo betidi ba Onanto dílakə utsyə fe besumunyə ba laatesə wə wə ni oka, ku kusə kenke ko bákpo atsyə, Onanto eto betidi ba bələkə bətsyə bə babe Onanto eto eyifosa kplə nyamə letsya. Nya ókpadi mi utsyiko lə ketuntu kamə kəmiə óboko wə diyənde kplə nəmə əsuə. ¹⁰ Lefe ditsyuə nə léfə, bíenyifo Onanto eto betidi fə mómə, biyifo wə betidi. Fə lefe nə léfə mə, báante Onanto eto kaminsənyənyə fə mə, biofo wə kaminsənyənyə.

Bisiə Nkpə Bo Ləotəsə Onanto.

¹¹ Mə balala, nle mi kolə bolə fe mba ni bafə ku mba nyə kusu lə kawunsiə kamfo minkə, biləkə əsuə bitsyiko lə etidisuə eto alasa bua nnya nle lema bokponko mi lefe saa əsuə. ¹² Bisiə nkpə sɛfə lə bama-monyə ba nti benkpə bə lə bədi etiki bua lə mi əsuə bə biyifo babuayifo

tsyaa, kamaa, la bəbə bənyə bətsyə lekpo kasεε ka biyifo bítseyə itə la batəsə Onanto la wə Lekpoyi Fεfε nəmə.

¹³ Lə Bonamute əmə esoo, bebokosə əsuə kaso bitə betidi eto aba saa ke bətsyə la kofi əsuə ku Romafə eto Okankplε wə ni uninə kenke, ¹⁴ ku aba eto bənyesiə ba útə əsuəale nkə bənə babuayifo koto nya la batəsə betidi ba leeyifo kasεε tsya. ¹⁵ Itsyise Onanto aala nkə biti mba ini ebukitiki ete beedi eto nyε la asa sεε nya bieyifo eso. ¹⁶ Bisia nkpə fe betidi ba nsi la mi əsuə əsuə. Fεε biemfi mi əsuə əsuə busiə bomfo biyifo asa bua. Bomu bisia nkpə fe Onanto eto ndomufə seka. ¹⁷ Bitə utidi saa dibu. Bela mi bafokanofə tsyuə. Bete Onanto sikpi. Nya la bitə Okankplε tsya dibu.

Bebokosə Əsuə Kaso Bitə Mi Banamute.

¹⁸ Mimba ni beyifoyifoo, bebokosə mi əsuə kaso bitə mi banamute la bibu mə tsya. Nya inni banamute ba nkpe kafo εkpε nya baala mi ete, bomu mba leeyifo mi disiale tsya. ¹⁹ Lə utsyuə la kanyi bunyə la kusu ko dimantsyε əsuə fε ini la Onanto eto disi eso uinyə keklekee, Onanto ebokpo wə atsyə. ²⁰ Lə biyifo kabua nya la nnya eso bənə mi kotoo, nte atəsə nnya biunyə la nnya əsuə? Fεε la biyifo kasεε nya binyə kanyi la ke buyifo esuəə, Onanto ebokpo mi atsyə la nnya disi. ²¹ Nya nyamfo ni nnya Onanto lela nkə bikeyifo nε. Itsyise Kristo kosate ənyə kanyi la mi disi nya óte mi nkə beyε la wə kayεkə.

²² “Wényifo lebua saa, nya wánteyi sedia saa tsya.”

²³ Se bákə wəə, wánka kuutsyuə saa la nnya kənyε. Se báte wə ohia wénkudi wə balo saa. Bomu úfi lesa saa útə Onanto wə laakpo lekpo la kusu əsuə.

²⁴ Kristo kosate léfo bo abua útsyi, úsu úkpε la uyikabie əsuə. Úyifo nyamfo nko bə la bəbə butsyi la bo abua əsuə la busiə nkpə butə kaseyifoyifo. Úfi afabe nnya ófo

ótsya mi bufi. ²⁵ Lə onukuale əsuəə, koo biyifo fe basamu ba lénya kusu. Fεε mómoo, Onanto ákpa mi óboko bə bitəkəko nwə laayenko mi ku nwə laase mi oflo.

3

Ele Bə Bese Ku Bəsiə Fi Dibu Bata Bətsyua La Kristo Eso.

¹ Nya mi besio tsyaa, nko ele bə bebokosə mi əsuə kaso bitə mi bese. Nyamfo luutə bə la mə utsyuə māmfo óno tsyaa, wuufi wə əsuə utə Onanto eyε la fə ditsyabi sεε nəmə eso. Nya inni bə ele bə bətēyi mə kulesa kulaa tsya. ² Bomu mə kosate ebunyə kase mi ditsyabi lekpa nya bəbokosə əsuə kaso. ³ Biənləkə mi bənbəbobe bete la asa nnya biakpe nye kase biakle esi nye atsyabi nnya biakpe kefi kaləkəsə əsuə. ⁴ Bomuu, beləkəsə ləwəno nə nkpe la mi əsuə ku aləkəsəsa nnya luutə bə ditsyə kpoo nya diyua buεε tsya. Kələko komfo ambia kulefe nya kofə koya tinti la Onanto eto ənəmi. ⁵ Nkomə seka besio kenke ba disia kə, ba difi mə əsuə bətəkə la Onanto əsuəə, ləbokosə mə əsuə kaso bətə mə bese nnya iyifo kələko itə mə nε. ⁶ Nko ke Sara tsya ditsyue Abraham koto nya ókpo wə nkə, “Mə onamute.” Mi tsya afiani Sara əmfo eto bebisiobi la biyifo asa sεε, nya sikpi laanle mi la kulesa saa əsuə.

⁷ Nko ke ini itə mi bese tsya nε, bitə la asakəsonəno la εkε la mi ku mi bəsiə nti, binyə mə fe mba ləmbə əsuəale fe mi. Bitə mə dibu itsyise mi ku mə ta Onanto léfo utə nkə bibə bisia nkpə la binyə nkpə manlo. Lə biyifo nkoo, kulesa embuti mi olatoto kusu la Onanto oflo.

Biemfi Lebua Befo Lebua Kayo.

⁸ Lə kalosəkoo, bitə la mible eto nsusu la buyifo bəni, utidi eto asa la εlε mi kaminsə, bela bətsyua fe bayimi, biyifo kafoεkpε nya la bebokosə əsuə kaso bitə bətsyua. ⁹ Biemfi lebua befo lebua kayo, nye bukudi la bukidi eto kənyε. Bomu belε Onanto lekpakpa la utə mə atsyəkpokpo,

itsyise nyamfo Onanto ditsyæ kenye nkæ bibæ beke se ókpadi mi nɛ.

¹⁰ Fe kase Awónisa Kenke eto Kukue leteyii,

“Utsyuæ saa ke lela nkæ wæsiæ nkpæ læ unyæ mu kamini,

nya læ usiæ nkpæ kentsyɛɛ,

wæntæ læ ditiki bua saa læ læbo itsyi læ wæ kenye

nya yanle bæ ɔteyi sidia tsya.

¹¹ Ele bæ ɔye lehua buyifo læ uyifo kaseɛ,

nya læ ɔbebe diyuæ ku wæ utu kenke.

¹² Itsyise Bonamute ætækæ ənə læ mba leeyifo kaseɛ æsuæ,

nya woanɔ mə olatoto.

Fɛɛ mba ni babuayifoo, waataka kənyæ læ mə æsuæ.”

¹³ Læ biakplatsya keyifo kaseɛ, owoe lookpe mi bulə?

¹⁴ Fɛɛ læ efe bæ nyæ kanyi læ kaseɛ ka feyifo eto disi esoo, nyæ disuæyuæ læ nnya æsuæ.

Biante mə sikpi, nya biəntə kulesa læ ilə mi.

¹⁵ Bomu bifi dibu bitə Kristo læ mi akæsi læ bitə wə dibu fe mi Onamute.

Nya biofo mi æsuæ kenye buləkə kate utsyuæ saa wə lela nkæ woanɔ itsyiko læ kusubebe ko æsuæ benkpe.

Nya læ biyifo nko ku disuætsyæ ku æsuæ kaso bokosəbokosə.

¹⁶ Biyifo nnya ku utu wuee, bæ læ utsyuæ aka mi læ nkpæ sɛɛ bo binsi læ Kristo esoo, læ kofani læ kələ mə læ nnya bətəyi æsuæ.

¹⁷ Itsyise eləke eso bæ nyæ kanyi læ kaseɛ ka feeyifo eso læ nyamfo eyifo Onanto eto lelabi, enso bæ læ kabua eso.

¹⁸ Itsyise Kristo wə ni ɔsɛɛ, ékpe læ betidi ba ni babuayifo eto disi dikpe lenwɛ itə lefe nə kenke, bæ læ ofó bo bokpa kesuko Onanto ɔflo.

Bálo wə læ æsuæ eto sinə æsuæ, fɛɛ Onanto læ læwɔnɔ æsuæ átakasə wə úbæ nkpæ.

¹⁹ Nya læ læwɔnɔ æsuæ, úsu óbé Onanto eto ditiki nəmæ letsya útə bekpenkpe ba bəti bákpe læ edi kafo mfó.

²⁰ Mbamfó ni betidi ba dímentsyue Onanto eto kələ koto læ lefe nə ɔke dibusə utə mə læ lefe nə Noa díkawə wə ɔklo kplɛ əmə nɛ.

Betidi esiani ba ni mflamfla ba dídufə læ ɔklo

əmə kafoo, mə báfo læ nkpæ se ntu bomə díyi nɛ.

²¹ Nyamfo eyifo ditsyæbi nə nle bo bote kase ntu-fləsəfləsə eto lekpa lekateko ntuyiyi bomfóo, mɔmɔ laafo bo læ nkpæ.

Yenyifo æsuæ eto sinə eto keni buflə kewui bomuu, iyifo kenyekekkele ku Onanto, kenyekekkele ka lekpa nya ketsyi taa bo akæsi kəmiə ke.

Onanto aafo bo læ nkpæ eyɛ læ Yesu Kristo eto botaka ketsyi ɔkɔmə kəbə nkpæ æsuæ eso.

²² Kristo əmfɔ ni nwə dísu kato nya unsi læ Onanto eto sediani, wə nle seka budi læ Onanto eto batɔnkpe kenke ku kato eto bəsuəalenyə ku æsuəale nnya nkpe kenke æsuæ.

4

Bisiə Nkpe Fe Bafokanɔfo Seka.

¹ Nyaso se Kristo dínyə kanyi læ sinə æsuæ esoo, mi tsya fi wə nsusu bomfo ke eto okle bekpé mi æsuə nkeale, itsyise utsyuæ saa ke lænyə kanyi læ æsuæ eto sinə æsuə, ensifi æsuə kakpé lebuayifoyifo æsuə.

² Læ nyaso idu mɔmɔ entɔɔ, bisia mi nkpæ fefe læ Onanto eto lelabi æsuə, inni læ nnya laale utidi ɔkue æsuə.

³ Kɔɔ bisia nkpæ bíyifo asa fe bamamonyə ekle tinti. Nkpe bo bisia læ lefe nəmfó áye læ set-syetɔ eto nkpəsiəsiə, æsuə eto sinə eto nkpəsiəsiə, sitekpe, sidikpūū, budi ku bunə eto ake eti susu ku sifiasumu eto eyifosa æsuə.

⁴ Nya se biensianko ani ku mə keyifo mə eyifosa kpə nnya læmbə kasonɔnɔ esoo, yeeyifo mə yanii nya baaka mi.

⁵ Fɛɛ yuubə ibə bæ buuləkə mə æsuə kenye læ Onanto wə lookponko mba nsi nkpæ ku bekpenkpe akpo.

⁶ Nyamfo eso Kristo ábe Ditiki Sɛɛ nəmæ letsya bətə bekpenkpe tsya, ite bæ Onanto ákponko mə lekpo fe kase baakponko utidinini saa lekpo tsyaa, bæ læ læwɔnɔ æsuə, læ bəsiə nkpæ fe kase Onanto nsi seka.

Ele Bə Bafokanɔfo Kenke Kawunsəko Bətsyuə.

⁷ Asa nnya kenke eto kalosako boyo elo. Nyaso biɲyɛ bikabe kusu lɛ bɛlɛ ɛsuɛ kukɔnɔ, bɛ lɛ befo ola boto. ⁸ Fɛɛ nnya nso bofe enso kenke ni bɛ bikala bɛtsyuɛ kafo faa. Itsyise lelabi ɛtɛkɛ ɔyimitsyuɛ eto kabua kpɛ ka uyifo kato. ⁹ Befo mi bayimitsyuɛ kafo faa, bɔwɔnɔnɔ saa mankɛ. ¹⁰ Mi nti eto utsyuɛ saa ɛfo ɛtɛsa ate ate itsyi lɛ Onanto ɔflo. Nya fe unyɛsiɛ sɛɛ saa wɛ laalɛ ɛtɛsa ate ate nyamfo ola kɛtɛ Onantoo, biyifo ɛtɛsa nyamfo eto keyifo, bɛ lɛ ibɛ kutɛkɛ itɛ mi bɛtsyuɛ. ¹¹ Lɛ utsyuɛ lɛ Anantotiki budii, udi nnya fe kase Onanto dɪtɛ wɛ nkɛ udi nnya utɛ betidi. Nya lɛ utsyuɛ lɛ kesumu eto keyifoo, uyifo ke ku ɛsuɛale nnya Onanto dɪfi ɪtɛ wɛ nkɛ uyifo ke ɛsuɛ, itɛ lɛ befi atɛsɛ bɛtɛ Onanto lefe saa ɛyɛ lɛ Yesu Kristo, wɛ eto ale ni diyɛnde ku ɛsuɛalɛ idu manlo isu manlo. Ibɛ itɛ.

Binyɛ Kanyi Fe Kristo Seka.

¹² Mɔ bayimi lala, kase banlɛ mi boto kabe bɛnlɛ kanyi bunyɛ kekleeke, yenyifo mi naa bɛnkɛ lesa nɛ bɛnlɛ kusi bobɛ kɛtɛ, mɛmbɛ tɔ lɛ kutsyuɛ saa ɛsuɛ inyɛ. ¹³ Bomu lɛ nyamfo esoo, binyɛ disuɛnyuɛ bɛ mi tsya lɛ kanyi bunyɛ fe Kristo ke seka, bɛ lɛ ɔbɔ lɛ wɛ diyɛnde ɛsuɛ, mi tsya ebofo disuɛnyuɛ bunyɛ kato keyuluu. ¹⁴ Binyɛ disuɛnyuɛ lɛ betidi ɛka mi se bintɛkɛko Kristo eso. Itsyise diyɛnde eto lɛwɔnɔ nɛ ni Onanto eto lɛwɔnɔ siko mi. ¹⁵ Lɛ mi utsyuɛ ɛɲnyɛ kanyii, yenyifo bɛ uyifo uwudifo, uyu, obuayifo, nye nwɛ laakpɛ ditiki nɛ dimanle wɛ kɛnyɛ eso. ¹⁶ Fɛɛ lɛ biɲnyɛ kanyi lɛ mi bafokanɔfo esoo, biɛntɛ lɛ ɛlɛ mi kofani. Bomu bɛsɔ Onanto ani bɛ Kristo eto diyɛ teke fɛ lɛ ɛsuɛ. ¹⁷ Lefe nɛmɛ eboyo elo bɛ betsyiko lekpokponkpo nɛmɛ kasɔ, nya Onanto eto betidi ɛsuɛ yuutsyɛ kasɔ itsyiko. Lɛ betsyiko kasɔ itsyi lɛ bo ɛsuɛ, ntsyɛ yuutsyɛ itɛ mba dɪmamfo Onanto eto Ditiki sɛɛ nɛmɛ banɔ? ¹⁸ Bawɔni bakpɛ lɛ Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue bɛnkɛ,

“Lɛ ite mɛ, bɛ yɔkɛ ale fɛ betidi sɛɛ lɛ bɛnyɛ bofoo, ntsyɛ yuutsyɛ itɛ babuayifo ba dɪmamfo banɔ?”

¹⁹ Lɛ nyasoo, mba lɛɲnyɛ kanyi ka diyifo Onanto eto lelabbii, lɛ mɛ asa sɛɛ buyifo ɛsuɛ, lɛ befi mɛ ɛsuɛ bakpɛ lɛ nwɛ diyifo mɛ lɛ kɔni kenke, nwɛ leeyifo lefe saa lɛ wɛ kɛnyɛtsyɛtsyɛ ɛsuɛ.

5

Bikalɛ Onanto Eto Bebi Ola.

¹ Mɔ kosate nwɛ ni bafokanɔfo eto uninɛ lɛ mi ntii, nla miɛ maale bafokanɔfo eto beninɛ ba nkpɛ mi lenti kɔlɛ. Mɔ kosate ɛnyɛ kase Kristo dɪnyɛ kanyi, nya lɛ bɛlɛkɛ wɛ bateɛ, muunyɛ kedikɔ lɛ wɛ diyɛnde nɛmɛ kɛmiɛ. Nla miɛ maateyi mi minkɛ, ² bɛlɛ Onanto eto bafokanɔfo eto ditsyukpa nɛ bɛfi bɛkɛ mi lɛ kɔni bɛ bebe ola ku kafo faa, fe kase Onanto lɛtɔ utsyiko mi ɔflo. Bienyifo keyifo kamfo bɛ lɛ bifi bɛbɛbɛ kutɛkɛ ko dimɛɲnyɛ itɛ, bomu biyifo ke ku kesumu seka. ³ Bienyifo ke bidi sɛkplɛ lɛ mba bɛfi bɛkɛ mi kalɔ ɛsuɛ, bomu betɛ ditsyɛbi sɛɛ itɛ basamu eto etsyukpa nnya nkpɛ mi kalɔ. ⁴ Nya lefe nɛ Kristo, Nwɛ Laayɛnko Basamu eto Uninɛ Kenke luubɛ, lɛ uti mi lekankpakpa kosate nɛmɛ, nɛ ni nɛ laambia kulefe.

⁵ Nko ke ini itɛ mi lekososa tsya nɛ, bɛ bebokosɛ ɛsuɛ kasɔ bitɛ bafokanɔfo ninɛ ba eto kalɔ bɛnkpɛ. Mimblɛ kenke bebokosɛ ɛsuɛ kasɔ bitɛ bɛtsyuɛ lɛ mi eyifosa ɛsuɛ. Itsyise Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue lɛ bɔtɛyi nkɛ,

“Onanto ɛɲnyɛ lɛ mba laabesɛ ɛsuɛ kato ɛsuɛ, fɛɛ woawunsɛko mba laabokosɛ mɛ ɛsuɛ kasɔ.”

⁶ Nyaso bebokosɛ mi ɛsuɛ kasɔ bɛkɛ lɛ Onanto eto kɔni kekleeke komɛ kalɔ, bɛ lɛ obesɛ mi kato lɛ wɛ lefe sɛɛ ɛsuɛ. ⁷ Bifi mi asa nnya kenke laakpɛ mi bulɛ bekpɛ lɛ Onanto eto ani, itsyise wɛ laalɛ mi ola.

⁸ Bitɛkɛ ɛnɛ, bisɛɛ bikabe kusu. Mi olo Obonsam lɛ bɔtsylama kafa,

kato ɔkɔɛ fe tsyata, nya ɔnlɛ utidi bɔbɛbɛ nkə lə usənsə ɔyimi. ⁹ Bifi bɔfokanɔ kekkeke biɲyə lə wə əsuə, se binyi biə mi bayimi bafokanɔfɔ lə kawunsiə kenke tsya kpé lə kanyinyənyə kamfo ke eto okle əsuə.

¹⁰ Fɛ lə binyə kanyi kamfo itə lefe kliminti kamaa, Onanto, nwə eto lefonə ləmbə kalokɔ, wə ləkpadɪ mi nkə bibə binyə kedikɔ lə wə diyənde manlo nə diyifo lɔni ku Kristoo, wə kosate əbɔfɔsə mi, okpe mi nkə ale lə binyə kekkeke. ¹¹ Wə ni əsuəale idu manlo isu manlo. Ibə itə.

Bokla Fɛfɛ

¹² Nlɛ kukue kliminti komfo bɔwɔni kətə mi ɛyɛ lə Silvano wə mimfi fe ɔyimi wə lefo ɔnɔ əsuə. Nla miə maakpe mi nkəale ku nnya mɔ kosate dɪnyə miə Onanto eto lefonə kosate nəmə ni nəmfɔ. Nyaso biɲyə kekkeke lə nnya əsuə.

¹³ Mi bafokanɔfɔ tsyuə ba tsya Onanto dɪləkə lə Babilonia eto kasɔ ku mɔ ubi Marko bə bəəsiəsə mi ɔ-ɔ. ¹⁴ Bɛbuta bətsyuə lə bisɪəsə bətsyuə ku bafokanɔfɔ eto lelabi.

Diyuəsə lə disɪəkɔ mɪmblɛ ba kenke diyifo bani ku Kristo.

2 PETRO Kukue Nuəfə Ko Petro Ləwəni

¹ Mə, Simon Petro, wə ni Yesu Kristo eto uyifoyifo ku ətənkpe, mə ni nwə nle kukue komfo bəwəni kətə mimba eyə lə Onanto ku Ofomfokətə Yesu Kristo eto kaseyifoyifo əsuəə, dītə binyə bofokanə bo lefo koya fe bo bole bomfo eto okle.

² Onanto lə usi unə mi kafo eso mmə, nya lə utə mi diyuə kpə eyə lə mi Onanto əmə ku Bonamute Yesu eto bote əsuə eso.

Kase Onanto Lékpadi Nya Úləkə Betidi.

³ Onanto éfi wə kosate eto əsuəale útə bo lesa saa nə loofe itə bo faa lə bo nkpə əsuə, bə lə bofó nkpə busiə fe bafokanəfə. Úyifo nyamfo itsyise buyi wə nwə lékpadi bo nkə bunyə kedikə lə wə kosate eto diyənde ku kase kəmiə. ⁴ Onanto áyē lə kusu komfo əsuə útə bo ətəsa kpaa nnya lefo koya, nnya eto kənyē útsyə bo, bə lə bofó bəyē lə ətəsa nyamfo əsuə buləkə bo əsuə butsyiko lə asa bua nnya laale utidi əkə kabiase wə lə kawunsiə kamfo əsuə. Bə eyə lə nnya əsuəə, lə bubə bofiani mba luunyə kedikə lə Onanto eto ditsyəbi nəmə kəmiə.

⁵ Lə nsusu sēə bomfo əsuə esoo, bekpe otsyekle saa biofó lə bifi kaseyifoyifo bəwunsəko ku mi bofokanə. Nya lə bifi kobetete bəkə lə kaseyifoyifo əsuə. ⁶ Nya lə bifi əsuəkətotəkətəkə bəwunsəko kobetete, lə bifi utukpekpe bəwunsəko əsuəkətotəkətəkə, lə bifi Onanto sikpitete bəwunsəko utukpekpe.

⁷ Seyimila wunsəko Onanto sikpitete, nya lə lelabi lə ləwunsəko seyimila. ⁸ Ətsyəbi nyamfo lefe itə mi nə nya lə nyamble kenke aka mi kəni nya yefo disie isie lə mii, yuutə mi eyifosa ebokpa wuee, nya yəbəkə kutəkə se binyi Bonamute Yesu Kristo eso. ⁹ Nya lə utsyuə əmbə ditsyəbi nəmfoo, nyalē utidi əmfo

ənnyə asa kukənə, eso weemunyə asa lə katsyontsyokə. Itə bə ótasuə nkə Onanto əflə abua nnya úyifo ko bewui.

¹⁰ Nyaso, mə bayimi, bekplatsya lə biñyə kekleke eso kə, itə lə Onanto eto bokpadi bo ókpadi mi nya úləkə mii, menyifo ebimbale, nya lə biyifo nkoo, nyafē biemubə kama lə mi bofokanə əsuə nə. ¹¹ Lə biyifo nkoo, biunyə kusu wuee bidufə Bonamute ku Ofomfokətə Yesu Kristo eto seka kedikə manlo siamə əsuə.

¹² Ite bə bíyi nyamfo koko nya bíkabə keyudu lə mi bofokanə əsuə tsyaa, nyifo nnya minkə muukaklomasə mi asa nyamfo lefe saa. ¹³ Nya se minsi minkpe nkpə koo, yəleke bə nkaklomasə mi asa nyamfo nya lə nkasanklisə mi lə nnya əsuə. ¹⁴ Nyi minkə ibu səkə lə mbə lə əsuə eto sinə siamfo əsuə fe kase Bonamute Yesu Kristo leteyi mē okpasə. ¹⁵ Məbēbē kusu saa ko əsuə biokakloma asa nyamfo lefe saa lə mə ukpə kama ntsyə.

Bo Kosate Ənyə Yesu Eto Diyənde Nəmə Ku Bo Ənəmi.

¹⁶ Etiki nnya bətəyi mi itsyi lə Bonamute Yesu Kristo eto businkli kəbə lə əsuəale kplē əsuəə, menyifo etiki woenwoe. Bo kosate dinyə wə ku bo ənəmi lə wə səkplē əsuə. ¹⁷ Búnyə mfó lə lefe nə Anto Onanto dífi dibu ku diyənde útə wə. Nya əkə ləbə útsyi diyənde kenke eto Onanto əflə nle bətəyi nkə, “Nya nwəmfə ni mə ubi lala, wə əsuə məənyə disuəyuə nə.” ¹⁸ Bo kosate lənə əkə əmfo ləbə utsyi kato, lə lefe nə bóke lə wə əflə lə kətini kenke komə əsuə.

¹⁹ Nyamfo eso busi bófo Onanto eto bənyeləkətidi eto etiki nnya bábē letsya bətsyə enso nə. Bekplatsya lə belē letsyabebē nəmə fe okandē wə nle buyənde lə ketuntu əsuə, isu ese lə kolensiənto ko kalesiəsiə eto sefandebi luubē siyənde lə mi ketu kəmiə. ²⁰ Lesa nə lefe ele bə binyə bitsyə lekpo ni bənkə, kuutsyuə saa antaka mmə ete uləkə Onanto eto katəyikətsyə ka nkpe

læ Awɔnisa Kɛnkɛ ʔsuə kasɔ læ wə kosate eto kobetete ʔsuə. ²¹ Itsyise Onanto eto katɛyikʔtsyə eto ditiki saa méntsyi læ utidi kuutsyuə eto lelabi ʔsuə díbə. Bomu Onanto eto Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ lɛyɛ læ betidi ʔsuə báteyi kɛnyɛ ka ditsyi Onanto ɔflo kəbə bətsyə.

2

*Petro Álɛ Bafokanɔfɔ Kɔlɛ Lə Bidi-
abidia Eto Bateasa ʔsuə.*

¹ Fɛ kase bidiabidia eto bənyɛləkətidi lɛkɛ læ betidi nti kɔɔ, nko ke bidiabidia eto bateasa lɔɔbɔ bake mi lenti nɛ. Bɔɔyɛ læ awɛsu bate bidiabidia eto asa nnya laabiasə betidi eto bofokanɔ. Nya bɔɔni Bonamute wə dílɛkə mə kulaa tsya. Mə eyifosa nyamfo ebutə batsylɔsə ʔsuə mlə. ² Betidi kpə ebutəkəkə mə nkpə bua siəsia kama, nya læ bateasa eto eyifosa esoo, betidi ebɔteyi asa bua bənyə læ kɔnukualesu komə ʔsuə. ³ Se bateasa bamə dífi kənənsɛ bətəkə læ atabi bɔbɛbɛ ʔsuə esoo, boowoe etiki nnya ni bidiabidia befi bənyə kutəkə læ mi ʔsuə, Onanto ébolo mə dikpi koko, nya úkəmuə utsyuə ʔsuə itə mə bɔtsylɔsə!

⁴ Onanto mémfi ótsyɛ wə batɔnkpe ba léta wə bebu. Bomu okpé mə læ amana óto mə ókpe læ ute kəmiə læ kaka lɛna tũũ isu ese lefe nə okponko mə lekpo. ⁵ Nko ke Onanto dímənyə betidi ba dísiə nkpə kɔ læ kawunsia kamfo ʔsuə kaminsə se báni nkpə sɛɛ busiɛ eso. Bəntə Onanto dibu esoo, útə ɔsɔmi áni nya ntu díyi bófo kawunsia kenke nya betidi letsylɔ. Ini Noah wə lébe nkpə sɛɛ siəsia letsya útə betidi bamə ku bitidi ekuanse bamba ba Onanto dílɛkə hā díbu.

⁶ Onanto álo Sodom ku Gomora dikpi nya útə ute letsylɔsə imənkplɛ inuə nyamfó kenke káfiani ntɔ, úfi óte lesa nə luutu betidi ba leni bə bembufi dibu bətə wə. ⁷ Onanto ələkə Lot wə ni utidi sɛɛ, nwə betidi bamfó eto nkpə bua siəsia díkelə læ lekɔəsi. ⁸ Utidi sɛɛ əmfɔ ákɛ læ mə nti lefe saa. ʔnɔ nnya kenke

nle bubə, nya únyə nnya ku wə ənəmi tsya, itə bə betidi bamfó eto nkpə bua siəsia bomə əkələ wə tinti læ lekɔəsi. ⁹ Nyamfo læ bote kase Boanto laafo betidi sɛɛ buləkə ket-syiko læ botokabe bo ʔsuə bankpe ku kase waalɔ babuayifo kətsyə itə lefe nə Lekpoyi Fɛfɛ looyo itə mə kotonənə.

¹⁰ Nya mba wuunə koto enso ni mba lætəkəkə ʔsuə eto sinə bi-abia eto nkpəsiəsia kama nya baani beentsyue Onanto eto afi koto. Bidi-abidia eto bateasa bamfo kpé ale nya bembu kulesa ku diyənde eto ʔsuəalə nnya nkpe kato bomuu, baaka mə kulaa tsya. ¹¹ Fɛɛ Onanto eto batɔnkpe ba nkpe ʔsuəalə nya bankpe kɛnyɛale banso bidiabidia eto bateasa bamfo kulaa tsya anla ʔsuəale nnya nkpe kato kɛnyɛ, kaaka mə læ Boanto eto ənəmi. ¹² Betidi bamfo eto okle te fe be-butubuki ba lenyi kobe ba boofɔ bumuə kalo, nya bəənyə læ lesa saa nə bannɔ kasɔ ʔsuə nya beedi etiki bua saa eto okle. Bɔɔtsylɔsə mə fe kase baalo bebutubuki seka.

¹³ Boonyə kanyi fe kase bətə betidi dínyə kanyi ke. Beedi nkpe keyifo lesa saa nə ke baala læ nkɔminti tsya itsyise beefi nnya fe lesa nə lookpe mə disuəyuə. Beyifo mba leeyifo afanisa ku mba leeyifo asa nnya laannɔ bobɛ. Baakɔ ku mi mba nle eyi budi nya bəənyə disuəyuə læ mə asa bua nnya beeyifo ʔsuə. ¹⁴ Bakpé disənkpo eto ənəmi nya beeyifo lebuə lefe saa nya yennlə mə. Baawɛ betidi ba eto bofokanɔ læmbə ale kakpe læ lebuə ʔsuə. Mə ketu emmi kulefe. Onanto ékudi betidi bamfo sitinti! ¹⁵ Báyani kususe bətsyə nya bánya kusu! Bəətənkɔ Onanto eto unyɛləkətidi Baalam wə ni Boer eto ubi eto ditsyəbi kama. Waala atabi nnya wuunyə læ asa buayifoyifo ʔsuə. ¹⁶ Lə nyaso Onanto əyənki ókpe wə læ lebuə nə úyifo ʔsuə. Wə Baalam kosate eto ɔflimu édi wə etiki læ utidi eto ɔkɔɛ ʔsuə nya úti wə kusu læ disibiabia eto asa nnya ɔnlɛ buyifo ʔsuə.

17 Betidi bamfo eyifo fe etubia nnya lensianyifa ntu, fe asomiloku nnya ufiebi lekpa onyeko. Onanto ebu kasiako utsya mbamfo eto okle la ketuntu tuu kemia. 18 Beedi etiki bimba kabesa esua kato. Nya beedi akontiki nnya laabiasa utidi esua, kawe mba nle bobo la betidi ba nsi nkpa bua esua eto nti kakpe. 19 Bidiabidia eto bateasa bamfo aetsya ma kenye bankaboota banya esua buusia la ma esua esua la lefe na eto lefe ma kosate nsi nkpa bo loobiasa ma bafiani ndomufa, itsyise lesa na eto kalo fankpee, aafiani ni ndomunya.

20 La batsyua abe bate Bonamute Yesu Kristo wa ni Ofomfokata, nya bane ma esua balaka la asa nnya laanansa etidisa la kawunsi kamfo, nya yankle fe asa nyama disinkli iba imua ma itaka ma kato, baeba kasia nkpa bo la kalosako, laabia kaso mbo basia ko. 21 La nnya ete betidi bamfo dimante kulesa itsyi la nkpa see siasia eto kusu esua, eni eleke ita ma, eso ba la bate kusu see komo fe la besinkli la kofi kenke ko Onanto lekpe ma eto kama.

22 Lesa na diba ma la esua alaka ete wuee lesa na akpa nyamfo nle boteyi ba, "Okpa esinkli ole wa kala budi," nya "Okplako wa baflesa ntu kukono esinkli usu ole kota boke."

3

Biŋya Bikabe Kusu Ita Bonamute Yesu Kristo Eto Businkli Kaba.

1 Mo bayimi lala, nyamfo ni kukue nuafa ko minle bowoni keta mi ne. La ekue anua nyamfo esua, nkplatsya mia la nsi nna mi nsusu nsuko asa see nyamfo esua la ekpako mi wuee. 2 Nla mia la nklomaso mi etiki nya Onanto eto banyelakati kenke leteyi la lefe na lefe ma, ku lesa na batankpe bamo leta mi itsyi la Bonamute we ni Ofomfokata esua.

3 Tutee, bita la ekpako mi wuee bia, la eyi fefe nyamfo esua, betidi batsyua ebuba ba difi ma esua beta ma esua eto sina eto afanisa yifoyifo. Boom ma. 4 Nya bobo mi banka,

"Nwa ditsya kenye nka ole bubo nkpa, sieti onkpe? Itsyise idu lefe na bo bana ma dikpe iba ese mmi, nko ete asa nsi nte fe kase itsya taa lefe na Onato diyifo kawunsi ne."

5 Beyi fe betsya bani onukuale ma ba etiki te Onanto didi nya uyifo kato ku kaso. Wa ke dita kaso lebo ketsyi la ntu esua nya kabo la ntu esua kankpe. 6 Nya eye la ntuyiyi esua nya Onanto letsylosa kawunsi ka ko kenke. 7 Onanto eto ditiki nama ke dimua kato ku kaso kanle nya onle ke bobo ketsya ita ke botonsa. Jo ma utsya ita diyi na wookponko betidi ba laante Onanto lekpo batsylose ma.

8 Mo bayimi lala, bianta esua bianka la Onanto eto anamii, letekeke saa ambala la diyi lani ku ala koki eto nti. La wa oflo, nyamble akate iyifo ani. 9 La batsyua eto nsusu esua, Onanto annle bokosa la kenye ka utsya esua. Inni nko ini. Bomu ole esua butsyu ku mi itsyise waanla nka batsylosa kuutsyua saa. Fee ola nka utsyua saa tsiyiwuninsa la oye abua buyifo.

10 Fee Bonamute eto diyi nama ebuba fe kase uyu laeba. Diyi namfoo, la oko kenene eto bobo ketsyi kato esua asa nya nkpe kato ebunya. Nya asa nya nkpe kato kenke loototsylo nya asa nya kenke nkpe la kaso loonya.

11 Se asa nyamfo kenke loobia mmoo, nte betidi ba eto okle ele ba bidi? Ele ba bisia nkpa bo diyifo kenke la bifi esua bita Onanto. 12 Nya la kase binsi banle kusu bobo ita Onanto eto diyi nama bekplatsya la diba mlala. Diyi namfoo, kato kenke loototsylo, nya ute loolonsa kato eto esuaale kenke ebiasa. 13 Fee boo, buunya bukabe kusu ita Onanto eto kenye ka usya. Kato fofa ku kaso fofa ka luuba kaka kaseyifoyifo soo looke mfo kenke.

14 Nyaso, mo bayimi, se bifi mi kusubebe kenke bitaka la diyi nama esua esoo, bekplatsya la biyifo mi esua kenke, kabua saa manke la mi esua la Onanto eto anami, la beke

le diyuə əsuə ku wə. ¹⁵ Ele bə bifi kase Bonamute dífi dibusə útəə, fe kusu ko útə mi nkə lə bafə mi lə binyə buləkə fe kase bo ɔyimi lala Paulo ləwəni útə mi eyə lə kobe ko Onanto dítə wə əsuə. ¹⁶ Nyamfo ni lesa nə waateyi lə wə ekue nnya kenke waawəni katsyese mi lə etiki nyamfo əsuə nə. Asa ətsyuə nnya waawəni katsyese kpé ale nyaso betidi ba lenyi ku mba lənnýə kek-leke lə mə bofokanə əsuəə, eefi kasələkələkə ka dimamfə kətə nnya fe kase beeyifo lə Awənisə Kenke eto nlebe ntsyuə. Nyamfo luutə baatsyləsə əsuə nə.

¹⁷ Fəə, mə balala, bifi biyi nyamfo koko. Nyaso bitəkə ənə bə babu-atidi saa embəwə mi bakpe lə mə abuyifoyifo saa ku mə esubuayeyə əsuə. Manla miə lə beta bibu lə mi bofokanə əsuə! ¹⁸ Bomu bisukosə lə bebe lə Onanto eto lefonə ku Bonamute Yesu Kristo wə ni bo Ofomfokətə eto bote əsuə. Wə boətə dibu idu məmə isu manlo manlo. Ibə itə.

1 YOHANES Yohanes Eto Kukue Tutε

Onanto Eto Nkpε Eto Ditiki Ni Yesu Kristo.

¹ Bɔle kukue komfo bɔwɔni kɛtɛ mi, ko nye lɛ Nkpε eto ditiki nɛ nsi nkpε itsyi ta kawunsiɛ eto ket-syikokɔ ke ɛsuɛ. Bɔnɔ etiki itsyi lɛ ni ɛsuɛ nya bɔkɛnyɛ ni ku bo ɛnɛmi tsya. Sitinti ini bɛ bɔnyɛ ni ku bo ɛnɛmi nya bɔkɛtidi ni ku bo ani tsya. ² Se Onanto dɔlɛkɛ ditiki nɛ lɛtɛtɛ nkpε le lekpelee, bɔnyɛ wɛ nya bɔdi etiki itsyi lɛ wɛ ɛsuɛ. Bɔbe letsya lɛ nkpε manlo bo nkpε lɛ wɛ, nya onkpε lɛ Anto Onanto ɛmɛ ɔflo. Nya Onanto dɔlɛkɛ wɛ ɔte bo tsya. ³ Lesa nɛ bɔkɛnyɛ nya bɔnɔɔ, ni bɔnle letsya bobe kɛtɛ mi nɛ, bɛ lɛ mi tsya lɛ bibɛ bɛkɔ ku bo lɛ lɔniyifoyifo nɛ ɛsuɛ bonkpε ku Anto ɛmɛ ku wɛ ubi Yesu Kristo. ⁴ Nyaso bɔnle kukue komfo bɔwɔni kɛtɛ mi, bɛ disuɛyua nɛ bɔnle bunyɛ, lɛ leflo lelo.

Onanto Ni Diyɛnde.

⁵ Mɔmɔɔ, ditiki nɛ bɔnɔ butsyiko lɛ wɛ Ubi ɛmɛ ɔflo nya bɔfi ni bɔnle letsya bobe kɛtɛ mi ni nkɛ Onanto ni diyɛnde, nya ketuntu saa lɛmbɛ lɛ wɛ. ⁶ Nyaso lɛ bɔle bɔteyi boɛ buyifo bani ku wɛ, fɛ busi bunsɔ nkpε lɛ ketuntu ɛsuɛ, nyalɛ bɔle sidia bɔteyi lɛ bo etiki ku lɛ bo eyifosa ɛsuɛ. ⁷ Fɛɛ lɛ busi nkpε lɛ diyɛnde ɛsuɛ fe kase unsi lɛ diyɛnde ɛsuɛ, nyalɛ ete bɛ busi lɛ lɔniyifoyifo ɛsuɛ ku bo bayimitsyua. Nya Yesu Kristo wɛ ni wɛ Ubi eto kɔtɔ ɛflɛ lebuɛ saa lebuɛ lɛ bo ɛsuɛ kɔwi.

⁸ Lɛ bɔteyi boɛ lebuɛ saa ɛmbɛ lɛ bo ɛsuɛ, bɔwɛ ɛsuɛ nya bɔnle ɔnukualɛ bɔteyi. ⁹ Fɛɛ lɛ bulɛkɛ bo abua kasɔ butɛ Onantoo, wɔɔye lɛ wɛ kɛnyɛtsyɛtsyɛ ɛsuɛ uyifo lesa nɛ leleke utɛ bo, wuufi bo abua ɔtsyɛ bo, uflɛ nnya uwui lɛ bo. ¹⁰ Fɛɛ lɛ bɔni boɛ lebuɛ saa mbɛ bo lɛ ɛsuɛ,

nyalɛ bɔtɛkɛ Onanto sidia, nya wɛ ditiki ɛmbɛ lɛ bo ɛsuɛ.

2

Yesu Kristo Eyifo Bo ɔwunsaƙotsyua.

¹ Mɔ bebi lala, nle nyamfo bɔwɔni katsyese mi bɛ lɛ bienyifo lebuɛ. Fɛɛ lɛ utsyua ɛyifo lebuɛ, bokpɛ utsyua wɛ lɛɛnyɛ lɛ bo kɛnye kalɛ Onanto lekpaƙpa kɛtɛ bo. Wɛ ni Yesu Kristo wɛ ni ɔsɛɛ ɛmɛ. ² Nya Kristo kosate ni nwɛ ɛsuɛ Onanto laaye kefi bo abua katsyɛ bo. Inni bo mate eto ale ete woefi katsyɛ, bomu kawunsiɛ kenke eto betidi eto ale.

³ Lɛ butsyue Onanto eto afi kotoo, etɛ bɛ buyi wɛ. ⁴ Lɛ utsyua lɛ bɔteyi nkɛ, "Nyi wɛ," fɛɛ woenyifo lɛ wɛ afi ɛsuɛ, utsyua ɛmfo eyifo odia. Nya ɔnukualɛ saa ɛmbɛ lɛ wɛ. ⁵ Fɛɛ utsyua saa ke leetsyue wɛ ditiki koto, wɛ lelabi itɛ Onanto ni nɛ leflo nɛ. Bitɛ lɛ nteyi mi kase boate boɛ buyifo bani ku Onanto nya ni benkɛ, ⁶ utsyua saa ke laatɛyi nkɛ uyifo ɔni ku Onanto, ele bɛ usiɛ nkpε fe kase Yesu Kristo dɔsiɛ.

Ele Bɛ Siɛ Nkpε Lɛ Diyɛnde ɛsuɛ.

⁷ Mɔ balala, nnya minle bɔwɔni katsyese mi enni kɔfi ƙɔfɔ. Bomu kɔfi koko ko nte taa kasɔ ket-syikoko ke. Kɔfi koko komfo eyifo nko fɔkanɔ taa kɔ. ⁸ Fɛɛ kɔfi ko minle bɔwɔni kɛtɛ mi mfoo, lɛ sitinti kuyifo kɔfɔfɔ itsyise ko ɔnukualɛ ye lɛ Kristo ku mi tsya ɛsuɛ. Itsyise ketuntu kamɛ lɛ bofe nya diyɛnde nɛmɛ kosate fe lele buyɛnde.

⁹ Nya utsyua saa ke laatɛyi nkɛ okpɛ lɛ diyɛnde nɛmɛ ɛsuɛ fe weekisi wɛ ɔyimitsyua, si okpɛ lɛ ketuntu ɛsuɛ ibɛ ese mɔmɔ. ¹⁰ Nya utsyua saa ke laala wɛ ɔyimitsyua, kpɛ lɛ diyɛnde ɛsuɛ, nya kulesa ɛmbɛ lɛ wɛ nɛ luutɛ bɛ utsyua bamba dufɛ lɛ lebuɛ ɛsuɛ. ¹¹ Fɛɛ utsyua saa wɛ leekisi wɛ ɔyimitsyua, kpɛ lɛ ketuntu ɛsuɛ, nya ɔnye lɛ ke kɛmiɛ. Nya unyi kaka ɔntɔ, itsyise ketuntu kamɛ ɛtɛ ɔba ɛnɛmi.

- 12 Mɔ bebi lala, nle kukue komfo bɔwɔni kɛtɛ mi
lɛ betɛ biɛ eyɛ lɛ Kristo ɛsuɛ, Onanto ɛfi mi abua ɔtsyɛ mi.
- 13 Antomɛ, mi minlɛ kukue komfo bɔwɔni kɛtɛ nɛ
itsyise biyi Kristo wɛ nsi nkpɛ taa kasɔ ketsyikokɔ ɛmɛ.
Nya nko ɛmɛ ke minlɛ bɔwɔni kɛtɛ mi bakosobi nɛ itsyise bitɛkɛ Obuale ɛmɛ tsya kato.
- 14 Nya mi, mɔ bebi lala, nle mi kukue komfo bɔwɔni itsyise biyi Anto ɛmɛ.
Mi antomɛ, mi minlɛ kukue komfo bɔwɔni kɛtɛ
itsyise biyi Kristo wɛ nsi nkpɛ taa kasɔ ketsyikokɔ ɛmɛ.
Nya mi bakosobi, nle kukue komfo bɔwɔni kɛtɛ
itsyise bekpɛ ɛsuɛale, nya Onanto eto ditiki nɛmɛ nsi nkpɛ lɛ mi
nya bikɛtɛkɛ Obuale ɛmɛ kato.
- 15 Biemfi lelabi bitɛ kawunsiɛ kamfo nye kulesa nɛ nkpɛ lɛ ke, itsyise utsyuɛ saa ke laala kawunsiɛ kamfoo, anla Anto ɛmɛ. 16 Lesa saa nɛ ni kawunsiɛ kamfo eto lele ni fe asa bua nnya laalɛ utidi ɔkɔɛ, asa bua nnya betidi lɛɛnyɛ nya nnya akɛ mɛ ɔkɔɛ ku lesa saa nɛ nkpɛ lɛ kawunsiɛ nɛ ɛsuɛ utidi laabesɛ ɛsuɛ kato, nyamfo eto kuditsyuɛ mentsyi Anto ɛmɛ flɔ. Bomu nyamble etsyi kawunsiɛ mfo.
- 17 Kawunsiɛ kamfo ku kɛ asa nnya laalɛ utidi ɔkɔɛɛ, ɛbɛ ɛlɛ bofe. Fɛɛ nwɛ leeyifo lɛ Onanto eto lelabi ɛsuɛ, ebusiɛ nkpɛ lefe saa.

Mimble Kenke Yi Onanto Eto Ditiki Nɛmɛ Kosate.

- 18 Mɔ bebi lala, kawunsiɛ kamfo eto kalosɛkɔ eboyo kalo! Nya fe kase bɛtɛyi mii, biɔnɔ biɛ Kristo eto olo ɛmɛ ɛbubɛ, nya mɔmɔ, Kristo eto balo kpɛ ɛbubɛ bakpe. Nyaso buyi boɛ kawunsiɛ eto kalosɛkɔ ebɔfi.
- 19 Lɛ sitintii, betidi bamfo ɛmbɛ lɛ bo ditsyukpa nɛmfo ɛsuɛ, nyaso bɛbɔ bo lɛ nti nɛ. Lɛ bo betidi kosate benii, eni besi bakpɛ lɛ bo nti. Fɛɛ mɛ budu lɛ bo nti lɛ bɔtɛ nkɛ mɛ nti eto kuutsyuɛ menyifo bo ole.

20 Fɛ mii, Kristo ɛfi Lɛwɔnɔ Kenke nɛmɛ ɔkpɛ mi lɛ ɛsuɛ, nya mimble kenke nyi ɔnukualɛ eto ditiki nɛmɛ.

21 Inni lɛ kase binnyi ɔnukualɛ ɛmɛ eso minlɛ Ditiki Sɛɛ nɛmfo bɔwɔni katsyese mi, bomu se binyi ni eso. Nya binyi tsya biɛ sidia saa eni Ditiki Sɛɛ nɛmɛ.

22 Nya owɛ ni odia ɛmɛ? Odia ɛmɛ ni nwɛ leni nkɛ Yesu eni Nwɛ Onanto Lɛkpɔ ɔhile Utsyɛ. Utidi ɛmfo eto okle tututu ni Kristo eto olo nɛ. Nya wɛ ni nwɛ leni Onanto ku wɛ Ubi ɛmɛ nɛ. 23 Itsyise nwɛ ke leni Ubi ɛmfo ɛni Anto ɛmɛ tsya. Nwɛ ke lɛfo Ubi ɛmɛ ɔnɔ, ɛfo Anto ɛmɛ tsya.

24 Bebe kukɔnɔ biɛ ditiki nɛ bɛfo idu taa kasɔ ketsyikokɔ eyo mɔmɔ, edufɛ mi lɛ akɔɛsi kenke. Nya lɛ belɛ nnya kukɔnɔ, nyalɛ biusiɛ nkpɛ lɛ Ubi ɛmɛ ku Anto ɛmɛ eto loniyifoyifo ɛsuɛ lefe saa. 25 Nya nkpɛ manlo bomfo ni kenye ka Kristo ditsyɛ nkɛ wuufi utɛ bo nɛ.

26 Nlɛ nyamfo bɔwɔni kɛtɛ mi itsyi lɛ betidi ba loola bɛ baawɛ mi bakpɛ eso. 27 Fɛ mimii, Kristo eto Lɛwɔnɔ nɛ ɔkpɛ lɛ mi ɛsuɛ, ɛfo disia lɛ mi ɛsuɛ kenke. Lɛ nyasoo, yensife bɛ kuutsyuɛ saa lɛ usi ote mi kulesa bio. Itsyise wɛ Lɛwɔnɔ nɛmɛ aate mi lesa saa. Nya asa nnya diate eyifo ɔnukualɛ nya sidia saa lɛmbɛ nnya ɛsuɛ. Nyaso bitsyue koto lesa nɛ Lɛwɔnɔ nɛmɛ lɛte mi lɛ bisia lɛ loniyifoyifo ku Kristo ɛsuɛ.

28 Nko ini nɛ, mɔ bebi lala, biyifo loni ku Kristo bɛ lɛ lefe nɛ ɔɔbɔ ubɛ, biofo bɔbɔ kɛnyɛ lɛ wɛ ɛnɛmi ku utu wuee kofanimante lɛ Diyi nɛmɛ ɛsuɛ. 29 Lɛ biyi biɛ Kristo eyifo ɔsɛɛ, ele bɛ befo bɛnɔ biɛ utsyuɛ saa wɛ leeyifo asa lɛ kusu sɛɛ ɛsuɛ, eyifo Onanto eto ubi.

3

Buyifo Onanto Eto Bebi.

1 Bebe kase sɔɔ Anto Onanto laala bomba lɛfo Yesu bɔnɔ. Nyaso waakpadi bo nkɛ wɛ bebi nɛ. Nya boyifo Onanto eto bebi sitinti. Nnya eso kawunsiɛ eto betidi lenyi bo ni

bənkə, benyi Onanto. ² Mɔ bayimi lala, mɔmɔɔ, buyifo Onanto eto bebi. Fɛɛ betidi ba eto okle buubə bofiani, Onanto mənłəkə óte bo tɔ. Fɛɛ buyi buə lefe nə Kristo luubəə, buutsyə fe wə ke seka. Itsyise buunyə wə fe kase unte sitinti. ³ Nya utsyuə saa ke nkpe kusubebe komfo lə Kristo əsuəə, aalɔ wə əsuə kətsyəsə kənke fe kase Kristo tsya diyifo kənke.

⁴ Utsyuə saa ke leeyifo lehua, aata Onanto eto kɔfi kebu. Itsyise lehua eyifo Onanto eto kɔfi bota kebu. ⁵ Nya biyi biə bubə Kristo díbə nkə lə uləkə bo utsyiko lə lebuayifoyifo əsuə. Nya wəə, lehua saa əmbə lə wə əsuə. ⁶ Nyaso utsyuə saa ke nsi nkpe lə Kristo əsuəə, ənsiə nkpekeyifo lehua. Fɛɛ utsyuə saa ke ləəsiə nkpe keyifo lehua, lə bote nkə wənnə tɔ Kristo, nya taa mɔmɔ kulaa tsya wante wə tɔ.

⁷ Mɔ bebi lalaa, biəntə lə kuutsyuə saa lə ɔwɛ mi okpé. Utsyuə saa ke leeyifo asa lə kusu sɛɛ əsuəə, wə ni ɔsɛɛ fe kase Kristo diyifo ɔsɛɛ nɛ. ⁸ Utsyuə saa ke nsi nkpe lə lehua əsuəə, eyifo Obonsam eto ole. Itsyise Obonsam éyifo lehua taa kasɔ ketsyikokɔ kamə ke. Nyamfo eso Onanto eto Ubi díbə kawunsiə nɛ nkə lə obiasə Obonsam eto eyifosa bua nyamə.

⁹ Utsyuə saa ke ni Onanto eto ubii, ənsiə nkpe keyifo lehua. Itsyise Onanto eto ditsyəbi kpé lə wə. Wəmbɔfo busiə keyifo lehua se Onanto ni wə Anto eso. ¹⁰ Letekəkɛ nə nkpe lə Onanto eto bebi ku Obonsam eto bebi nti ni bə, utsyuə saa wə ke leenyifo kasɛɛ nye waanla wə ɔyimitsyuəə, eni Onanto eto ubi.

Bela Bətsyuə.

¹¹ Kənyɛ ka bənɔ taa kasɔ ket-syikokɔ ni bənkə, ele bə bola bətsyuə. ¹² Yanle bə butsyə fe Kain, nwə didi Obonsam eto ubi, nya ólo wə ɔyimisani. Nya besɔ Kain lelo wə? Ólo wə itsyise wə Kain eto eyifosa mányɛ lə kusu sɛɛ əsuə nya

wə ɔyimisani eto eyifosa áyɛ lə kusu sɛɛ əsuə eso.

¹³ Nyaso, mɔ bayimi, yenyifo mi naa lə kawunsiə eto betidi ekisi mi. ¹⁴ Buyi boə bóbo lə ukpe kəmiə bubə busi lə nkpe əsuə. Buyi nko itsyise boala bo bayimitsyuə. Utsyuə saa wə laanla wə ɔyimitsyuə si nkpe lə ukpe eto əsuəəle kəmiə. ¹⁵ Utsyuə saa ke leekisi wə ɔyimitsyuə, uyifo uwudifɔ. Nya mi kosate yi biə uwudifɔ saa əmbə nkpe manlo lə wə.

¹⁶ Eyɛ lə nyamfo əsuəə, nya bunyi lesa nə ni lelabi nɛ, nya nnya ni bə Kristo éfi wə nkpe útə lə bo disi. Nyaso ele bə bo tsya fi bo nkpe butə lə bo bayimitsyuə eto disi. ¹⁷ Lə utsyuə wə nkpe kənikalende ənyə nkə lesa ahiə wə ɔyimitsyuə fe wánwunsəko wə bomu útsyi kama ókpé wəə, ntsyə wofo bətəyi nkə woala Onanto? ¹⁸ Mɔ bebi lala, biəntə lə buləkə lelabi bote lə kənyɛ fufu eto etiki əsuə ete. Bomu bitə lə eyɛ lə bətsyuə bɔwunsəko lə sitinti əsuə. ¹⁹ Eyɛ lə nyamfo əsuəə, boote boə buyifo ɔnukualɛ əmə eto bale, nya buunyə kənyəkɔ lə Onanto eto ənəmi. ²⁰ Lə bo akɔəsi alo bo dikpi kulaa tsyaa, buyi boə Onanto amɔ oso bo akɔəsi, nya unyi lesa saa.

²¹ Nyaso, mɔ bayimi lala, lə bo akɔəsi manlo bo dikpii, bokpe kənyəkɔ ku nkəale lə Onanto eto ənəmi. ²² Boafɔ lesa nə boato ket-syiko lə wə ɔfɔ itsyise boetsyue wə afi nyamə koto nya boeyifo lə wə lelabi əsuə. ²³ Kɔfi ko ókpɛ bo ni nkə bofo wə ubi Yesu Kristo bɔnɔ lə bola bətsyuə fe kase Kristo ləto utsyiko bo ɔfɔ. ²⁴ Utsyuə saa ke leetsyue Onanto eto kɔfi koto əsiə nkpe lə ləniyifoyifo əsuə ku Onanto, nya Onanto tsya ləəsiəko wə. Nya lə Ləwɔnɔ nə Onanto dífi útə bo eso, buyi boə Onanto si ko bo.

4

Beto Ləwɔnɔ Saa Bebe.

¹ Mɔ bayimi lala, biamfo utsyuə saa wə laatəyi nkə Onanto eto Ləwɔnɔ si lə wə bənɔ. Bomu beto

mə bebe lə bete lə ləwɔnɔ nəmə etsyi Onanto ɔflo. Itsyise bidia, bidia eto bənyeləkətidi éboba bákpo lə kawunsiə eto kalebe saa. ² Nya kase fɔɔye ate lə ləwɔnɔ nəmə etsyi Onanto ɔflo ni bə utsyua saa laateyi nkə Yesu Kristo əbə kawunsiə fe utidinini, kpé Ləwɔnɔ nə ditsyi Onanto ɔflo. ³ Fɛɛ utsyua saa ke dímamfo ɔnɔ nkə Yesu əbə kawunsiə kamfo fe utidinini, eto ləwɔnɔ mentsyi Onanto ɔflo. Ləwɔnɔ nə nkpe wə lə əsuə eyifo Kristo eto olo eto ləwɔnɔ. Bɛnɔ biə ləwɔnɔ nəmə ebubə. Nya mɔmɔɔ, díubə lekpe lə kawunsiə mfo koko.

⁴ Fɛɛ, mɔ bebi lala, biyifo Onanto eto bale nya bítəkə bidiabidia eto bənyeləkətidi kato itsyise Ləwɔnɔ Kenke nə nkpe lə mii, kpé kənyəale leso mba ni kawunsiə mfo eto betidi eto ləwɔnɔ. ⁵ Se ini kawunsiə mfo betsyi esoo, kawunsiə mfo eto asa əsuə ete beedi etiki ketsyiko, nya mba ditsyi kawunsiə mfo leetsyue mə koto. ⁶ Fɛ boo, Onanto eto bale buni. Utsyua saa wə nyi Onantoo, eetsyue bo ditiki koto, nya nwə ke leni Onanto eto olee, entsyue bo koto. Nyamfo ni kase boənyə kətsyə lekpo, Ləwɔnɔ nə ni ɔnukualɛ eto lele ku nə ni bidiabidia eto lele.

Nyamfo Ləələkə Onanto Eto Lelabi Kate Nɛ.

⁷ Mɔ bayimi lala, bitə lə bola bətsyua. Itsyise lelabi etsyi Onanto ɔflo. Nya utsyua saa wə laala utidii, eyifo Onanto eto ubi, nya unyi Onanto tsya. ⁸ Nya utsyua saa ke laanla betidii, enyi Onanto. Itsyise Onanto eyifo lelabi. ⁹ Kusu ko Onanto lɛye úləkə wə lelabi ote bo ni bə ótsyese wə Ubi lala ɔni əmə kplo lə kawunsiə, bə eye lə wə əsuə, lə bunyə nkpe manlo. ¹⁰ Eye lə nyamfo əsuə, nya bóte lesa nə ko ni lelabi nɛ. Inni lə kase boala Onanto bomu bə waala bo nya ótsyese wə Ubi nkə lə eye wə əsuə, lə ufi bo abua batsyɛ bo.

¹¹ Bayimi lala, lə mmə ni kase Onanto léla boo, nyalɛ ele bə bola

bo bətsyua. ¹² Kuutsyua mənɔyə tɔ Onanto unyə. Fɛɛ lə boala bətsyua, Onanto eyifo ɔni ku bo, nya ɔfɔsə wə lelabi lə bo əsuə.

¹³ Buyi sitinti boə bokpé lə Onanto əsuə nya wuutsya nkpe lə bo, itsyise úfi wə Ləwɔnɔ útə bo. ¹⁴ Búnɔyə nya búfi nnya bóbe letsya butə bətidi bamba boə Onanto átsyese wə Ubi nkə lə ubə ofiani Ofomfokətə itə kawunsiə kenke. ¹⁵ Lə utsyua əlakə ote nkə Yesu eyifo Onanto eto Ubii, ete bə Onanto kpé wə əsuə nya wuutsya nkpe lə Onanto əsuə. ¹⁶ Nya bunyi nya bófo lelabi nə Onanto dífi útə bo bóno. Onanto eyifo lelabi, nya nwə nsi nkpe lə lelabi əsuə, si nkpe lə lɔniyifoyifo əsuə ku Onanto nya Onanto tsya nsi nkpe lə lɔniyifoyifo əsuə ku bo. ¹⁷ Nyamfo eso ele bə lelabi flo lə bofo əsuə, bə lə bofo bunyə kekleke lə Lekpoyi Fɛfɛ nəmə əsuə, itsyise bo nkpeəsiəsiə lə kawunsiə mfo akateko Kristo eto nle. ¹⁸ Sikpitete saa əmbə lə lelabi əsuə. Bomu lelabi nə lɛflo aala sikpitete katsyese kama. Nyaso nwə laate asa sikpi eto lelabi mamflo lelo, itsyise sikpitete ku kotonənə ayenko bətsyua.

¹⁹ Boala Onanto itsyise wə leka bo bola. ²⁰ Lə utsyua aateyi nkə waala Onanto fɛ weekisi wə ɔyimitsyua, odia uni. Itsyise utsyua saa wə laanla wə ɔyimitsyua wə wənyə ku ənəmi, ntsyə wofo Onanto wə wənnnyə ku ənəmi bola? ²¹ Kɔfi ko Kristo díte bo ni nkə, utsyua saa ke laala Onanto, ele bə ola wə ɔyimitsyua tsya.

5

Bo Bofokanɔ Itəkə Kawunsiə Kato.

¹ Betidi ba kenke lefo banɔ bə Yesu ni Nwə Onanto Lékpɔ Ɔhile Utsyə, eyifo Onanto eto bebi. Nya utsyua saa ke laala antoo, ala wə ubi tsya. ² Nyaso lə boala Onanto nya boeyifo lə wə afi əsuə, eté bo boə boala Onanto eto bebi tsya. ³ Lə buyifo lə Onanto eto afi əsuə, ete

bə boala wə. Onanto eto afi əsuə buyifoo, enni lesa nə nso ale bəkə. ⁴ Itsyise utsyuə saa wə ni Onanto eto ubi, ətəkə kawunsiə kamfo kato. Nya boafə nyamfo buyifo eyə lə bofokanə əsuə. ⁵ Nya owoe lofo kawunsiə kato butəkə? Nwə hā te léfo ɔnɔ nkə Yesu ni Onanto eto ubi.

Adansiedidi Lə Yesu İsuə.

⁶ Yesu Kristo ni utidi wə díbə kawunsiə lə ntu ku kɔtɔ əsuə, nya ntu eyə lə ntuflesəfləsə eto lekpa əsuə ku kɔtɔ eyə lə wə ukpe əsuə. Wəəmbə lə ntu mate əsuə, bomu lə ntu ku kɔtɔ əsuə. Nya Ləwɔnɔ Kenkə kosate lə adansie budi kate nkə nyamfo eyifo sitinti, itsyise Ləwɔnɔ nəmə eyifo ɔnukuale. ⁷ Badansie itsyə nkpe. ⁸ Mə ni Ləwɔnɔ nəmə, ntu bomə ku kɔtɔ komə. Nya mə itsyə bamə lə adansie ani budi. ⁹ Bofə utidi eto adansie bɔnɔ, fəe Onanto eto adansie kpé kényeale kaso, nya wə dídi adansie nyamfo itsyi lə wə Ubi əsuə. ¹⁰ Nyaso utidi wə ke lefo Onanto eto Ubi ɔnɔ, waafə asa nnya Onanto ləteyi itsyi lə wə Ubi əsuə ɔnɔ. Fəe utidi wə ke dímamfo Onanto ɔnɔ, əənyə Onanto fe odia etsyise wámfo sedansie sia údi lə wə Ubi əsuə ɔnɔ. ¹¹ Nnya ɔteyi ni nkə, útə bo nkpə bo ləmbə kalosəko eyə lə wə Ubi əsuə. ¹² Utsyuə saa wə léfo Onanto eto Ubi ɔnɔ, nkpə bomfo éboka mi kəni nkoko. Fəe utsyuə saa wə dímamfo Ubi əmə ɔnɔ, embə nkpə bomfo.

Akpe Nkpe Bo Lembolo Kulefe.

¹³ Nlɛ kukue komfo bɔwɔnɔ kətə mimba léfo Onanto eto Ubi əmə bɛnɔ lə betə biə nkpə manlo éboka mi kəni. ¹⁴ Boakpé utu, kefi ənə kətəkə lə Onantoo əsuə boə lə bɔtɔ wə lesaatsyuə eyə lə wə lelabi əsuə, woanɔ nnya. ¹⁵ Waanɔ lefe nə ke bɔtɔ wə asa, nya se bunyi nko esoo, buyi tsya boə wəətə bo lesa nə bɔtɔ wə.

¹⁶ Lə utsyuə ənyə wə ɔyimitsyuə ɔnlɛ lebuə ditsyue nə ləənnə ukpe kaboko buyifoo, ele bə oto ola utə Onanto wə luutə wə nkpə. Mba

leeyifo lebuə nə ləənnə ukpe kaboko eto etiki ni nyamfo nɛ. Fəe lebuə ditsyuə kpe nə ləənnə ukpe kaboko. Inni lebuə nəmfə eto okle eto disí minlə miə bato ola. ¹⁷ Lesa saa nə lanyə lə kusu əsuə buyifo eyifo lebuə, fəe abua ətsyuə kpé nya ləənnə utidi kakpe lə ukpe əsuə.

¹⁸ Buyi boə utsyuə saa ke ni Onanto eto ubi, enyifo lebuə, itsyise Onanto eto Ubi əmə aabe wə, nya obuəle əmə amfo wə kabua saa buyifo.

¹⁹ Buyi boə Onanto eto bale buni, fəe kawunsiə kenke kpé lə obuəle əmə eto əsuəale kalɔ. ²⁰ Buyi boə Onanto eto Ubi əbə, nya útə bɔnɔ asa kasɔ nya lə bote Onanto tinti əmə. Busi nkpə lə ləniyifoyifo ku wə ni sitinti ku wə Ubi Yesu Kristo. Nwəmfə ni Onanto tinti əmə, ləətə bo nkpə manlo nɛ.

²¹ Nyaso, mə bebi lala, biləkə mi əsuə bitsyiko lə bəfiə eto keditətə əsuə.

2 YOHANES Yohanes Eto Kukue Nuəfə

¹ Kukue komfo etsyi mi bafokanɔfɔ eto ditsyukpa eto uninə ɔflo kutə fə usio wə Onanto dɪləkə utə wə əsuə ku wə bebi ba maala tinti. Enni mɔ maate laala mi, bomu ku mba tā nyi ɔnukuale eto ditiki nəmə laala mi sitinti. ² Itsyise ɔnukuale eto ditiki nəmə eyi bo lə əsuə nya diokɛ lə bo isu ese manlo.

³ Boanto Onanto əmə ku Yesu Kristo, Anto eto Ubi əmə lə bənə bo kafo nya lə bənyə bo kaminsə, bətə bo diyuə, bo mba laala bo bətsyuə lə ɔnukuale nəmə əsuə.

Bitəkəko Kristo Eto Asatete Kama.

⁴ Iyifo mɛ disuəyuə tinti se mɪnyə miə fə bebi bətsyuə si nkpə lə ɔnukuale əmə əsuə fe kase Anto əmə lətɔ utsyiko bo ɔflo. ⁵ Mmə eso minlə kukue komfo bɔwɔni katsyese mi, Ambe Ububutidi, bə bola bətsyuə. Nyamfo enni kɔfi fɔfɔ minlə bɔwɔni kətə mi, bomu iyifo kɔfi ko bófo itsyi taa kasɔ ketsyikokɔ ke. ⁶ Lelabi eto asa nnya minlə mi bətɛyi ni nkə ele bə buyifo lə Onanto eto kɔfi əsuə. Nya kɔfi komfo, fe kase mible kenke lenɔ idu taa kasɔ ketsyikokɔ ni bənkə, mible siə lelabi əsuə ku mi bətsyuə.

⁷ Betidi ba laawɛ betidi kpə ébɔbɔ batsyilama kawunsiə. Mə ni betidi ba laatɛyi bənkə Yesu Kristo məmbə kawunsiə mfo fe utidinini seka. Nwə laawɛ betidi əmə, eyifo Kristo eto olo. ⁸ Nyaso bebe mi əsuə kukɔnɔ bə nnya bekplatsya bənle kusu bobɛ kətə, manya, bomu bə lə binyə nnya kayofɔfo ka lɛflo.

⁹ Utsyuə saa ke dɪmanlə Kristo eto asatete nyamə lə kɔni bomu óté asa bambaa, Onanto ensiko wə. Fɛɛ utsyuə saa ke lɛlɛ Kristo eto asatete lə kɔni, Anto əmə ku Ubi əmə tsya si ko wə. ¹⁰ Nyamfo esoo, lə utsyuə əbə mi ɔflo nya ɔnnlə asateete nyamfo

lə kɔnii, biamfo wə lə mi ayo, nya biəntə wə diyuə eto edufə. ¹¹ Itsyise utsyuə saa wə lofo wə utə wə diyuə eto edufə, éyifo ani ku wə lə wə asa buayifoyifo əsuə.

Yohanes Ákla Mə.

¹² Nkpɛ asa kpe nya ele bə ntɛyi mi, fɛɛ manla miə lə nwɔni nya lə kukue əsuə ntsyese mi. Bomu nle kusu bəbɛbɛ bə lə mbə mi ɔflo lə budi etiki ənəmi ku ənəmi butə bətsyuə bə lə bo disuəyuə nəmə lə lɛflo.

¹³ Fə ɔyimisio wə tsya Onanto dɪləkə eto bebi bə bəəsiəsə fə kukɔnɔ.

3 YOHANES Yohanes Eto Kukue Tsyəfə

¹ Ɔyetsyuə lala Gaio, mo bafokanɔfɔ eto uninə nle kukue komfo bɔwɔni kətə fə. Maala fə lə sitinti eto ditiki nəmə əsuə.

² Mo Ɔyetsyuə lala, nle ola boto miə lə lesa saa lə lələkɛ ditə fə nya lə akɛ əsuəale. Nyi miə ite fe kase fənyə kekke lə ləwɔnɔ əsuə.

³ Nnyə disuəyuə tinti se bafokanɔfɔ eto bayimitsyuə díbə bátəyi mɛ kase fanle ɔnukualetiki nəmə kekke lə kɔni fe kase fále ni kɔ seka ke. ⁴ Se mínɔ bə mo bebi lə nkrə busiə lə ɔnukualetiki nəmə eto kusu əsuə, nnyə disuəyuə tinti.

Bafokanɔfɔ Átesə Gaio.

⁵ Mo Ɔyetsyuə lala, eyifo nwə leeyifo kasəyifo kətə fə bayimi bafokanɔfɔ tsyuə, lə bafɔ beni kulaa tsya. ⁶ Bəbə bátəyi bafokanɔfɔ eto ditsyukpa mfo kase fala mə. Nyaso nle fə lekpa kpa lə awunsəko mə lə bakɛ mə asa nnya loofe itə mə fe kase inyə itə Onanto eto keyifo bə lə besukosə mə kusu ko banyɛ sɛtɔ. ⁷ Itsyise bətsyə kasɔ mə kusu bɔyɛ kafe lə Kristo eto keyifo əsuə nya bəmfo bɔwunsəko saa bətsyiko lə mba lenni bafokanɔfɔ ɔfɔ. ⁸ Mmə esɔ ele bə bafokanɔfɔ wunsəko bɛtidi bamfo eto okle. Nyamfo loote bə buyifo bani ku mə lə keyifo kətə Kristo eto Ditiki Sɛɛ nəmə əsuə.

Yohanes Edi Etiki Itsyi Lə Diotrefo Ku Demetrio Esuə.

⁹ Nwɔni kukuə kutsyuə ntsyese bafokanɔfɔ eto ditsyukpa nəmə, fɛɛ Diotrefo wə léla nkə weedi mə ɔtɔnkpe mfɔ anla nkə wetsyue lesa nə maatəyi koto. ¹⁰ Lə mbə, muuləkə lesa saa nə úyifo nte, asa bua nnya ɔnlɛ bɔtəyi lə bo əsuə ku bidia bia waatəyi. Fɛɛ nyamfo mənsiə tɔ, wəəmbofo bayimi ba ni bafokanɔfɔ ku kafo faa lə bəbə mfɔ. Nya weeti mba laala bə baafɔ mə

kusu nya waala nkə waala mə uləkə lə bafokanɔfɔ eto ditsyukpa nəmə nti.

¹¹ Mo Ɔyetsyuə lala, məntəkəko lebuayifoyifo kama. Bomu təkəko kasəyifoyifo kama. Utsyuə saa wə leeyifo kasɛɛ eyifo Onanto eto ole. Fɛɛ nwə leeyifo asa buaa, mánɛ tɔ Onanto.

¹² Utsyuə saa eedi etiki sɛɛ ket-syiko lə Demetrio əsuə. Nya ɔnukuale əmə kosate eedi etiki sɛɛ ketsyiko lə wə əsuə. Bo əmə tsya lə adansiɛ budi lə wə əsuə, nya eyi fə lesa nə boatəyi eyifo ɔnukuale.

Yohanes Ákla Mə.

¹³ Asa kpə kpe ele bə ntəyi fə, fɛɛ manla miə maawɔni nnya ntsyese fə. ¹⁴ Bomu nla miə məəbə fə ɔfɔ lə lefe kliminti əsuə nya lə budi etiki butə bətsyuə ənəmi ku ənəmi.

¹⁵ Diyuə lə disienko fə. Fə bayim-itsyuə lə mfo kenke bə bəəsiəsə fə kukɔnɔ. Məəsiəsə bayimitsyuə saa kukɔnɔ.

YUDA Kukue Ko Yuda Lɛwɔni

¹ Kukue komfo etsyi mɔ, Yuda, wɛ ni Yesu Kristo eto ɔtɔyɛ ku Yakobo eto ɔyimisani ɔflo, itɛ mba Onanto lɛkpadi ba nsi nkpɛ lɛ Anto Onanto eto lelabi ku Bonamute Yesu Kristo eto bobɛ ɛsuɛ. ² Onanto eto kaminsɛnyɛnyɛ, diyuɛ ku lelabi lɛ disiaɔko mi kenke, lebe lekpe lɛ mi ɛsuɛ.

Bulɛ Ebutu Bidiabidia Eto Bateasa.

³ Mɔ bayimitsyuɛ lala, iyifo mɔ lelabi kekɛleke miɛ eni nɔwɔni kukue ntɛ mi itsyi lɛ kase Onanto lɛfo bomble lɛ nkpɛ ɛsuɛ. Fɛɛ nsusu bamba esi bɔbɔ mɛ nkɛ efe bɛ nɔwɔni kukue komfo ntɛ mi mlɛ lɛ mfi nkpe mi nkɛale bɛ lɛ beta bofokanɔ eto kusu komɛ disi kekɛleke. Bofokanɔ bo Onanto dɛfi ɛtɛ wɛ betidi lɔni kplo. ⁴ Itsyise betidi bɛtsyuɛ ba laante Onanto sikpi ɛbiɔ bɛdufɛ lɛ mi nti, betidi ba laatsyi Onanto eto lefonɛ nɛmɛ kawunisɛ, bɛ lɛ ekate itɛ mɛ nkpɛ bua bo bensi ɛsuɛ. Betidi bamfo ɛni bo Okankplɛ ɔni kplo ɛmɛ Yesu Kristo wɛ ni Bonamute. Lefe kpɛ nɛ dɛbɛ lefe mɛ, Awɔnisa Kenke ɛtɛyi itsyɛ dikpilolo nɛ bɛkafo ɛyɛ lɛ mɛ asa buayifoyifo ɛsuɛ.

⁵ Ite bɛ biyi nyamfo kenke tsyaa, nsi nla miɛ meedi mi etiki itsyi lɛ lefe nɛ Onanto dɛlɛkɛ Israelfɔ utsyiko Egipte eto kasɔ ɛsuɛ, nya ɔtsylɔsɛ mba dɛmamfo wɛ bɛnɔ kenke. ⁶ Bekloma biɛ Onanto eto batɔnkpe ba dɛmanɛ lɛ ɛsuɛale nnya bɛtɛ mɛ kalɔ, nya bɛni mɛ nsiɛkɔ bo Onanto dɛtɛ mɛ, nya ɔkle mɛ lɛ amana ɛsuɛ ɔto ɔkpɛ lɛ ketuntu kamɛ kɛmiɛ kaka ɛfi mɛ ɛtsyɛ isu eyo Diyɛ Kplɛ Fɛfɛ nɛ ɛsuɛ boolo mɛ dikpi. ⁷ Bekloma Sodom ku Gomora ku kɛmɛ ka letsyilama mfɔ ɛsuɛ, ba eto betidi dɛyifo fe batɔnkpe ba dɛsiɛ nkpe bua seka ku lɛ sɛsɔnɔdi eto nkpesiasɛ ɛsuɛ. Lɛ nnya esoo, Onanto dɛfi ute manlo

ɔtonsɛ mɛ bɛ lɛ iyifo kotonɛnɛ eto bulɛkɛ kate eto ditsyɛbi.

⁸ Nkomɛ ke betidi bamɛ mfo lɛnyɛ kɛlɛkɛkate bo lɛtɛ beeyifo lebuɛ kɛnyɛ lɛ mɛ ɛsuɛ eto sinɛ kula tsyɛ ɛsuɛ. Bɛɛnyɛ lɛ Onanto eto ɛsuɛale ɛsuɛ nya beedi etiki kɛnyɛ lɛ kato eto asa nnya nkpɛ dibu ɛsuɛ. ⁹ Kato eto ɔtɔnkpe Ninɛ Mikael kula tsyɛ mɛnyifo nko. Lɛ lefe nɛ wɛ ku Obonsam lɛkpɛ dɛnyɛfi lɛ futsyɛ lofo Moses eto ɔkɔ ɛsuɛ, Mikael mɛntsyue Obonsam kɛnyɛ ku aka. Bomu ɔtɛyi nkɛ, “Bonamute lɛ uyɛnki okpe fɛ!” ¹⁰ Fɛɛ betidi bamfo eto oklee, lesa nɛ ke eto kasɔ bannɔ koo, baaka nya beekudi katsyese. Nya asa nnya benyi ɛyɛ lɛ kolebe ɛsuɛ fe kase bebuki tsyɛ nyi sekaa, nnya ni lesa nɛ tututu laatsylɔsɛ mɛ nɛ.

¹¹ Mbɔbuɛ itɛ mɛ! Itsyise kusu ko ɛsuɛ Kain lɛyɛɛ, ko ɛsuɛ ke mɛ tsyɛ lɛyɛ nɛ. Lɛ atabi esoo, mɛ tsyɛ lɛ kɛnɛnsɛ ɛsuɛ ɛyɛ lɛ kusu bua fe Balam ke, bɛtaka bɛnyɛ lɛ Onanto ɛsuɛ nya bɛtsylɔsɛ mɛ fe Kora seka ke. ¹² Lɛ bɛtsyɛ lɛ lɔniyifoyifo ɛsuɛ biɛ biedi Bonamute eto didisaa, mɛ afanisa yifoyifo aabiasɛ mi bɔtsyɛ bomɛ. Baate ɛsuɛ nya beedi kemi lɛ kase ke baala ɛsuɛ. Mɛ ɛsuɛ eto lɛlɛkɛsɛ hɛ ete baabɛbɛ. Bete fe asɔmiloku nnya laanni ɔsɔmi nya ufiebi laasɔ nnya ketsyi kedunko. Nya beyifo fe eyi nnya laannwɔ lɛ nnya lɛwɔfe, nnya dɛyifo fe bɛku ku keyudu bɛkpɔ lɛ kasɔ nya nyamble kenke dɛkpɛ ɛkɔe. Nya bente fe befanɛbi bia nɛ bɔtsyilama bia Onanto lɛlɔ kalebe ɛtsyɛ ɛtɛ lɛ ketuntu eto ketuntu ɛsuɛ itɛ lefe manlo. ¹³ Beyifo fe ufiebi wɛ laasɔ lɛ lekpo ɛsuɛ nnya yɛtɛ mɛ afanisayifoyifo laakpɔ kabe kato fe lekpo eto efukpɔkpɔ seka.

¹⁴ Betidi bamfo ɛsuɛ Henok wɛ ni Adam eto kafo kuansele eto ubilele dɛdi etiki ɔtɛyɛ ɛtsyɛ nkɛ, “Bonamute ku wɛ batɔnkpe kenke akpi akpi ebubɛ. ¹⁵ Nya ookponko betidi ba kenke lekpo. Ookponko betidi ba leentsyue koto lɛ asa bua nnya

kenke béyifo ku læ etiki bua nnya betidi ba leentsyue wə koto mfo didi bənyə læ Onanto əsuə tsya eso.”

¹⁶ Betidi bamfo eedi etiki kawɔnɔnɔ kalo betidi bamba dikpi. Beefi nsusu læ asa bua əsuə læ betidi əsuə nya bəətəko mə kosate et alasa bua əsuə, kabesə əsuə kato nya beedi etiki ku kenye minimini kawɛ betidi bæ læ bayɛ læ nnya əsuə bəənyə lesa nə banle bəbɛbɛ.

Bifi Mi Əsuə Bitəkə Lə Kristo Əsuə.

¹⁷ Fɛɛ mə bayimi, bekloma etiki nnya Bonamute Yesu Kristo eto batɔnkpe lɛtɛyi mi læ lefe nə léfe mmə. ¹⁸ Bátɛyi bənkə, “Lə eyi fɛfɛ əsuəə, betidi ebɔbɔ bəbə bedi etiki bəkəmə mi nya booyifo lesa saa nə baala læ Onanto membukabe əsuə.” ¹⁹ Mə ni betidi ba laakpe kəsənsə læ betidi nti, ba ini mə əsuə eto lɛlɛkɛsə ete baabɛbɛ, nya Onanto eto Lɛwɔnɔ læmbə læ mə əsuə.

²⁰ Fɛɛ mi, mə bayimii, bifi mi əsuə bitəkə læ əsuəale muəmua læ mi bɔfokanɔ kɛnkɛ əsuə. Beto ola bɛyɛnko læ Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ eto əsuəale əsuə. ²¹ Bifi mi əsuə bekpe læ Onanto eto lelabi əsuə læ lefe nə bɛnlɛ kusu bobɛ bæ Bonamute Yesu Kristo ebunyə mi kaminəsə utə mi nkɔpə manlo.

²² Lə nyamfo esoo, binyə mba eto bɔfokanɔ diməmuə tɔ ale kaminəsə. ²³ Bətsyuə ba nlɛ budufə læ ute əsuəə, binə mə biləkə, nya bətsyuə tsyaa, binyə mə kaminəsə, tsya fɛɛ læ sikɔpitete əsuə. Nya bikisi mə dit-syəbi bua nə nte fe əsuə eto bikələlɛ bia diyi ku asinsa nnya loofɔ mi bobiasə.

Maato Ola Kətə Onanto Lə Mi Disi.

²⁴ Nya wə nwə loofɔ mi bəkɔbɛ kale læ wə ani nya biemutusə bidu bɛnɔɔ, læ uyifo mi kɛnkɛ bæ kabua saa manke mi læ əsuə, læ binyə disuəyuə læ bisu bɛbɔ læ wə diyənde nəmə eto ənəmi. ²⁵ Wə ni Onanto ɔni kɔpɔ wə ni bɔ Ofomfokətə eyɛ læ Bonamute Yesu Kristo əsuəə, diyənde, sɛkɔplɛ, læmɔ ku əsuəale itə

wə idu læ lefe nə léfe, ku mɔmɔ isu manlo! Ibə itə.

KELĒKĒ KATE Yohanes Eto Kələkə Kate Eto Kukue

¹ Kukue komfo eto asa eyifo asa nnya Onanto dītə nkə Yesu Kristo ləkə ote beyifoyifo lə nnya ləəbə bubə lə lefe kliminti əsuə. Kristo ətə Yohanes wə ni wə uyifoyifo áte nyamfo lə lefe nə ótsyese Onanto eto otənkpe wə oflo. ² Nya Yohanes leteyi asa nnya kenke únyə. Nyə nyamfo ni kənyə ka ditsyi Onanto oflo ku onukuale eto ditiki nə Yesu Kristo diləkə óte. ³ Disuəyuə itə nwə lookla kukue komfo, nya disuəyuə itə betidi ba tsya loonə Onanto eto katəyikətsyə eto etiki nyamfo nya bootsyue asa nnya bəwəni bəkpe lə kukue komfo koto. Itsyise lefe nə əsuə asa nyamfo luubə ebəfi.

Yohanes Əsiəsə Bafokanəfə Eto Etsyukpa Akuanse Nya Nkpe Lə Asia Eto Lekpake Mfə.

⁴ Mə Yohanes uni ləwəni kukue komfo minlə mi bafokanəfə eto etsyukpa akuanse nnya nkpe lə Asia eto lekpake nəmfə botsyese.

Lefonə ku diyuə nə ditsyi Onanto wə nsi nkpe məmə, wə dísiə taa kasə ketsyikokə, wə nsi nle bubə, lə usiəko mi lefe nə kenke. Nko ke awəonə akuanse nnya řyə lə Onanto eto lekankpome eto ənəmi ⁵ ku Yesu Kristo wə ni onukuale odansienyə wə ni nwə Onanto létakasə utsyiko okomə tute nya uni kasə mfo eto baka kenke eto oka wə ntəkə kato eto lefonə ku diyuə lə disiəko mi. Waala bo, nya úləkə bo utsyiko lə bo abua əsuə ku wə kotə. ⁶ Nya útsyə sekakedikə útə bo, úyifo bo besumunyə lə busumu wə Onanto ku Antə əmə. Yesu Kristo eto ale ni diyənde ku əsuəale idu manlo isu manlo. Ibə itə.

⁷ Bebe! Utəkə lə asomiloku əsuə olə bubə!

Utsyuə saa ebunyə wə ku mba léto wə afle kenke tsya.

Kawunsia eto betidi kenke ebuwi kaminsəku bembe ku binəntu lə wə əsuə!

Ibə itə.

⁸ Bonamute Onanto, Əsuəalenyə Kenke əmə leteyi nkə, “Mə ni kasə ketsyikokə ku kaalosəkə, wə nkpe məmə, wə ləkə taa ketsyikokə, wə nsi nle bubə.”

Yesu Kpe Əsuəale Lə Ukpe Ku Bekpenkpe Əsuə.

⁹ Mə Yohanes, mi oyimi wə dítəkəko Yesu ku mi, nya biakpe utu kakplatsya lə disuətsyə əsuə kənyə kanyi ka leetu mba ni wə sekakedikə kamə eto bale. Béti mə bakpe lə kasə ka ntu letsyilama baakpo Patmos itsyise mbe Onanto eto Ditiki Səə nəmə letsya ku onukuale wə Yesu dıləkə óte eso. ¹⁰ Lə Bonamute eto diyi nəmə əsuəə, Ləwəonə Kenke áyifə dísiə lə mə, ete mínno okə wə léle bembembe fe kakpatsyaku eto kakle lə mə kama eti. ¹¹ Okə əmə áteyi nkə, “Wəni lesa nə fənyə ətsyə nya lə efi kukue komfo atsyese bafokanəfə eto etsyukpa nnya nkpe lə kəmənkplə ekuanse kamfo. Ke ni Efeso, Smirna, Pergamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, ku Laodikea.”

¹² Nya lefe nə míntsyi míwunisəmiə lə mbe futsyə nle mə etiki budinkoo, nnyə sika sia eto kakandieyi ekuanse. ¹³ Nnyə lə ke nti lesa nə lele utidi eto ditsyəbi nə nkpe awukentsyə nnya dikulə ekpo wə lə nkpatə nya seka eto abəsu nkle wə lə ləkəsi. ¹⁴ Wə disi eto sewəni eflubi futututu fe osamu eto sele nye oləkotuku nya wə ənəmi nle buyənde fe ute wə nle buřyə. ¹⁵ Wə nkpatə lə buyənde fe ayiwa nnya bələkə lə ute bási lele nya wə okə eto nnya nle bəbə lele ketu eto ntu bo ditsyi koba kato bənlə boto lə ditumbu kasə eto kudu. ¹⁶ Utidi əmə ákəbe befandəbi bekuanse olə lə wə kodiani. Nya lesiabi nyə nnuə yayaya ləbə ditsyi lə wə kənyə. Nya wə ənəmi kenke nle buyənde fe nkəminti eto kofe.

¹⁷ Se mínyə wəə, ndu nno lə wə akə fe utidi wə dikpe. Úfi wə

kodiani útəkə mə læ əsuə nya óteyi nkə, “Mante sikpi! Mɔ ni Utute ku ɔfɛfɛ. ¹⁸ Mɔ ni nwə nsi nkpe nɛ! Nkpe, fɛ mɔmɔɔ, nsi nkpe idu isu manlo manlo. Nkpe əsuəale læ ukpe ku bekpenkpe eto kawunsiə əsuə. ¹⁹ Nyaso wɔni asa nnya fənyə, asa nnya nkpe mɔmɔ ku nnya luubə kama tsya ətsyə. ²⁰ Akulasa nnya nkpe læ befandebi akuanse nnya fənyə læ mɔ kodiani ku sika sia eto kakandɛ eto keyi ekuanse kamə ni bənkə befandebi bekuanse biamə ni Onanto batɔnkpe itə bafokanɔfɔ eto etsyukpa akuanse nyamə. Nya iyi ekuanse nyamə ni etsyukpa akuanse nyamə.”

2

Kukue Ko Ɔwɔni Utə Efeso Eto Bafokanɔfɔ Eto Ditsyukpa.

¹ Mfo nya óteyi mɔ Yohanes nkə, “Wɔni etiki nyamfo atsyese Efeso eto bafokanɔfɔ eto ditsyukpa eto Onanto eto ɔtɔnkpe fənkə,

Mɔ, Yesu, nwə nɛ befandebi bekuanse læ kodiani, nya ɔnlɛ boyɛ læ sika sia eto kakandɛ eto keyifo ekuanse nti eto etiki ni nnya nɛ bubə mfo nɛ.

² Nnyi keyifo ka fékeyifo, nyi kase fákpłatsya ku kase fákpɛ dibusə ku kase fákpɛ nkɛale fənyə kanyi. Nnyi miə aanla babuyifo tidi eto asa. Áto mba laakpo mə əsuə bə batɔnkpe abe, fɛɛ benni, nya fənyə fə beyifo badiantidi.

³ Nyi miə akpe dibusə nya fənyə kanyi læ mɔ disi nya ani mánlo fə.

⁴ Fɛɛ kabua ka minyə læ fə əsuə ni bənkə, ensi anla mə mɔmɔ fe kase fákala mə kɔ. ⁵ Nyaso kloma kaka fətəkə fɛ fáfankli fetsyi əsuə. Tsyi awuninsə læ ətsyə fe kase fətsyə kɔ. Nya læ tsyi awunisə læ fə abua əsuə, læ inni nko muubə ntsyi fə okandɛ eto uyi əmə læ wə kənyəkɔ ⁶ Fɛɛ nnya ni fə afele ni bənkə, leekisi asa nnya Nikolatia eto betidi leeyifo fe kase mintsya leekisi nya.

⁷ Lə akpe atoo, nyalɛ tsyue ato læ anɔ lesa nə Ləwɔnɔ nəmə nɛ bafokanɔfɔ eto etsyukpa nyamə bɔteyi. Mba ditəkə kato, muutə mə kuyi kɔ lætə nkɔ kɔ nɔyə læ Onanto eto ɔkpɔ kafɔ eto eyibibi ətsyua miə bedi.”

Kukue Ko Ɔwɔni Útə Smirna Eto Bafokanɔfɔ Eto Ditsyukpa.

⁸ Nya óteyi mə nkə, “Wɔni kukue komfo atsyese Smirnafo eto bafokanɔfɔ eto Onanto eto ɔtɔnkpe fə,

Mɔ, Yesu, wə ni utute ku ɔfɛfɛfɛ, wə díkpɛ fɛ usi ótaka útsyi ɔkɔmə úbə nkɔ, nɛ nyamfo bɔteyi minkə,

⁹ Nnyi kanyi ka bɛnlɛ bunyə kɔ ohiə wə bɛnlɛ bunyə. Fɛɛ læ sitinti, biyifo batabinyə. Nnyi asa bua nnya mba bə mə ni Yudafɔ fɛ benni Yudafɔɔ, laatɛyi kefi kabiasə mi. Bomu beyifo mba nkpe læ Obonsam eto ditsyukpa nti. ¹⁰ Biante kanyi saa ka biəbə bunyə sikpi. Bitsyue ato læ bənɔ. Obonsam eboto mi bətsyuə obe, utə bə beti mi bətsyuə bakpe læ aba eto diyo, biunyə kanyi itə eyi lefosi. Bidi ɔnukualɛ bitə mə læ ibə bə balo mi kulaa tsya, nya muutə mi nkɔ manlo eto lekankpakpa fe mba dítekə kato.

¹¹ Lə bekpe atoo, nyalɛ bɛnɔ lesa nə Ləwɔnɔ nəmə nɛ bafokanɔfɔ eto etsyukpa nyamə bɔteyi! Mba luutəkə lebuə kato, embudufə læ ukpə nuəfə manlo manlo əsuə.”

Kukue Ko Ɔwɔni Útə Pergamo Eto Bafokanɔfɔ Eto Ditsyukpa.

¹² Nya óteyi mə nkə, “Wɔni kukue ətə Pergamo eto bafokanɔfɔ eto ditsyukpa eto Onanto eto ɔtɔnkpe nkə,

Mɔ, Yesu, wə nkpe lesiabi nyɛ nnuə yayaya eto etiki ni nkə,

¹³ Nnyi kaka binsi, kaka Obonsam dítsyə wə sekakedikɔ. Befo mə bɛnɔ kekleke. Nya bianyani mi bəfokanɔ læ mə læ lefe nə bálɔ Antipa kulaa tsya, wə didi mɔ etiki læ ɔnukualɛ eto kusu əsuə læ kaka Obonsam nsi.

14 Fɛɛ nkpe etiki sɛkɛ lə mi əsuə. Bekpé betidi bətsyuə lə mi nti ba ntekeko Balam eto asatete. Utidi əmfɔ ni nwə léte Balak kase ɔwɛ Israel bebi okpe lə lebuə əsuə, nya ówɛ mə ókpe bédi lesa nə bəfi bətə bəfiə kedi, nya bédi sɛsɔnɔ. 15 Nko kee, mi bətsyuə tsya ntəkəko Nikola-tiafɔ eto asatete kama. 16 Bisinkli lə mi abua kama! Lenni nko, yəmbɔkle muubə mi ɔfɔ nya muufi lesiabi nə nkpe mɛ lə kɛnyɛ nkɔnko betidi bamfó lema.

17 Lə bekpe atoo, nyalɛ bɛnɔ lesa nə Lɛwɔnɔ nəmə nlɛ bafokanɔfɔ eto etsyukpa nyamə bɔtɛyi. Mba ditəkə katoo, muutə mə manna eto didisa kulakula nəmə ditsyuə. Muutə mə utsyuə saa tsya lebaflubia nə əsuə bəwɔni diye fɔfɔ nə kuutsyuə saa lenyi bətəkə enso nwə hā léfo ni.”

Kukue Ko Ɔwɔni Útə Tiatira Eto Bafokanɔfɔ Eto Ditsyukpa.

18 “Wɔni kukue komfo atsyese Tiatira eto bafokanɔfɔ eto Onanto eto ɔtɔnkpe fənkə,

Kɛnyɛ kamfo etsyi Onanto eto Ubi wə eto ənəmi nlɛ bunyə fe ute seka, nya wə akpa nlɛ buyənde fe ayiwa nnya bási ele kɛkɛ.

19 Nyi keyifo ka feyifo. Nyi kase fala mɛ, fə bɔfokanɔ lə mɛ ku fə kesumu lə kanyinyənyə əsuə ku dibusə nə nkpe fə, nyi miə alɛ bokplatsya mɔmɔ kaso kɔ.

20 Fɛɛ nnya minyə ləmbə kɔnɔ lə fə əsuə ni bənkə bítə usio wə baakpo Isabel, wə nkə uyifo Onanto eto unyɛləkətidi kusu ɔnlɛ asa bote mɔ beyifoyifo, kanyansə mə kusu kedi asɔnɔ, nya beedi edisa nnya bəfi bətə bəfiə kedi.

21 Ntə wə lefe miə ɔtsyi ɔwuninsə lə ɔyɛ abua buyifo, fɛɛ ɔni nkə wəmbɔyɛ wə sɛsɔnɔdi. 22 Lə nnya esoo, muutə unyə kanyi lə wə belabeke biamə əsuə nya mba laakpo wə ebunyə kanyi sitinti. Muuyifo nyamfo nko lə bantsyi bawuninsə bayɛ asa bua nyamfo

buyifo ku wə. 23 Moolo mba ntəkəko wə tsya lə bafokanɔfɔ eto etsyukpa kenke tsya lə bate bə nyifo nwə nyi utsyuə saa eto nsusu kəmiə ku wə alasa. Mofo utsyuə saa kayo eyɛ lə wə eyifosa eto kɛnyɛ.

24 Fɛɛ mi Tiatirafɔ fɛfɛ ba dímamfo wə asatete bua nyamə, mimba dímanke wə asatete nnya baakpo bə Obonsam eto asakulakula nnya eto kəmiə let-syo, bɛnɔ, mensimbutsyisə mi bit-syike bamba saa. 25 Fɛɛ isu ese lefe nə muubə, bɛkɔbe lesa nə bɛnlɛ kɔni kekkeke bɛlɛ.

26-27 Nya mi bətsyuə ba luutəkə lebuə kato nya bɔɔlɛnko nko isu ese lə kalosəkɔɔ, muutə mə əsuəale fe kase mímfo mintsyiko mɔ Anto ɔfɔ. Muutə mə əsuəale bedi seka lə ese ese əsuə,
‘Bedi seka lə mə əsuə ku kɔni ale,
baba mə besense bakpo fe kase baaba ekplibi seka.’

28 Muutə bəyənde fe kolensianto eto sefandebi ke tsya.

29 Lə bekpe atoo, nyalɛ bitsyue koto lesa nə Lɛwɔnɔ nəmə nlɛ bafokanɔfɔ eto etsyukpa nyamə bɔtɛyi.”

3

Kukue Ko Ɔwɔni Útə Sardisfɔ Eto Bafokanɔfɔ Eto Ditsyukpa.

1 “Wɔni etiki nyamfo atsyese Sardisfɔ eto bafokanɔfɔ eto ditsyukpa eto Onanto eto ɔtɔnkpe fənkə,

Mɔ nwə nlɛ Onanto eto awɔnɔ akuanse ku befandebi bekuanse lə kɔni nlɛ bɔtɛyi nɛ.

Nyi keyifo ka fanlɛ buyifo, nyi miə afo diye bə esi nkɔpə, fɛɛ ebukpə fe fanyɛ! 2 Nyaso taka lə akpe əsuə nkɛale fɛ lə ekpe alo kenke. Itsyise nyə ntsyɛ lekpo miə nnya fékeyifo mamfɔ tɔ elo lə mɔ Onanto eto ənəmi. 3 Nyaso kloma lesa nə báte fə ku lesa nə fánɔ, tsyue nnya koto lə etsyi fə nkɔpə awunisə ələkə fə əsuə lə abua əsuə. Fɛɛ lə əmansankli atsyi awuninsə, muubə fə ɔfɔ fe uyu

seka, nya fəmbote lefe nə muubə.
⁴ Fεε betidi esiani lə mi nti lə Sardis ebu ba dımanansə tɔ mə awu. Bookpe awu flubia bətəkəko mε, itsyise mə dińyə itə bə beyifo mɔ bale. ⁵ Utsyuə saa ke luutəkə lehua kato, okpe awu flubia fe mə kee, membuləkə wə aye lə mba nsi nkpe eto kukue komə kafo. Muudi wə adansiε lə mɔ Anto ku Onanto eto batɔnkpe kenke eto ənəmi miə uyifo mɔ bale.

⁶ Lə bekpe atoo, nyale bit-syue koto lesa nə Ləwɔnɔ nle bafokanɔfɔ eto etsyukpa nyamə bɔteyi.”

Kukue Ko Ɔwɔni Útə Filadelfia Eto Bafokanɔfɔ Eto Ditsyukpa.

⁷ Lə nyamfo eto kamaa, ɔteyi mε nkə, “Wɔni nyamfo atsyese Filadelfia eto bafokanɔfɔ eto ditsyukpa eto Onanto eto ɔtɔnkpe fənkə,

Nwəmfo eyifo ɔkenkenyə nya wə ditiki eyifo ɔnukuale. Wə nle Oka David eto əsuəale eto safui sia lə ɔsini siku sitsyuəə, kuutsyuə saa əmbə wə loofɔ se buti. Nya lə uti see, kuutsyuə saa embofo se bɔsini.

⁸ Nyi keyifo ka feeyifo. Nyi miə akpé əsuəale səkε tsya, áfo mɔ asatete nya fámani mε. Nsini kusu ntsyə fə setɔ ko kuutsyuə saa ləmbɔfo buti. ⁹ Lɔ abe! Betidi bətsyuə kpe ba nkpe lə Obonsam eto ditsyukpa əsuə nya baakpo mə əsuə bə Yudafo, fεε benni Yudafo, badia beni. Muuyifo mə bəbə base akonki lə fə akɔ. Muutə məmble te bə maala fə. ¹⁰ Nya se bitsyue mɔ etiki koto, nya bínyə kekleke bínyə kanyi saa eto okloε esoo, muuləkə mi ntsyiko lə kanyinyənyə eto bulə kekleke eto lefe nə ləəbə bubə lə kawunsiə kamfo əsuə ka buufi bato kasɔ mfo eto betidi kenke babe.

¹¹ Nle bubə lə lefe kliminti əsuə. Bəkobe lesa nə bənle lə kɔni bεle kekleke bə kuutsyuə saa embɔle lesa nə ni mi kayofɔfo ofo. ¹² Muuyifo nwə luutəkə

kato, oseke lə mɔ Onanto eto Disumuyo eto diyo. Úńyə mfó lefe nə kenke nya bembudi wə bewui kulefe. Mɔwɔni mɔ Onanto eto diye ku mɔ Onanto eto umənkplε, Yerusalem fɔfɔ, wə lɔɔbɔ utsyi mɔ Onanto ɔflo kato ubə kasɔ ntəkə lə wə. Mɔwɔni mɔ diye fɔfɔ tsya ntəkə lə wə.

¹³ Lə bekpe atoo, nyale bənɔ lesa nə Ləwɔnɔ nle bafokanɔfɔ eto etsyukpa bɔteyi.”

Kukue Ko Ɔwɔni Útə Laodikea Eto Bafokanɔfɔ Eto Etsyukpa.

¹⁴ Nya usi ɔteyi mε nkə, “Wɔni ətə Laodikea eto bafokanɔfɔ eto Onanto eto ɔtɔnkpe fənkə,

Nwə ni ibə itə wə ni nwə leeyifo asa lə kusu əsuə ku nwə laateyi Onanto eto ɔnukualeε, wə əsuə eyε Onanto díyifo asa nnya kenke, eto etiki ni bə,

¹⁵ Nyi keyifo ka féyifo nya minyi miə əmənyuə nya famamfo ute tsya. Fεε eni nla miə yuə nye fo ute. ¹⁶ Fεε se feyifo lentilenti, fəmənyuə nye famamfo ute esoo, muutufə fə nwui lə mɔ kənyε.

¹⁷ Aateyi fə, ‘Otabinyə mini, bike kpé mε nya kulesa manhiā mε.’ Fεε enyi fə uminsətidi ku ohiāfo, utidi wə dimamflo, unəmba ku nwə nyε leyaleya feni. ¹⁸ Nyaso nle fə kɔle bɔle minkə ya sika sia leleke, sia báyinklisə lə ute etsyiko mɔ ɔflo bə lə afiani otabinyə, ya kafia flubia lə eti bə lə aye leya bɔyε kakpe fə əsuə kofani. Ya ənəmi eto afa akpo lə ənəmi lə ənyə asa kukɔnɔ.

¹⁹ Betidi ba maalaa, mə məyənki kakpe kənə koto nε. Nyaso fo ute lə akɔse atsyi lekɔesi awunisə lə fə abua əsuə.

²⁰ Nɔɔ! Nńyə lə kesie nle siku bɔɔɔ. Lə utsyuə anɔ mɔ ɔkɔε nya ɔsini mε sikuu, muudufə wə diyo nya bonko wə lookpe kɔni lə ɔkpε ɔni budi lesa. ²¹ Utsyuə saa ke lekpo utəkə lehua kato, muutə kusu usiə lə mɔ ɔflo lə kaka minsi lə mɔ lekankpomε əsuə, fe kase mintəkə

kato nya minsi læ mɔ Anto eto lekankpome oflo seka.

²² Læ bekpe ato, nyalɛ bɛnɔ lesa nə Lɛwɔnɔ nɛmɛ nɛ bafokanɔfɔ eto etsyukpa nyamɛ bɔtɛyi.”

4

Kase Banle Onanto Bɔtɛsɔ Læ Wɔ Sekakedikɔ.

¹ Læ lefe nɛmfɔo, nsi nyɛ bulɛkɛkate butsyuɛ nya mɛnyɛ siku sia bɔsini bɔtsyɛ leya læ Onanto eto.

Nya mfɔ mɛnɔ ɔkɔɛ utsyuɛ wɛ nɛ bofe fe kakpatsyaku nsi nɛ bufɛ katɛyi mɛ nkɛ, “Bɛ kato mfɔ, læ nɛkɛ nnya læbɛ bubɛ kama nte fɛ.”

² Lamfolamfo, Lɛwɔnɔ nɛmɛ ɔyifɛ dɛsiɛ læ mɛ nya mɛnyɛ lekankpome ditsyuɛ kato mfɔ nə ɛsuɛ utsyɛ nsi.

³ Nwɛ nsi læ lekankpome nɛmɛ læ buyɛnde fe yaspa ku sardis eto aba nnya lefo koya nya kɔlɛsensɛ ko nɛ buyɛnde fe emeralda eto leba seka lɛtsyilama lekankpome nɛmɛ.

⁴ Bɛtsyue akankpome awosi ɛnuɛ ana tsya nya lɛtsyilama lekankpome nɛmɛ, nya beninɛ fosi ɛnuɛ ana tsya ba nkpe awuflubia, nya benti sika sia eto akankpakpa nsi læ akpome nyamɛ ɛsuɛ. ⁵ Nya ofamfa ku ɔsitoto eto kɔsɔ læ bɔbɔ ketsyi læ lekankpome nɛmɛ ɛsuɛ. Atɛ akuanse nɛ bunyɛ læ lekankpome nɛmɛ eto sɛtɔ. Nyamfo ni Onanto eto awɔnɔ akunse nyamɛ nɛ. ⁶ Nya lekankpome nɛmɛ eto sɛtɔ akpa wuee, fe lekpo befi ahũhue beyifo.

Asayifoyifo nya nkpe nkɛ, nya dikɛ ɛnɛmi kɛnkɛnkɛ sɛtɔ ku kama, nyɛ ɛtsyilama lekankpome nɛmɛ eto akpake nnya ta kenke ⁷ Etutɛ ɔlɛ tsyata. ɛnuɛfɛ ale ɔtrɔmu. ɛtsyɛfɛ kɛ ɛnɛmi fe utidi. Nya anale ale kɔlikpo ko nɛ bufunini. ⁸ Asa nnya nkpe mfɔ eto ɛsuɛ saa kɛ mbamba akua akua, nya ɛnɛmi diyi nnya ɛtsyilama kalebe saa, nya ɛnɛ ese busɛ lefe saa katɛyi nkɛ,

“Kɛnkɛ, kɛnkɛ, kɛnkɛ
ni Bonamute Onanto wɛ ni
ɛsuɛalenyɛ lefe nə ta,

wɛ nsi nkpe mɔmɔ, wɛ dɛsiɛ taa kaso ketsyikokɔ,

wɛ nsi nɛ bubɛ.”

⁹ Asa nnya nsi nkpe mfɔ eese atɛsɛ, dibu ku leninsɔ eto ese itɛ nwɛ nsi læ lekankpome ɛsuɛ wɛ nsi nkɛ lefe saa isu lefe saa. ¹⁰ Læ beyifo nkoo, beninɛ fosi ɛnuɛ ɛna bamɛ aataka kakpoo kaso læ nwɛ nsi læ lekankpome eto ɛnɛmi kesumu wɛ ke ni nwɛ nsi nkpe itɛ lefe manlo manlo nya bɛlɛkɛ mɛ akankpakpa kɛtsyɛ læ lekankpome nɛmɛ eto sɛtɔ kese ese katɛyi nkɛ,

¹¹ “Bonamute ku bo Onanto!
Fɛ dɛnyɛ itɛ atɛsɛ ku dibu ku
ɛsuɛale.

Itsyise fɛ diyifo asa nnya ta kenke,
nya fɛtɛ fɛ mɛmblɛ siɛ nkɛ
bo lɛflɔ læ fɛ lelabi ɛsuɛ.”

5

Lesamubi Nɛmɛ ɔfo Kukue Ko Bɛkɛnɛ Mfɔ.

¹ Nyamfo eto kamaa, nnyɛ kukue kutsyuɛ ko bɛkɛnɛ ko nwɛ nsi læ lekankpome ɛsuɛ nɛ læ wɛ kodiani. Bɔwɔni asa læ ko lekɛpake nə ku nɛ, nya bɛfi sitɛ eto etinsa beti ko kɛnyɛ læ akpa akuanse. ² Mfɔ mɛnyɛ Onanto eto ɔtɔnkɛ kɛlɛ utsyuɛ wɛ lɛtɔ ɔkɔɛ bembembe ɔtɔ nkɛ, “Owɛ ni nwɛ dɛnyɛ utɛ bɛ ufɛ sitɛ eto etinsa siamɛ læ ɔsini kukue komfo?” ³ Fɛ bɛnnyɛ kutsyuɛ saa læ kato lee kaso lee læ ɔkɔmɛ wɛ lofo kukue komɛ bɔsini læ oɛ ko kafo. ⁴ Nwi keku tinti se bɔmfɔ kutsyuɛ saa bunyɛ wɛ dɛnyɛ utɛ bɛ umɛnkli ko læ okla.

⁵ Mfɔ ɛmɛ nya beninɛ bamɛ eto ɔni lɛtɛyi mɛ nkɛ, “Mensiwi keku. Bee! Yesu wɛ baakpo Tsyata wɛ lɛbɔ utsyi læ Yuda eto kusɛ, ɔkɛlɛnyɛ wɛ ni Oka David eto ufluflu, wɛ dɛtɛkɛ kato, wɛ dɛnyɛ utɛ bɛ ɔsini sitɛ eto etinsa akpa akuanse nya bɛfi bɛti kukue komɛ eto kɛnyɛ nɛ.”

⁶ Læ nnya kamaa, nnyɛ Lesamubi nə nnyɛ læ lekankpome nɛmɛ eto ntinti, nya asa ana nnya nsi nkpe mfɔ ɛmɛ lɛtsyilama wɛ ku beninɛ bamɛ. Nya ɔyifo fe bolo bɔlo

lesamubi nāmə. Aakpɛ akuanse n̄yā ni lə disi ku ənəmi akuanse, nya ni Onanto eto awɔnɔ akuanse nnya bātsyese kawunsiə kamə kenke. ⁷ Lesamubi nāmə ɛsu ɔfo kukue ko nwə nsi lə lekankpomɛ nāmə nlɛ lə wə kodiani. ⁸ Kase ɔfo kukue komə, asa ana nnya nsi nkpe nyamə ku beninə fosiənuə ena bamə ákpo kasɔ lə lesamubi nāmə eto ənəmi. Mə utsyuə saa lɛ osanku ku sika eto ɔkpɛ lə kɔni. Kakpɛ kamə ɛyi ku lufui nnya ni Onanto eto betidi ba lefo banɔ eto olatoto. ⁹ Bése kusə fɔfɔ ko nlɛ bɔtɛyi nkə,

“Aflo ətə bə afo kukue komə,
 nya bə lə efe sitə eto etinsa
 ekuanse sia nti lə kukue komə
 eto kɛnyɛ.

Itsyise báló fə,
 nya ɛyɛ lə fə əsuə bufi kətə kedi
 eto ukpɛ əsuə,
 áfó betidi kpə eto disi eto kayo
 ətə Onanto.

Betidi bamfo etsyi ese ese, bele bele,
 nsɔ nsɔ, ku kawunsiə eto be-
 tidi kenke.

¹⁰ ɛyifo mə báfiani besumunyə eto
 sekakedikɔ ba leesumu bo
 Onanto,
 nya boodi seka lə kasɔ kamfo.”

¹¹ Nya se minsi mímbe, nnyə kato
 eto batɔnkpe akpi, akpi ku awo, awo
 ba ləmbə leklabii, n̄yā batsyilama
 lekankpomɛ nāmə ku asa ana nnya
 nkpe nkprə nyamə ku beninə bamə.

¹² Nya banlɛ ese busə bembembe
 bənkə,

“Lesamubi nə báló ən̄yā ditə bə,
 lɛkɛ əsuəale, setabikɛ, kobe, bo-
 fobuyifo,
 dibu, diyənde ku atesə.”

¹³ Nya mínɔ se asa nnya kenke
 Onanto díyifo nkpe kato ku kasɔ
 mfo, kasɔ kəmiə ku lekpo kəfo ku
 asa nnya kenke nsi nkprə nlɛ ese
 busə katɛyi nkə,

“Nwə nsi lə lekankpomə əsuə ku
 Lesamubi nāmə,
 mə mbə atesə, dibu, diyənde
 ku əsuəale idu manlo isu
 manlo.”

¹⁴ Nya asa ana nnya nsi nkprə léfo
 bátanɔ bə, “Ibə itə.” Nya beninə

bamə lékpo lə kasɔ, nya bésumu
 Onanto ku Lesamubi nāmə.

6

Lesamubi Nmə Ásini Sitə Eto Etisa Nyamə.

¹ Nya mín̄yā se Lesamubi nāmə
 dífə sitə eto etinsa tute nyamə ɔsini
 kukue komə nya mín̄nɔ se asa ana
 nnya nsi nkprə eto ani léto ɔkɔɛ
 íkumi fe ofamfa seka ɛtɛyi nkə,
 “Bə!” ² Mbe, nya mín̄yā ɔtɔmli
 flubia utsyuə. Nwə nsi lə wə lɛ sifie
 lə kɔni nya bətə wə lekankpakpa
 ditsyuə. Úsiə lə wə nya ɔbɔ fe
 omamanyə wə ləətəkə kato ntɔ kato
 kətəkəkɔ.

³ Nnya kamaa, Lesamubi nāmə əfə
 lesini sitə eto etinsa eto etinsa nuəfə
 nyamə nya mín̄nɔ asa ana nnya nsi
 nkprə eto unuəfə lɛtɛyi nkə, “Bə!”

⁴ Nya ɔtɔmini bamba wə lese ləbɔ
 úbə. Bətə nwə ləəsia wə əsuəale bə
 unə lema oboko kawunsiə eto betidi
 lə balo mə bətsyuə. Bətə wə lesiabi
 nyɛ nuə nə ləmɔ.

⁵ Nyamfo eto kamaa, Lesamubi
 nāmə əfə sitə eto etinsa tsyəfə
 nyamə nti lə wə kukue komə eto
 kɛnyɛ. Mfó mín̄nɔ se asa ana nnya
 nsi nkprə eto ətsyəfə lɛtɛyi nkə, “Bə!”
 Nya se mímbee, nnyə ɔtɔmini naa
 bamba nya nwə nsi lə wə lɛ nseni
 lə kɔni. ⁶ Nnɔ ɔkɔɛ utsyuə wə nte
 fe bɔbɔ ɔbɔ utsyi lə asa nnya nsi
 nkprə ɔfɔ wə lɛtɛyi nkə, “Kamɔ eto
 ɔkpɛ tɔ itə diyi lɔni eto kayofofɔ nya
 antabi eto ɛkpɛ itsyə n̄yā itə diyi eto
 kayofofɔ. Fɛɛ mambiasə nnuəbi ku
 wain eto eyi nnya n̄yā mfó!”

⁷ Nya kama nnya Lesamubi nāmə
 dífə sitə eto etinsa nale. Nya mín̄nɔ
 asa nnya nsi nkprə eto anale didi
 etiki ɛtɛyi nkə, “Bə!” ⁸ Lə mbe mfó,
 nnyə miə ɔtɔmini wə nte fe ntɔ eto
 ditsyəbi n̄yā. Baakpo nwə ləəsia
 lə wə bə ukpɛ. Nya utidi bamba
 tsya təkəkɔ wə kama baakpo ɔkɔmə.
 Bətə mə əsuəale bə balo kawunsiə
 eto betidi eto lekpa nale, ɛyɛ lə lema,
 kukpensɛ, bufi ku ɛyɛ lə bebutubuki
 ba ləəmuə betidi əsuə.

⁹ Se Lesamubi nāmā difā sitā eto etinsa nōnde, nīyā awōnō ʔtsyuā lā kedikātākō eto lāba nāmā kalō, mba bālo eto awōnō, se bābā Onanto eto leba nāmā kalō, mā ni mba bālo se bābé Onanto eto Ditiki Sēē nāmā letsya nya bēdi ni ʔnukualē eso. ¹⁰ Awōnō nyamā áfā bembembe ʔtēyi nkā, “Bonamute, eni ʔsuāalenyā kenke, ʔkēnkēnyā ku ʔnukualenyā. Nte lefe nā eto lefe ko, fookpronko kawunsiā eto betidi lekpo, ʔnā mba lélo bo koto?” ¹¹ Bātā mā utsyuā saa awu flubia kentsyē ókpē, nya bātēyi mā bānkā besi babe mā kusu sēkē isu ese lefe nā eto lefe bālo mā beyifotsyuā ku mā bayimi eto sitiditu kenke balosā fe kase bālo mā tsya.

¹² Lā nyamfo eto kamaa, nnyā se Lesamubi nāmā difā sitā eto etinsa lā lekpa kuande ʔsuā, kawunsiā kenke ʔtinkā keklege, nya kofe lēyē bofa nya lesa saa lena sūū fe kafia na, nya kofande lēse hāē fe kōtō. ¹³ Befandebi, álo bitsyi kato bibē bēso kasō fe kase eyibibi mambe-mambe laalo kakpo lā kasō lā ufiebi asō keklege. ¹⁴ Difule ánya lamfolamfo fe kase bāekānā kukue seka nya kōtini saa ku kasō ka ntu letsyilama lenyi lā nyānkō.

¹⁵ Mfó nya kawunsiā eto baka, Aba bamamanyā ninā, batabinyā ku bāsuāalenyā, ku betidi ba kenke, ndomufō ku mba nsi lā mā ʔsuā ʔsuā, difi mā ʔsuā bākula lā ʔbiāku ku abanse kalō ku lā atini ʔsuā. ¹⁶ Bāfa bākpadi atini ku abanse bā, “Beba bekpo bo lā ʔsuā biti bo bekpe itsyi lā nwā nsi lā lekankpōmē eto ʔnāmi ku lā Lesamubi nāmā eto lēblōfi eto ʔnāmi. ¹⁷ Itsyise Onanto ku Lesamubi bamā eto lēblōfi eto diyi nāmā eboyo! Nya owōe lofo bunyā lā nnyā ʔnāmi?”

7

Únyā Israel Eto Betidi Kōkpi Lofa Betidi Fosi Ana Betidi Ena.

¹ Lā nyamfo eto kamaa, nīnyā Onanto eto batōnkpe ena bātsyuā ba nyā lā kawunsiā eto esi ana nyamā

ba lēkōbe kefiēbi ʔnā kamā banlē, beti kefiēbi kamā bā kayē bōso lā kasō, lā lekpo nye lā eyi ʔsuā.

² Nya minsi minyā Onanto eto ʔtōnkpe bamba wā lēbō utsyi lā kofekatokō ʔnlē kato bobē, nya Onanto wā nsi nkpā eto lekpottsyāsa ntākā lā wā. Onanto ditā ʔsuāale nkā beyifo lesafimfi kasō ku lekpo, ³ nya ʔtēyi nkā, “Bienyifo lesafimfi kasō, lekpo nye eyi saa, isu eyo lefe nā buufi sitā eto etinsa butsyā Onanto eto beyifoyifo eto nto lekpo.”

⁴ Nya bātēyi mē bānkā betidi ba bēfi Onanto eto sitā eto etinsa bātsyā lekpo lā mā nto eto leklabi ebuyifo betidi akpi kolofa awosi ana ana (144,000). Betidi bamfo ʔtsyi Israel eto lefosi mfo nuā kafo.

⁵⁻⁸ Betidi lefosi akpi ʔnuā ʔtsyi Israel eto kafo ʔsuā. Mā ni Yuda, Ruben, Gad, Aser, Naftali, Manase, Simeon, Lewi, Isakar, Sebulon, Yosef ku Benyamin.

⁹ Lā nyamfo eto kamaa, nīyā sitiditu kplē ditsyuā nā eto betidi kuttsyūā lembofo bokla! Betsyi kasō saa, ese saa, bele tēyi tēyi saa, betidi betidi saa eto okle, nya bānyā lā lekankpōmē nāmā ku Lesamubi nāmā eto ʔnāmi, nya bankpe awu-flubia, nya banlē bekabe lā ani. ¹⁰ Nya bāfa ku ʔkōē bembembe bātēyi bānkā,

“Bofokātā ʔtsyi Boanto Onanto wā nsi lā lekankpōmē ʔsuā ku Lesamubi nāmā ʔflō!”

¹¹ Onanto eto batōnkpe kenke bānyā batsyilama lekankpōmē nāmā ku beninā bamā ku asa ana nyamā, nya batōnkpe bāmā difusā ʔnāmii kasō lā lekankpōmē nāmā eto ʔnāmi, bēsumu Onanto, ¹² katēyi nkā,

“Ibā itā! Atēsā, diyānde, kobe, leninsō, dibu, ʔsuāale ku kakplekō

lā idi bo Onanto ʔmā eto ale idu manlo isu manlo!

Ibā itā!”

¹³ Beninā bamā eto ʔni áto mē nkā, “Bawōe ni betidi ba nkpe awu flubia kentsyē mfo? Nya se bētsyi?”

¹⁴ Mfó nya minteyi mə miə, “Bona-mute, minnyi. Fə nyi.”

Mfo nya óteyi mə nkə, “Mba mfó ni betidi ba dínýə kanyi keklege fə bábo báfe. Bəflə mə awu éle futufutu lə Lesamubi nəmə eto kəto əsuə. ¹⁵ Nyasoo,

bəənyə lə Onanto eto lekakpomə nəmə eto ənəmi kesumu wə ketsye ku kakəmi lə wə Disumuyo.

Itsyise nwə nsi lə lekankpomə nəmə əsuə ebota mə disi lə wə ənəmi.

¹⁶ Kukpenə nye utukue esi əmbəle mə kulefe.

Nya kofe nye utefofo saa ensiembufi mə.

¹⁷ Itsyise Lesamubi nə nkpe lə lekankpomə nəmə eto ntinti mfóo, ebəle mə ola, obe mə. Wookpa mə oyenko usuko kaka nkpe eto ntu bo laayifə lefe saa nkpe.

Nya Onanto tsya ləosi mə binəntu saa lə ənəmi.”

8

Lesamubi Nəmə Éfe Sitə Siamə Lə Lekpa Kuansele.

¹ Se Lesamubi nəmə difə sitə eto etinsa sia nti lə lekpa kuansele əsuə, ídi kanana lə kato itə fe lebombososo eto kutsyə.

² Nnya kamaa, nnyə Onanto eto batənkpe ekuanse ba ləənyə lə Onanto eto ənəmi, nya útə mə nkpatyaku nkuanse.

³ Nya Onanto eto ətənkpe bamba wə lələ sika sia eto dikplibi nə kafo baatonsə lufui kəni, ləbo únyə lə leba nə əsuə bəətə kedi əflo. Bətə wə lufui kpe bə ufi əko ku Onanto eto betidi ba kenke eto olatoto əsuə lə ufi utə kedi lə sika sia eto kedikətəko eto leba nə nyə lə lekankpomə nəmə əflo. ⁴ Se banlə lufui nəmə boton-sə, ni kuyuə ko nle boto kabə lə dikplibi nəmə kafo áko ku Onanto eto betidi eto olatoto eyə lə Onanto eto ətənkpe wə nnyə lə wə ənəmi eto ani isu Onanto əflo. ⁵ Lə nyamfo eto kamaa, Onanto eto ətənkpe əmə ələkə ute lə Disumuyo eto leba nəmə

əsuə úfi úyisə lufui eto dikplibi nəmə nya úsə wə ókpo lə kasə əsuə. Se úyifo nkoo, nno se kato díkumi bembembe, nya kato léto əsi, nya kasə dítkə.

Onanto Eto Batənkpe Bamə Éfe Mə Nkpatyaku.

⁶ Mfó nya Onanto eto batənkpe ekuanse ba nle nkpatyaku dímuə əsue bə beefə mə nkpatyaku bomə.

⁷ Onato eto ətənkpe tute əmə éfe wə kakpatyaku. Lamfolamfo, etubankli ku ute wə létsyaka ku kəto ábo ékpo lə kasə nya étonsə kawunsia eto lekpa tsyəfə, nya eyi eto lekpa tsyəfə léto. Fəə sefaa, semlə kenke áto.

⁸ Nyamfo eto kamaa, Onanto eto ətənkpe nuəfə tsya éfe wə kakpatyaku. Nya lesa nə lele kətini kple ko nle ute bunyə ləbo nya báto ko bákpe lə lekpo kəmiə. Nya lekpo eto ntu bomə eto lekpa tsyəfə léfiani kəto. ⁹ Nya akpe ku bebuki ba nkpe lə ntu bomə eto lekpa tsyəfə kenke díkpe. Nya ntu eto efue nnya ntəkə lə ntu bomə eto lekpa tsyəfə lébia.

¹⁰ Onanto eto ətənkpe tsyəfə éfe wə kakpatyaku. Mfó nya sefandebi kple sityuə sia nle ute bunyə fe letə léfankli sityi kato sídufə lə ntu bo laabədi ku mbo ni ntuyifəyifə eto lekpa tsyəfə əsuə. ¹¹ Baakpo sefandebi siamə bə Kalokatakata. Ntu eto lekpa tsyəfə áfiani ntu bo nkpe kalo, nya betidi kpe bətsyuə díkpe itsyise bənə ntu bomə eso.

¹² Mfó nya ətənkpe nale difə wə kakpatyaku. Ítə bə kofe eto lekpa tsyəfə, kofande eto lekpa tsyəfə ku befandebi eto lekpa tsyəfə, nnya ətsyuə saa eto diyənde eto lekpa tsyəfə áni. Lə nyaso ketsye ku diyi eto lekpasə nə laake eto lekpa tsyəfə áni.

¹³ Lə nyamfo eto kamaa, se minyə minlə bobə, nnyə kəlikpo kple kutsyuə se kənlə bufunini kato fanlo, kafe katəyi ku əkə bembembe katəyi nkə, “Mbəbə, mbəbə, mbəbə məətə betidi ba luubu besia lə kawunsia lə lefe nə Onanto eto

batɔnkpe fɛfɛ itsyɛ ba luubu luufe mɛ nkpatsyaku ntsyɛ bomɛ.”

9

¹ Mfɔ Onanto eto ɔtɔnkpe nɔnde dife wɛ kakpatsyaku. Nya mɛnyɛ sefandebi sitsyuɛ ditsyi kato sɪbɛ sɛsɔ lɛ kasɔ, nya bɛfi ukpe kɛmiɛ eto dibɪɛ nɛ lena sũũ eto safui bɛtɛ se. ² Sɛsini ukpe kɛmiɛ eto dibɪɛ kplɛ nɛmfɔ nya kuyuɛ ko nte fe dɪtɛfɛnku ɛsuɛ kɔbɔ kutsyii, dɪti kofe eto ɛnɛmi ku ko diyɛnde itɛ difule kenke lena sũũ lɛ kuyuɛ ko lɛbɔ kutsyi lɛ dikrɛmbɪɛ nɛmɛ esɔ. ³ Bekpese ɛlɔ betsyi kuyuɛ komɛ ɛsuɛ bɛbɛ bɛkɔpɔ lɛ kasɔ nya Onanto dɪtɛ mɛ ɛsuɛale fe bakpɔe ba laata seka. ⁴ Bɛtɛyi mɛ bɛnkɛ, bambiansɛ afanto nye seefa nye kuyi saa enso betidi ba Onanto dɪmɛntɛkɛ mɛ leba lɛ mɛ nto. ⁵ Bɛtɛ bekpese bamɛ kusu bɛ bate betidi bamɛ ohiɛ itɛ afa ɛnɔ, fɛɛ banlo mɛ. Lɛ bata utidi, yeefi fe kanyi ka fuunyɛ lɛ okpɔe ata utidi seka. ⁶ Lɛ afa ɛnɔ nyamfɔ nti, bɔɔbɛbɛ ukpe bɛ beekpe, fɛɛ bambunyɛ wɛ bekpe. Boola bɛ beekpe, fɛɛ ukpe ebutsyetsyi udu lɛ mɛ ɔflo.

⁷ Bekpese bamɛ eto ditsyɛbi te fe batɔmli ba lɛto akpatsya itɛ lema bɔkɔ. Bɛti mɛ akpakpa nnya lele sika sia eto akankpakpa lɛ mɛ esi. Nya mɛ ɛnɛmi lele betidi eto ɛnɛmi. ⁸ Mɛ disɪ eto sewɔni ɛkulɛ fe besio eto sele, nya mɛ anyi lele tsyata eto ale. ⁹ Nya bɛfi asa ɛtsyuɛ nnya nte fe bitu eto awu nnya leeti lɛkɔɛsibi bɛkpe. Kudu ko nɛ bɔbɔ ketsyi lɛ mɛ mbamba ɛsuɛ ale nkeke bɔ batɔmini lɛnɛnɛ kpɛ bɔ batɔmini nɛ bunɛ bantɔnko lɛ lema. ¹⁰ Bekpese bamfɔ kpɛ kɛkɛ ku kabɛ bɔ laata fe okpɔe eto ale, nya bankpe ɛsuɛale lɛ mɛ kɛkɛ ɛsuɛ bofo bufi keyifo utidi lesafimfi itɛ afa ɛnɔ. ¹¹ Bakpɛ Oka wɛ nɛ seka budi lɛ mɛ ɛsuɛ. Wɛ ni ɔtɔnkpe wɛ nsi lɛ ukpe eto dibɪɛ eto kɛnyɛ mfɔ. Wɛ diye ni Abadon lɛ Sihibri ɛsuɛ. Nya lɛ Sigriki ɛsuɛ, Apolion eto kasɔ ni nwɛ laabiasɛ ɛsa.

¹² Kanyinyɛnyɛ kplɛ tutɛ ɛbubɛ kɛfɛ. Nyamfɔ eto kamaa, nnuɛ bamba si bɔlɛ bubɛ.

¹³ Nnya kama, nya Onanto eto ɔtɔnkpe kuande dɪfɛ wɛ kakpatsyaku. Nya mɛnɔ se ɔkɔɛ utsyuɛ lɛbɔ utsyi lɛ sika sia eto Disumuyo eto leba nɛ nyɛ lɛ Onanto eto ɛnɛmi eto akpɔ ana nyamɛ ɛsuɛ. ¹⁴ ɔkɔɛ ɛmɛ ɛtɛyi Onanto eto ɔtɔnkpe kuande ɛmɛ nkɛ, “Benyankli batɔnkpe ena ba bɛkle bɛtsyɛ lɛ Ketukplɛ Frate ɔflo!” ¹⁵ Mfɔ bɛyankli batɔnkpe ena bamɛ. Bɛlɔ mɛ bɛtsyɛ nya bɛmuɛ ɛsuɛ itɛ lebombosɔsɔ nɛmɛ, diyi nɛnɛ, kofa komɛ ku lɛlɛ nɛmɛ bɛmuɛ ɛsuɛ bɛtsyɛ lɛ balo kawunsɪɛ eto betidi kenke eto lekpa tsyɛfɛ.

¹⁶ Bɛtɛyi mɛ bɛ bamamanyɛ ba nsi lɛ batɔmli dimuɛ ɛsuɛ bɛnyɛ itɛ lema bɔkɔ eto utu. Beyifo awo alofa ɛnuɛ. ¹⁷ Nya lɛ ɛnɛtɛtɛ eto kɛlɛkɛkɛ eto bunyɛ ɛsuɛ, nnyɛ batɔmli bamɛ ku mba nsi lɛ mɛ ɛsuɛ. Bakpe lɛkɔɛsibi eto bitu etɪ awu nya nɛ buyɛnde fe ute eto lɛsɛbi seka ku safir eto leba eto diyɛndebi ku ɛtsyuɛ lɛsɛ fe dikusɛmfɔ eto kasiakɔ seka. Batɔmli bamɛ eto esi eyifo fe tsyata eto disɪ seka, nya ute kuyuɛ ku ute ku etenkli eto aba nɛ bɔbɔ ketsyiko lɛ mɛ nnyɛ. ¹⁸ Nya kanyinyɛnyɛ eto akpa ɛtsyɛ nyamfɔ, ini ute, kuyuɛ ku ute eto leba nɛ ditsyi lɛ batɔmli bamfɔ eto nnyɛ lelo kawunsɪɛ eto betidi eto lekpa tsyɛfɛ kenke. ¹⁹ Batɔmli eto ɛsuɛale nyamfɔ ɛbɔ itsyi lɛ mɛ nnyɛ ku mɛ kɛkɛ ɛsuɛ. Nya mɛ kɛkɛ eyifo fe bawa ku esi nnya beefi keyifo betidi asafimfi.

²⁰ Betidi fɛfɛ ba kenke dɪmɛnkpe ɛyɛ lɛ kanyi kamɛ ɛsuɛ, mɛnsinkle lɛ asa nnya mɛ kosate dɪfi ani bɛyifo eto busumu kama. Bɛnsinkle lɛ awɔnɔ bua, sika sia ku sika flubia, bitu sia, abambi ku eyi nnya bɛwɔe, nnya lɛnnyɛ, laanye nye laannɔ eto busumu kama. ²¹ Bɛntsyi bawuninsɛ lɛ mɛ betidilolo, asabɔtɔkanɔ, sɛsɔnɔdi ku mɛ kuyu ɛsuɛ.

10

Onanto Eto Ɔtɔnkpe Le Kukue Kεke Kutsyuə.

¹ Nnya kamaa, nnyə Onanto eto Ɔtɔnkpe kplε utsyuə wə lɛyifə utsyi kato úbə kasɔ. Okpe lə difule əsuə nya kolɛsensə letsyilama wə lə disi. Wə ənəmi lε buyənde fe kofe seka nya wə akpa nte fe ute eto ala nnya n̄yə kasɔ. ² Ɔlε kukue kεke kutsyuə ko básini lə kɔni. Úfi wə kodianikpa útəkə lə lekpo əsuə, nya úfi wə kəmənikipa útəkə lə kasɔ əsuə. ³ Mfo nya óto ɔkɔε bembembe fe tsyata seka. Nya se ófā nkoo, bánɔ bukumi sekuanse eto ɔkue kato. ⁴ Lefe nə mínɔ bukumi bomfoo, nla lə nwɔni asa nnya mínɔ ntsyə. Fεε nnɔ ɔkɔε utsyuə wə lebo utsyi kato leteyi nkə, “Ti akulasa nnya bukumi sekuanse siamə leteyi ətsyə, manwɔni nnya ətsyə.”

⁵ Ete mínyə Onanto eto Ɔtɔnkpe wə n̄yə lə kasɔ ku lekpo əsuə lébesə wə kodiani kato. ⁶ Nya óka ntamu lə Onanto wə nsi nkpə lefe saa, wə díyifo kato ku nnya nkpe kasɔ mfo ku asa nnya nkpe lə ke, lekpo ku asa nnya nkpe lə ni eto diye əsuə óteyi nkə, “Lefe biasəbiasə saa ensibə. ⁷ Nya lə Ɔtɔnkpe kuansele əmə efe wə kakpatsyaku koo, ete Onanto eto ketsyue kulakula ka bábe letsya bətə wə bənyeləkətidi ba ni wə beyifoyifo ebubə itə.”

⁸ Lə nnya kamaa, ɔkɔε wə ditsyi kato dídinko mε etiki esi óteyi mε nkə, “Su afo kukue kεke ko básini bətsyə nkpe lə Onanto eto Ɔtɔnkpe wə n̄yə lə lekpo ku kasɔ əsuə eto kɔni.”

⁹ Mfó nya mínsu Ɔtɔnkpe əmə ɔflo nya mínteyi wə minkə ufi kukue kεke komε utə mε. Ɔteyi mε nkə, “Fo lə ayimi ko. Kɔkε kalo lə fə kafo, fεε lə kenyε kɔkε kamini fe bablo seka.”

¹⁰ Mmfo kukue kεke komə lə wə kɔni, nya míyimi ko, nya kɔkε kamuni fe bablo lə mɔ kenyε. Fεε lefe nə mímmi ko mínlosə, kɔkε kalo lə mɔ kafo kəmiə. ¹¹ Lə nnya kamaa,

Ɔtɔnkpe əmə átɛyi mε nkə, “Ele bə esi abe Onanto eto Ditiki Sεε nəmə letsya ətə ese kpə, betidi kpə, bele bele ku baka kpə.”

11

Onanto Itə Bənyeləkətidi Inuə Ɔsuəale.

¹ Nyamfo eto kamaa, Onanto éfi uyi wə lele nwə beefi kesusu asa utə mε. Nya óteyi mε nkə, “Su esusu mɔ kedikətəkɔ ku leba nə əsuə bəətə kedi ku lə akla betidi ba nle busumu lə kedikətəkɔ mfó. ² Fεε mensusu diyo nəmə eto lek-pata, itsyise béfi mfo bətə mba lenni Yudafo. Mə ləəbə botaka kənyə lə umə kenke əmə əsuə itə afa fosi ana afa ənuə. ³ Mootsyese mɔ badansie inuə ba lɔkε lə nkumfia əsuə babé mɔ Ditiki Sεε nəmə letsya itə eyi kɔkpi alofa ənuə awosi akua (1,260) nyamfó.”

⁴ Bənyeləkətidi inuə bamfo ni nnuəbi eto eyi ənuə ku kakandiyi inuə nnya n̄yə lə kawunsie eto Onamute eto ənəmi nε. ⁵ Lə utsyuə ala nkə weeyifo mə kabuaa, ute aabo ketsyi lə mə nnyε katsylɔsə mə. Nyaso utidi wə ke laala nkə weeyifo mə kabuaa, kusu komfo əsuə bɔɔye balo wə nε. ⁶ Bakpe əsuəale bafo ɔsɔmi kusu buti bə woanni lefe nə banle Onanto eto Ditiki Sεε nəmə letsya bobε. Bakpe əsuəale tsya lə etubiə kenke əsuə nya bootə bə ntu bomə fiani kɔtɔ. Bakpe əsuəale tsya bə kanyinyənyə ate ate bə lə kawunsie kenke əsuə lə lefe nə kee baala əsuə.

⁷ Lefe nə ke babé Onanto eto Ditiki Sεε nəmə letsya balosə, ubutubuki kplε wə lebo utsyi lə dikpembie kplε nəmə ubə, ebɔkprɔnko mə utəkə mə kato olo mə. ⁸ Mə əsuə eto sinə kpenkpe siamə ebolabelə obia lə umənkplε əmə bətəkə diye kulakula bə Egipte nye Sodom eto obia. Mfo básɔ mə Onamute lə uyikabie əsuə nε. ⁹ Lə eyi ətsyə ku kutsyə əsuə, betidi ebutsyi ese saa ese, nle saa nle, bele tɛyiteyi saa beletɛyiteyi ku kawunsie eto betidi ba tā bəbə

babe mæ bakɔ nya bæmbɔtɔnɔ bæ bebikæ mæ. ¹⁰ Nya kaawunsiā eto betidi ebunyæ disuæyuæ læ betidi inuæ bamfo eto ukpe eso. Booto keyudu, bætæ bætɔsyuæ asa, itsyise Onanto eto bənyelækətidi inuæ bamfo ekpe eso, læ kanyi kpæ ka bənæ baboko betidi əsuæ eso.

¹¹ Læ eyi ətsyæ ku kutsyæ kama, ufiebi wæ lætæ nkpæ ditsyi Onanto ɔflɔ əbæ údufæ læ mæ nya bātaka bənyæ bəbæ nkpæ! Sikpi əmuæ mba kenke dínyæ mæ tinti. ¹² Nnya kama, bənyelækətidi inuæ bamæ áno ɔkɔə utsyuæ wæ læbɔ útsyi kato wæ leteyi mæ nkæ, “Bibæ kato mfo!” Kase mæ balo ńyæ banlæ mæ bobee, bédufæ læ lesomiloku əsuæ nya dítsyi mæ disuko kato.

¹³ Læ lefe nəmfó əsuæ tututuu, kasɔ étinkæ kekkeke nya umæ eto lekrafosile léba lékpo kasɔ muemumæ, nya betidi akpi akuanse díkpe. Sikpi əmuæ betidi fɛfɛ bamæ nya bātesə Onanto wæ nkpe kato eto diye!

¹⁴ Kanyinyənyə nuəfæ ébubəkafɛ, fɛɛ kətsyəfæ teke kama ɛɛ bubə kitikpo.

Béfe Kakpatsyaku Kuansele.

¹⁵ Læ nnya kamaa, Onanto eto ɔtɔnkpe kuansele éfɛ wæ kakpatsyaku, nya mínɔ kakɔə bembembe læ kato ka nle bɔtɛyi nkæ,

“Kawunsiā kamfo eto sekakedikɔ áfiani Boanto Onanto ku Wə Nwə Bákpo Ǿhile Bətsyæ eto kale,

nya wuudi seka idu manlo isu manlo!”

¹⁶ Mfó əmæ nya beninæ fosi ənuæ ena ba nsi læ Onanto eto ənəmi læ mæ akankpomɛ əsuæ lékpo kasɔ bəfusə ənəmi nya bātesə Onanto ¹⁷ banlæ bɔtɛyi bənkæ,

“Bonamute wə ni əsuəalenyæ kenke, wə nkpe nya ɔkɛ!

Bɔasɔ fə ani,

itsyise éfi fə əsuəale kplɛ nyamə nya fétsyiko seka budi.

¹⁸ Kafo ányi betidi ba dímamfo fə bánɔ.

Lefe nə ele bæ ləkæ fə læblɔfi ate eboyo.

Lefe nə ele bæ bakponko bekpenkpe lekpo eboyo.

Lefe nəmə eboyo bæ læ afo fə bənyelækətidi ba ni fə beyifoyifo, bamæ kayo sɛɛ,

ku fə betidi kenke ba nkpe dibu itə fə,

bakplɛnyæ ku betidi wuəwue ta kenke.

Nya lefe eboyo bæ læ atɔyɔlɔsə betidi bua ba lélo fə betidi læ kawunsiā.”

¹⁹ Bāsini Onanto eto kedikətəkɔ kenke ka kato, nya mínɔ kənyɛklɛklɛ eto lelaka nəmə mfó. Nya difule léto ɔsi dínyæ ute ku kudu kplɛ. Kato ékumi nya kasɔ dítingkə nya etubankli kplɛ kpæ lélo.

12

Usio Ku Kola Komæ.

¹ Mfo nya ayanisa ətsyuæ díləkæ əsuæ éte læ difule əsuæ. Usio utsyuæ wə nkpe awu nnya nte fe kofe seka, díləkæ əsuæ óte. Ómankli kofande uńyæ nya lekankpakpa nə bəfi lefo befandebi binuæ bəyifo nti wə læ disi. ² Usio əmæ ɛ kafo. Kafo kamæ ɛ wə bunə, nya se kafo nle wə bunə eso, úkafa bembembe.

³ Ekpinsa bamba esi ɛbɔ læ difule bio! Owa kplɛ wə nkpe sikpi, ɛsɛ, nkpe esi akuanse ku akpɛ lefosi, nya wə disi saa ntsyi lekankpakpa tsya læbɔ. ⁴ Úfi wə uke únə befandebi eto lekpa tsyəfə utsyiko difule nəmə əsuæ kato ókpɔ læ kasɔ əsuæ. Nnya kamaa, ótaka uńyæ læ usio əmæ eto sɛtɔ nkæ læ ole ubi əmæ koo, læ umuə wə ɔmini. ⁵ Nya usio əmæ léle osaibi, wə luudi seka læ kawunsiā kenke əsuæ, ku situ eto oka eto uyi. Fɛɛ Onanto eto Ləwɔnɔ étsyi ubi əmæ údunko mlə úsuko Onanto ku wə lekankpomɛ nəmə ɔflɔ. ⁶ Usio əmæ étsyetsyi úsu mfim nti kaka Onanto lælɔ kəsiəkɔ utsyæ wə, kaka bɔɔlɛ wə ola itə eyi kəkpi kəni eyi alofa ənuə eyi fosiakua (1,260).

⁷ Mfo nya lema díbæ læ kato. Nya Onanto eto ɔtɔnkpe ninə kenke wə

baakpo Mikael letonko Onanto eto batonkpe bataka lema la owa kple ku wa batonkpe bamə əsuə nya batsyaka lema. ⁸ Bətəkə owa kple ku wa batonkpe bamə kato, nya bənsitə wə ku wə batonkpe bamə kusu bə bəsiə la kato mfó bio. ⁹ Bála owa kple əmə bələkə la kato mfó. Wə ni owa koko kple əmə baakpo olo əmə nye Obonsam nɛ, wə ləwɛ kawunsiə kenke okpe nɛ. Nya bála wə ku wə batonkpe kenke bətsyese kasɔ mfo.

¹⁰ Nyamfo eto kamaa, nya mɛnɔ ɔkɔɛ kple utsyuə la kato nɛ bətɛyi nkə,

“Mɔmɔɔ, Onanto eto bofokətə utidi ebubə!

Onanto eto əsuəale ku sekadidi ebubə.

Wuuləkə wə Nwə Onanto Lékpo ɔhile Utsyə eto əsuəale ote.

Itsyise bələkə nwə díkala bo bayimi kənyɛ ketsyɛ ku kakɔmi kətə Onanto báto bákpe itsyi kato.

¹¹ Bətəkə wə kato eyɛ la

Lesamubi nəmə eto kɔtɔ ku ɔnukualetiki nnya əsuə bábɛ letsya.

Itsyise bətɔnɔ faa bə bookpe nya bəfi mə nkpə bətə fe ked-itətə seka.

¹² Nyaso binyə disuəyuə mimba nkpe kato mfo!

Fɛɛ mətətə kasɔ ku lekpo mbɔbɔɛ!

Itsyise Obonsam áyifə úbə mi ɔflo ku lɛblɔfi.

Itsyise uyi nkə lefe sɛkɛ hā dibu itə wə.”

¹³ Se owa kple əmə dínyə utsyə lekpo nkə bála wə báto bakpe la kasɔ mfó, ɔti usio wə léle osaibi əmə kama. ¹⁴ Nya bəfi kəlikpo eto mbaba kple nuə bətə wə la ufunini usu kaka wɔkɛ la mfiminti kaka bɔɔlɛ wə ola itə alɛ ətsyə ku kutsyə bə la ɔbɔ ofe la owa kple əmə eto ani. ¹⁵ Lə nnya kamaa, owa kple əmə ala ntu kpenkpenkpe ntsyuə bə la bɔbɔdi fe ketu kple busu butsyi usio əmə budunko. ¹⁶ Fɛɛ kasɔ áfo kətə usio əmə nya kəminkli kənyɛ kámini ntu boə kenke owa kple əmə ləla. ¹⁷ Ete owa kple əmə dínyə ɔblɔ

kekɛkɛ ókpe usio əmə, nya údu úsu nkə weesu ɔkponko usio əmə eto befluflu ba díbu ba leetsyue Onanto eto etiki koto nya báfo ɔnukuaɛ wə bələkə bate mə la Yesu əsuə bánɔ. ¹⁸ Nya owa kple əmə dínyə la lekpo kənyɛ mfó.

13

Yohanes ɔnyə Bebutubuki Bua Inuə.

¹ Nyamfo eto kamaa, nnyə ubutubuki utsyuə nɛ bɔbɔ ketsyi lekpo kəmiə. Okpe esi akuanse ku aakpe lefosi. Lɛɛkpe saa tsyi lekankpakpa. Nya bəwɔni mbusiotiki nnya ńyə la Onanto əsuə bətəkə la wə disi saa əsuə. ² Ubutubuki əmə ale ɔkplɛle, nya wə akpa te fe ukiti eto ale, nya wə kənyɛ te fe tsyata eto kale. Owa kple əmə éfi wə kosate eto əsuəale, wə lekankpomɛ ku wə sekadidi eto əsuəale kple nyamə útə ubuki əmfɔ. ³ Ubutubuki əmə eto disi lɔni te fenkə léfo dikpɛmfabe kekɛkɛ ditsyuə, fɛɛ lefabe nəmə ébukpe. Nyamfo éyifo kawunsiə eto betidi kenke naa, nya bətəkəko ubutubuki əmə kama. ⁴ Betidi ésumu owa kple əmə, itsyise kúfi ko əsuəale kútə ubutubuki əmfɔ. Bémusu ubuki əmə bətɛyi bənkə, “Owoe nte fe ubutubuki əmfɔ? Nya owoe lofo wə bɔkponko?”

⁵ Bətə ubutubuki əmə əsuəale údi emutiki nya la Onanto əsuə, nya ditə únyə əsuəale itə afa fosi ana afa ənuə. ⁶ Útsyiko Onanto eto diye, wə kəsiəko ku betidi ba kenke nsi la wə ɔflo kato bukudi. ⁷ Bətə wə kusu bə ɔkponko Onanto eto betidi la utəkə mə kato, nya besi bətə wə əsuəale la ese saa ese, betidi saa betidi, bele saa bele ku kafo saa kafo əsuə. ⁸ Nya betidi ba kenke nsi la kasɔ mfo ebusumu wə enso betidi ba hā eto aye bəwɔni fɛ bəyifo kawunsiə bákpe la nkpə eto kukue ko ni Lesamubi nə bálɔ eto bale.

⁹ Nwə ato nkpeɛ, la ɔnɔ.

¹⁰ Utidi wə ele bə bəmuə, boomuə wə.

Nya nwə tsya ele bə balo ku lesiabi tsyaa,

ele bə balo wə nko. Nyamfo esoo, mi Onanto eto betidi, ele bə biñyə kekleke lə kanyinyənyə əsuə nya lə bidi ɔnukuale bitə wə.

¹¹ Mfo minsi mínyə ubutubuki bua bamba wə ləbɔ utsyi kasɔ. Ukə aakpɛ ənuə lə disi fe lekposubi eto ale, fɛɛ údi etiki fe owa kplɛ əmə seka. ¹² Ófo əsuəale kplɛ nnya nkpe wə utsyiko lə ututɛ əmə ɔflo, nya úyifo nnya keyifo lə wə ənəmi. Útə nkə betidi ba nsi kasɔ mfo ku ke betidi kenke lə besumu ubutubuki bua tutɛ əmə wə bətəkə dikpempabe kekleke fɛ díkəkpə. ¹³ Ubutubuki nuəfə əmfo éyifo ayanisa kplɛ. Útə ute kulaa tsya ábɔ utsyi kato úbə kasɔ lə betidi ba kenke eto ənəmi.

¹⁴ Ōwɛ betidi ba kenke nsi lə kasɔ lə ayanisa nnya bətə wə kusu bə uyifo lə ubutubuki tutɛ eto ənəmi eso. Ubuki əmə átɛyi kawunsia eto betidi nkə bato ubutubuki bua wə eto disi bətəkə lefabe ku lesiabi fɛ ɔkɛ nkpə eto ditsyabi lə befi bakpe wə dibu. ¹⁵ Bətə bə ubutubuki bua nuəfə əmə nkpe əsuəale mfoo, wɔɔ nkpə okpo lə ubukitonto tutɛ əmə əsuə bə lə ofo etiki budi nya lə utə lə balo betidi ba kenke lembusumu wə.

¹⁶ Ubutubuki əmə ətə nkə bətəkə betidi ba kenke, betidi wuwue ku beninə, batabinyə ku bakombo, ndo-mufɔ ku mba nsi lə mə əsuə əsuə leba lə mə kodianee le lə mə nto.

¹⁷ Kuutsyuə saa embofo lesa bote lee oya lə bəntəkə wə leba nəmfo, ini ubutubuki bua əmə eto diye nye leklabi nə nyə itə wə diye.

¹⁸ Ditiki nəmfo atɔ itə kobetete. Utsyuə saa wə laanɔ asa kasɔ bu ubutubuki bua eto leklabi nəmfo obe. Itsyise leklambi nəmfo ñyə ditə utidi eto diye. Ni leklabi ni alofa akua awosi akua akua (666).

14

Yohanes Ñnyə Lesamubi Ku Wə Betidi.

¹ Nyamfo eto kamaa, nnyə Lesamubi nəmə se dinyə lə Sion eto kɔtini əsuə. Nnyə betidi akpi kolofa awosi ana ana (144,000) ba eto nto

bawɔni wə diye ku wə Anto əmə eto diye bətəkə, nya bəñyə wə lə ako.

² Ete mɔnɔ ɔkɔɛ utsyuə wə ditsyi kato fe ntu bo nle boto lə ketsyue kplɛ nye ofamfa seka bembembe. ɔkɔɛ wə mɔnɔ esi ole fe betidi nle kasanku bɔsɔ. ³ Betidi akpi kolofa awosi ana ana bamə ñyə lə lekankpome nəmə ɔflo, asa ana nya nsi nkpe ku beninə bamə. Balɛ kusə fɔfɔ ko mə hā lekase busə. Lə betidi kenke ntii, mə hā ni mba dinyə bofo nɛ. ⁴ Mə ni basani ba lɛlɛ mə əsuə kenke betsyiko lə sɛsɔnɔdi əsuə. Mə ni mba dítəkəko Lesamubi nəmə kaka ke lentɔ. Mə disi báfo kayo nɛ lə betidi nti nya mə ni betidi tutɛ ba befi bətə Onanto ku Lesamubi nəmə nɛ. ⁵ Banteyi tɔ sidia bənyə, nya bənyə tɔ kabua saa lə mə əsuə bənyə.

Yohanes Ñnyə Kato Eto Batɔnkpe Itsyə Bətsyuə.

⁶ Nyamfo eto kamaa, nnyə Onanto eto ɔtɔnkpe bamba utsyuə wə nle bufunini kabe kato fanlofanlo ku nkpe manlo eto Ditiki Sɛɛ nəmə itə betidi ba nkpe kasɔ eto lekpaake saa, ese saa, bele saa ku nsɔ saa nsɔ. ⁷ Ófá ɔtɛyi nkə, “Bibu Onanto lə bɛtɛsə wə sɛkplɛ siamə! Itsyise lefe éboyo bə okponko kawunsia kenke lekpo. Bisumu wəə diyifo kato ku kasɔ, lekpo ku ntu bo laayifə saa eto okle!”

⁸ Onato eto ɔtɔnkpe nuəfə ətəkəko ututɛ nya ɔnlɛ bətɛyi nkə, “Oba o-o! Babilonia wə lefo diye əmə aba sitinti! Útə betidi kenke ba díkpe nte eyɛ lə mə sɛsɔnɔdidi eto lebuə əsuə əkpə nte fe bunə bənə mu bəkpə!”

⁹ Onanto eto ɔtɔnkpe tsyɛfə ətəkəko betutɛ inuə kama nya ɔnlɛ bofa bembembe katɛyi nkə, “Utsyuə saa ke lusumu ubutubuki əmə ku wə awesa nyamə nya utə bətəkə leba lə wə kato nye lə wɛ kɔni, ¹⁰ ebunə Onanto eto ləblɔfi ku wə lefonyi kekleke nəmə fe nte bo nkpe ale ləkɔbetɔ nə bɛfi bákpo lə wə ləblɔfi əsuə! Boofi ute ku ute eto leba bətəkə mba diyifo nyamfo bənyə kanyi lə Onanto eto

batɔnkpe kenke ku Lesamubi nɛmɛ eto ɛnɛmi. ¹¹ Ute wɛ nɛ mɛ botonsɛ eto kuyuɛ ko nɛ bɔbɔ ketsyi lɛ kanyinyɛnyɛ kɛmɛ ɛsuɛ ebukabe kato idu manlo isu manlo. Nya lefe saa, ketsye ku kakɔmii, betidi ba dɛsumu ubutubuki ɛmɛ ku wɛ awesa ku mba ɛsuɛ wɛ diye eto leba ntɛkɛ embɔkɛ diyuɛ kulefe.

¹² “Nyamfo lɛ bote nkɛ mba ni Onanto eto betidi nya beetsyue Onanto eto etiki koto nya bɛfo Yesu banɔ, nɛyɛ kekɛle lɛ mɛ kanyinyɛnyɛ ɛsuɛ.”

¹³ Nya mɛnɔ ɔkɔɛ utsyuɛ kato ɔnlɛ bɔtɛyi nkɛ, “Wɔni nyamfo ɛtsyɛ bɛ idu mɔmɔ ɛntɔɔ, bɛkpo betidi ba diyifo bani ku Bonamute fɛ bɛkpe atsyɔ!” Nya lɛwɔnɔ nɛmɛ lɛfo lɛ nnya ɛsuɛ nkɛ, “Ee, bootsyɛ ɔnwɛ lɛ mɛ nyifo ɛsuɛ. Nya boonyɛ mɛ kayofofɔ.”

Kawunsia Eto Bekuɛnke Eto Lefodife Eboyo.

¹⁴ Nnya kamaa, nnyɛ asɔmiloku flubia ɛtsyuɛ, nnya ɛsuɛ lele utidi eto dɛtsyɛbi nsi. Úti sika eto lekankpakpa lɛ disi nya ɔnlɛ sɛyikpɛbe sia nkpe kobe lɛ kɔni.

¹⁵ Mfɔ nya ɔtɔnkpe bamba utsyuɛ lɛbɔ utsyi lɛ Disumuyo nɛmɛ kafo nya ɔfɛ bembembe ɔtsyese nwɛ nsi lɛ asɔmiloku nyamɛ ɛsuɛ ɔtɛyi nkɛ, “Bike biamɛ lefodife ɛboyo, nyaso fi fɛ sɛyikpɛbe lɛ afodi bidike biamɛ itsyise kasɔ eto bidike biamɛ eboyo lefodife!” ¹⁶ Nya nwɛ nsi lɛ lɛsɔmiloku nɛmɛ ɛsuɛ lɛwunya wɛ sɛyikpɛbe siamɛ ofia nya ɔfodi kawunsia eto bekuɛnke biamɛ kenke.

¹⁷ Nnya kama, nnyɛ Onanto eto ɔtɔnkpe bamba wɛ lɛbɔ utsyi Onanto eto kedikɛtɛkɔ, nya wɛ tsya nɛ sɛyikpɛbe sia nkpe kobe.

¹⁸ Nya Onanto eto ɔtɔnkpe bamba tsya wɛ nsi lɛ ute eto kɛnyɛ, lɛbɔ utsyi kedikɛtɛkɔ eto leba mfɔ úbɛ. ɔtɔnkpe ɛmfɔ ɛfɛ ku ɔkɔɛ bembembe ɔtɛyi ɔtɔnkpe wɛ nɛ sɛyikpɛbe nkɛ, “Fi fɛ sɛyikpɛbe sia nkpe kobe lɛ alɛ nte eto eyibibi nnya nkpe lɛ

kawunsia eto ɔkpo ɛmɛ kafo, itsyise eyibibi nyamɛ ebobe itɛ bɔlɛ.”

¹⁹ Nyaso Onanto eto ɔtɔnkpe ɛmɛ awunya wɛ sɛyikpɛbe siamɛ ofia nya ɔlɛ ebibi nyamɛ lɛ kawunsia kenke ɔkpo lɛ kaka bɛkɛ eyibibi eto ntu kakpo ka ni Onanto eto lɛblɔfi kplɛ nɛmɛ ɛsuɛ. ²⁰ Nya bɛkɛ eyibibi nyamɛ lɛ kaka ɛsuɛ beeke eyibibi eto ntu kakpo ɛmɛ lɛ umɛmfɔ, nya kɔtɔ lɛbɔ kɔbɔdi fe esunkpo lofa ɛnu sɔɔ lɛ dikulɛbi ɛsuɛ nya kotsyo tsya fe akpa ɛnɔ.

15

Onanto Eto Batɔnkpe Batsyuɛ Ɛna Kanyinyɛnyɛ Fɛfɛ Bɛboko.

¹ Nyamfo eto kamaa, nsi nnyɛ ɛnyɛsa kplɛ bamba kato nnya dɛyifo ɛnyɛsa nnya lɛkɛ alɛ. Nnyɛ Onanto eto batɔnkpe ekuanse ba lɛkɔbe kanyinyɛnyɛ akuanse fɛfɛ banɛ, itsyise nnya dɛlɛkɛ Onanto eto lɛblɔfi fɛfɛ ɛtɛ nɛ.

² Nya mɛnyɛ lesa nɛ nte fe ahuhɔɛ eto lekpo nnya letsyaka ku nte wɛ lɛsɛ hee. Nnyɛ betidi ba tsya dɛlɛkɛ ubutubuki bua ɛmɛ ku wɛ asawenwe nyamɛ ku nwɛ eto diyee, aklansa dɛlɛkɛ ɛtɛ. Bɛnyɛ lɛ ahuhɔɛ eto lekpo nɛmɛ nya banɛ kasanku ka Onanto dɛtɛ mɛ. ³ Nya banɛ Moses, Onanto eto uyifoyifo ku Lesamubi nɛmɛ eto kusɛ busɛ katɛyi bɛnkɛ,

“Bonamute Onanto, Ɛsuɛalenyɛ
Kenke,
ntsɛyɛ fɛ eyifosa lɛmɔ iyifo yanii
mmɛ!

Ɛsɛ nnya kenke eto Oka,
nya fɛ asayifoyifo lɛflɔ nya fɛ
etiki diyifo ɔnukualɛ.

⁴ Owɔe lofo buɛnyɛ fɛ lɛ ɛnɛmi nya
wɛmbote fɛ sikpi, O Bona-
mute,

nya wembufi atɛsɛ utɛ fɛ dinyɛ?
Itsyise fɛ hɛ diyifo kenke,

nya kawunsia eto betidi kenke
luubɛ bɛtɛ fɛ dibu.

Itsyise bɛlɛkɛ fɛ asase yifoyifo bate
utsyuɛ saa ɛnyɛ.”

⁵ Lə nyamfo eto kamaa, ńnyə se Kedikətəko lə kato ku kaka ni Kakənkekə Kenke lə mfó ɛsini nte. ⁶ Nya Onanto eto batɔnkpe ekuanse ba nɛ kanyinyənyə akuanse nyamə ɛbɔ betsyi lə Disumuyo nəmə. Bakpe awu flubia nya nɛ buyənde nya bəfi sika sia eto kekue bákɛ mə akɔesi. ⁷ Mfo nya asa ana nyamə nsi nkpə eto ɔni dífi sika sia eto ekplibi akuanse nnya díyi ku Onanto wə nsi nkpə manlo manlo eto ɛɛblɔfi útə batɔnkpe ekuanse bamə. ⁸ Nya kuyua ko ɛbɔ kutsyi lə Onanto eto diyənde ku əsuəale nyamə diyi Disumuyo nəmə kenke, nya kuutsyua saa mamfo Disumuyo nəmə budufə ese lefe nə efimbi akuanse nya batɔnkpe ekuanse bamə ɛɛbokodibə éfe.

16

Bawuninsə Onanto Eto ɛɛblɔfi Eto Ɛkpɛ Ekuanse Nyamə Bákpo Lə Kawunsiə.

¹ Mfó minɔ ɔkɔɛ bembembe utsyua ɛbɔ utsyi Disumuyo nɛ batɔnkpe ekuanse bamə nɛ bɔtəyi nkə, “Bisu bəwuninsə Onanto eto ɛɛblɔfi eto Ɛkpɛ ekuanse nyamə bekpo lə kawunsiə əsuə!”

² Onanto eto ɔtɔnkpe tute əmə esu ɔwuninsə wə ɔkpɛ əmə okpo lə kawunsiə əsuə. Nyamfo ətə bə afabe nya nkpe kenye ale, leefi, abɔ ekpo lə mba ubutubuki əmə eto leba ntəkə ku mba disumu wə awenwesa.

³ Nya ɔtɔnkpe nuəfə ɛwuninsə wə ɔkpɛ ókpo lə lekpo əsuə, nya ntu bomə ɛtsyi bəwuninsə bofiani fe betidi kpenkpe eto kɔtɔ seka, itə bə asa nnya nkpe nkpə lə lekpo nəmə kenke ekpe.

⁴ Nya ɔtɔnkpe tsyafə ɛwuninsə wə ɔkpɛ ókpo lə ntu ku etubiə kenke əsuə nya nyamble ɛfiani kɔtɔ. ⁵ Mfo minɔ se ɔtɔnkpe wə laabe ntu ɛtəyi nkə,

“O ɔkənkenyə, fə nsi nkpə idu taa kokolefe ke,
fə akpokponkpo kenke aaye lə kusu tsyɔntsyɔ əsuə lo!

⁶ Betidi bamfo ákpo fə betidi ku fə bənyeləkətidi eto kɔtɔ kasɔ.

Nyaso fətə mə kɔtɔ fə bənə nɛ.
Kotonənə komfo ənyə kutə mə tinti!”

⁷ Mfo minɔ ɔkɔɛ ɛbɔ utsyi Onanto eto kedikətəko eto leba əsuə nɛ bɔtəyi nkə, “Bonamute Onanto, Ɛsuəalenyə Kenke! Fə lekpokponkpo ye lə kɔtsyɔntsyɔsu ku lə ɔnukuale əsuə.”

⁸ Nyamfo eto kamaa, Onanto eto ɔtɔnkpe nale áwuninsə nnya nkpe lə wə ɔkpɛ əsuə ókpo lə kofe eto ənəmi əsuə nya Onanto díte ko əsuəale nkə otonsə betidi ku ko utefofo. ⁹ Ute eto əsuəale átonsə mə nya békudi Onanto eto diyə. Onanto kpé əsuəale lə kanyi kamfo əsuə, fɛɛ báni bə bəmbɔtsyi bawuninsə lə mə abua əsuə batese wə sekple.

¹⁰ ɔtɔnkpe nɔnde əmə áwuninsə nnya nkpe lə wə ɔkpɛ mə əsuə ókpo lə ubutubuki bua əmə eto lekankpome əsuə. Kale ko ɛna lə ubutubuki əmə eto sekakedikɔ kenke nya betidi ɛyimi anyi lə kanyi ka banɛ bunyə eso. ¹¹ Nya betidi bamə díkudi Onanto wə nkpe kato lə kanyi ka banɛ bunyə lə afabe nyamə eso. Tsyaa, báni bə bəmbɔtsyi bawuninsə lə mə abua əsuə.

¹² Nyamfo eto kamaa, Onanto eto ɔtɔnkpe kuande əmə áwuninsə asa nnya nkpe lə wə ɔkpɛ əsuə ókpo lə Ketukple Frate əsuə. Ketu kamə ákpi kətə baka ba ditsyi kofekatokɔ kusu lə baye bafe. ¹³ Mfó nya minyə awɔnɔ bua ətsyə nnya nte fe asasa ɛbɔ itsyi lə owa kple əmə, ubutubuki bua əmə ku bidiabidia eto unyeləkətidi əmə eto nnyɛ.

¹⁴ Beyifo awɔnɔ bua nnya leeyifo ayanisa. Awɔnɔ bua etsyə nyamfo leesu kakpadi kawunsiə eto baka kakɔ itə lema bɔkpɔ lə Boanto Onato, Ɛsuəalenyə Kenke əmə, eto Diyi Kple nəmə əsuə.

¹⁵ “Bənɔ! Muubə fe uyu seka! Disuəyua itə nwə luutəkə ənə nya umuə əsuə utsyə ku wə awu bikelele

wəmbɔyɛ leyaleya okpe wə əsuə kofani lə betidi nti.”

¹⁶ Mfó nya awɔnɔ bua nyamə lékpa baka bamə bətsyə lə kaka baakpo Armagedon lə Hebri eto sele əsuə.

¹⁷ Nya Onanto eto ɔtɔnkpe kuansele əmə ləwuninsə nya nkpe lə wə ɔkpe əmə kafo okpo lə difule əsuə. Ete ɔkɔɛ kplɛ utsyuə ləbɔ utsyi lə lekankpɔmɛ nə nte lə Disumuyo nəmə nɛ bɔtɛyi nkə, “Elo o-o!” ¹⁸ Mfóo, difule ko ditsyiko ɔsi boto, kafa kekumi nya kaso ditinkə kekleke. Kaso butinkə kamfo eto okle mambə tɔ kənyə idu lə kawunsia eto kaso ketsyikoko. ¹⁹ Umənkplɛ əmə ába lə akpa ətsyə, nya ese ese eto kəmənkplɛ léba. Onanto ákloma Babilonia kplɛ nya utə únə nte útsyiko lə wə ləkobe nəmə kafo wə ləbɔfi nəmə eto nte. ²⁰ Nsɔ bo ntu letsyilama kenke ánya vi, nya atini kenke tsya lénya. ²¹ Etubankli kplɛ kplɛ fe nkedibo awosi anɔ seka áni itsyi kato ibə ɛblɛ betidi. Mə dikudi Onanto ɛyɛ lə etubankli nyamə eto kənyɛ ale əmə eso.

17

Onanto Ebunə Ɔsɔnɔdi Ninə Kenke Koto.

¹ Mfo batɔnkpe ekuanse bamə eto ɔni wə nɛ kakpe ekuanse dibə ɔtɛyi mɛ nkə, “Bə lə nte fə kase boonə ɔsɔnɔdi koto. Uyifo umənkplɛ wə bato bənyənsə lə ntu bɔdibɔdi kpə ɔflɔ. ² Nya kawunsia eto baka laa labe ko wə fe kase utsyuə leesu ɔsɔnɔdi ɔflɔ, nya kawunsia eto betidi eto le bua buuyifo te fe kase bəənə nte kekpe seka.”

³ Ləwɔnɔ nəmə əsia lə mɛ əsuə nya ɔtɔnkpe əmə lékpa mɛ úsu ko mfiminti. Mfó minyə usio utsyuə nsi lə ubutubuki sia utsyuə wə aye nya báwɔni bətəkə lə ubuki əmə əsuə kenke diyifo aka itə Onanto. Ubuki əmə kpe esi akuanse ku akpe lefosi. ⁴ Usio əmə kpe awu nya diyifo tũũ asiasia kpakpa akpa nya balɔkɔsə wə ku sika sia ku aba ku atsyabi nya

lefo koya nya ɔnɛ sika sia eto kɔpɔ lə kɔni ko diyi ku asa nnya laano bobɛ ku asinsa únɔyə utsyiko lə wə sɛsɔnɔdidi əsuə. ⁵ Bawɔni ləkulaye bətəkə lə wə kato nə eto kaso ni bənkə

Umənkplɛ Babilonia,
Ɔsɔnɔdi kenke eto ambe
ku asa nnya beekisi lə kawunsia eto ambe.

⁶ Nya minyə usio əmə mfo wə dikpə nte ku Onanto eto betidi eto kɔtɔ ko únə ku mba bálo eto kɔtɔ itsyise bətəkəko Yesu kama eso. Se minyə wə, iyifo mə yanii tinti. ⁷ Mfo nya ɔtɔnkpe əmə lətɔmɛ nkə, “Beso iyifo fə yanii mə? Muuləkə akulasa nya nkpe lə usio əmfo ku ubutubuki esi akuanse ku aakpe lefo wə əsuə unsi nte fə. ⁸ Ubutubuki əmfo ébusia nkpə únɔyə, fɛɛ unsisi. Ola nkə eni lə ɔbɔ utsyi lə ukpe eto dibia kplɛ nəmə kafo udu, nya lə bátsylɔsə wə. Betidi ba disia lə kawunsia ba eto aye báwɔni bakpe lə nkpə eto kukue fɛ Onanto diyifo kawunsia, yuuyifo mə naa lə bənyə ubutubuki əmə. Itsyise úsia nkpə únɔyə, fɛ unsibə, nya usi wuubə bio.

⁹ “Nyamfo ahiã itə kobe ku kasɔnɔnɔ. Esi akuanse nyamə nɔyə itə atini akuanse nya əsuə usio əmə ləəsia. Beyifo baka ekuanse tsya. ¹⁰ Baka ɛnɔ bamə ébusia nkpə bənyə, ɔni si lə lekɔmɛ, nya ɔfɛfɛ mambə tɔ. Lə ubə, lefe kliminti hã ete wuusia. ¹¹ Nya ubutubuki wə dísia nkpə ibə efe fɛ unsisii, wə kosate eyifo oka flamflale wə ni ekuanse bamə eto ɔni wə bantɔ katsylɔsəkɔ.

¹² “Aakpe lefosi nya fənyə, eyifo baka lefosi ba eto sekadidi fe dimanyo tɔ. Fɛɛ bootə mə kusu bedi seka itə lebombosɔsɔ lɔni ku ubutubuki əmə. ¹³ Nsusu bɔni ete nkpe baka lefosi bamə, nya boofi mə əsuəale ku mə kənyɛbusia bətə ubutubuki əmə. ¹⁴ Bɔɔkpɔnko Lesamubi nəmə ku wə betidi ba bákpadɪ, ba uləkə, mba léfo wə banɔ ntəkəko wə, ebutəkə mə kato, itsyise wə ni

banamute eto Onamute, ku baka eto oka.”

¹⁵ Ɔtɔnkpe əmə tsya atseyi mɛ nkə, “Ntu bo fənyə bo əsuə ɔtsyeto əmə nsi, eyifo ese ese, betidi betidi, nle ku bele bele. ¹⁶ Aakpɛ lefosi nyamə fənyə ku ubutubuki əmə, ebukisi ɔtsyeto nyə əmə. Bɔɔle lesa saa nə nte wə bafɔ, usiə leya-leya. Bɔɔyimi wə əsuə eto sinə nya bootonsə sinə sia dibu ku ute. ¹⁷ Itsyise Onanto éfi nyamfo okpe mə lə utu kəmiə nkə lə beyifo lesa nə wə ala əsuə. Nya útə nkə beyifo bani lə befi mə sekadidi bətə ubutubuki əmə, isu ese lefe nə Onanto eto etiki luubə itə ¹⁸ usio wə fənyə mfo, eyifo umənkplɛ wə nle seka budi lə kawunsiə eto baka əsuə.”

18

Yohanes Áno Nkə Bába Babilon.

¹ Lə nyamfo eto kamaa, nnyə Onanto eto ɔtɔnkpe bamba utsyuə wə ditsyi kato ɔnlɛ kasɔ bubə. Okpe əsuəale tinti nya wə diyənde diyənde lékpɔ lə kawunsiə kenke əsuə. ² Ófa bembembe ɔtseyi nkə, “Óba o-o! Babilon wə léfo diye sitinti nso aba kenke! Ófiani awɔnɔ bua kenke eto ɔkplɛ eto kabiɔkɔ. Mfó nya baklɔbɛ bua saa eto okle ba bendi kenke nsi nɛ. ³ Itsyise kawunsiə eto betidi kenke ənə wə nte bo nkpe ale ini nnya wə sɛsɔnɔdidi eto lebuə dínə éboko. Kawunsiə eto baka álabeko wə, nya kawunsiə eto mba laasa asi léfiani batabinyə eyɛ lə wə setsyeto kekleke siamə əsuə.” ⁴ Nya minsi mínɔ ɔkɔɛ bamba ditsyi kato nle bɔtseyi nkə, “Mɔ betidi, bɛbɔ lə umə əmə bibə! Bə lə beyɛ wə abua nnya ɔnlɛ buyifo buyifo. Kase biəmbɔkɛ lekpake lə kotonənə ko luubə lə wə betidi əsuə. ⁵ Itsyise wə abua etsyue itəkə lə əsuə itə bə ísu ítidi taa kato,

nya Onanto laakloma wə esu bua nyamə.

⁶ Biyifo wə fe kase wuntsya díyifo mi eto kɛnyɛ.

Tisə wə oko sinuə lə nnya úyifo mi eto kɛnyɛ.

Ləkɔbe nə kafo békuti nte bo nkpe ale bətə fəə, kuti ni sinuə ətə wə.

⁷ Bitə lə unyə kanyi,

lə ɔkɛ lə ləwenlo əsuə fe kase inyə itə,

lə wə kɔlɔkɔ kekleke ku nkpe minimini bo údi əsuə.

Itsyise wəəsiə katseyi wə əsuə nkə, ‘Besio eto Oka mini mfo.

Minni ɔkɔsiə nya membusiə nkewi keku kulefe!’

⁸ Mmə eso bule bo ni kanyinyənyə ebutu wə diyi lɔni.

Wuudufə lə kanyi ka ni bufi, ukpe ku kukpense kplɛ əsuə.

Itsyise Bonamute Onanto wə laakponko wə lekpoo eyifo əsuəalenyə.

⁹ “Lə kawunsiə eto baka ba dídinko wə sɛsɔnɔ, nya bédi nkpe ku wə ənyə ute wə nle wə botonsə eto kuyuə ko nle botakaa, boofa bewi nku bətə wə. ¹⁰ Boonyə kɔsɛsɛ ke lə sikpe sia dímuə mə lə kanyi ka bənyə ɔnlɛ bunyə esoo, batseyi bənkə,

‘Mbɔbuɛ! Mbɔbuɛ!

Umənkplɛ Babilonia!

Lebombosɔsɔ lɔni ete bəfi bənə fə koto mə!’

¹¹ “Mba laasa asi kplɛ ba nkpe lə kasɔ kamə tsya éwi nku bətə wə, ílə mə itə wə itsyise kuutsyue saa ensianya fə bike. ¹² Kuutsyue saa anya mə bike bia ni sika sia ku siflubia, atsyabi ku aba nnya lefo koya, mfiə sia, nkufiə ku mfiə bo ləəyənde, eyi akpa akpa eto kakle ku nnya laanyi fififi, ku asa nnya bəfi atonyi ku eyi nnya lefo koya, bitu ku situnaa ku aba nnya lefo koya bəyifo tsya. ¹³ Nya ɔklɔ eto bike bamba nsi ni diyikpe nə laanyi fififi baakpo sinamɔn ku asa fififi ate ate nnya beefi keyifo ɔkle. Nuəbi bo laanyi fififi, uyudu ku lifui, nte ku

nnuə, bloblo eto nnamfo ku edisa, batobuki ku banantsyui, batōmini ku nkenke kplē bo leetsyi bike, ndomufō ku betidi ba buufi bətə kedi kulaa tsya.

14 “Mba laasa asi átēyi bənkə, ‘Babilonia! Asa sɛɛ nnya fábebe fətə əsuə, nnya ləbɔ fə lə ani mmə nɛ. Fə setabikɛ ku sisuəlɔ tsya ánya, ensiebunyə nnya kulefe.’” 15 Mba laasa asi ba léfiani batabinyə eyɛ lə biketete əsuəə, ebuńyə kɔsɛsɛ famfamfa itsyise báte sikpi bə bofo lekpa lə wə kanyi ka əsuə. Boofa nya buwi kamisə ku batəyi bənkə, 16 ‘Mbɔbɔɛ! Mbɔbue, umənkplɛ wə lefo diye.

Umə wə bálɔkɔsɛ ku mfiá flubia ku nsia eto aflanka, nya bálɔkɔsɛ wə ku sika sia ku aba ku atsyabi nnya lefo koya ni nwəmfo nɛ.

17 Fɛɛ lə lebombosɔɔ lɔni kama, setabi siamfo kenke áfiani abiabia!’

“Ntu eto efue eto beninə kumba nye kusu lə ntu əsuə, mba laaka ntu eto efue ku mba laasa asi lə ntu eto efue əsuə əkənə bəńyə kɔsɛsɛ.

18 Nya báfá ku keku se bəńyə umə əmə nɛ ute bunyə eto kuyuə, nya bətēyi bənkə, ‘Umənkplɛ saa men-sikɛ tɔ wə lekateko nwə mfo!’” 19 Mfó bákpa utembu bákpo lə mə esi, bəwi kaminsəku bətēyi sitinti bənkə, ‘Mbɔbɔɛ, mbɔbɔɛ boətə umə wə lefo diye mfo.

Wə ni umənkplɛ wə efue kplɛ nnya laayɛ lə lekpo əsuə eto basate lɛyɛ bakɛ atabi eyɛ lə wə setabikɛ əsuə.

Nya lə lebombosɔɔ lɔni əsuəə, áfiani uməbaba.

20 O mimba nkpe kato kenke, binyə disuəyuə.

Binyə disuəyuə mi Onanto eto betidi kenke ku wə bənyeləkətidi ku Kristo eto batɔnkpe!

Itsyise Onanto ákponko wə lekpo ólo wə dikpi lə nnya úyifo mi eso!”

21 Lə nyamfo eto kamaa, nńyə Onanto eto ɔtɔnkpe wə nkpe ale

utsyuə dítsyi kobansə kplɛ kutsyuə nya óto ko ókpe lə lekpo katēyi nkə, “Mmə ke booto Babilonia eto umənkplɛ əmə basɔ lə kaso bembembe,

nya bensiembunyə wə bio kulefe nɛ.

22 Nya bensiəmbɔnɔ kasanku, kat-lowoe ku nkpatyaku eto kɔsɔ lə fə kulefe!

Bensiembunyə ani eto kɔsi eto uyifoyifo saa lə fə bio.

Nya bensiəmbɔnɔ əkuə saa eto kɔsɔ lə fə bio.

23 Bensiembunyə kakandie eto buyənde lə fə bio.

Nya bensiəmbɔnɔ kusiəkpakpa eto ese tsya lə fə.

Fə mba laasa asi ni bəsuəalenyə kenke lə kawunsia, nya eyɛ lə fə kasayifoyifo əsuə fawɛ kawunsia eto betidi kenke fakpe!

24 Bənə Babilonia eto umə koto itsyise bəńyə Onanto eto bənyeləkətidi ku Onanto eto betidi

ku mba kenke báló lə kaso mfo eto kɔtɔ ko bákpo lə kaso mfo eso!”

19

1 Lə nyamfo eto kamaa, nnɔ kudu kplɛ ko lele sitiditu kplɛ eto kɔsɔ kato ko nɛ bətēyi nkə,

“Atesə itə Onanto! Bofokətə, diyənde ku əsuəale eyifo bo Onanto eto ale!”

2 Itsyise woakpo lekpo lə ɔnukualɛ əsuə, kala etiki kələkə lə kusu tsyɔntsyɔ əsuə.

Olo otsyetɔsio bua wə nɛ kawunsia bobiasə ku wə sɛsɔnɔdi dikpi.

Onanto ənə wə koto itsyise ólo Onanto eto beyifoyifo.”

3 Nya besi báfá bətēyi bənkə, “Atesə itə Onanto!

Kuyuə ko nɛ bɔbɔ ketsyi lə ute wə létonsə umənkplɛ əmə lə bɔbɔ isu manlo manlo!”

4 Beninə fosi ənuə ena bamə ku asa nnya nsi nkpe ena nyamə ákpo kaso nya bətəsə Onanto wə dísiə

lə wə lekankpome əsuə, nya báyeyi bənkə,

“Ibə itə nko! Atəsə itə Onanto!”

Lesamubi Nəmə Eto Kusiəkpakpa Eto Diyi Sɛ.

⁵ Ete ɔkɔɛ utsyuə ləbɔ útsyi lekankpome nəmə ɔflɔ lətɛyi nkə,

“Bətəsə bo Onanto,
mi wə beyifoyifo,
ku betidi ba ta, bakplenyə ku betidi-
wewe kenke
ba laate wə sikpi.”

⁶ Nnya kamaa, nno ɔkɔɛ utsyuə fe sitiditu eto ole nye nwə lele ketu eto ntu bo nle boto ketsyi ketsyue kato kakpo lə ditumbu əsuə, nye fe ofamfa wə ləbɔ utsyi kato seka, wə nle bətɛyi nkə,

“Atəsə itə Onanto!
Itsyise Bonamute, bo Onanto
Ɛsuəalenyə Kenke, ni oka.

⁷ Bitə lə bunyə disuəyuə, bobesə wə kato,
nya bufi atəsə butə wə!

Itsyise Lesamubi nəmə eto
kusiəkpakpa eto diyi nəmə
eboyo,

nya wə kusiə komə dílɔ wə əsuə
utsyə itə diyi nəmə.

⁸ Béfi aklala flubia nnya lele eto awu nnya nle buyənde bətə wə bə okpe.”

Nya aklala flubia nnya lele əməə, eyifo Onanto eto betidi eto asa sɛɛ yifoyifo.

⁹ Mfó nya Onanto eto ɔtɔnkpe əmə lətɛyi mɛ nkə, “Wɔni nyamfo ətsyə. Disuəyuə itə mba bákpo báboko Lesamubi nəmə eto kusiəkakpako eto lesakediko.” Nya ɔtɔnkpe əmə disi ɔtɛyi nkə, “Nyamfo eyifo Onanto kosate eto kenye eto etiki.”

¹⁰ Mfó mínse akonki lə wə ɔflɔ miə lə nsumu wə, fɛ ɔtɛyi mɛ nkə, “Menyifo nko! Uyifoyifo ete mini fe fə ke ku fə bayimi ba léfo Yesu eto ditiki bánɔ ke. Onanto ete ele bə busumu!”

Itsyise ɔnukuale eto asa nnya Yesu díləkə ótee, nnya ni lesa nə lékpe Onanto eto bənyeləkətidi nkɛale nɛ.

Yohanes Ɛnya Nwə Nsi Lə Ɔtɔmli Flubia Ɛsuə.

¹¹ Lə nnya kamaa, nnyə se kato ləsini kenke nya mínɔyə ɔtɔmli flubia utsyuə. Baakpo nwə nsi lə wə bə Nwə leeyifo asa lə kusu əsuə ku Ɔnukualenyə. Woakpo lekpo kayenko lə kusu tsyɔntsyɔ əsuə woakpo lemma kayenko lə kusu tsyɔntsyɔ əsuə. ¹² Wə ənəmi éyifo fe ute wə nle buńyə nya unti akankpakpa kpə lə wə disi. Báwɔni diye ditsyuə bətəkə lə wə nə kuut-syuə saa lenyi enso wə kosate hã.

¹³ Ókpé awu nnya bédi bákpe lə kɔtɔ əsuə. Wə diye ni Onanto Eto Ditiki Nəmə. ¹⁴ Nya kato eto bamamanyə ba nkpe awu nya lələkɛ iflubi nnya ele, nya bensi lə batɔmli flubia əsuə ntəkəko wə kama. ¹⁵ Útsyi lesiabi nye nnuə yayaya lə wə kenye nə wuufi ɔkponko, ese ese utəkə nnya kato. Wuufi situ eto uyi udi seka lə mə əsuə, nya wɔɔnwɔ wain eto ebibi uləkə nte lə mu kawako lə Onanto Ɛsuəalenyə Kenke eto lefonyi ku ləblɔfi kekkeke əsuə. ¹⁶ Nya báwɔni diye ditsyuə lə wə awu nnya onkpe ku lə lekpubu əsuə nle bətɛyi nkə,

Baka eto Oka ku Banamute eto
Onamute.

¹⁷ Lə nnya kamaa, nnyə Onanto eto ɔtɔnkpe utsyuə wə dínyə lə kofe əsuə, ófa bembembe ókpadi baklɔbɛ ba kenke leefunini kato ɔtɛyi nkə, “Bibə bəkɔ lə bidi Onanto eto ditsyitsyosa kplɛ nəmə! ¹⁸ Bibə beyimi baka, bamamanyə ninə, bamamanyə, batɔmini ku betidi ba ləəsɪə lə mə əsuə, betidi ba kenke, ndomufɔ ku mba nsi lə mə əsuə əsuə, bakplenyə ku betidiwewe eto əsuə eto sinə!”

¹⁹ Nya mínɔyə ubutubuki bua əmə ku kasɔ mfo eto baka ku mə bamamanyə ləkɔ batakə lema lə Nwə nsi lə ɔtɔmini ku wə bamamanyə əsuə. ²⁰ Fɛɛ bəmuə ubutubuki bua əmə ku bidiabidia eto unyeləkətidi wə díyifo ayanisa əmə lə wə ənəmi. Ayanisa nyamfó béfi bawɛ betidi ba ubutubuki bua əmə eto leba nteke

ku mba lésumu ubutubuki bua əmə eto ditsyəbiwenwe bákpe. Béfi ubutubuki bua əmə ku bidia-bidia eto unyeləkətidi bamə báto bakpe ku nkpə lə ute eto aba nya nle bunyə lə ditumbu klinklaa kplə nəmə kafo. ²¹ Nya nwə nsi lə ətómini əmə əsuə lélo bamamanyə fəfə ku lesiabi nə ləbɔ ditsyi lə nwə nsi lə ətómi əmə əsuə nya baklɔbɛ bamə kenke díbə bətsyuebi sinə sia ke boofu butsyuebi kamini.

20

Bəmuə Olo Əmə Bákpe Lə Amana Itə Alə Kəkpi.

¹ Nya mínyə Onanto eto ətɔnkpe utsyuə ditsyi kato ɔnlɛ bɔyifə kəbə kasɔ nya ɔnlɛ dikpəmbiə eto safui ku konyɔ ko ditidi kutsyuə lə kɔni.

² Úmuə owa kplə əmə, wə nkpe taa kokolefe ke wə baakpo Obonsam nye Olo əmə, nya úmuə wə ókpe lə amana itə alə kəkpi. ³ Onato eto ətɔnkpe əmə áto wə ókpe lə dikpəmbiə nəmə kafo, nya úti ni kenye kpā ku sitə, itə lə ɔyɛ kusu bunyə kabɔ kawɛ ese ese eto betidi isu ese lefe nə alə kəkpi nyamə díbə éfə. Nya kama fɛ booləkə wə amana əsuə sɛkɛ nɛ.

⁴ Nyamfo eto kamaa, nnyə akankpome ətsyuə, nya bətə mba nsi lə nnya əsuə əsuəale bə bakpo akpo. Mə ni betidi ba bálo eto awɔnɔ se bédi adansiə bətə Yesu ku Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə eso. Báni bənsumu ubutubuki bua əmə ku wə ditsyəbi wenwe nye bətəkə wə leba lə mə nto nye mə ani. Bátaka bəsiə nkpə nya bédi seka ku Kristo itə alə kəkpi. ⁵ Nyamfo ni bekpenkpe eto botaka kəbə nkpə tute nɛ. Bekpenkpe fəfə mámtaka bəbə nkpə fɛ alə kəkpi komə léyo. ⁶ Diyua ku Onanto eto atsyɔkpokpo kplə itə betidi ba dínyə kedikɔ lə bekpenkpe eto botaka kənyə tute bomfo kəmiə. Ukpe nnuəfə əmbɔkɛ əsuəale lə mə, bomu booyifo Onanto ku Kristo eto besumunyə nya buudi seka ku wə itə alə kəkpi.

Bətəkə Obonsam Kato.

⁷ Nya lə alə kəkpi komə ayoo, nya fɛ booləkə Obonsam lə diyoo nəmə nɛ. ⁸ Nya wuusu kawunsiə eto akpo ana nyamə kenke usu ɔwɛ betidi okpé, ba ni Gog ku Magog. Wookpa mə utsyə ditsyu itə lema bəkpo, nya boofui fe lekpo eto kowunimi. ⁹ Bésense bakpo lə kawunsiə kenke nya bátsyalama kaka Onanto eto betidi nsi wə ni wə uməkpɛ lala əmə. Fɛɛ ute áyifə utsyi kato úbə ótonsə məmble kenke. ¹⁰ Nya Obonsam əmə ləwɛ mə ókpee, béfi wə báto bákpe lə ute ku ute bambi eto ditumbu klinklaa kplə nəmə kafo kaka báto ubutubuki bua əmə ku bidia-bidia eto unyeləkətidi əmə bákpe. Mfó boonyə kanyi ketsye ku kakəmi itə manlo manlo.

Onanto Ákponko Kawunsiə Kenke Lekpo.

¹¹ Nya kamaa, nnyə lekankpome kplə flubia ditsyuə ku nwə ləəsiə lə ni. Kasɔ ku kato étsyetsyi bányə lə wə ənəmi nya bésinyə mə bio. ¹² Nya mínyə bekpənkpe kpə, bakplenyə ku betidiwewe nýə lə lekankpome nəmə eto ənəmi. Básiini ekue, nya besi básini kukue kɔni, ko ni mba nsi nkpə eto kukue. Bákponko bekpenkpe bamə lekpo, utsyuə saa lə kase úsiə nkpə fe kase bəwɔni bákpe lə ekue nyamə kafo. ¹³ Lekpo ələkə bekpenkpe ba nkpe lə ni óboko, nya ukpe ku ɔkɔmə tsya díləkə bekpenkpe ba nkpe lə mə bətə. Nya Onanto lékponko utsyuə sa lekpo eyɛ mə eyifosa əsuə. ¹⁴ Nnya kamaa, béfi ukpe ku ɔkɔmə báto bákpe lə ute eto ditumbu klinklaa kplə nəmə kəmiə. Ute eto ditumbu klinkla kplə nəmə ni ukpə nuəfə nɛ. ¹⁵ Utsyuə saa wə eto diyə bəwɔni bákpe lə nkpə eto kukue komə kafoo, béfi wə báto bákpe lə ute eto ditumbu klinklaa nəmə kafo.

21

Kato Fəfɔ Ku Kasɔ Fəfɔ.

1 Nyamfo eto kamaa, nnyə kato fɔfɔ ku kasɔ fɔfɔ. Itsyise kato tute ku kasɔ tute ɛbubə kafe nya lekpo tsya lɛnya. 2 Ete mɛnyə Umə kenke əmə, wə ni Yerusalem fɔfɔ, ditsyi Onanto ɔflo kato ɔnlɛ kasɔ bubə. Nya bálókɔsɛ wə kukɔnɔ fe okafɔ itə wə usə eto bokpa seka. 3 Nya mɛnɔ ɔkɔsɛ kplɛ utsyuə lɛbɔ utsyi lekankpomɛ nəmə ɔflo wə nlɛ bɔtɛyi nkə, “Bee! Mɔmɔɔ, Onanto eto kəsiəkɔ ɛbubə kakpé lə betidi nti mfo. Wuusiə lə mə ɔflo nya boofiani wə betidi. Onanto kosate ebusiəkɔ mə nya wuuyifo mə Onanto. 4 Nya wɔɔsi mə binəntu kenke lə ənəmi. Nya ukpe tsya ensiəmbəkɛ. Nko ke ini itə bolo kəsiə, nku buwi ku kanyinyənyə tsya nɛ. Akokosa kenke ɛbubə efe.”

5 Ete nwə nsi lə lekankpomɛ əsuə lɛtɛyi nkə, “Bee! Mbusinkli nyifo asa nnya kenke afɔfɔ.” Nya ɔtɛyi nkə, “Wɔni nyamfo ətsyə, itsyise iyifo etiki nnya diyifo sitinti nya utsyuə saa lofo bofo kanɔ.”

6 Nya ɔtɛyi mɛ nkə, “Lesə saa aflo. Mɔ ni utute ku ɔfɛfɛ, ketsyikokɔ ku kalosəkɔ. Utsyuə saa ke utukɔsɛ nlɛ, muutə wə kusu unə nkprə eto ntu bo laayifə ketsyi ditubiə əsuə nya wəmbɔfo kayo saa. 7 Utsyuə saa ke ditəkə kato ebofo nyamfo utsyiko mɔ ɔflo. Muuyifo wə Onanto nya wuuyifo mɔ ubi. 8 Fɛɛ betidi ba laate asa sikpi, mba leedu bətsyuə kətə, mba leeyifo asinsa, mba laalo betidi ku batsyetɔnyə ku bafate, ku mba leesumu bəfiə, ku badia kenke, eto kəsiəkɔ ni ditumbu klikla kplɛ nə nlɛ bunyə ku ute eto aba kafɔ. Nyamfo ni ukpe nuəfə nɛ.”

Yerusalem Fɔfɔ Ɛmə.

9 Nya kamaa, Onanto eto batɔnkpe nlɛ ɛkpe ekuanse ka díyi ku kanyinyənyə ka nkpe kenyeale ekuanse fɛfɛ eto ɔni əbə mɛ ɔflo nya ɔtɛyi mɛ nkə, “Bə, lə nte fə Okafɔ wə ni Lesamubi nəmə eto kusia.”
10 Lɛwɔnɔ nəmə áfo disia lə mɛ nya Onanto eto ɔtɔnkpe əmə ditsyi mɛ usuko kɔtini ko letaka fefe eto kato.

Óte mɛ Yerusalem, umənkplɛ kenke əmə lɛbɔ utsyi Onanto ɔflo kato ɔnlɛ kasɔ bubə. 11 Nya ɔnlɛ buyənde ku Onanto eto diyənde. Umənkplɛ əmə əyənde fe leba nə lefo koya tinti. Dite fe Yaspa eto leba seka nya lekpa wuee fe ahuhɔsɛ seka. 12 Báto ofati wə ditidi nya otaka bátsyilama wə, nya bákpe lefosi mbɔsie nnuə lə wə. Nya Onanto eto lefosi batɔnkpe inuə nyə lə mu nnyɛ. Báwɔni Israel eto lefosi atobi ənuə nyamə eto aye bətəkə lə nsie bomə əsuə. 13 Nsɛ ntsyə lə kofekatokɔ, ntsyə lə ɔnwɛ kato, ntsyə nkpe lə ɔnwɛ dikue nya ntsyə nkpe lə diyo kedufəkɔ eti tsya. 14 Bákpe lefosi aba ənuə lə kasɔ fe báto umə əmə eto kafati bənyənsə. Nya báwɔni Lesamubi nəmə eto batɔnkpe lefosi inuə bamə eto aye bətəkə lə nnya əsuə.

15 Onanto eto ɔtɔnkpe wə dídinko mɛ etikii, lɛ sika sia eto esususa nnya wuufi ususu umə əmə ku wə nsie bomə ku kafati lə kɔni. 16 Akpɔ ana nkpe umə əmə, nya wə akpake eto kekulə ku lɛblɛbe lekate. Onanto eto ɔtɔnkpe əmə ɛsusu umə əmə ku esususa nyamə, nya unyə nkə umə əmə eto lekpa lɔni ekulə esunkpo kɔkpi alofa anɔ. Nya umə əmə eto dikulə, lɛblɛbe ku botaka akate pɛpɛpɛ. 17 Onanto eto ɔtɔnkpe əmə ɛsusu ofati əmə tsya, nya únyə nkə wə ditidibi eyifo akpa alofa ənuə lefosi akpa akua ɛyɛ lə esususa nnya ɔnlɛ əsuə. 18 Aba nnya bəfi báto ofati əmə ni yaspa, nya bəfi sika sia nso bɔlɛkɛ, sia lekpa fe ahuhue seka báto umə əmə kosate. 19 Nya bəfi aba nya léfo koya akpa akpa bálɔ umə əmə eto aba nnya kasɔ əsuə báto kafati kamə bətəkə.

Kasɔ eto leba tute ni nə baakpo yaspa.

Dinuəfə ni nə baakpo sapir.

Ditsyəfə ni nə baakpo yalkedon, nya lenale ni nə baakpo smaragdo.

20 Lɛnɔnde ni nə baakpo sardonik, nya lekuande baakpo sardis.

Akuansele baakpo krisolit, nya leflamflale baakpo beril.

Lɛwɔnɔmbɛle baakpo topas.
Lefosile baakpo krisopra.

Lefosi ɔnwɛ baakpo yanikint,
nya lefosi unuɛfɛ baakpo ametist.

²¹ Umə əmə eto lefosi nsie nnuə eyifo lefosi aba ənuə nnya lefo koya. Leba kplɛ bɛfi bɛyifo kesie saa nɛ. Sika sia lefo koya bɛfi bálɔ umə əmə eto usunte kplɛ, nya ebunyə asa wuee ayɛ lə sika siamə əsuə fe kase bəənyə asa lə ahuhue əsuə seka.

²² Nya mənnyə Disumuyo saa lə umə əmə, itsyise Bonamute Onanto Ɛsuəalenyə əmə ku Lesamubi nəmə ni wə Disumuyo. ²³ Kofe nye kofande eto bofa nye buyənde manfe itə umə əmə, itsyise Onanto eto diyənde əyənde kakpo wə nya Lesamubi nəmə ni wə okandie. ²⁴ Kawunsiə eto betidi ebɔyɛ lə ni buyənde əsuə, nya kasɔ eto baka ebufi mə setabikɛ baboko wə. ²⁵ Nya bembuti umə əmə eto nsie ku lefe, itsyise kale tsya embona lə wə. ²⁶ Ese, ese eto betidi kenke ebufi mə sɛkplɛ ku mə setabikɛ bəbə baboko mfó. ²⁷ Fɛɛ kɔfiɔ eto kulesa embedufə lə wə kulefe. Nya badia ku mba leeyifo afanisa embudufə lə wə. Bomu mba eto aye bɔwɔni bákpe lə Lesamubi nəmə eto nkprə eto kukue komə kafoo, mə hā luudufə umənkplɛ əmə nɛ.

22

Onanto Eto Ketu Ka Ləətə Nkprə.

¹ Nyamfo eto kamaa, Onanto eto ɔtɔnkpe əmə áte mɛ ketu ka ləətə nkprə eto ntu. Ketu kamə aabɔdi ketsyi lə Onanto ku Lesamubi nəmə eto lekankpome əsuə. Ntu bomə akpra kɛnkɛnke fe ahuhue. ² Nya bɔnlɛ bɔbɔdi lə umənkplɛ əmə eto obia kplɛ. Nya lə ke etukpenkpe ənuə nyamə əsuə, nkprə eto kuyi n̄yá, nya kuanwɔ kofa saa kofa. Ko afanto eyifo afantosi itə ese ese eto betidi kenke. ³ Bembunyə kulesa nə Onanto díkudi lə umənkplɛ əmə. Onanto ku Lesamubi nəmə eto lekankpome ebokɛ lə umənkplɛ əmə, nya wə beyifoyifo luusumu wə. ⁴ Boonyə wə ənəmi nya wə

diyɛ luutəkə lə mə nto. ⁵ Kale ensi embolo mfó. Nya bembohiā kakandie nye kofe, itsyise Bonamute Onanto ebudi mə diyənde nya boodi seka isu manlo manlo.

Yesu Eto Dibəfe

⁶ Mfó nya Onanto eto ɔtɔnkpe əmə letɛyi mɛ nkə, “Onukuale eto etiki ni nyamfo nya boofɔ nya bofo kanɔ sitiniti. Nya Bonamute Onanto wə leefi wə Lɛwɔnɔ kətə wə bənyɛləkətidi, wə ni létsyese wə ɔtɔnkpe nkə ote wə beyifoyifo asa nnya ləəbə bubə lə lefe kliminti əsuə.”

⁷ “Bebe! Muubə lə lefe kliminti əsuə. Disuəyuə itə mba leetsyue etiki nnya bábe letsya lə kukue komfo kəmiə koto.”

⁸ Mɔ Yohanes, mɔ ni nwə lenɔ nya mínyə asa nyamfo kenke. Nya lefe nə mínyə nya míno nnya mínlosə, nse akonki lə Onanto eto ɔtɔnkpe wə díləkə asa nyamfo óte mɛ eto akɔ miə lə nsumu wə. ⁹ Fɛɛ ótɛyi mɛ nkə, “Menyifo nko! Mintsyaa, uyifotsyuə mini fe fə ku fə bayimi ba ni Onanto eto bənyɛləkətidi ku mba kenke leetsyue etiki nnya nkpe lə kukue komfo koto. Onanto mate ete ele bə sumu.”

¹⁰ Mfó nya ótɛyi mɛ nkə, “Menfi bənyɛləkətidi eto etiki nnya bɔwɔni bákpe lə kukue komfo akula, itsyise lefe nəmə eboyo lelo nyamfo kenke luubə itə. ¹¹ Utsyuə saa ke leeyifo asa buaa, sukosə lə ukeyifo asa bua, nwə ke leeyifo asinsa sukosə lə ukeyifo asinsa, nwə kee leeyifo kasɛɛ, sukosə lə ukeyifo kasɛɛ, nwə kee diyifo kɛnkɛ, usukosə lə uyifo nwə diyifo kɛnkɛ.”

¹² Yesu nkə, “Bebe! Muubə lə lefe kliminti əsuə! Muubə ku kayofɔfo ka dińyə kətə utsyuə saa lə keyifo ka úyifo kumə. ¹³ Mɔ ni Ututɛ ku Ɔfɛfɛ, Kasɔ Ketsyikokɔ ku Kaalosəkɔ.

¹⁴ “Disuəyuə itə betidi ba dumuə əsuə bətsyə fe kase bəəflə bikə kɛnkɛ kətsyə. Məə dunyə kusu bedi nkprə eto kuyi komə eto eyibibi nɛ, nya bɔɔyɛ lə kesie kamə bedufə lə

kato eto umɛnkplɛ ɛmɛ lafo. ¹⁵ Nya mba luunyɛ lɛ ɔkpɔ ɛmɛ kama ba ni mba leeyifo afanisa, mɛ ni betidi ba ni bafate, mba ni batsyetɔ, mba laalo betidi, mba lɛtɛtɛ bɛfiɛ kedi ku betidi ba ni badia ba laawɛ betidi kakpe lɛ etiki ku lɛ eyifosa ɛsuɛ.

¹⁶ “Mɔ, Yesu, ni nwɛ lɛtsyese mɔ ɔtɔnkpe miɛ lɛ ubɛ ulɛkɛ asa nyamfo ote mi bafokanɔfɔ eto et-syukpa kenke. Mɔ ni kuyi eto ote kplɛ ɛmɛ wɛ ni Oka David eto uflu-flu. Mɔ ni kolensiɛnto eto sefandebi sia lɛɛyɛnde.”

¹⁷ Lɛwɔnɔ nɛmɛ ku okafɔ ɛmɛ nkɛ, “Bɛ!”

Nya nwɛ ke nɛ nnya bɔnɔ tsya tɛyi nkɛ, “Bɛ!”

Nya nwɛ ke utukɔɛ nɛɛ, ubɛ. Nya nwɛ ke nɛ ntu bo lɛtɛtɛ nkɛ

bɔbɛbɛɛ, ubɛ ofo mu unɛ, kayo saa mamfo mamfo.

¹⁸ Mɔ Yohanes lɛ utsyuɛ saa wɛ laanɔ etiki nnya nkpe lɛ kukue komfo kafoo ato bukɛ kekleke miɛ utsyuɛ saa ke luufi lesatsyuɛ okpɛ lɛ nnya ɛsuɛ, Onanto ebufi kanyinyɛnyɛ ka bɔwɔni bakpɛ lɛ kukue komfo utɛkɛ wɛ lɛ ɛsuɛ fe kotonɛnɛ.

¹⁹ Nya lɛ utsyuɛ tsya ɛlɛkɛ lesatsyuɛ utsyiko lɛ nnya ɛsuɛ, Onanto embutɛ unyɛ kayɔfofo ka bɔwɔni bɔkpɛ lɛ kukue komfo ɛsuɛ. Weebunyɛ kedikɔ ka untɛnyɛ lɛ nkɛ eto kudiyi komɛ ɛsuɛ ku lɛ umɛ kenke ɛmɛ tsya ɛsuɛ.

²⁰ Nwɛ nɛ adansiɛ budi lɛ nyamfo ɛsuɛ lɛ bɔtɛyi nkɛ, “Ee, muubɛ lɛ leefɛ kliminti ɛsuɛ!”

Ibɛ itɛ. Bonamute Yesu, bɛ!

²¹ Bonamute Yesu eto lefonɛ lɛ disiɛko utsyuɛ saa.